Smithsonian
Institution
Libraries

Bequest

from the library

of

William C. Sturtevant

WILLIAM C. STURTEVANT

NAKCOKV MOSES COYVTE ENHVTECESKV

CENESES KIHOCAT,

HEPLUVLKE EM PUNVKV ENHVTECESKV

ES OOHOYVTE TOHTVLELIHOCET OS.

THE FIRST BOOK OF MOSES,

COMMONLY CALLED

GENESIS,

TRANSLATED FROM

THE ORIGINAL HEBREW

INTO THE MUSKOKEE LANGUAGE.

AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR 1816,
NEW YORK.

[*Muskokee, Genesis*, 18*mo*.]

SMITHSONIAN
AUG 26 2009
LIBRARIES

NAKCOKV MOSES COYVTE ENHVTECESKV,

CENESES KIHOCAT.

SETENTVCKE 1.

Enhvteceskv omof Hesaketvmeset hvlwe ekvnvu hayvtes.

2 Momen ekvnvt, en heckv temvpokekot omen, tvnket omvtes: momen yomucket laukat ohonvpvn ocvtes: momen Hesaketvmese em Puyvfekevt uewv ohonvpvn oh nekeyvtes.

3 Momen Hesaketvmeset, Hvyayvket ocekvs, mahken, hvyayvket ocvtes.

4 Momen Hesaketvmeset hvyayvken *hecat*, heret omen hecvtes: momet Hesaketvmeset hvyayvken yomuckan etekvpicvtes.

5 Momet Hesaketvmeset hvyayvken Yom hocefet yomuckan Lilvn hocefvtes. Momen yafke hvthvyvtke tepakat nettv enhvteceskv tates.

6 Momen, Tektvnkat uewv etennvrkvpvn ocekvs, momet uewvn uewv enkvpvken etekvpicekvs, Hesaketvmeset makvtes.

7 Momet Hesaketvmeset tektvnkan hayvtes, momet uewv mv tektvnkat elecv ocakat mv tektvnkat onvpv ocakat tepakan etekvpicvtes: momen momvtes.

8 Momen Hesaketvmeset tektvnkat Svmayem hocefvtes.

Momen yafke hvthvyvtke tepakat nettv svhokkolat tates.

9 Momen, Uewv hvlwat eleev ocakat hvmkusen etohkvliket omekvs, momen ekvnv kvrpet heckekvs, Hesaketvmeset makvtes: momen momvtes.

10 Momen Hesaketvmeset ekvnv kvrpan Elec hocefvtes: momet uewv etohkvlkan Yamem hocefvtes: momet Hesaketvmeset heret omen hecvtes.

11 Momen, Ekvnv ohonvpvn, pvhe, momen nakhontvke lopucke enerkv lokcican, momen eto lokcat eme etvpomat, en lokce emeta ofv enerkv lokcican, ekvnvt honticekvs, Hesaketvmeset makvtes: momen momvtes.

12 Momen ekvnvt pvhe, momen nakhontvke lopucke enerkv lokcican, momen eto eme etvpomat en lokce emeta ofv enerkv lokcican honticvtes: momen Hesaketvmeset heret omen hecvtes.

13 Momen yafke hvthvyvtke tepakat nettv svtutcenat tates.

14 Momen, Hvyayvket hvlwe etektvnkat ofvn ocvkekvs, nettvn neren etekvpicvret, momet eskerkv, oketv, nettv, ohrolope esyomakan omvkekvs:

15 Momet mvt hvyayvke hvlwe etektvnkat ofvn ekvnv oh hvyvyicvkvret omvkekvs, Hesaketvmeset makvtes: momen momvtes.

16 Momen Hesaketvmeset hvyayvke rakrvke hokkolen hahicvtes, hvyayvke rakkat nettv ohfvnke taren, momen hvyayvke cotkat nere ohfvnke taren: kococumpvu *hahicvtes.*

17 Momet Hesaketvmeset hvlwe etektvnkat ofvn vpoyvtes, ekvnvn oh hvyvyicet,

18 Nettv nereu ohfvnket, momet hvyayvke yomucke etekvpicvkvren: momen Hesaketvmeset heret omen hecvtes.

19 Momen yafke hvthvyvtke tepakat nettv esostat tates.

20 Momen, Uewvt nake nekeye hesaketv ocakat sulken heckuecen, fuswvt ekvnv onvpv hvlwe etektvnkat ofvn tvmecvkekvs, Hesaketvmeset makvtes.

21 Momet Hesaketvmeset nake schonechoke rakrvke uewv vkfullen, momen nanvke hayvte nekehoyat mv uewvt cahmelike sulke heckuecvten, momen fuswv etvrpv ocat cahmeliken hahicvtes: momen Hesaketvmeset heret omen hecvtes.

22 Momen Hesaketvmeset, Honvpset, eohvtvlayet, uchvtkv uewvn fvcecvkes, momen ekvnvn fuswvt eohvtvlayvkekvs, kicet, ohmerrvtes.

23 Momen yafke hvthvyvtke tepakat nettv svcahkepat tates.

24 Momen, Nake wenahokat cahmelike, vpuekv, nake hvllecat, ekvnv punvttv cahmelike esyomakan ekvnvt heckuecckvs, Hesaketvmeset makvtes: momen momvtes.

25 Momen Hesaketvmeset ekvnv punvttv eme etvpomat vcvkvyen, vpuekv eme etvpomakat vcvkvyen, momen nake ekvnv oh hvllecat eme etvpomat vcvkvyen hahicvtes: momen Hesaketvmeset heret omen hecvtes.

26 Momen, Esten hayvkeres, pun heckv omēn, epu 'hake vcvkvyen, momen uchvtkv rvro, hvlwe fuswv, vpuekv, ekvnv omvlkv momen nake hvllecat ekvnv ohhvllece vtekat ohfvnkvket omekvs, Hesaketvmeset makvtes.

27 Momet Hesaketvmeset eme en heckv omēn esten hayet, Hesaketvmese en heckv omēn hayvtes; hunvnwv hokte tepakan *hahicvtes.*

28 Momet Hesaketvmeset ohmerrvtes, momet, Honvpset, eohvtvlvyvkes, momet ekvnvn fvcecet, ohfvnkvkes; momet uehvtkv rvro, hvlwe fuswv, momen nake wenahoke ekvnv oh nekehoye vtekat ohfvnket omvkes, Hesaketvmeset kicakvtes.

29 Momet, Hecvkes, nakhonte enerkv lokcice ekvnv hvmkv oh oce vtekat, momen eto eme ofv en ette oce enerkv lokcicat vtekat ce'mvkis; mvt cen hompetvt omvkvres.

30 Momen nake wenahoke eleoste vtekat, hvlwe fuswv, momen ekvnv oh hvllecat, mv eme ofv hesaketv ocat vtekat, nakhonte lanvke vtekat hompetvn *emakis*, Hesaketvmeset makvtes; momen momvtes.

31 Momen Hesaketvmeset nake hayvte vtekat hecvtes, momen hecvs, here mahet omvtes. Momen yafke hvthvyvtke tepakat nettv esepakat tates.

SETENTVCKE 2.

Hiyomen hvlwe, ekvnvu, momen enanvke sulkat omvlkvn *Hesaketvmeset* espoyvtes.

2 Momet nettv eskolvpakan Hesaketvmeset nake hayvte omvlkvn esyukpoyvtes; momet nettv eskolvpakan nake hayvte omvlkvn en fekapvtes.

3 Momet Hesaketvmeset nettv eskolvpakan ohmeriyet, vcaken hayvtes: mv omof nake haye vtotkvte momen nak es hayvte omvlkvn en fekapet omekv.

4 Heyvt hvlwe ekvnv tepakat em vliceckv *ohonvkvt* omakes, hahakof, mv nettv Cehofv Hesaketvmeset ekvnv hvlwe tepakan hahicvte.

5 Momen ekvnv etopokhe hvmkusis ekvnvn oh honteko munken, ekvnv nakhonte hvmkusis ekvnv aosset honteko emunke tates; Cehofv Hesaketvmeset hvte ekvnv oh oskolicekon, este-hunvnwv oh vtotkvre sekokv.

6 Momis hopere ekvnv aosset kvwapkvtes, momet ekvnv hvmkvn otohicet omvtes.

7 Momen Cehofv Hesaketvmeset ekvnv en mokke esten es hayvtes, momet wenaketv hesaketv e yupohau-

ken 'sem vhesakvtes; momen estet puyvfekev wenake hakvtes.

8 Momen Cehofv Hesaketvmeset hvsossv fvccvn cvpofucen Eten ofvn vhocvtes: momet mvn este-hunvnwv hayvtet vpikvtes.

9 Momet Cehofv Hesaketvmeset eto este en renakv afvcecice taye, momet hompetv here vtekat ekvnv aossen honticvtes; momen hesaketv eto cvpofuce en nvrkvpv hueren, eto here momet holwakat kerretv tepakan.

10 Momen hvccet cvpofuce otohicvret Eten afihnvtes; momet mvn etekvpaket en fihne oste hakvtes.

11 Enhvteceskvt Pisvn hocefkvt omes; Hefilv ekvnv, cvtokunaplane ocan, hvmkvn em vfulotat mvt omes

12 Momen cvtokunaplane mv ekvnv ocat heret omes, mvn tclyvm momen onekse cvto ocakes.

13 Momen hvcce svhokkolat Kihvn hocefkes: Ereopev ekvnv omvlkv vfulotat mvt omes.

14 Momen hvcce svtutcenat Hetckel hocefkes; Vselev en hvsossv fvccv ayat mvt-omes. Momen hvcce esostat Yufletes omes.

15 Momen Cehofv Hesaketvmeset este-hunvnwvn evpahyet, Eten cvpofucen vpikvtes, ohvtotket vfvstvren.

16 Momen Cehofv Hesaketvmeset este-hunvnwvn em punayet, Eto cvpofuce ocat vtekat em etten etektvnkusen hompetske tayes:

17 Momis eto here momet holwakat kerretv em etten homipetskvs, mv nettv hompetskan ce'lvranat tvlkusekv, kicvtes.

18 Momen Cehofv Hesaketvmeset, Este-hunvnwv entvlkat herekos; emvnicv es em etetayan en hayares, makvtes.

19 Momet Cehofv Hesaketvmeset nake wenahoke ekvnv oh fullat vtekat ekvnvn es hayvtes, momet hvlwe

fuswv vtekat hayvtes; momet Atvmen 'sem vlakvtes, naken hocefhuecvranat kerrvret, momen estomen Atvmet nakhocackvte wenahoke vtekan hocefat, mvt en hocefkvt omvtes.

20 Momen Atvmet vpuekv omvlkv, momen hvlwe fuswv omvlkv, momen ekvnv punvttv vtekat hocefhokvn emakvtes: momis Atvmet on omat, emvniev es em etetayan es en heckekates.

21 Momen Cehofv Hesaketvmeset nockv sufken Atvmen oh vlvkuecvtes, momen nocvtes: momen entalv hvmken a em ehset, entalv vyoposken vpeswv es em eteyoficvtes:

22 Momet Cehofv Hesaketvmeset entalv este-hunvnwv em esat hokten es hayvtes, momet este-hunvnwvn 'sem vlakvtes.

23 Momen Atvmet, Hiyomat heyvt ev fune en funet omet, ev 'navpeswv em vpeswvt omes; Este-hokten kihocvres, este-hunvnwv a esvkvtet omekv, makvtes.

24 Heyvt omeciten este-hunvnwvt e'rke e'cken wihket, e 'hiwvn hvlvtvres; momen enavpeswv hvmkusvres.

25 Momen este-hunvnwvt e 'hiwv tepakat hokkolvt enatvlket omakvtes, momet vlsvkekates.

SETENTVCKE 3.

Tokvs, cettot ekvnv nake wenahoke Cehofv Hesaketvmese hayvte vtekat vkerretv es ohfvnke tates. Momet hokten em punayet, Momes, Hesaketvmeset, Eto cvpofuce ocat vtekat em etten homipatskvs, makvt te? kicvtes.

2 Cvpofuce ofvn eto em etten hompeyēs:

3 Momis, Eto cvpofuce en nvrkvpv huerat em etten homipatskvs, momet celahyatskvs, ce pvsvtkekaret, Hesaketvmeset makvtet os, hoktet cetton kicvtes.

4 Momen, Ce pvsvtkvke tvlkekares;

5 Mv nettv hompatskof cc turwv enrvmrvket on, hesaketvmese take omvke, herat momen holwakat kerrvket omatskvret on Hesaketvmeset kerrekv, cettot hokten kicvtes.

6 Momen hoktet mv eto hompetv heret, momet est' en renakv afvcecicet omen, momet eto este hoporrenicvre cyacvke tayet omen hecof, mv em etten ehset, papvtes; momet e'heu vpaken ehmet, emeu papvtes.

7 Momen hokkolvt e turwv enrvmrahken, enatvlket omakat e kerrakvtes: momet kerakko essen etehorhuchcet, sohpackvn e en hayakvtes.

8 Momet nettv vkvsvppuecof, Cehofv Hesaketvmeset cvpofuce ofv yvkapen en haken pohakvtes; momet Atvmet e 'hiwv tepakat eto vlkan Cehofv Hesaketvmese en renakvn em ehkakvtes.

9 Momen Cehofv Hesaketvmeset Atvmen enhuchket, Estvmvn hueretska? kicvtes.

10 Momen, Cvpofuce ofvn cen haken pohit, cv penkahles, cv'natvlket ok; momet ehikis, kicvtes.

11 Momen. Estimvt ce'natvlket ometskat cem onayvt haks? Mv eto, Em etten pahpetskvs, ce kicvyvte pahpetske haks? Hesaketvmeset kicvtes.

12 Momen este-hunvnwvt, Hokte mv ve vpvkvre a'metskvtet eto em etten a'hmen, pahpis, kicvtes.

13 Momen Cehofv Hesaketvmeset, Heyv momecetskat nake te? hokten kicvtes. Momen hoktet, Cettot v'mvkeriyen, pahpis, kicvtes.

14 Momen Cehofv Hesaketvmeset cetton em punayet, Heyv nake momecetskckv, vpuekv omvlkv, momen ekvnv punvttv omvlkv semuntvlen ohtvhikvke toyetskes; ce nvrken es hvlketskvres, momet ekvnv em mokken papetskvres, hesaketske nettv vtekat:

15 Momen cemen hokte tepakatskat ce tenrvpuecit, ece

honvpse momēn hokte en honvpse etenrvpuecvkares; mvt ce'kvn tonufvres, momen cemet e'leceskvn en tonufetskvres, kievtes.

16 *Momet* hokten, Ce feknokketvn momen cen hopuctake heckuecky tayen ohvtvlayares; feknokketv ofvn hopuctaken heckuecetskvres; momen cem eyackvt ce'hen ohhecen, mvt ec ohfvnke tares, kievtes.

17 Momet Atvmen em punayet, Ce 'hiwv em opunvkvn em vpohicet, mv eto, Pahpetskvs, ce kievyvte papetskekv, ece 'rahkvn ekvnv ohtvhikvket os: feknokketv ofvn *nake* mv oh hontan hompetskvres, hesaketske nettv vtekat:

18 Etofvske momen vkacon cen hontievkvres, momen nake ekvnv oh hontan hompetskvres.

19 Ce turofv em mesken tvkliken hompetske munket ekvnvn oh fulketskvres; mv aossen ce'shoyvtet onkv; ekvnv em mokke toyet, ekvnv em mokken oh fulketskvret omekv, kievtes.

20 Momen Atvmet e 'hiwvn Ef hocefvtes; wenahokat omvlkv e'cket omekv.

21 Momen Cehofv Hesaketvmeset nakhvrpen vecvken es en hahyet, Atvme e 'hiwv tepakan vchoyievtes.

22 Momet Cehofv Hesaketvmeset makvtes, Hecvkes, este hunvnwv pume ome hahkes, herat holwakatēn kerret; momen hiyomat e'nken rvtoseheet, hesaketv eto em etten eset, papet, meyuksv-seko hesaket omekaren:

23 Monkv Cehofv Hesaketvmeset Eten cvpofucen ossievtes, ekvnv aosse eshoyvte ohvtotkvren.

24 Monkv este-hunvnwvn ossievtes; momet Eten cvpofuce en hvsossv-fvecvn Celupvlke, momen eslafkvevpko fenke estomis fulotken, hesaketv eto en nene vketeevkvren, svpvkleevtes.

SETENTVCKE 4.

Momen Atvmet e 'hiwv Ef kerrvtes, momen Ef nvrkchset, Kenen heckuecvtes, momet, Cchofvt a'hmen, estehunvnwv vn heckes, makvtes.

2 Momen hvtvm e 'cuse Epelen heckuecvtes. Momen Epelet yvpefikv-vhecicvt omvtes, momis Kenet ekvnv ohvtotkvt omvtes.

3 Momen mome ocvtes, oketv orof, Kenet ekvnv en lokcvke akvpvken Cehofv nakemetvn svlakvtes.

4 Momen Epelet, emeu en yvpefikv fulle homv heckvkvte asosse momen e nehan svlakvtes. Momen Cchofvt Epelen momen en nakemetvn vrakkuecvtes:

5 Momis Kenen momen en nakemetvn vrakkuecekates: momen Kenet tayen cvpvkkvtes, momen elesketvt e turofvn oh latkvtes.

6 Momen, Naket omecicen ce turofheckvt afvckeko haks?

7 Heren momecetsken omat, ece 'rakkuehocekare te? momen heren momecetskekon omat, naorketvt *ec oh taskvranet* vhauken vwakkes: momen *ce 'cuse* em eyackvt cemen vhecen, emen ohfvnketske tares, Cehofvt Kenen kicvtes.

8 Momen Kenet e 'cuse Epelen etempunayvtes: momen mome ocvtes, mv ekvnvn welakof, Kenet e cusen vnrvpet ahuyiret, clecvtes.

9 Momen, Ce 'cuse Epelet estvmvn ara? Cchofvt Kenen kicvtes. Momen, Kerrvkos; cv 'cuse vhecicv toyvya? Kenet makvtes.

10 Momen kicvtes, Naken momehcetske haks? ce 'cuse e catv en haket ekvnvn a vc oh huehket os.

11 Momen hiyomat ekvnv ce 'cuse e catv ce'nke a cem

esvret e cukwv hvwvklecat aetehoyvnen ec ohtvhikvket aretskvres.

12 Ekvnvn ohvtotketskof, ohvtvlaken en yekcen ec'hmekos; este en letkvt momet estomis arvt ekvnvn aretskvres.

13 Momen Kenet, Cv 'stemerrickvt *nake* kvwapvye tayat senhoyanes.

14 Hecvs, mucv nettv ekvnv ohonvpv enkvpvken ve vtohiketskes: momen cem eturofvn em ehkit vrares; momet este en letkvt, momet estomis arvt ekvnvn vrares; momen mome ocvres, estimvt o estomet ev hecat ev 'lecvres, Cehofvn kicvtes.

15 Momen Cehofvt, Monkv estimvt o estomet Kenen clecat, kolvpaken em pvlechoyvres, kicvtes. Momen Cehofvt eskerkvn Kenen em mellvtes, estimvt hecat cleccekaren.

16 Momen Kenet Cehofv ehomvn enkvpahket Eten en hvsossv-fvccvn, Nat ekvnvn likvtes.

17 Momet Kenet e 'hiwvn kerrvtes, momen nvrkehset, Envk heckuecvtes; momen Kenet tvlofvn hayvtes, momet e'ppuce Envk e hocefkvn tvlofvn es vhocefvtes.

18 Momen Envk Ilaten en heckuchocvtes: momen Ilatet Mehucevl en heckuchocvtes; momen Mehucevl Merusevl en heckuchocvtes; momen Merusevl Lemek en heckuchocvtes.

19 Momen Lemek hoktvke hokkolen epayvtes, hvmket Etv hocefken, hvmkat Selv hocefke tates.

20 Momen Etv Cepelen heckuecvtes; mvt escuko-hakv ofv vpoke, vpuekv *ocakat* e'rke tates.

21 Momen e 'cuse e hocefkv Cupele tates; mvt kervlv momen fehpv hayecakat omvlkv e'rke tates.

22 Momen Selvt Tupvl Kenen heckuecvtes; mvt cvto lane momen cvto nake es hayvlke em mvhayv tates; momen Tupvl Kene e wvnwvt Necmv tates.

23 Momen Lemek e 'hitaken kicakvtes, Etv Selv tepakatskat, vm opunvkv en haken pohvkes; Lemek e 'hitake toyatskat, vm opunvkv-cvpkon em vpohicvkes; Es ve vnvttecat omecicen este-hunvnwvn, momet vn nokkicat omecicen este-hunvnwv mvnetten elehcis.

24 Kenen kolvpaken em pvleckvranen omat, mehenwusen Lemek pale kolvpaken kolvpohkaken em pvleckvres.

25 Momen Atvmet e'hiwvn hvtvm kerrvtes; momen echushunvnwvn heckuchcet, e hocefkv Ser hocefvtes; Hesaketvmeset honvpse etvn Epele tate Kenet elecvte vyoposken vm mellvtet omekv, *makvtes.*

26 Momen Ser tat eppuce en heckuehocvtes; momen e hocefkvn Envs hocefvtes; momof estet Cehofv e hocefkv oh huchketvn vlicecakvtes.

SETENTVCKE 5.

Hevvt Atvme en honvpsvke ohonvkv nakcokvt omes. Nettv mv em ofv Hesaketvmeset este hayvte; eme en heckv omēn Hesaketvmeset hayvtes:

2 Hunvnwv hokte tepakan hahicvtes: momet ohmeriyet, mv nettv hahice omof e hocefkv take Atvmen hocefvtes.

3 Momen Atvmet ohrolope cukpe hvmken pale tutcenen arvtes, momen *eppuce* eme vhake, eme en heckv mahusan en heckuehocvtes; momen e hocefkvn Ser hocefvtes:

4 Momen Atvme Ser en heckuehocat renyupvn en nettv ohrolope cukpe cenvpakan oricvtes: momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes.

5 Momen nettv Atvme arvte omvlkat ohrolope cukpe ostvpaken pale tutcenen oricvtes; momen elvtes.

6 Momen Ser ohrolope cukpe hvmken cahkepen arvtes, momen Envs en heckuehocvtes:

7 Momen Ser Envs en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe cenvpaken kolvpaken arvtes; momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes:

8 Momen nettv Ser arvte omvlkat ohrolope cukpe ostvpaken palen hokkolohkakvtes: momen elvtes.

9 Momen Envs ohrolope pale ostvpaken arvtes, momen Kenvne en heckuehocvtes:

10 Momen Envs Kenvnen en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe cenvpaken palen cahkepohkaken arvtes: momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes:

11 Momen nettv Envs arvte omvlkat ohrolope cukpe ostvpaken cahkepvtes: momen elvtes.

12 Momen Kenvnet ohrolope pale kolvpaken arvtes, momen Mehelvlel en heckuehocvtes:

13 Momen Kenvne Mehelvlel en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe cenvpaken pale osten arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes:

14 Momen nettv Kenvne arvte omvlkat ohrolope cukpe ostvpaken palvtes: momen elvtes.

15 Momen Mehelvlel ohrolope pale epaken cahkepohkaken arvtes, momen Celeten en heckuehocvtes:

16 Momen Mehelvlel Celete en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe cenvpaken pale tutcenen arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes:

17 Momen nettv Mehelvlel arvte omvlkat ohrolope cukpe cenvpaken pale ostvpaken cahkepohkakvtes; momen elvtes.

18 Momen Celete ohrolope cukpe hvmken pale epaken hokkolohkaken arvtes, momen Envk en heckuehocvtes:

19 Momen Celete Envk en heckuehocvte hoyanat oh-

rolope cukpe cenvpaken arvtes, momen eppuectake echustvlkeu en heckuehocvtes.

20 Momen nettv Celetv arvte omvlkat ohrolope cukpe ostvpaken pale epaken hokkolohkakvtes: momen elvtes.

21 Momen Envk ohrolope pale epaken cahkepohkaken arvtes, momen Meruselvn en heckuehocvtes:

22 Momen Envk Meruselvn en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe tutcenen Hesaketvmese vpaket yvkapvtes: momen eppuectake echustvlkeu en heckuehocvtes:

23 Momen nettv Envk arvte omvlkat ohrolope cukpe tutcenen pale epaken cahkepohkakvtes:

24 Momen Envk Hesaketvmese vpaket yvkapvtes; momet sekates; Hesaketvmeset esvtet omekv.

25 Momen Meruselvt ohrolope cukpe hvmken pale cenvpaken kolvpohkaken arvtes, momen Lemek en heckuehocvtes:

26 Momen Meruselvt Lemek en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe kolvpaken pale cenvpaken hokkolohkaken arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes:

27 Momen nettv Meruselv arvte omvlkat ohrolope cukpe ostvpaken pale epaken ostvpohkakvtes: momen elvtes.

28 Momen Lemek ohrolope cukpe hvmken pale cenvpaken hokkolohkaken arvtes, momen eppucen en heckuehocvtes:

29 Momen e hocefkvn Novn hocefvtes, Heyvt pum vtotketv Cehofvt ekvnv ohtvhikvte omecice, momet pu'nke es vtotketv yekcate ohfveevn pu mahlvpatvres, maket.

30 Momen Lemek Nov en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe cahkepen pale ostvpaken cahkepohkaken

arvtes: momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes:

31 Momen nettv Lemek arvte omvlkat ohrolope cukpe kolvpaken pale kolvpaken kowpohkakvtes: momen elvtes.

32 Momen Nov em vculkv ohrolope cukpe cahkepen orvtes; momen Sem, Ham, Cefet esyomen Novn en heckuehocvtes.

SETENTVCKE 6.

Momen mome ocvtes, estet ekvnv ohonvpvn ohvtvlvketvn vlicecaken, echustvlke en heckuehocof,

2 Hesaketvmese e'ppucetake este-hunvntake e'chustvlke herakuset omen hecakof, chitaken enhopoyakat vtekat cvwakvtes.

3 Momen Cehofvt, Vm Puyvfekcvt meyuksv-sekon vpohkv este en hayvkekares, emet cnavpeswvt omekv: mome estomis en nettv ohrolope cukpe hvmken pale hokkolvres, makvtes.

4 Mv nettv omof, momet mv renyupvn, Hesaketvmese e'ppucetake este-hunvntake e'chustvlke es em eceyaken, hopuetake en heckuecakof, este hunvntake rakrvke mahet ekvnvn oh fullvtes: mv etvwvt este yekcvket, hofunvlket omet, este pohkvket omvtes.

5 Momen Hesaketvmeset este en holwvyeckv ekvnv ofv rakket omen, nake e feke em vkerrickv vkerrice vtekat estofis holwvke tvlket omen hecvtes.

6 Momet Cehofvt este ekvnv oh hayvtet naorusen hayet, e feke en nokkicvtes.

7 Momen Cehofvt, Este mv hayvyvtet ekvnv enkvpvken sumecicares; este, momen eleostvke, nake hvllecat, hvlwe-fuswv esyomen; hahicvyvtet 'se en nokkicikv.

8 Momis Nov Cehofv en renakv ehomvn heromkvn eshecvtes.

9 Heyvt Nov en honvpsvke *ohonvkvt* omakes. Nov este fvcevt omet, vpvke wenahokat ehomvn temvpoket omvtes: Nov Hesaketvmese vpaket yvkapvtes.

10 Momen Nov eppucetake tutcenen en heckuchocvtes, Sem, Ham, Cefet esyomen.

11 Momen ekvnv Hesaketvmese ehomvn holwvket omet, holwvyeckv es fvcket omvtes.

12 Momen Hesaketvmeset ekvnvn hecvtes, momen hecvs, holwvke tates: enavpeswv ekvnvn arat omvlkvt em vretvn holwvken hayvtet omekv.

13 Momen Hesaketvmeset Novn kievtes, Vpeswv omvlkv em eyuksv ev homvn vlvkes; mv eteropotte ekvnv holwvyeckv es fvcket omekv: momen hecvs, ekvnv vpvken mvn sumhuecares.

14 Perro cukon e en hayet, kofv eton es hayvs; nvthofv perro-cuko ofvn hahicetskvres, momet onvpvn momen ofvu kulowv omat es vlofetskvres.

15 Momen hiyomēn hayetskvres: perro-cuko en cvpke kupetv cukpe tutcenen, en taphe kupetv pale cahkepen, en hvlwe kupetv pale tutcenvres.

16 Vhaukucen perro-cukon vhayet, onvpvn kupetv hvmken es poyetskvres; momet em vhauken perro-cuko em vtvkhvken hayetskvres; nvthofv enhvteceskv, momen ohtihe, momen rohtihe ocen hayetskvres.

17 Momen vne, hecvs, vnet, vpeswv mv ofv wenaketv hesaketv ocat hvlwat elecv omvlkv sumecicaret, uelaukerakkon ekvnvn es oh vlvkuecvyet os; nake ekvnv oh fullat omvlkvt pvsvtkvres.

18 Momis etemfvcetv ce tem ocvyat yekcen hayares; momen perro-cukon ceyetskvres, cemet, ce'ppucetake, ce 'hiwvt, momen ce'ppucetake e 'hitake ece 'pvkaken.

19 Momen vpeswv wenahoke vtekat hokkolevlken perro-cukon cukolvkaccetskvres, ece 'pvken hesahoken vcayeccetskvret; en hunvnwv en hokte tempvlset omvres.

20 Fuswv eme etvpomakat vcvkvye, vpuckv eme etvpomakat vcvkvye, momen ekvnv oh hvllecat eme etvpomat vcvkvye vtekat hokkolevlket cen yicvres, hesahoken vcayececkvn.

21 Momen hompetv homhope *taye* vtekat e en cahwet, mvn e oh vteloyetskvres; momen mvt emetake esyomatskat hompetvt cem ocvkvres.

22 *Momen* hiyomen Novt momecvtes; Hesaketvmese nak kicvte omvlkv vcvkvyen momecvtes.

SETENTVCKE 7.

Momen Cehofvt Novn kicvtes, Cemet cen cuko-vtehkvlke omvlkv esyomatskat, perro-cukon esceyvkes: cemet heyv este-honvpsvke em etenrvwvn cv homvn fvccet ometsken ce hecikv.

2 Elcoste hvsvthakat vtekat kolvpakevlken e en cvwetskvres, en hunvnwv en hokte tempvlsen; momet elcoste hvsvthvkckan hokkolevlken, en hunvnwv en hokte tempvlsen, cvwetskvres:

3 Hvlwe fuswvu kolvpakevlken cvwetskvres, en hunvnwv en hokte tempvlsen; en honvpse ekvnv hvmkvn hesahoken oh vcayececkvn.

4 *Hiyomet* omekv, nettv kolvpake vhoskan, nettv pale osten nereu pale osten ekvnv oh oskolicit, nake wenahoke hayvyvte vtekat ekvnv ohonvpv enkvpvken sumecicares.

5 Momen Novt Cehofv nak kicvte omvlkv vcvkvyen momecvtes.

6 Momen Nov ohrolope cukpe epakicvtes, uelaukerakko ekvnvn oh ocof.

7 Momen, uelauke-rakko em uewvt omeciecn, Novt, e'ppucetake, e 'hiwv, momen e'ppucetake e 'hitake esyomat perro-cukon esceyakvtes.

8 Eleoste hvsvthakat, elcoste hvsvthvkekateu, fuswvt. nake ekvnv oh hvllecat vtekateu,

9 Hokkolevlket, en hunvnwv en hokte tempvlset, Novn perro-cuko ofvn es en ceyakvtes, Hesaketvmeset Novn kievte vevkvyen.

10 Momen momc ocvtes, nettv kolvpakat hoyahnof, uelauke-rakkot ekvnvn oh ocvtes.

11 Nov en hesaketv ohrolope cukpe epakicof, momet hvse svhokkolat, hvse en nettv es palen kolvpohkakat omof, mv nettv mahusan lauke rakkat em uckiwvt en hauhakvtes, momen hvlwe em vhaukucet en hauhakvtes.

12 Momen nettv pale osten nereu pale osten ekvnvn oh oskolvtes.

13 Mata nettvn Novt, Nov e'ppucetake, Sem, Ham, Cefet esyomat, momen Nov e 'hiwvt, Nov e'ppucetake e 'hitake tutcenateu vpvkaken, perro-cukon esceyakvtes ;

14 Emetake eleoste hvsvthvkeko vtekat eme etvpomat vevkayen, elcoste hvsvthakateu omvlkvt, eme etvpomakat vevkvyen, nake hvllece mv ekvnv oh hvllecakat vtekateu, eme etvpomat vevkvyen, fuswv cahmelike vtekate*u esceyakvtes.*

15 Momet mvt Novn perro-cuko ofvn es en ceyakvtes, wewenaketv hesaketv eme vpikat vtekat hokkolevlket *vhoyet.*

16 Momet mv esceyakat vpeswv omvlkv, en hunvnwv en hokte tempvlsevlket cukolakvtes, Hesaketvmeset Novn kievte vevkvyen. Momen Cehofvt em vkhottvtes.

17 Momen uelauke-rakko nettv pale osten ekvnvn oh ocvtes; momen uewvt ohvtvlaket perro-cukon kvwapen, ekvnv onvpvn kvwapkvtes.

18 Momen uewvt ohfvnket, ekvnv ohonvpvn tayen ohvtvlakvtes; momen perro-cuko uewv onvpvn okotafkvtes.

19 Momen uewvt vhere mahet ohfvnkakvtes, ekvnv ohonvpvn: momen ekvnhvlhawat hvlwat clecv omvlkvn ohranvtes.

20 Uewvt ohfvnken, en laukat kupetv palen cahkepohkaken oricvtes; momen ekvnhvlhawat ohranvtes.

21 Momen vpeswv ekvnv ohnekeyat omvlkvt pvsatkvtes, fuswv, vpuekv, punvttv, nake hvllece ekvnv oh hvllecat vtekat esyomat, este vtekateu *pvsatkvtes:*

22 Wenaketv hesaketv cyupohauke es hesakat omvlkvt, ekvnv kvrpe oh fullat omvlkvt pvsatkvtes.

23 Momen nake wenake ekvnv hvmkv ohfullat vtekat, estet, nake elcostakat, nake hvllecat, hvlwe fuswv esyomat sumkvtes: momet ekvnv enkvpvket sumkvtes: momen Nov, momen perro-cuko ofv vpvkakateu tvlket vhoskakvtes.

24 Momen uewvt nettv cukpe hvmken pale cahkepen ohfvnkakvtes, ekvnv ohonvpvn.

SETENTVCKE 8.

Momen Hesaketvmeset Novn, nak wenahokat vtekat, momen vpuekv eme vpvkvke perro-cuko vtehkat omvlkvn vkerricvtes; momet Hesaketvmeset hotvlen ekvnvn ohhoyvnecicvtes; momen uewvt yukopakvtes.

2 Momen laukat em uckiwvt, momen hvlwat em vhaukuce vkhotkakvtes; momen oske hvlwe atvte fekhonnvtes.

3 Momen uewv ekvnv enkvpvket yefulke emunken, nettv cukpe hvmken pale cahkepe em eyuksvt hoyahnof, uewvt yukopakvtes.

4 Momen hvse eskolvpake hvse en nettv espalen

kolvpohkakan perro-cukot Alelat ekvnhvlwen oh fekhonnvtes.

5 Momen uewvt yukopake emunken, hvse espalat orvtes: hvse espalan, en nettv enhvteceskvn ekvnhvlhawat e yuksvt heckakvtes.

6 Momen mome ocvtes, nettv pale ostet yuksihcof, Nov perro-cuko vhaukuce hayvtet hvweevtes:

7 Momet kakken ossicet vtotvtes, momen ayet, toharepe emunken uewvt ekvnvn vkarpvtes.

8 Hvtvm eme enkvpvken pvce-howen vtotvtes, uewv ekvnv hvmkv enkvpvken yukopake *munken* omat kerrvret:

9 Momis pvce-howet e'le sohhuericetv tis eshecekot, Novn perro-cuko ofvn a ohfulkvtes, uewvt ekvnv hvmkvn ohrane emunkekv; momen e'nken a em wiyyet, pvce-howen ehset, perro-cuko ofvn a e ohceyicvtes.

10 Momen ohvtvlakat hvtvm nettv kolvpaken mehahket, hvtvm perro-cukon pvce-howen ossihcet, vtotvtes:

11 Momen pvce-howet yafkofvn rvlahket, a en ceyvtes; momen hecvs, olefv esse eslosakken cuksakkat; monkv Novt uewv ekvnv oh ocvtet yukopvkepaten kerrvtes.

12 Momet hvtvm ohvtvlakat nettv kolvpaken mehahket, pvce-howen vtotvtes; momen svnvcomvn a ohfulkekates.

13 Momen mome ocvtes, ohrolope escukpe epaken hvmke vpakan, hvse enhvteceskvn, en nettv enhvteceskvn uewvt ekvnvn vkarpvtes: momen Nov perrocuko sohrvnkvn vkueyihcet, vfvnnakvtes; momen hecvs, ekvnv hvmkvt kvrpe tates.

14 Momen hvse svhokkolan, en nettv es pale hokkole kolvpohkakan ekvnvt karpvtes.

15 Momen Hesaketvmeset Novn em punayet, kicvtes,

16 Perro-cukon aossvs, ceme, ce 'hiwv, ce'ppucetake, momen ce'ppucetake e 'hitakeu ece 'pvkakat.

17 Vpcswv *mvrahrvkv* omvlkv, nake wenahoke ece 'pakat vtekat, fuswv, nake eleostakat, momen nake ekvnv oh hvllecat vtekat esyomen evpahyet, asossvs; ekvnvn sulken e ohhonvpsecet, ohvtvlaket sulke hakvren.

18 Momen Nov aossvtes, e'ppucetake, e 'hiwv, c'ppucetake e 'hitake esyomat vpvkaken:

19 *Momen* punvttv vtekat, hvllecat vtekat, fuswv vtekat, momen naket o estomis ekvnv oh hvllecat vtekat, etemvrahrvkv vevkvyet, perro-cukon asossvtes.

20 Momen Nov altvn Cehofv en hayvtes; momet nake eleoste hvsvthvke *emvrahrvkv* vtekat, momen fuswv hvsvthvke *emvrahrvkv* vtekat cahwet, altvn oh nekricet, mvn *Cehofvn* es vrakkuecvtes.

21 Momen Cehofvt fvmeckv heran vwenayvtes; momet Cehofvt e feke ofvn hvmmakvtes, Svnvcomvn este vrahkvn ekvnvn ohtvhihkvkos, este e feke em vkerrickv em mvnettetv vteken vyecicet holwvyecet omekv; momet wenahokat vtekat pvsatvyvte svnvcomvn momehevkos.

22 Ekvnvt like vtekat, nerkv-vhockv hiyo tepakat, kvsvppe hiyye tepakat, meske rvfo tepakat, momen nettv nere tepakat fekhonnvkekares.

SETENTVCKE 9.

Momet Hesaketvmeset Novn momen e'ppucetaken ohmerret, kicakvtes, Honvpset, e ohvtvlayvkes, momet ekvnvn fvcecvkes.

2 Momen ekvnv nake eleoste vtekat, hvlwe fuswv vtekateu, ekvnv oh hvllecakateu omvlkvt, uehvtkv rvro omvlkv esyomat cem penkalet, cem ehotvkvres; ce'nke take ofvn cem wikvkvyet os.

3 Nake wenake arat vtekat cen hompetvt omvres; nakhonte lane ce'mvkvyvte etvpomen omvlkvn ce'mvkis.

4 Momis vpeswv en hesaketv vpvke ocan, e catvt en hesaketvt omekv, homipatskvs.

5 Momen mehenwusen cen hesaketv take o catvn es cem 'pohvkares: nak wenake vtekat e'nken es em 'pohares: momet este-hunvnwv e'nke, este etecakke vtekat mahusat e'nken este en hesaketvn es em 'pohares.

6 Estimvt este e catvn pvlatat estet e catvn pvlvtvres: Hesaketvmese en heckv omēn esten hayvtet omekv.

7 Momen centake tat, honvpset, e ohvtvlvyvkes; momet ekvnvn e oh sulecet, es fvcken ekvnvn e ohvtvlvyvkes.

8 Momen Hesaketvmeset Nov e'ppucetake vpvkakaten em punayet kicvtes,

9 Momen vne, hecvkes, vnet vm etemfvcetv ce ten hayvkvyat yekcicvyet os, momet cen honvpse ce yupvu:

10 Momet nake wenake ece 'pakvke vtekat, fuswv, vpuekv momen ekvnv punvttv ece 'pakvke vtekaten; perro cuko esossat omvlkv, ekvnv cleostvlke vtekat.

11 Momet vm etemfvcetv ce ten hayvkvyat yekcicares; momen uclauke-rakko em uewvt svnvcomvn vpeswv omvlkvn sumecihcekos: momen uelauke-rakko ekvnv sumecicvre svnvcomvn sekares.

12 Momen Hesaketvmeset hvmmakvtes, Etemfvcetv centake cen hayvkit, nake wenake ece 'pakvke vtekaten eten hayvyat, honvpse erhonvpse ayet o vtekat, heyvt eskerkvt omes:

13 Oskentacv evnaken vholucen vhuericis, momen etemfvcetv ekvnv tepakeyat etem oceyat eskerkvt omvres.

14 Momen momet ocvres, vholuce ekvnvn oh vlvkucevyof, oskentacv vholucen vheckvres;

15 Momen vm etemfvccetv, vnet centake, vpeswv wenake vtekat esyomeyat ce 'ten hayvkvyvtet vkerricares; momen uewvt uelauke rakko vpeswv omvlkv sumecicvret svnvcomvn hahvkekares.

16 Momen oskentacv vholucen ocvres; momen hecares, etemfvccetv meyuksv-seko Hesaketvmese momen vpeswv omvlkv nak wenake vtekat etem ocaten vkerricaret.

17 Momet Hesaketvmeset Novn em punayet, Etemfvccetv vne momen vpeswv ekvnv oh ocat omvlkv nake hayvyvte wenake vtekat eten hahyit, yekcicvyvte heyvt eskerkvt omes, kicvtes.

18 Momen Nov e'ppucetake perro-cuko esossat Sem, Ham, Cefet esyomat tates; momen Ham Kenvne e'rke tes.

19 Heyv tutcenat Nov e'ppucetake tates; momen emetake en honvpset ekvnvn hvmecicakvtes.

20 Momen Nov, ekvnv ohvtotkvt omet, vlicecet, pvrkocvpofvn vhocvtes:

21 Momet pvrko-opuswvn esiket, hacvtes; momet vrvnakekot escukohakv ofvn wakkvtes.

22 Momen Ham, Kenvne e'rket, e'rke enatvlkan hecvtes, momet fettvn etecakkakat hokkolan em onayvtes.

23 Momen Sem Cefet tepaket vccvken cahwet, hokkolvt e foluwvtaken ohkayahket, 'svcckelhoyet, e'rke enatvlkan em ohranakvtes; e turofvtake e'rke em e fulkvket on, e'rke enatvlkan hecvkekates.

24 Momen Nov, em pvrko-opuswvn a vhonehcet, e'ppuce mvnettat nake em momecan kerrvtes.

25 Momet makvtes, Kenvnen ohtvhikvket omekvs; vtotkvlke em vtotkvt etecakkakat en huervres.

26 Momet, Cehofv Sem en Hesaketvmese vrakkuehocet omekvs; momen Kenvnet *Sem* em vtotkvt omvres.

27 Hesaketvmeset Cefet rakken hayen, Sem em escu-

kohakv ofvn likvres, momen Kenvnet em vtotkvt omvres, makvtes.

28 Momet Novt uelauke-rakko renyupvn ohrolope cukpe tutcenen pale cahkepen arvtes.

29 Momen Nov en nettv omvlkat ohrolope cukpe ostvpaken pale cahkepvtes; momen elvtes.

SETENTVCKE 10.

Momen heyvt Nov e'ppucetake honvpset omakes: Sem, Ham, Cefet esyomat; momen uelauke-rakko hoyanat eppucetake en heckuehocvtes.

2 Cefet e'ppucetake: Komv, Mekak, Meti, Cefvne, Tupvle, Mesek, Tilvs esyomat *tates.*

3 Momen Komv e'ppucetake; Askenvs, Lifvt, Tokamv esyomat.

4 Momen Cefvne e'ppucetake; Elisv, Tases, Ketvlke, Totenvlke esyomat.

5 Heyv honvpset Centilvlke em otevlkan tekvpicakvtes, e tulaswvtake, momet en cuko-hvmecvlke vevkvyen, em etvlwvvlke ofvn.

6 Momen Ham e'ppucetake: Kus, Meslem, Pvte, Kenvne esyomat.

7 Momen Kus e'ppucetake; Sepv, Hefilv, Saptv, Leemv, Saptekv esyomat: momen Leemv eppucetake; Sepv Tetvne tepakat.

8 Momen Kus Nemlat en heckuehocvtes: mvt ekvnv ofv este pohke haket ayecievtes.

9 Mvt Cehofv ehomvn este-fayv pohket arvtes; monkv, Nemlat Cehofv ehomv este-fayv pohke omat, mahoket os.

10 Momen em ohmekketv vliccat Pepel, Elek, Akkat, Kalne esyomat, Sinv ekvnvn.

11 Mv ekvnv osiyet, Assvn ayvtes, momet Nenefv tvlofvn, Lehopor, Kelv esyoman hahievtes,

12 Momet Nenefv Kelv tepakat em etenrvwvn Lesen hayvtes; mvt tvlofv rakkat os.

13 Momen Mesleem honvpse *heyvt omakes;* Lutvlke, Anemvlke, Lehapvlke, Naftuhvlke,

14 Parusvlke, Kasluhvlke, (mv honvpset Felestvlket omaken,) Kaftolvlke esyomat.

15 Momen Kenvnet, homv-heckvte Sitvne, momen Her en heckuehocvtes;

16 Momen Cepusvlke, Amolvlke, Kvkesvlke,

17 Hifvlke, Akvlke, Sinvlke,

18 Afvtvlke, Semvlvlke, Hemvrvlke esyomen: momen mv renyupvn Kenvnvlke en cuko-hvmecvlke vwahvtes.

19 Momen Kenvnvlke em ekvntvckv Sitvn enkvpvket omvtes, Kelv fvccvn ayet Kesv roretskan; Satvme, Komalv, Atmv, Sepoem esyomat vfvccvn ayet, Lesv roretskan.

20 Heyvt Ham e'ppucetaket omakes, en cuko-hvmecvlke vcvkvyen, e tulaswvtake vcvkvyen, em ekvnv ofvn, momen em etvlwvvlke ofvn.

21 Momen Sem Epv en hopuetake omvlkv e'rke, Cefet e rvhvt, emeu hopuetake en heckuehocvtes.

22 Sem e'ppucetake; Elam, Assv, Afaksvt, Lvt, Elvme esyomat.

23 Momen Elvme e'ppucetake; Vs, Hvl, Kerv, Mas esyomat.

24 Momen Afaksvt Selv en heckuehocvtes; momen Selv Epvn en heckuehocvtes.

25 Momen Epv eppucetake hokkolen en heckuehocvtes; hvmkat e hocefkv Pelck tates; en nettv omof ekvnv tekvpihocvtet omekv; momen etecakkat e hocefkv Caktvne tates.

26 Momen Caktvnet, Almotat, Selef, Hesvmefv, Celv,

27 Hetolvme, Usvle, Teklv,

28 Opvle, Vpemevl, Sepv,

29 Ofv, Hefilv, Copape esyomat; heyv omvlkvt Caktvne e'ppucetake tates.

30 Momen, Hesv cnkvpvke hvsossv-fvccv ekvnhvlwe, Sepv vfvccvn ayetskan, em vpoketvt omvtes:

31 Heyvt Sem e'ppucetaket omakes, en cuko-hvmecvlke take vcvkvyen, e tulaswvtake vcvkvyen, em ekvnv ofvn, em etvlwvvlke vcvkvyen.

32 Heyvt Nov e'ppucetake en cuko-hvmecvlket omakes, honvpse vcvkvyen, em etvlwvvlke ofvn: momet uclaukerakko renyupvn heyvt ekvnvn tekvpicakvtes.

SETENTVCKE 11.

Momen ekvnv omvlkv em punvkv hvmkuset on, opunvkv hvmkusen 'setempunahoyvtes.

2 Momen mome ocvtes, hvsossv-fvccvn cunecket vpeyof, Sinv ekvnvn ekvntvpeksen eshehcet, mvn vpokvtes

3 Momen etempunahoyet, Vwvks, fakke-norvn hahyet, heren noricvkeres, makakvtes. Momet fakke-norv cvto vyoposken ocet, fakke kulowv omat svlofkv vyoposken ocakvtes.

4 Momet, Vwvks, tvlofvn momen cuko-hvlwat e yuksv hvlwat *orvren* hayet, hocefkvn e en hayvkeres; ekvnv hvmkvn vwaheyet omekaret, makakvtes.

5 Momen Cehofvt tvlofv momen cuko-hvlwe este en hopuetake hayakaten hecvranet ahvtapkvtes.

6 Momet, Hecvkes, estet hvmkuset ot, omvlkvt em punvkv hvmkusen ocakes; momet heyvn momecetvn vlicecakes; momen hiyomat nake momecetv komakat naket emvnvttehcekos.

7 Vwvks, hvtvpehcet, mvn em punvkvn em eteyamvkeres, punvkvn eten kerrvkekaren, Cehofvt makvtes.

8 Monkv Cehofvt mv enkvpvken ekvnv ohonvpv hvmkvn oh vwahecvtes; momen tvlofv hayetvn wikakvtes.

9 Monkv mv e hocefkv Pepel kihocvtes; mvn Cehofvt ekvnv omvlkv em punvkvn teyamet omekv: momen mv enkvpvken Cehofvt ekvnv ohonvpv hvmkvn oh vwahecvtes.

10 Heyvt Sem en honvpset omakes. Sem em vculkv ohrolope cukpe hvmken orvtes, momen uclauke-rakko renyupv ohrolope hokkolet hoyahnof, Afaksvt en heckuehocvtes:

11 Momen Sem Afaksvt en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe cahkepen arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes.

12 Momen Afaksvt ohrolope pale tutcenen cahkepohkaken arvtes, momen Selvn en heckuehocvtes:

13 Momen Afaksvt Selvn en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe osten tutcenen arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes.

14 Momen Selvt ohrolope pale tutcenen arvtes, momen Epvn en heckuehocvtes:

15 Momen Selvt Epvn en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe osten tutcenen arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes.

16 Momen Epvt ohrolope pale tutcenen ostohkaken arvtes, momen Pelek en heckuehocvtes:

17 Momen Epvt Pelek en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe osten pale tutcenen arvtes, momen e'ppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes.

18 Momen Pelek ohrolope pale tutcenen arvtes, momen Lu en heckuehocvtes:

19 Momen Pelek Lu en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe hokkolen ostvpaken arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes.

20 Momen Lu ohrolope pale tutcenen hokkololhkaken arvtes, momen Selvk en heckuehocvtes:

21 Momen Lu Selvk en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe hokkolen kolvpaken arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes.

22 Momen Selvk ohrolope pale tutcenen arvtes, momen Nehv en heckuehocvtes:

23 Momen Selvk Nehv en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe hokkolen arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes.

24 Momen Nehvt ohrolope pale hokkolen ostvpohkaken arvtes, momen Telvn en heckuehocvtes:

25 Momen Nehvt Telvn en heckuehocvte hoyanat ohrolope cukpe hvmken palen ostvpohkaken arvtes, momen eppucetake echustvlkeu en heckuehocvtes.

26 Momen Telvt ohrolope pale kolvpaken arvtes, momen Eplvme, Nehv, Helv esyoman en heckuehocvtes.

27 Momen heyvt Telv en honvpset omakes. Telvt Eplvme, Nehv, Helv esyoman en heckuehocvtes; momen Helvt Lat en heckuehocvtes.

28 Momen Helvt e'rke chomvn elvtes, ekvnv heckvten, Kaltevlke ekvnv V *tvlofvn.*

29 Momen Eplvme Nehv tepakat ehitaken heckuecakvtes; Eplvme e 'hiwv Selei hocefkvtes; momen Nehv e 'hiwv Melkv hocefkvtes, Helv, Melkv e'rke, momet Eskv e'rke, e'chuste.

30 Momen Selei echussekot omet, hopuewvn occkates.

31 Momen Telvt e'ppuce Eplvme, momen e'ppuce tate Helv reppuce Lat, momen en hvtese Selei, e'ppuce Eplvme e 'hiwvn, evpayahken, mvt V Kaltevlke em etvlofvn enkvpaket vevkvpeyvtes, Kenvn ekvnvn esceyvranet; momen Helvn rorihcet, mvn vpokvtes.

32 Momen Telv en nettvt ohrolope cukpe hokkolen cahkepen oricvtes; momen Telvt Helvn ekvnvn elvtes.

SETENTVCKE 12.

Momen Cehofvt Eplvmen em punayet, Cem ekvnv osset, ce 'nahvmkvlken, momen ce'rke en cukon enkvpahket, ekvnv cen kerkuecvranvyan vyvs:

2 Momen etvlwv rakken ce hayit, ec ohmcrrares, momen, ce hocefkv rakken hayin, ohmerkv toyetskvres:

3 Momen ohmerkv opunvkvn ce oh opunayakat ohmerrvkares, momet ec ohtvhikat ohtvhikares; momen ceme ce tehoyvnen ekvnv etvlwvvlke omvlkv ohmerkvkvres, kicvtes.

4 Monkv Eplvmet Cehofvt kicvte vcvkvyen ayvtes; momen Lat vcvkayvtes; momen Eplvme Helvn osset ayof, em vculkv ohrolope pale kolvpaken cahkepohkaken orvtes.

5 Momen Eplvmet e 'hiwv Selci momen Lat e 'cuse tate e'ppucen, momen vpuekv mv vteloyakvte omvlkv, este Helvn ekvnvn heckuecakvte esyoman evpayvtes; momen Kenvn ekvnvn esceyvranet vpeyet, Kenvn ekvnvn esceyvtes.

6 Momen Eplvmet ekvnvn etehoyanet, Sekem ekvnv, lvkevpe Molv hueran rorvtes. Momen mv omof Kenvnvlket mv ekvnvn fullvtes.

7 Momen Cehofvt Eplvme em e heckuecvtes, momet, Ece honvpsen heyv ekvnvn emvkares, kicvtes; momen mvn Cehofv em e heckuecan altvn en hayvtes.

8 Momet mvn enkvpaket cunecket, ekvnhvlwe Perel en hvsossv-fvecvn rorvtes, momet em escukohakvn huericvtes; en hvsvklatkv-fvecvn Perel ocen, en hvsossvfvecvn Ae ocvtes; momet mvn Cehofvn altvn en hahyet, Cehofv e hocefkvn oh hnehkvtes.

9 Momet Eplvmet, Wvhvlv-fvccvn aye munket, cunec-kvtes.

10 Momen elaukot mv ekvnvn ocvtes; momen elaukot mv ekvnv ofv vheremahekv, Eplvmet Ecepse ekvnvn vkhvtapkvtes, mvn fekhonnvranet.

11 Momen mome ocvtes, Eplvmet Ecepse ecevvranet vwolicof, e 'hiwv Selei em punayet, Hecvs, hiyomat cemet hokte hecetv heruset ometsken kerris:

12 Momen momēt ocvres, Ecepsvlket ce hecakof, Heyvt e 'hiwvt omes; maket, cv 'lecvkvres, momis hesa-ken ece 'cayecvkvres.

13 Ce'nkusapis, E wvnwv toyis, makvs: ece 'rahkvn vn hervren, momen cemet omecicen vn hesaketvn vcaye-hocvren, kicvtes.

14 Momen mome ocvtes, Eplvmet Ecepsen ecevof, Ecepsvlket hokten hecakvtes, heruset omen.

15 Momen Felo en rvkrakvt Selei hecakvtes, momet Felo chomvn vkvsvmakvtes; momen mv hokten Felo en cukon escehoyvtes.

16 Momen eme vrahkvn Eplvmen heren vcayecvtes; momen yvpefikv, wakv, corakko-wakv en hunvntake, vtotkv hunvntake, vtotkv hoktvke, corakko-wakv en hoktvke, momen rvcce-kuphe esyoman ocvtes.

17 Momen Cehofvt Felo momen en cuko vtehkvlken estemerkv rakrvken 'sestemerrvkuecvtes, Selei Eplvme e 'hiwv vrahkvn.

18 Momen Felo Eplvme enhuehket, Heyv cv'stome-cetskvnke naket ome te? Naket omecicen ce 'hiwvt omat vm onayetskekvnka?

19 Estomaten, Cv wvnwvt os, maketskvnka? momat cv 'hiwv taren esepvyvnt os: monkv hiyomat ce 'hiwvn hecvs, evpahyet vyvs, kicvtes.

20 Momet Felot este-hunvntaken eme ohfvccvn vha-

kvn emakvtes; momen hopvyusen vcvkvpeyet vyecicakvtes, e 'hiwv momen nak omvlkv ocat esyoman.

SETENTVCKE 13.

Momen Eplvme Ecepsen osiyet, Wvhvlv *ekvnvn* esceyvtes, emet, e 'hiwvt, nak ocat omvlkv esyomat, momen Lat vcvkvyen.

2 Momen Eplvme, vpuekv, cvtokunaphvtke, cvtokunaplanc esyoman ocet, enake oce mahet omvtes.

3 Momet Wvhvlv enkvpvken ayet cunecket, enhvteceskv em escukohakv huericvte, Perel tan rorvtes, Perel Ae tepakat em etenrvwvn;

4 Altv enhvteceskv haye likvten; momet mvn Eplvmet Cehofv e hocefkvn oh huchkvtes.

5 Momen Lat, Eplvme vcvkayateu, yvpefikv, vpuekv, escukohakv esyoman ocvtes.

6 Momen etepvket kakvre ekvnvt em etetayckates, en nakockv take rakke mahet omekv, momat etepvket kakeko tayvtes.

7 Momen Eplvme em vpuekv vhecicvlke momen Lat em vpuekv vhecicvlke em etenrvwvn etehvnkvt ocvtes; momen momof Kenvnvlke momen Felestvlke mv ekvnvn vpokvtes.

8 Momen Eplvmet Lat kicvtes, Ceme tepakeyat pu tenrvwvn, momen vm vpuekv vhecicvlke cem vpuekv vhecicvlke esyomat em etenrvwvn etehvnkvt ohcates, ce'nkusapis, etecakkeyvtet omekv.

9 Ekvnv hvmkvt ce homvn oceko? vm vkuekvs, ce'nkusapis; vkvskvnvn *ayetsken* omat, vnet vkvpervn ayares: monkat vkvpervn *ayetsken* omat, vkvskvnvn ayares.

10 Momen Lat en renakvn kvwahpet, Cotvne ekvntvpekse omvlkvn hecvtes, estomis uewv etetayat ocet

omen, Cehofvt Satvme Kvmalv tepakan sumhuecceko emunkof, Cehofv em ecvpofuce omēn, Ecepse ekvnv Sov tvlofv aye roretskat etvpomen.

11 Monkv Lat Cotvne Ekvntvpekse omvlkan ensatkvtes: momet Lat hvsossv-fvecvn ayet arvtes; momen etemvkucket, etenkvpvkakvtes.

12 Eplvmet Kenvn ekvnvn likvtes, momen Lat Ekvntvpekse tvlofv ocakan likvtes, momet ayet Satvme oren em escukohakvn huericvtes.

13 Momis Satvme este-hunvntaket holwvyecvke, svheremahen Cehofvn vnaorkakvtes.

14 Momen Lat em vkuckat renyupvn Cehofvt Eplvmen em punayet, Cen renakvn kvwahpet, hucretskan a vfvnnaket, honerv-fvecvn, wvhvlv-fvecvn, hvsossv-fvecvn, hvsvklatkv-fvecvn hecvs:

15 Ekvnv hecetskat omvlkvn ce'maret ok, ece honvpseu, meyuksv-sekon.

16 Momet ece honvpse ekvnv em mokke etvpomen hayares, momat estet ekvnv em mokken vhonkate tayen omat, ece honvpseu matvpomen vhonkvthoyvres.

17 Ahuyiret, ekvnv etehoyvnen yvkvpvs, en evpke momen en taphe eteropotten; mvn cemaret ok, kievtes.

18 Momen Eplvmet, em escukohakvn vkueyihcet, Mamle en lvkevpe es like Heplvn tvlofv ocakan vlahket, mvn altvn Cehofv en hayvtes.

SETENTVCKE 14.

Momen mome ocvtes, Amlefvl Sina em mekko, Eleak Elesv em mekko, Ketvleomv Elvm em mekko, Titvle tvlwvvlke em mekko esyomat en nettv take omof,

2 Mvt Pelv Satvme em mekko, Pvsv Komalv em mekko, Sinvpe Atmv em mekko, Semepv Sepoyem em

mekko, Pela, (Sov tvlofvt omat,) em mekko esyoman vnrvpuecet, horren hayakvtes.

3 Heyv omvlkvt Setem pvne ofvn etohkvlkvtes; (Setem Okevnwv vkhvset os.)

4 Ohrolope palen hokkolohkaken Ketvleomv em elecvn svpaklvtes, momet ohrolope espalen tutcenohkakan vnrvpuecakvtes.

5 Momen ohrolope espalen ostohkakan Ketvleomv momen mekkvlke vpvkakat yicvtes, momet Lefevlke Estelor-kanem vpoke, Susvlke Ham vpoke, momen Emvlke Sefv Kelevrem vpoke,

6 Momen Halvlke em ekvnhvlwe Sea vpoke esyoman Elpelv vnrvwv tempe ocat eroren tepkakvtes.

7 Momet yefulehcet, En-mespat *tvlofvn* yicvtes, (mvt Ketes *tvlofvt* omes:) momet Amelekvlke em ekvnv omvlkvn, momen Amolvlke Hesesvn-temv vpokaten tepkakvtes.

8 Momen Satvme em mekko, Komalv em mekko, Atmv em mekko, Sepoyem em mekko, Pela em mekko esyomat esosset vpeyvtes, (Pelat Sov *tvlofvt* omes;) momet suletawvlke ehomv taken svpvklecet, Setem pvne ofvn horren hayakvtes:

9 Ketvleomv Elvm em mekko, Titvl tvlwvvlke em mekko, Amlefel Sina em mekko, Elevk Elesv em mekko esyomat en hayaket; mekkvlke ostet mekkvlke cahkepen vnrvpuecaket.

10 Momen Setem pvne kulowv-omv en korkuevlke vlket omvtes; momen Satvme Komalv tepakat em mekkvlket tokorket, mvn yorkvtes; momen vhoskat ekvnhvlwen oh pefatkvtes.

11 Momen Satvme Komalv tepakat en nakockv omvlkvn momen en hompetv omvlkvn cahwet, svpeyvtes.

12 Momen Lat Eplvme e 'cuse tate e'ppuce Satvme likat, en nakockvu cahwet, svpeyvtes.

13 Momen mv pefatkvte hvmket vlahket, Eplvme Hepluvlken em onayvtes; momen emet Amolvlke Mamle Eskvl etecakkat momet Env etecakkat en lvkevpe es liken likvtes; momen heyv tutcenat Eplvme esyomat etemfvccetvn etem ocakvtes.

14 Momen Eplvmet e 'cuse svlvfkuehocvcuken pohof, em *vtotkvlke* mvhahoyvte cukpe tutcenen palen cenvpohkaket, en cuko ofv heckakvte, setepoyetv emetctakvken evpayet, esossvtes, momet Tan vteken assecvtes.

15 Momet neren vnrvpen e etekvpicet, emet em vtotkvlke esyomat, momet tepiket, Hopvn vteken assecvtes, mv Temaskvs *tvlofv* em vkvskvnv likan.

16 Momet nakockv omvlkvn resatvtes, momet etecakkateu Lat, momen en nakockv, hoktvkeu, este esyoman rasfulkvtes.

17 Momen Satvme em mekkot vnrvpvranet osset ayvtes, Ketvleomv mekkvlke vpvkakateu pvsatvte rvlahkof, Sefv pvne ofvn, (mvt Mekko em Pvne tes.)

18 Momen Melkesetek, Selem em mekkot, tvkliken momen pvrko-opuswvn svlakvtes: momet Hesaketvmese Hvlwe Mahat em plest omvtes.

19 Momet ohmerkvn oh opunayet, Hesaketvmese Hvlwe Mahat, momet hvlwe ekvnvu e pucaset Eplvmen ohmerrekvs.

20 Momen Hesaketvmese Hvlwe Mahat cen horrvlken ce'nke ofvn ce'mvten vrakkuehocckvs, makvtes. Momen omvlkv tekvpvke espalan emvtes.

21 Momen Satvme em mekkot Eplvmen em punayet, Esten a'met, nakockvn cenakuecvs, kicvtes.

22 Momen Eplvmet Satvme em mekkon kicvtes, Cv'nken Cehofv Hesaketvmese Hvlwe Mahat, hvlwe ekvnvu e pucase e homvn kvwahpit,

23 Afuswv tis, monkat estelepikv sohwvnakv tis cawv-

kot, monkat nake cenake hvmkusis ehsvkos, maket temfvciyis, Eplvme nakocen hayis, maketskckaren.

24 Este-hunvntake mvnettakat nake hompakvte, momen mv vc vcvkvpeyvnke nakockv enake taranvte tvlkusen; Env, Eskvl Mamle esyomat, mvt nakockv enake taken cvwvkekvs.

SETENTVCKE 15.

Momen heyv nanvke renyupvn Cehofv em opunvkvt nak heckekat ofvn Eplvmen em vlakvtes, hvmmaket, Eplvmē, ce penkahlates: cen sevrvnakv toyit, cem feketv rakke estvmahe toyis.

2 Momen Eplvmet, Pucase Cehofv toyetskat, hopuewv ocvkot ayin, momen vn cuko epucasvranat heyv Temaskvlke Eliesvt omen, naken v'metskvr haks? kicvtes.

3 Momet, Hecvs, honvpsen a'metskekates: momen, hecvs, vn cuko ofv heckvte hvmket cvnake epucasvranat omes, Eplvmet kicvtes.

4 Momen hecvs, Cehofv em opunvkv hvmmaket em vlakvtes, Heyvt cenake e pucaset omekares; momis ceme ce 'na mahuse aossvranat cenake e pucaset omvres.

5 Momen evpayet ossvtes, momet, Hiyomat hvlwen vhecet, kococumpvn vhonkvtvs, vhonkatetske tayen omat, kicvtes: momet, Ecc honvpse matvpomvres, kicvtes.

6 Momen Cehofvn oh vkvsamvtes, momen *vkvsamat* fvccetv vyoposken em ohvkerricvtes.

7 Momet Vne Cehofv, heyv ekvnv epucasetskvren ce'maret, V Kaltevlke em ekvnvn ec ossicvyvte, toyis, kicvtes.

8 Momen, Pucase Cehofv toyetskat, mv epucasvranvyat naken es kerrvranvya? Eplvmet kicvtes.

9 Momen Hesaketvmeset, Wakv hokte ohrolope es en

tutcenen, cowatv hokte ohrolope es en tutcenen, yvpefikv hunvnwv ohrolope es en tutcenen, pvce-howen momen pvce mvnettan vn cvwvs, kicvtes.

10 Momen heyv omvlkvn en cahwet, nvrkvpvn tekvpicakvtes, momet tvckv vtekat em pvlse em vtvkhvken wvkhokicvtes: momis fuswv etekvpicvkekates.

11 Momet fuswv vpespapv ena pvsvtkan a oh hvtvpecof, Eplvmet etvn vtohkakvtes.

12 Momen hvset vklatkof, nockv sufket Eplvmen oh lvtiken, yomucke rakke em penkvlkvt oh latkvtes.

13 Momen Eplvmen em punayet, Mehenwusen kerrvs, ece honvpse ekvnv enake tokat ofvn tvleporvt omet, em elecvn svpvklvres; momen ohrolope cukpe osten estemerrvkuecvkvres.

14 Momen mv etvlwv em elecvn vpokat vnet ohfvccecares; momen mv eryupvn nakockv sulken esossvkvres.

15 Momis cemet herkv ofvn ce'rkvlken oh ayetskvres, momet vculkv here oretsken, ce herihocvres.

16 Momis erhonvpse esostat *en nettv* omof, yvmvn yohfulecvres; Amolvlke en holwvyeckv hvte esfvckeko emunkekv, kicvtes.

17 Momen mome ocvtes, hvset vklvtiken, yomucke hakof, hecvs, totkv es like ekkucet, momen eto kulecvtet mv warke etennvrkvpvn etehoyvnhoyat.

18 Mv nettv etvwvn Cehofvt etemfvccetvn Eplvmen eten hayvtes, hvmmaket, Heyv ekvnvn ece honvpsen ehmis, Ecepse *ekvnv* hvcce enkvpvket mv hvcce rakkat. Yufletes hvcce, croren:

19 Kenvlke, Kenesvlke, Katmvnvlke,

20 Hetvlke, Pelesvlke, Lefevlke,

21 Amolvlke, Kenvnvlke, Kvkesvlke, Cepusvlke esyomat *em ekvnvn.*

SETENTVCKE 16.

Momen Selei Eplvme e 'hiwvt hopuetaken en heckueeckates: momet vtotkv hokte Ecepsvlken ocvtes, mv e hocefkv Hekvt omen.

2 Momet Selei Eplvmen kicvtes, Hiyomat hecvs, Cehofvt *hopuewv* heckueckvn es vn tvckes: ce'nkusapis, vm vtotkv hokten en ceyvs; mv etehoyvne hopuetake vn hecke witvres. Momen Eplvmet Selei em opunvkv en haken em vpohicvtes.

3 Momen Eplvme Kenvn ekvnvn ohrolope palen likyte hoyanat Selei Eplvme e 'hiwvt, em vtotkv hokte Ecepsvlke Hekvn evpayet, Eplvme e 'hiwv taren emvtes.

4 Momen Hekvn en ceyvtes, momen nvrkesvtes; momet nvrkeset kerrof, e pucase hoktet en renakv ehomvn homecke tates.

5 Momen Selei Eplvmen em punayet, Ve vnaorkat ee oh ocekvs; vm vtotkv hokten ce hokpe ofvn ce'mimvts; momen, nvrkeset kerrof, en renakv e homvn es vn homeckvnks; Cehofvt vne ceme tepakeyan *pun* fvcceeekvs, kicvtes.

6 Momis Eplvmet, Hecvs, cem vtotkv hokte ce'nke ofv tes; nake here es cem moman em momecvs, kicvtes. Momen Selei estemerricvtes, momen e turofvn en letkvtes.

7 Momen Cehofv em encel vnrvwv ofv uekiwv tempen eshecvtes, uekiwv Sv en nene ocan.

8 Momet, Hekv Selei em vtotkv hokte toyetskat, estvmvn ahtetska? momet estvmvn ayetska? Momen, Selei ev pucase hokte e turofvn en letkis, kicvtes.

9 Momen Cehofv em encel, Ce pucase hokten oh fuliket, e'nke eleevn em e wikvs, kicvtes.

10 Momet Cehofv em encel, Ece honvpse tayen ohvtvlayares, momat en sulkat omecicen vhonkvthoyekares, kievtes.

11 Momet, Hecvs, ce nvrkeses, momet hunvnwvn heckuecetskvres; momet e hocefkvn Esmevl kicet, hocefetskvres; Cehofvt cem estemerketvn vpohicet omekv.

12 Momen este vpvket corakko-wakv semvnole ome tares; e'nke este vtekat vnrvpen, este vtekat e'nke eme vnrvpe *tares;* momen etecakkakat omvlkv ehomvn likvres, Cehofv em encel kievtes.

13 Momen Cehofv em punayvte e hocefkvn, Hesaketvmesē ev hecetskes, kicet, hocefvtes; Heyvmv tisem ev hecan oh hehevya? makekv.

14 Monkv mv uekiwvt Pev-lehi-lae kicet hocefkvtes; hecvs, Ketes Pelet tepakat em etenrvwvn oces.

15 Momen Hekvt Eplvmen eppucen en heckuecvtes; momen Eplvmet e'ppuce Hekv *en* heckuecvte e hocefkv Esmevl kicet hocefvtes.

16 Momen Hekvt Esmevl Eplvmen en heckuecof, Eplvme em veulkvt ohrolope pale cenvpaken epohkaken orvtes.

SETENTVCKE 17.

Momen Eplvme em veulkv ohrolope pale ostvpaken ostvpohkaken orof, Cehofvt Eplvme em e heckuecvtes, kicet, Vnet Hesaketvmese Yekcetv Omvlece toyis; ev homvn yvkapet, temvpoket omvs.

2 Momen vm etemfvccetvn ceme tepakeyat pu tenhayares, momet sulke estvmahen ce honvpsecares, kievtes.

3 Momen Eplvmet e turofvn oh latkvtes: momen Hesaketvmeset etempunayvtes, hvmmaket,

4 Vnet on omat, vm etemfvccetvt ce 'tem oces, momen etvlwvvlke sulke mahe e'rke take toyetskvres.

5 Momen ce hocefkv ohvtvlakat Eplvmc kihocekarcs, momis ce hocefkvt Eplehamc tares; etvlwvvlkc sulke mahe e'rkc ce hayvyvtct ok.

6 Momen tayen ce honvpsecares, momen, etvlwvvlkc sulken ce hayin, mckkvlket 'sec ossvkvres.

7 Momen ceme ece honvpse ce yupv yice esyomeyat, mv erhonvpse yicvranateu vm etemfvccetvn yekcen ce tenhayvkares, etemfvccetv meyuksv-seko, aye munket, erhonvpse yupv mahen yicvranat eroren, ceme ece honvpse ce yupv yice esyomatskat Hesaketvmese cen huervkaret.

8 Momen ekvnv mv ofv tvleporv liketskat, Kenvn ekvnv omvlkvn ce'mit, ece honvpse ce yupv yicateu, meyuksv-seko epucasvkvren emvkares; momet en Hesaketvmese take toyarcs.

9 Momet Hesaketvmeset Eplvmen em punayct, Momen cemet on omat, vm etemfvccetvn vfastetskvres, cemet, ece honvpse ce yupv yicvranateu vfaste emunket, erhonvpsetv yupv mahat eroren.

10 Vm etemfvccetv centake, cen honvpsetv ce yupv yice esyomeyat pu tem oce vfastvranatskat heyvt omes; hunvnwv ece 'pakvke vtekat svkvmsishoyvres.

11 Momen cem enayuksv vpeswv taken svkvmsisatskvres; momen mvt etemfvccetv pu 'tem ocat eskerkvt omvres.

12 Momen ece 'pakvkat hunvnwv en nettv escenvpake oricat svkvmsishoyvres, ece honvpse hunvntake omvlkv mahhe, mv cen cuko ofv heckvte, ece honvpse tokot, cen evtokunawv es nesetskvte esyomat.

13 Cen cuko ofv heckvten, momen este cen evtokunawv es nesetskvten svkvmsisvranatskat tvlkuset os; momen vm etemfvccetvt, etemfvccetv meyuksv-sekot, ec 'navpeswv take ofvt omvres.

14 Momen hunvnwv svkvmsiskeko, enayuksv vpeswvn svkvmsishoyekatet, mv estet em este enkvpvken sentvckvres: vm etemfvccetvn kacvtet os.

15 Momen Hesaketvmeset Eplehamen em punayet, Selei ce 'hiwvt on omat, Selei es hocefetskekares, momis e hocefkv Selet omvres.

16 Momen ohmerrares, momen ohvtvlakat eme etehoyvnen *ce*'ppucen ce'mares; momes, ohmerrares, momen tvlwvvlke *e'cket* omvres; este em mekkvket eme vhonvpsvket omvres, kievtes.

17 Momen Eplehamet e turofvn oh lvtiket, vpelvtes; momet, Este em veulkv ohrolope cukpe hvmecat hopuewv en heckuehocvre te? momen Selet, en hoktvle pale ostvpakicat hopuewvn heckuecvre te? e feke ofvn makvtes.

18 Momet Eplehamet, Aeha, Esmevl ce homv hesakate! Hesaketvmesen kievtes.

19 Momen Hesaketvmeset, Monkos, momis ce 'hiwv Selet *ce*'ppucen heckuecvres; momen e hocefkvn Iseken kicetskvres; momen vm etemfvccetvn, etemfvccetv meyuksv-sekon, *etenhayit*, crvhonvpse cryupv yicaten en *hayvkit* yckcen etenhayares.

20 Momen Esmevl ohfvccvt on omat, cem vpohihcis: hecvs, ohmeriyis, momet honvpsecit, tayen ohvtvlayares; mekkvlke palen hokkolohkaken en heckuehocvkvres, momen etvlwv rakken hayares.

21 Momis vm etemfvccetvn Iseke, Selet ohrolope hvmke hiyome orof cen heckuecvranat, yckcen etenhayares, makvtes.

22 Momet etempunayvte wikvtes, momet Hesaketvmeset Eplehame enkvpvken kvwapkvtes.

23 Momen Eplehamet mv nettv etvwvn e'ppuce Esmevl, momen en cuko ofv heckvkvte omvlkv, en cvtoku-

nawv es nesvkvte omvlkv esyomc, Eplehame en cuko vtehkvlke hunvnwv vtekaten evpayet, em enayuksv vpeswv taken svkvmsisakvtes, Hesaketvmese kicvte vcvkvyen.

24 Momen Eplehame em enayuksv vpeswvn svkvmsiskof, em vculkv ohrolope pale ostvpaken ostvpohkaken orvtes.

25 Momen e'ppuce Esmevl em enayuksv vpeswvn svkvmsiskof, em vculkv palen tutcenohkakvtes. Mv nettv etvwvn Eplehamet e'ppuce Esmevl tepakat svkvmsiskakvtes.

26 Momen en cuko vtehkvlke hunvntake omvlkvt, cuko ofv heckvkvte, momen evtokunawv tvleporv es en neskvkvte, eme vpvket svkvmsiskakvtes.

SETENTVCKE 18.

Momen nettv hiyyat em ofv, em escukohakv vhauken liken, Mamle en lvkevpe es likat tempen Cehofvt em e heckuecvtes;

2 Momen en renakvn kvwahpet, hecvtes, momen hecvs, este-hunvntake tutcenet ehomvn svpaklvtes: momen hecof, escukohakv vhauke enkvpahket vnrvpvranet letiket, ekvnv fvccvn potokvtes,

3 Momet kicvtes, Cv pucase toyetskat, hiyomat cen renakv ehomvn heromkvn eshehcin omat, cem vtotkvn hoyahnetskvs, ce'nkusapis:

4 Hiyomat uewv estomusen evwhoyekvs, momen ce-'letaken okkohset, eto elecvn e fekvpuecvks:

5 Momen tvkliken estomusis svlvkares, momen ce feketaken mahlvpvtecicvkes; mv hoyahnof vpeyatskvres; mv vrahkvn cem vtotkv taken en yicatskekv. Momen, Maketskat etvpomen momecvs, kicakvtes.

6 Momen Eplehamet lvpecicet Sele escukohakv ofvn oh ayet, Hockvte here vkerkuce tutcenen lvpken tetakuehcet, cvlvpvs, momet tvkliken tvknoricvs, kicvtes.

7 Momet Eplehamet wakv fullan oh letiket, wakuce mvnette momet heran resvlahket, vtotkvn emvtes: momen lvpecicet tetakuecvtes.

8 Momen wakvpese neha, wakvpese momen wakuce tetakuecvten cahwet, ehomvn 'sem vpoyvtes: momet emet vnakvn, eto elecvn, huervtes, momen hompakvtes.

9 Momet, Sele ce 'hiwv estvmvn ara? kicakvtes. Momen, Hecvs, escukohakv ofvn *likes*, kicvtes.

10 Momen kicvtes, Oketv orof mehenwvn er cem vlvkares; momen ce 'hiwv Selet echushunvnwvn ocvres. Momen Selet escukohakv vhauke Eplehame era topvrv ocat ofvn pohvtes.

11 Momen Eplehame Sele tepakat vculvket, vculakuse hakvtes; hoktvke em emunkvt Sele em vfekhonnvtet omvtes.

12 Monkv Selet em vkerrickv ofvn vpelvtes, Cv hoktvle hahkof, afvcketv ocare te, cv pucasen vculet ot omofvn? makct.

13 Momen Cehofvt Eplehamen em punayet, Estomaten Selet, Vne, cv hoktvle tat, mehenwvn hopuewv ocare te? maket, vpelisa?

14 Nake yekce Cehofvn emuntvle tayat oce te? Oketv mellvyvten mehenwvn er cem vlvkares, em oketv orof, momen Selet echushunvnwvn ocvres, kicvtes.

15 Momof Selet, ehelaksecet, Vpelvkis, makvtes; penkalekv. Momen, Monkos; momis vpeletskis, kicvtes.

16 Momen este-hunvntake asvpvkilet, mvn enkvpahket, Satvme fvccvn vhecakvtes: momen vpeyan Eplehamet vhorkasket vkocuknen vpaket ayvtes.

17 Momen Cehofvt makvtes, Nake momecvyat Eplehame em chare te;

18 Mehenwvn Eplehamet etvlwv rakke momet yekce hahken, ekvnv etvlwvvlke omvlkvt eme etehoyvnen ohmerkvkvranet omekv?

19 Emen *kerrit*, en hopuetake en cuko vtehkvlke eyupv *yicateu* yekcetvn 'semvcahnvkvre tat kerrikv, Cehofv em vyetvn yvkvpvkvren, fvccetv fvcceckv tepakan vfvstvkvren; momat nake Cehofvt Eplehame opunvyecvtet oh vlvkuecvret.

20 Momet Cehofvt, Satvme Komalv tepakat em ahuchketvt rakket omen, en holwvyeckv svhere mahet omekv;

21 Hiyomat vkhvtapkares, em ahuehketv vm vlakvte mahusat vcvkvyen momecakvten omat, hecares; momat monkon omat, kerrares, makvtes.

22 Momen este-hunvntake, mvn enkvpaket, Satvme fvccvn vhoyvtes: momis Eplehame Cehofv ehomvn huere emunkvtes.

23 Momet Eplehame vwolihcet, kicvtes, Este faccv holwvyecv vpvken sumecicetskvre te?

24 Este faccvke pale cahkepet tvlofvn vtehke witen omat; mv este faccvke vtehkat vrahkvn tvlofvn vcayecekot, sumecicetskvre te?

25 Hiyomecetv cen hopvyet omekvs, este faccv holwvyecv vpvken elecetv, momat este faccvt holwvyecv etvpomet huervren; mvt cen hopvyet omekvs: ekvnv omvlkv em Fvccecvt fvccvn momecekare te?

26 Momen Cehofvt, Satvme vtehke este fvccvke pale cahkepen tvlofvn eshecin omat, emetake vrahkvn tvlofv omvlkvn vcayecares, kicvtes.

27 Momen Eplehame em vyoposket kicvtes, Hiyomat hecvs, vne, ekvnv em mokke momet essu tepakuse toyvyat, Pucase em punayetvn komit vlicehcis:

28 Este fvccvke pale cahkepat cahkepet seko witen omat; este cahkepe sepekat omecicen tvlofv omvlkvn sumecicetskvre te? Momen, Pale osten cahkepohkaken eshecin omat, sumecihcvkos, kicvtes.

29 Momen hvtvm em punayvtes, Pale ostet hecke witen omat *ta?* maket. Pale ostat vrahkvn *vcayecit*, momehcvkos, makvtes.

30 Momen makvtes, Aeha, Pucaset cvpvkikats, momen punayares: Pale tutcenet mvn eshechoye witen omat. Momen pale tutcenen mvn esbecin omat, momehcvkos, makvtes.

31 Momen, Hiyomat hecvs, Pucase em punayetvn komit vlicehcis: pale hokkolen mvn eshechoye witen omat. Momen, Pale hokkolat vrahkvn *vcayecit* sumecihcvkos, makvtes.

32 Momen makvtes, Aeha, Pucaset cvpvkikats, momen vhvmkucvn punayares: palen mvn eshechoye witen omat. Momen palat vrahkvn *vcayecit* sumecihcvkos, makvtes.

33 Momen Cehofvt Eplehame em punayvte fekhonnat vpakusen ayvtes: momen Eplehamet en liketvn fulkvtes.

SETENTVCKE 19.

Momen yafkofvn encelvlke hokkolet Satvmen vlahokvtes; momen Lat Satvme em vtohopke-rakko 'mvhauken likvtes; momen Lat mvn hecet, vnrvpvranet ahuervtes; momet e turofvt ekvnv vhecen potokvtes:

2 Momet, Hiyomat hecvkes, cv pucasvlke toyatskat, ce'nkusapvkis, fvyehcet, cem vtotkv en cukon cukolahket, fekhonnatsken ec oh hvyvtkekvs; momen ce'letaken okkosvkes, momet hvthvyvtkusen asehohket, vhoyet welakatskvres, kicvtes. Momen, Monkos; momis etehoyvnkvn fekhonnēn, ep oh hvyvtkvres, kicakvtes.

3 Momen tayen ohyekcicvtes; momen fvyehcet, em vlahoket, en cukon cukolakvtes; momen hompetv-rakkon en hayvtes, momen, tvklike pakkekon en norihcen, hompakvtes.

4 Momis wvkhokeko munken tvlofv hunvntake, Satvmc hunvntake, mvnettakat vculakat to estomis, este omvlkv tvlofv estvmivlkan a yicet, cukon em vfulotakvtes;

5 Memet Lat em vhuehket, Este-hunvntake mucv neren cen cukolakisat estvmvn kake te? a's pum ossvkvs, kerreyvren, kicakvtes.

6 Momen Lat vhauken osiyet, er em orakvtes, momet eyupvn vhauken vkhottvtes.

7 Momet, Tecakkeyvte toyatskat, momvteken naorikatskvs, ce'nkusapvkis.

8 Hecvkes, hiyomat cv'chustvlke hokkole este-hunvnwv kerrvkeko cmunken ocis; ce'nkusapvkis, mvn a cem wolhuehcvkin, nake here es cem momvkan em momecvkes; heyv este-hunvntake tvlkusen naken estomehcatskvs, mv vrahkvn vn cuko em vpette elecvn vlahohkekv, kicvtes.

9 Momen, Vcekellvs, kicakvtes. Momet, Heyv este hvmke tvleporv fekhonnvret aceyvtes, momet fvccecv hueretvn komet os: hiyomat entake senholwvken cem momcceyvres, kicakvtes. Momet hunvnwv, Lat tat, tayen vhepvkakvtes; momet svkhotkv kvcetvn *komet*, vwolicakvtes.

10 Momis este-hunvntake *hokkolat* e'nketaken awiyyet, Lat hvlatet, cukon aceyihcet, vhauken vkhottakvtes.

11 Momet este-hunvntake cuko vhauke vfulle, lopuckusat rvkrakat esyoman turhecvkekon hayakvtes; momat vhauke eshecetvn es e hotosvkuecvtes.

12 Momen este-hunvntake hokkolat, Este eti yvmvn

ocetska? *cen* hvtesc, ce'ppucetake ce'chustvlkeu, momen estimvt o estomis tvlofvn ocetskat, tvlofvn esossvkvs:

13 Em ahuchketv take Cehofv chomv rakke hakat omecicen heyv tvlofvn sumecicvranēkv; momen Cehofvt sumeciceyvren a pu 'totekv, kicakvtes.

14 Momen Lat osiyet, en hvtesvlke e'chustvlke epayakvte em punayet, Asvpvkilet, heyv tvlofvn esossvkes, Cehofvt tvlofvn sumecicvranekv, makvtes. Momis este nakhayeko omat en hvtesvlke es em momakvtes.

15 Momen hvthvyvtke akvwapkof, encelvlket Lat lvpecicakvtes, Ahuyiret, ce 'hiwv momen ce'chustvlke hokkole yvmvn kakan evpvyvs; tvlofv en holwvyeckv ofvn ce sumkekaret, makaket.

16 Momis vcewicvtes; momen este hunvntake *hokkolat* e'nken en *hvlatet*, e 'hiwvu e'nken, momen e'chustvlke hokkolat e'nken en hvlvthicakvtes; Cehofvt em merren; momet tvlofvn es wolket, en lvpvtken huericakvtes.

17 Momen mome ocvtes, en lvpvtken eswolhohkof, Cen hesaketv vrahkvn letkvs: ce topvrvn vhecekot, Ekvntvpekse estvmv estomis fekhoniyetskvs; ekvnhvlwen oh letkvs, ce sumkekaret, kicvtes.

18 Momen Lat kicakvtes, Aeha, cv pucase, momekate:

19 Hiyomat hecvs, cem vtotkvt cen renakv ehomvn heromkvn eshehces, momen cem merkv vn hesaketvn es vcayecetskat vrakkuehcetskes; momen ekvnhvlwen oh letkvko tayes, nak holwvket cv cakken, cv'le witvret ok:

20 Hiyomat hecvs, heyv tvlofv oh letketv vwolet omet, cotket omes: Aeha, mvn oh letkare vm etektvnecvs, (cotkuset omeko?) momen vn hesaketvt vcake tares.

21 Momen kicvtes, Hecvs, heyv nake ohfvccvu, heyv tvlofv opunvyehcetskat sumecicvkaret, cem vpohihcis.

22 Lvpecicet, mvn oh letkvs, mvn roretskeko vtekat

naken momecvko tayekv. Monkv mv tvlofv e hocefkv Sov kihocvtes:

23 Hvset ekvnv oh kvwvpiken, Lat Sovn eccyvtes.

24 Momof Cehofvt, hvlwe aossen Cehofv a enkvpvken, tohottoplane totkv tepakan Satvme Komalv tepakan 'soh oskolicvtes:

25 Momet mv tvlofvtake, Ekvntvpekse omvlkv, tvlofv vtehkvlke omvlkv, ekvnv oh honte esyoman sumhuecvtes.

26 Momis Lat e'ra topvrvn e 'hiwvt eyupvn vhehcet, okevncukele hakvtes.

27 Momen Eplehamet hvthvyvtkusen Cehofv chomv huervtet erorvtes:

28 Momet Satvme Komalv tepakat vfvccvn vhecet, momen Ekvntvpekse ekvnv omvlkv vfvccvn vhecet, hecvtes, momen hecvs, mv ekvnv em ekkuce cvto rekkickv hute em ekkuce omēt kvwapkvtes.

29 Momen mome ocvtes, Hesaketvmeset, Ekvntvpekse tvlofvn sumhuecof, Hesaketvmeset Eplehamen vkerricvtes, momet mv tvlofv Lat likan sumhuecof, Lat sumketv en nvrkvpv ossen vtotvtes.

30 Momen Lat Sov osset vcemiket, e'chustvlke hokkolvt vpvkaken, ekvnhvlwen likvtes: Sov tvlofv liketvn em penkalekv: momet ekvnvhauken likvtes, emet e'chustvlke hokkole esyomat.

31 Momen homv heckvtet e 'cusen em punayet, Pu'rke vculet os; momen este-hunvnwv ekvnvn oh are ekvnv omvlkv semvpeyetv vcvkvye a pun ccye tayat sekot os:

32 Vtes, pu'rke pvrko-opuswvn eskuecvkeres, momet en wvkhokcyvres, pu'rke etehoyvnen honvpsen em vcayeccyvret, kicvtes.

33 Momen mv neren e'rke taken pvrko-opuswvn eskuecakvtes: momen homv heckvtet, ecehyet, e'rken en

wakkvtes; momen estofvn wakket, estofvn alikvten kerrekates.

34 Momen rempvksen mome ocvtes, homv heckvtet, Hecvs, nereise cv'rke en wakkvyis; mucv neren hvtvm pvrko-opuswvn eskuecvkeres, momen cemet ecoyet, en wakketskvres, pu'rke etehoyvnen honvpsen em vcayecoyvret, e 'cusen kicvtes.

35 Momen mv nereu e'rke taken pvrko-opuswvn eskuecakvtes: momen mvnettat ahuyiret en wakkvtes: momen estofvn wakket, estofvn alikvten kerrekates.

36 Hiyomen Lat e'chustvlke hokkolvt e'rke take en nvrkesakvtes.

37 Momen homv heckvtet echushunvnwvn heckuecvtes, momet e hocefkvn Moap kicvtes: matat, mucv nettv oren, Moapvlke e'rke tes.

38 Momen mvnettat, emeu echushunvnwvn heckuecvtes, momet e hocefkvn Pen-ami kicvtes; matat, mucv nettv oren, Amvn en hopuetake e'rke tes.

SETENTVCKE 20.

Momen Eplehame cunecket, Wvhvlv ckvnv fvccvn ayvtes, momet Ketes Sv tepakat em etenrvwvn fekhonnvtes; momet Kelv *tvlofvn* tvleporvt arvtes.

2 Momet Eplehamet, e 'hiwvn opunvyecet, Cv wvnwvt os, makvtes: momen Epemelek, Kelv em mekko vtohtet, Selen evpayvtes.

3 Momis Hesaketvmeset nere vpueckv ofvn em vlahket, hymmakvtes, Hecvs, hokte evpayetskat omecicen este elat omēt hueretskes; este-hunvnwv e 'hiwvt omekv.

4 Momis Epemelek hokten vwolicekates: momet, Pucasē, etvlwv fvccat tisem eleeetskvr haks?

5 Eme mahusat, Cv wvnwvt omes, cv kicekvt haks?

momen hoktet emc mahusat, Cv cerwv tes, makvtes; cv feke em fvccetv vcvkvyen, momet nake cv'nke celayakat es vm mvttekot heyvn momecvyvtes, makvtes.

6 Momen Hesaketvmeset vpuckv ofvn kicvtes, Henka, ce feke em fvccetv vcvkvyen heyv momecetskvten kerris, momet vneu vc vnaorketskvren cem mvnvttecvyvtes; monkv hokte celayetv cem etcktvnecvkates.

7 Monkv hiyomat mv hunvnwvn e 'hiwvn ohfulecicvs: owalvt omet, cem emekusapvret omekv, momen hesaketskvres; momet ohfulecicetskekon omat, *heyvn* kerrvs, ce'lvranat tvlkusvres, cemet cenake omvlkv esyomatskat.

8 Momen Epemelek hvthvyvtkusen alihket, em vtotkvlke omvlkvn enhuhihket, heyv nanvke omvlkvn e hvckotaken em onayakvtes; momen hunvntaket tayen penkvlakvtes.

9 Momof Epemelek Eplehamen enhuchkvtes, momet, Naken pu 'stomecetskvt haks? momen, vm etvlwv esyomeyan naorketv rakken ep oh vlvkuccetskat, naken cem mvtteciceyvt haks? nanvke momecvkvranekaten vm momecetskvtes, kicvtes.

10 Momet Epemelek Eplehamen em punayet, Heyv nake momecetskvtet omat, naken hecetskvt haks? kicvtes.

11 Momen Eplehamet makvtes, Mehenwusen Hesaketvmese em penkvlkvt yvmv sekot os; momen cv 'hiwv vrahkvn cv 'lecvkvres, komvyvtet omekv.

12 Momen ohvtvlakat mehenwvn cv 'wvnwv tes, cv'rke e'chustet omes, momis cv'cke e'chuswv tokot os, momet cv 'hiwv hakvtet os:

13 Momen mome ocvtes, Hesaketvmeset cv'rke hute enkvpvken vraren vc vtotof, em punayit, Estvmvt o estomis welahket rorhoyeyan, yvmvskv es vc vfvstvranetskat heyvt omes; vc opunvyecet, Emet cv cerwvt os, maketskvres, kicvyvtes.

14 Momen Epemelek yvpefikv, wakv, vtotkv hunvntake, vtotkv hoktvke esyoman cahwet, Eplehamen emakvtes, momet e 'hiwv Selen ohfulecicvtes.

15 Momet Epemelek kicvtes, Hecvs, vm ekvnvt ce homvn oces; estvmv here es cem moman likvs.

16 Momet Selen em punayet, Hecvs, ce cerwvn cvtokunaphvtke warken cukpe-rakko hvmken chmis; hecvs, cemen cce 'pvkakateu omvlkvn cturwv es ohrvnkvt omes; momen este omvlkv ehomvn fvccvket hueretsket os, kicvtes.

17 Momen Eplehamet Hesaketvmesen emekusapvtes: momen Hesaketvmeset Epemelek, e 'hiwv em vtotkv hoktvke esyoman cvfencvkuccvtes; momen hopuetake heckuccakvtes.

18 Cehofvt, Sele Eplehame e 'hiwv vrahkvn, Epemelek en cuko vtehkvlke en hopuetakhute omvlkvn yekcen em vkhothicakvtet omckv.

SETENTVCKE 21.

Momet Cehofvt, makvte vcvkvyen, Selen en cukoperihcet, nak makvte vcvkvyen Selen em momecvtes.

2 Momen Selet nvrkehset, Eplehame vcule mahof eppucen en heckuecvtes, oketv Hesaketvmeset opunvyece em punayvte orof.

3 Momen Eplehamet, e'ppuce en heckuehocat, Selet en heckuccat, e hocefkvn Iseken kicvtes.

4 Momet Eplehamet e'ppuce Iseken svkvmsisvtes, em vculkv nettv cenvpake oricof, Hesaketvmeset kicvte vcvkvyen.

5 Momen Eplehame em vculkv cukpe hvmkvtes, e'ppuce Iseke en heckuehocof.

6 Momen Selet, Hesaketvmeset vc vpelepueces; pohat vtekat vc vpaket vpelvres, makvtes.

7 Momet, Estimvt, Selet hopuetake coyicvres, maket, Eplehame em onaye tayvt haks? vcule mahc hahkof, eppucen en heckuecikv, makvtes.

8 Momen hopucwv mahvtes, momen epesen wicehocvtes: momen mv nettv Iseke epesen wicehocof, Eplehamet hompetv rakke mahen hayvtes.

9 Momen Selet Ecepsvlke Hekv e'chushunvnwv, Eplehame en heckuecvte, nakhayekot *aren* hecvtes.

10 Monkv, Heyv hokte svlvfke e'chushunvnwv tepakan wolhuecvs: heyv hokte svlvfke e'chushunvnwvt cv'chuswv Iseke vpvket nak epucasekaret ok, Eplehamen kicvtes.

11 Momen heyv nake Eplehame en renakv ehomvn holwvke mahc tates, e'ppuce vrahkvn.

12 Momen Hesaketvmeset Eplehamen em punayet, Ce'ppuce vrahkv, momen cen svlvfke hokte vrahkvn cen renakv ehomvn holwahkates; Selet nak ce kicat omvlkvn em vpohicvs; Iseke etehoyvnet cen honvpsetv hocefkvret ok.

13 Momen svlvfke hokte e'chuswvu etvlwvn hayares, ece honvpset omekv, kicvtes.

14 Momen Eplehamet hvthvyvtkusen alikvtes, momet tvklike momen uewv nakhvrpe-sukcv vevnken es cahwet, Hekv emet, e foluwvn 'sem oh lumhicvtes, cepanateu *emvtes*, momet etvn vtotvtes: momen enkvpahket, Pevsepv vnrvwvn arvtes.

15 Momen uewv nakhvrpe sukcv vevnkvte pokepvtes, momen cepvnen etopokhe ocakat hvmke elecvn wvkecvtes.

16 Momet em vhopvye eccv-kotakse esechetv tayen ahyet, ehomusen likvtes; Cepanat em elkvn hehevyates, makekv. Momet ehomusen liket, en haken kvwapet, hvkihkvtes.

17 Momen Hesaketvmeset cepanat en haken pohvtes: momen Hesaketvmese em encel hvlwe enkvpvken Hekv

ohhuchket, Hekv toyetskat, naket cem estoma? ce penkahlates; Hesaketvmeset cepanat wakkaten en haken pohekv.

18 Ahuyiret, cepvnen kvwahpet, ce'nken es hvlvtvs; etvlwv rakken hayaret ok, kicvtes.

19 Momen Hesaketvmeset e turwvn enrvmricvtes, momen uekiwvn hecvtes; momet nakhvrpe sukevn uewvn es fvcchcet, cepvnen eskuecvtes.

20 Momen, Hesaketvmeset cepanan vpaken, mahvtes; momet vnrvwvn liket, eccv-kotakse svretv mvnvcke hakvtes.

21 Momet Pela vnrvwvn likvtes; momen e'cket Ecepse ekvnv aossen ehiwvn en heckuecvtes.

22 Momen mv omof mome ocvtes, Epemelek en suletawvlke em pvkacv Fikvle tepakat Eplehamen em punayet, kicakvtes, Nak omvlkv momecetskan Hesaketvmeset ece 'pvket os:

23 Monkv hiyomat Hesaketvmesen es vhocefet, yvmvn temfvccetv vcakan es ev temfvccvs, Mvkerret cem momecvkot, ce'ppuce momen ce'ppuce re'ppucen mvkerret em momecvkvkares, maket: momet yvmvskv es cem momecvyvte mahusat vevkvyen vm momecet, ekvnvu tvleporv aretskvtet em momeccecetskvres.

24 Momen, Temfvccetv vcakan es *ce* temfvccares, Eplehamet kicvtes.

25 Momet Eplehamet uenkorkv Epemelek em vtotkvlket svpenkvlecakvten Epemelek em vsehvtes.

26 Momen Epemelek, Estimvt heyv nake momecevten kerrvkos; momen cemet vm onayetskekates, momen mucv nettv tvlken pohis, kicvtes.

27 Momen Eplehame, yvpefikv wakv esyoman cahwet, Epemelek emvtes; momen mv hokkolat etemfvccetvn hayakvtes.

28 Momen Eplehamet yvpefikv fulle asossen en hoktvke mvnettvke kolvpaken entvlken svpvklecvtes.

29 Momen Epemelek, Heyv yvpefikv en hoktvke mvnettvke entvlken svpaklecetskat naken oko te? Eplehamen kicvtes.

30 Momen Eplehamet, Heyv yvpefikv en hoktvke mvnettvke kolvpakan cv'nke enkvpvken cvwetskvres, heyv uenkorkv en korvyvtet a vn kerkvt omvren, kicvtes.

31 Monkv Pev-sepvn hocefvtes; mvn hokkolvt etemfvccetv vcakan setemfvccakekv.

32 Hiyomen etemfvccetvn etenhayakvtes, Pev-sepvn: momen Epemelek ahuervtes, en suletawvlke em pvkacv Fikvle tepakat, momet Felestvlke em ekvnvn oh fulhokvtes.

33 Momen *Eplehamet* Pev-sepvn eton vhochuecvtes, momet mvn Cehofv Hesaketvmese Meyuksv-seko likat e hocefkvn oh huehkvtes.

34 Momen Eplehamet Felestvlke em ekvnvn nettv sulken tvleporvt fekhonnvtes.

SETENTVCKE 22.

Momen heyv nanvke enyupvn Hesaketvmeset Eplehamen eskerrvtes, momet, Eplehamē, kicvtes: momen, *Hecvs*, yvmvn aris, kicvtes.

2 Momen kicvtes, Hiyomat ce'ppuce, ce'ppuce hvmkuse, vnokecetskat, Iseke mahusan evpahyet, Moliv ekvnvn vyvs; momet mvn ekvnhvlhawat hvmken cem onayvranvyan ohnekrickvn *altvn* ohnekricetskvres.

3 Momen Eplehame hvthvyvtkusen alihket, em ecorakko-wakvn ohpvticvtes, momet em vtotkv hunvntake mvnettvke hokkolen, e'ppuce Iseke esyoman evpayvtes: momet ohnekrickv svrahkvn eton fvlahlecvtes, momet ahuyiret, ekvnv Hesaketvmeset em onayvten ayvtes.

4 Momet nettv svtutcenan Eplehamet, en renakvn kvwahpet, mv ekvnvn hopvyen hecvtes.

5 Momet, Yvmv ecorakko-wakv vpvket fekhonnvkes, momen mvnettat tepakeyat vsvn vhoyeyvres; momet mekusahpet, hvtvm ye cem vlahokeyvres, Eplehamet hunvntake mvnettakan kicvtes.

6 Momet Eplehamet ohnekrickv eton cahwet, e'ppuce Iseken oh vpoyvtes; momet totkv eslafkvu e'nken es cawvtes; momen hokkolvt etepvket vhoyvtes.

7 Momen Iseket e'rke Eplehamen em punayet, Cv'rkē, kicvtes; momen, Yvmvn hueris, cv'ppucē, kicvtes. Momen, totkvn momen eton hecvs: momis yvpcfikuce ohnekrickv estvmvn oca? kicvtes.

8 Momen Eplehamet kicvtes, Cv'ppucē, Hesaketvmeset yvpcfikucen ohnekrickvn e em etetaknecvres; momen hokkolvt etepvket vhoyvtes.

9 Momet ekvnv Hesaketvmeset em onayvten rorhoyvtes; momen Eplehamet altvn mvn hahyet, eto etelilvken *oh* lumhihcet, e'ppuce Iseken wvnahyet, Iseken eton altvn oh wvkecvtes.

10 Momen Eplehamet e'nken rvtosehcet, e'ppucen clecvranet, eslafkvn esvtes.

11 Momen Cehofv em encel hvlwen a oh huehket, Eplehamē, Eplehamē, kicvtes; momen, Yvmvn hueris, kicvtes.

12 Momen, Ce'nke cepanan oh ohcetskvs, momet naken estomehcetskvs; Hesaketvmesen em penkaletskat mucvn kerrikv, ce'ppuce, ce'ppuce hvmkusat vm encaketskekokv, kicvtes.

13 Momen Eplehame, en renakvn kvwahpet, vfvnnakvtes, momen hecvs, eyupvn yvpcfikv hunvnwvt hvfvpan e yvpen svtvkkakat: momen Eplehame yvpcfikv hunvnwvn rehset, e'ppuce vyoposken ohnekrickvn es hayvtes.

14 Momet Eplehamet mv ekvnv e hocefkvn Cehofvcilen kievtes; mucv nettv oren, Cehofv em ekvnhvlwan hechoyvres, mahokat etvpomen.

15 Momen Cehofv em encel svhokkolvn Eplehamen hvlwen a oh huehket, em punayvtes, hvmmaket,

16 Cehofvt hvmmaket os, Vne mahusat e vhocefit, etemfvccetv vcakan 'setemfaccvyvtes, heyv nake momecet, ce'ppuce, ce'ppuce hvmkusat *vm* encaketskekokv;

17 Merkv tat 'sec ohmerrares, momen ohvtvlvyetv tat ecc honvpse hvlwe kococumpv momen oktahv uchvtkv vfopke ocat en sulke omēn ohvtvlayares; momen ecc 'honvpset vnrapvlke em vtohopke-rakko 'mvhauken epucasvkvres:

18 Momen ecc honvpse etehoyvnen ekvnv etvlwvvlke omvlkvt ohmerkvkvres; vm opunvkv en haken em vpohicetskekv.

19 Monkv Eplehamet hunvntake mvnettvken yohfulkvtes, momen asvpvkilet, etohkvlket Pev-sepvn vpeyvtes; momen Eplehamet Pev-sepvn likvtes.

20 Momen mome ocvtes, heyv nanvke renyupvn Eplehamen em onahoyvtes, hvmmakat, Hecvs, Melkv, emeu hopuetake Nehv tecakketskan en heckuecvtes;

21 Vs, homv-heckvtet, momen etecakkat Pvs, Kemuel, Elam e'rke:

22 Keset, Heso, Peltas, Cetlaf, Peruel esyomat.

23 Momen Peruel Lepekvn en heckuehocvtes: heyv cenvpakan Melkvt Nehv Eplehame etecakkat en heckuecvtes.

24 Momen e 'hiwv-vhake, Lumv hocefket, emeu Tepv, Kehvme, Tehas, Meakv esyoman en heckuecvtes.

SETENTVCKE 23.

Momen Sele en hesaketvt ohrolope cukpe hvmken pale hokkolen kolvpohkakvtes: heyvt Sele en hesaketv ohrolopet omvtes.

2 Momen Sele Kenvn ekvnv Kvcvr-apv tvlofvn elvtes, (mvt Heplvn tes;) momen Eplehame Sele es waket, es hvkihkvranet vlakvtes.

3 Momet Eplehamet em elat vpakvtet ahuyiret, Her en hopuetake em punayet,

4 Este kerkekot, tvleporvt ece 'pakvkis; este-herickv ece 'pakvken epucasaren v'mvkes, vm elat vn renakv enkvpvken hericaren, kicvtes.

5 Momen Her en hopuetake Eplehame em vyoposket,

6 Cv pucase toyetskat, pum vpohicvs; cemet mekko yekcet epu 'paketskes: pum este-herickv here mahat ofvn cem elan hericvs: puntat hvmkvtekis em este-herickvn cem encahkēkos, cem elan hericetske tayan, kicakvtes.

7 Momen Eplehamet ahuyiret, mv ekvnv este, Her en hopuetake tat ehomvn cunekvtes.

8 Momet etempunayet kicvtes, Vm elan vn renakv enkvpvken hericaren cem vkerrickvt on omat, Eflvne Soha e'ppucen vm em 'pohvkes,

9 Mekpelv ekvnhauke enake em ekvnv eyuksv ofv ocat v'mvren: enrahkv esfvcken em fekin, v'mvres, mvn ece 'pakvken esteherickvn epucasaren.

10 Momen Eflvne Her en hopuetake vpaket likvtes: momet Eflvne Hetitvlket, Her en hopuetake, em etvlofv vhauke esceyat omvlkvt pohaken, Eplehame em vyoposket hvmmakvtes,

11 Monkos, cv pucasē, vm vpohicvs; ekvnvn ce'mis,

momen mv ofv ekvnhauke ocat, mvn ce'mis: vm este e'ppucetake ehomvn mvn ce'mis: cem elan hericvs.

12 Momen Eplehame mv ekvnv este ehomvn, e turofv ekvnvn vheeen, cunekvtes.

13 Momet Eflvne em punayvtes, mv ekvnv estet pohaken, hvmmaket, Momis momeevranetsken omat, vm vpohicvs, ce'nkusapis; ekvnv enrahkvn ce'mares; mvn vn evwvs, momen vm elan mvn hericares.

14 Momen Eflvne Eplehame em vyoposket, kicvtes,

15 Cv pucasē, vm vpohicvs; ekvnv enrahkv evtokunaphvtke sekel cukpe osten oricet omes: mvt ceme tepakeyat pu tenrvwv naket o haks? monkv cem elan hericvs.

16 Momen Eplehame Eflvne em vpohicvtes: momet Eplehame evtokunaphvtke Eflvneh em vtarkuecvtes, evtokunaphvtke sekel cukpe osten, esnesvlke enake oman.

17 Hiyomen Eflvne em ekvnv Mekpelv Mamle ekvnv oce ofv ocat ekvnv, momen mv ofv ekvnhauke ocat, momen eto mv ekvnv ofv momet mv em vteke em vfolotat omvlkvn ocakat mehenwvn enake taranat etemvkvsvmkv heren hayakvtes,

18 Her en hopuetake ehomv em etvlofv vhauke esceyat omvlkv ehomvn hayakvtes.

19 Momen heyv eryupvn Eplehamet e 'hiwv Selen Mekpelv ekvnv ekvnhauke, Mamle ehomv ocat ofvn hericvtes, (mvt Heplvn tes,) Kenvn ekvnvn.

20 Momen Her en hopuetaket, ekvnv, momen mv ofv ekvnhauke ocat, Eplehamet este-herickvn epucasvren, etemvkvsvmkv mehenwvn hayakvtes.

SETENTVCKE 24.

Momen Eplehame vculet omet, vculkv esohfvcket omvtes; momen Cehofvt nak omvlkv ofvn ohmerrvtet omvtes.

2 Momen Eplehamet em vtotkv en cuko ofv svculicate, nakocat omvlkv ohfvnkan, em punayet, Ce'nke cv hvfe elecvn wvkecvs:

3 Momen Cehofv hvlwe en Hesaketvmese, ekvnvu en Hesaketvmesen es vhocefet, Kenvnvlke vpvke liketskat e'chustvlken ce'ppucen ehiwvn en heckuecvkares, maket, cv temfaccetskvren hayares;

4 Momis vm ekvnv momen cv nahvmkvlken oh ayet, mvn cv'ppuce Iseken ehiwvn en heckuecetskvres.

5 Momen vtotkvt, Hoktet heyv ekvnvn vc vcvkvtetvn eyaceko witen omat, ce'ppuce mv ekvnv atetskvten hvtvm yesfulkare te? kicvtes.

6 Momen Eplehamet kicvtes, E vketecvs, cv'ppuce mvn yesfulketskekaret.

7 Cehofv, hvlwe en Hesaketvmeset, mv cv'rke en cuko enkvpvken momen cv 'nahvmkvlke em ekvnv enkvpvken ca'set, vm punayet, momet e vhocefet cv temfacevtet, Heyv ekvnvn cen honvpsetvn emares, kicet; emet em encel ce homvn vtotvres, momen mv enkvpvken ehiwvn cv'ppucen en heckuecetskvres.

8 Momen hoktet ece 'cvkvtetvn eyacekon omat, momof heyv etemfvccetv vcakan es cv temfaccetskat ce'nrecopke tares: *heyv* tvlkusen *vketecvs*, cv'ppuce yesfulketskekares.

9 Momen vtotkvt, e'nken e pucase Eplehame e'hvfe elecvn wvkecet, heyv nake ohfvccvn temfvccetv vcakan es etemfaccvtes.

10 Momen vtotkvt rvcce-kuphe palen, e pucase en rvcce-kuphen, cahwet, enkvpakvtes, (e pucase enake herakat omvlkvt e'nken vtehket omekv,) momet ahuyirct, Mesopotemev ekvnvn, Nehv em e tvlofvn rorvtes.

11 Momet yafkof, hoktvke em uecawkv oketv orof, tvlofv en lvpvtken ueenkorkv vnakvn en rvcce-kuphen tokkekepuecvtes.

12 Momet makvtes, Aeha, Cehofv, cv pucase Eplehame en Hesaketvmese toyetskat, mucv nettvn lopickv heren a vn 'totet, cv pucase Eplehame enherometskvren ce'nkusapis.

13 Hecvs, ueenkorkvn vhueris; momen tvlofv hunvntake e'chustvlke uewvn ascvwvranet asossvres:

14 Momen *hiyomēt* ocekvs, hokte mvnette em punayit, Cem uevcvnkvn es kvncvpuecvs, eskaren, ce'nkusapis, kicvyof, Eskvs, momen cen rvcce-kupheu eskvkuccares, cv kicen omat, mvt hokte cem vtotkv Iseke em melletskvtet omekvs: momen mvn es kerrares, cv pucasen enherometskat.

15 Momen mome ocvtes, punaye poyeko munken, hecvs, Lepekv, Eplehame etecakkvte Nehvt e 'hiwv Melkv e'chushunvnwv Peruel en heckuehocvtet uevcvnkvn karonet aossvtes.

16 Momen hokte mvnettat en heckv heruset omvtes, hokte fvcenvt, este-hunvnwv kerrvte sekot omvtes: momen ueenkorkvn vkhvtvpiket uevcvnkvn fvcehcet, svcemkvtes.

17 Momen vtotkvt vnrvpvranet letkvtes, momet, Cem uevcvnkvn-uewv estomusen es eskaren vmes, ce'nkusapis, kicvtes.

18 Momen kicvtes, Cv pucasē, eskvs; momet lvpecicet, em uevcvnkvn e'nken soh hvtvpecihcet es em wiyyet, eskuecvtes.

19 Momen eskuehcof, Cen rvcce-kupheu, ascawvye munken, em etetayen eskvkvres, kicvtes.

20 Momet lvpecicet em uevcvnkvn perron vktvnecicvtes, momet ascawvranet hvtvm ueenkorkvn oh letkvtes, momet en rvcce-kuphe omvlkvn uewvn a's en cawvtes.

21 Momen mv este-hunvnwvt hokten heren hecvtes; cvyayayvket *hueret*, Cehofvt a oh atat lopicen hayvte tat, monkat monkon omat, kerrvret.

22 Momen mome ocvtes, rvcce-kuphe eskake poyof, este-hunvnwvt cvtokunaplane yupo-vtarkv en honne sekel nvrkvpvt omen, momen enke-vtehkv, en honhoye sekel palat oret omen, e'nken en cawet;

23 Estimv e'chuste toyetska? vm onayetskvren ce'nkusapis. Ce'rke en cuko ofv fekhonneyvre etektvnke te? kicvtes.

24 Momen, Peruel, Melkv e'chushunvnwv Nehv en heckuecvte, e'chuste toyis, kicvtes.

25 Momet ohvtvlaken, Teleko em vpe vpuekv en hompetv esyoman, momen vfekhonnetv etektvnkan ocēs, kicvtes.

26 Momen este-hunvnwvt e'kvn potoyicet, Cehotvn vrakkuecvtes.

27 Momet, Cehofv, cv pucase Eplehame en Hesaketvmese, mv em merkv momen em mehenwetv cv pucase em ocat wikekatet, vrakkuehocekvs; vntat, Cehofvt cv pucase etecakkakat en cuko take nene cv yvpayet es vc vlahkes.

28 Momen hokte mvnettat letiket, e'cke en cuko vtehkvlken heyv opunvkv vcvkvyen em onayvtes.

29 Momen Lepekvt ecerwvn ocvtes, e hocefkv Lepvnet omen: momen Lepvnet osiyet, este-hunvnwvn oh letkvtes, ueenkorkvn.

30 Momen mome ocvtes, yupo-vtarkv momen estenkvtehkv e 'wvnwv e'nke vtehkvken hecof, momet e 'wvnwv Lepekv em opunvkv, Hiyomēn este-hunvnwvt vm punayis, maken pohof, este-hunvnwvn em vlakvtes; momen hecvs, ueenkorkvn rvcce-kuphe tempen huervtes.

31 Momen, Aceyvs, Cehofv cc ohmerrvte toyetskat: estomaten fettvn hueretska? cukon tetakuehcit, rvccekupheu em etcktvnkan tetakuehcikv, kicvtes.

32 Momen este-hunvnwvt cukon ecehyen, rvcce-kup-

hen enrecopruecvtes; momen teleko em vpe vpuckv en hompetvu rvcce-kuphen, mqmen hunvnwv e'le momen hunvntake vpvkakat e'letake es okkosetvn uewvn emakvtes.

33 Momen hompetv chomvn ohocvtes, hompvren: momis emet, Nake vrahkv vlakvyat onayvko munkat homipvkos, kicvtes. Momen, Opunvyvs, kicvtes.

34 Momen makvtes, Eplehame em vtotkv toyis.

35 Momen Cehofvt cv pucasen tayen ohmerrvtes: momen rakke hakes: momen yvpefikv fulle vpuekv fulle esyoman, momen cvtokunaphvtke, cvtokunaplane, vtotkv hunvntake, vtotkv hoktvken, rvcce-kuphe corakko-wakv esyoman emvtet os.

36 Momen Sele, cv pucase e 'hiwvt, hoktvle hahkof, eppucen cv pucasen en heckuecvtes: momen nak ocat omvlkvn emvtes.

37 Momen cv pucaset etemfvccetv vcakan setemfvccaren cv hayvnkes, hvmmaket, Cv'ppuce ehiwv Kenvnvlke, em ekvnv likvyat, e'chustvlke en heckuehcetskvs:

38 Momis cv'rke en cukon, momet cv 'nahvmkvlken oh ahyet, cv'ppucen ehiwvn en heckuecetskvres.

39 Momen cv pucasen em punayit, Hoktet vc vcvkvtetvn eyaceko witvres, kicvyvnks.

40 Momen emet, Cehofv ehomv yvkapvyat, em encel ece 'paken vtotet, ayetskat lopicen hayvres; momen cv'ppucen ehiwvn cv 'nahvmkvlke momet cv'rke en cukon en heckuecetskvres:

41 Momof etemfvccetv vcakan es cv temfaccetskan ce'nrecopkvres, cv 'nahvmkvlken em vlaketskof; momet hokten ce'mvkekon omat, vm etemfvccetv vcakan ce'nrecopkvres, cv kicvnks.

42 Momen mucv nettvn ueenkorkvn vlahkit, hvmmakvyis, Aeha, Cehofv cv pucase en Hesaketvmese toyetskat, atvyat lopicen hayetsken omat;

43 Hecvs, uenkorkvn vhueris; momen momet ocekvs, hokte mvnette uewv ascvwvrane vlakat, Uewv estomusen cem uevcvnkvn es eskaren v'metskvren ce'nkusapis, kihcin,

44 Cemet eskvs, momen cen rvcce-kupheu as en cvwares, cv kicen omat; matvwvt hokte cv pucase e'ppucen Cehofv em mellvtet omekvs.

45 Momen cv feke ofv opunaye espoyvko munken, hecvs, Lepekvt vlahkes, uecvnkvn karonet; momet uenkorkvn vkhvtvpiket, uewvn svkcahwes; momen, Cv'skuccetskvren ce'nkusapis, kihcis.

46 Momen lvpecicet uevcvnkvn e fulowvn ashvtvpecihcet, Eskvs, momen cen rvcce-kupheu eskvkuccares, mahkes: monkv esikis, momen rvcce-kupheu eskvkuchces.

47 Momen em 'pohit mahkis, Estimv e'chuste toyetska? Momen, Peruel, Nehv e'ppuce Melkv en heckuecvte, e'chuste toyis, mahkes: momen yupovtarkv e turofvn em ohocit, enke-vtehkvn e'nken em vtehhis.

48 Momet cv'kvn potoyicet, Cehofvn vrakkuchcis, momet Cehofv cv pucase en Hesaketvmese, mv cv pucase etccakkat e'chusten e'ppucen 'sem ayaren nene fvccvn vm fvyahtat vkvsahmis.

49 Momen hiyomat yvmvskv mehenwv tcpakan cv pucasen es em momccvranatsken omat, vm onayvkes; momet monkon omat, vm onayvkes; vkvpervn monkat vkvskvnvn ayaren.

50 Momen Lepvne Peruel tcpakat em vyoposket kicakvtes, Mv nake Cehofv aenkvpvket os; holwvken monkat heren punayēko tayes.

51 Hecvs, Lepekvt ce homvn likes, cvpahyet, vyvs, momen ce pucase e'ppuce e 'hiwvt omekvs, Cehofv opunayvie vcvkvyen.

52 Momen mome ocvtes, Eplchamc em vtotkvt, em

opunvkvn pohof, e'kvn ekvnvn tvkpotoyicvtes, Cehofvn vrakkuecet.

53 Momet vtotkv cvtokunaphvtke nake vcacvke, cvtokunaplane nake vcacvke, vccvke esyoman cahwet, Lepekvn emvtes; momet nake vcacvken e 'cerwv e'ckeu emakvtes.

54 Momen hompet, eskakvtes, emet este-hunvntake vpvkakateu, momet fekhonnen oh hvyatkvtes: momen hvthvyvtken avpokvtes, momen, Cv pucasen vc ohtotvks, makvtes.

55 Momen e 'cerwvt e'cke tepakat, Hokte mvnettat epu 'paket fekhonnen, ncttvt hoyvnecckvs, palvtekusis; mvt hoyahnof, ayvres, makakvtes.

56 Momen, Vm mvnvttehcatskvs, Cehofvt ate vlakvyan lopicen hayet omekv; vc vtotvks, cv pucasen oh ayaren, kicakvtes.

57 Momen, Hokte mvnettan enhuhiket, mv e cukwvn em 'poheyvres, kicakvtes.

58 Momet Lepekvn enhuhiket, Heyv este-hunvnwvn vcvkayetskvre te? maket em 'pohakvtes. Momen, Ayares, makvtes.

59 Momen e 'wvnwv take Lepekv, em vhecicv tepakan, momen Eplehamc em vtotkv, em este-hunvntake esyoman vtotakvtes.

60 Momet ohmerkv opunvkvn Lepekvn oh opunayet, Pu 'wvnwv toyetskat, este cukpe-rakko pale cukpe-rakko sulke *e'cke* toyvtevs, momen ece honvpse enhomecakat em etvlofv em vtohopke-rakko em vhauken epucasvkekvs, kicakvtes.

61 Momen Lepekvt ahuyiret, em *vtotkv* hoktvke mvnettvke esyomat, momet rvcce-kuphe ohvpoket este-hunvnwvn vcvkvpeyvtes; momen vtotkvt Lepekvn evpayet ayvtes.

62 Momen Iseke Lehi-lae uenkorkv ohnenen avtet vlakvtes; Wvhvlv ekvnvn likekv.

63 Momet yafkofvn vnrvwv ofv vkerricvranet ayvtes: momet en renakvn kvwahpet, vfvnnakvtes, momen hecvs, rvccé-kuphet awvtes.

64 Momen Lepekvt en renakvn kvwapvtes, momet Iseken hecof, rvcce-kuphen ahvtapkvtes.

65 Momet, Heyv este-hunvnwv, pu'nrvpvrane vnrvwv yvkapat, estimv te? vtotkvn kicvtes: momen vtotkvt, Cv pucase tes, makvtes: momen e turofv-sohrvnkvn cahwet, e ohranvtes.

66 Momen vtotkvt nanvke momecvte omvlkvn Iseken em onayvtes.

67 Momen Iseket e'cke Sele tate em escukohakvn hokten esceyvtes, momen, evpahyen, e 'hiwv hakvtes: momen vnokecvtes: momet Iseket e'cke ehle em ohyupv emahlvpvtke tates.

SETENTVCKE 25.

Momen Eplehamet hvtvm hokten epayvtes; momen e hocefkv Ketulvt omvtes.

2 Momen Semlvne, Caksvne, Metvne, Metevne, Espak, Suv esyomen en heckuecvtes.

3 Momen Caksvnet Sepv Tetvne tepakan en heckuchocvtes. Momen Tetvne e'ppucetake, Vsulem, Letusem, Leomem esyomat tates.

4 Momen Metevne e'ppucetake, Efa, Efvle, Henok, Vpitv, Eltev esyomat. Heyv omvlkvt Ketulv en hopuctake tates.

5 Momen Eplehamet en nakockv omvlkvn Iseken emvtes.

6 Momis e 'hivhakvlke Eplehame ocvte e'chushunvntaken Eplehamet nanvken emakvtes; momet, hesake

emunkof, e'ppuce Iseke enkvpakvken, hvsossv-fvccvn, hvsossv fvccv ekvnvn vtotakvtês.

7 Momen Eplehame wenakvtet en hesaketv ohrolope en nettvt hiyomvket os, ohrolope cukpe hvmken pale kolvpaken cahkepohkakes.

8 Momen Eplehamet hesaketvn wiket, em vculkv heret omen, este vculet, *ohrolope* esfvcket elvtes; momet em esten ervpakvtes.

9 Momen e'ppucetake, Iseke Esmevl tepakat, Mekpelv ekvnhauke, Eflvne Hetvlke Soha e'ppuce em ekvnvn, Mamle ehomvn hericakvtes.

10 Ekvnv Eplehame Her en hopuetake en nesvte: mvn Eplehame e 'hiwv Sele tepakan hericvkhoyvtes.

11 Momen mome ocvtes, Eplehame em elkv renyupv Hesaketvmeset e'ppuce Iseken ohmerrvtes; momen Iseket Lchi-lae ueenkorkv vnakvn likvtes.

12 Tokvs, Esmevl Eplehame e'ppuce, mv Hekv Sele em vtotkv hokte Eplehame en heckuecvte, erhonvpset heyvt omakes:

13 Momen Esmevl e'ppucetake e hocefhokvt heyvt omakes; ehocefhokv etehoyvnen, en honvpsetv vcvkvyen; Esmevl en homv heckvte Nepayor;

14 Momen Ketv, Atpel, Mepsame, Mesmv, Tumv, Masv,

15 Hetate, Temv, Cetv, Nefes, Ketemv esyomat;

16 Heyvt Esmevl e'ppucetaket omakes; momen e hocefhokvt omakes, em e tvlwv etehoyvnen e hvpotake vcvkvyen: mekkvlke palen hokkolohkake em vliketv take vcvkvyen.

17 Momen Esmevl hesakvte ohrolope hiyomvket os; ohrolope cukpe hvmken pale tutcenen kolvpohkakes; momen hesaketvn wiket elvtes; momet em esten ervpakvtes.

18 Momen Vselev fvccvn ayetskaten, Hcfilv vtet Sv

tvlofv Ecepse chomv ocat roren vpokvtes; momen etecakkakat omvlkv ehomusen likvtes.

19 Momen Iseke Eplehame e'ppuce erhonvpse heyvt omakes: Eplehamet Iseke en heckuehocvtes:

20 Momen Iseke ohrolope pale osten oricof, Lepekv Perucl Selevlke Peten-elvm likat e'chuste, Lepvne Selevlke e 'wvnwvn chiwvren evpayvtes.

21 Momen Iseke Cehofvn *em 'pohet* e 'hiwvn em emckusapvtes, echussekat vrahkvn; momen Cehofv em vpohicvtes, momen e 'hiwv Lepekvt nvrkesvtes.

22 Momen hopuetake eme ofvn etehepvkakvtes; momen, Momet on omat, estomēn cv hiyomē haks? makvtes: momet Cehofvn em 'pohvranet ayvtes.

23 Momen, Etvlwv hokkolet cen hopuetakhuten vtehkes, momen este em vliketv mvrahrvkv hokkolet ce nvrke awolikat vteken etenkvpvkvkvres; momen etvlwv hvmket etvlwv hvmkan 'sen yekcet omvres: momen vculat mvnettat elecvn huervres, kicvtes.

24 Momen nettv heckuecvranvte orof, hecvs, poktvlke en hopuetakhuten vtehkvtes.

25 Momen hvteceskvt, cate vlkuset, vccvke esse occ omēt, aossvtes; momen Esan kihcet hocefakvtes.

26 Momen cryupvn e 'cuset aossvtes, momen e'nke Esa e'lecceskvn hvlatvtes; momen e hocefkv Cekvpe kihocvtes: momen Iseke em vculkv ohrolope pale epakvtes, mv *en* heckuccof.

27 Momen cepvnvket mahmvyvtes; momen Esat vnrvwv este, este fayv emvnvcket omvtes; momen Cekvpet este emahlvpvtket, escukohakv ofvn liket omvtes.

28 Momen Iseke Esan vnokecvtes, punvttv vpeswvn en hompekv; momis Lepekvt Cekvpen vnokecvtes.

29 Momen Cekvpe opuswucen hayvtes; momen Esa vnrvwvn vtet vlakvtes, momet lutokke tates:

30 Momet, Mv *opuswuce* catan cv hompicvs, cc'nkusapis; cv lutokket ok, Esa Cekvpen kicvtes: monkv c hocefkv Etvm kihocvtes.

31 Momen Cekvpet, Mucv nettvn homv hecketskvte vrahkvn wiyyet vmes, kicvtes.

32 Momen Esat, Hecvs, cv 'lvranuses; momen heyv homv heckvte vrahkv naken vn lopicvre te? kicvtes.

33 Momen Cekvpet, Mucv nettvn etemfvccetv vcakan es cv temfvccvs, kicvtes; momen etemfvccetv vcakan 'setemfaccvtes; momet homv heckvte vrahkvn wiyyet Cekvpen emvtes.

34 Momen Cekvpe Esan tvkliken momen nake tvlako omē opuswucen emvtes: momen hompet, esiket, momet ahuyiret ayvtes: hiyomēn Esa homv heckvte vrahkvn ehvperkuecvtes.

SETENTVCKE 26.

Momen elauko enhvtecesky Eplehame en nettv omof ocvte hoyanat hvtvm elauko etvt mv ekvnvn ocvtes. Momen Iseke Epemelek Felestvlke em mekkon, Kelv ekvnvn, oh ayvtes.

2 Momen Cehofvt em e heckuecet hvmmakvtes, Ecepsen vkhvtipetskvs: ekvnv cem onayvranvyan vfekhonnvs:

3 Yvmv ekvnvn tvleporvt likvs, momen vnet ece 'pakit ec ohmerrares; ceme cen honvpsetv omvlkv esyoman heyv ekvnwarkvn ce'mvkit, etemfvccetv vcakan Eplehame ce'rke tate es etemfaccvyvten yekcicaret ok;

4 Momet ece honvpse hvlwe kococumpv omēn ohvtvlayit, heyv ekvnwarkv omvlkvn emvkares: momen ece honvpse eteropotten ekvnv etvlwvvlke omvlkvn ohmerkvkvres;

5 Eplehame vm opunvkv en haken vpohicet, em vcah-

nvyat, nanvke kicvyat, vn nak maketv, vm vhakv esyomakan vfastvtet omekv.

6 Momen Iseket Kelvn fekhonnvtes:

7 Momen hunvntake mv vpokat e 'hiwv ohfvccvn vpohkvn hayakvtes: momen, Cv 'wvnwvt os, makvtes; Cv 'hiwv maketv penkalckv; Este hunvntake yvmv vpokat Lepekv vrahkvn cv 'lecvkekaren, *maket:* en heckv herusekv.

8 Momen mome ocvtes, hofunen mvn lihkof, Epemelek Felestvlke em mekkot vhaukucen a vfvnnaket hecvtes, momen hecvs, Iseke e 'hiwv Lepekvn temahkopanvtes.

9 Momen Epemelek Iseken enhuhiket, Hecvs, mehenwusen ce 'hiwvt omes: momen estoman, Cv wvnwv tes, maketskemvte? kicvtes. Momen Iseket, Eme vrahkvn cv'lckaren, makimvt ok, kicvtes.

10 Momen Epemelek, Pu hiyomccetskvnke nake te? este hvmkvtekat etektvnkuset ce 'hiwv vpvket wakke witvnt os, momen naorketvn ep oh vlakuccetskvnt os, kicvtes.

11 Momen Epemelek em este omvlkv yekcetvn 'sopunayet, Estimvt heyv este-hunvnwv monkat e 'hiwvn celayen omat, elehoce tvlkvres, kicakvtes.

12 Momen Iseke mv ekvnvn oh fokayvtes, momet mv em ohrolope etvwvn cukpe hvmken cawvtes; momen Cehofvt ohmerrvtes.

13 Momen mv hunvnwv rakke hakvtes: momet ohvtvlaket aye emunket, rakke estvmahe hakvtes:

14 Momet nakockv yvpefikv fulle sulke, nakockv wakv fulle sulken, momen vtotkvlke em etohkvlketv rakken ocvtes; momen Felestvlket em vleskvpakvtes.

15 Momet ueenkorkv e'rke em vtotkvlket e'rke Eplehame en nettv omof korrakvte omvlkv, mvn Felestvlket vkhothuecet, fakken es fvcficakvtes.

16 Momen Epemelek Iseke em punayet, Pu'nkvpvkvs; tayen es pun yekce toyetskekv, kicvtes.

17 Momen Iseke mvn enkvpahket, Kelv em pvne ofvn hvpon hahyet, mvn fekhonnvtes.

18 Momet Iseke uenkorkv e'rke Eplehame en nettv omof korrakvten hvtvm korrakvtes: Eplehame em clkv hoyahnof, Felestvlket mvn vkhothuecvtet omekv: momen hocefhokv e'rke hocefhuecvte es vhocefhuecvtes.

19 Momen Iseke em vtotkvlke pvne ofvn korrakvtes, momet mvn ueenkorkv uewv amorkan eshecakvtes.

20 Momen Kelv *tvlofv* vpuekv vhecicvlket Iseke em vpuekv vhecicvlke vnrvpuecakvtes, Uewvt punaket omes, makaket; momen mv ueenkorkvn Esek hocefvtes, *mvn* vnrvpuecakekv.

21 Momen ueenkorkv etvn korrakvtes, momen mvu ohfvccvn vnrvpuecakvtes; momen mvn Setnvn kicet hocefvtes.

22 Momet mvn enkvpahket, acunccikct, ueenkorkv etvn korrvtes; momen mv ohfvccvn vnrvpuecvkekates; momen mvn Lehopor kicet hocefvtes; momet, Hiyomat Cehofvt etcktvnke heren pun hahyen, nake pum ohvtvlaken ekvnvn vpokeyvret ok, makvtes.

23 Momet mvn enkvpahket, vcemket Pev-sepvn ayvtes.

24 Momen mv nere etvwvn Cehofvt, em e heckuehcet, kicvtes; Ce'rke Eplehame en Hesaketvmese toyis: ce penkahlates, ece 'pakikv, momet ec ohmerret, vm vtotkv Eplehame vrahkvn ece honvpsen ohvtvlayares.

25 Momen altvn mvn hahyet, Cehofv e hocefkvn oh huehkvtes, momet mvn em escukohakvn huericvtes; momen Iseke em vtotkvlke ueenkorkvn mvn korrakvtes.

26 Momof Epemelek Kelv avtet em vlakvtes, en hesse Ahvsvr, momen en suletawvlke em pvkacv Fikvlet vpvkaken.

27 Momen Iseket kicakvtes, Naket estomen vn yicatske haks, vn homecet, momet ce'nkvpvken vc vtotatskvnkckv?

28 Momen kicakvtes, Cehofvt mchenwusen ece 'paken hcceyvtes; momet hvmmaket kiceyvnks, Etemfvccetv vcakat pu tem ocekvs; ceme esyomeyat tis pu tem ocet, momen etemfvccetvn ce tenhayvkeres;

29 Nak holwvken pu 'stomecetskekaren, pumet cc celayēkot, herat tvlkusen cem momehcet, herkv ofvn ece 'toteyvnke etvpomen: hiyomat este Cehofvt ohmerrvte toyetskes.

30 Momen, hompetv-rakko en hayahken, hompet eskakvtes.

31 Momen hvthvyvtkusen avpoket, etemfvccetv vcakan etenhayakvtes; momen, Iseket vtotaken, herkv ofvn enkvpvkakvtes.

32 Momen mome ocvtes, mv nettv etvwvn Iseke em vtotkvlket yicet, ueenkorkv korrakvte ohfvccvn em onayakvtes, Uewvn eshehcēs, maket.

33 Momen Sepvn hocefvtes: monkv mv tvlofv e hocefkvt Pev-sepvt os, mucv nettv vteken.

34 Momen Esa, ohrolope paleosticof, Cuter, Peli Hetvlke e'chuste, Pasemar, Elone Hetvlke e'chuste tepakan epayvtes:

35 Momen mvt Iseke Lepekv tepakat e feke take es en nokkickvt omakvtes.

SETENTVCKE 27.

Momen mome ocvtes, Iseke vculet omet, en renakv en yvmahkuse haken, hecko taye hakof, e'ppucc homv heckvte Esan enhuehket, Cv'ppucē, kicvtes: momen, Yvmvn hueris, kicvtes.

2 Momen kicvtes, Hecvs, hiyomat vc vcules, vm elkv nettvn kerrvkos.

3 Monkv *heyvn* ce'nkusapis, hiyomat cen nakfvske, cen rehuten momen cem eccvkotaksen cahwet, vnrvwvn vyvs, momet punvttv vpeswvn vn hopoyvs.

4 Momet vpeswv fvmecuse, mv vn hervnto oman vn hahyet, es vm vlvkvtcvs, homparen, momat cv'leko emunken vm puyvfekcvt ec ohmerrvren.

5 Momen, Iseket e'ppucen em punayof, Lepekvt pohvtes. Momen Esat, punvttv vpeswvn hopohyet svlvkvranet, vnrvwvn ayvtes.

6 Momen Lepekvt e'chuswv Cekvpen em punayet, Hecvs, ce'rke cc 'rvhv Esa hvmmakct em punayen pohhis,

7 Punvttv vpeswvn 'svm ahtet, hompetv fvmecusen vn hayvs, homipet, vm elkv oreko munken, Cehofv ehomvn ohmerkv opunvkvn ec oh opunayaren.

8 Monkv cv'chuswv toyetskat, hiyomat nake ce kicvyat vcvkvyen vm opunvkv en haken em vpohicvs.

9 Hiyomat cowatv fullan oh vyvs, momet mvn cowatucvlke hokkole heraken 'svm vlvkvs; momen mvn hompetv fvmecuse, en hervnto oman, ce'rke en hayares:

10 Momen ce'rken 'sem vlvketskvres, hompvren, momat em elkv oreko emunken ohmerkv opunvkvn ec oh opunayvres, kicvtes.

11 Momen Cekvpet e'cke Lepekvn em punayet, Hecvs, cv 'rvhv Esa este esse vlket omen, vnet este tenepet omis.

12 Cv'rket cv pvsake witvres, momen mvkerrv toyvye es em momvres; momen ohmerkv tokon, ohtvhiketvn e oh vlvkuecares, kicvtes.

13 Momen e'cket em punayet, Ec ohtvhiketvt vc oh ocekvs, cv'chuswv toyetskat; *heyv* tvlkusen *vketecvs*, vm opunvkv en haken em vpohicet, res vm vlvkvs, kicvtes.

14 Momen ayvtes, momet cahwet, e'cken 'sem vlakvtes: momen e'cket hompetv fvmecuse, e'rke en hervnto oman, hayvtes.

15 Momet Lepekvt e'chuswv homv heckvte Esa em vcevke herake, vpvke en cuko ofv ocakan cahwet, e'chuswv mvnettat Cekvpen accecvtes:

16 Momen cowatucvlke e hvrpen e'nke, momen e 'nokwv tenepan em ohocvtes:

17 Momet hompetv fvmecuse, momen tvklike tetakuccvtet e'chuswv Cekvpe e'nke ofvn emvtes.

18 Momen e'rken em vlahket, Cvrkē, makvtes; momen, Yvma; cv'ppucē, esti toyetska? kicvtes.

19 Momen Cekvpet, Ce'ppuce homv heckvte Esa toyis; nake cv kicetskvnke vcvkvyen momehcis; alikvs, ce'nkusapis, momet lihket, punvttv vpeswvn vn hompvs, cem puyvfekcvt ohmerkv opunvkvn vc oh opunayvren; e'rken kicvtes.

20 Momen Iseket, Estomen en lvpke moman eshehcetske haks, cv'ppuce toyetskat? e'ppucen kicvtes. Momen Cehofv cen Hesaketvmeset vm etetakuecekv, kicvtes.

21 Momen Iseket, Vc vwolicetskvren ce'nkusapis, cv'ppucē, ce pvsakaren, cv'ppuce Esa mahusat toyetsket, monkat monkon omat *kerraren*, Cekvpen kicvtes.

22 Momet, Cekvpet e'rke Iseken vwolihcen, pvsakvtes; momet, Opunvkv en hake Cekvpe em opunvkv en haket omes, momis e'nke Esa e'nket omakes, makvtes.

23 Momet kerrekates, e'nke e 'rvhv Esa e'nke omvket esse ocakekv; monkv ohmerkvn oh opunayvtes.

24 Momet, Cv'ppuce Esa mahusat toyetska? kicvtes. Momen, Mv toyis, makvtes.

25 Momen, 'Svc vwolicvs, momen cv'ppuce punvttv vpeswvn en hompares, vm puyvfekcvt ohmerkv opunvkvn ec oh opunvyaren, kicvtes. Momet, svwolihcen,

hompvtes: momen pvrko-opuswvn 'sem vlahken, eskvtes.

26 Momet e'rke Iseket, Cv'ppucē, hiyomat *vc* vwolihcet, vc vfvnkvs, kicvtes.

27 Momen vwolihcet, vfvnkvtes: momen em vccvke en fvmeckvn vwenayet, ohmerkvn oh opunayvtes; momet hvmmakvtes; Hecvs, cv'ppuce en fvmece cvpofv Cehofv ohmerrvte en fvmece omet omes:

28 Momen Hesaketvmeset hvlwe en seco aossen, ekvnv en nehetvu aossen *ce*'met, teleko pvrko-opuswv tepakan esfvcken ce'mekvs:

29 Este sulsokat cem elecv svpaklen, tvlwvvlket cc homvn ekvn potoyicvkekvs: etecakkaketskat e pucaset hueretsken, ce'cke e'chushunvntaket ce homvn ekvn potoyicvkekvs: ec ohtvhikat vtekat ohtvhikvket omen, ohmerkv ec oh opunayat vtekat ohmerkvn oh opunahoyekvs.

30 Momen mome ocvtes, Iseket Cekvpen ohmerkvn oh opunaye espoyan vpaken, momen Cekvpe hvte vwolusen e'rke Iseke vpakvte aosiyof, e 'rvhv Esa fakv arvtet rvlakvtes.

31 Momet emeu hompetv fvmecusen hahyet, e'rken 'sem vlakvtes: momet e'rken em punayet, Cv'rket alihket, punvttv vpeswvn e'ppucen en hompekvs, cem puyvfekcvt ohmerkvn vc oh opunayvren, kicvtes.

32 Momen e'rke Iseket, Esti toyetska? kicvtes. Momen, Ce'ppuce, homv cen heckvte, Esa toyis, kicvtes.

33 Momen Iseket tayen fckekvtes, momet, Monkv mv, punvttv vpeswvn rehset, 'svm vlakise esti te, momen vlaketskeko munken omvlkv homipet, ohmerkv opunvkvn oh opunahyis? henka, *momen* ohmerkvres, kicvtes.

34 Esat, e'rke em opunvkvn pohof, hvkihketv yekce estvmahe, momen homen, es hvkihkvtes, momet, Vneu,

cv'rkē, aeha, vneu ohmerkvn vc oh opunvyvs, e'rken kicvtes.

35 Momen, Ce 'cuset mvkerret vlahket, ohmerkv cenaken esehpes, kicvtes.

36 Momen, Cekvpe hocefkvtet fvccvt omeko te? heyv hokkolan vc vyoposkekv; homv heckvte vrahkvn vm esvtes; momet, hecvs, hiyomat ohmerkv cvnaken vm ehses, kicvtes. Momet, Ohmerkv vm vcayecetskekvt haks? kicvtes.

37 Momen Iseke em vyoposket, Hecvs, emen ce pucasen hahyit, etecakkakat omvlkvn em vtotkvlket omvkvren e'hmis; momet teleko pvrko-opuswv tepakan es hompihcis: momet moman naken cem momecvranvya, cv'ppucē? Esan kicvtes.

38 Momen Esat, Cvrkē, ohmerkv hvmkusen ocetska? vneu, cv'rkē, vneu, ohmerkvn vc oh opunvyvs! e'rken kicvtes. Momet Esat, en haken kvwahpet, hvkihkvtes.

39 Momen e'rke Iseke em vyoposket, kicvtes, Hecvs, ekvnv en nehetv ocan, momen hvlwe en seco ocan cen liketvt omvres;

40 Momen cem eslafko-cvpko etehoyvnen ce hesakvres, momet ce 'cuse elecvn hueretskvres; momen momet ocvres, ohfvnketskof, nokwv-ohwakkv cnaken ce nokwv enkvpvken kvcetskvres.

41 Momen Esat, ohmerkv e'rke oh opunayvtet omecicen, Cekvpen enhomecvtes: momet Esat e feke ofvn, Cv'rke en waketv nettvt vwolices; momofvn cv 'cuse Cekvpen elecares, makvtes.

42 Momen e'chuswv homv heckvte Esa em opunvkv Lepekv em onahoyvtes; momen vtohtet e'chuswv mvnettan enhuehkvtes, momet, Hecvs, ce 'rvhv Esa ec ohfvccvn e emahlvpvtecicet os, ce 'lecetvn *komet.*

43 Monkv cv'chuswv toyetskat, hiyomat vm opunvkv

en haken em vpohicvs; momet ahuyiret, cv 'cerwv Lepvne Helvn likat oh letkvs;

44 Momen nettv nvcomusen vpaket fekhonnetske munken, ce 'rvhv en cvpvkketvt cvyayahken;

45 Ce 'rvhv en cvpvkketvt cem vkueyen, nake estomecetskvten ehosvres: momof vtohtit, mvn ra 'sec vlvkuecares: estomaten nettv hvmken hokkolatskan vn sumhokatskvr haks? kicvtes.

46 Momet Lepekvt, Her e'chustvlket omecicen vn hesaketv es cv hotoses: Cekvpet Her e'chustvlke, echustvlke heyv ekvnvn vpokat, *hoktvke* heyv omakat hokten epayen omat, vn hesaketvt naken vn lopicvre te? Iseken kicvtes.

SETENTVCKE 28.

Momen Iseket Cekvpen enhuhiket, ohmerkvn oh opunayvtes, momet yekcetvn es em punayet kicvtes, Kenvn *ekvnv este* e'chustvlken hokten epahyetskvs.

2 Ahuyiret, Petvn-elvm *tvlofvn*, ce'cke e'rke Peruel e huten ahyet, mvn ce'cke e 'cerwv Lepvne e'chustvlken hokten epayetskvres.

3 Momen Hesaketvmese Yekcetv Omvlecat ec ohmeriyet, ce honvpsecet, ec ohvtvlvyekvs, etvlwvvlke etohkvlkat haketskvren;

4 Momet Eplehame ohmerrvtet ceme ece honvpse ece 'pakvken ce'mvkekvs; ekvnv tvleporvt aretske, mv Hesaketvmeset Eplehame emvten epucasetskvren.

5 Momet Iseket Cekvpen vtotvtes; momen Petvn-elvm *tvlofvn ayet*, Lepvne Selevlke, Peruel e'ppuce, Lepekv Esa Cekvpe tepakat e'cke e 'cerwvn oh ayvtes.

6 Momen Esa, Iseke ohmerkv Cekvpen oh opunahyet, Petvn-elvm ohtohten hokte mvn epayvren; momet ohmerkvn oh opunayof, emvcahnet, Kenvn *ekvnv este* e'chustvlken hokten epahyetskvs, kicen;

7 Momen Cekvpe e'rke e'cke tepakan em vpohihcet, Petvn-elvm oh ayvten hecvtes;

8 Momet Esat c'rke Iseke Kenvn *ekvnv este* e'chustvlke es afvckekon hecvtes;

9 Momet Esa, Esmevl oh ahyet, Mehelar Eplehame e'ppuce Esmevl e'chuste, Nepiyor e 'wvnwvn, e 'hiwv taren ehitake ocvten oh vpayvtes.

10 Momen Cekvpet Pev-sepvn osiyet, Helvn fvccvn ayvtes.

11 Momet fekhonne tayat orvtes, momet hvset vklvtikekv, mvn fekhonnen oh hvyatkvtes; momet cvto mvn ocakat hvmken ehset oyapkvn hayvtes, momet mvn nocvranet wakkvtes.

12 Momet vpuecvtes, momen hecvs, vccakv ekvnv oh huerihocen, e yuksvt hvlwan rorvtes; momen hecvs, Hesaketvmese em encelvlke ohcemecet ahvtvpecvtes.

13 Momen hecvs, Cehofvt onvpvn huervtes, momet hvmmakvtes, Cehofv, cc'rke Eplehame en Hesaketvmese, momet Iseke en Hesaketvmese, toyis; ekvnv mv oh wakketskan cc'mit, ecce honvpseu emvkares;

14 Momen ecce honvpse ekvnv em mokke etvpomvres, momen hvsvklatkv fvccvn, hvsossv fvccvn, honerv fvccvn momet wvhvlv fvccvn hvmecicetskvres; momen cc tehoyvnen ecce honvpseu etehoyvnen ekvnv cuko-hvmecvlke omvlkvn ohmerkvkvres.

15 Momen hecvs, ecce 'pakis, momet estvmv estomen ayetskis, ecce 'cayecit, heyv ekvnvn res ecce 'lvkares; cc wikvkot emunket, mv cem opunvyecvyvtet momecaret ok.

16 Momen Cekvpe nocvte ahonecvtes, momet, Mehenwusen Cehofvt yvmvn likes; momen kerrvkis, makvtes.

17 Momet penkvle tates, momet, Heyv fekhonnetv mvtawwvt sehonecket omes! Heyvt nake etimv tokot,

Hesaketvmese en cukot omes, momet hvlwe-tvlofv em vhauket omes, makvtes.

18 Momet Cekvpet hvthvyvtkusen alikvtes, momet cvto e'kv elecvn licvtet ehset, cukelen huerihcet, olefv nehan e yuksvn ob kalvtes.

19 Momet mv fekhonnvtet Perel hocefvtes: momis enhvtecceskvn mv tvlofv e hocefkv Lvs tates.

20 Momen Cekvpet etemfvccetv vcakan hayvtes, hvmmaket, Hesaketvmeset vc vpaket heyv vyetv ayvyan vc vcayecet, tvklike homparen a'met, vccvke vccaren a'men omat,

21 Momat herkv ofvn cv'rke huten hvtvm vlakvyat, momof Cchofvt vn Hesaketvmeset omvres,

22 Momen heyv cvto cukele huerihcvyat Hesaketvmese en cukot omvres; momen nake a'metskat omvlkv tekvpvke espalan ce'mares.

SETENTVCKE 29.

Momen Cekvpe em vyetvn ayet, hvsossv este em ekvnvn rorvtes.

2 Momet afvnnakvtes, momen, hecvs, ueenkorkv nanopkv ocat em ofvn, momen, hecvs, yvpefikv vteloke tutcenet ueenkorkv vnakvn lumhvtes; mv ueenkorkv aossen mv yvpefikv fulle *omvlkvn* eskvkuecaket omvtet omekv; momen cvto rakket uecnkorkv em vhauken oh like tates.

3 Momen yvpefikv fulle omvlkvt mvn vtelohoyet omvtes; momen cvton uecnkorkv em vhauke enkvpvken pvlpicahket, yvpefikvn eskvkuehcet, cvton ueenkorkv em vhauken pvlken ohlicaket omvtes.

4 Momen Cekvpet, Etecakkvyvte toyatskat, estvmvn awatska? kicakvtes. Momen Helvn awēs, makakvtes.

5 Momen, Lepvne Nehv e'ppucen kerratska? kicakvtes. Momen kerrēs, makakvtes.

6 Momen, Estonkon lika? kicakvtes. Momen, Estonkon likes, momen hecvs, e'chuste Lecvlet yvpefikvn svlakes, kicakvtes.

7 Momen, Hecvs, nettv vcvpket vhoskes, momen vpuekv vteloyetv hvte tes: yvpefikvn eskvkuehcet, erhompvkuecvks, kicvtes.

8 Momen, Yvpefikv omvlkv vtelohken, cvto ueenkorkv em vhauke enkvpvken pvlpicvkeko emunken momecēko tayes; *mvn* momehohcof, yvpefikvn eskvkueceyet os, kicakvtes.

9 Momen, etempunaye munkof, Lecvlet, e'rke en yvpefikvn svlakvtes; mvn vhecicvt onkv.

10 Momen mome ocvtes, Cekvpet e'cke e 'cerwv Lepvne e'chuste Lecvlen, momen e'cke e 'cerwv Lepvne en yvpefikvn hecof, Cekvpe vwolihcet, cvton ueenkorkv em vhauke enkvpvken pvlpihcet, e'cke e 'cerwv Lepvne en yvpefikv fullen eskvkuecvtes.

11 Momet Cekvpet Lecvlen vfvnkvtes, momet en haken kvwahpet, hvkihkvtes.

12 Momet Cekvpet, emet e'rke etecakkat omet, Lepekv e'chuswvt omat Lecvlen em onayvtes: momen letiket, e'rken 'rem onayvtes.

13 Momen mome ocvtes, Lepvnet e 'wvnwv e'chuswv Cekvpe ohonvkvn pohof, vnrvpvranet letiket, otaket vfvnkvtes, momet en cukon svlakvtes. Momen heyv nanvke omvlkvn Lepvnen em onayvtes.

14 Momen Lepvnet, Mehenwusen cv fune momet cv 'navpeswv toyetskes, kicvtes. Momen hvse hvmkvteke en hofune oren vpaket likvtes.

15 Momen, Tecakkvyat toyetskekv, feketv sekon vm vtotkvranetska? vm onayvs, cem feketv nake tar haks? Lepvnet Cekvpen kicvtes.

16 Momet Lepvnet e'chustvlke hokkolen ocvtes, homv

heckvte e hocefkv Levt omen, mvnettat Lecvle e hocefkv tates.

17 Lev e turwv yekevkekot omvtes, momis Lecvle heruset, semvnvcket omvtes.

18 Momen Cekvpet Lecvlen vnokecvtes; momet, Lecvle ce'chuste mvnettat vrahkvn ohrolope kolvpaken cem vtotkares, kicvtes.

19 Momen Lepvnet, Este-hunvnwv etvn emvkot, ceme min ce'mvyat semmvmomet omes; vc vpaket fekhonnvs, kicvtes.

20 Momen Cekvpet Lecvle vrahkvn ohrolope kolvpaken vtotkvtes; momen vnokeckv em ocat omecicen nettv nvcomuse es em momvtes.

21 Momen Cekvpet Lepvne em punayet, Cv 'hiwvn v'mes, en ceyaren, vn nettvt esohfvcfakekv, kicvtes.

22 Momen Lepvnet este-hunvntake mv vpokat omvlkvn vtelohyet, hompetv-rakkon hayvtes.

23 Momen mome ocvtes, yafkofvn e'chuste Lev. evpahyet, Cekvpen 'sem vlakvtes; momen en ceyvtes.

24 Momen Lepvnet em vtotkv hokte Selpvn e'chuste Levn, em vtotkv taren, emvtes.

25 Momen hvthvyvtken mome ocvtes, hecvs, Lev tates; momen, Heyv vm momecetskat nake te? Lecvle vrahkvn ece 'paket vtotkit omvkvt te? moman estoman v'mvkerret ohmetska? Lepvnen kicvtes.

26 Momen, Mvnettan homv heckvte ehomvn estemetvt, pum ckvnv ofv mvn momehocekot os.

27 Nettv kolvpakat enaken sohfvcecvs, momen vtotketv ohrolope kolvpake etimv vm vtotketskvre vrahkvn hvmkateu ce'mares, kicvtes.

28 Momen Cekvpet mvn momecet, nettv kolvpakat enaken sohfvcecvtes: momen e'chuste Lecvlen e 'hiwv taren emvtes.

29 Momen Lepvnet em vtotkv hokte Pelhvn Lecvlen, em vtotkv taren, emvtes.

30 Momen Lecvleu en ceyvtes, momet Lecvlen Lev semuntvlen vnokecvtes, momet ohrolope kolvpaken ohvtvlakat vpaket em vtotkvtes.

31 Momen Cehofvt Lev enhomecken hecvtes, momet en hopuetakhuten en hvwecvtes; momis Lecvlet echussekot omvtes.

32 Momen Levt nvrkehset, echushunvnwvn heckuehcet, Lupen hocefvtes: hvmmakekv, Mehenwusen Cehofvt vm estemerketvn hecvtes; hiyomat cv'het vc vnokecvret ok.

33 Momet hvtvm nvrkehset, echushunvnwvn heckuehcet, Cehofvt v'nhomecken pohvtet ok, monkv heyv cv'chuswvu v'mes, makvtes: momet e hocefkv Semevn kicvtes.

34 Momet hvtvm nvrkehset, echushunvnwvn heckuehcet, Hiyomat cv'het cv hvlvtvres, eppucetake tutcenen en heckuecikv, makvtes; monkv e hocefkv Lefi kihocvtes.

35 Momen hvtvm nvrkehset, echushunvnwvn heckuecvtes; momet, Hiyomat Cehofvn vkvsvmares, makvtes; monkv e hocefkvn Cutvn kicvtes; momet heckuecat fekhonnvtes.

SETENTVCKE 30.

Momen Lecvlet hopuetake Cekvpen en heckuecekat hecof, e 'rvhvn em vleskapvtes; momet, Hopuetaken v'mes, monkon omat, cv'lvres, Cekvpen kicvtes.

2 Momen Cekvpe en cvpvkketv Lecvle vnrvpen vhetkvtes; momen, Hesaketvmese, mv cen hopuetakhute em ette hayetv es cen tvckvte, vyoposke toyvya? makvtes.

3 Momen, Hecvs, vm vtotkv hokte Pelhv, mvn en

ceyvs; moman cv torkowvn vm oh heckuecen, mv etehoyvnen hopuetake ocaren, Lecvlet makvtes.

4 Momet em vtotkv hokte Pelhvn e 'hiwv taren emvtes; momen Cekvpet en ceyvtes.

5 Momen Pelhvt nvrkehset, eppucen Cekvpen en heckuecvtes.

6 Momen, Hesaketvmeset vc ohfvccehcet, vm opunvkv en haken em vpohices, momet cv'chushunvnwvn v'mes, Lecvlet makvtes; monkv e hocefkv Tanen kicvtes.

7 Momen Pelhv, Lecvle em vtotkv hoktet, hvtvm nvrkehset, e'chushunvnwv svhokkolan Cekvpen en heckuecvtes.

8 Momen Lecvlet, Etenrvpueckv yekcvken cv 'rvhvn 'setenrvpuecit, ohfvnikis, makvtes: monkv e hocefkv Naftelin kicvtes.

9 Levt, heckuecvte fekhomnat hecof, em vtotkv hokte Selpvn Cekvpen, e 'hiwv taren, emvtes.

10 Momen Lev em vtotkv hokte Selpvt eppucen Cekvpen en heckuecvtes.

11 Momen Levt, Oketv herkvt vlakes, makvtes; momet e hocefkv Katen kicvtes.

12 Momen Lev em vtotkv hokte Selpvt e'chushunvnwv svhokkolat Cekvpen en heckuecvtes.

13 Momen, Vc afvckes! *este* e'chustvlket afvcken cv kicvret ok, Levt makvtes: momet e hocefkv Asvn kicvtes.

14 Momen teleko vtelokv omof, Lupet ahyet, vnrvwv ofvn *nak lokcvke* mantleks hocefken eshehcet, e'cke Levn 'sem vlakvtes. Momof Lecvlet, Ce'chuswv em mantleks a's v'mes, ce'nkusapis, Levn kicvtes.

15 Momen, Cv'hen vm esetskvte nake cotket oma, moman cv'chuswv em mantleks cvwvranetskat? kicvtes. Momen Lecvlet, Monkv ce'chuswv em mantleks svrahkvn mucv neren ece 'paket wakkvres, makvtes.

16 Momen yafkofvn, Cekvpet cvpofv a vten, Levt vnrvpvranet ayvtes, momet, Vnen a vn ceyetskvres; mehenwusen cv'chuswv em mantleks es ce palikv, kicvtes. Momen mv neren en wakkvtes.

17 Momen Hesaketvmeset Levn em vpohicvtes, momen nvrkehset, cchushunvnwv svcahkepat Cekvpen en heckuecvtes.

18 Momet, Hesaketvmeset vm fcketvn a'mes, vm vtotkv hokten cv'hen emvyvtet ok, Levt makvtes: momet e hocefkv Esekvn kicvtes.

19 Momet Lev hvtvm nvrkehset, cchushunvnwv esepakat Cekvpen en heckuecvtes.

20 Momet, Hesaketvmeset nakemkv heren es vm merres; hiyomat cv'het vc vpaket likvres, eppucetake epaken en heckuecikv, Levt makvtes: momet e hocefkv Sepulvn kicvtes.

21 Momet renyupvn e'chuswv hokten heckuehcet. e hocefkv Tinvn kicvtes.

22 Momen Hesaketvmeset Lecvlen vkerricvtes, momet Hesaketvmeset, em vpohicet, en hopuetakhuten hvweevtes.

23 Momen nvrkehset, cchushunvnwvn heckuecvtes; momet, Hesaketvmeset vm vlesketvn vm vkueyices, makvtes:

24 Momet e hocefkv Cosef kicvtes, Cehofvt cv'chushunvnwv etvn vm ohvpayate! maket.

25 Momen mome ocvtes, Lecvlet Cosef heckuecvte hoyanof, Cekvpet Lepvnen em punayet, Vc vtotvs, vn liketv momen vm ekvnvn ayaren, kicvtes.

26 Cv 'hitake vn hopuetake esyomat, mv ohfvecv ece 'paket vtotkvyvten, v'mes, momet ayare vm etektvnecvs; vm vtotketv es cem vtotkvyvten kerretskekv, kicvtes.

27 Momen, Hiyomat heromkvn cen ren.akv chomvn

eshecvyvten omat, *fekhonnvs*, vketeckv etehoyvnen Cehofvt ece 'rahkvn vm merrvten kerrvyvtet *ok*, Lepvnet kicvtes.

28 Momet, Cem feketvn vm onayvs, momen mvn ce-'mares, Lepvnet kicvtes.

29 Momen, Estomen cem vtotkvyvte, momen cem vpuekv ve vpvkakvte em estomakvten kerretskes.

30 Vlvkvko munkof nake ocetskat estomuset omvtet ok, momet ohvtvlaket *hiyomat* sulke mahe haket os; momen vlakvyvte vteken, estvmv estomis arvyat, Cehofvt ec ohmerrvtes; momen hiyomat estofvn vn cuko mahusat ohfvccvn e vnicvranvya? Cekvpet kicvtes.

31 Momen, Naken ce'mare te? kicvtes. Momen Cekvpet kicvtes, Naken a'metskekares; heyvn vm momecetsken omat, cem vpuekv fullen hvtvm hompvkuecit, vhecicares.

32 Mucv nettvn cem vpuekv fullat omvlkvn etehoyanit, *wakv* fesahle momen lvkahe vtekan, momen lvslvte vtekat yvpefikv vpvkakat, momen lvkahe momen fesahlakat cowatv vpvkakan enkvpakicares, momen mv momakat, es vm feketvt omvres.

33 Moman, nettvt ocen vm feketv ce homv ocat ohfvccvn vlaketskof, vm fvccetvt ve vyoposket opunayvres: cowatv vpvke fesahleko momen lvkaheko vtekat, momen yvpefikv vpvke lvsteko vtekat ve vpvke ocat, Mvn horkopvtes, ev komhoyvres.

34 Momen, Hecvs, cem opunvkv vevkvyen momvren komis, Lepvnet kicvtes.

35 Momen mv nettvn cowatv hunvntake sapsvwe, lvkahakan, momen cowatv hoktvke fesahle, lvkahakat omvlkv, hvtke estomusis ocat vtekat, momen yvpefikv lvslatatcu omvlkvn vkuehuehcet, e'ppucetake e'nke ofvn em wikakvtes;

36 Momen en hopvye nettv ayetv tutcenen eme Cekvpe tepakat em etenrvwvn hayvtes: momen Cekvpet Lepvne em vpuekv fulle vhoskakan hompvkuecvtes.

37 Momet Cekvpet hecelwv lane, oto rvhv, oto esyomakat em vhoswvn cahwet, hvthvke es sapsawan evlahakuecvtes, hvtke vhoswv oh oce hecken hayet.

38 Momet mv vhoswv evlahakuecvte vpuekv fullat chomvn svpaklecvtes, uecmperro em vhauke ofvn vpuekv fulle esketv yican; momen, esketvn yicof, nvrkesakvtes.

39 Momen vpuekv fullat vhoswv ehomvn nvrkesakvtes: momet vpuekvt sapsvwe, fesahle momen tvkahlaken kayakvtes.

40 Momen Cekvpet yvpefikucvlken tekvpakicvtes, momet vpuekv e turofvtake sapsawvke, momen lvslvte Lepvne em vpuekv vpvke ocakat omvlkv vhecaken svpvklecvtes: momet eme em vpuekv entvlken svpvklecet, Lepvne em vpuekvn vpvyvkekates.

41 Momen momc ocvtes, vpuekv yekcakat nvrkesakof, Cekvpet vhoswv ueemperro em vhauke ofv, vpuekv e turwvtake ehomvn lumhicvtes, vhoswv vpvkaket nvrkesvkvren.

42 Momis vpuekv yekevkekat *yicet* omof, vtehvkekates; monkv yekevkekat Lepvne enaket omen, yekcakat Cekvpe enaket omvtes.

43 Momen mv este-hunvnwvt tayen ohvtvlakvtes, momet vpuekv fulle rakrvken ocet, vtotkv hoktvke, vtotkv hunvntake, rvcce-kuphe, corakko-wakv esyomakan ocvtes.

SETENTVCKE 31.

Momet Cekvpet Lepvne e'ppucetake em opunvkv, Cekvpe pu'rke enake omvlkvn cawes; momet pu'rke enake tate enkvpvken heyv rakketv omvlkvn heckueces, makaken pohvtes.

2 Momet Cekvpet Lepvne e turofheckvn hecvtes, momen hecvs, enhomv tate omekates.

3 Momen, Ce'rkvlke ce'nahvmkvlke esyomat em ekvnvn ohfulkvs, momen ece 'pakares, Cehofvt Cekvpen kicvtes.

4 Momen Cekvpe vtotet, Lecvle Lev tepakan enhuchkvtes, em vpuekv huten, vpuekv fullan.

5 Momet, Ce'rke e turofheckvn hecvyat, enhomv ve ohfvccv ocvte omekos; momis cv'rke en Hesaketvmeset ve vpakvtes.

6 Momen vn yekce 'somvlkvn ce'rke take em vtotkvyvten kerratskes.

7 Momen ce'rke take v'mvkerret, vm feketv palan emvrahkuecvtet os; momis Hesaketvmeset vn nokkicvre em etektvnecekates.

8 Hiyomen opunayet, Lvkahakat cem feketvt omvres, makvten omat, vpuekv omvlkvt lvkahvken kayakvtet os: momen hiyomēn opunayet, Sapsawakat cem feketvt omvres, makvten omat, vpuekv omvlkvt sapsawvken kayakvtet os.

9 Hiyomen Hesaketvmeset ce'rke take em vpuekv en cahwet, vnen v'mes.

10 Momen mome ocvtes, vpuekv nvrkesakof, vn renakvn kvwahpit, vpuecky ofvn hecvyvtes, momen hecvs, en hunvntake vpuekv oh taskakat sapsvwe, lvkahe, supvkhvthvket omakvtes.

11 Momen mv vpuecky ofvn Hesaketvmese em encel vm punayet, Cekvpe toyetskat, kicvnks: momen, Yvmvn aris, kicvyvnks.

12 Momen kicvnks, Hiyomat cen renakvn kvwahpet, hecvs, en hunvntake vpuekv oh taskakat omvlkvt sapsvwe, lvkahe momet supvkhvthvket omakes: Lepvne cem momecat omvlkvn hecvyvtet ok.

13 Vnet Perel en Hesaketvmese toyis, cukele olefv-

nchan ohkaletskvten, etemfvecetv cv temfaccetskvten; hiyomat ahuyiret, heyv ekvnvn osiyet, ce 'nahvmkvlke em ekvnvn oh fulkvs, cv kicvnks.

14 Momen Lecvle Lev tepakat em vyoposket, kicakvtes, Nakockv monkat nak epucasvraneyat pu'rke en cuko ofv occ munke haks?

15 Tvleporvlke ep omecet omeko? pu wiyiyet, pun evtokunawvn yvmahkuece poyekv.

16 Nakockv Hesaketvmese pu'rke en cawvte omvlkvt punaket omen, pun hopuetakeu enakot omekv; monkv hiyomat naket o estomen Hesaketvmeset ce kicvten momecvs.

17 Momof Cekvpet ahuyiret, e'ppucetake, e 'hitake esyoman rvece-kuphen oh vpoyvtes;

18 Momet em vpuekv omvlkv, momen nakockv vteloyvte omvlkv, vpuekv vteloyvte, mv Petvn elvm epoyvtet esayvtes, e'rke Iseken Kenvn ekvnvn oh ayvret.

19 Momen Lepvnet en yvpefikvn en tonvranet ayvtes; momen Lecvlet nakvhakvke emekusvpkv e'rke enaken horkope tates.

20 Momen Lepvne Selevlket kerrekon, Cekvpet ehkusen enkvpakvtes, letkat em onayekokv.

21 Monkv nak ocat omvlkvn es letkvtes; momet ahuyiret, hveeen tikvtes, momet e turofvn Kelevt ekvnhvlwen ohhecievtes.

22 Momen nettv svtutcenan Cekvpe letkat Lepvnen em onahoyvtes.

23 Momen etecakkakan evpahyet, nettv ayetv kolvpaken assecvtes; momet Kelevt ekvnhvlwen cakkvtes.

24 Momen Hesaketvmeset nere vpueckv ofvn Lepvne Selevlken em vlakvtes, momet, E vketeevs, heren monkat holwakis Cekvpen em punayetskekaret, kicvtes.

25 Momen Lepvnet Cekvpen cakkvtes. Momen Cekv-

pet ekvnhvlwen em escukohakvn oh huerice tates; momen Lepvnet, etecakkakat vpvkaken, Kelevt ekvnhvlwen em escukohakvn oh huericvtes.

26 Momet Lepvnet Cekvpen em punayet, Kerrvkon ehkusen enkvpaket, cv'chustvlke eslafkv-cvpko es svlvfkuehocvke omen esvlaketskat naken momehcetska?

27 Afvcketv, yvhiketv, pofketv momen eshayeckvn es ece 'payit ece 'totvye tetayaten, estomaten vm onayekot ehkusen letket, horkopv omet v'nkvpaketskvnka,

28 Momet cv'ppucetake cv'chustvlkeu vfvnkare vm etektvnecetskekat? hiyomat mvn momecetskvnke hoporrenkvt vpvkeks.

29 Cen nokkicare yekcetv cv'nke ofvt os; momis ce'rke en Hesaketvmeset nereise vm punayet, E vketecvs, heren monkat holwakis Cekvpen em punayetskekaret, cv kicises.

30 Momen hiyomat, ce'rke en cukon ce yace herat omecicen ayvranetskvtet *o estomis*, estoman nakvhakvke emekusvpkv evnaken horkopetskvnka? kicvtes.

31 Momen Cekvpe em vyoposket, Cv penkalvnkekv; Yekcetvn es vc ohfvniket, c'chustvlken cv 'konahc wites, ce komit makvyvnkekv.

32 Estimvt o estomis nakvhakvke emekusvpkv cenaken ocen eshecetskat hesakekares; tecakkeyvte ehomvn cenake vc vpvke ocan keriyet e em esvs, kicvtes; Lecvle mvn horkopvten kerrekokv.

33 Momen Lepvnet Cekvpe em escukohakvn *eceyet*, Lev em escukohakv, momen vtotkv hoktvke hokkolat em escukohakvn eceyvtes, momis eshecekates. Momen Lev em escukohakvn osiyet, Lecvle em escukohakvn eceyvtes.

34 Momen Lecvle nakvhakvke emekusvpkvn cahwet, rvcec-kuphe en sapolvn vtehhet mvn ohlikvtes; momen

Lepvne escukohakv ofvn hvmkvn hopoyvtes, momis eshecckates.

35 Momen emet c'rken em punayet, Cv pucase, ec homvn ahuervko tayat es ce cvpvkikats, hoktvke em aye em munkvt vc oh vlakckv, kicvtes. Momen hopoyis, nakvhakvken eshecckates.

36 Momen Cckvpe cvpvkiket, Lepvnen yekcen em vsehvtes: momet Cckvpet Lepvnen em vyoposket, Vm mattat nake te? Vn naorketvt naket o haks, lvpke here vc assecetskat?

37 Vn nakockv omvlkv eteropotten enhopoyetsket omat, cen cuko nakockv omvlkat naken eshehcetska? Yvmvn etecakkvyvte chomvn momen cem etecakketvlke chomvn licvs, hokkoleyat pu tenrvwvn pum fvcecevkvren.

38 Heyv ohrolope pale hokkolen ece 'pakvyvtes; cen yvpefikv hoktvke, cen cowatv hoktvkeu e'chustake vpvlvtekates, momen cen yvpefikv fulle en hunvntaken hompvkates.

39 Punvttv sclahlecvten es cem vlvkvkates: mvt vn sumkat tates: nettvn horkophoyen, monkat neren horkophoyvtet o estomis, cv'nken vm 'pohetskvtes.

40 Hiyomen arvyvtes; nettvn hiyyat, momen neren hetutet vc ohfvnkvtes; momen vn nockvt cv turwv en letkvtes.

41 Heyv ohrolope pale hokkolen cen cuko ofvn fekhonvyvtes: ec'chustvlke hokkolat svrahkvn ohrolope palen ostohkaken cem vtotkvyvtes, momet cem vpuekv svrahkvn ohrolope epaken; momen vm feketvn palen mvrahkuecetskvtes.

42 Cv'rke en Hesaketvmeset, Eplehame en Hesaketvmeset momet Iseke em Penkvlkvt vc vpvkekaten omat, mehenwusen hiyomat tvnken vc vtotetskvnt os. Hesa-

ketvmeset vm estemerketvn momen cv'nke em vtotketvn hecvtet, nereisen cem vsehis, kicvtes.

43 Momen Lepvnet em vyoposket, *Heyv* estechustvlket cv'chustvlket omakes, momen hopuetaket vn hopuetaket omakes, vpuekv fullakat vm vpuekv fullakat omakes, momen nake hecetskat omvlkvt cvnaket omes; momen mucv nettvn cv'chustvlke momen hopuetake heckuecakvten naken em momecvye taye haks?

44 Momen hiyomat vtes, etemfvccetvn hayvkeres, ceme tepakeyat; momen ceme tepakeyat akerrvt pu tenrvwvn ocekvs, Cekvpen kicvtes.

45 Momen Cekvpet, cvton ehset, cukelen huericvtes.

46 Momet Cekvpet, Cvton vteloyvkes, etecakkakan kicvtes: momen cvton cahwet, etohvpoyakvtes; momen cvto tohvpokat tempen hompakvtes.

47 Momen Lepvnet Cekv-sehvturvn hocefvtes; momis Cekvpet Keleten hocefvtes.

48 Momen Lepvnet, Heyv cvto tohvpokat ceme tepakeyat akerrv pu tenrvwvn huerekvs. Monkv e hocefkv Keleten kihocvtes;

49 Momet Mespv, Cehofvt ceme tepakeyat pu tenrvwvn vketecekvs, etenkvpvket kakeyof, makekv.

50 Cv'chustvlken estemerrvkuecetsken omat, monkat cv'chustvlke tokon, hoktvke etimvn epayetsken omat, este-hunvnwv estomet epu 'pvkekot os: hecvs, Hesaketvmeset ceme tepakeyat pu tenrvwvn akerrvt omes.

51 Momet Lepvnet, Heyv cvto tohvpokan hecvs, momet heyv cukelen hecvs, ceme tepakeyat pu tenrvwvn huericvyan.

52 Nokkickv vrahkvn vnet cc oh ayaret heyv cvto tohvpokan tohwvlvpkvkon, cemet vc oh vlaket heyv cvto tohvpokan, momen heyv cukelen tohwvlvpkvranetskekat, heyv cvto tohvpokat akerrvt omen, heyv cukelet akerrvt omekvs.

53 Eplehame en Hesaketvmese, Nehv en Hesaketvmese, momet e'rke take en Hesaketvmeset pu tenrvwvn fvecc-cekvs, kicvtes. Momen Cekvpet e'rke Iseke em Penkvl-kvn es vhocclet, temfvccetv vcakan 'setemfaccvtes.

54 Momof Cekvpet ekvnhvlwen ohnekrickvn altvn oh-nekricvtes, momet etecakkakan tvkliken hompvkvren en-huchkvtes; momen tvkliken homipet, ekvnhvlwen neren fekhonnaken oh hvyatkvtes.

55 Momen hvthvyvtkusen Lepvnet alihket, e'ppucetake e'chustvlke esyoman vfvnkvtes, momet ohmerkv opunv-kvn oh opunayvtes: momet Lepvnet enkvpahket, en liketvn oh fulkvtes.

SETENTVCKE 32.

Momen Cekvpet em ayetvn ayvtes, momen Hesaketv-mese em encelvlket vnrvpakvtes.

2 Momen Cekvpet hecakof, Heyvt Hesaketvmese en suletawvlket omakes, maket, mv vnrvpakan Mehenem hocefvtes.

3 Momet Cekvpet opunvkv es fullvlken ehomvn e 'rvhv Esan, Sev ekvnvn Etvm etvlwv ofvn ohtotvtes.

4 Momet hvmmaket kicakvtes, Hiyomēn ev pucase Esan em punayatskvres; Cem vtotkv Cekvpet hiyomēn makes, Lepvne vpaket arvyvtes, momen, mvn vfekhonnin, hiyomat ores:

5 Momen wakv, corakko-wakv, vpuekv, vtotkv hunvn-take, vtotkv hoktvke esyoman ocis; momen cem onayv-ren estvtotis, cen renakv ehomvn heromkvn eshecaret.

6 Momen opunvkv es fullvlket Cekvpen ohfulecvtes, momet, Ce 'rvhv Esan 'rem oriceyvnks, momen emen ce'nrvpvranet vlakes, momen este-hunvntake cukpe ostet vpvkaken, kicakvtes.

7 Momof Cekvpe, tayen penkalet, estemerkvtes; momet

este em vpvkakat, vpuekv, wakv, rvcce-kuphe esyomat etekvpvke hokkolen hayvtes;

8 Momet hvmmakvtes, Esa tekvpvke hvmken em vlahket, pvsaten omat, tekvpvke hvmke vhoskat em pefatkvres.

9 Momen Cekvpet, Acha, ev'rke Eplehame en Hesaketvmese, momet ev'rke Iseke en Hesaketvmese toyetskat, Acha, Cehofv, Cem ekvnvn momen ce 'nahvmkvlken ohfulkvs, momen cen heromares, ev kicetskvnke:

10 Merretv omvlkv momen mehenwetv omvlkv cem vtotkv hecicetskvte cotkus mahat vn heckvre heretv orvks; 'svm etekkekvn heyv Cotvnen oh tikvyvtet omis, hiyomat etohkvlketv hokkole ev haket ok.

11 Cv 'rvhv e'nke enkvpvken, Esa e'nke enkvpvken, ev hesayecetskvren ce'nkusapis; em penkalikv, vlahket ev *'lecet*, ecke hopuetake svpvken pvsate witvret ok.

12 Momen, Mehenwusen cen heromares, momet ece 'honvpse uehvtkv oktahv, mv en sulkat omecicen vhonkvtēsko tayat omvken hayares, maket ev kicetskvtes, makvtes.

13 Momet mv neren mvn fekhonnvtes; momen nake e'nke ofv ocat enkvpvken nakemetv e 'rvhv Esa emvret cawvtes;

14 Cowatv en hoktvke cukpe hokkolen, cowatv en hunvntake pale hokkolen, yvpefikv en hoktvke cukpe hokkolen, yvpefikv en hunvntake pale hokkolen,

15 Rvcce-kuphe en kafkvlke pale tutcenen, e'chustake svpvken, wakv en hoktvke mvnettvke pale osten, momen wakv en hunvntake palen, corakko wakv en hoktvke pale hokkolen momen e'chustake palen.

16 Momet em vtotkvlke e'nke ofvn, vpuekv fulle vrahrvkvn em wikakvtes, momet, Cv homvn tiyecvkes, momet vpuekv fulle etenrvwv tektvnken ocatskvres maket, em vtotkvlken kievtes.

17 Momet enhomahtvn em punayet, Cv 'rvhv Esat ce'nrapet, Estimv enake toyetska? momet estvmvn ayetska? momen ce homv vpeyat estimv enake te? maket cem 'pohof,

18 Hvmmaket, Cem vtotkv Cekvpe enaket *omakes;* nake emetv cv pucase Esa a en 'totat omes; momen hecvs, emeu pu yupvn ates, kicetskvres, kicvtes.

19 Momet svhokkolateu, momen svtutcenateu, vpuekv fulle vevkvpeyvte omvlkv esyoman kicvtes, Esan eshecatskof, hiyomen maket em punayatskvres;

20 Momet hvmmakatskvres, Ohvtvlakat cem vtotkv Cekvpet pu yupvn ates. Nakemkv cv homvn ayat es afvcecicares, momet eryupvn e turofvn hecares; momen mahlvpvtket cv hece witvres, makekv.

21 Monkv nakemkv ehomvn tiyecvtes; momen emet mv neren hvpon fekhonnvtes.

22 Momet mv neren ahuyiret, e 'hitake hokkole, em vtotkv hoktvke hokkole, e'ppucetake palen hvmkontvlake esyoman evpahyet, cahke Capvk hocefken es tikvtes.

23 Momet mvn evpahyet, hvecen tihuecvtes, momet nake ocateu tihuecvtes.

24 Momet Cekvpe entvlket vhoskvtes; momen estehunvnwvt etewvkecen hvyvtke atvkhayvtes.

25 Momen ohfvnkeko tayat hecof, Cekvpe e hvfe tohtekkekvn celayvtes; momen Cekvpe e hvfe tohtekkekvt eterecopkvtes, etewvkecof.

26 Momen ayare vm etektvnecvs, hvyvtke atvkhayekv, kicvtes. Momen, Vc ohmerretskeko vtekat vyetskvre cem etektvnehevkos, kicvtes.

27 Momen, Ce hocefkv nake te? kicvtes. Momen, Cekvpe, kicvtes.

28 Momen, Ce hocefkv ohvtvlaken Cekvpe kihocekares,

momis Eslevl *kihocvres:* mekko omēt Hesaketvmese, este-hunvntake esyomat vpvken yekcetvn ocet, ohfvnketskekv, kicvtes.

29 Momen Cekvpe em 'pohet, Ce hocefkvn vm onayetskvren co'nkusapis, kicvtes. Momen, Estomaten cv hocefkvn vpohetska? kicvtes. Momet mvn ohmerkvn oh opunayvtes.

30 Momen Cekvpet Peniel mvn hocefvtes: Hesaketvmese e turofvn tenhecuset hecin, vn hesaketvt vpike munkekv, *maket.*

31 Momen Peniel tikof, hvset oh kvwapkvtes; momen e hvfen es cekunnvtes.

32 Monkv Eslevl en hopuetake vevfvkv hvfe ocat, mv etekelkvten, heyv nettv vteken pvpvkekot os; Cekvpe e hvfe etohtekkekv vevfvkvn celayvtet ok.

SETENTVCKE 33.

Momen Cekvpet, en renakvn kvwahpet, hecvtes, momen hecvs, Esa vlakvtes, momen este-hunvntake cukpe ostet vpvkaken. Momen hopuetaken, Levn, Lecvlen, momen vtotkv hoktvke hokkolan em etek[illegible]icvtes.

2 Momet vtotkv hoktvke momen en hopuetakeu homvhhoten svpvklecvtes, momet mv en yupvn Lev momen en hopuetakeu, momet Lecvle Cosef tepakat eryupv mahen schoyvtes.

3 Momet emet ehomvn tikvtes, momet kolvpaken potoket, potoke emunket, e 'rvhvn vwolicvtes.

4 Momen Esa vnrvpvranet letkvtes, momet otahket, e nokwvn oh lvtiket vfvnkvtes: momen hvkihhokvtes.

5 Momen en renakvn kvwahpet, hoktvke hopuetakeu hecvtes; momet, Heyv cec 'pakvkat estitvke te? kicvtes. Momet, Hopuetake Hesaketvmeset heromkv ofvn cem vtotkvn emakvtet omakes, kicvtes.

6 Momof vtotkv hoktvket vwolicakvtes, entaket, en hopuetakeu, momet potokakvtes.

7 Momen Lev, en hopuetakeu vwolicet, potokakvtes: momen eryupvn Cosef Leevle tepakat vwolicet, potokakvtes.

8 Momen, Heyv vpuekv fulle omvlkv vnrapvyat, naken vkerricet oketska? kievtes. Momen, Cv pucase en renakv ehomvn heromkvn eshecaren *omakes*, kievtes.

9 Momen, Cv cusē, *vm* etetayen ocis, nake ocetskat cenake emunkekvs, Esat kievtes.

10 Momen Cekvpet, Monkos, hiyomat cen renakv ehomvn heromkvn eshehcin omat, nakemkv cv'nken vn cvwetskvren ce'nkusapis; este Hesaketvmese e turofv hece omēt ce turofvn hecin, es vm afveketskisekv?

11 Ce'nkusapis, nak ce'mvye es cen yihocat cvwvs, Hesaketvmeset heromet ve vfastvtet omekv, momen *vm* etetayen ocikv, kievtes. Momen, ohyekcihcen, cawvtes.

12 Momet, *Yvmvn* enkvpaket, pum vyetvn vhoyvkeres, momen ce homvn ayares, kievtes.

13 Momen kievtes, Hopuetake lowaloket omen, yvpefikv fulle wakv fulle esyome ve vpvkakat coyicaket on, momat este-hunvntaket nettv hvmken svheremahen vtohkaken omat, vpuekv fulle omvlkvt pvsvtkvret on cv pucaset kerres.

14 Ce'nkusapis, cv pucaset em vtotkv ehomvn vyekvs; momen vnet hvlvlatkusen es vyares, vpuekv cv homv fulle vpeye tayat vevkvyen, momen hopuetake vpeye tayat vevkvyen ayin, Sev tvlofvn cv pucasen 'rem orares.

15 Momen Esat, Hiyomat este ve vpvkakat vpvlwv ece 'pvkvken wikaren vm etektvnecvs, kievtes. Momen, Nake vrahkvt o haks? cv pucase en renakv ehomvn heromkvn eshehevrs, Cekvpet kievtes.

16 Monkv mv nettvn Esa Sev-fvecvn ayet, yefulkvtes.

17 Momen Cekvpet Svkor ekvnvn ahyet, cukon e en hahyet, vpetten em vpuckvn en hahicvtes: monkv mv e hocefkv Svkor kihocet os.

18 Momen Cekvpet Petvn-elvm ratof, Kenvn ekvnvn Sekem tvlofv, Selem hocefken herkv ofvn vlakvtes; momet em escukohakvn tvlofv ehomvn huericvtes.

19 Momet mv ekvnv em escukohakv huericvten Sekem e'rke Hemv e'ppucetake e'nken cvtokunawv cukpe hvmken 'sen nesvtes. Momet mvn altvn hahyet, El Elohe Eslevl hocefvtes.

SETENTVCKE 34.

Momen Lev e'chuswv hokte, Tinv, mv Cekvpe en heckuecvte, mv ekvnv estechustvlke hecvranet ossvtes.

2 Momen Sekem, mv ekvnv em mekko, Hemv Hifvlke e'ppucet hecvtes; momen evpahyet, a en wvkiket, vlesketvn en hayvtes.

3 Momen e feket Tinv Cekvpe e'chusten hvlatvtes; momet mv hokte mvnettan vnekecet, hokte mvnettan yvmaskusen em punayvtes.

4 Momet Sekem, e'rke Hemvn em punayet, Heyv hokte mvnettan cv 'hiwv taren vn heckuecvs, kicvtes.

5 Momen Cekvpet e'chuste Tinvn vyvmahkuecvten pohvtes; momen e'ppucetaket vpuekv vpvkaket nanopkv ocan fullvtes: momen, Cekvpe cvyayvket emunken, yicvtes.

6 Momen Sekem e'rke Hemvt Cekvpe etempunayetvn ossvtes.

7 Momen Cekvpe e'ppucetake mvn pohakof, nanopkv ocan rawet, yicvtes: momet este-hunvntake feknokhoket, evpvkhoke mahe tates, Cekvpe e'chuste en wakkvtet, Eslevl ofvn holwvyeckvn vtotkvtet ok: mv nake momehocvranckatet omat.

8 Momen Hemvt em punayet, Cv'ppucc Sekem em puyvfekcvt ce'chuste taken eyacuset os: e 'hiwvt omvren e'mvkes, cc'nkusapvkis.

9 Momet epu 'paket etepvyetv hayatskvres: ce'chustvlken pu'matsken, pu'chustvlken epayatskvres.

10 Momet epu 'paket vpokatskvres: momen ekvnvt ce homv take ocvres; mv ofvn vpoket, neset wiyyatskvres, momet mv ofvn nanvken epucasatskvres, kicvtes.

11 Momen Sekem, hokte e'rke e'certake esyoman em punayet, Heromkv cen renakv ehomvn eshehcvrs, momet naken cv kicatskat emares.

12 Ehiwv emetv momen naken emare en sulke estomis vm 'pohvkes, momen cv kicatskat vcvkvyen emares; momis hokte mvnettan cv 'hiwv taren v'mvkes, kicvtes.

13 Momen Cekvpe e'ppucetaket Sekem c'rke Hemv tepakan emvkerret em vyoposkakvtes, momet, e 'wvnwv Tinvn vyvmahkuecvtet omecicen, hvmmaket;

14 Heyv naken momecēko tayes, pu 'wvnwv estehunvnwv svkvmsiskekon emeyvret; mvt pum vlesketvt omekv;

15 Hiyome tvlkusen cem vkvsvmeyvres; centake pume omatsken ece 'pakvkat este-hunvnwv vtekat svkvmsiskvken omat;

16 Momof pu'chustvlken ce'meyvres, momet ce'chustvlken e en cvweyvres, momen, ece 'pakvket vpokēn, este hvmkuse hakeyvres.

17 Momis ce svkvmsiskatskvre pum vpohicatskekon omat, pu'chusten evpahyet, vpeyeyvres, kicakvtes.

18 Momen em opunvkv take Hemv, Hemv e'ppuce Sekem tepakan afvckvkuccvtes.

19 Momen este mvnettat mv nake vfvstetvn vcewicekates, Cekvpe e'chusten em vlostekv; momet e'rke huten omvlkv emuntvlen vrakkuchocvtes.

20 Momen Hemvt e'ppuce Sekem tepakat em etvlofv em vtohopke 'mvhauken vlahokvtes, momet em etvlofv hunvntake hvmmaket etempunahoyakvtes:

21 Heyv hunvntake pun herkakuset os; monkv heyv ekvnvn vpoket, mv ofvn neset wiyyvkekvs; *hiyomet* omekv, hecvkes, en rakke em etetayes; e'chustvlke pu 'hitake taren evpayvkeres, momet pu'chustvlken emvkeres.

22 Hiyome tvlkusen este-hunvntake epu 'paket vpoket, este hvmkuseyvre pum vkvsvmvkvres, eme svkvmsiskakat etvpomen pum este hunvntake omvlkvt svkvmsiskvken omat.

23 Em vpuekv, en nakockv, em vpuekv *es vtotkvke taye* omvlkv esyomat punaket omvkekare te? *heyv* tvlkusen, em vkvsvmvkeres, momen epu 'paket vpokvres.

24 Momen tvlofv em vtohopke 'mvhauke sossat omvlkvt Hemv e'ppuce Sekem tepakan em vpohicakvtes: momen em etvlofv 'mvhauke sossat omvlkvt, este-hunvnwv vtekat svkvmsiskvtes.

25 Momen mome ocvtes, nettv sututcenan, en nokhoket fullof, Cekvpe e'ppucetake hokkole, Tinv e 'certake, Semev Lefi tepakat, este-hunvnwv vrvhrvkvt, em eslafkvcvpkon ehset, feklivmkvket tvlofvn oh cukolakvtes, momet este-hunvntake omvlkvn pvsvtakvtes.

26 Momet Hemv e'ppuce Sekem tepakan eslafkv-cvpko em fvsken es pvsvtakvtes, momet Tinvn Sekem en cukon ossihcet, svhoyvtes.

27 Cekvpe e'ppucetaket pvsvtakvtet oh yicvtes, momet tvlofvn svpenkvlecakvtes, e 'wvnwvn vyvmahkuecakvtet ok.

28 Momet en yvpefikv fulle, em wakv fulle, em ecorakko-wakv, nake tvlofv ocat, nake en lvpvtke ocat esyoman cvwakvtes;

29 Momet nakockv omvlkv, en hopuetakuce omvlkv e 'hitake esyoman svlvfkvkuecet, svpenkvlecakvtes, cuko ofv ocat omvlkvn.

30 Momen Cekvpet Semev Lefi tepakan em punayet, Cv naoricatskes, heyv ekvnv vpokat vpvken cv fvmpecatskat, Kenvnvlke Felestvlkeu vpvken; momen vnet nvcomusvyet omen, vc vnrapet e vtelohyet, cv nafkvkvres; momen cv sumecihocvres, vnet vn cuko vtehkvlkcu.

31 Momen, Hoktarv omēn pu 'wvnwvn celayvranvt haks? kicakvtes.

SETENTVCKE 35.

Momen Hesaketvmeset Cekvpen em punayet, Ahuyiret, Perel oh ayet, mvn likvs; momet mvn Hesaketvmese ce 'rvhv Esa e turofv enkvpvken letketskof cem e heckuecvte altvn en hayvtcvs, kicvtes.

2 Momen Cekvpet en cuko vtehkvlke, momen eme vpvkakat omvlkvn em punayet, Tvleporvlke en hesaketvmese ece 'pvkvke ocakan vpvlvtvkes, momet, e hvsvtehcet, cem vccvken teyoposhuecvkes:

3 Momen asvpvkilet, Perel oh vpeyvkeres; momen mvn Hesaketvmese, vm estemerketv nettvn vm vyoposket, nene ayvyat vc vpakvte, altvn en hayares, kicakvtes.

4 Momen tvleporvlke en hesaketvmese e'nke take ofv ocakat omvlkv, momen hvckvtarkv e hvcko take vtvrtakan Cekvpen emakvtes; momen Cekvpet lvkcvpe Sekem tempe huerat clecvn ehakvtes.

5 Momen vpeyvtes; momen Hesaketvmese em penkvlkv rakket tvlofv em vfulotke ocakan oh ocvtes, momen Cekvpe e'ppucetaken assecvkekates.

6 Monkv Cekvpet Kenvn ekvnv Lvs tvlofvn vlakvtes, (mvt Perel tes,) emet este vpvkakateu omvlkvt.

7 Momen mvn altvn hayvtes, momet altv hueran El

Perel hocefvtes; e 'rvhv en letkof, Hesaketvmeset mvn em e heckuecvtet ok.

8 Momen Tepolv Lepekv vhecicv elvtes, momen Perel vnakvn lvkcvpe elecvn herihocvtes; momen mv *lvkcvpe* e hocefkvn Alvn-pakvr kihocvtes.

9 Momen Hesaketvmeset hvtvm Cekvpen em e heckuecvtes, Petvn-elvm aossof, momet ohmerrvtes.

10 Momet Hesaketvmeset kicvtes, Cekvpe ce hocefkvtes: ce hocefkv ohvtvlakat Cekvpe kihocekares, momis Eslevl ce hocefkv tares: momet e hocefkvn Eslevl kicvtes.

11 Momet Hesaketvmeset em punayet, Hesaketvmese Yekcetv Omvlecat toyis; honvpset e ohvtvlvyvs: etvlwv momen etvlwv etohkvlketvt a 'sec ossen, mekkvlket ce tetackv a sossvres;

12 Momen ekvnv Eplehame momen Iseke emvyvtet ce'mit, ece honvpse ce yupv yicvranat emvkares, kicvtes.

13 Momet Hesaketvmese, mv etempunayvtet enkvpahket, hvlwen kvwvpkvtes.

14 Momen Cekvpet mv etempunayvten cukelen, cvto cukelen, huericvtes, momet pvlvtkv emkvn oh kalet, olefv nehan oh kalvtes.

15 Momet Cekvpet Hesaketvmese mv etempunayvten e hocefkvn Perel kicvtes.

16 Momen Perel enkvpahket vpeyet, Eflar roretv en hopvyusekates: momen Lecvlet, estuce heckuecvranuset, heckuecetv en yekce tates.

17 Momen mome ocvtes, yekce heckuecof vnicv hoktet em punayet, Ce penkahlates, heyv echushunwvu ocetskvret ok, kicvtes.

18 Momen mome ocvtes, em puyvfekcv osset enkvpakof, (elekv,) echushunvnwv e hocefkvn Penoni kicvtes; momis e'rket Pencemen hocefvtes.

19 Momen Lecvlet elvtes; momen Eflar vyetvn herihocvtes, (mvt Perehem tes.)

20 Momen Cekvpet cukelen em enahericky onvpvn oh huericvtes; mv etvwvt Lecvle em enahericky en Cukelet os, heyv nettv vteken.

21 Momen Eslevl ayvtes, momet Eta cuko-hvlwat rvpvlhvmken em escukohakvn huericvtes.

22 Momen mome ocvtes, Eslevl mv ekvnvn likof, Lupet e'rke e 'hiwv-vhake Pelhv en wakkvtes: momen Eslevl pohvtes. Momen Cekvpe e'ppucetake palen hokkolohkakvtes.

23 Lev e'chushunvntake, Lupe, Cekvpe en heckvte enhvteceskvt, Semev, Lefi, Cutv, Esekv Sepulv esyomat;

24 Lecvle e'chushunvntake, Cosef Pencemen tepakat;

25 Momen Lecvle em vtotkv hokte, Pelhv, e'chushunvntake, Tane Nafteli tepakat.

26 Momen Lev em vtotkv hokte, Selpv, e'chushunvntake, Kate Asv tepakat; heyvt Cekvpe e'ppucetake Petvnelvm ekvnvn en heckuehocvtet omakes.

27 Momen Cekvpet e'rke Iseken em vlakvtes; Mamle ekvnvn, Kvcvr-apv tvlofvn, (mvt Heplvn tes,) mv Eplehame Iseke tepakat kakvten.

28 Momen Iseke en nettv ohrolope cukpe hvmken pale cenvpakvtes.

29 Momen Iseket hesaketvn wiket, elvtes, momet em estvlken oh vpakvtes, vculet, momet nettv es fvcket; momen e'ppucetake Esa Cekvpe tepakat hericakvtes.

SETENTVCKE 36.

Momen Esa vhonvpse *ohonvkv* heyvt omakes; (Esa Etvm tes.)

2 Esat Kenvn *ekvnv este* e'chustvlke hoktvken epayvtes;

Etv Elvne Hervlke e'chuste, Vholepemv, Env e'chuswv, Sepev Hifvlke e'chuste;

3 Pvsemar, Esmevl e'chuste, Nepecor e 'wvnwv esyomat.

4 Momen Etv Esan Elefasen en heckuecen, Pvsemar Luel heckuecvtes.

5 Momen Vholepemv Cevs, Celvme, Kolv esyoman heckuecvtes; heyvt Esa e'ppucetake Kenvn ekvnvn en heckuehocvtet omakes.

6 Momen Esat e 'hitake, e'ppucetake, e'chustvlke, en cuko vtehkvlke omvlkvt esyoman, momen em vpuekv, em vpuekv *es vtotkvke tayateu* omvlkv, momen nanvke ocat Kenvn ekvnvn heckuecvte omvlkvn cahwet, e 'cuse Cekvpe enkvpahket, ekvnv etvn ayvtes.

7 En nakockv take rakke mahet ot, etepvket kake tayat emuntvlet on, mv ekvnv tvleporvlket vpokat, em vpuekvt omecicen, kvwvpeko tayekv.

8 Momen Esat Sev ekvnhvlwen likvtes: Esa Etvm tes.

9 Momen Esa Etvmvlke Sev ekvnhvlwen vpokat e'rke en honvpset heyvt omakes;

10 Momen Esa e'ppucetake e hocefhokv heyvt omakes; Elefase Etv Esa e 'hiwv e'chushunvnwv, Luel Pvsemar Esa e 'hiwv e'chushunvnwv.

11 Momen Elefase e'ppucetaket, Temvne, Omv, Sefo, Ketvme Kenvse esyomat.

12 Momen Temnat Elefase Esa e'ppuce e 'hiwv-vhaket omvtes; momet Elefasen Amelek en heckuecvtes: heyvt Etv Esa e 'hiwv e'chushunvntaket omakes.

13 Momen Luel e'ppucetaket heyvt omakes; Nehar, Selv, Samv, Mesv esyomat; heyvt Pvsemar Esa e 'hiwv e'chushunvntaket omakes.

14 Momen heyvt Vholepemv, Env Sepev e'chuste e'c-

huswv, Esa e 'hiwv e'chushunvntaket omakes; momen mvt Esan Cevs, Celvme, Kolv esyoman en heckuecvtes.

15 Heyvt Esa e'ppucetake mekkvlket omakes; Elefase Esa e'ppuce enhvteceskv heckvte e'ppucetake; mekko Temvne, mekko Omvle, mekko Sefo, mekko Kenvse,

16 Mekko Kolv, mekko Ketvme, mekko Amelek; heyvt Elefase en honvpse mekkvlke Etvm ekvnvn vpokat omakes; heyvt Etv e'chushunvntaket omakes.

17 Momen heyvt Esa e'ppuce Luel e'ppucetaket omakes: mekko Nehar, mekko Selv, mekko Samv, mekko Mesv; heyvt mekkvlke Luel en honvpset omakes, Etvm ekvnvn vpokat: heyvt Esa e 'hiwv Pvsemar e'chushunvntaket omakes.

18 Momen heyvt Vholepemv Esa e 'hiwv e'chushunvntaket omakes; mekko Cevs, mekko Celeme, mekko Kolv: heyvt mekkvlke Vholepemv, Env e'chuste, Esa e 'hiwv en honvpset omakes.

19 Heyvt Esa, Etvm tat, e'ppucetaket omet, heyvt mekkvlket omakes.

20 Heyvt Sev Holvlke e'ppucetake, mv ekvnvn vpokat, omakes: Lotvne, Sopvle, Sepevne, Env;

21 Tisone, Esv, Tisvne esyomat; heyvt mekkvlke Holvlke, Sev en hopuetake mv ekvnv vpokat en honvpset omakes.

22 Momen Lotvne en hopuetaket Holi Hemvme tepakat omakvtes; momen Lotvne e 'wvnwv Temnv tates.

23 Momen Sopvle en hopuetake heyvt omakes; Alfvne, Menehar, Epale, Sefo, Oname esyomat.

24 Momen Sepevne en hopuetake heyvt omakes; Ayv Env tepakat; heyvt mv Env, e'rke Sepevne em ecorakkowakvn hompvkuecof, uekiwv hiyyakat vnrvwvn eshecvtes.

25 Momen heyvt Env en hopnetaket omakes; Tisone momen Vholepemv Env e'chuste.

26 Momen heyvt Tisone en hopuetaket omakes; Hemtvne, Espvne, Ervne, Kelvne esyomat.

27 Esv en hopuetake heyvt omakes; Pelhvne, Seafvne, Ekvne.

28 Heyvt Tisvne en hopuetaket omakes; Vs Elvne tepakat.

29 Heyvt mekkvlke Holvlke en honvpset omakes; mekko Lotvne, mekko Sopvle, mekko Sepevne, mekko Env,

30 Mekko Tisone, mekko Esv, mekko Tisvne: heyvt Holvlke mekkvlket omakes, mekkvlke vpvkvket Sev ekvnv ofvn.

31 Momen mekkvlke, mekko Eslevl en hopuetake oh mekkeko emunken, Etvm ekvnvn mekkakvtet heyvt omakes.

32 Momen Pelv, Peole e'ppuce Etvm ekvnvn mekkvtes; momen em etvlofv e hocefkv Tenhapvt omvtes.

33 Momen Pelv elvtes, momen Copap, Poslvlke Sev e'ppuce, vyoposket mekkvtes.

34 Momen Copap elvtes, momen Husame, Temvnvlke em ekvnv likvte, vyoposket mekkvtes.

35 Momen Husamet elvtes, momen Hetat e'ppucet vyoposket mekkvtes; mvt Moap ekvnv ofvn Metevn ohfvnkvtes; momen em etvlofv e hocefkv Afer tates.

36 Momen Hetat elvtes, momen Samlvt Maslekvlket vyoposket mekkvtes.

37 Momen Samlv elvtes, momen Sal, Lehopor hvcce vfopkat e tvlofvlket, vyoposket mekkvtes.

38 Momen Sal elvtes, momen Pevl-henvnet, Akpv e'ppucet, vyoposket mekkvtes.

39 Momen Pevl henvne, Akpv e'ppucet elvtes, momen

Hetvle vyoposket mekkvtes: momen em etvlofv e hocefkvt Paw tates; momen e 'hiwv e hocefkvt Mehetepel tates; Metlat e'chuswvt, Mesehap e'chuswvt.

40 Momen heyvt mekkvlke Esa en honvpse e hocefhokvt omakes, cuko-hvmecvlke vcvkvye, em vpoketv vcvkvye, e hocefhokv etehoyvnen; mekko Temnv, mekko Alfv, mekko Cerer;

41 Mekko Vholepemv, mekko Elv, mekko Pinone;

42 Mekko Kenvs, mekko Temvne, mekko Mepsa;

43 Mekko Maktiel, mekko Ilvme; heyvt Etvm mekkvlket omakes, ekvnv epucasakat ofvn, em vpoketv vcvkvyen. Heyvt Esa tes, Etvmvlke e'rket.

SETENTVCKE 37.

Momen Cekvpet, Kenv ekvnvn, ekvnv mv ofv e'rke tvleporvt fekhonnvten, likvtes.

2 Heyvt Cekvpe en honvpse *ohonvkvt* omakes. Cosef, em vculkv ohrolope palen kolvpohkakof, e 'rvhvlke vpvket yvpefikv fullen hompvkuecvtes; momet Pelhv Selpv tepakat, e'rke e 'hitake e'chushunvntake vpvket este mvnettet omvtes; momet Cosef em ohonvkv take holwakat e'rken 'sem vlakvtes.

3 Momen Eslevl en hopuetake omvlkv semuntvlen Cosef vnokecvtes, vcule mahof en heckuehocvtet ok; momet kapv en heckv mvrahrvkv sulken en hayvtes.

4 Momen e'rke take etecakkakat omvlkv semuntvlen vnokecet on etecakkakat hecakvtes; momet enhomecet, herkusen em punayvkeko tayvtes.

5 Momen Cosef vpueckvn vpuecet, etecakkakan em onayvtes; momen ohvtvlaken en homecakvtes.

6 Momen kicakvtes, Heyv vpueckv ve vpuecvten pohatskvren ce'nkusapvkis;

7 Hecvkes, cvpofv ofvn telekon wvnawiccyisat, hecvkes,

eswvnvke cvnaket ahuyiret, fvccvn hueren, eswvnvke cenaketaket em vfulotken svpaklet, eswvnvke cvnaken em potokakises.

8 Momen etecakkakat, Cemet mehenwvn ep ohmekketskvre te? momet mehenwvn ep ohfvnketskvre te? kicakvtes. Momet em vpueckv em opunvkv esyomat omecicen ohvtvlaken enhomecakvtes.

9 Momen hvtvm vpueckv etvn vpuecvtes, momet etecakkakan em onayvtes, hvmmaket, Hecvkes, hvtvm vpueckv etvn vpuecvyis; momen hecvkes, hvse, hvresse momen kococumpv palen hvmkontvlakat vm potokakises.

10 Momen e'rke etecakkakat esyoman em onayvtes; momen e'rket em vsehet, Heyv vpueckv mv ece 'puecvte naket ome te? Vne, ce'cke, etecakkaketskateu yicet, ekvnv fvccvn cem potokvraneyat mehenwet o haks? kicvtes.

11 Momen etecakkakat em vleskvpakvtes; momis e'rket nak makan em vkerrickv ofvn vcayecvtes.

12 Momen etecakkakat e'rke take em vpuekv fullen Sekem ekvnvn hampvkuecvranet vpeyvtes.

13 Momen Eslevl Cosef em punayet, Tecakkaketskat Sekem ekvnv vpuckv fullen hompvkuecvkeko? vtes, momen entaken ec ohtotares, kicvtes. Momen, Yvmvn hueris, kicvtes.

14 Momen kicvtes, Mucvn ayet, tecakkaketskat estonkon fullen, vpuekv fulleu estonkon fullen omat, erhecet, opunvkvn es vm vlvkvtevs. Monkv Heplvn pvne aossen vtotvtes, momen Sekem ekvnvn vlakvtes.

15 Momen este hvmket hecvtes, momen hecvs, vnrvwvn arvtes: momen hunvnwvt em 'pohet, Naken hopoyetska? kicvtes.

16 Momen, Tecakkakvyan hopoyis; ce'nkusapis, estvmvn *vpuekv fullen* hompvkuecakan vm onayvs, kicvtes.

17 Momen este-hunvnwvt, Yvmvn enkvpvkakes, Torvn vpeyvkeres, makaken pohvyvnkekv, kicvtes. Momen Cosef etecakkakan vcvkahyet, Torvn fullen eshecvtes.

18 Momen hopvye munken hecakvtes, momet, vwoliceko emunken, elecvret vnrvpet etemopunvyecakvtes.

19 Momet hvmmaket etekicakvtes, Hecvkes, heyv vpuecvt vlakes.

20 Monkv hiyomat vwvkes, elehcet, ekvnsufsokat hvmken vkwikvkeres, momet, Punvttv holwvyecet lokvtes, makeyvres; momet em vpueckv nake estomecvkvranat heceyvres.

21 Momen Lupet pohet, e'nke take em ossicvtes: momet, Elehceyates, kicakvtes.

22 Momet, Catvn pvlvtekot, heyv ekvnsufke vnrvwv ocan vkwikvkes, momis enke oh ohcatskvs, Lupet kicvtes; mv etehoyvne e'nketake em ossicet, e'rken ohfulecicvret.

23 Momen mome ocvtes, Cosef etecakkakan em vlahkof, kapvn Cosef en cvwakvtes, en heckv cahmelike sulke vccaten;

24 Momet ehset, ekvnsufken vk wikakvtes: momen ekvnsufke tvnket omvtes, uewvt, vk sckates.

25 Momet tvkliken hompvranet vpokvtes; momet, en renakvn kvwahpet, hecakvtes, momen hecvs, Esmevlvlke fullet, Kelevt ekvnvn yicvtes: rvcce-kuphe spiskv, pam, smvnv esyoman esfullet, Ecepse ekvnvn svkhvtvpecvranet.

26 Momen Cutvt etecakkakan kicvtes, Tecakkeyan elehcet, e catvn ehēn omat, naken lopicvre te?

27 Vwvks, Esmevlvlken wiyyet emvkercs, momen pu'nke taket oh ohcats; tecakkeyat omet, pu 'navpeswvt omekv. Momen etecakkakat em vpohicakvtes.

28 Momen Metevnvlke esnesvlket hoyvnecvtes; momen Cosef kvwahpet, ekvnsufken aossicakvtes, momet cvtoku-

naphvtke warke pale hokkole enrahkvn Esmevlvlken emakvtes; momen Cosef Ecepsen svkhvtvpecvtes.

29 Momen Lupet ekvnsufkan ohfulkvtes; momen hecvs, Cosef ekvnsufkan vk sekates; momen em vccvken selahlecvtes.

30 Momen etecakkakan ohfuliket, Hopuewvt sekot os; momen vnet, estvn ayare te? kicvtes.

31 Momen Cosef en kapvn cahwet, cowatv en hunvnwucen elehcet, e catvn vktehakvtes.

32 Momet kapv en heckv cahmelike sulkat vtotet, e'rke taken 'sen yicvtes; momet, Heyvn eshecēs; hiyomat ce'ppuce en kapv tat, monkat mv tokon omat, kerrvs, kicakvtes.

33 Momen kerrvtes, momet, Cv'ppuce en kapvt omes: punvttv holwvyecet loket os: mehenwvn Cosef selahlet os, makvtes.

34 Momen Cekvpe em vccvken selahlehcet, sukcvhakvn e'tetackvn oh kayvtes, momet nettv sulken e'ppuce vrahkvn wakvtes.

35 Momen e'ppucetake, e'chustvlke esyomat omvlkvt emahlvpvtecicetvn asvpaklvtes, momis emahlvpvtkvre komekates; momet, Waket, cv'ppucen este-herickvn vkhvtvpkaret ok, makvtes. Momēn e'rket es hvkihkvtes.

36 Momen Metevnvlket Ecepse ekvnvn er wiyyaket, Patefv Felo en nakvfastv, em vketecvlke en kvpetvnen emakvtes.

SETENTVCKE 38.

Momen mome ocvtes, mv omof Cutvt etecakkakan enkvpahket, Vtvlemvlke hvmke, Hilvme hocefken, vpakvtes.

2 Momet mvn Cutvt Kenvnvlke hvmke, Suv hocefkat, e'chusten hecvtes; momet evpahyet, en ceyvtes.

3 Momen nvrkehset, echushunvnwvn heckuecvtes; momen Cutvt e hocefkvn Vlen kicvtes.

4 Momen hvtvm nvrkehset, echushunvnwvn heckuecvtes, momet e hocefkvn Onvnen kicvtes;

5 Momen ohvtvlaken hvtvm echushunvnwvn heckuehcet, e hocefkvn Selvn kicvtes; momet, Cutvt Kesep tvlofvn liken, heckuecvtes.

6 Momen Cutvt Vle en heckvte enhvteceskvn e 'hiwvn en heckuecvtes; e hocefkv Temvt omen.

7 Momen Vlet, Cutv en heckvte enhvteceskvt Cehofv en renakv ehomvn holwvyecet omvtes; momen Cehofvt elecvtes.

8 Momen Cutvt Onvnen em punayet, Ce 'rvhv tate e 'hiwvn en ceyvs, momet epayet, ce 'rvhv taten honvpsen em mahecvs, kicvtes.

9 Momen Onvnet honvpset enaket omvranekon kerrvtes, momen mome ocvtes, e 'rvhv tate e 'hiwvn en ceyof *enerkvn* ekvnvn tvk pvlatvtes, e 'rvhvn honvpsen emekaret.

10 Momen nake momecat Cehofv en renakv ehomvn holwvke tates; momen emeu elecvtes.

11 Momen Cutvt en hvtese Temvn em punayet, Oyet ce'rke en cukon liketske munken, Selv cv'ppucet amahvres, kicvtes; Emet e 'rvhvlke tate omet elekaren, makekv. Momen Temvt ahyet, e'rke en cukon likvtes.

12 Momen nettv sulket hoyahnof, Suv e'chuste, Cutv e 'hiwvt elvtes; momen Cutvt emahlvpvtke hahket, en yvpefikv en tonvlken Temnv *ekvnvn* oh ayvtes, en hesse Hilvme Vtvlemvlke tepakat.

13 Momen Hecvs, cem mahet, en yvpefikv en tonvkvranet, Temnvn ayes, maket, Temvn em onahoyvtes.

14 Momen oye em vccvken tefvtes, momet sohrvnkvn se ohranet, e vpvllayvtes, momet hecken likvtes, neno

Temnv rorat vfopken: Selv mahepet omaten, emet e 'hiwvt omvren emhoyekon hecekv.

15 Cutvt hecof, Hoktarvt omes, komvtes, e turofvn ohranet ok.

16 Momen nene vfopken oh ayvtes, momet, Vtes, cen ceyare vm etektvnecetskvren ce'nkusapis, kicvtes: en hvteset omat kerrekokv. Momen, Naken v'metskvre te, a vn ceyetskvret? kicvtes.

17 Momen vpuekv akvpvken cowatucen a cen 'totares, kicvtes. Momen, Vtotetskeko munken nake eskerkvn v'metskvre te? kicvtes.

18 Momen, Eskerkv estomen ce'mare te, kicvtes. Momen, Svwetenepueckv eswvnakv tepakat cenaken, momen es cem etekkekv ce'nke vpikaten, kicvtes. Momen e'mahket, en ceyvtes, momen es en nvrkesvtes.

19 Momet ahuyiret, etvn ayvtes, momet sohrvnkvn herihcet, oye em vccvken vccvtes.

20 Momen Cutvt en hesse Vtvlemvlke e'nke ofvn cowatucen vtotvtes, eskerkvn hokte e'nke enkvpvken cvwvren; momis eshecekates.

21 Momen este-hunvntake hokte likan vpokan em 'pohet, Hoktarv nene vfopke likvnke estvmvn ara? kicakvtes. Momen, Hoktarv estomet yvmvn vrekvnks, makakvtes.

22 Momen Cutvn yohfuliket, Eshecvkvnks, momen ohvtvlakat este-hunvntake mv vpokat, Hoktarv estomet yvmvn vrekvnks, makakvnks, kicvtes.

23 Momen Cutvt, Esepekvs, vlesketvt ep oh vlvkekaren; hecvs, heyv cowatucen vtohtin, hokten eshecetskekvnks, kicvtes.

24 Momen mome ocvtes, hvse tutcenvteket hoyahnof, Cen hvtese hokte hoktarvtes; momen ohvtvlakat hoktarkv etehoyvnen nvrkeses, maket, Cutvn em onahoyvtes. Momen Cutvt, Asyicatsken, nekrihocekvs, makvtes.

25 Momen asyihohcof, em mahen vtotet, Este-hunvnwv heyv nanvke e pucase es en nvrkeset omis, makvtes; momet, Ce'nkusapis, heyv nanvke, svwetenepueckv eswvnakv tepakat, momen setekkekv, estimv enanvket oman kerrvs, kicvtes.

26 Momen Cutvt kerrvtes, momet, Es vm fvccet os, Selv cv'ppucen e'mvkatet ok, makvtes. Momet svnvcomvn *mv* hokten kerrekates.

27 Momen mome ocvtes, hopuewv heckueckv oketv em orof, hecvs, poktvlke en hopuetakhuten vtehkvtes.

28 Momen mome ocvtes, heckuecof, hvmket e'nken ossicvtes; momen hokte heckuecetv vnicvt vfuswv catusen e'nken 'sem wvnayvtes, Heyvt homvn aossat tes, maket.

29 Momen mome ocvtes, e'nken pvlken ahvlatof, hecvs, etecakkat aossvtes, momen, Estomaten homvn e ossihcetska? heyv homv e ossickvt ec oh ocekvs, kicvtes; monkv e hocefkv Felese kihocvtes.

30 Momen eryupvn etecakkat vfuscate e'nke es wvnvket aossvtes: momen e hocefkv Sela kihocvtes.

SETENTVCKE 39.

Momen Cosef Ecepsen svkhvtvpecihocvtes: momen Patefv Felo en nakvfastvlke hvmke, Ecepsvlke, mekko vhecicvlke en kvpetvnet, Esmevlvlke mvn svkhvtvpecakvte e'nke take enkvpvken en nesvtes.

2 Momen Cehofvt Cosef vpakvtes, momen este nak omvlkv heren em ayat omvtes; momet e pucase Ecepsvlke en cukon likvtes.

3 Momen e pucaset, Cehofvt vpvket omen, nak omvlkv momecat e'nke ofv here ayvren hayen hecvtes.

4 Momen Cosef en renakv ehomvn heromkvn eshecvtes,

momet em vtotkvtes; momen en cukon ohvfastvn hayet, nake ocat omvlkvn e'nke ofvn em wikvtes.

5 Momen mome ocvtes, en cuko, nak ocat omvlkvn ohvfastvn hayvte vteken Cehofvt Cosef vrahkvn en cukon ohmerrvtes; momen Cehofv em ohmerkvt nake en cuko ofv momen em ecvpofv ofv ocat omvlkvn oh ocvtes.

6 Momen nak ocat omvlkvn Cosef e'nke ofvn em wikvtes; momet naken ocat kerrekot, tvklike hompat tvlken kerrvtes. Momen Cosef en heckv heruset omet, semvnvcket omvtes.

7 Momen mome ocvtes, heyv nanvke renyupvn e pucase e 'hiwvt e turwv Cosef es oh hecvtes; momet, A vn wakkvs, kicvtes.

8 Momis, Monkos, makvtes, momet e pucase e 'hiwvn em punayet, Hecvs, cv pucaset nake vc vpvke cuko ofv ocat kerrekos, momet nak ocat omvlkvn cv'nke ofvn vm wikes;

9 Es vn rakkat heyv cuko ofv sekos; momen nak estomen es vn tvckekot, ceme tvlkusen es vn tvckes, e 'hiwv toyetskekv; monkv estomēn heyv holwvyeckv rakken momecit, Hesaketvmesen vnaorkvye taye haks? kicvtes.

10 Momen mome ocvtes, nettv vrahkvn Cosef em punaye munkis, en wakketvn monkat vpvketvn em vpohicckates.

11 Momen mome ocvtes, mv mahc omof en nakvfvstetvn vfvstvranet cukon eceyvtes: momen cuko ofv cuko hunvntake hvmkis sekates.

12 Momen en kapvn es en hvlatvtes, A vn wakkvs, kicet; momen en kapvn e'nke ofvn wihket, letket e ossievtes.

13 Momen mome ocvtes, kapv e'nke ofvn wihket, letket osiyen hecof,

14 En cuko hunvntaken enhuehket, Hecvkes, Hep-

luvlke vlesketv pun hayvren es pum vlakvtes; a vn wakkvret a vn cehyen, vn hake yekcen es huchkvyis;

15 Momen mome ocvtes, vn haken kvwapet huehkin pohof, en kapv vc vpvken wihket, letiket e ossihces, kicet, em punayakvtes.

16 Momen en kapvn etempen kahyet, mvn oce munken, e pucaset e huten vlakvtes.

17 Momen heyv opunvkv vcvkvyen em punayvtes, hvmmaket, Hepluvlke vtotkv, mv es pum vlaketskvte, vlesketv vn hayvret a vn ceyvnks.

18 Momen mome ocvnks, vn haken kvwapet huehkvyof, en kapv vc vpvken wihket, letket ossvnks, kicvtes.

19 Momen mome ocvtes, e pucaset e 'hiwv em opunvkv em onayaten, Hiyomet cem vtotkvt vm momeces, maken pohof, en cvpvkket vhetkvtes.

20 Momen Cosef e pucaset ehset, cuko-yekcvn vpikvtes, mekko en svlvfkvlket wvnvwvke vpokan: momen mvn cuko-yekcvn vpiket likvtes.

21 Momis Cehofvt Cosef vpakvtes, momet heromet vfastet, cuko-yekcv vhecicv en renakv ehomvn heromkvn emvtes.

22 Momen cuko-yekcv vhecicvt svlvfkvlke cuko-yekcv vtehkat omvlkvn Cosef e'nke ofvn em wikvtes; momen naket o estomis mvn momecakat, emet momecvt omvtes.

23 Cuko-yekcv vhecicvt nake e'nke ofv ocakat hvmkusis vketecekates, Cehofvt vpakekv; momet nak momecat Cehofvt heren ayvren hayvtes.

SETENTVCKE 40.

Momen heyv nanvke renyupvn mome ocvtes, Ecepse em mekko en sesketv eswiyyvt, momen en hompetvvfastvt e pucase take, Ecepse em mekkon elesecicakvtes.

2 Momen Felot en nakvfastvlke hokkolan es cvpakkvtes,

sesketv eswiyyvlke en homahtv, hompetv hayvlke en homahtv tepakan.

3 Momet vhecihocvren mekko vhecicvlke en kvpetvne en cuko, cuko-yekcv Cosef svlvfket likaten vtehvtes.

4 Momen mekko vhecicvlke en kvpetvnet Cosef 'sem wikahken, emet vfastvtes; momen hofunckon svlvfket mvn kakvtes.

5 Momen vpueckvn vpuecakvtes, hokkolvt nere hvmken, este vrahrvkv em vpueckvn, em vpueckv ohyvteketv vcvkvyen, Ecepse em mekko en sesketv eswiyyv en hompetv vfastv tepakat, mv cuko-yekcv ofv svlvfke kakat.

6 Momen hvthvyvtken Cosef eceyet, em vlaket hecakvtes, momen hecvs, efeknokhoke tates.

7 Momen Felo en nakvfastvlke eme vpaket e pucase en cuko ofv vhecihoce kakaten em 'pohvtes, Estomēn mucv nettvn ce feknokhoke mahe ont oma? maket.

8 Momen, Vpueckvn epu 'puehcēs, momen estit ohyvteke tayat sekos, kicakvtes. Momen Cosef, Ohyvteketv Hesaketvmese enaket omeko? mvn vm onayvkes, ce'nkusapvkis, kicvtes.

9 Momen sesketv eswiyyv enhomahtvt em vpueckvn Cosef em onayvtes, momet makat, Vm vpueckv ofvn, hecvs, pvrko em vpe cv homvn ocis;

10 Momen elvcce tutcenet pvrko em vpen vlvcakis; momen pvkpaket, em pvkpvke ossice omet, esccihet, pvrko lokcvken ettuece omises:

11 Momen Felo en sesketv cv'nke vpiken, pvrkon cahwit, Felo en sesketvn vk opehcit, sesketv Felo e'nke ofvn emvyis, kicvtes.

12 Momen Cosef kicvtes, Heyvt ohyvteketvt os: elvcce tutcenat nettv tutcenet os;

13 Nettv tutcenet pokvranusof, Felot ce'kvn kvwahpet,

cen hueretv tate ec oh fulecicvres; momen enhomv en sesketv wiyyv hueretskof momecetskvte etvpomet Felo en sesketvn e'nke ofvn emetskvres.

14 Momis cen herof, cem vkerrickv ofvn vc vcvyecet, heromkvn es vc vfvstvtcvs, momet vc opunvyecet, Felo em punayet, heyv cukon vc ossicetskvren ce'nkusapis:

15 Mehenwusan Hepluvlke em ekvnv aossen cv horkophoyvtet omen, yvmvu nake mv vrahkvn cuko yomuckan cv 'pikvke tayen momecvkatet ok.

16 Momen hompetv vfastv enhomahtvt ohyvteketv heret omen hecof, Cosef em punayet, Vneu vm vpueckv ofvn arvyis, momen hecvs, svmpv hvthvke tutcenet cv'kvn oh ocakis:

17 Momen svmpv onvpv mahhan hompetv norvke cahmelikv omvlkvt Felo em vtehket omis, momen fuswvt svmpv cv'kvn oh ocat vtehkan hompakis, kicvtes.

18 Momen Cosef em vyoposket, Heyvt ohyvteketvt omes: svmpv tucetnat nettv tutcenet os;

19 Nettv tutcenet pokvranusof Felot ce'kvn ce'nkvpvken kvwahpet, eton ece 'tvrvres; momen fuswvt ce 'navpeswvn ce'nkvpvken hompvkvres.

20 Momen mome ocvtes, nettv svtutcenan, mvt Felo heckvte nettvt omen, em vtotkvlke omvlkvn hompetvrakkon en hayakvtes: momen sesketv eswiyyv enhomahtv e'kvn momen hompetv-vfastv enhomahtv e'kvn em vtotkvlke em etenrvwvn kvwvpakvtes.

21 Momet sesketv eswiyyv enhomahtvn en sesketv es wiyyetvn oh fulecicvtes; momen sesketvn Felo e'nke ofvn emvtes:

22 Momis hompetv vfastv enhomahtvn vtarvtes, Cosef ohyvtekvte vcvkvyen.

23 Mome estomis sesketv eswiyyv enhomahtvt Cosef vkerricekot, momis ehosvtes.

SETENTVCKE 41.

Momen mome ocvtes, ohrolope hokkolat ore here hoyanof, Felot vpuecvtes: momen hecvs, hvcce vfopken huervtes.

2 Momen hecvs, wakv kolvpaket, en heckv heraket, vpessakuset hvccen asossvtes; momet pvhe lane ocan nanopet fullvtes.

3 Momen hecvs, wakv kolvpake etimvt enyupvn hvccen asossvtes, en heckv holwvhoke, momet oyoyokuset; momet wakv vpvlwvn vpvket hvcce vfopken svpaklvtes.

4 Momet wakv en heckv holwvhoke momet oyoyokusat wakv en heckv hervke, vpessakusan lokakvtes. Momen Felot ahonecvtes.

5 Momet nocet svhokkolan vpuecvtes: momen hecvs, teleko em vpe hvmken ekv kolvpake vpessvke, momet heraket svcvkcahvtes.

6 Momen hecvs, ekv kolvpaket kvsohakuse, momen hvsossv hotvle vhopanvtet mv eryupvn hontakvtes.

7 Momet ekv kvsohakusat ekv vpessakuse, fvcfakan lokakvtes. Momen Felot ahonecvtes, momen hecvs, vpueckvt omvtes.

8 Momen mome ocvtes, hvthvyvtken em vkerrickvt naoricvtes; momet vtotet, Ecepsvlke nakcokv-hayvlke omvlkv, momen este-hoporrenvlke omvlkvn enhuehkakvtes; momet Felot em vpueckvn em onayakvtes: momis Felo em ohyvteke tayat sekates.

9 Momof sesketv eswiyyv enhomahtvt Felon em punayet, Nanvke vm mattvten mucv nettvn vkerricis:

10 Felot em vtotkvlken en cvpakkemvts, momet mekko vhecicvlke en kvpetvne en cuko ofv vc vhecihocvren vc vpikemvts, vnen hompetv vfastv enhomahtv tepakan:

11 Momen nere hvmken vpueckvn epu 'puecēmvts, eme

tepakeyat; este vrahkv em vpueckv vcvkvyen epu 'pucēmvts.

12 Momen este mvnettet, Hepluvlket, mvn epu 'paket likemvts, mekko vhecicvlke en kvpetvne em vtotkvt; momen em onahyēn, pum vpueckvn pum ohyvtekemvts; este vrahkv em vpueckv vcvkvyen *pum* ohyvtekemvts.

13 Momen mome ocemvts, pum ohyvtekvte vcvkvyen ocemvts: vnen vm wiketvn vc ohfulecihcet, emen vtaremvts, kicvtes.

14 Momof Felot vtotet, Cosef enhuehkvtes, momen lvpken nvthofv yomuckan aossicakvtes: momen cukessen vkaset, em vccvken teyoposhuehcet, Felo ehomvn eceyvtes.

15 Momen Felot Cosef em punayet, Vpueckvn vc vpuecvnks, momen ohyvteke tayat sekos; momen ec opunvyecet, Vpueckvn pohof, ohyvteke tayes, mahoken pohis, kicvtes.

16 Momen Cosef Felon em vyoposket, Vne vc ofv tokos; Hesaketvmeset csemahlvpvtken Felon em vyoposkvres, kicvtes.

17 Momen Felot Cosef em punayet, Vm vpueckv ofvn hvcce vfopken huervyvnks:

18 Momen hecvs, wakv vpessakuse, en heckvu herakuse kolvpaket hvccen asossvnks; momet pvhe lane ocan nanopakvnks.

19 Momen hecvs, eryupvn wakv kolvpake etimvt asossvnks, en heckv holwvhoke mahet, momet oyoyokuset, holwvhoke mv omat Ecepse ekvnv ofv hecvyvte sahsekos:

20 Momen wakv oyoyokuse, holwvhokat wakv nehvke taten asosse kolvpakan lokakvnks:

21 Momet loke poyahkof, pvpakvtet kerkeko tayvnks: momis enhvteceskv en heckv holwvhokvte emunkvnks. Momen vc vhonecvnks.

22 Momet vm vpueckv ofvn hecvyvnks, momen hecvs, ekv kolvpaket em vpe hvmken svcvkcahvnks, fvcfvke momet heraket;

23 Momen hecvs, ekv kolvpake yukne, kvsohakuse, hvsossv hotvle vhopvnvtet eryupvn hontakvnks:

24 Momet ekv kvsohakusat ekv herake kolvpakan lokakvnks: momen cokv-hayvlken em onayvyvnket omis, vn kerkuece tayat sekvnks.

25 Momen Cosef Felon em punayet, hvmmakvtes; Felo em vpueckvt hvmkuset os; Hesaketvmeset nake momecvranat Felon kerkuecet os.

26 Wakv herake kolvpakat ohrolope kolvpaket omen, ekv herake kolvpakat ohrolope kolvpaket omes: vpueckv hvmkuset os.

27 Momen wakv oyoyokuse, en heckv holwvhoke, mv eryupv asossvtet ohrolope kolvpaket os, ekv kvsohakuse, hvsossv hotvle vhopvnvte kolvpakateu: mvt elauko ohrolope kolvpake tares.

28 Nake Felon em punayvyise, heyvt mvt omes: Hesaketvmeset nake momecvranat Felon kerkueces.

29 Hecvs, Ecepse ekvnv hvmkvn ohrolope sulke mahe lokcvkvrane kolvpakat yices:

30 Momen erenyupvn elauko ohrolope kolvpaket kvwvpkvkvres: momen nake sulkat omvlkvt Ecepse ekvnvn ehoshoyvkvres; momen elaukot ekvnvn vhopvnvres;

31 Momen ekvnv ofvn nake sulkat kerhohoyekares, elauko eryupv ocvranat omecicen: yekce mahet omvret ok.

32 Momen mv vpueckv svhokkolv Felo en heckat, Hesaketvmeset mv nake emvrahkeko tayen hayet omekv, momet Hesaketvmeset lvpken eshoyvnvren hayvranekv omes.

33 Monkv hiyomat Felot este hoporrene, semvnvcken hopoyekvs, momet Ecepse ekvnv ohfvnken huericekvs.

34 Felot *heyvn* momecet, este-em-wiketv ekvnvn oh vfvstvkvren ohmeliyet, Ecepse ekvnv tekvpvke escahkepan nake sulkat em ohrolope omof vteloyekvs.

35 Momen ohrolope herake yicvranan nak hompetv omvlkvn vtelohyet, tclekon Felo e'nke elecvn tvlofv ocakat ofvn hericvkekvs, momet vcayecvkekvs.

36 Momen mv hompetvt ekvnv en hericvkvtet omvres, elauko ohrolope kolvpake Ecepse ekvnvn ocvranat vrahkvt; elaukot omecicen ekvnvt sumkekaren.

37 Momen mv nake Felo en renakv ehomv, momet em vtotkvlke en renakv ehomv heret omvtes.

38 Momen Felot em vtotkvlken em punayet, kicvtes, Este heyv ome, este-hunvnwv Hesaketvmese em Puyvfekevt vpikan, esheceye taye te? kicvtes.

39 Momet Felot Cosef em punayet, Este emvnvcke monkat hoporrene ec oricat sekot os, Hesaketvmeset heyv omvlkvn cen kerkuecvtet ok:

40 Vn cukon ohfvnket hueretskvres, momen cem opunvkv vcvkvyen vm *ekvnv* este omvlkvn em fvyvthoyvres: mekko em ohliketv tvlken es cen rakke toyares, kicvtes.

41 Momet Felot Cosef em punayet, Hecvs, Ecepse ekvnv omvlkv ohfvnken ce hueriheis, kicvtes.

42 Momet Felot svwetenepueckv estenkewesakv vpikvn em ehset, Cosef e'nken em vpikvtes, momet hvnvwelv tvrke vecvke herakan vcecevtes, momet evtokunaplane tetvkkakvn e nokwvn en nocicvtes:

43 Momet em escvlleckv pvfnv svhokkolan ohlikepuecvtes; momen, Torkowvn pekohlicvkes, maket, ehomvn huchkakvtes: momen Ecepse ekvnv omvlkv ohfvnken huericvtes.

44 Momet Felot Cosef em punayet, Felo toyis, momen ce tehoyvne tokon omat, estet e'nken monkat e'len kvwvpokares, Ecepse ekvnv omvlkvn, kicvtes.

45 Momet Felot Cosef e hocefkv Safnar-pevnevn kicvtes; momet Esenar Patefelv On *tvlofv* em plest e'chusten ehiwv taren emvtes. Momen osef Ecepse ekvnv hvmkvn oharvtes.

46 Momen Cosef Ecepse em mekko ehomvn huerof, ohrolope pale tutcenicvtes. Momen Cosef Felo ehomvn enkvpahket, ossvtes, momet Ecepse ekvnvn hvmecicet arvtes.

47 Momen nake sulkat em ohrolope kolvpakat em ofvn ekvnvt enke fvcfvken lokcvtes.

48 Momen Cosef ohrolope kolvpakat Ecepse ekvnvn ocakat hompetv em ofv ocat omvlkvn vteloyvtes, momet mv hompetvn tvlofv vlkat ofvn hericvtes: hompetv cvpofv tvlofv vtekat vfulotke em ofv ocat mv tvlofv ofvn hericvtes.

49 Momen Cosef telekon hericvtes, uehvtkv em oktahv omēn, sulke mahen, momat vhonkatvtet wikvtes; vhonkvtkv senhoyvnet omekv.

50 Momen elauko ohrolopet oreko munken eppucetake hokkolen Cosef en heckuehocvtes, Esenar Patefelv On *tvlofv* em plest e'chustet en heckuecvtet.

51 Momen Cosef eppuce homv heckvte e hocefkvn Menasvn kicvtes; Hesaketvmeset vm vtotketv yekcat omvlkvn, momen cv'rke en cuko omvlkvn cv hosices, *makekv.*

52 Momen svhokkolat e hocefkvn Eflevm kicvtes; Hesaketvmeset vm estemerketv ekvnv ofvn honvpsen cv hayekv, *maket.*

53 Momen nak sulke Ecepse ekvnvn oce em ohrolope kolvpakat meyuksicakvtes.

54 Momen elauko ohrolope kolvpakat yicetvn vliccakvtes, Cosef makvte vcvkvyen ; momen ekvnv omvlkvn elaukot ocvtes: momis Ecepse ekvnvn tvkliket hvmkvn ocvtes.

55 Momen Ecepse ekvnv omvlkvn elaukot cakkof, estet tvkliken em 'pohet, Felon ohhuehkakvtes; momen Felot Ecepsvlke omvlkvn em punayet, Cosef oh vpehyet, naken ce kicvkan momecvks, kicakvtes.

56 Momen elaukot ekvnv hvmkvn ocvtes: momen Cosef herickv cuko omvlkvn en hauhicvtes, momet, Ecepsvlket nesaken, emakvtes; momen elaukot Ecepse ekvnvn yekce tates.

57 Momen ekvnv etvlwv omvlkvt, telckon nesvranet, Ecepsen Cosef en yicvtes; elaukot ekvnv hvmkvn yekce mahet omekv.

SETENTVCKE 42.

Momen Cekvpet telekot Ecepse ekvnvn ocvcuken pohvtes; momet Cekvpet e'ppucetaken em punayet, Naket omecicen etehecatska?

2 Momet, Hecvkes, teleko Ecepsen ocvcuken pohis: mvn vkhvtvpecet, mvn res pun nesvkes; pu hesahoket pu pvsvtkekaren, kicvtes.

3 Momen Cosef etecakkvke palat telekon Ecepsen nesvranet vkhvtvpecvtes.

4 Momis Pencemen, Cosef e 'cusen, Cekvpet e 'rvhvlke vpaken vtotekates, Nak holwvket cakke witvres, makekv.

5 Momen Eslevl e'ppucetaket yicat vpvkaket nesvranet yicvtes; elaukot Kenvn ekvnvn ocekv.

6 Momen Cosef mv ekvnv semevpayvt likvtes; emet omvtes, mv ekvnv este omvlkvt nesaken, emakvtet; momen Cosef etecakkakat yicet, e turofvtake ekvnv fvccvn potokakvtes.

7 Momen Cosef etecakkakan hecet, kerrvtes. momis kerrvkeko e omccet, opunvkv yekcvken 'sem punayvtes; momet *em 'pohet*, Estvmvn awatska? kicvtes. Momen, Kenvn ekvnvn hompetvn nesvranet aweyet *os*, kicakvtes.

8 Momen Cosef etecakkakan kerrakis, entaket emen kerrvkekates.

9 Momen Cosef vpueckv emetake ohfvccvn vpuecvnte vkerricvtes, momet em punayet, Ekvnv-hecvlke toyatskes; ekvnv tvnkan hecvranet yicatskes, kicvtes.

10 Momen, Monkos, cv pucase toyetskat, momis hompetvn nesvranet cem vtotkvlket yices.

11 Omvlkeyat este hvmke e'ppucetake toyes: este fvccvke toyēs, cem vtotkvlket ekvnv-hecvlke toyēkos, kicakvtes.

12 Momen emet, Monkos, momis ekvnv tvnkan hecvranet yicatskes, kicakvtes.

13 Momen entaket, Cem vtotkvlke etecakkvte palen hokkolohkakeyat omet, este hvmke Kenvn ekvnvn likat e'ppucetake toyes; momen mvnettat mucv nettvn e'rke vpaket likes, momen hvmket sekos, kicakvtes.

14 Momen Cosef, Nak ce kicvkvyise, Ekvnv-hecvlke toyatskes, makvyat, mvt omes:

15 Heyvn es ce kerhoyvkvres: Felo en hesaketvn es e hvlatit *ce kicvkis*, Ce cuset yvmvn vlvkekon omat, yvmvn enkvpakatskekares.

16 Hvmkvtekatskan vtotatsken, ce 'cusen svlvkekvs, momen centaket cuko-yekcv ofvn ece 'hecihocvkvres, cem opunvkvtaken, mehenwvn ece 'pikvken omat, kerrvkhoyvren; monkon omat, Felo en hesaketvn es e hvlatit *ce kicvkis*, Ekvnv hecvlke toyatskes.

17 Momet nettv tutcenen omvlkv etohkvlken cukoyekcvn vtehvtes.

18 Momet nettv svtutccnan Cosef em punayet, Heyvn momehcet, hesahokatskvres; Hesaketvmesen em penkalikv:

19 Este fvccvket omatsken omat, etecakkatskat hvmket cen cuko-yekcv take ofvn wvnvkekvs; momis centa-

ket vpeyet, cen cukotake em elaukon telekon svpeyvkes:

20 Momet ce 'cuse take mvnette mahan 'svn yicatskvres; momat cem opunvkvtake mehenwvken fvciyen, ce pvsvtkekares, kicakvtes. Momen mvn momecakvtes.

21 Momet, Pu 'cuse ohfvccvn mehenwusen pum mvttvtet omes, em puyvfekcv em estemerketvn heceyis, pum 'pohat em vpohiceye sekatet; monkv heyv estemerketvt ep ohcvkikes, maket, etekicakvtes.

22 Momen Lupet em vyoposket, Hopuewvn vnaorikatskvs, makit, ce kicvkate te, momen vm vpohicatskeko tayvtes? monkv hecvkes, e catvn vpohohet os, kicakvtes.

23 Momen Cosef en kerraten kerrvkekates, yvtekv eteropotten etempunayvket onkv.

24 Momen enkvpvket fulotiket, hvkihkvtes; momet ohfuliket, em punayaket, Semevn aenkvpvken ehset, en renakv take chomvn wvnayvtes.

25 Momof Cosef, En sukcvtaken telekon es fvcfihcet, en cvtokunawvn en sukcvtaken vtehvs, momet vyetv em chvlewvn emvkvs, mahken, em momehocakvtes.

26 Momen em ecorakko-wakvtaken en telekon en sapolihcet, mvn enkvpvkakvtes.

27 Momen fekhonnakan hvmket, em ecorakko-wakvn hompetvn emvranet, en sukcvn hvwecof, en cvtokunawvn hecvtes, momen hecvs, en sukcv e yuksvn vtehket omvtes.

28 Momen etecakkakan em punayet, Vn cvtokunawvn ohfulecihoces; momen hecvkes, vn sukcvn vtehkes; kicakvtes; momen feksumkakvtes, momet penkalet etehecaket, Heyv Hesaketvmeset pu momecat naket o haks? makakvtes.

29 Momet e'rke take Cekvpen Kenvn ekvnvn yicvtes,

momet nak em momakvte omvlkvn em onayakvtes, hvmmaket,

30 Estet, ekvnv e pucaset, opunvkv yekcvken es pum punayet, Ekvnv-hecvlket omakes, pu komvnks.

31 Momen, Este fvccvke toyēs; ekvnv-hecvlke toyēkos:

32 Etecakkvke palen hokkolohkakeyet ot, pu'rke e'ppucetake toyēs; hvmket sekos, momen mvnette mahat mucv nettvn pu'rke vpaket Kenvn ekvnvn likes, kiceyvnks.

33 Momen estet, mv ekvnv e pucasat, pum punayet, Este fvccvket omatsken omat, heyvn eskerrares; etecakkatskat yvmvn vc vpvken wikvks, momet *telekon* cen cukotake em elauko ohfvccvn cahwet, cem vyetvn vpeyvkes;

34 Momet ce 'cuse mvnette mahan 'svn yicatskvres; momof, ekvnv-hecvlke tokot, este fvccvket omatskat kerrares; momat, tecakkatskan cem wikvkin, heyv ekvnv ofvn setennesatskvres, pu kicvnks.

35 Momen mome ocvtes, sukcv tvnecicakof, hecvs, este vtekat en cvtokunawv esvyokkofket en sukcvn vtehkvtes; momen emetake e'rke esyomat cvtokunawv esvyokkofkvken hecakof, penkvlakvtes.

36 Momen e'rke take Cekvpet, Vn hopuetaken vc vkonahecatskes; Cosef sekon, Semevu sekos, momen Pencemen svpeyvranatskes; heyv nanvke omvlkvt vc vnrvpvket os, kicakvtes.

37 Momen Lupet, e'rken em punayet, Vnet 'res cem vlvkvkon omat, cv'ppucetake hokkolan pvsvtetskvres; cv'nke ofvn vm wikvs, momen 'res cem vlvkares, kicvtes.

38 Momen kicvtes, Cv'ppucet ece 'pakvket vkhvtvpikekos; e 'rvhvt elepet omen, eme tvlkuset vhoskekv; mv svpeyatskan, nak holwvket ohcakken omat, cv 'kvesse supvkhvthakan feknokketvn este-herickvn es vkhvtvpecatskvres.

SETENTVCKE 43.

Momen elaukot mv ekvnvn yekcet omvtes.

2 Momen mome ocvtes, teleko Ecepsen 'resawvte omvlkvn lokakof, e'rke taket, Hvtvm vpehyet, hompetv estomusen pun nesvkes, kicakvtes.

3 Momen Cutvt em punayet, Mv estet kerkusen pum punayet kicemvts, Tecakkatskat ece 'pakvkekon omat, cv turotvn hecatskekares.

4 Etecakkeyat epu 'paken vtotetsken omat, vkhvtvpehcet, hompetvn cen neseyvres;

5 Momis emen vtotetskekon omat, vpehyēkos; mv estet pum punayet, Ce 'cuset ece 'pakvkekon omat, cv turofvn hecatskekares, makemvt ok, kicvtes.

6 Momen Eslevl, Estomaten holwvke moman vm momecatskvt haks, Etecakkeyvte etimvn ocēs, maket, mv esten em onayatskemvte? makvtes.

7 Momen kicakvtes, Mv estet ep ohfvccvn momen pu 'nahvmkvlke ohfvccvn vhericet pum 'pohemvts, Ce'rke take hesake munke te? etecakkatskat hvtvm ocatske te? maket: momen heyv opunvkv naken okat vcvkvyen em onayēmvts; Etecakkatskan ashvtvpecatskvres, makvranat estome estomis kerreye tayvt haks?

8 Momen Cutv e'rke Eslevl em punayet, Mvnettan vc vpvken vtotvs, momen asvpvkilet, vpeyeyvres; pvsatkekot, hesahokeyvret, pume, ceme momen pun lopuckusat esyomeyat.

9 Vyoposkvt huerares: emen cv'nken em 'pohetskvres; ec ohfulecihcet, cc homvn huericvkon omat, estofis cem mvttecicvyvtet cc homvn huerares:

10 Vcewicēkaten omat, mehenwusan hiyomat svhokkolvn raweyvnt omekv, kicvtes.

11 Momen e'rke take Eslevl em punayet, Hiyomat mo-

mēt on omat, heyvn momecvkes; heyv ckvnv en lokce hervke mahan cen nakvtehkv take vtehken cawet, pam estomusen, fo-en-cvmpe estomusen, esfvmecickv, smvnv, eto en lokce tvkvctawat, amvnt esyome nakemetvn mv esten 'sem vkhvtvpecvkes:

12 Momet cvtokunawv tepvkocken ce'nke take ofvn cvwvks; momet cvtokunawv cen sukcvtake e yuksv ohtehken afulhuehocvte ce'nke take ofvn hvtvm svpeyatskvres; etehosket ome witvtes:

13 Ce 'cuse takeu evpahyet, asvpvkilet, mv esten oh vpeyvkes:

14 Momen Hesaketvmese Yekcetv Omvlecat mv este ehomvn merkvn ce'mvkekvs, Pencemen etecakkatskat etimv tepakan atotvkvren. Momen vn hopûetake vc vkonahohen omat, vc vkonahohet os, kicakvtes.

15 Momen mv este-hunvntaket mv nakemetvn cawet, c'nke take ofvn cvtokunawv tepvkocken, momen Pencemen evpayakvtes; momet asvpvkilet, Ecepsen vkhvtvpehcet, Cosef ehomvn svpaklvtes.

16 Momen Cosef, Pencemen vpvkaken hecof, en cuko ohvfastvn em punayet, Heyv este-hunvntaken cukon asceyicvs, momet nak pvsahtet, etetakuecvs; heyv estet vc vpaket fvccvlikhompetvn hompvkvret ok.

17 Momen este-hunvnwvt Cosef kicat vcvkvyen momecvtes, momet este-hunvnwvt mv este-hunvntaken Cosef en cukon asceyicvtes.

18 Momen este-hunvntaket penkvlakvtes, Cosef en cukon asceyihocekv; momet *etempunayet*, Enhvteceskvn cvtokunawv pun sukcvn fulhuehocvtet omecicen es pu ceyihoces; nake mv omecice es epu'nrvpe tetayat hopoyet, ep oh latket, svlvfkvlke toyeyvren pu cvwvret, pum ecorakko-wakvlkeu, makakvtes.

19 Momet este-hunvnwv Cosef en cuko ohvfastvn vwo-

lihcet, cuko vhauken *vsvpaklet* em punayakvtes, hvmmaket,

20 Aeha, cv pucase toyetskat, mehenwvn enhvteceskvn, hompetvn nesvranet, yvkhvtvpecēmvts:

21 Momen mome ocemvts, fekhonnetvn rorihcet, pun sukcv taken hvwecēmvts, momen hecvs, este-hunvnwv vtckat en cvtokunawv en sukcv e yuksvn vtehkemvts, pun cvtokunawv en honne esfvckat: momen pu'nke ofvn hvtvm esyihcēs.

22 Momet cvtokunawv etvn pu'nke ofvn ashvtvpecēs, hompetvn es nesvranet; estimvt pun cvtokunawvn pun sukcvtaken vtehvten kerrēkos.

23 Momen, Herkvt cem ocvkckvs; ce penkahlvkates; cen Hesaketvmese, momet ce'rke take en Hesaketvmeset cen sukcvtake vtehken nakvcakan ce'mvkes; cen cvtokunawvn ocimvts, kicvtes. Momet Semevn ossihcet, 'sem vlakvtes.

24 Momet mv este-hunvnwvt Cosef en cukon asceyihcet, uewvn e'mahken, e'letaken okkosakvtes; momen em ecorakko-wakvlkeu en hompetvn emakvtes.

25 Momen Cosef fvccvlikof vlvkvranan nakemetvn etetakuccakvtes: mvn tvkliken hompvkvranat pohakekv.

26 Momen Cosef e huten vlakof, nakemetv e'nke take vtehkan cukon escehyet 'sen yicvtes, momet ehomvn ekvnvn tvkpotokakvtes.

27 Momen estonkon fullan em 'pohakvtes, momet, Ce'rke take, este vculat opunvyecatskemv, cvfeknet lika? Hesaket like emunka? kicvtes.

28 Momen, Cem vtotkv pu'rket cvfeknet omes, hesake emunkes; kicakvtes. Momet ekvn potoyicet, vrakkuecakvtes.

29 Momen, en renakvn kvwahpet, e 'cuse Pencemen, e'cke tate e'chushunvnwvn hecvtes, momet kicvtes, Ce

'cuse mvnette mahat, opunvyecet vm onayatskemv, heyvt mv te? Momet, Hesaketvmeset cen heromate! cv'ppuce toyetskat, kicvtes.

30 Momet Coset lvpecicvtes; em envcofv em vnokeckvt e 'cusen eyacusekv: momet estvmv hvkihke tayan hopoyvtes; momet en nvthofvn ecehyet, mvn hvkihkvtes.

31 Momet e turofvn okkohset, ossvtes; momet se en tvciket, Tvkliken 'sohocvks, kicvtes.

32 Momen eme entvlken em ohocet, etecakkakateu entvlken, momen Ecepsvlke, eme vpvke hompakateu, entvlken 'sem ohocakvtes; Ecepsvlket Hepluvlken vpvket hompvkeko tayekv; mvt Ecepsvlke em enhomeckvt omekv.

33 Momen ehomvn vpokvtes, homv heckvtet homv heckvte vrahkv vcvkvyen, momen mvnette mahat em mvnettetv vcvkvyen: momen este-hunvntaket em estomahet etehecakvtes.

34 Momen eme ehomv enkvpvken hompetvn acahwet *ohtotakvtes:* momis Pencemen ohtotat vpvltake hvmkvtekat enake ome cahkepvtes. Momen vpvket esket, afvckakvtes.

SETENTVCKE 44.

Momen en cuko ohvfastvn em punayet kicvtes, Mv este hunvntake en sukcvtaken hompetvn es fvcficvs, estomusen svpeyc tayat, momet este-hunvnwv vtekat en sukcv e yuksvn en cvtokunawvn vtehvs.

2 Momet vn sesketv, cvtokunaphvtke sesketv, momen cvtokunawv teleko esneskv mvnette mahat en sukcv e yuksvn vtehvs. Momen opunvkv Cosef opunayat vcvkvyen momecvtes.

3 Momen hvthvyvtke hvyvyakat vpaken mv este-hunvntake vtothoyvtes, entake em ccorakko-wakvtakeu.

4 *Momen* tvlofv sosiyet, hopvyeceko munkof, Cosef en cuko ohvfastvn em punayet kicvtes, Ahuyiret, mv este-hunvntaken assecvkvs; momet cakketskof, hvmmaket em punayvketskvres, Estomaten heran holwakan es fehkatske haks?

5 Cv pucase es eskat, momet mehenwvn es owalat heyvt mv toko? mvn momecatskat holwvken momehcatskes.

6 Momen cvkiket, heyv opunvkvn 'sem punayakvtes.

7 Momen em punayet kicakvtes, Estomaten cv pucaset opunvkv hiyomakan opunaye te? Cem vtotkvlket nake mv oman momecvkvre en hopvyecet omekvs.

8 Hecvs, mv cvtokunawv pun sukcv e yuksv take vtehken hecēmv hvtvm res cen yiceyvnks, Kenvn ekvnv enkvpvken: monkv estomen ce pucase en cuko asossen cvtokunaphvtken monkat cvtokunaplanen horkopcye taye haks?

9 Estimv vpvken mvn eshechoyat, mvt elekvs, momen ohvtvlakat pumeu cv pucase en svlvfkvlke toyeyvres.

10 Momen makvtes, Hiyomat cem opunvkv vcvkvyen momekvs; estimv vpvken eshechoyat, mvt vn svlvfket omvres; momen cem mvttekot svpaklatskvres.

11 Momof lvpecicet este vtekat en sukcvn ekvnvn es tvkhvtvpecicet, este vtekat en sukcvn hvwecvtes.

12 Momen hopoyet vculaten 'svlicecet, mvnette mahan es wikvtes: momen sesketvt Pencemen en sukcv vpiken eshechoyvtes.

13 Momof em vccvketaken selahlecakvtes, momen este vtekat em ecorakko-wakvn svpolihcet, tvlofvn ye fulecvtes.

14 Momen Cutv, etecakkvke esyomat, Cosef en cukon yicvtes; momen emet mvn like emunkvtes; momen ehomvn ekvnvn tvkpvlatkvtes.

15 Momen Cosef, Heyv nake momecatskat nakmomeckv

estomc-te? este-hunvnwv vne omat mehenwvn owale tayat kerratskeko? kicakvtes.

16 Momen Cutvt, Cv pucasen naken em punayvraneya? naken makvraneya? momen estomen pum mvttvkekat e ohkerkuecvraneya? Hesaketvmeset cem vtotkvlke en holwvyeckvn eshehces: hecvs, cv pucase en svlvfkvlke toyēs, pumet momen mv esteu e'nke ofv sesketv eshechoyat.

17 Momen emet, Mvn momecare vn hopvyet omekvs: mv este e'nke ofv sesketv eshechoyat, mvt vn svlvfke tares; momis centaket on omat, herkv ofvn ce'rke taken ohvpeyvkes.

18 Momof Cutvt vwolihcet, Aeha, cv pucase toyetskat, ce'nkusapis, cem vtotkvt cv pucase e hvcko ofvn opunvkv hvmken opunayvre em etektvnecetsken, cen cvpvkketvt cem vtotkv vnrvpen vhetikats: Felo etvpometskekv.

19 Cv pucaset, em vtotkvlken em 'pohet, Ce'rke take monkat tecakkatskan ocatska? makemvts.

20 Momen pumet cv pucasen em punayet, Pu'rken ocēs, este vculet, momen hopuewv vcule mahof en heckuehocvte cotkat oces: momen e 'rvhvt elvtet on, eme tvlkuset e'cke tate e'chuswvt vhoskes, momen e'rket vnokecet os, kicēmvts.

21 Momen cemet, cem vtotkvlken em punayet, Mvn res vn hvtvpecatskvres, vn renakvn oh ocaren, kicetskemvts.

22 Momen pumet cv pucasen, Mv mvnettat e'rken enkvpvkeko tayes; e'rken enkvpaken omat, e'rket elvret ok, kicēmvts.

23 Momen cem vtotkvlken em punayet, Ce 'cuse mvnette mahat ece 'pakvket vkhvtvpkekon omat, cv turofvn svnvcomvn hecatskekares, kicetskemvts.

24 Momen mome ocemvts, cem vtotkv cv'rken oh fuleceyof, cv pucase em opunvkvn em onayēmvts.

25 Momen pu'rket, Hvtvm vpęhyet, hompetv estomusen pun nesvkes, makemvts.

26 Momen pumet, Vkhvtvpecēko tayes; pu 'cuse mvnette mahat epu 'paken omat, vkhvtvpeceyvres; pu 'cuse mvnette mahat epu 'pvkekon omat, mv este-hunvnwv e turofvn hecēko tayekv, kicēmvts.

27 Momen cem vtotkv cv'rket opunayet, Cv 'hiwvt cv'ppucetake hokkolen vn heckuecvten kerratskes:

28 Momen hvmket osiyet, v'nkvpakvtes, momen, Mehenwusen selahlehocet os: makvyvntvs, momen mv vteken hecvyvte sekos:

29 Momen heyvu vc vkonahatsken, nak holwvket oh latken omat, cv'kvesse supvkhvthakan feknokketv vpvken este-herickvn hvtvphuecatskvres, pu kicemvts.

30 Monkv hiyomat cem vtotkv cv'rken em vlakin, mvnettat epu 'pvket omekon omat: en hesaketvt mvnettat en hesaketv vpvken wvnvket omekv;

31 Momēt ocvres, mvnettat *epu 'pvket* omekon hecof, elvres; momen cem vtotkvlket cem vtotkv pu'rke e'kvesse supvkhvthakan feknokketv vpvken este-herickvn hvtvphuecvkvres.

32 Cem vtotkvt cv'rke ehomvn mvnettat vyoposkvt hakemvt ok, hvmmaket, Res cem vlvkvkon omat, momof estofis cv'rke ehomvn vm mvttat huerares.

33 Monkv hiyomat cem vtotkvt mvnettat vyoposket, cv pucase em vtotkvt likare vm etektvnecet, mvnettat etecakkakat vpvket ayvre em etektvnecetskvren ce'nkusapis.

34 *Hiyomet* omekv, mvnettat vc vpvkekon, estomit cv'rken oh ayare te? nak holwakat cv'rke oh lvtkvranat hece witvyet ok, kicvtes.

SETENTVCKE 45.

Momof Cosef vnakv svpaklat omvlkv ehomvn 'se en tvckeko tayvtes; momet huehkvtes, Este huyiromvlkvn v'nkvpvken sossvkuecvs. Momen este estomet vpaket huerekates, e 'rvhvlken em e ohkerkueeof.

2 Momen yekcen hvkihkvtes; momen Ecepsvlket pohaken, Felo en cuko *vtehkvlkeu* pohakvtes.

3 Momen Cosef etecakkakan em punayet, Cosef toyis; cv'rket hesake emunka? Momen etecakkakat em vyoposkvkeko tayvtes: vpvkakat omecicen fekhervkekok.

4 Momen Cosef, Vc vwolicvkes, ce'nkusapvkis, etecakkakan kicakvtes. Momen vwolicakvtes. Momen, Cosef ce 'cuse, Ecepse ekvnvn wiyyatskvte, toyis, makvtes.

5 Momen hiyomat yvmvn *vlvketvn* cv wiyyatskvnte vrahkvn 'se en nokkicekot, 'se en cvpvkikatskvs, Hesaketvmeset hesaketv vcayecetvn ce homvn vc vtotvtet omekv.

6 Heyv ohrolope hokkolan elaukot ekvnvn ocvtet omen, ohrolope cahkepe, mv em ofv cvpvyeckv momen hiyo sekaranat, vhoske emunkekv.

7 Momen Hesaketvmeset ce homv taken vc vtotvtes, este ece 'hoskat ece 'cayecet, ce hesahokvken hesayeckv rakken es ce hesahuecvret.

8 Monkv hiyomat yvmvn vc vtotvtet centake tokot, momis Hesaketvmeset omes: momet Felon e'rken *cv hayet*, en cuko omvlkv e pucasen, momet Ecepse ekvnv omvlkv ohfvnken cv hayvtes.

9 Lvpecicet, cv'rken oh vpeyvks, momet, Ce'ppuce Cosef hvmmaket os: Hesaketvmeset Ecepse *ekvnv* omvlkv e pucasen cv hayvtet os; vcewicekot a vm vkhvtvpkvs:

10 Momen Kosen ekvnvn liket, vc vwolen liketskvres,

cemet, cen hopuetakeu, cen hopuetake en hopuetake esyomatskat, momen yvpefikv fulle ocetskat, vpuekv fullakat, nake ocetskat omvlkv esyomat:

11 Momen mvn ece 'fvstares; elauko ohrolope cahkepet vhoske emunkekv; nakoceko haketskekaren, cemet, cen cuko vtehkvlke, nake ocetskat omvlkv esyomatskat, maket em punayatskvres.

12 Momen hecvkes, cen renakv taket, momen cv 'cuse Pencemen en renakvt, cv cukwv mahusat cem punayvkaten hecaket os.

13 Momen vrakketv Ecepse ekvnvn ocvyat omvlkvn cv'rken em onayatskvres, momet nak hecatskvnke omvlkvn: momet lvpecicet cv'rken yvmvn asvkhvtvpecatskvres.

14 Momen e 'cuse Pencemen e nokwvn oh lvtiket, oh hvkihkvtes: momen Pencemen Cosef e nokwvn oh hvkihkvtes.

15 Momen etecakkakat omvlkvn vfvnkahket oh hvkihkvtes; momen mv hoyanat etecakkakat etempunayakvtes.

16 Momen mv ohonvkv Felo en cuko ofvn pohkvtes, Cosef etecakkakat yices, maket; momen Felo em vtotkvlke esyoman tayen afvckvkuecvtes.

17 Momen Felot Cosef em punayet, Tecakkaketskan hvmmaket em punayvkvs; Heyvn momecvkes, cem vpuekvtaken sapolihcet, vpeyet, Kenvn ekvnvn resceyvkes;

18 Momet ce'rke take cen cuko vtehkvlke take esyoman evpahyet a vc oh vwvkes: momen Ecepse ekvnv en nake heraten ce'mvkares, momen heyv ekvnv en nehetvn es hompatskvres.

19 Hiyomat ce kihcis, Heyvn momecvkes; cen hopuetakuce vrahkvn, ce 'hiwvtakeu vrahkvn Ecepse ekvnv asossen escvlleckvn cahwet, ce'rke taken evpahyet, vwvkes.

20 Momen ohvtvlakat nake ocatskat stoskohmatskvs; Ecepse ekvnv omvlkv en heretv cenake taket ok.

21 Momen Eslevl e'ppucetake mvn momecakvtes; momen Cosef escvlleckvn e'makvtes, Felot makvte vcvkvyen, momet vpeyan ehvlewvn e'makvtes.

22 Omvlkvn este hunvntake vtekaten vccvke teyoposhueckvn vrahrvkvn emakvtes; momis Pencemen cvtokunaphvtke warke cukpe tutcenen, momen vccvke teyoposhueckv cahkepen emvtes.

23 Momen e'rken hiyomen em vtotvtes; corakko-wakv pale Ecepse en nanvke herakan es sapolvken, momen corakko-wakv en hoktvke pale teleko, tvklike, hompetv esyome ehvlewvn es sapolvken e'rke vlakat vrahkvn.

24 Momen, etecakkakan vtoten, enkvpvkakvtes; momen em punayet, Vketecet, vpeyatskan etenrahpatskvs, kicakvtes.

25 Momen Ecepsen asosset vcemiket, Kenvn ekvnvn, e'rke Cekvpen, 'rem oricvtes.

26 Momet em onayet, Cosef wenake emunkes, momet Ecepse ekvnv omvlkv 'sem evpayvt hueres, makakvtes. Momen e feke en yekcet sumkvtes, em vkvsvmvkekok.

27 Momen Cosef em punayakvte, opunvkv omvlkvn em onayakvtes: momen escvlleckv svpeyvren Cosef vtotakvten hecof, e'rke take Cekvpe em puyvfekcvt acvfeknvtes:

28 Momen Eslevl, Tetayes; Cosef cv'ppucet wenake emunkes; ca'leko emunket ahyit erhecares, makvtes.

SETENTVCKE 46.

Momet Eslevl cunecket ayvtes, emet nake ocat omvlkv esyomat, momet Pev-sepvn eroret, nanvke ohnekrickvn e'rke Iseke en Hesaketvmesen *altvn* em ohnekricvtes.

2 Momen Hesaketvmeset, nere nakheckekat ofvn em

punayet, Cekvpē, Cekvpē, makvtes. Momen Yvmvn aris, makvtes.

3 Momen kicvtes, Hesaketvmese, ce'rke en Hesaketvmese, toyis: Ecepsen vkhvtvpketvn ce penkahlates; mvn etvlwv rakken ce hayaret ok:

4 Ece 'pakit Ecepsen vkhvtvpkares; momet ohvtvlakat mehenwvn res ece 'lvkares: momen Cosef ce turwvn e'nken oh wvkecvres.

5 Momen Cekvpet, ahuyiret, Pev-sepvn enkvpakvtes; momen Eslevl e'ppucetaket, escvlleckv Felot vtehkvren vtotakvten vtehken e'rke take Cekvpen, en hopuetakuce take, e 'hitake esyoman svpeyvtes.

6 Momet em vpuekv, momen en nakockv take Kenvn ekvnv ofv heckuecakvtet cahwet, Ecepse ekvnvn yicvtes, Cekvpe, vhonvpse omvlkv vpvkakateu:

7 E'ppucetake momen e'ppucetake re'ppucetakeu vpvkakat, e'chustvlke, e'ppucetake e'chustvlke esyoman, momen vhonvpse omvlkv vpvkakaten Ecepsen esceyakvtes.

8 Momen Eslevl en hopuetake Ecepsen esceyakvte e hocefhokvt heyvt omakes; Cekvpet, e'ppucetakeu: Cekvpe e'ppuce Lupe, homv heckvtet.

9 Momen Lupe e'ppucetake; Henvk, Falu, Heslvne, Kami esyomat.

10 Momen Semev e'ppucetake; Cemuel, Camene, Ohate, Cekene, Soha, Sal Kenvnvlke hokte e'chushunvnwv esyomat.

11 Momen Lefi e'ppucetake; Kvsvne, Kohar, Meleli esyomat.

12 Momen Cutv e'ppucetake; Vle, Onvne, Sela, Pelese, Selv esyomat; momis Vle Onvne tepakat Kenvn ekvnvn pvsatkvtes. Momen Pelese e'ppucetaket Heslvne Hemvle tepakat tates.

13 Momen Esekv e'ppucetake; Tolv, Pufv, Cop, Semlvne esyomat.

14 Momen Sepulvne e'ppucetake; Selete, Elone, Calele esyomat.

15 Heyvt Lev e'chushvnvntake, mv Petvn-elvm ekvnvn Cekvpe en heckuecvtet omakes, momen e'chuste Tinvn: e'ppucetake e'chustvlke esyomat em puyvfekcvtake omvlkvt pale tutcenen tutcenohkakvtes.

16 Momen Kate e'ppucetake; Sefevne, Haki, Suni, Espvne, Eli, Aloti, Aleli esyomat.

17 Momen Asv e'ppucetake; Emna, Esfa, Esfi, Peliv esyomat, momen e 'wvnwv take Sela; momen Peliv e'ppucetake; Hepv Malkivl tepakat.

18 Heyvt Selpv, mv Lepvnet e'chuste Levn emvte, e'chushunvntaket omakes; momen heyvn Cekvpen en heckuecvtes, est' em puyvfekcv palen epohkakat.

19 Cekvpe e 'hiwv Lecvle e'chushunvntake; Cosef Pencemen tepakat.

20 Momen Cosef Ecepse ekvnvn Menasv Eflevm tepakat en heckuehocvtes, mv Patefelv On em plest e'chuste Vsenar en heckuecvtet.

21 Momen Pencemen e'ppucetake; Pela, Pecv, Aspelc, Kela, Neemv, Ehi, Lase, Mvpem, Hvpem, Ate esyomat.

22 Heyvt Lecvle e'chushvnvntake, mv Cekvpe en heckuecvtet omakes; est' em puyvfekcv omvlkat palen ostohkakvtes.

23 Momen Tane e'ppucetake; Husem.

24 Momen Nafteli e'ppucetake; Casel, Kuni, Cesv, Selem esyomat.

25 Heyvt Pelhv, mv Lepvnet e'chuste Lecvlen emvte, e'chushunvntaket omakes, momen heyvn emet Cekvpe en heckuecvtes: est' em puyvfekcv omvlkat kolvpakvtes.

26 Est' em puyvfekcv Cekvpe vpvkvke Ecepsen esceya-

kat, mv em etetackv asossakvte omvlkat, pale epaken epohkakvtes; e'ppucetake e 'hitake vpaket vhonkvtkvkekon.

27 Momen Cosef e'ppucetake Ecepsen en heckuehocvtet est' em puyvfekcv hokkolvtes; est' em puyvfekcv Cekvpe en cuko-hvmecvlket Ecepsen esceyakat omvlkat pale kolvpakvtes.

28 Momen Cutv Cosef oh ayetvn homvn vtotvtes, nene Kosen *ekvnv* eroran ehomvn hecicvren: momen Kosen ekvnvn esceyakvtes.

29 Momen Cosef, em escvlleckv-pvfnvn etetakuehcet, e'rke Eslevl vnrvpvranet, Kosen ayvtes: momet e en heckuehcet, e nokwvn oh lvtiket, vevpken e nokwvn oh hvkihkvtes.

30 Momen Eslevl Cosef em punayet, Hiyomat cv'lekvs, ce hesake emunken ce turofvn hecikv, kicvtes.

31 Momen Cosef etecakkvke e'rke en cuko-hvmecvlke esyoman em punayet kicakvtes, Felon oh ahvit, em onayet kicares, Tecakkakvyat cv'rke en cuko-hvmecvlke esyome, Kenvn ekvnvn vpokvtet, a vc oh yices;

32 Momen este-hunvntaket yvpefikv vhecicvlket omakes, vpuekv vhecicvlket omakvtet ok; momet en yvpefikv fullakat, em vpuekv fullakat, nak ocakat omvlkv esyoman es yices.

33 Momen momēt ocvres, Felot ce'nhuehket, Cen nakvfvstetv taket nake te? makof,

34 Hvmmakatskvres, Cem vtotkvlket vpuekv vhecicvlket omcyvtes, pu mvnettvke vteke hiyome oren, pumet pu'rkvlke tate esyomeyat: momat Kosen ekvnvn vpokatskvret; vpuekv vhecicv vtekat Ecepsvlke em enhomeckvt omekv.

SETENTVCKE 47.

Momof Cosef recehyet, Felon em onayvtes, hvmmaket, Cv'rke, tecakkakvyat, en yvpefikv fullakat, em vpuekv fullakat, nake ocakat esyomat omvlkvt Kenvn ekvnvn asosiyet, yices; momen hecvs, Kosen ekvnvn fulles.

2 Momen etecakkakat vpvlwv este-hunvntake cahkepen evpahyet, Felo ehomvn svpvklecvtes.

3 Momen Felot Cosef etecakkakan em punayet, Cen nakvfvstetv nake te? kicakvtes. Momen, Cem vtotkvlket vpuekv vhecicvlke toyēs, pume momen pu'rkvlkeu, Felon kicakvtes.

4 Momet Felon em punayet, Heyv ekvnvn vpoketvn komet yices; cem vtotkvlke em vpuekvn en nanopkv scpekokv, Kenvn ekvnvn elaukot yekcet ok; monkv hiyomat cem vtotkvlket Kosen ekvnvn vpokeyvre pum etektvnecetskvren ce'nkusapēs, kicakvtes.

5 Momen Felot Cosef em punayet, Ce'rke tecakkaketskat esyomat ec oh yices;

6 Ecepse ekvnvt ce homvn oces; ekvnv here mahan ce'rke tecakkaketskat esyomat vpoyetskvres; Kosen ekvnvn vpokekvs; momen este-hunvntake mvnvckakat vpvkaken kerretsken omat, vm vpuekv ohfvnkvken svpvklecetskvres, kicvtes.

7 Momen Cosef e'rke Cekvpen escehyet, Felo ehomvn huericvtes; momen Cekvpet Felon ohmerkvn oh opunayvtes.

8 Momen Felot Cekvpen em punayet, Cen hesaketv ohrolope en nettvt nvcoma? kicvtes.

9 Momen Cekvpet, Tvleporvt arvyvte ohrolope en nettvt ohrolope cukpe hvmken palc tutcenet omakes; vn hesaketv ohrolope en nettvt nvcomuset [illegible]et, holwvhoket

omvtes, momet mv nettv cv'rkvlke tate tvleporvlke fullvte ohrolope en nettvn oricvkekot os, kicvtes.

10 Momet Cekvpet Felon ohmerkvn oh opunahyet, ehomv huervte enkvpvken ossvtes.

11 Momen Cosef e'rke, etecakkakat esyoman vpoyicet, Ecepse ekvnvn ekvnv here mahat ofvn enake taken emakvtes, Lameses em ekvnv ofvn, Felo makvte vcvkvyen.

12 Momet Cosef e'rke, etecakkakat, erke en cukohvmecvlke esyomat omvlkvn tvkliken es hompvkuecvtes, en cuko hvmkevlkat vtekat vcvkvyen.

13 Momen ekvnv hvmkvn tvklike sekates; elaukot yekce mahet ok, momat Ecepse ekvnv, Kenvn ekvnv tepakat elaukot omecicen pulsvke hakvtes.

14 Momen Cosef, telcko nesakat enrahkvn, cvtokunawv Ecepse ekvnv ofv momen Kenvn ekvnv ofv eshechoyat omvlkvn vteloyvtes; momet Cosef mv cvtokunawvn Felo en cukon esceyvtes.

15 Momen Ecepse ekvnvn, momen Kenvn ekvnvn cvtokunawv omvlkvt pokehpof, Ecepsvlke omvlkvt, Cosef en yicet, Tvkliken pu'mvs; estoman ce homvn pvsatkeyvre te? pun cvtokunawvt pokepekv, kicakvtes.

16 Momen Cosef kicvtes, Cem vpuekvn wiyyvkes; momen cvtokunawvt pokepen omat, cem vpuekv vyoposken ce'mvkares.

17 Momen em vpuekv taken Cosef 'sen yicvtes; Cosef corakko, wakv fulle, yvpefikv fulle, corakko-wakvlkeu esyomat vyoposken tvkliken e'makvtes; momet em vpuekv take omvlkv vyoposken mv ohrolopen hompvkuecvtes.

18 Momen mv ohrolope hoyahnof, ohrolope svhokkolan en yicet, Pun cvtokunawv omvlkvt pokepet omen cv pucasen em ehhēkos; momen vpuekv fulle ocakat cv pucase enaket omakes; cv pucase en renakv ehomvn na-

ket vhoskekon, pu'natake, pum ekvnv esyomat tvlkuset vhosket os:

19 Estoman cen renakv ehomvn pvsatkeyvre te, pumet pum ekvnvu esyomat? Pum ekvnv esyomeyat vyoposken tvkliken es pun nesvkvs, momen pumet pum ekvnv esyomeyat Felo em vtotkvlke toyeyvres: momen nerkvn pu'mvkvs, pvsatkckot, hesahokeyvren, momen ekvnvt tvlvhassekaren, kicakvtes.

20 Monkv Cosef Ecepse ekvnv omvlkvn Felon en nesvtes; elaukot yekcen ohwetenkat omecicen, Ecepsvlke este-hunvnwv vtekat em ecvpofvn wiyyet omekv; momen mv ekvnv Felo enake hakvtes.

21 Momen estet on omat, Cosef Ecepse em vteke yuksv hvmke enkvpvket yuksv hvmkat eroren tvlofv ocakan ohkuehuecvtes.

22 Plestvlke em ekvnv tvlken nesekates; Felot nak hompetvn em mellvten hompakvtet omen ocaken, hompetv enake nake Felot emaken hompakekv: monkv em ekvnv taken wiyyvkekates.

23 Momen Cosef esten em punayet, Hecvkes, mucv nettvn centake cem ekvnv take esyomatskan Felon en nesahkis; hecvkes, nerkvt yvmvn cem ocakes, momen ekvnvn fokayatskvres, kicakvtes.

24 Momen vtelokv omof momēt ocvres, tekvpvke svcahkepan Felon ematsken, tekvpvke ostat cenake taket omvres, cvpofvn nerkvt, momet cen hompetvn, cen cukovtehkvlkeu, momet cen lopuckusat en hompetvn, kicakvtes.

25 Momen kicakvtes, Pu hesahuecet ometskes; cv pucase ehomvn heromkvn pun heckvkekvs, momet Felo em vtotkvlke toyeyvres.

26 Momen, Felot tekvpvke svcahkepan ocvres, maket, Cosef Ecepse ekvnv olifvccvn vhakvn mvn hayvtes, mucv

nettv eroren; plestvlke tvlkusat em ekvnv tvlkuset Felo enake hakekates.

27 Momen Eslevl Ecepse ekvnv ofv Kosen ekvnvn likvtes; momen mv em ofvn nakockvn e en heckuecet, honvpsvket, tayen ohvtvlvkakvtes.

28 Momen Cekvpet Ecepse ekvnvn ohrolope palen kolvpohkaken likvtes; monkv Cekvpe en nettvt, ohrolope wenakvte cukpe hvmken pale osten kolvpohkakvtes

29 Momen Eslevl elvranat oketvt vwolicvtes: momen e'ppuce Cosef enhuhiket, kicvtes, Hiyomat cen renakv ehomvn heromkvn eshehcin omat, ce'nkusapis, ce'nke cv hvfe elecvn wvkecvs, momet heromet, mehenwvn es vc vfastetskvres; Ecepse ekvnvn cv'nan herihcetskvs, ce'nkusapis:

30 Momis cv'rkvlke vpaket nocvyof, Ecepsen es vc osiyet, em ena-herickv hute taken cv hericetskvres. Momen, Mahketskat etvpomen momecares, kicvtes.

31 Momen, Etemfvccetv vcakan es cv temfvccvs, kicvtes. Momen etemfvccetv vcakan 'setemfaccvtes. Momen Eslevl topv e'kvn oh potokvtes.

SETENTVCKE 48.

Momen mome ocvtes, heyv nanvke renyupvn, hvmket, Ce'rket enokkes, maket, Cosef em onayvtes: momen e'ppucetake hokkole, Menasv Eflevm tepakan evpayvtes.

2 Momen hvmket Cekvpen em onayet, Ce'ppuce Cosef cem vlakes, makvtes: momen Eslevl e yekcihcet, topvn ohlikvtes.

3 Momen Cekvpet Cosef em punayet, kicvtes, Hesaketvmese Yekcetv Omvlecat Kenvn ekvnv Lvs tvlofvn e vn heckuecvtes, momet vc ohmerret,

4 Hecvs, honapsen ce hayet, ec ohvtvlayares, etvlwvvlke etohkvlken ce hayit, heyv ekvnvn, ece honvpse ce yupv

yicat, meyuksv-seko enake taranen, emvkares, cv kicvtes.

5 Momen hiyomat ce'ppucetake hokkole, Ecepsen ec oh vlvkvko emunken Ecepse ekvnvn cen heckuehocvtet cvnaket omakes; Eflevm Menasv tepakat Lupe Semev tepakat etvpomet cvnaket omvkvres.

6 Momen ece honvpse mv erenyupvn cen heckuehocat cenaket omvkvres; ekvnv enake taranat ofvn e 'rvhvlke e hocefkv take vcvkvyen hocefhoyvkvres.

7 Momen vnet on omat, Petvn *Elvm* enkvpvket atvyof, Lecvlet Kenvn ekvnvn vyetvn vm elepvntvs, Eflar roretv vyetv kocuknusat vhoskof; momen mvn hericvyvntvs, vyetv Eflar roran, (mvt Perehem tes.)

8 Momen Eslevl Cosef e'ppucetaken hecet, Heyv estitvke te? makvtes.

9 Momen Cosef e'rken kicvtes, Cv'ppucetake Hesaketvmeset yvmvn a'mvtet omakes. Momen kicvtes, 'Svm vtes, ce'nkusapis, momen ohmerkv opunvkvn oh opunayares.

10 Momen vculkvt omccicen en renakvt hereko hakvten, heceko tayvtes. Momen es em vwolicvtes; momen vfvnket, otakvtes.

11 Momet Eslevl Cosef em punayet, E turofvn hecares, ce komvkvntvs, momen hecvs, Hesaketvmeset ece honvpsen cv hecvkueces.

12 Momen Cosef *e'rke* e torkowv em etenrvwvn awolhuecvtes; momet e turofv ekvnvn vhecen potokvtes.

13 Momet Cosef hokkolvn evpahyet, Eflevm e'nkvpervn es hvlatet Eslevl e'nkvskvnv fvccvn, momet Menasvn e'nkvskvnvn es hvlatet Eslevl e'nkvperv fvccvn, 'sem vwolicvtes.

14 Momen Eslevl e'nkvpervn awiyyet, Eflevm mvnettat e'kvn oh wvkecet, e'nkvskvnvn Menasv e'kvn oh wvke-

cvtes, kerret, e'nketaken fvyatet; Menasvt homv heckvtet ok.

15 Momet Cekvpet ohmerkv opunvkvn Cosef oh opunayet makvtes, Mv Hesaketvmeset cv'rkvlke tate Eplehame Iseke tepakat ehomvn welakvte, mv Hesaketvmeset hesakvyvte omvlkv eteropotte mucv nettv eroren cv hompicvtet,

16 Mv Encel nak holwakat omvlkv vc ossicvtet heyv mvnettakat ohmerrekvs; momen cv hocefkvt oh hocefket, cv'rkvlke tate Eplehame Iseke tepakat e hocefhokvt oh hocefkvkekvs; momen ekvnv en nvrkvpvn este ohvtvlaket sulke mahe hahvkekvs.

17 Momen e'rket e'nkvpervn Eflevm e'kvn oh wvkecen Cosef hecof, en herekates; momet e'rke e'nken Eflevm e'kv enkvpvke Menasv e'kvn ohkueyetvn komet kvwapvtes.

18 Momet Cosef, Mohmates, cv'rkē; heyvt homv heckvtet omekv; eme e'kvn ce'nken oh wvkecvs, e'rken kicvtes.

19 Momen e'rket em vkvsvmekates, Kerris, cv'ppucē, kerris; mvu etvlwv hakvres, momet emeu rakke tares; mome estomis e 'cuset 'sen rakke tares; momen en honvpse etvlwvvlke sulke etohkvlke hakvres.

20 Momet mv nettvn ohmerkvn oh opunayvtes, Eflevm omēn momen Menasv omēn Hesaketvmeset ce hayekvs, maket, Eslevl cemen hocefet ohmerkvn oh opunayvkvres, maket: momet Eflevm Menasv enhomahten huericvtes.

21 Momet Eslevl Cosef em punayet, Hecvs, elis; momis Hesaketvmeset ece 'pakvkvres, momet ce'rkvlke tate em ekvnvn yes ce fulkvkvres.

22 Momet ohvtvlakat tecakkaketskat senhoyvnen ekvnv hvmken ce'hmis, mv vm eslafkv-cvpko vm eccvkotakse tepakan Amolvlken es esvyvtet, kicvtes.

SETENTVCKE 49.

Momet Cekvpet e'ppucetaken oh huehket, hvmmakvtes; E vteloyvkes, nettv ocvkvranat omof nake ec oh lvtkvranvkan cem onayvkaren.

2 Cekvpe e'ppucetake toyatskat, e vtelohyct, pohvkes; momet ce'rke take Eslevl em vpohicvkes.

3 Lupē, cv'*ppuce* homv heckvtet omet, vn yekce, momet vn yekcetv em ette cnhvteceskvt; rakketv emuntalat momet yekcetv emuntalat ometskes.

4 Uewv *melohle* omēt yekcen huerekot, homahtvt hueretskekares, ce'rke en topvn oh ayetskvtet ok; momof mvn svholwvyecetskvtes; vn topvn oh ayvtes.

5 Semev Lefi tepakat tecakkvket omakes; em eslafkvcvpkotaket setepokv esteleckvt omakes.

6 Vm puyvfekcv toyetskat, naken etemopunvyecakof, em ecehyetskvs; vm vrakketv toyetskat, etenvkaftof, vpahketskvs; cvpvkhokof esten pvsatet, ekv-yekcvket ot, wakv hvfe em acvfvkv taken warakvtet ok.

7 En cvpvkketv taken, hiyye tatet ok, ohtvhikvket omen, en homeckv takeu ohtvhikvkekvs, holwvyece tatet ok: Cekvpe em etenrvwvn etekvpicit, Eslevl em etenrvwvn vwahecares.

8 Cutv toyetskat, tecakkaketskat ece 'kvsvmvkvres; ce'nket cen horrvlke e nokwv taken oh ocvres; ce'rke e'ppucetaket ce homvn potokvkvres.

9 Cutvt este-papv e'chuswvt omes: cv'ppucē, nak pvsatetskvte enkvpvket vcemketskvtes; este-papv omēt cunceket, este-papv hoktvlwv omēt cunekvtes; estit ahuericvre te?

10 Mekko ohfvnkat es en kerkvt Cutvn enkvpvkekon, e'letakeu em etenrvwvn vhakv-emvt enkvpvkeko munken

Silot vlvkvres; momen em vpohickvn estet em vtelokvres.

11 Em ecorakko-wakv pvrko-fvkvn vwvnayet, momet em ecorakko-wakv e'chuswvn pvrko-fvkv here mahan vwvnahyet, em vccvken pvrko-opuswvn es okkoset, en kapvn pvrko e catvn es okkohses;

12 E turwvt pvrko-opuswvn es catvket omen, e nutet nakepese es hvthvke tares.

13 Sepulvnet uehvtkv vfopken liket, perro em vfekhonnetvt omvres; momen em ekvnv-tvckv em vteket Sitvn vfopken orvres.

14 Esckvt corakko-wakv yvpefikv hute em etenrvwvn wakkat omes:

15 Momet fekvpkv ocan heret oman hecet, ekvnvu heruset oman hecvtes; momet e fulowvn nak karonetvn ehmet, vtotketv emhoyvranan elecvn e huericvtes.

16 Tanet, Eslevl em vliketv *palen hokkolohkakat* hvmket omet, em esten ohfvccvkuecvres.

17 Tanet nenen oh wakket cetto holwvyecet omet, nenucen oh wakket, cetto eyvpe oce, corakko e'leceskvn akkat, ohlikvt pvlken alvtkvren omvres.

18 Cehofv toyetskat, hesaketv estemetskan emehakvyvtet os.

19 Kate tat, svpenkvlecvlke etohkvlkat ohcakkvkvres, momis espoken emet cakkvres.

20 Asv aosse en tvklike nehet omen, mekkvlke en hompetv herakan heckuecvres.

21 Nafteli eco enrecopkat omes; opunvkv estafvcecicvke tayan estemet os.

22 Cosef etolvcce tayen ettat, etolvcce uekiwv tempe oce, tayen ettat omes: em elvccvket tohopken oh hontvket omes.

23 Eccvkotakse esfullvlket tayen nokkicakvtes, momet echet assecakvtes;

24 Momis em eccvkotakse yekcetv ofvn fekhonnvtes, momen Yekce Mahat Cekvpe enaket e'nket Cosef e'nke e sakpvn yekcvken hayvtes; (Yvpefikv vhecicvt, Eslevl en Cvtot, mvn avtet omes.)

25 Ce'rke en Hesaketvmeset momecvtes, mv cem vnicvranat, momet Yekcetv Omvlecat, ohmerkv onvpv hvlwe ocakan, ohmerkv vklauke kvncvpe wakke ocakan, momen ohmerkv epese momen hopuetakhute ocakan es ec ohmerrvranat.

26 Ohmerkv ce'rke oh opunayat, cv'rkvlke tate oh opunayvkvte ekvnhvlhvwe meyuksv-seko svpaklat em vteke hopvye mahat oren emuntvlaket omes: mvt Cosef e'kvn oh ocet, mv etecakkakvte enkvpvkvte ekv-onvpvn oh ocvkvres.

27 Pencemen yvhv nak wenake selahlecat omes: hvthvyvtken nak elehcat lokvres, momet yafkof nak cahwat etekvpicvres.

28 Heyv omvlkvt Eslevl em vliketv palen hokkolohkakat omakes: momen nake e'rke em punayet, ohmerkvn oh opunayakat heyvt omes; *em vliketv* vtekat ohmerkv oh ocvranat etvpomet oh opunayvtes.

29 Momet ohyekcicet kicakvtes, Vm este taten ohvpvkvranvyet os: ekvnhauke Eflvne Hetvlke em ekvnv ofv ocat ofvn cv'rkvlke tate vpvken cv hericvs.

30 Ekvnhauke Mekpelv ekvnv, Kenvn ekvnv ofvn Mamle ehomv oce, mv Eplehamet, ekvnv vpvken, Eflvne Hetvlken en nesvten, este-herickv hute epucasvret.

31 Mvn Eplehame e 'hiwv Sele tepakan hericakvtes: mvn Iseke e 'hiwv Lepekv tepakan hericakvntvs; momen mvn Levn hericvyvntvs.

32 Mv ekvnv momen ekvnhauke mv ofv ocat, mv *Eplehamet* Her en hopuetake en nesvten.

33 Momen Cekvpet e'ppucetaken ohyekcicet nak kicakat espoyof, e'len topvn a oh cemhuehcet, momet hesakvte wihket, em este taten ohvpakvtes.

SETENTVCKE 50.

Momen Cosef, e'rke e turofvn oh lvtiket, oh hvkihket, vfvnkvtes.

2 Momet Cosef em vtotkvlke vlekcvlken esfvmecickvn es vfvstvkvren kicakvtes: momen vlekcvlket Eslevl esfvmecickvn es vfvstakvtes.

3 Momen eme ohfvccvn nettv pale osten esfvcfakvtes; momēn estenaelv esfvmecickv es vfvstetv nettvn esfvcfvket ok; momen Ecepsvlket nettv pale kolvpaken oh wakakvtes.

4 Momen ohwaketv nettv hoyvnakof, Cosef Felo en cuko vtehkvlken em punayet, kicakvtes, Hiyomat cen renakv ehomvn heromkvn eshecin omat, Felo e hvckon em punayet hvmmakatskvren ce'nkusapvkis:

5 Cv'rke etemfvccetv vcakan 'setemfaccin cv hayemvts, maket, Hecvs, elis; este-herickv cvnake Kenvn ekvnvn etetakuecvyvte ofvn cv hericetskvres. Monkv hiyomat ahyit, cv'rken hericare vm etektvnecetskvren ce'nkusapis, momet rvlvkares.

6 Momen Felot, Ahyet, ce'rken hericvtcvs, temfaccetsken ce hayvte etvpomen, kicvtes.

7 Momen Cosef e'rke hericvranet vcemkvtes: momen Felo em vtotkvlke omvlkvt, en cuko vtehkvlke vculakat, momen Ecepse ekvnv em vculvke omvlkvt,

8 Momen Cosef en cuko vtehkvlke omvlkvt, momen etecakkakat e'rke en cuko vtehkvlke esyomat vcvkvpeyvtes; en lopuckusat, en yvpefikv fullakat, momen vpuekv *omvlkv* fullakat tvlken Kosen ekvnvn wikakvtes.

9 Momen escvlleckv-pvfnvt, corakko ohvpokvlke esyo-

mat vcvkvpcyvtes: momen etohkvlkat rakke mahet omvtes.

10 Momet Etate en nerkv-en-cesketv Cotvne hvcce tvpalv ocan roricvtes, momet mvn waketv rakke, momet yekcen 'soh wakakvtes: momen waketvn nettv kolvpaken e'rken en hayvtes.

11 Momen mv ekvnv vpoke Kenvnvlket waketv Etate en nerkv-en-cesketv ocan hecakof, Heyvt Ecepsvlke en waketv honnet omes, makakvtes: monkv e hocefkvt Epel-meslem kihocvtet os, mv Cotvne tvpalv ocan.

12 Momen e'ppucetaket nak kicakvte vcvkvyen em momecakvtes:

13 E'ppucetaket Kenvn ekvnvn svpeyet, escehyet, ekvnhauke Mekpelv ekvnv ofv ocat, mv Eplehamet estehierickv hute epucasvranat, ekvnv vpvke Eflvne Hetvlke en nesvte, ofvn hericakvtet ok.

14 Momen Cosef, e'rke hericat hoyanof, Ecepsen yefulkvtes, etecakkakat, e'rke hericvrane vcvkvpeyvte omvlkv esyomat.

15 Momen Cosef etecakkakat e'rke ēlen hecakof, Cosef pun homecet, nak holwvke em momeceyvte omvlkvn esfvcken pum pvlehce wites, makakvtes.

16 Momet opunvkvn Cosef em vtotakvtes, hvmmaket, Ce'rket eleko emunket vhakvn emvtes, hvmmaket,

17 Hiyomen Cosef em punayatskvres, Hiyomat tecakkaketskat cem mvttecicakvte, momen en holwvyeckv taken, holwvken cem momecakvtet oman, es em wikvkvs, ce'nkusapis; momen hiyomat ce'nkusapēs, ce'rke en Hesaketvmese em vtotkvlke en holwvyeckvn es em wikvkvs. Momen em punayakof Cosef hvkihkvtes.

18 Momen ohvtvlakat etecakkakat oh vpehyet, e turofv ehomvn tvkpvlatkvtes; momet, Hecvs, cem vtotkvlke toyēs, makakvtes.

19 Momen Cosef etecakkakan em punayet, Ce penkahlvkates, *hiyomet* omekv, Hesaketvmese vyoposket huervya? kicakvtes.

20 Momen centaket on omat, nak holwvken vc vnrvpen komatskvtes; momis Hesaketvmeset lopickvn komvtes, este sulke en hesaketvn vcayecvret.

21 Monkv hiyomat ce penkahlvkates; centake cen lopuckusat esyoman hompvkuecares; kicakvtes. Momet emvhlvpatet, heromet em punayakvtes.

22 Momen Cosef Ecepsen likvtes, emet e'rke en cukohvmecvlke esyomat: momen Cosef ohrolope cukpe hvmken palen arvtes.

23 Momet Cosef Eflevm en honvpse renhonvpse svtutcenan hecvtes: momen Menasv e'ppuce Mekv en hopuetake Cosef e torkowvn oh mahakvtes.

24 Momen Cosef etecakkakan em punayet kicakvtes, Elis; momis Hesaketvmeset mehenwvn cen cukopericet, heyv ekvnv a 'sec ossihcet, mv ekvnv Eplehame, Iseke Cekvpe esyoman cnvranet temfvccetv vcakan emetv 'setemfaccvten res ec orvkvres.

25 Momen Cosef Eslevl en hopuetake etemfvccetv vcakan es etemfaccepuecakvtes, Mehenwusen Hesaketvmeset cen cukoperihcvket, heyv ekvnvn 'secossicvkvres, momen yvmv enkvpvken cv funen esossatskvres, maket.

26 Momen Cosef elvtes, em vculkv ohrolope cukpe hvmken palat oren; momen esfvmecickvn e'nan 'svfvs tahken, Ecepse ekvnvn tohahvwvn vpikvtes.

COKV ESVKVSVMKV.

HEPLUVLKE EM PUNVKV ENHVTEOESKV ES OOHOYVTE TOHTVLEOIHOOET OS.

THE BOOK OF PSALMS,

TRANSLATED FROM

THE ORIGINAL HEBREW INTO THE MUSKOKEE LANGUAGE.

AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR 1816,
NEW YORK.

[*Muskokee, Psalms*, 18*mo.*]

COKV ESVKVSVMKV.

ESVKVSVMKV 1.

Mv este naorkvlke em vkerrickv vcvkvye yvkvpekot, holwvyecvlke em vyetvn oh huerekot, momet nakhayvkckvlke nvkaftan likekot,

2 Momis Cehofv em vhakv es em afvcketvt omen, em vhakv nettvt ot nere tis oh vkerricat, en heret omes.

3 Momet eto ucwv fihhonat vfopke vhocke, esse yuknekon, em ette em oketv omof lokcicat ome tares; momen naket o vteken momecat heren ayet os.

4 Este faccvkekat mv omvkekot os: momis nak en tvleesse hotvle vtohkat omvket os.

5 Monkv faccvkekat ohfvcceckv omof svpvklekon, holwvyecvlket este-faccvlke nvkaftan svpvkilekos.

6 Cehofv este-faccvlke em vyetvn kerret omen, momis holwvyecvlke em vyetvt sumketvn oh ayet omekv.

ESVKVSVMKV 2.

Estomaten etvlwv cahmelikvt cvpvkhoket on, este sulsokat nake ehvperken oh vkerricvke haks?

2 Ekvnv mekkvlket vnrvpet asvpvklen, em evpayvlkeu Cehofv vnrvpen, momen en Klist vnrvpen etenvkaftaket os,

3 Em eswvnakvn kvceyet, efvkv enake taken vwikvkeres, *makaket.*

4 Hvlhawan likat vpelvres: Pucaset vpelicvkvres.

5 Momof en cvpvkketv ofvn em punayvkvres, momet cvpvkketv hiyyat ofvn penkvlvkuecvres.

6 Mome estomis vm Mekkon Sivn ekvnhvlwe vcakat cvnaken huerihcis.

7 Nake momvres komvten kerkuecares: Cehofvt, Cemet Cv'ppuce toyetskes; mucv nettvn ce heckuehcis, cv kicvtet os.

8 Vm 'pohvs, momen etvlwv cahmelikvn cenake taren *ce*'mit, ekvnv yuksvlken epucasetskvren ce'mares.

9 Cvto estepketvn es kvcehyet, vrkvshayv em vrkvswv omēn vwiket tvkocetskvres.

10 Monkv hiyomat, mekkvlke toyatskat, hoporrenet omvkes: ekvnv fvccecvlke toyatskat, ce mvhahoyvkekvs.

11 Cehofvn em penkalet em vtotket, fekcket afvckvkes.

12 Eppucen vfvnkvkes, cvpvkke haken, vpeyatskof, sumketvn vkpvlatkatskekaret; vyvkhvmkvn en cvpvkketvt vhetke witet ok. Em enhonrakat omvlkvt en heraket os.

ESVKVSVMKV 3.

Tewe es em Vkvsvmkv, e'ppuce Apselvme en letkof coyvtet.

Cehofa, vc vnrapvlke em vhonkvtkv mvtawwvt ohvtvlaket os! vc vnrvpen asvpaklat sulket os.

2 Vm puyvfekcvn opunvyecet, Hesaketvmeset vnickvn em ocekot os, makakat sulket os.

3 Momis cemet, Cehofv toyetskat, sevrvnakvt vm vfulotken vn hueretsket os, *momet* vm vrakketv momet a cv cemoksicvt.

4 Vn haken Cehofvn es oh huehkis, em ekvnhvlwe vcakat aossen vm vyoposkvret ok. Sela.

5 Vnĕt on omat, wvkiket nohcis; vhonehcis; Cehofvt vc vcayecet omekv.

6 Este cukpe-rakko palakat vc vnrvpet vm vfulotken e svpvklecakvten en cv penkahlekos.

7 Aeha, Cehofa, ahuervs; vn Hesaketvmese toyetskat, cv hesayecvs: vn horre omvlkv e yvnvwv funen nafket kvceyetskvtet os.

8 Hesayeckvt Cehofv enaket omes: cem ohmerkvt cem esten ohocvkekvs. Sela.

ESVKVSVMKV 4.

Yvhlkv enhomahtv en *kahoyat:* eshayeckv efvkv ocvken es oh hayehocvranat. Tewe es em Vkvsvmkv.

Vn Hesaketvmese faccetskat, huehkvyof, vm vyoposkvs; cv 'stemerkusof liketv etektvnkusan vn hayetskvtet os: vm merret, vm mekusvpkvn vm vpohicvs.

2 En hofune estomen, este en hopuetake toyatskat, ehvperketvn vnokecet, lvksetvn hopoyatskat eteropotten vm vrakketvt vlesketv hakvre te?

3 Momis Cehofvt este heroman e em vpvyecvten kerrvkes: ohhuehkvyof, Cehofvt vm vpohicvres.

4 Penkvlvkes, momet naorikatskvs: cen topv taken lumhet, ce feke take mahusan etempunayet, cvyayvket omvkes. Sela.

5 Emetv fvccvken Hesaketvmesen emvkes, momet Hesaketvmesen em enhonrvkes.

6 Estimvt nak here *estomen* pu hecvkuecvre te? sulket makaket os. Cehofa, ce turofheckv en hvyayvken ep oh kvwvpvs.

7 Teleko pvrko-opuswv tepakat em ohvtvlakof afvckakat senhoyvnen afvcketvn cv feken vpiketskvtet os.

8 Herkv ofvn wakkit, mv ofvn vyvkhvmkvn nocares, *vn*tvlkusis, Cehofv toyetskat, vm estonkon likin cv hayetsket omckv.

ESVKVSVMKV 5.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat;* Nehllor vpvket. Tewe es em Vkvsvmkv.

Cehofv toyetskat, ce hvckon nanvke makvyan a em wiyyet, vm vkerrickvn ohvkerricvs.

2 Huehkvyat en haken em vpohicvs, vm Mekko momet vn Hesaketvmese toyetskat, cemen ce mekusapvyet omekv.

3 Cehofv toyetskat, hvthvyvtken vn haken pohetskvres: hvthvyvtken *vm mekusvpkvn* ce homvn etetakuehcit, vketecares.

4 Hesaketvmese holwvyeckv es afvckat toyetskekok: holwakat ece 'pvket fekhonnekares.

5 Ekvsvmakat cen renakv ehomvn svpvklekares: holwvyecvlke omvlkvn en homecetsket os.

6 Laksetv opunahoyan yvmahkuecetskvres: Cehofvt este-hunvnwv catv pvlate, momet emvkerran en homecet os.

7 Momis vnet on omat, cem vnokeckv rakkat ofvn cen cukon eccyares: momet cem penkalit, cen cuko vcakan vhecit *ece* 'rakkuecares.

8 Cehofv toyetskat, cem fvccetv etehoyvnen cv yvpvyvs, vc vnrapvlket fullet omekv: cem vyetvn cv turofv ehomvn heren hayvs.

9 Mehenwetv e cukwv take ofv sekot omekv: envcofv taket holwvyeckv mahhet omes: es en nokmelkv take este-herickv en haukes; e tulaswv take opunvkv eslopicakan ehosickvn es opunayaket os.

10 Aeha, Hesaketvmese toyetskat, estemerrvkuecvs; nanvke vkerricake mahusat etehoyvnen pvlvtkekvs; vhakv kacvkvte sulkat vpvken sossicvs; ece'nrvpuecakekv.

11 Momis cem enhonrakat omvlkvt afvckvkekvs; afvcket

estofis huehkvkekvs, vcayecaketskekv: ce hocefkv vnokecakateu ec ofvn afvckvkekvs.

12 Cemet este-faccvn ohmerretskvret ok, Cehofv toyetskat; heromkvn es ohranetsket os, sevrvnakv es *ohrane* omet.

ESVKVSVMKV 6.

Yvlikv Enhomahtv en *hahoyat*, eshayeckv efvkv ocakat oh hayehocvranat. Semener es hakvre. Tewe es em Vkvsvmkv.

Cehofv toyetskat, cvpvkket vm vschekot, cen cvpvkketv hiyyat ofv cv 'stemerrihcetskvs.

2 Aeha, Cehofv toyetskat, vm merrvs, cv pulsekv: Cehofa, cv cvfeknicvs, cv fune fekekakekv.

3 Vm puyvfekcvn tayen fekeket os: momen cemet, Cehofv toyetskat, en hofune estomusa?

4 Cehofv toyetskat, afuliket, vm puyvfekcvn hesayecvs; cem vnokeckv vrahkvn cv hesayecvs.

5 Elkv ofv ece 'kerrickv sekot omekv: elkv hute ofvn estit vkvsvmkvn ce'mvre te?

6 Vn hihketv es cv hotoses: nere vtekat vm pvtakvn omvyecis; vn topucen cv turopuswvn es lvcpecis.

7 Feknokketvt omecicen cv turwv yvmahket os; vc vnrapvlket omecicen vhasse haket os.

8 Holwvyeckv vtotkvlke omvlkatskat, vnkvpvkvkes, Cehofvt vn hvkihketv en haken pohet omekv.

9 Cehofvt e'nkusapvyan vm vpohicet os; vm mekusvpkvn em vpohicvres.

10 Vc vnrapvlke omvlkvt vlsaket, tayen estemerkvkvres: yefulecvres; vyvkhvmkvn vlsvkvres.

ESVKVSVMKV 7.

Tewe en Sekiyvn, Kus Pencemvlke em opunvkv ohfvccvn Cehofvn vvvhlkvtet.

Cehofv vn Hesaketvmese toyetskat, ec oh letkis: vc assecakat omvlkv enkvpvken vc vcayecet, cv hesayecvs:

2 Este papv omet vm puyvfekevn selahlecet, hesayecv seko emunken lopuckusen selahlecekaren.

3 Cehofv vn Hesaketvmese toyetskat, heyvn momecvyvten omat; holwvyeckv cv'nke ofvn ocen omat;

4 Este vne tepakeyat etenherke kakeyan holwakan es em fekvyvten omat; (henka, este nake omecice sekon vc vnrapvt huervten holwakan ossicvyvtes;)

5 Vnrapvt vm puyvfekevn assecet, esekvs; henka, vn hesaketvn ekvnvn oh huerekvs, momet vn rakketvn ekvnv em mokken tvk wvkecekvs. Sela.

6 Cehofv toyetskat, cen cvpvkketv ofvn ahuervs; vc vnrapvlke en cvpvkketvt omecicen e kvwvpvs; momet vc vrahkvn vhonecvs; Aeha, ohfvcceckvn maketsket os.

7 Momen etvlwv cahmelikv nvkaftat cem vfulotvkekvs; momen mvn ohfvnket, hvlwen ye fulkvs.

8 Cehofvt etvlwv cahmelikv em fvccecet os. Cehofv toyetskat, vm fvccetv momen vm mehenwetv vc ofv ocat vcvkvyen es vm fvccecvs.

9 Aeha, holwvyecvlke en holwvyeckvt fekhonnekvs, momis este-faccvn yekcen hnericvs: Hesaketvmese fvccat est efeke momen est envcofvn eskerret os.

10 Sevrvnvkv cvnake Hesaketvmese, mv efeke ofv fvccan hesayecat, a vtet os.

11 Hesaketvmeset fvcccev fvccat omes; momet Hesaketvmeset nettv vtekaten *holwvyecvlken* en homecet omes.

12 Estet rafulkekon omat, em eslafkv cvpkon fvsecvres: em eccv-kotaksen kotaksehcet, etetakuocakvtes.

13 Momet nanvke es esteleckvn em etetakuecakvtes: em eccv-kotakse en re fenkaken hayet os.

14 Hecvs, holwvyeckv heckuecvranat es en nokkes: henka, holwvyeckvt ofvn vfekhoniyen, laksetvn heckuecet os.

15 Ekvnsufken korret, sufken hayvtes, momet ekvnsufke hayvtet vk latkvtes.

16 Em vtotketv holwakat e'kv mahusan a oh fuliken, holwvyeckv momecvtet eme mahusat e'kv onvpv a em oh latket os.

17 Cehofvn vkvsvmkvn emares, em fvccetv vcvkvyen, momet Cehofv Hvlwe Mahat e hocefkvn vkvsvmkvn 'svyvhikares.

ESVKVSVMKV 8.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat*, eshayeckv efvkv ocat oh haychocvranat. Tewe es em Vkvsvmkv.

Cehofv pu Pucase toyetskat, ekvnv hvmkvn ce hocefkvt mvtawwvt vrakket os! mv vrakketv cenaken hvlhawat onvpvn ocvs.

2 Ce'nrapvlket omecicen, horre momen est em pvlecvn cvyayvkuecetskvret, hopuetakuce momen cokakusat e cukwv aossen yekcetvn etetakuecctskvtes.

3 Cen hvlhawan, ce'nke-wesakv em vtotketvn hecit, hvresse kococumpvu etetakuecetskvten hecvyof,

4 Estet naket omen, vkerricetske haks? momen este e'ppucet *naket omen*, en cukopericetske haks?

5 Encelvlke estomusis senkvncvpen hayct, rakketv vrakketv tepakan es kvtvlayecetskvtet omekv.

6 Nanvke ce'nke es hayetskvten ohfvnkvke taren hayetsket os: nanvke omvlkvn e'le elecvn ocetskvtet os.

7 Yvpefikv wakv esyomat omvlkvn, henka, nake elcostvke vnrvwv fullatcu;

8 Hvlwe fuswv uchvtkv rvro esyoman, naket o estomis uchvtkv en nenucvlke vk vpeyat.

9 Cehofv pu Pucase toyetskat, ekvnv hvmkvn ce hocefkvt mvtawwvt vrakket os!

ESVKVSVMKV 9.

Yvhlkv Enhomahtv en *kahoyat:* Mvr Lvpen soh hayehocvranat. Tewe es em Vkvsvmkv.

Cv feke 'somvlkvn Cehofvn vkvsvmares; cem vtotketv estomahakat omvlkvn kerkuecares.

2 Ec ofvn vc afvcket, 'se afvcecicares: Hvlwe Mahat toyetskat, ce hocefkvn vkvsvmkvn 'svyvhikares.

3 Vc vnrapvlke rafulecof, ce homvn elentappet, sumketvn vkpvlvtkekvs.

4 Nak vm fvccvt omen, momen nake es vm fvccehocvranvten fvccecetsket ok: *cem* ohliketvn mekket ohliket fvccvn fvccecetsket os.

5 Etvlwv cahmelikvn em vsehet, holwvyecakan sumhuecetskvtes; e hocefkv taken meyuksv-sekon vslecetskvtes.

6 Vnrapvlket on omat, sumecickv meyuksv-sekan es sumecet os: momen tvlofv lekaflecetskvtes, *momat* este nake es vkerricakvte tis vpvket sumket os.

7 Momis Cehofvt, *mekkot omet*, meyuksv-sekon likvres: mekko em ohliketv enaken fvcceckvn metetakuecvtet os.

8 Momet fvccetv ofvn ekvnvn fvcecevres; mehenwetv ofvn fvcceckvn etvlwv cahmelikvn es em afvstvres.

9 Momet Cehofvt este ohwetenhokat em vrvnaketvt omvres; estemerketv omof vrvnaketv yekcat tares.

10 Momen ce hocefkv kerrakat cem enhonrvkvres, cemet, Cehofv toyetskat, ce hopoyakaten wiketskekatet omekv.

11 Cehofv, Sivn likan vkvsvmkvn 'svyvhikvkes; este em etenrvwvn nanvke momecvten kerkuecvkes.

12 Catv *esten* es em 'pohof, mvn vkerricvket omekv: kvncvpakusat ohhuehkakaten ehosekot os.

13 Aeha, Cehofa, vm merrvs; elkv em vhauke enkvpvken cv kvwapetskat, estemerrickv vn homecakat *es cv 'stemerricakaten* hecvs:

14 Cem vkvsvmkv omvlkvn kerkuecaren: Sivn e'chushokte em etvlofv mvhauke ofvn hesayeckv *est em* ocetskan es vc afvcke tares.

15 Etvlwv cahmelikvt ekvnsufke hayakvtet vk pvlatkvtet os; senkvnhetv chakvte ofvn e'le take mahusan eshoyet os.

16 Cehofvt ohfvcceckv momecan es kerhohoyet os; holwvyecv e'nke mahusat em vtotketv ofvn senkvnhetv ofv omēn eshoyet omes. Hekivn. Sela.

17 Holwvyecvlke elkv huten vtothoyvres, momet etvlwv Hesaketvmese ehosakat omvlkvn.

18 Nake enkusvpkakat choshoye emunkvt omekon, kvncvpakusat en neneheckvt meyuksv-sekon sumkekaret omekv.

19 Cehofv toyetskat, ahuervs: estet ohfvnikates: etvlwv cahmelikvt cen renakv ehomvn ohfvccvkekvs.

20 Penkvlkvn vtehvs, Cehofv toyetskat; etvlwv omvlkvt este tvlket omakat kerrvkekvs. Sela.

ESVKVSVMKV 10.

Cehofv toyetskat, estomaten hopvyen hueretska? estemerketvt ocakof estomaten ehketska?

2 Holwvyecvt em ekvsvmkv ofvn este estemerran yekcen assecet os: nanvke ohvkerricakvten es cvwhoyekvs.

3 Holwvyecvt e feke em eyackv es ekvsvmet opunayen, *este* nak est em vleskapat Cehofvn en homecet etvn vhepaket os.

4 Holwvyecvt e turofheckv ekvsvmkv ofvn *Hesaketvmesen* hopohyekos. Hesaketvmese sahsekos, em vkerrickv omvlkvt *makaket* omekv.

5 Estofv estomis em vretvt yekevket os: cem fvcceckvt

hvlwe mahen, en renakvt oreko tayan, ocvket omes: eme vnrapvlke omvlkvn nakhayekot omes.

6 E feke ofvn, Estofvn vc vkueyihohcekos; honvpse erohhonvpse etehoyvnen estemerketv ofvn hnyirvkos, makvtet os.

7 E cukwv tvhiketv, mvkerretv momen ohwetenketv es fvcket os.

8 Ehketv tvlofucvlke vnakv ocakan vketecet liket, este nak em mvttekaten elecet os: en renakvt ehken estemerrat vnrvpen oh hecet os.

9 Este-papv e hute ofvn nake esetvn mehake omet ehken mehaket os: este estemerran esvranet emehaket wakket os; estemerran eset os, esenkvnhetvn aceyicof.

10 Cuneket e kvncvpuecet os: momen enake yekcakat etehoyvnen estemerrakat pvlatket os.

11 E feke ofvn opunayet, Hesaketvmeset ehosvtet os; e turofvn ehet os; estofvn hehcekos, maket os.

12 Cehofv toyetskat, ahuervs; Hesaketvmese toyetskat, ce'nken kvwvpvs: este kvncapan ehohsetskvs.

13 Estomaten holwvyecvt Hesaketvmesen en homecet, e feke ofvn, *Mvn* es *vm* 'pohetskekares, makat te?

14 Hecetskvtes, holwvke momeckv momen en homeckv vtotketvn hecetsket omekv, ce'nken es *est* em pvlecetskvret: en yekce sekat cem *e* wiket os: erke sekat em vnicv toyetsket os.

15 Holwvyecv e sakpvn kvcvs: momet este holwakat ton omat, en holwvyeckv hopoyetske emunket sekon hecetskvres.

16 Cehofvt meyuksv-sekon mekkot liket os: etvlwv cahmelikvt eme em ekvnv enkvpvken sumecihocet os.

17 Cehofv toyetskat, eyaskakat em eyackvn em vpohicetskvtes: e feke taken emetetakuccetskvres; eo hvcko pohen hayetskvres;

18 Erke ocvkekat momen ohwetenhokat nak em fvccecetskvret, este ekvnv enaket omat ohvtvlaken *este* penkvlecekaren.

ESVKVSVMKV 11.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat.* Tewe es em Vkvsvmkv.

Cehofvn em enhonris: estomaten, vm puyvfekcvn, Fuswv *omēt* cem ekvnhvlwen ohletkvs, kicatska?

2 Hecvs, holwvyecvlket em eccv kotaksen kotaksecet, en re take efvkvn oh etetakuecet omekv; efeke fvccakan yomucke ofvn echvkvret.

3 *Cukō* en likvt yvmahkaken omat, este fvccakat nak estomvke taye te?

4 Cehofvt en cuko vcake hvsvtkat ofvn likes: mekko em ohliketv Cehofv enaket hvlwat ofvn oces: en renakvt hecen, e turhvrpet este en hopuetaken eskerret omes.

5 Cehofvt este fvccakan eskerret os; momis em puyvfekcvt holwvyecv momen svpenkvleckv em vlostan en homecet os.

6 Holwvyecvlken senkvnhetvn es oh oskolicvres; totkv, tohottoplane, hotvle hiyye esyomat en sesketv take es vcvnket omvres.

7 Cehofvt fvccvt omekv; fvccetvn em vlostet omes; e turofheckvt fvccan hecvres.

ESVKVSVMKV 12.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat,* Semener ohhayehocvranat. Tewe es em Vkvsvmkv.

Cehofv toyetskat, vnicvs: vnokecakat pokepekv; heromakat este en hopuetake vpvkakvtet sumecekv.

2 Omvlkvt mvkerretvn 'setempunvyake vlket os; e cukhvrpe eslopicusen, momen e feke hokkolen es opunahoyet os.

3 Ecukhvrpe coke este vrakkuecakan, mv tulaswv nake rakrvken opunayan, Cehofvt warvres.

4 Pu tulaswvn es ohfvnkeyvres; pu cukhvrpe punaket omakes; Pucase ep ohfvnke likat esti te? makakvten *warvres.*

5 Estemerrakat nak svpenkvlecvkhoyat momen enkusvpkakat hihhokat vrahkvn hiyomat ahuerares; huerctv vcake eyacusan mv ofvn hucricares, Cehofvt maket os.

6 Cehofv em opunvkv hvsvthvket omes; cvtokunaphvtke rekkickv hute ekvnv oh ocat ofvn rekiket, hvsvteckv kolvpake hvsvthihocvte omakat.

7 Cehofv toyetskat, cemet entaken vcayecetskvres; heyv este honvpse fullat enkvpvken meyuksv-sekon vcayecetskvres.

8 Este holwvyecvlket hvlwehocof, holwvyecvlket hvmkv vfulotken yvkvpaket os.

ESVKVSVMKV 13.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat.* Tewe es em Vkvsvmkv.

Cehofv toyetskat, cv hoset en hofune estomomusen hueretskvre te? meyuksv-sekon? En hofune estomomusen ce turofvn vm ehetskvre te?

2 Cv feke ofv feknokketvn nettv vtekaten ocit, en hofune estomomusen vm puyvfekcv ofvn vkerrickv cahmeliken ocare te? en hofune estomomusen vnrapvt vn homahten e hucricvre te?

3 Vc oh hecet vm vyoposkvs, Cehofv vn Hesaketvmese toyetskat, cv turwvn vn hvyayvkuecvs, elkv ofvn cv noccekaren.

4 Vn horret, Vnrvpen ohfvnikis, makekaren; vc vkueyihocof, vnrapvlket afvckvkekaren.

5 Momis vntat cem vnokeckvn em enhonrvyet os; cv feket cen hesayeckvn es afvcke tares.

6 Cehofvn vyvhikares, esfvcken vn lopicvtet omekv.

ESVKVSVMKV 14.

Yvhlkv Enhomahtv en *kahoyat.* Tewe es em *Vkvsvmkv.*

Este hoporrenekat, Hesaketvmese sahsekos, e feke ofvn maket os. Vhopvnhoket os; vtotketv en homechoye tayan momecakvtet os; here momecat sekos.

2 Cehofvt hvlwen a vfvnnaket, este en hopuetaken hecvtes, hoporrenvke sasen omat hecet, Hesaketvmese hopoyakat fullen omat hecvret.

3 Omvlkvt fiyiket vpeyet os; etohkvlket vhopvnhoke haket os; here momecat hvmkis, henka, hvmkis sekos.

4 Holwvyeckv vtotkvlke, tvklike lokake etvpomen vm esten loket, Cehofv oh huchkvkekat, naken kerrahkeko te?

5 Mvn penkvlkv rakke ofvn vpoket os: Hesaketvmeset este honvpse fvccakat vpvket omekv.

6 Estemerrvlke em vkerrickvn ehvperkuecatsket o estomis, Cehofvt em vrvnaketvt os.

7 Aeha, Eslevl hesayeckv Sivn aossate! Cehofvt em este svlvfkvkvten pvlken resvlakof, Cekvpe afvcket omet, Eslevl afvcke hervres.

ESVKVSVMKV 15.

Tewe es em Vkvsvmkv.

Cehofv toyetskat, estit cem escukohakv ofvn fekhonvre te? estimvt cem ekvnhvlwe vcakan likvre te?

2 Mv fvccvn aret, fvccetvn vtotket, momet e feke ofvn mehenwetvn opunayat;

3 Mv e tulaswvn este es ohlakset vrekot, holwakan esten em momeccekot, em vwolicv vnrvpen vlesketvn en hayekot os.

4 Eme en renakv ehomvn este en homecke tayat en homecket os; momis Hesaketvmese em penkvlakaten

vrakkuecet os. Etemfvccetv vcakan es etemfvciyet, en holwakis, mvrahkuecekot os.

5 Mv en cvtokunawv svhere mahen ohhontvron est em pvlekot, este em mvtteko vnrvpen feketvn esekot os. Estimvt heyv nanvken momecat estofvn vkueyihocekares.

ESVKVSVMKV 16.

Tewe en Yvhiketv Vcakat. Mektam.

Hesaketvmese toyetskat, vc vcayecvs; cem enhonris.

2 Cemet cv Pucase toyetskes, makit, cemet senhoyanat nake heran ocvkot os, Cehofvn kicvyet os.

3 Mekusapvlke ekvnv fullat ton omat, mvt este hervke mahet omes, mv ofv vm afvcketv omvlkv ocvyat.

4 *Cehofv* vyoposken *hesaketvmese* etvn vcvkvpcyat e feknokketv taket tayen ohvtvlakvkvres: *Hesaketvmese* chomv pvlvtkv emetv catvn emakat emvkares, momet e hocefhokv taken cv cukhvrpen es opunayvkares.

5 Cehofvt nake epucasvyat omes; momet vn sesketv vcvnkat omes: ekvnv vn tackvten vcayecetsket os.

6 Vhopakv liketv est afvcecicvke tayan vn latket os; henka, nak pucasetv heren ocis.

7 Cehofv vm vcahnvten vkvsvmares; henka, nere oketv ocakan vc ofvt v'mvhayet os.

8 Cehofvn estofis cv homvn huericvyvtet os: vc vkueyihohcekos, vm vkvpervn huerekv.

9 Monkv cv feke afvcket on, vm vrakketvt afvcket omes; momen cv 'navpeswvt vcaket likvres.

10 Vm puyvfekevn pvsatkat e hute ofvn wikekot, cenake Vcakat hopvnketvn hecvre em etektvnecetskekares.

11 Hesaketv nenucen cv hecicetskvres; liketskan afvcketv esfvckat oces; ce'nkvperv ofvn afvcketvt meyuksvsekon ocvket os.

ESVKVSVMKV 17.

Tewe em Mekusvpkv.

Fvccan pohvs, Cehofv toyetskat, huehkvyan em vpohicvs; vm mekusvpkv cukhvrpe eokakat aossekan em vpohicvs.

2 Vm fvceeckvt liketskan a vtekvs; cen renakvt nak fvccakan hecekvs.

3 Cv feken eskerretskvtes; neren vn cukopericetskvtes; es cv kerretskvtes: momet naken eshecetskekares: Cv cukwvt *cem vhakvn* tohwvlvpkekares, komit, vm vkerrickvn hayvyet os.

4 Este em vtotketvt on omat, vnet co cukhvrpe em opunvkv eteropotten svpenkvlecv es em vpeyetv enkvpvken e vcayecvyet os.

5 Cv'le vwiketvt cen nenucvlken vhericet yvkvpakvtet os; cv'let vkucyihocekates.

6 Vnet cc ohhuehkvyet os, cemet, Hesaketvmese toyetskat, vm vyoposketskvret ok: ce hvckon a vm wiyyet, vm opunvkvn em vpohicvs.

7 Mv *cem* enhonrakat mv *vnrvpen* vsvpvklat enkvpvken ce'nkvpervn es hesahuecetskat, cem vnokeckvn heckusen heckuecvs.

8 Eturenlvste *vcayehocat* etvpomen vc vcayecet, ce tvrpv em vpette elecvn vc vrvnayet,

9 Holwvyecvlke yvmahkuecakat enkvpvken, vc vnrapvlke schoneckvke vm vfulotecat enkvpvken vc vrvnvyvs.

10 E feke taken vkhottaket os; e cukwv taken ekvsvmet es opunahoyet os.

11 Hiyomat yvkapeyan pu fulotecaket os: ekvnvn pu tvkpvlvtetvn *komet*, en renakvn ohhecicvket os.

12 Este-papv nak selahlecetvn en helvpke omet, este-papv mvnette ehketv ocakan mehake etvpomet os.

13 Cehofv toyetskat, ahuervs; vnrahpet, tvkwikvs; vm puyvfekevn cem eslafkv cvpko, holwvyecvlke, enkvpvken hesayecet,

14 Cehofv toyetskat, este-hunvntake enkvpvken, yvmv ekvnv este en nakockv en heckakat *yvmv* hesaketv ofv ocen, e nvrke taken cenake vcakan es fvcecetskat enkvpvken ce'nken es cv hesayecvs; hopuetaken es emahlvpvtkaket, en nakockv vhoskat en hopuetakucen em wikaket os.

15 Vnet on omat, fvccetv ofvn ce turofvn hecvyate! vc vhonecof, cen heckvn es cv mahlvpvtke tares.

ESVKVSVMKV 18.

Yvhikv Enhomahtv en *kahoyat.* Tewe, Cehofv em vtotkv es en *Yvhiketv;* mvt mv nettv Cehofvt eme vnrapvlke omvlkv e'nke take enkvpvken, momen Sal e'nke enkvpvken hesayecof es vyvhikvtet: momet makvtes,

Cehofv, vn yekcetv toyetskat, ece 'nokecares.

2 Cehofvt vn cvto, vn tohopke yekcat, momet nak holwvke a vc ossicvt omes; vn Hesaketvmese, vn cvto yekcat, emen em enhonrvyat, es vm evrvnvkv, momet cv hesayeckv e yvpet, vm vrvnaketvt.

3 Cehofv, mv vkvsvmhoyvre tetayan, ohhuehkares: momen vc vnrapvlke enkvpvken cv hesayehocvres.

4 Elkv en nokketvt vm vfulotakvtes; holwvyeckv en laulakat cv penkvlecakvtes.

5 Elkv hute en nokketvt vm vfulotke ocakvtes; elkv senkvnhetvt vc oh yicvtes.

6 Vm estemerketv ofvn Cehofvn ohhuehkit, vn Hesaketvmesen ohhuehkvyvtes; en cuko vcakat aossen vn haken em vpohicvtes, momen huehkvyat ehomvn ayet, e hvckon ceyvtes.

7 Momof ekvnvt nekeyet, fenoket, momen ekvnhvlhvwe em pvtakvt nekeyet, fenokakvtes, emet cvpvkket omekv.

8 E'yupohauke aossen ekkucet kvwapkvtes, momen e

cukwv aossen totkvt nak sumecicvtes; totkv turawvn mvn es etkakvtet os.

9 Momen ohvtvlakat hvlhawan kvncvpuchcet, ahvtapkvtes, momen e'le elecv yomucke herat ocvtes.

10 Momen celupen ohliket, tvmkvtes; henka, hotvle e tvrpvn ohliket, pvfnet tvmkvtes.

11 Yomuckan em ehketvn hayvtes; uewv en yomucken, momen sutv vholoce cekfakat vpette e em vfuloten *hayvtes;*

12 Hvyayvke ehomv ocat omecicen em vholoce cekfakat hoyvnecvtes, hetute nerkv rvkrakat, totkv turawv esyomat.

13 Momen ohvtvlakat Cehofvt hvlhawat ofvn tenetket, Hvlwe Mahat en haken ossicvtes; hetute nerkv rakrvken momen totkv turawvn.

14 Momet em eccv-kotakse en ren es ecihet, vwahecvtes; henka, vtoyehvtte sulsoken *vtotet* feksumhuecvtes.

15 Momof uewv en nenen hecvkhoyvtes, momen yvmv ekvnv em pvtakvn enrvmrakvtes, cemet vsehetskof, Cehofv toyetskat, ce yupohauke ahesaket pofketskof.

16 Hvlwen avtet atotvtes; cv yvpayvtes; uewv rakrvken a vc vk ossicvtes.

17 Vc vnrapv yekcat enkvpvken cv hesayecvtes, momen vn homecat enkvpvken, mvt es vn yekcvket omet, vm muntvlvke tayat omekv.

18 Cv 'stemerke nettv omof vc vnrvpakvtes, momis Cehofvt yekcen cv huericat omvtes.

19 Momet a vc ossihcet, etektvnkusen likaren es vc vlakvtes; cv hesayecvtes, vc ofvn afvcket omekv.

20 Vm fvccetv vcvkvyen Cehofvt vm fekvtes; cv'nke hvsvtketv vcvkvyen vm fekvtet os.

21 Cehofv em vyctvn vfvstakit, holwvyecit vn Hesaketvmesen enkvpakit omvkatet ok.

22 Em fvcceckv omvlkvt cv homvn ocaken, em vhakvn v'nkvpvken vhepvkhccvkatet ok.

23 Momet ehomvn temvpokit, vn holwvyeckv enkvpvken e vcayecayvtes.

24 Monkv Cehofvt vm fvccetv vcvkvyen vm feket, cv'nke hvsvtketv en renakv ehomv *ocat* vcvkvyen vm fekvtet os.

25 Merrat merret em e heckuecet, temvpokat temvpoket em e heckuecetsket os.

26 *Efeke ofv* hvsvtkat hvsvtket em e heckuecet, este mvkerrat hoporrenet em e heckuecetskvres.

27 Cemet oste estemerkakan hesahuecet, momis eturwv ekvsvmakan kvncvpuecetsket omekv.

28 Vn kulken kulecetskvret ok; Cehofv vn Hesaketvmeset vn yomuckan hvyvyicvres.

29 Vm vnicetskat etehoyvnen suletawvlke etohkvlkat eteropotten letkit, vn Hesaketvmese vm vnicat etehoyvnen tohopke hvlwan tohtaskvye tayet omekv.

30 Hesaketvmeset on omat, em vyetv temvpoket omes: Cehofv em opunvkvn eskerhoyvtet os: emen oh pefatkat omvlkvn 'sem evrvnakvt omes.

31 *Hiyomet* omekv, estimvt Hesaketvmeset ome te, Cehofv mv tvlkusat tokon omat? momen estimvt cvtot ome te, pun Hesaketvmeset mv tvlkusat tokon omat?

32 Mv Hesaketvmese yekcetvn es cv wvnayet, vm vyetv temvpoken hayat:

33 Cv'len eco e'*le* omvken hayet, vn liketv hvlhawan vc oh licet os.

34 Emet cv'nke tepoyetvn mvhayet os, momat cv'nket cvto-lane eccv-kotaksen kotaksecet os.

35 Momen hesayeckv sevrvnvkv ocetskan a'metskvtes: momen ce'nkvpervt cv yekcicep, cen yvmvskvt rakken cv hayet os.

36 Cv'le vwiketv vm elecvn rakrvken hayetsken, cv'let fekvkekot os.

37 Vc vnrapvlken assecakit cakkvyet os: momet pokeko emunken rafulkvkos.

38 Nvfkakvye emunken asvpvkleko taye haket os; cv'le elecvn tvkpvlatket os.

39 Horre tepokv ohfvccvn yekcetvn es cv wvnvkuecet, vc vnrvpen asvpaklvten cv'lecvn svpaklecetsket os.

40 Momet vc vnrapvlket era taken vc oh fulothuecaken hayetskvtes.

41 Huchkakis, hesahuecvre sekates; vn homecakan sumhuecaren, Cehofv tisem ohhuehkakis, em vyoposkekates.

42 Momof ekvnv em mokke hotvle ehomv etvpomen telekmen hocvyvtes: vklewvhe tchoyvnkv ocat etvpomen vpvlvtvyvtes.

43 Este em etenrvpueckv take enkvpvken cv hesayecetsket os; etvlwv cahmelikv e'kvn cv hayetsket os; este kerrvkatet cv'lecvn svpvklvres.

44 Vc ohfvccvn pohakat vpakusen vm vpohicvkvres: tvleporvlket cv'lecvn e svpvklecvkvres.

45 Tvleporvlket sumecet os; momet fekeket em ehketv yekcakat asossen yicet os.

46 Cehofvt hesaket likes; momen vn cvtot vkvsvmhoyet omekvs: momen cv hesayeckv en Hesaketvmeset vrakkuehocet omekvs.

47 Hesaketvmese est em pvleckvn vn hayat tat, momet etvlwv cahmelikvn cv'lecvn svpvklecat,

48 Mvt vc vnrapvlke enkvpvken cv hesayecet os; henka, vc vnrvpen asvpvklat senhvlwen cv kvwapetsket os; este holwvyecat enkvpvken cv hesayecetsket os.

49 Monkv, Cehofv toyetskat, etvlwv cahmelikv vpvkakit vkvsvmkvn ce'mares, momet vkvsvmkvn ce hocefkvn es vyvhikares.

50 Hesayeckv rakken em mekkon emet os; momet em vfehoyvte Tcwen en honvpse esyoman, meyuksv-sekon vnokecet os.

ESVKVSVMKV 19.

Yvhlkv Enhomahtv en *kaɲoyat.* Tewe es em Vkvsvmkv.

Hvlhawat Hesaketvmese en rakketvn kerkuecen, tektvnkat e'nke em vtotketvn hecicet os.

2 Nettvt opunvkvn nettvn em punayen, neret nakkerretvn neren kerkuecet os.

3 Opunvkv sekon, empunvkv tis sekot os; en hake taken pohkekot os.

4 Momis en hake take ekvnvn hvmecicet ayen, em opunvkv takeu ekvnv em eyuksvn oricvket omes; eme take em etenrvwvn escukohakvn hvsen en huericvtet os.

5 Mvt hokte epayvranat en nvthofv aosse omet ot, estehunvnwv yekce temvrkv letkvrane es *afvckat* omet afvcket os.

6 Em vyetv hvlwat e yuksvn avtet omen, fulotke ayat mv em eyuksvn oret omes: momen en hiyyet naket em ehkekot os.

7 Cehofv em vhakv temvpoket omet, est em puyvfekcvn ohfulecicet omes; Cehofv en kerkueckvt, mehenwet omet, hoporrenvkekan hoporrenvkuecet os.

8 Cehofv nanvke komvtet estefeken afvcecicet, fvccvt omakes: Cehofv nak makvtet hvsatkuset omet, est en renakvn ohhvyvyicet os.

9 Cehofv em penkvlkvt, hvsvtket omet, estofis aye emunkvt omen; Cehofv em fvcceckv mehenwvket omet, esfackusen fvccvket omes.

10 Cvtokunaplane *semuntvlen*, henka, cvtokunaplane-sulke semuntvlen eyahocvre tayet omes; momen fo en cvmpe momen fo en cvmpe e hute a pvlatkat sencvmpvket omes.

11 Erohvtvlakat cem vtotkvt mvn es em vcahhonet omes, momen mv vfvstetv ofvn feketv rakket oces.

12 Estimvt *em* etehoskakat kerre taya? *vm mvtte* ehkvken *vm* vkueyicet cv hvsvtecvs.

13 Momen ohvtvlakat mehcvre kome *naorketv* enkvpvken cem vtotkvn vcavecvs; vc ohfvnket ohmvkates; momof temvpoket omit, naorketv rakkat ohfvccvn vm mvttekot huerares.

14 Aeha, Cehofv, vn cvto momet cv nesv toyetskat, cv cukwv em opunvkv, momen cv feke em vkerrickvt cen renakv ehomvn es ece 'fvcecice tayet omvkekvs.

ESVKVSVMKV 20.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat.* Tewe es em Vkvsvmkv.

Cehofvt estemerketv nettv omof cem vpohicekvs; Cekvpe en Hesaketvmese e hocefkvt hvlwen, vcaken ce huericekvs.

2 Em escukohakv vcakat aossen vnickvn ec ohtohtet, Sivn aossen ce yekcicekvs;

3 Cen nak emetv omvlkvn vkerricekvs, momet ohnekrickv e'metskan cenakuecekvs:

4 Ce feke em cyackv vcvkvyen ce'met, nake ohvkerricetskat omvlkvn esfvcecekvs.

5 Hcsayeckv esvlaketskat es epu 'fvckvres, momet pun Hesaketvmese e hocefkv ofvn pun tvlelennvn svpvkleceyvres: Cehofvt nanvke em 'pohetskat omvlkvn esfvcecekvs.

6 Hiyomat Cehofvt em vfehoyvten hesayecaten kerris: e'nkvperv en yekce hesayecat eteropotten hvlwe tvlofv vcakat aossen em vyoposkvres.

7 Escvlleckv-pvfnvn *em enhonrat* sasen, corakko *em enhonrat* sases, momis pumet Cehofv pun Hesaketvmese e hocefkvn vkvsameyet os.

8 Entakct potokaket, tvkpvlatket os: momis pumet akvwvpiket, fvccvn svpakleyet os.

9 Cehofa, pu hesahuecvs; huehkeyof, Mekkot pum vpohicekvs.

ESVKVSVMKV 21.

Yvhlkv Enhomahtv en *kahoyat.* Tewe es em Vkvsvmkv.

Cehofv toyetskat, mekkot cen yekcen es afvckvres, momet hesayeckv svlaketskat mvtawwvt es afvcke tares!

2 E feke em eyackvn emetskvtes, momet e cukhvrpe nak cem 'pohan enkvpvken hvlvtetskekates. Sela.

3 Este nanvke es en herakan es vnrapetskekv; cvtokunaplane mahhe kvtvlvkv e'kvn em ohlicetsket os.

4 Hesaketvn cem 'pohen, emetskvtes, nettv en sulke meyuksv-sekon etecvkvpeyen.

5 Hesayeckv svlaketskat ofvn em vrakketvt rakket os: rakketv vrakketv tepakan oh wvkecetsket os.

6 Meyuksv-sekon esestafvcecickvn hayetskekv: vpaketskat afvcketvn es afvcken hayetsket os.

7 Mekkot Cehofvn em enhonret omekv, momet Hvlwe Mahat em vnokeckv eteropotten vkueyihocekot huervres.

8 Ce'nket ce'nrapvlke omvlkvn eshecvres: cen homecakaten ce'nkvpervt eshecvres.

9 Cvpakketskof, rekkickv hute totkv fenke ocat omvken hayetskvres. Cehofvt, cvpvkket omof, nokmelvkvres, momen totkvt lokvkvres.

10 Em ette take ekvnv enkvpvken yvmahkuecet, e nerkv taken este en hopuetake vpvkakvte enkvpvken yvmahkuecetskvres.

11 Ece'nrvpen nak holwvken komakvtet ok: naken vkerricakvtes, mv momecvkeko tayat.

12 E'ra taken yefulecicvkvren hayetskvret ok, e turofv

take vnrvpen cem eccv-kotakse e fvkvn es emetetakuecetskvres.

13 Cehofv toyetskat, cen yekce ofvn ce kvwvpkekvs; momat yvhiket, cen yekcen vkvsvmcyvres.

ESVKVSVMKV 22.

Yvhikv Ennomahtv en *kahoyat:* Iceler has Seha. Tewe es em Vkvsvmkv.

Vn Hesaketvmesē, vn Hesaketvmesē, estoman cv wihketske haks? *estomaten* vm vnicetv en hopvyen *hueret*, hihkvyat em opunvkv *en hopvyen hueretske te?*

2 Aeha, vn Hesaketvmesē, nettvn huehkvyis, *vm* vyoposketskekos; momen neren vn cvyayvketv sekos.

3 Momis ceme, Eslevl vkvsvmkv vpvken liketskat, hvsvtke toyetskes.

4 Pu'rkvlket cemen cem enhonrakvtes, momen hesahuecetskvtes.

5 Cemen ec ohhuehkaket, hesahokvtes; cem enhonrakvtes, momen vlsvkuehocekates.

6 Momis vnet cuntv toyit, este toyvkos; vlesketv est en *huerit;* este en homecke toyis.

7 Cv hecakat omvlkvt vc· vpelicaket os; e cukhvrpen weleksecakes; ekvn norotticaket os.

8 Cehofvn em enhonrvtes, ent hesayecekvs; emen es afvcket omekv, hesayecekvs, *makaket.*

9 Momis cemet hopuetakhuten a 'vc ossicvte toyetskes: cvcke e hokpen *oh wakkvyof* enhonraren hayetskvtes.

10 Hopuetakhute aossvyan vteken ec oh wihokvyvtes; cv'cke e nvrke aossvyan vteken cemet vn Hesaketvmese toyetskes.

11 Vn hopvyen huyiretskvs, estemerketvt vwolet omekv; estit vnicv sekot omekv.

12 Wakv-hunvntake sulket vm vfulotaket os; wakv-

hunvntake yekcvke, Pesvn fullat, vm vfulotken e svpvklecaket os.

13 Este-papv nakselahlece hehke *omet* e cukwv taken rakken es vc oh hvwecaket os.

14 Ucwv omet cv pvlatket os, momen cv fune omvlkvt etetekkekvn asossaket os: cv feke foneha omet cv 'nvcofvn rekikes.

15 Vn yekce vrkvswv tvkocke omet kvrpet omes; momen cv tulaswvt cv nutvkhvn vlokpet os: momen elkv em mokken vwolicen cv hayetsket os.

16 Efvt vm vfuloten, holwvyecvlke nvkaftat e svpvklecaket omekv: cv'nke cv'le esyoman sekeyahkes.

17 Cv fune omvlkvn vhonkvtvye tayes; mv holwvyecakat cv hecet, es afvcket vc oh hecaket os:

18 Vm vccvken etekvpicet, vn kapv estit omvre eskerraket omes.

19 Momis cemet, Cehofv toyetskat, hopvyen huyiretskvs: vn yekce toyetskat, vm vnicetvn lvpecvs.

20 Eslafkv-cvpko enkvpvken vm puyvfekcvn hesayecet, encakvyan efv en yekce enkvpvken hesayecvs.

21 Este-papv e cukwv enkvpvken cv hesayecet, wakv semvnolvike e yvpe a vc ossicvs: momet vm vpohicetskate!

22 Ce hocefkvn tecakkakvyvten en kerkuecares: este nvkaftat em etenrvwvn ece 'kvsvmares.

23 Hesaketvmese em penkalatskat, vkvsvmvkes; Cekvpe en honvpse omvlkatskat vrakkuecvkes; momet Eslevl en honvpse omvlkatskat, em penkvlkv ofvn svpvklvkes.

24 Estemerkakat em estemerketvt vmoskomekot huerekot, en homecekot; momet e turofvn em ehekot, momis ohhuehkof, em vpohicet omekv.

25 Vkvsvmkv es cem vlakvyat, nvkaftetv rakkat ofvn,

cemen avtet omes: empenkvlakat ehomvn nanvke etemfvccetv vcacvke hayvyvtet fekares.

26 Eyaskakat homipet, fvcecvkvres: mv hopoyakat Cehofvn vkvsvmvkvres: ce feke taket meyuksv sekon hesaket omekvs.

27 Ekvnyuksvlke omvlkvt vkerricet, Cehofvn oh fulecvkekvs; momen etvlwv cahmelikv en cuko-hvmecvlke omvlkvt ce homvn tokkeket, ece 'rakkuecvkvres.

28 Ohmekketvt Cehofv enaket omen, etvlwv cahmelikv ohfvnket, es em evpayvt omekv.

29 Ekvnv em *este* nehakat omvlkvt homipet, tokkeket, vrakkuecvkvres: ekvnv em mokken vkhvtvpecat ehomvn potokakvres, mv em puyvfekcv wenaken vcayeceko tayat.

30 Este honvpset em vtotkvres; Pucasen opunvyecet honvpse *yicvranat* en kerkuehocvres.

31 Yihcet, em fvccetvn, emet momecvten, este heckvkvranan en kerkuecvkvres.

ESVKVSVMKV 23.

Tewe es em Vkvsvmkv.

Cehofv yvpefikvhecicvt vc vhecicvt os; naken v'nkusvpkekares.

2 Nanopkv lanan cv wvkecet os; uewv vfopke fekvpkv ocan *cv* yvpayet es vc ayet os.

3 Vm puyvfekcvn yohfulecicet os: fvcectv en nenucvlken *cv* yvpayet es vc ayet os, e hocefkv vrahkvn.

4 Henka, elkv em vpette em pvnen ropottvye estomis, nak holwvke hvmkusis em penkvlvkares, cemet vc vpaketsken, es cem fvyatkv, momen es cem etekkekvt, mvt v'mahlvpvtaket ok.

5 Cv homvn ohhompetvn etetakuecetsket os; vc vnrapvlke ehomvn; cv'kvn olefv nehan es vm vfeyetsken, es vm esketvt es em pvlatket os.

6 Mehenwvn heromkv vnokeckv tepakat vn hesaketv nettv omvlkvn ye vcvkvhoyvres; momen Cehofv en cukon meyuksv-sekon likares.

ESVKVSVMKV 24.

Tewe es em Vkvsymkv.

Ekvnvt Cehofv enake tes, momen es em fvcketvt; ekvnvt momen mv ohvpokat.

2 Emet uehvtkv ocakan ohlicet, uewv rakrvken ohhuericvtet omekv.

3 Cehofv em ekvnhvlwen estimvt ohcemkvre te? momen en liketv vcakan estimvt huervre te?

4 Mv este enke hvsvthakan momen efeke hvsvtkan ocet, ehvperketvn em puyvfekcvn ohkvwapekot, emvkerret etemfvccetv vcakan es etemfvccekatet.

5 Mvt ohmerkv Cehofv avten en hecket, eme hesayeckv en Hesaketvmese avten fvccetvn en heckvres.

6 Eme hopoyvke estet, Cekvpe en *Hesaketvmese*, ce turofv hopoyakat, heyvt omakes.

7 Tvlofv em vhauke toyatskat, ce'kv taken kvwvpvkes, momen cuko 'mvhauke oce emunkv toyatskat, ce kvwvpkvkekvs, momen Mekko vrakke likat eceyvres.

8 Heyv Mekko vrakkat estimv te? Cehofv yekce, yekcetv es fvckat, Cehofv horre tepokv ofv yekce mahat.

9 Tvlofv mvhauke toyatskat, ce'kvtaken kvwvpvkes, henka, cuko mvhauke oce emunkv toyatskat, *mvn* kvwvpvkes, momen Mekko vrakke likat eceyvres.

10 Heyv Mekko vrakkat estimv te? *Suletawvlke* sulsokat en Cehofvt *omes*, mvt Mekko vrakket omes. Sela.

ESVKVSVMKV 25.

Tewe *es* em *Vkvsvmkv*.

Cemen, Cehofv toyetskat, vm puyvfekcvn ece 'kvwapis.

2 Vn Hesaketvmese toyetskat, cemen cem enhonrvyet os; vc vlisates: vc vnrapvlke vc ohfvniket ekvsvmahkates.

3 Henka, ec ohhecet cem ehakakat hvmkusis vlsekares; mv nake omecicat sekon mvkerretvn es vtotkakat vlsvkvres.

4 Cehofv toyetskat, cem vyetvn cv kerrvknecvs; cen nenucvlken v'mvhayvs.

5 Cem mehenwetv ofvn cv yvpayet, v'mvhayvs, cemet cv hesayecetskat toyetskekv: ec oh hecet cem ehakin nettvt hoyvnet omekv.

6 Cehofv toyetskat, cem merkv heromvke, momen cen heromkv vnokeckv esfvcfakan vkerricvs, enhvteceskv seko vteken ocakvtet omekv.

7 Vm mvnettetv omof naorkakvyvten vkerricekot, vhakv tohwvlvpkvyvte ocakan vkerrihcetskvs: Aeha, Cehofv toyetskat, cem vnokeckv vcvkvyen, cen heretv vrahkvn vc vkerricvs.

8 Cehofvt here momet fvccvt omes; monkv vyetv ofvn naorkvlken emvhayvres.

9 Eyaskakusan vkerrickv hayetv ofvn em fvyatet, eyaskakusan em vyetvn emvhayvres.

10 Cehofv em vyetv, mv es em etemfvccetv em vhakv esyome vcayecakat ohfvccv ocat, omvlkvt merkv mehenwv tepakat omvket os.

11 Cehofv toyetskat, ce hocefkv vrahkvn vn naorketvn es vm wikvs, rakket omekv.

12 Este Cehofv em penkalat estimv te? mvn nene enhopoyvranan emvhayvres.

13 Em puyvfekcvt heren likvres; momen en honvpset ekvnvn epucasvkvres.

14 Cehofv em etekerretv mv em penkvlakan vpaket os; momat em etemfvccetvn kerrvkuecvres.

15 Vn renakvt estofis Cehofvn vhece emunkvt os; cv'le senkvnhetvn awolhuecvret omekv.

16 Vc ohfuliket, vm merrvs; cv pohyakuset, cv 'stemerket omekv.

17 Cv feke en nokketvt rakrvke haket os; Aeha, vm estemerketv ocakan vc ossicvs.

18 Vm estemerketv momen cv feknokketvn oh hecet, vn naorketv omvlkvn es vm wikvs.

19 Vc vnrapvlken hecvs, sulket omekv; momet enhomeckv holwvyecan es vn homecaket os.

20 Aeha, vm puyvfekcvn vcayecet, cv hesayecvs; vc vlisates, cemen ec oh letkikv.

21 Temvpoketv fvccetv tepakat vc vcayecvkekvs, ec oh hecit ce 'mehakikv.

22 Aeha, Hesaketvmesē, Eslevl em estemerketv omvlkvn ossicvs.

ESVKVSVMKV 26.

Tewe *es* em *Vkvsvmkv.*

Cehofv toyetskat, vm fvccecvs, etemvpoketv ofvn yvkapvyet ok: momet vm vkerrickv melohlekot Cehofvn em enhonris.

2 Cehofv toyetskat, vc vketecet es cv kerrvs; cv nvcofvn momen cv feken eskerrvkvs.

3 Cem vnokeckvt vn renakv ehomvn ocet omen, cem mehenwetv ofvn yvkapvyet ok.

4 Este ehvperkvke vpakit likvkot omekv; momet este mvkerrvlke nvkaftan esceyvkares.

5 Holwvyeckv vtotkvlke en nvkaftetvn en homecit, naorkvlken vpakit likvkares.

6 Hvsvtketvn cv'nken es okkosares, momet mcmēn cem altvn vfulotares, Cehofv toyetskat.

7 Momat vkvsvmkv emetv en haken pohken hayit, cem vtotketv estomahakat omvlkvn kerkuecares.

8 Cehofa, cen cuko likan vnokecit, cen hvyayvke likan vnokecvyet os.

9 Vm puyvfekcv naorkvlke vpvken vteloyekot, vn hesaketvn catv pvlatkv este-hunvntake vpvken vtelohyetskvs.

10 E'nke ofv take holwvyeckvt ocen, holwvyeckv es feketv e'nkvpervt es fvcket os.

11 Momis vntat vm etemvpoketv ofvn yvkvpares; cv hesayecet, vm merrvs.

12 Tvpeksaten cv'let oh hueret os; nvkaftetv ocakàn Cehofvn vkvsvmares.

ESVKVSVMKV 27.

Tewe *es* em *Vkvsvmkv.*

Cehofvt vn hvyayvket omet, cv hesayeckvt omes; estimvn em penkvlare te? Cehofvt vn hesaketv en yekcet omes; estimvn em penkalet huerare te?

2 Holwvyecvlke, vc vnrapvlke vn horre esyomat cv 'navpeswvn lokvranet vc oh yicof, elentappet pvlatkvtes.

3 Suletawvlke sulke etohkvlkat vc vnrvpen hvpon hayaket o estomis, cv feket penkvlekares: horre etepokv vc vnrvpen kvwapke estomis, mv omof tis fekhvmket huerares.

4 Nak hvmken Cehofvn em 'pohvyvtes; mvn hopoyares; vn hesaketv nettv omvlkvn Cehofv en cukon likaren, momat Cehofv herusan hecit, en cuko vcakat ofvn vpoharen.

5 *Cv* 'stemerke nettv omof em escuko-hakv ehken vc vcayecet, em escukohakv ofv ehketv ocan vc ehvret ok; cv kvwahpet, cvtou vc oh huericvres.

6 Momen hiyomat vm vfulotakat senhvlwen cv'kvt kvwvpkvres; momen em escukohakv ofvn afvcketv nakemetvn Cehofvn emvkares; yvhikares, henka, vkvsvmkvn Cehofvn es vyvhikares.

7 Cehofv toyetskat, vn haken es huehkvyof, vpohicvs: momet vm meriyet, vm vyoposkvs.

8 Cv turofvn hopoyvkes, *maketskof*, cv feke cem punayet, Ce turofvn hopoyares, Cehofv toyetskat, kicet os.

9 Ce turofvn vm ehhetskvs; cvpvkketv ofvn cem vtotkvn em c fuliketskvs; vm vnicv toyetskes; cv hesayeckv en Hesaketvmese toyetskat, vc vtohkekot, v'nkvpahketskvs.

10 Cv'rke cv'cke tepakat cv wikaket o estomis, Cehofvt cv yvpayvres.

11 Cehofv toyetskat, cem vyetvn v'mvhayvs, momet vc vnrapvlket omecicen nenuce tvpeksan cv yvpvyvs.

12 Vc vnrapvlke nak komakat elecvn cv wihketskvs; akerrvlke laksakat momet holwvyeckv vhesakat vc vnrvpen akvwvpkvkvtet ok.

13 Cehofv en heretvn wenahokat em ekvnvn hecares, komit, mehenwvn vkvsamvyet os.

14 Cehofvn oh hecet emehakvs: ce yekcekvs, momence fekhvmket omekvs; henka, Cehofvn oh hecet emehakvs.

ESVKVSVMKV 28.

Tcwe *es* em *Vkvsvmkv*.

Cehofv toyetskat, cc ohhuehkares; vn cvto toyetskat, vc ohfvccvn hvcko pohekot huyiretskvs; vc ohfvccvn cvyayvket hueretsken omat, mv vksufkan vkhvtvpece omvye witvret ok.

2 Ec ohhuehkvyof, cv'nken cen cuko vcake ofv vcake mahat vfvccvn kvwapvyof, vm mekusvpkv en haken em vpohicvs.

3 Holwvyecvlke, holwvyeckv vtotkvlke esyomat vpvken etvn vc vkueyihcetskvs; mvt em vwolicvlken herkvn 'sem punayakis, nak holwvket e feke taken vpiket omes.

4 Em vtotketvtake vcvkvyen, momen nak momecakat en holwvyeckv vcvkvyen emvkvs; e'nketake em vtotketv vcvkvyen emvkvs; nake momecakvten pvlken fekvkvs.

5 Cehofv em vtotketvn moskomekot, e'nke nak momecakan stoskomvkekat omecicen tohtvrticekot, lekaflecvres.

6 Cehofvt vkvsvmket omekvs, vm mekusvpkv en haken em vpohicvtet ok.

7 Cehofvt vn yekcet, vn sevrvnvkvt omes; cv feket em enhoniren, vm vnicet os; monkv cv feke afvcke estvmahet os, momen es vn yvhiketvn es vkvsvmares.

8 Cehofvt en yekcetv taket omet, em vfekvte hesayeckv tohopke yekcat em ocet omes.

9 Cem esten hesahuecet, pucasetskat ohmerrvs: momen yvpefikvhecicv omet vhecicet, meyuksv-sekon kvwvpvkvs.

ESVKVSVMKV 29.

Tewe es em Vkvsvmkv.

YEKCAKAT c'ppucetake toyatskat, Cehofvn emet, Cehofvn vrakketvn momen yekcetvn emvkes.

2 Cehofvn e hocefkv vrakketv emhoyvre tetayan emvkes; efeke hvsvtketv en herusetvn Cehofvn es vrakkuecvkes.

3 Cehofv en haket uewv *sulkan* oh ocet os: rakketv en Hesaketvmese tenetket omes; Cehofvt uewv sulkan *oh tenetket os.*

4 Cehofv en hake yekcet omes; Cehofv en haket rakketv es fvcket os.

5 Cehofv en haket vcenvn kvceyet omes; henka, Cehofvt vcenv Lepenvnen ocakan wokucet os.

6 Momet wakuce omen taskvkuecet, Lepenvne Selevne tepakat wakv semvnole mvnette omen taskvkuecet os.

7 Cehofv en haket totkv fenken tekvpicet os.

8 Cehofv en haket vnrvwvn fvmoyicet os; Cehofvt Kotes vnrvwvn fvmoyicet os.

9 Cehofv en haket eco-hoktvken kayvkuecet, etovlkan rohkaken hayet omes; momen en cuko vcakat ofvn este vtckat *Cehofv* em vrakketvn opunvyecet os.

10 Cehofvt uelauke-rakko omof *Mekkot* likvtes; henka, Cehofvt meyuksv-sekon Mekkot liket omes.

11 Cehofvt em esten yekcetvn emet, Cehofvt herkvn em esten es ohmerrvres.

ESVKVSVMKV 30.

Esvkvsvmkv momet Esyvhiketv Cuko Hesaketvmese emhoyof yvhihokvte. Tewe *es* em *Vkvsvmkv*.

Cehofv toyetskat, ece 'rakkuecares, a cv kvwahpet, vc vnrapvlke vc oh afvckvken hayetskekatet ok.

2 Cehofv vn Hesaketvmese toyetskat, cc ohhuehkvyvtes, momen cv cvfeknicetskvtes.

3 Cehofv toyetskat, vm puyvfekcvn elkv hute aossen kvwapetskvtes: vksufkan vkhvtvpkvkaren wenaken vc vcayecetskvtes.

4 Em vnokeckakat toyatskat, vkvsvmkvn Cehofvn vyvhikvkes, momet e hocefkv vcakan vkvsvmkvn emvkes.

5 En cvpvkketvt vkocoknusen ocet omes; en heromkv ofv hesaketvt oces: turopuswv pvlvtketvt oce munken ohhvyvtke witvres, momis momof afvckctvt *vlaket os.*

6 Vntat, estonkon likvyof, Estofvn vc vkueyihohcekos, cv feke ofvn makvyvtes.

7 Cemet, Cehofv toyetskat, cen heromkv eteropotten vm ekvnhvlwe yekcet hueren hayetskvtes: cc turofvn ehetsken, cv penkvle tates.

8 Ec ohhuehkvyvtes, Cehofv toyetskat, momet enkusvpketvn Cehofv en hayvyvtes.

9 Vksufkan vkhvtapkvyof, cv catvt naken lopice haks? ekvnv em mokkat ece 'kvsvmvre te? mvt cem mehenwetvn kerkuecvre te?

10 Cehofv toyetskat, pohet, vm merrvs: Cehofv toyetskat, vm vnicvt omvs.

11 Vn waketvn opvnkvn vn hayetskvtes; vn sukcv hakvn vm enrecohpet, afvcketvn es cv wvnayetskvtes:

12 Es *vm* vkvsvmkvt cvyayvkekot, vkvsvmkvn ecc 'yvhikvren. Cehofv, vn Hesaketvmese toyetskat, estofis meyuksv sekon vkvsvmkvn ce'mares.

ESVKVSVMKV 31.

Yvhikv Enhomahtv en *kahoyat.* Tewe es em Vkvsvmkv.

Cehofv toyetskat, ec ofvn vm ehketvn hayvyet os: vc vlisates, meyuksv-sekon: cem fvccetv ofvn cv hesayecvs.

2 Ce hvckon a vm wiyyvs: lvpkusen cv hesayecvs: cvto yekce vn hueret, cuko tohopke cv hesayeckvn omvs.

3 Cemet vn cvto momet vn tohopke toyetskekv; monkv ce hocefkv vrahkvn cv yvpayet, vm fvyvtvs.

4 Senkvnhetv ehken vm etetakuecakvten a vc ossicvs; vn yekcetv toyetskekv.

5 Ce'nke ofvn vm puyvfekcvn *cem* wikis; Cehofv, mehenwetv en Hesaketvmese toyetskat, pvlken cv nesetskvtet os.

6 Mv ehvperketv laksvke vrakkuecakan enhomecis; momis Cehofvn em enhonrvyet os.

7 Cem vnokeckvn es vc afvcket, vc afvcke here tares: vm estemerketvn hecet, *vc* vnrvpkv ocakof, vm puyvfekcvn kerretskvtes:

8 Momet *vn* horre e'nke ofvn vm vkhottekot, cv'len taphaten sehoyicetskvtes.

9 Aeha, Cehofv toyetskat, vm merrvs, estemerketv ofvn

likikv: feknokketvt omecicen cv turwvt yvmahket os, *henka*, vm puyvfekcv cv'na tepakateu.

10 Vn hesaketvn feknokketvt yvmahkuecen, vm ohrolopen hihketvt yvmahkuecekv: vn holwvyeckvt omecicen vn yekcet sumiken, cv funet yvmahkvket os.

11 Vc vnrapvlke omvlkvt omecicen vlesketv cv haket os; henka, vm vwolicvlke ehomv mahvkvu, momet vm etekerhoyetv ehomv nake penkvlhoye tayat: fettvn arin, cv hecakat vm pefatkvtes.

12 Este elvte vkerrihoceko omit cv hoshoyet os: nakvcvnkv tvkocke omit omis.

13 Este sulkat holwvken vc opunvyecaken pohvyvtet ok, estvmv estomis penkvlkvt ocen: vc vnrvpen etemopunvyecakof, vn hesaketv sumecicetvn komet vkerricakvtes.

14 Momis, Cehofv toyetskat, cem enhonrvyet os: cemet vn Hesaketvmese toyetskes, makvyet os.

15 Vm oketv ce'nke ofvt ocakes: vn horre e'nketake enkvpvken cv hesayecvs, vc assecakateu enkvpvken.

16 Ce turofvt cem vtotkvn oh hvyvyicekvs; cem vnokeckv ofvn cv hesayecvs.

17 Cehofv toyetskat, vc vlisates, ec ohhuehkvyvtet ok: holwvyecakat vlsvkekvs: elkvhute ofvn cvyayvkekvs.

18 Cukhvrpe laksakat punayeko taye hakvkekvs; mv, ekvwmet ekvsvmkv enhomeckv tepakat es opunayet, este faccvlke vnrvpen opunvyecakat.

19 Cen heretv, mv cem penkvlakat en hericetskvte mvtawwvt rakket os, este e'ppucetake ehomvn mv cem enhonrakat em vtotketskvtet!

20 Estvpaketskat ohrvnkvt *omen*, este mv *vnrvpen* etemopunayakat enkvpvken mvn es ohranetskvtes; tulaswv etehvnkv enkvpvken escukohakv ofvn vcayecvketskvres.

21 Cehofvt vkvsvmkekvs, tvlofv yekce ofvn em vnokeckv estomahan es vc vfastvtet ok.

22 Vnet on omat, vyvkhvmketv ofvn opunayıt, cen renakv ehomv enkvpvken es vn tvcket os, makvyvtes: mome estomis cc oh huehkvyof, vm mekusvpkv en haken em vpohicetskvtes.

23 Cehofvn vnokecvkes, em vnokeckvke omvlkatskat: este heromakat Cehofvt vcayecet, mv ekvsvmkv es momecat esfvcken em feket os.

24 Yekcet omvkes, momen ce feke taket fekhvmketvn ocvkekvs, Cehofvn oh hecet e'mehake omvlkatskat.

ESVKVSVMKV 32.

Tewe *es* em *Vkvsvmkv.* Maskel.

Mv *este*, en naorketv es em wikvten, en holwvyeckv *em* ohrvnkvten en heret os.

2 Mv este-hunvnwv, Cehofv holwvyeckv em oh vkerıicekon, em puyvfekcv ofv mvkerretv sekat, en heret os.

3 Punayvkot arvyof, hihkvye munken nettv hoyanat omecicen cv fune vhassvke hakvtes.

4 Nettvn nereu ce'nket vc oh honnet omvtet ok; cv'navpeswv hiyo en kvrpetv haket os. Sela.

5 Vn naorketv ce homvn kerkuecit, vn holwvyeckvn ehvkatet os; vn holwvyeckvn Cehofvn en kerkvkuecares, mahkin; vn naorketv en holwakan v'nkvpvyecicetskvtes. Sela.

6 Heyv vrahkvn emekusapv vtekat ce hechoye taye oketv omof ce mekusvpekvs: mehenwvn, uelauke rakrvket kvwapkakof, oricvkekares.

7 Vm ehketv toyetskes; estemerkv enkvpvken vc vcayecetskvres; hesayeckv esyvhiketv 'svm vfulotetskvres.

8 Ce mvhayit, vyetv ayvranetskan cen kerkuecares: cv turwv es ec oh hecit, ce mvhayares.

9 Corakko monkat corakkopihkv hoporrenkv ocvkekat omet ohmatskvs; mv e cukwv take cuksakkv, cvto

momen cuksakkv fvkv es hvlvtkvranet os, ece 'wolicvkekaren.

10 Feknokketv sulket holwvyecakat em ocvket os: momis Cehofvn em enhonrat merkvt em vfulotvres.

11 Este faccvlke toyatskat, Cehofv ofvn afvcket, afvckvkes: momen ce feke take ofv fvccvke omvlkatskat, afvcketvt omecicen afvcket huchkvkes.

ESVKVSVMKV 33.

Este faccvlke toyatskat, Cehofv ofvn afvcket yvhikvkes, este faccvket vkvsvmvkvre momvre heret omekv.

2 Kervlvn hayecet, Cehofvn vkvsvmkvn emvkes; eshayeckv fvkv pale ocat hayecet, vkvsvmkvn vyvhikvkes.

3 Yvhiketv mucvsen 'svyvhikvkes; eslopicuset en hake yekcen hayccvkes.

4 Cehofv em opunvkv fvccvt omen, em vtotketv omvlkvn mehenwetv ofvn momecet omekv.

5 Fvccetv momen fvcccckvn vnokecet os; ekvnvt Cehofv em vnokeckvn es fvcket os.

6 Cehofv em opunvkv eteropotten hvlhawat hahakvtes, momen hvlwe ofv sulsokat omvlkvn e'cukwv vhesaketv eteropotten.

7 Uehvtkv uewv ocakan nake vteloke hvlwe omen etohvteloyet, laulakan herickv-cuko ofvn hericvket os.

8 Ekvnv omvlkvt Cehofvn em penkvlvkekvs; yvmv ekvnv vpokat omvlkvt emen em penkvlvkekvs.

9 Emet opunahyen, haket on; mahken, yekcen huervtet omekv.

10 Cehofvt etvlwv cahmelikv ohvkerricakat ehvperken hayet os; etvlwv cahmelikv em vkerrickvtake estometv sekon hayet omes.

11 Cehofv em vkerrickvt estofis yekcet hueren, e feke

nak komat estehonvpse erhonvpsetv omvlkv etehoyvnen yekcet hueret omvres.

12 Mv etvlwv en Hesaketvmese Cehofvt omat, momet mv este eme mahusat epucasetvn Cehofvt enhopoyvkvte, en heret omes.

13 Cehofvt hvlwen avfvnnaket omes; este en hopuetake omvlkvn hecet os.

14 En liketv avfvnnaket, ekvnv oh vpokat omvlkvn hecet os;

15 Mv omvlkv e feketaken hahicet, em vtotketv omvlkvn vketecet omes.

16 Mekko suletawvlke en sulkat etehoyvnen hesayehocat sahsekos; este-hunvnwv yekcat en yekce rakkat etehoyvnen hesahokckot os.

17 Corakkot esohfvnketv ohfvccv ehvperkvt omet, en yekce rakke etehoyvnen *este* estomen hesayehcekot os.

18 Hecvs, Cehofv en renakvt em penkvlakat oh ocen, em vnokeckvt hopoyakaten oh oces:

19 Em puyvfekcv elkv enkvpvken hesayecet, elauko omof hesahcken vcayecvret.

20 Pum puyvfekcvt Cehofvn e'mehaket os; emet pum vnickv momet sevrvnvkv punaket os.

21 Pu feke emen es afvckvret ok, e hocefkv vcakaten em enhonreyet ok.

22 Cehofv toyetskat, cem merkvt ep oh-ocekvs, cem enhonreyat vcvkvyen.

ESVKVSVMKV 34.

Esvkvsvmkv Tewe coyvte, Epemelek ehomvn hoporreneko e omecet, mvt vtohlken, enkvpakvte omof.

Oketv estomis omvlkvn Cehofvn vkvsvmares; cv cukwvt em vkvsvmkvn opunaye munkv tares.

2 Vm puyvfekcvt Cehofvn es ekvsamet opunayvres; eyaskakat pohhet, afvckvke tares.

3 Vc vpaket Cehofvn vrakkuecet, etohkvlket e hocefkvn hvlwecvkeres.

4 Cehofvn hopoyvyvtes, momen vm vyoposiket, vm penkvlkv omvlkvn vc ossicvtet os.

5 Oh hecakvtes, momen *e turofheckv take* hayvyakvtes, momen e turofv taket vlsvkekares.

6 Heyv este estemerrat huehkvtes, momen Cehofvt em vpohicet, em estemerketv omvlkv aossen hesayecvtes.

7 Cehofv em penkvlakat em encel vfulotke hvpon hayet, hesahuecet os.

8 Eskerret, Cehofv heret omen kerrvkes; estehunvnwv em cnhonrat en heret os.

9 Em vnokeckatskat, Cehofvn em penkvlvkes, em penkvlakat enkusvpketv en sekot omekv.

10 Este papv mvnettakat nake enkusvpket, elawvkvres, momis Cehofv hopoyakat nake here estomis enkusvpkekares.

11 Hopuetake toyatskat, ahwet vm vpohievkes: Cehofv em penkvlkvn ce mvhayvkares.

12 Este-hunvnwv hesaketvn eyacet, heran hecvret, nettv *sulkan* vnokecat, estimvt o haks?

13 Cc tulaswv holwakat enkvpvken vcayecet, ce cukhvrpe mvkerretv opunvkv enkvpvken vcayecvs.

14 Holwakan enkvpahket, heran momecvs; herkvn hopoyet, vcvkvyvs.

15 Cehofv en renakvt este faccvlken vketecet, e hvckot en huehketv taken vketecet os.

16 Cehofv e turofvt holwvke momccakan vnrvpet omes, ekvnvn svnvcomvn vkerrihocekaren hayvret.

17 *Faccvlket* huehkaken, Cehofvt em vpohicet, em estemerketv omvlkvn asossicet omes.

18 Cehofvt mv este efeke kvcke ocakat em vwolet, mv puyvfekcv kvncvpuse ocakan hesahuecet os.

19 Este fvccakat em estemerketv sulket omakes, momis Cehofvt mv omvlkvn asossicet omes.

20 E fune omvlkvn vcayecen, mv hvmkis kvckekot os.

21 Nak holwakat holwvyecvn clecet os, momen este faccv en homecat ohfvccehocvres.

22 Cehofvt em vtotkvlke em puyvfekcvn pvlken neset os, momen emen em enhonrakat hvmkis ohfvccehocekares.

ESVKVSVMKV 35.

Tewe *es* em *Vkvsvmkv*.

Cehofv toyetskat, mv cv tenrvpuccakat etenrvpuecvs; mv vc vnrvpen tepoyakat vnrvpen tepoyvs.

2 Sevrvnvkv momen sevrvnvkv-rakkon hvlahtet, vm vnicetskvret ahuervs.

3 Momet cufunfvsken aossihcet, mv vc assecakat vnrvpen nenen vkhottvs: vm puyvfekcvn em punayet, Ce hesayeckv toyis, kicvs.

4 Mv vm puyvfekcv hopoyakat vlsvke hahken, vlesketvn en hayvkhoyekvs; mv vn holwakvren vkerricakat pvlken fulecihocet, vlesketvn en hayvkhoyekvs.

5 Nak en tvleesse hotvle ehomv *vtohkat* omet omvkekvs, Cehofv em encel vtohtet vpeyecicen.

6 Em vyetv taket yomucket, tenaspet omekvs; momet Cehofv em encel assecen.

7 Naket omecice sekon em ekvnsufke taken senkvnhetv *vk* vm ehakvtet ok; nake omecice sekon *vksufkan* vm puyvfekcvn en korrakvtes.

8 Kerreko munken sumecickvt oh vlvkekvs, momen senkvnhetv ehvtet eme mahusan esekvs; mv sumecickv mahusan vk ivtkekvs.

9 Momen vm puyvfekcvt Cehofv ofvn afvckvres; hesayeckv est em ocan es afvcke tares.

10 Cehofa, ceme omat estimvt like haks? mv este estemerran yekcetv es emuntalat enkvpvken hesayecet, henka, estemerre momen enkusapkan svpenkvlecat e'nken ossicat, cv fune omvlkvt makvkvres.

11 Akerrvlke fvccvkckat akvwvpkaket os, nanvke kerrvkan vm 'pohaket os.

12 Holwakan heran vyoposken fekaket os, momat enkusvpketvt vm puyvfekcvn oh vlvket os.

13 Momis vnet on omat, entaket enokhokof, vm vccvke sukcvhakvt omvtes; eelvweckv vm puyvfekcvn es estemerricvyvtes; momen vm mekusvpkv cv hokpe mahusan oh fulkvtes.

14 Vn hesset omet, monkat tecakkvyvte tis omit arvyvtes: *este* e'cke oh wakat omit waket, cunekit arvyvtes.

15 Momis vnet cv 'lentappof, afvckvket e vteloyakvtes: vhakv-kacvlket vc vnrvpen e vteloyakvtes, momen kerrvkates; fekhonnekot cv selahlecakvtes.

16 Vpelkv-hayvlke hompetv-rakkon fulle omvket e nuten 'svc oh etetekkakvtes.

17 Pucase toyetskat, en hofune estomomusen *heyvn* hecetskvre te? en sumecickv take vm puyvfekcvn a vc ossicet, cvnake hvmkusan este-papv enkvpvken hesayecvs.

18 Nvkaftetv rakke ofvn vkvsvmkvn ce'mares: este sulkat vpvken ece 'kvsvmares.

19 Fvcceko vc vnrvpakat vc oh afvckahkates; naket omecice sekon vn homecakat eturwvn mesetticahkates.

20 Herkvn opunahoyekot, momis este ekvnv ofv mahlvpvtkvke vnrvpen opunvkv mvkerrakan vkerricvket omekv.

21 Momet e cukwv taken vc vnrvpen rakken hvwecakvtes; Es en lopic, es en lopic, pun renakvn es hehcēs, makakvtes.

22 Cehofv toyetskat, cemet hecetsket os: cvyayahketskvs: Pucase toyetskat, vn hopvyehcetskvs.

23 E nekeyicet, vm fvcceckvn ahonehcet, nak vm fvccehccvre vrahkvn ahonecvs, vn Hesaketvmese, momet cv Pucase toyetskat.

24 Cehofv, vn Hesaketvmese toyetskat, cem fvccetv vcvkvyen vm fvccecvs, momen vc oh afvckahkates.

25 Efeke take ofvn, Es lopic, momēn pu yacet os, makahkates: Nokmeleyvtes, makahkates.

26 Vn holwakat es afvckakat etohkvlket vlsakuse hahket, vlesketvn en hayvkhoyekvs; mv vc vnrvpuece e hvlwecakat vlesketv momen hocefkv hopvnketvn vchoyvkekvs.

27 Nake vm fvccat es afvckakat, afvckaket ahuehkvkekvs: momet Cehofv, mv em vtotkv en lopickv es afvckat, vrakkuehocekvs, makake emunkvt omekvs.

28 Momen cv tulaswvt cem fvccetv *momen* ece 'kvsvmkvn onaye munken nettvt hoyvnvres.

ESVKVSVMKV 36.

Yvhlkv Enhomahtv en *hahoyat.* Cehofv em vtotkv Tewe *es* em *Vkvsvmkv.*

Este holwvyecv en naorketvt cv feke ofvn opunayet, En renakv ehomv Hesaketvmese em penkvlkv sekot os, maket os.

2 *Hesaketvmeset* vn naorketvn eshccekot en homecekares, komet, eme mahusat en renakv ehomvn e emahlvpatet omekv.

3 E cukwv em opunvkvt holwvyeckv mvkerretv tepakat omakes: hoporrene vretvn *momen* here momeckvn wikvtet os.

4 En topvn wakket, holwvyeckvn vkerricet os; vyetv herekon e huericet os: nak holwakan en homecekot os.

5 Cehofv toyetskat, cem vnokeckv hvlhawan oces; cem mchenwetvt sutvn *oret* omes.

6 Cem fvccetvt Hesaketvmese em ekvnv hvlhawat omet os; cem fvcceckvt uehvtkv rakket omakes: Cehofv toyetskat, este momen nak wcnahokan vcayecctsket os.

7 Hcsaketvmese toyetskat, cem vnokeckv mvtawwvt vcaket os; momat este en hopuetaket ce tvrpv em vpette clecv ehketv heren eshecaket omes.

8 Nchetv cen cuko ocan esfvcken es fvcecvkvres; momen cem afvcketv ocakat em uerakkon es eskvkuecetskvres.

9 Hesaketv uekiwv ece 'pakekv; cen hvyayvke ofvn hvyayvken heceyet os.

10 Aeha, este ce kerrakat cem vnokeckvn em vyecicet, efeke ofv fvccakat cem fvccetvn em vyecicvkvs.

11 Ekvsvmkv elet vc vnrvpen vlahkates, momen este holwvyecat e'nket vc vtohikates.

12 Mvn holwvyeckv vtotkvlket pvlatkvtet os: tvkpvlvthoyvtet on, asvpvkletv umvkekares.

ESVKVSVMKV 37.

Tewe *es* em *Vkvsvmkv.*

Holwvyecvlke es e naorihcetskvs, momet holwvyeckv vtotkakat em vleskahpetskvs.

2 Pvhe omēn lvpken wocuthoyen, nak lane omet yuknvkvret ok.

3 Cehofvn cm enhonret, heren momecvs, momet ckvnvn liket, em mehenwetvn 'se hompicetskvres.

4 Cehofv ofvn e afvcecicvs, momen ce feke em eyackvn ce'mvkvres.

5 Cem vyetvn Cehofvn em wikvs; momet emen cm enhonrvs, momen emet sohfvcecvres.

6 Momet cem fvccetvt hvyayvke omēt aossvren hayet, cem fvcceckvn fvccvlike omen hayvres.

7 Cehofv ofvn fekapet, momis komet em ehakvs: este

nak omvl heren em ayat ohfvccvn 'se naorihcetskvs; mv este nak holwvhoken momehocvren em vkerrickvn hahyet. sohfvcecat omecicen 'se naorihcetskvs.

8 Cvpvkketvn wiket, enhomeckvn enkvpvkvs: nake estomis 'senaorihcetskvs; holwvke *momeckv* tvlken *oh ayet omekv.*

9 Holwvyecvlke warhoyen, momis Cehofvn oh hecet e'mehakakat, mvt ekvnvn epucasvkvret ok.

10 Oketv kocuknusat hoyanof, holwvyecvt sekaret ok: momen, likvten heren vketecetskis, sekares.

11 Momis eyaskakat ekvnvn epucaset, herkv es em fvcketvn 'se afvcecicvkvres.

12 Este holwvyecvt este faccv vnrvpen nanvken ohvkerricet, e nuten es oh etetekket os.

13 Pucaset vpelicet os, en nettvt vlvkvranan hecet omekv.

14 Holwvyecakat estemerrvlke nake enkusvpkakat esyoman tvkwiket, mv vyetv ofv fvccvn *yvkvpakan* pvsvtvkvret eslafkv-cvpkon achset, momet em eccvkotakse taken kunhicaket omis,

15 Em eslafkv-cvpko taket e feke mahusan sekeyen, em eccvkotakse taket kvcekvres.

16 Estomuse este faccv ocat holwvyecvlke sulke en naksuleckv es en heret os.

17 Holwvyecakat e sakpv take kvceken, momis Cehofvt este fvccakan hvlatet omekv.

18 Temvpoke fullat en nettv taken Cehofvt kerret os, momen nake epucasakat meyuksv-sekon ocvres.

19 Oketv holwakat omof vlsvkekot, elauko nettv omof fvcecvke tares.

20 Momis holwvyecakat sumhoket os: momen Cehofv vnrapvlket yvpefikuce e neha omvket os: sumeces; ekkuce hahket, sumecet os.

21 Naorkvt est em palilet, pvlken fekekot os; momis este faccvt herome emunket nak estemet os.

22 Mv *Cehofv* ohmerrvtet ekvnvn epucasaken, mv ohtvhikvten warhoyvres.

23 Cehofvt este-hunvnwv ele vwiketvn yekcicet os, momet em vyetvn es afvcket os.

24 Latke estomis, tvkwihoke mahet omekares, Cehofvt e'nken hvlatet ok.

25 Cv mvnette arvyvtet, momet hiyomat vc vculet os, momis este faccvn wihoken hecvkot, en honvpset tvklike vpohaken hecvkates.

26 Estofis est en heromet, est em palet os: momen en honvpsen ohmerkvt oh ocet os.

27 Holwakan enkvpaket, heren momecvs; momet estofis liketskvres.

28 Cehofvt fvcceckvn vnokecet, em vnokeckakan wikekot omekv; meyuksv-sekon vcayecvkhoyet os; momis holwvyecakat en honvpsen warhoyet os.

29 Este-faccvt ekvnvn pucaset, mv ofvn meyuksv-sekon likvres.

30 Este-faccv e cukwvt hoporrenkvn opunayet os; momen e tulaswvt fvcceckvn opunayet os.

31 En Hesaketvmese em vhakvt e feken vpiket omen, e'le-vwiketv hvmkusis elentapiyekos.

32 Holwvyecvt este-faccvn vketecet, elecetvn hopoyet os.

33 Cehofvt e'nke ofvn wikekot, em fvccehocof ohfvcce-cekares.

34 Cehofvn oh hecet, e'mehakvs, momet em vyetvn vfvstvs, momen ekvnv epucasetskvren ce hvlwecvres; holwvyecakan warhoyof, *emahlvpvtket* hecetskvres.

35 Holwvyecv yekcetv rakke ofvn hueret, eto lane vkuehoyvte seko here honte omet e pvticen hecvyvtes.

36 Momis sumkvtes, momen hecvs, sekates: henka, hopoyvyvtes, momis heckeko tayvtes.

37 *Este* temvpokan vketecet, *este* facevn hecvs, *mv* estehunvnwv em eyuksvt herkvt omekv.

38 Momis vhakv-kacvlken etohkvlken yvmahkuehocvres; holwvyecakat em cyuksvn, warkvres.

39 Momis este-facevlke hesayeckvt Cehofv avtet os; estemerketv oketv omof em vrvnaketv yekcet os.

40 Momen Cehofvt em vnicet, hesahuecet os: holwvyecvlke *e'nke taken* asossicet, hesahuecet os; em enhonrvket omekv.

ESVKVSVMKV 38.

Tewe es em Vkvsvmky, vkerricepueckvn.

Cehofv toyetskat, cvpvkket vm vschekot, cen cvpvkketv hiyyat ofvn cv 'stemerrihcetskvs.

2 Cem eccvkotakse en ret cv sekehyet, vfekhonnaken, ce'nket yekcen vc ohwetenket omekv.

3 Cvpakketskat omecicen cvfeknetvt cv 'navpeswv ofv sahsekos; momen vn naorketvt omecicen fekvpkvt cv fune ofv sekos.

4 Vn naorketvt cv'kv onvpvn kvwapkekv; nake karonhoyvre honne mahat omet, en honnet vc ohfvnket os.

5 Cv hoporrenekatet omecicen rukafkv es cv tonufkvte fvmpepet okumvket os.

6 Vn nokket, tayen cv potoket os, wakvyet emunken nettvt hoyanet omekv.

7 Cv tetackv nekretv es fvcket omen, cv 'navpeswv ofv cvfeknetv sahsekot omekv.

8 Cv yekcekot, tayen cv tonufket os: cv feke fekherekat omecicen hihkvyvtet os.

9 Pucasē, vm eyackv omvlkvt ce homvn oces; momen hihkvyat cem ehkekot os.

10 Cv feket tasken, vn yekcetvt vc vnahet os; vn renakv tisem en hvyayvke tat v'nkvpaket os.

11 Vc vnokecvlke vn hessvlke esyomat vn nokkickv en hopvyen svpaklet os.

12 Mv vn hesaketvn hopoyakateu *cv'svkvret* senkvnhetvn etetakuecaket os; momen vn nokkickvn hopoyakate nanvke estenaoricvke tayan opunayet, mvkerretvn vkerricaken nettvt hoyanet omes.

13 Momis vnet, este hvcko-poheko omit pohvkot os; momet este punayeko taye e cukwv hvweceko omēt omis.

14 Henka, este-hunvnwv poheko, momen mv e cukwv ofv opunvkv es est em vyoposketv seko omēt omis.

15 Pucase vn Hesaketvmese toyetskat, vm vyoposkvs, cemen, Cehofv toyetskat, cem enhonrikv.

16 *Opunayit*, Vc oh afvckahkates, cv'le en tenaspof, vc vnrvpen e rakkuecahkates, makikv.

17 Cv cekunnvranusin, cv feknokkat cv homv oce munkvt omekv.

18 Vn holwvyeckvn kerkuecit, vn naorketvn cv feken es nokkicaret okv.

19 Momis vc vnrapvlke tahopket omet, yekcvket omes; momen naket omecice sekon vn homecakat sulket omakes.

20 Holwakan herat vyoposken emakat vc vnrapvlke hahakes; nake heret oman vcvkayikv.

21 Cehofv toyetskat, cv wihketskvs; vn hopvyehcetskvs, vn Hesaketvmesē.

22 Pucase, cv hesayeckv toyetskat, vm vnickvn lvpecicvs.

ESVKVSVMKV 39.

Yvhlkv Enhomahtv, Ceturvne en *hahoyat.* Tewe es em Vkvsvmkv.

Vm vretvn vketecares, cv tulaswvn es naorkvkaren: holwvyecvt cv homvn arof, cv cukwvn cuksakkuecvye tares, makvyvtes.

2 Cvyvyahket, opunayvko hahkit, nak herat tisem e en hvlatit, opunayvkates, momen cv feknokketvt tekyvmke tates.

3 Cv feke vc ofvt hiyye haket os; vkerricvyof totkvt etikes: *momof hvmmakit* cv tulaswvn es opunayvyet os:

4 Cehofv toyetskat, vn *hesaketv* em eyuksvn cv kerrepuccet, vn nettv em vhopakv naket omen, cv kerrepuecvs, estomvteken vn yekce sekan kerraren.

5 Hecvs, vn nettv estenke en taphe omen hayetskvtes; vm vculkv ce homvn nake-toko omet os: mehenwvn este vtekat en hueretv here mahat to estomis, ehvperketv tvlket os.

6 Mehenwvn este vtekat heckv ehvperkvn es yvkapet os: mehenwvn ehvperkvn fekhervkeko haket os; naksulecet, estimvt cvwvranaten kerrekot os.

7 Momen hiyomat, Pucase toyetskat, naken e'mehakvya? vm enhonrkv ec ofvt os.

8 Vn naorketv omvlkv enkvpvken cv hesayecvs: hoporrenckvlke em en tvkleckvn cv hahyetskvs.

9 Punayvkot omit, cv cukwvn hvwecvkates, cemet momecetskvtet ok.

10 Cv 'stemerricetskan vm vkueyicvs: ce'nke es cv nafketskat etehoyvnen cv yvmahke haket ok.

11 Este em vsehet holwvyeckv vrahkvn estemerricetskof, sukehtv omet en herusetv yvmahkvren hayetsket os: mehenwvn este vtekat ehvperketvt os. Sela.

12 Cehofv toyetskat, ce mekusapvyan em vpohicet, *ec*

ohhuchkvyan ce hvckon vwiyyvs: cv turopuswv pvlatkan cvyayvket huyiretskvs: cv'rkvlke tatc omvlkv omet, este kerkekot, tvleporvt ce homvn huerikv.

13 Acha, yvmvn enkvpakit, seko hakvko munken, yekcetvt vc oh fulkvren vm merrvs.

ESVKVSVMKV 40.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat.* Tewe es em Vkvsvmkv.

Momis komet Cehofvn e'mehakvyvtes, momen cuneket, huehkvyan em vpohicvtes.

2 Vksufke penkvlkv es fvcke momen fakke vklewvhe vc vkossihcet, cv'len cvton oh sehoyihcet, cv'le vwiketvn yekcvkuecvtes.

3 Momet esyvhiketv mucvsc, pun Hesaketvmese vkvsvmkvn, cv cukwvn vpikvtet os; sulket hecaket, penkvlvkvres, momet Cehofvn em enhonrvkvres.

4 Mv este Cehofvn em enhonrkvn hayet, ekvsvmakat momen mv fiyiket, lvksetvn vcvkvpcyakan vrakkuecekat en heret omes.

5 Cehofv vn Hesaketvmese toyetskat, cem vtotketv estomahvke cemet momecetskvtet, momen vkerrickv ep ohfvccv ocetskat sulket omakes: cc homvn etelilvken vpopuehoceko tayes: kerkuecit, opunvyecetvn komin omat, vhonkvthoye tayat senhoyvnet omakes.

6 Nake ce homv elehocvre, momen nakemetv *eti* es ecc 'fvckekot os: cv hvckon hauhicetskvtes: ohnekrickvn momen nake naorketv vrahkv ce'mhoyvren est em 'pohetskekatet os.

7 Momof vnet, Hecvs, vlakis; nakhocce polpokat ofv vc ohfvccvn cohoyet os;

8 Nake kometskan momecetv es vc afvcket os, vn Hesaketvmese toyetskat; henka, cem vhakvt cv fcke ofvt os, makvyvtes.

9 Nvkaftetv rakke ofvn fvccetvn tvlcmicvyvtes; hecvs, cv cukhvrpen vkhottvkates, Cehofv toyetskat, kerretskes.

10 Cem fvccetvn cv feke ofvn ehvkates; cem mehenwetvn momet cen hesayeckvn kerkuecvyvtes: cem vnokeckvn, momen cem mehenwetvn nvkaftetv rakkan em ehvkatet os.

11 Cehofv toyetskat, cem merkv herakan vnkvpvken hvlahtetskvs; cem vnokeckv cem mehenwetv tepakat estofis vc vcayecvkekvs.

12 Nak holwvhoke vhonkvtesko tayat vm vfulotecakekv; vn holwvyeckvt cv cakkaket os, momat hecvko tayes: cv'kv-esse sensulket omaken, cv feke en yekcet sumket os.

13 Cehofv toyetskat, cv hesayecctv es cce 'fackate! Cehofa, vm vnickvn lvpecicvs.

14 Mv vm puyvfekcv sumecicetv hopoyakat vlsvke hahket, tayen vlsvke hakvkekvs; vn holwakat es afvckakat pvlken fulcihocet, vlesketvn en hayvkhoyekvs.

15 Es ce lopic, es ce lopic! cv kicakat, vlesketv en hakvkat omecicen em estomahvkekvs.

16 Ce hopoyakat omvlkvt afackakuset, ec ofvn afvckvkekvs; cen hesayeckv vnokecakat, Cehofvn vrakkuehocekvs, estofis makvkekvs.

17 Momis vnet, cv 'stemerket, v'nkusvpket os; *momis* Pucaset vc oh vkerricet os: vm vnickvt omet, cv hesayecv toyetskes: vn Hesaketvmesē, vcewihcetskvs.

ESVKVSVMKV 41.

Yvhikv Enhomahtv en *kahoyat.* Tewe es em Vkvsvmkv.

Este estemerrusan vkerricat en heret os: en holwake omof Cehofvt hesayecvres.

2 Cehotvt vhecicet, hesaken vcayecvres, momen en heret ekvnvn oh arvres; momen en horre nak komakat em wiketskekares.

3 Enokket topvn wakkof, Cehofvt yekcicvres: em cnokketv ofvn em pvtakv omvlkvn em mvhericetsket os.

4 Vnet, Cehofa, vm merrvs; vm puyvfekcvn cvfeknicvs, ece 'naorkvyvtet ok, makvyet os.

5 Vn horre vc vnrvpe holwvken vc opunvyecaket os, Estofvn ehlen, c hocefkvt sumkvr haks? *makaket.*

6 Momen hvmket *cv* hecvranet vlaken omat, lvksetvn opunayet os; e feket holwvyeckvn e em vteloyet os: estvmvn arof, mvn onayet os.

7 Vn homecakat omvlkvt vc vnrvpen etewvswvhoket os: vc vnrvpen vn holwakvren vkerricaket os.

8 Enanokketv holwakat vliket os; momen mucv wakkat alike sekares, *makaket os.*

9 Henka, vn hesse etekerruseyat mahusat, mv em enhonrin, vn tvkliken vn hompvtet, e'leceskvn vc vnrvpen kvwapvtet os.

10 Momis cemet, Cehofv toyetskat, merkvn vm ocet, cv kvwvpvs, em pvlecvkaren.

11 Es vc afvcketskat heyvn eskerrvyet os, vc vnrapvt vc ohfvniket 'sekvsvmekok.

12 Vnet on omat, vm mehenwetv ofvn vc vpvyecetsket os: ce turofv ehomvn meyuksv-sekon cv huericetskes.

13 Cehofv, Eslevl en Hesaketvmesen vrakkuehocekvs, enhvteceskv seko vteken meyuksv-sekat eroren. Emen momen Emen.

ESVKVSVMKV 42.

Kolv e'ppucetake em Maakel; Yvhikv Enhomahtv en *hahcyat.*

Eco uewv fihnakan eyacusat etvpomet vm puyvfekcvt cemen eyacuset os, Hesaketvmese toyetskat.

2 Vm puyvfekcvt Hesaketvmesen ewvnhkuset os; Hesaketvmese wenakat tat: estofvn Hesaketvmese ehomvn rorare te?

3 Nettvn nereu cv turopuswvt vn hompetvt omvnkes, Cen Hesaketvmese ta? cv kicake emunkof.

4 Heyv nanvken vkerricit, vc ofvn vm puyvfekcvn pvlatis; este sulkan evpayet, Hesaketvmese en cukon ayit, afvcketv vkvsvmkv tepakat en haket ocen, este sulke nettv vcake vcayecakat vpvket ayvyvtet ok.

5 Vm puyvfekcv toyetskat, estomaten tvkpotoketske haks? momet *estomaten* vc ofvn ce fekhereko? Hesaketvmesen em enhonrvs, nettvt ocen, e turofheckv vm vnicat *vrahkvn* emen vkvsvmaret ok.

6 Aeha, vn Hesaketvmesē, vm puyvfekcvt vc ofvn tvkpotokes: monkv Cotvne ekvnv, Hvmvnvlke em ekvnv, momen Misv ekvnhvlwan akvpvken ece 'kerricares.

7 Vklaukat vklaukan ohhuehket os, cem ueohlatkv en haken pohkof; cem uemelohlv uemelohlv rakrakat esyomat omvlkvt vc ohranes.

8 *Mome estomis* Cehofvt em vnokeckv nettvn *vc oh* ocvren makvres, momen neren vn yvhiketv mómet vm mekusvpkv vn hesaketv en Hesaketvmesen vkvwapket vc vpakvres.

9 Hesaketvmese vn cvton em punayit, Estomaten cv hohsetske te? estomaten horre vc ohwetenkat omecicen waket ari haks? kicares.

10 Cv fune wokuce omēt, vc vnrapvlket cv tvklecaket os, Cen Hesaketvmese ta? makake emunkof.

11 Vm puyvfekcv toyetskat, estomaten tvkpotoketske haks? momet estomaten vc ofv ce fekhereko? Hesaketvmesen em enhonrvs, nettvt ocen, mv cv turofheckv vnickvt omet, vn Hesaketvmeset *oman* vkvsvmaret ok.

ESVKVSVMKV 43.

Cehofv toyetskat, vm fvccecet, vm vpvyecet, etviwv vnokeckv ocvkekan vnrvpvs: Aeha, estehunvnwv mvkerre momet fvcceko enkvpvken cv hesayecvs.

2 Cemet vn yekce en Hesaketvmese toyetskekv; estomaten vc vwihketske haks? estomaten horre *vc* ohwetenkat omecicen waket ari haks?

3 Aeha, cen hvyayvke momen cem mehenwetvn atotvs; mvt cv yvpvyvkekvs; cv yvpayet cem ekvnhvlwe vcakan momet cem escukohakv vcacakan es vc vhoyekvs.

4 Momof Hesaketvmese em altvn oh ayit, Hesaketvmese vm afvcketv rakke estvmahen oh ahyvrs, momat kervlvn hayecit, ece 'kvsvmares, Hesaketvmese, vn Hesaketvmese toyetskat.

5 Vm puyvfekcv toyetskat, estomaten tvk potoketske haks? momen estomaten vc ofv ce fekhereko? Hesaketvmesen em enhonrvs, nettvt ocen, mv cv turofheckv vnickvt *omet*, vn Hesaketvmeset *oman* vkvsvmaret ok.

ESVKVSVMKV 44.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat;* Kolv e'ppucetake *es* em *Vkvsvmkvt.* Maskcl.

Hesaketvmese toyetskat, pu hvckotaken es pohēn, pu'rkvlket en nettvtake omof, nettv hofunof ocakvten, vtotketv momecetskvten pum ohayakvtet os;

2 Ce'nken etvlwv cahmelikvn esossicetskvtet omis, pu'rkvlken vhocaketskvtes; etvlwv cahmelikvn estemerrvkuecetskvtet omis, pu'rkvlken *mv ekvnvn* hvmecicvkuecetskvtes.

3 Eme mahusat em eslafkv-cvpko etehoyvnen epucasvkekon, e'nke take mahusat ohfvnketvn e en heckuecvkekates; momis ce'nkvpervt, ce'nket momen ce turofheckv en hvyayvket *momecvtes*, heromkvn em ocetskvtet ok.

4 Cemet, Hesaketvmese toyetskat, vm Mekko toyetskes, Cekvpet ohfvnkvkvren makvs.

5 Ceme ce teropotten pu'nrapvlken tvkpvlvteyvres: ce hocefkv eteropotten mv epu'nrvpet akvwvpkakan ohsvpakleyvres.

6 Vm eccv-kotaksen em enhonrvkon, vm eslafkv-cvpkot cv hesayeccekaret ok.

7 Momis cemet pu'nrapvlke enkvpvken pu hesahuecet, mv pun homecakan vlesketvn en hayvketskvtes.

8 Hesaketvmesen es ekvsame munken nettvt hoyanvtes, momen meyuksv sekon ce hocefkvn vkvsvmkvn emeyvres. Sela.

9 Momis etvn *pu* pvlahtet, vlesketvn es ep oh vlaketskvtes: momet pun suletawvlke etohkvlkakat *esossof*, vcvkayetskekot os.

10 Vnrapv ehomvn pvlken pu fulhuecetsket os; momen pun homecakat e komakat vcvkvyen svpenkvlecaket os.

11 Yvpefikv homhopvrane omēn pu 'stemetskvtet os; etvlwv cahmelikv em etenrvwvn epu 'wahecetskvtes.

12 Enrahkv sekon cem esten wiyyetsket os; enrahkv take etehoyvnen cen nakockvn ohvtvlayetskekates.

13 Pum vwolicvlke ehomvn vlesketvn pu hayet, pum vfulotke vpokat ehomvn esvpelickvn momen esvtvkleckvn pu hayetsket os.

14 Ekvnv etvlwv cahmelikv em etenrvwvn este estomis em opunvkvn pu hayet, ekv es nekattetvn etvlwv cahmelikv em etenrvwvn pu hayetsket os.

15 Vm vlesketv cv homvn oce emunken nettvt hoyanen, cv turofv vlsat vc ohranet os,

16 Mv tvhike tvklecat en haket omecicen; vnrapv momen estempvlecvt omecicen.

17 Heyv omvlkvt ep oh vlvkes; momis ce hosēkot, cem etemfvccetv ofvn emvkerret momecēkates.

18 Pu feket pvlken fulkekon, pu'le vwiketvt cem vyetvn fikvkekates;

19 Nakwenahoke sehoneckvke vpokat ofvn pu kvceyet, elkv em vpetten es ep ohranetskvtet o estomis.

20 Pun Hesaketvmese e hocefkvn pu hosvten omat, monkat pu'nken hesaketvmese etimvn oh rvtoseceyvten omat;

21 Hesaketvmeset heyvn hopoye emunket eshecekare te? estefeke enake ehkakan kerret omekv.

22 Henka, ece 'rahkvn pu pvsvthoye emunken, nettvt hoyanet os; yvpefikv pvsvthoyvrane omēn pu komhoyet omes.

23 Pucase toyetskat, vhonecvs: estomaten nocetske te? ahuervs, meyuksv-sekon *epu* pvlahtetskvs.

24 Estomaten ce turofvn ehet, pum estemerketvn momen pum vwetenkan ce hose te?

25 Pum puyvfekev taket ekvnv em mokken tvkpotoken, pu'na taket ekvnvn vlokpet omekv.

26 Pum vnickvn ahuyirct, cem vnokeckv vrahkvn pvlken pu nesvs.

ESVKVSVMKV 45.

Vvh kv Enhomahtv en *kahoyat;* Sosanem oh *kayehocvranat;* Kolv e'ppucetake *es* em *Vkvsvmkv.* Maskel. Vnokeckv Esyvhiketv.

Cv feket nake herat es fvcket es em pvlatket os: vm vtotketv mekko ohfvcevn opunvyecis; cv tulaswvt hocciev mvnvcke em escokvt omes.

2 Cen heckv este en hopuetake en heckv senheret omes; herkv ce cukhvrpen oh kvlket omes: monkv Hesaketvmeset meyuksv-sekon ec ohmerrvtet os.

3 Este yekcetskat, cem eslafkv-cvpkon ce hvfen svwvnayet, cen rakketvn momen cem vrakketvn 'se wvnakvs.

4 Momet nak omvl cen heren ayen, cem vrakketv ofvn ohliket vyvs, mehenwetv, eyasketv fvcetv esyomat vrahkvn: momen ce'nkvpervt nake senhonechokan ce mvhayvres.

5 Cem ecevkotakse en re fvsfvket omet, mekko vnra-

pvlke e feke taken vcvkcahet omes; etvlwv cahmelikv cem elecvn pvlatkvren.

6 Hesaketvmese toyetskat, mekko em ohliketv cenaket estofis meyuksv-sekot omes: septv cenaket fvccetv en septvt omes.

7 Fvccetvn vnokecet, holwvyeckvn enhomecetsket os; monkv Hesaketvmese, cen Hesaketvmeset, cem etohkvlketv senhoyvnen afvcketv vfekvn es cem vfeyvtet os.

8 Cem vccvke omvlkvt smvnv *helukwv*, alo *helukwv* momen kasv *eto-hvrpe fvmecan es fvmecaket os;* mekko en cuko herakat ifvle es nchihocvte ofv eshayeckv efvkv ocakat ece 'fvcecicvket os.

9 Hoktvke em wiketv sehoyetskat mekkvlke e'chustvlke svset omes: cem vkvpervn mekko-hokte, Ofv ekvnv cvtokunaplanen 'se nehicet, hueret os.

10 Estechuste toyetskat, pohet, vketccvs, momet ce hvckon awiyyvs; cem este mahusan, momen ce'rke en cukon chosvkvs;

11 Momat Mekkot cen herusetvn tayen em vlostvres, emet ce Pucaset omekv, momen cemet emen vrakkuccvs.

12 Momen Tilv *tvlofv* e'chuswvt *mvn arvres;* este em etenrvwv nake-ocvlket nakemetvn es cen lopvkuecetvn komvkvres.

13 Mekko e'chuste *mekko en cuko* ofvn, em vccvke herus mahen *vccet* omes: em vccvket cvtokunaplanen es tvrhoyet os.

14 Vccvke en hoccv cahmelike svhorvkvten vccen mekkon es yihocvres; em etohkvlketv hoktvke mvnettvke vcvkfullat es cen yihocvres.

15 Afackakuset, afvcketv heren es cvpahoyen, mekko en cuko-hervn esechoyvres.

16 Cen hopuctaket ce'rkvlke vyoposkvkvres, mvn ekvnv hvmkvn mekkvlken hayetskvres.

17 Este en honvpse 'ren honvpsetv take etehoyvnen ce hocefkv vkerrihocen hayvres; monkv etvlwv cahmelikvt estofis meyuksv-sekon vkvsvmkvn ce'mvkvres.

ESVKVSVMKV 46.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat;* Kolv e'ppucetake *es* em *Vkvsvmkv;* Alemor oh *hayehocvranat.* Esyvhiketv.

Hesaketvmeset pum vrvnaketv yekcetv tepakat omet, estemerketv ofv vnickv pum etetake emunkvt omes.

2 Monkv ekvnvt nekeyen, ekvnhvlhawat uehvtkv em etenrvwvn vkucyicvkhoye estomis;

3 Uehvtkv em uewvt hahoket fekhervkeko hake estomis, momen uemelohlvt omecicen ekvnhvlhawat fvmokake estomis, penkvlēkares. Sela.

4 Hvccet occs, fihhonat Hesaketvmese em etvlofv, Hvlwe Mahat en liketv vcake em escukohakv vcakat afvcecicakat.

5 Hesaketvmeset mv tvlofv en nvrkvpvn liket os; vkucyihocekares: Hesaketvmeset em vnicvres, hvthvyvtkusen.

6 Etvlwv cahmelikvt cvpvkhoket os: *em* ohmekketvt nekeyaket os: *Cehofvt* en haken kvwahpet, ekvnvt kafket os.

7 *Suletawvlke* etohkvlkakat en Hesaketvmeset epu 'paket os: Cekvpe en Hesaketvmeset pum vrvnaketvt os. Sela.

8 Ahwet, Cehofv em vtotketvn hecvkes, tvlvhasse ekvnv oh hahicvten.

9 Ekvnv yuksv oren horre tepokvn fekhonnvkuecet os: ecev-kotaksen kacet, cufunfvsken etetacet os: horre escvlleckv-pvfnvn totkvn tvk nekrvkuecet os.

10 Fekhoniyet, Hesaketvmese toyvyaten kerrvkes: etvlwv cahmelikv em etenrvwvn cv hvlwehocvres: ekvnv ofvn cv hvlwehocvres.

11 *Suletawvlke* etohkvlkakat en Cehofvt epu 'pakes; Cekvpe en Hesaketvmeset pum vrvnaketvt omes. Sela.

ESVKVSVMKV 47.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat;* Kolv e'ppucetake es em Vkvsvmkv.

Etvlwv cahmelikv omvlkatskat, ce'nken etetepkvkes; ohfvnketv en haken Hesaketvmesen es vhuehkvkes.

2 Cehofv Hvlwe Mahat em penkvlvke tayet omekv; Mekko rakke ekvnv omvlkv oh mekkat os.

3 Etvlwv cahmelikvn pum elecvn svpvklecet, este em vliketv pu'le elecvn svpvklecet os.

4 Ekvnv epucasvraneyvte, em vnokecke Cekvpe es em ekvsvmkvn pum enhopoyet os. Sela.

5 Hesaketvmeset huehketvn es vkvwapket, Cehofvt, pofketv-rakkot haken, vkvwapket os.

6 Vkvsvmkvn Hesaketvmesen es vyvhikvkes, vkvsvmkvn yvhikvkes; pum Mekkon vkvsvmkvn 'svyvhikvkes, vkvsvmkvn yvhikvkes.

7 Hesaketvmeset ekvnv omvlkv em Mekkot omekv: centaket, kerretv vpvken, vkvsvmkvn 'svyvhikvkes.

8 Hesaketvmeset etvlwv cahmelikvn ohmekket os: Hesaketvmeset *mekket* em ohliketv vcakan ohliket os.

9 Etvlwv cahmelikv en rvkrakvt, Eplehame en Hesaketvmese em estet omvkvret, etohvteloket os: sevrvnvkv yvmv ekvnv enanvken Hesaketvmeset pucaset omekv; emen tayen hvlwehocet os.

ESVKVSVMKV 48.

Esyvhiketv; Kolv e'ppucetake es em Vkvsvmkv.

Cehofvt rakket omet, rakken vkvsvmhoyvranet os, pun Hesaketvmese em etvlofv rakkat ofvn, em ekvnhvlwe vcakan.

2 Sivn ekvnhvlwe, honerv vfvccv ocakan hueret, Mekko

rakkat em etvlofvt, en hvlwe ohfvcev heruset omet, ekvnv omvlkv es em afvcketvt os.

3 En cuko-herv ocakat ofvn Hesaketvmeset vrvnaketvn e kerkuecet os.

4 Hecvs, mekkvlket e vteloyaket, etohkvlket hoyvnecvtet ok.

5 Hecakvtes, momof em estomahakvtes; feksumecet, etvn pefatkvtes.

6 Mvn fekcketvt hvlvtakvtes; *momen* nokketv hokte heckuecvranuse en nokke omat.

7 Hvsossv hotvlen Tases *tvlofv* em perro-cukon es lekaflecetsket os.

8 *Suletawvlke* etohkvlkaket en Cchofv em etvlofv, pun Hesaketvmese em etvlofv ofvn pohcyvte etvpomet hecyvtet os; Hesaketvmeset meyuksv-sekon mvn yekcen huericet os. Sela.

9 Hesaketvmese toyetskat, cen cuko vcakat en nvrkvpv ofvn cem vnokcckvn ohvkerriceyvtet os.

10 Hesaketvmesē, ekvnv em eyuksv ocakat vtcken cce 'kvsvmkv ce hocefkv etvpomet os: ce'nkvpervt fvccetv es fvcket os.

11 Cem fvcceckvt omecicaken Sivn ekvnhvlwet afvckckvs; Cutv e'chustvlket afvckvkckvs.

12 Sivn vfulotken yvkvpvkes, momet vfulotecet vfullvkes; en cuko hvlhawan vhonkvtvkes.

13 Em vtohopke rvkrakan heren vketecet, en cuko herakan hvmccicvkes, este honvpsvke yicvranaten em onayatskvret.

14 Heyvt Hesaketvmeset omet, meyuksv-sekon pun Hesaketvmeset omekv; elkv vtcken emet pum fvyatv tares.

ESVKVSVMKV 49.

Yvhikv Enhomahtv en *kahoyat;* Kolv e'ppucetake es em Vkvsvmkv.

Etvlwv cahmelikv omvlkatskat, heyvn pohvkes; ekynv vpokat omvlkatskat, vpohicvkes:

2 Kvncvpakatskat momen hvlḥawatskat, nake-ocvlke toyatskat momen enkusvpkatskat, etohkvlket *pohvkes.*

3 Cv cukwvt hoporrenkvn opunayen, cv feke em vkerrickvt nakkerretvt omvkvres.

4 Cv hvckon opunvkv-svhopakvn a em wiyyares; momet maketv yomuckan kervlvn es hayecit enrvmares.

5 Nettv holwvhokan, holwvyeckvt cv 'lceceskvn vm vfulotof, estomaten penkvlare te?

6 Mv *este* en nakockv taken em enhonret, en nakockv take sulkan es ekvsamet opunayakat,

7 Hvmkusis etecakkate en hesaketvn vcayceceko tayet, en hesaketv enrahkvn Hesaketvmesen emeko tayes:

8 (Em puyvfekcv take hesayeckv vcaket omet, meyuksv-sekon fekhonnet omekv:)

9 Momat meyuksv-sekon wenaket, hopvṇketvn hecekaret.

10 Hecvret ok, este hoporrenvket pvsvtkvranet omen, este hoporreneko momen este nak kerreko tayat etepvket sumhokvranet os, en nakockv taken este vpvltaken em wikaket os.

11 Vkerrickv emc ofv *ocakat heyvt* os: Pun cukót *ocvke* emunken, pum vpoketvt este honvpse erhonvpse omvlkv etehoyvnen ocvkvres; ekvnv enanvke chocefhokv mahusan es vhocefaket os.

12 Momis estet vrakketv ofv huerat like emunkvt omekot os: nakwenahoke yvmahkat omēt os.

13 Heyvt em vpeyetvt os, momet en hacohaketvt os; momis enyupv yicakat, Nak makakat herakes, komvket os. Sela.

14 Yvpefikv omvken elkv-huten vtohhoket os: elkvt es em evpayv tares: momen hvthvyvtken este fvccakat emuntvlvkvres: momen en heckv take elkv hutet sumecicvre tares, liketv em ocekaren.

15 Momis Hesaketvmeset vm puyvfekevn elkv hute en yekce enkvpvken hesayecvres: ev yvpayvret ok. Sela.

16 Estet enakoce hakof, en cuko em vrakketvt ohvtvlakof, ce penkahlates.

17 Elof, naken sayekaret ok; em vrakketvt vevkayet hvtvpkekares.

18 Wenake emunkof, em puyvfekevn afvcecicet o estomis, (momen e en lopicetskof, estet ece 'kvsvmaket os;)

19 Erkvlke tate, momen mv vpvke fullvten oh ayvres; hvyayvken estofis hecvkekares.

20 Estet, vrakkuehocis, hoporrenekot omat, nakwenahoke sumecvrane etvpomet os.

ESVKVSVMKV 50.

Esvfe es em Vkvsvmkv.

Hesaketvmeset, Hesaketvmese Cehofvt, opunayvtet os, momet hvse-aossan vtet hvse-vklatkv eroren ekvnvn enhuehket os.

2 Herusetv temvpokat, Sivn, aossen Hesaketvmeset hvyvyaket os.

3 Pun Hesaketvmeset vlahket, evyayvket omekares; totkvt chomvn nak sumecicet, hotvle-rakko vtohke etvpomet em vfulotket os.

4 Hvlwat onvpv ocan ohhuehket, ekvnvn ohhuehket os, em esten em fvcecevkvret;

5 *Opunayat*, Vm vnokeckakan vm etohvteloyvkes, nake ev homv elehocvte etchoyvne etemfvccetvn ev tenhayvkvten, *maket os.*

6 Momen hvlhawat em fvccetvn kerkuecaket os, Hesaketvmeset eme mahusat fvccecvt omekv. Sela.

7 Vm este toyatskat, pohvkes, momen opunayares: Eslevl toyetskat, momen ece'nrvpen kerkuecares: vnet Hesaketvmeset, cen Hesaketvmese, toyis.

8 Nake cv homv pvsvthoyvte cenaken es cem vsehhvkos; cen nak emetv ohnekrickvt cv homv ocake emunkvt omekv.

9 Wakv en hunvnwv cen cuko aossen esvkot, momet cowatv en hunvntake cem vpuekv hute asossen cvwvkares.

10 Nake wenahoke eto ofv fulle vtekat cvnaket omen, vpuekv ckvnhvlhvwe cukpe-rakko hvmken fullat cvnaket omekv.

11 Fuswv ekvnhvlhawat fullat omvlkvn kerris: momen vnrvwv nakwenahokat cvnaket omakes.

12 Cv 'lvwet on omat, cem onahyvkos; ekvnvt cvnaket on, esfackat em fvcketvu cvnaket omekv.

13 Wakv en hunvntake vpeswv hompare te? monkat cowatv en hunvntake e catvn eskare te?

14 Vkvsvmkv emetv emkvn Hesaketvmesen emvs, momet etemfvccetv hayetskvten Hvlwe Mahaten em fekvs:

15 Momet estemerketv nettv omof, ve oh huehkvs; ce hesayecares, momen cemet ve vrakkuecetskvres.

16 Momis holwvyecvn Hesaketvmeset em punayat, Cemet, vm vhakvn kerkuecetskvret, momet vm etemfvcectvn ce cukwvn vpiketskvtet, naken estomecetska?

17 Cemet, mvhayetvn enhomecet, vm opunvkv ce topvrvn vwiketsket omat.

18 Horkopvn hecetskof, etemvkvsametskvtes, momet hoktarvlke vpvken cenaken ocetskvtes.

19 Nak holwvken ce cukwvn emetsken, ce tulaswvt mvkerretvn etetakuecet os.

20 Liket, tecakketskat vnrvpen opunvyecetskes; ce'cke mahusat e'chushunvnwvn holwvken opunvyecetsket os.

21 Heyv nanvken momecetskvtes, momen cvyayvkvyvtes; Vne etvpomuset os, cv kometskvtes: cem vsehares, momet etelilvken cen renakv ehomvn vpoyares.

22 Hiyomat, Hesaketvmese ehosatskat, heyvn vkerricvkes, monkon omat, ce selahlecin, ce hesahuece tayat hvmkusis seko witvret ok:

23 Estimvt o estomet vkvsvmkv emetv emkv *a*'mat vc vrakkuecet os: momen mv em vretvn *fvccvn* vyecican Hesaketvmese en hesayeckvn hecicares.

ESVKVSVMKV 51.

Vvhikv Enhomahtv en *kahoyat*. Tewe es em Vkvsvmkv, Parscpv en ceyvte renyupvn, owalv Nervnet em vlakof.

Aeha, Hesaketvmesē, cem vnokeckv vcvkvyen vm merrvs; cem merretv heromvke en sulkat vcvkvyen vn holwvyeckvn vm vslecvkvs.

2 Vn holwvyeckv enkvpvken esfvcken vc okkosvs, momet vn naorketv enkvpvken cv hvsvtecvs.

3 Vnet vhakv kacvyvtet kerkuecin, vn naorketvt estofis cv homvn ocet ok.

4 Cemen, ceme tvlken ecc 'naorkit, heyv nake cen renakv ehomv holwakan momecvyvnkes: opunayetskof, fvccvt hueret, ohfvcccecetskof, cem mvttekot hueretskvren.

5 Hecvs, holwvyeckv ofvn cv haken, naorketv ofvn cv'cket es cv nvrkesvtes.

6 Hecvs, nanvke ofv ocakan mehenwetvn kometsket os, monkv ofv ehke ocat ofvn hoporrenkvn cv kerrepuecvs.

7 Hesvpen es cv hvsvtecvs, momen cv hvsvtke tares: vc okkosvs, momen hetute-rakko esenhvtke toyares.

8 Afvcketv momen mahlvpvtketv poharen cv hayvs, fune kvceyetskvtet afvckvke taren.

9 Ce turofvn vn naorketvn em ehvkvs, momet vn holwvyeckv omvlkvn vslecvs.

10 Hesaketvmese toyetskat, efeke hvsvtken vc ofvn hayvs, momet vkerrickv fvccan vc ofvn mucvsecvs.

11 Ce homv enkvpvken vc vwikekot, cem Puyvfekcv Vcakan v'nkvpvyecihcetskvs.

12 Cen hesayeckv em afvcketvn vc ohfulecicvs; momet *cem* Puyvfekcv vkvsamusat etehoyvnen yekcen cv huericvs.

13 Momof vhakv-kacvlken cem vyetvn mvhayvkares, momen naorkvlket ec ohfulecvres.

14 Hesaketvmesē, cv hesayeckv en Hesaketvmese toyetskat, catv ohfvccv vm mvttvten v'nkvpvyecicvs; momen cv tulaswvt cem fvccetvn opunvyecet, yekcicet yvhikvres.

15 Pucase toyetskat, cv cukhvrpen hvwecvs; momen cv cukwvt cem vkvsvmkvn kerkuecvres.

16 Nake ce homv elehocvre es ece 'fvckekot omckv; mon omat *ce*'mvyēs; nake ohnekrickv es ece 'fvckekot os.

17 Nake Hesaketvmese ehomv pvsvthoyvre emhoyvranat puyvfekcv kvckat os; Hesaketvmese toyetskat, efeke kackuse momet kvncapusan ehvperkuecetskekares.

18 Cem eyackv herat vcvkvyen Sivn en lopicvs; cvtotohopke-rakko Celuslvme vfulotken hahicvs.

19 Momof fvccetv nakohnekrickv, momen ohnekrickv temvpokakan es ece 'fvckvres; momof wakv en hunvntake mvnettakan cem altvn ohlumhicet, ce'mvkvres.

ESVKVSVMKV 52.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat;* Maskel Tewe coyvte; Toek Etvmvlke vlahket, Tewet Ehemelek en cukon vlvkes, maket, Sal em onayof.

Este yekcetskat, estomaten nak holwakan es ekvsamet opunayetske te? Hesaketvmese em vnokeckvt *aye* munkvt os.

2 Ce tulaswvt holwvyeckv mahhen etetakuccet os, svkaskv fvske omēt emvkerretvn vtotket.

3 Heretv senhoyvnen holwvyeckvn cem vlostet, fvccetv punayetvn cem vlostokot, lvksetv min cem vlostet os. Sela.

4 Etulaswv mvkerretskat, opunvkv nak lokakat omvlkvn es cem vlostet os.

5 Momen Hesaketvmeset meyuksv-sekon ce sumecicvres, ce kvwapet, cem escukohakvn ec ossihcet, wenahokat em ekvnv aossen ce lemvres. Sela.

6 Este-faccvlket mvn hecet, penkvlvkvres: momet vpelicvkvres;

7 Hecvs, este-hunvnwvt en yekcen Hesaketvmesen hayckot, momis en nakockv en sulken em enhonret, holwvyeckv ofv e yekcicat heyvt omes, *makaket.*

8 Momis vnet on omat, olefv eto lane omit, Hesaketvmese en cuko ofvn huervyet os. Hesaketvmese em vnokeckvn meyuksv-sekon em enhonrvyet os.

9 Meyuksv-sekon vkvsvmkvn ce'mares, cemet momecetskekv: momet ce mekusapvlke ehomvn ec hocefkvn oh hecit mehakares, mvt heret omekv.

ESVKVSVMKV 53.

Yvhlkv Enhomahtv en *kahoyat;* Maskel Tewe coyvte, Mcheler oh hayehocvranat.

Hesaketvmese sahsekos, este hoporrenekat e feke ofvn makvtet os. Vhopvnhoket os, momet holwvyeckv enhomecvkhoyvre tetayan momecakvtes: here momecat sekos.

2 Hesaketvmeset hvlwen avfvnnaket, este en hopuetaken oh hecvtes, este hoporrene, Hesaketvmese hopoyat ocen omat hecvret.

3 Este vtekat yefulkvtet os; etohkvlket vhopvnhoke haket os; here momecat hvmkis, henka hvmkis, sekos.

4 Holwvyeckv vtotkvlke, tvklike lokakat etvpomen vm esten loket, Hesaketvmesen ohhuehkvkekat naken kerrahkeko te?

5 Penkvlkv sekaten, mvn penkvlkv rakke ofvn fullvtes, mv ece'nrvpuece hvpon hayakat e fune taken Hesaketvmeset vwaheevtet omekv; vlsvkuecetskvtes, Hesaketvmeset vpvlatvtet ok.

6 Aeha, Eslevl hesayeckv Sivn aossate! Hesaketvmeset em este svlvfkvkvten resvlakof, Cekvpet afvcket omet, Eslevl afvcke tares.

ESVKVSVMKV 54.

Yvhikv Enhomahtv en *kahoyat;* eshayeckv efvkv ocakat es hayehoevranat. Maskel Tewe coyvtet, Scfvlke Sal en yihcet, Tewe epu 'paket ehket omeko? kicakof.

Aeha, Hesaketvmesē, ce hocefkvn es ev hesayeevs, momet een yekcetv ofvn vm fvceecvs.

2 Hesaketvmese toyetskat, vm mekusvpkvn pohvs, momet ev cukwv em opunvkvn em vpohicvs.

3 Tvleporvlket vc vnrvpen asvpaklen, *vc* ohwetenvlket vn hesaketvn hopoyaket os: Hesaketvmesen ehomv taken huericvkekot os. Sela.

4 Hecvs, Hesaketvmeset vm vnicvt *os:* mv vm puyvfekev yekcicakan vpvket omes.

5 Emet vc vnrapvlken holwakan fekvkvres: cemet cem mehenwetv ofvn sumhuecvs.

6 Vkvsamusit nake ce homv elehocvren es cem vlvkares; ce hocefkvn vkvsvmkvn emares, Cehofv toyetskat, mvt heret omekv.

7 Estemerketv omvlkvn a vc ossicvtet on, vn renakvt vc ynrapvlke ohfvccvn *vm eyackvn* hecvtes.

ESVKVSVMKV 55.

Yvhikv Enhomahtv en *kahoyat;* eshayeckv efvkv ocakan es hayehoevranat. Maskel Tewe coyvte.

Aeha, Hesaketvmese, vm mekusvpkvn em vpohicet, ce'nkusapvyan e vm ehhetskvs.

2 Vm vpohicet, vm vyoposkvs; vm estemerkvn opunvyecvyof, cv fekherekot os, momet hihkis;

3 Vnrapvlke em opunvkv en hake omecicen, momen holwvyecvlke *vc* ohwetenakat omecicen; holwvyeckvn vc oh wiket, cvpvkketv ofvn vc assecakekv.

4 Vc ofvn cv feke tayen *en* nokkes: momen elkv em penkvlkvt vc oh pvlatkvtes.

5 Penkvlkv fekeketv tepakat vc oh vlahohkes; momen ehotkvt vc ohranes.

6 Momen makvyvtes, Aeha, pvce howe e tvrpv oce omit ocvyate! momof etimvn tvmiket, fekapvyēs.

7 Hecvs, momof hopvyen ayit, vnrvwvn fekhonnvyēs. Sela.

8 Lvpecicit hotvle-rakko momen hvnvcofelvn en letkvyēs.

9 Pucase toyetskat, e tulaswv taken etekvpicet, sumecicvs: svpenkvleckv etepokv tepakan tvlofv-rakko ofvn hecvyvtet ok.

10 Nettvn momen neren em vtohopke-rakkon oh yvkapet fulotken fullet os: holwvyeckv momen vtotketv holwakat tvlofv en nvrkvpvn ocakes.

11 Holwvyeckvt en nvrkvpv taken oces; svpenkvleckv mvkerretv tepakat etenvkaftetv ocan enkvpakvkekot os.

12 *Hiyomet* omekv, mv cv tvklecat vnrapv tokot omen, mv taten omat, kvwapvyvnt os; henka, mv vc vnrvpen e rakkuecat vn homecat omekates; mon omat, em ehkvyvnt omekv.

13 Momis cemet ometskes, este-hunvnwv vm etetayuse, vn horkasv momet vn hesse vm etekerhoyat.

14 Opunvkv cvmpvkuse etetayan 'setempunahoyet, este sulkat vcvkvhoyēt, Hesaketvmese en cukon vhoyeyvtes.

15 Elkvt vyvkhvmkvn oh cakkvkekvs; vksufkan hesa-

hoke munket vkhvtvpecekvs; holwvyeckvt em vpoketv em etenrvwvn ocet, e feken vpiket omekv.

16 Vnet on omat, Hesaketvmesen ohhuehkares, momen Cehofvt cv hesayecvres.

17 Yafke, hvthvyvtke momet fvccv-likan vkerricit e em punayit, yekcicet huehkares; momen vn haken pohvres.

18 Horre etepokv vc vnrvpe ocvte enkvpvken vm puyvfekcvn herkv ofvn hesayecvtes, sulket *vc vnrvpuece* estomis.

19 Hesaketvmeset, mv hofune vteken like emunkvt omat, pohvres; Sela; momet mv emvrahketvn ocvkekat omecicen Hesaketvmesen em penkvlvkekan estemerrvkuecvres.

20 Herkv etemocvte vnrvpen e'nken rvtoshuecvtes: em etemfvccetvn kacvtet os:

21 Wakvpese neha tenepat etvpomen e cukwvt tenepet os: momis e feket horre tepokvt omes: em opunvkv olefv neha senlowvcloket omis, eslafkv-cvpko e hute aossihocet omakes.

22 Nake cen honnan Cehofvn oh wikvs, momen emet ce yekcicvres; este fvccakat vkueĥocvre estofis em etektvnece sekares.

23 Momis cemet, Hesaketvmese toyetskat, entaken sumketv vksufkan vkhvtvphuecetskvres; este-hunvntake catv pvlvtetv em vlostvke, mvkerrvlket, en nettvtake en nvrkvpvn wenahoket oricvkekares; momis vnet cem enhonrares.

ESVKVSVMKV 56.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat;* Conar elem ichokem en hake ocvranat. Tewe *es* em *Vkvsvmkv:* Mektam: Felestvlket Kar *vlofv* ofvn esakof.

Aeha, Hesaketvmesē, vm merrvs, estet cv nokmeletvn komakekv: tepoyet vc ohwetenet emunkvn nettvt hoyvnet os.

2 Vc vnrvpakat cv nokmeletvn eyacakat emunken nettvt hoyvnet os: ekvsamet cv tepoyakat sulket omekv.

3 Estofvn penkalvyof, ec ofvn cem enhonrares.

4 Hesaketvmese ofvn, em opunvkvn vkvsvmares: Hesaketvmese ofvn vm enhonrkvn hayis, cv penkahlekos; estet naken cv momece taye haks?

5 Vm opunvkvn mvrahknecaket emunken nettvt hoyvnet os: em vkerrickv take omvlkvt vc vnrvpvket os, *vn* holwakvren.

6 E vteloyaket omes, ehkaket os, cv 'levwiketvn vketecaket os, vn hesaketvn em ehakvket omekv.

7 Holwvyeckv eteropotten emvnvttvkvre te? Hesaketvmesē, cen cvpvkketv ofvn etvlwv cahmelikvn tvkpvlvtvs.

8 Ehose arvyat omvlkvn cemet vhonkatetsket os; cv turopuswvn cem fvlaskon vcvnvs; cen nakcokv vhoccvket omeko?

9 Momof, mv nettvn huehkvyof, vn horret fulecvres: heyvn kerris, Hesaketvmeset vm vpvyecekv.

10 Hesaketvmese ofvn, *em* opunvkvn vkvsvmares, Cehofv ofvn *em* opunvkvn vkvsvmares.

11 Hesaketvmese ofvn vm enhonrkvn hayis, cv penkahlekos: estet naken cv momece taye te?

12 Hesaketvmese toyetskat, nanvke es ce temfaccvyvte vc oh ocvket os: vkvsvmkv nakemetvn cem fekares:

13 Vm puyvfekcvn elkv enkvpvken hesayecetskvtet ok: Hesaketvmese ehomvn wenahokat en hvyayvke ofvn yvkvparen cv'le yorkekaren *vcayecetskvtet* omekv.

ESVKVSVMKV 57.

Yvhikv Enhomalitv en *hahoyat;* Altaser en *hake.* Tewe *es* em *Vkvsvmkv;* Mektame; ekvnhauke ofvn, Sal en letkof.

Vm merrvs, Hesaketvmese toyetskat, vm merrvs; vm puyvfekcvt *em* vrvnaketvn ce hayet omekv; henka, ce

tvrpv em vpette ofvn vm vrvnaketvn hayvye emunken *heyv* nanvke holwvhokat hoyvnecvres.

2 Hesaketvmese Hvlwe Mahan ohhuehkit, Hesaketvmese vc ohfvccv *nanvke omvlkv* vm momecan ohhuehkares.

3 Mv cv nokmeletvn komat *cv* tvklecof, hvlwen atohtet, cv hesayecvres: Hesaketvmeset em merkvn momen em mehenwetvn atotvres.

4 Vm puyvfekcvt este-papv em etenrvwvn hueres: etkakan vpvket wakkit, este e'ppucetake, mv e nutetaket cufunfvsket, eccv-kotakse en ret omakan, e tulaswv taket eslafkv-cvpko fvsket omen, vpvket wakkvyet os.

5 Hesaketvmese toyetskat, hvlwe onvpvn ce hvlwehocekvs; cem vrakketvt ekvnv hvmkv onvpvn ocekvs.

6 Senkvnhetvn cv 'levwiketvn em etetakuecakvtes; mvt vm puyvfekcvn potoyicet os: cv homvn ekvnv sufkan korrakvtet os: emetake mahusat mvn vkpvlatket os.

7 Cv feket yekcen hueret os, Hesaketvmese toyetskat, cv feket yekcen hueres: yvhikares, henka, vkvsvmkvn yvhikares.

8 Vn rakketā, vhonecvs; saltvle kervlv tepakatskat, vhonecvkes: vne mahusat hvthvyvtkusen vhonecares.

9 Pucase toyetskat, etvlwv cahmelikv em etenrvwvn vkvsvmkvn ce'mares: etvlwv cahmelikv em etenrvwvn vkvsvmkvn 'sece 'yvhikares.

10 Cem vnokeckv rakket omet, hvlhawan oret on, cem mehenwetvt vholocen oret omekv.

11 Hesaketvmese toyetskat, hvlhawat onvpvn ce hvlwehocekvs: cen rakketvt ekvnv hvmkv onvpvn *ocekvs.*

ESVKVSVMKV 58.

Yvhikv Enhomahtv en *kahoyat;* Altaser *en hake.* Tewe *es* em *Vkvsvmkv:* Mektame.

Este e'ppucetake, fvccetvn opunayet, fvccvn fvccecvranatskvte toyatskat, cvyayvkatske te?

2 Mehenwvt's, *ce* feke *take* ofvn holwvyeckvn vtotkatsket os; ekvnv ofvn ce'nketake esvpenkvleckvn 'svtarkuecatsket os.

3 Este holwvyecakat hopuetakhute vteken ehosvket os: heckakan vpaken lvksetvn opunayet, ehosvket os.

4 En fenenv take cetto en fenenv take omet os: cetto atv *kicetv* hvcko-poheko e hvcko vkhottat omvket *os:*

5 Mvt cetto vyvhikvlke hoporrene mahen vyvhikake estomis, en haken em vpohicekot os.

6 Hesaketvmese toyetskat, e nutetake e cukwv ofvn kvceyvs: Cehofv toyetskat, este-papv mvnettakat e nute rvkrakan kvceyvs.

7 Uewv fihne emunkat omet kafket sumhokckvs: em eccv-kotakse en ren es echet o estomis, warhoye omet omvkekvs.

8 Vtv kafke ayat etvpomet *omvkekvs:* hopuewv oketv em orekon heckuece hvse hecekate *omvket.*

9 Cem eleocvtake etofvske es celahoyvkeko taye emunken, en cvpvkketv ofvn emetaken hesahoken hvnvcofelvn etvn sayvres.

10 Este faccvt, mv empvlecvkhoyan hecof, afvcke tares: e'len holwvyecakat e catvn es okkoshuecvres.

11 Momat, Mehenwusan feketvt este faccv em oces: mehenwusan emet Hesaketvmese ekvnv ofvn fvccecat omes, estet mahokvres.

ESVKVSVMKV 59.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat;* Altaser *en hakat.* Tewe *es* em *Vkvsvmko;* Mektame: Sal vtohten, elecvkvret cukon vketecakof.

Vn Hesaketvmese toyetskat, vc vnrapvlke enkvpvken cv hesayecvs; vc vnrvpe asvpaklan enkvpvken cv kvwvpvs.

2 Holwvyeckv vtotkvlke enkvpvken cv hesayecvs; momet este-hunvntake catv ewvnhkakat enkvpvken vc vcayecvs.

3 Hecvs, ehkaket vn hesaketvn emehaket, este yekcakat

vc vnrvpen etohvteloket omekv: Cehofv toyetskat, *cem* vhakv kacvyat omecice, monkat vn naorketvt omecice tokon omakekv.

4 *Vm* mvttat sekon, letket e emetetakuecaket os; vm vnicetvn vhonecvs, momet hecvs.

5 Cemet, Cehofā, *suletawvlke* etohkvlkakat en Hesaketvmese, Eslevl en Hesaketvmese toyetskat, etvlwv cahmelikv omvlkv ohfvccecetvn vhonecvs; vhakv-kacvlke holwvyecvke hvmkusis em meriyetskvs. Sela.

6 Yafkofv rafulecet os; efv en hake omen estokemahecaket tvlofv hvmkvn vfulotket fullet os.

7 Hecvs, e cukwv taket *holwvyeckvn* sossicaket os; Eslafkv-cvpkot e cukhvrpen afvnnanvkes: Estimvt pohe te? *makaket* omekv.

8 Momis cemet, Cehofv toyetskat, entaken vpelicetskvres; etvlwv cahmelikv omvlkvn ehvperkuecetskvres.

9 Vn yekcetv toyetskat, ec oh hecit ce'mehakares; Hesaketvmeset vm vrvnaketvt omekv.

10 Vn Hesaketvmeset merkv vm ocat es vc vnrvpvres: Hesaketvmeset vc vnrapvlke ohfvccv *vm eyackvn* hecaren hayvres.

11 Pvsahtetskvs, vm estet ehosvkekaren: Pucase pun sevrvnvkv toyetskat, cen yekcetv etehoyvnen vwahecvs, momet kvnevpuecvkvs.

12 E cukwv take en naorketv *momen* e cukhvrpe em opunvkv taket *omecicen* em ekvsvmkv take ofvn svlvfkuehocen, tvhiketv lvksetv tepake opunayakat omecicen svlvfkuecvkhoyekvs.

13 Cvpvkketv ofvn sumhuecvs, sumhuecvs, svnvcomvn fullekaren: momen Cekvpe ofvn ekvnv eyuksv ocakat vteken Hesaketvmeset mekket omaten kerrvkekvs.

14 Momet yafkofvn rafulecvkekvs: efv en hake omen estokemahecet tvlofv hvmkvn vfulotket fullekvs.

15 Hompetv vrahkvn estomis tohfullvres, momen fvceevkekon omat, mvn fullen neret hoyanvres.

16 Momis vnet cen yekcetv ohfvccvn yvhikares; henka, cem vnokeckv ohfvccvn hvthvyvtken yekcicet yvhikares: cemet vm vrvnaketvt omet, cv 'stemerke nettv omof, vm ohletketv toyetskvtet omekv.

17 Vn yekcetv toyetskat, vkvsvmkvn 'seçe 'yvhikares: Hesaketvmeset vm vrvnaketvt omet, vn Hesaketvmese vnokeckv es fvcket omes.

ESVKVSVMKV 60.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat;* Tewe en Mektam estomvhayetvn; Susan Etvr en *hake:* Elem-nehelem Elem-sopv tepakan etepoyen, Covp rafullket, Okcynwv em pvne ofvn Etvmvike cukpe-rakko palen hokkolohkan pvsatof.

Hesaketvmese toyetskat, epu pvlatctskvtes, epu 'wahecetskvtes: cvpvkket ometskvtes: Aeha, hvtvm a pu fulhuecetskate!

2 Ekvnvn fvmoyicetskvtes: mvn selahlecetskvtes; selahlvken mvhericvs, fvmokakekv.

3 Cem este nak yekcvken hecvkuecetskvtes: pvrkoopuswvn pu'skuecet, hacohakvke omēn pu hayetskvtet os.

4 Tvlelennvn cem penkvlakat emetskvtes, mehenwetv vrahkvn hecken kvwvphoyvren. Sela.

5 Ce'nkvpervn es hesahuecet, pum vyoposkvs, cem vnokeckakan hesahuehocvren.

6 Hesaketvmeset en hvsvtketv ofvn opunayvtet os: tayen vc afvcke tares: Sekem ekvnvn tekvpicit, Svkor em pvnen vhopayit, tekvpicares.

7 Kelevt cvnaket os: momen Menasvt cvnaket's: Eflevmeu cv'kv svrvnvkvt os: Cutv vhakv-emv cvnaket's.

8 Moap es vm eokkosetvt os: vm estelepikvn Etvmen oh wikares: Fclestev toyetskat, vc vrahkvn afvcket huehkvs.

9 Estimvt Etvmen es vc ayvre te? estimvt, cv hvlatet, tvlofv yekcan es cv ceyvre te?

10 Hesaketvmese toyetskat, cemet pu wihket, pun suletawvlke etohkvlkakan evpvyetvn komekot, ometskeko te?

11 Estemerketv enkvpvken vnickvn pu'mvs, vnickv este estemat ehvperket omekv.

12 Hesaketvmese eteropotten fekhvmket momeceyvres: emet pu'nrapvlke ohhuervkvranat mvt omekv.

ESVKVSVMKV 61.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat;* eshayeckv efvkv ocat es hayehocvranat. Tewe *es* em *Vkvsvmkv.*

Aeha, Hesaketvmesē, huehkvyan pohvs; vm mekusvpkvn em vpohicvs.

2 Cv feket ohrvnkof, ekvnv yuksvn a ec oh huehkares: cv yvpayet, mv Cvto es vn hvlwan es vc vyvs.

3 Vm vrvnaketvt omet, tohopke yekce horre enkvpvken vc vcayecat hueretskvtet ok.

4 Cem escukohakv ofvn meyuksv-sekon likares: ce tvrpv em vpette elecvn ehkares. Sela.

5 Cemet, Hesaketvmese toyetskat, nanvke ce temfaccvyvten pohetskvtet omekv; ce hocefkv em penkvlakat vpvken nakpucasetvn a'metskvtet os.

6 Mekko en hesaketvn ohvtvlayetskvres: em ohrolopet honvpse erohhonvpse sulke etvpomvke tares.

7 Hesaketvmese ehomvn meyuksv-sekon fekhonnvres: Aeha, vnokeckv mehenwetv tepakan etetakuecvs, emen vcayecvkvren.

8 Momat meyuksv-sekon vkvsvmkvn ce hocefkvn 'svyvhikares, nettv vtekaten nanvke *ce* temfaccvyvten momecaret.

ESVKVSVMKV 62.

Yvhikv Enhomahtv en *kahoyat;* Ceturvne momecat vcvkvye. Tewe es em Vkvsvmkv.

Mehenwvn vm puyvfekcvt momis komet Hesaketvmese tvlken emehaket os: cv hesayeckv emen avtet os.

2 Eme tvlkuset vn cvtot, momet cv hesayeckvt omes: vn tohopke yekce hvlwat *omes;* tayen cv nekeyihocekares.

3 En hofune estoman omvlkatskat, este cvto-tohopke cuneke momen tohopke lvtkvranuse oman, elecetvn komet, ohpefatkatskvre te?

4 En hvlwetv ahvtvpecicetv tvlken etemopunvyecaket os; lvksetvn em vlostvket os; e cukwv take ohmerkv opunvkvn es opunayakis, ofv tvhikaket os. Sela.

5 Vm puyvfekcv toyetskat, Hesaketvmese tvlkusen momis komet emehakvs, nak en nene hecvyat emen avtet omekv.

6 Eme tvlkuset vn cvtot, momet cv hesayeckvt omes; vn tohopke yekce hvlwat *omes;* cv nekeyihocekares.

7 Cv hesayeckv momen vm vrakketvt Hesaketvmese ofvt os: vn yekcetv cvtot momen vm vrvnaketvt Hesaketvmese ofvt os.

8 Este toyatskat, estofvt o estomis em enhonrvkes; ce feke taken ehomvn pvlvtvkes: Hesaketvmeset pum vrvnaketvt omes. Sela.

9 Mehenwvn este kvncvpakat ehvperketvt omen, este hvlwecvkhoyat lvksetvt omakes: svtarkueckv oh lumhihocen omat, kvwvpkvkvres; etohkvlket ehvperketv senhvlwen kvwvpkaket os.

10 Estohwenetvn em enhonrekot, naksestvpenkvleckvn es ekvsvmet ohmatskvs: nakockvt ohvtvlaken omat, ce feke taket *oh* fekhoniyates.

11 Hesaketvmeset vhvmkvn opunayvtet os; heyvn

vhokkolvn pohvyvtet os; yekcetvt Hesaketvmese enaket os.

12 Momen vnokeckvt cenaket omes, Pucase toyetskat, este vtekaten em vtotketv vcvkvyen feketsket omekv.

ESVKVSVMKV 63.

Tewe es em Vkvsvmkv, Cutv vnrvwvn arof.

Hésaketvmese toyetskat, vn Hesaketvmese toyetskes; hvthvyvtkusen ce hopoyares: vm puyvfekcvt cemen ewvnhket on, cv 'navpeswvt cemen eyacuset os, hotoskv ekvnv, ekvnv kvrpe uewv sekat ofvn;

2 Escukohakv vcakat ofv hecvyvte omēn cen yekcetv momen cen hvyayvke hecaren.

3 Cv cukhvrpet ece 'kvsvmvkvres, cem vnokeckvt hesaketv senheret omekv.

4 Hiyomen, cv hesake emunkof, ece 'kvsvmares: ce hocefkv ofvn cv'nke *hokkolvn* kvwvpares.

5 Falowv neha tepakan *este 'semahlvpvtke* omen vm puyvfekcvt emahlvpvtke tares, momen cv cukwvt ecukhvrpe afackakusen 'secc 'kvsvmvres.

6 Vn topvn wakkit ece 'kerricit, nere vketeckv omof ec oh vkerricvyof.

7 Ce tvrpv em vpetten es vc afvcke hervres, cemet vm vnickvt ometskvtet ok.

8 Vm puyvfekcvt ce hvlatet, ece 'cvkayet os; ce'nkvpervt lvtkvkaren cv hvlatet os.

9 Momis mv vm puyvfekcv hopoyaket sumecicvkvre ekvnv sufsokan vkhvtvpecvres.

10 Eslafkv-cvpko en yekce eteropotten tvkpvlvtkvres: culv enaket omvkvres.

11 Momis mekkot Hesaketvmese ofvn afvckvres: emen esvhocefe temfaccat vtekat es afvckvres; mv lvksetvn opunayakat e cukwv taket vkhothokvret ok.

ESVKVSVMKV 64.

Yvhlkv Enhomahtv en *hahoyat.* Tewe es em Vkvsvmkv.

Hesaketvmese toyetskat, vm estemerkv onayvyat en haken pohvs: vnrapv em penkvlkv enkvpvken vn hesaketvn vcayecvs.

2 Holwvyecvlke ehken nake vkerricet etemopunvyecakat enkvpvken vc ehvs, holwvyeckv vtotkvlke em etekyvmketv enkvpvken:

3 Mv e tulaswv take eslafkv-cvpko omēn fvsehcet, em eccv-kotakse en ren etetakuehcet; mvt opunvkv homvket omen:

4 Ehken este temvpokaten rahvkvret: penkvlekot vyvkhvmkvn rahvket os.

5 Nakkometv holwakat ofvn e yekcvkuecaket os: nak senkvnhetvn ehke etetakueckvn etemopunvyecaket os: Estimvt hecvkvre te? makaket os.

6 Holwvyeckvn hopoyaket os; vhericet hopohyet, etetayusen esheceyvtet os, *makaket os:* momen entake vtekat em ofv vkerrickvt, momen efeket sufket omekv.

7 Momis Hesaketvmeset entaken echvres: eccv-kotakse en ren vyvkhvmkvn es vnvttvkvres.

8 Hiyomen elentappvkvren hahoyvres, eme etulaswv mahusat vnrvpet vtotket omen; hecakat omvlkvt nekattvkvres:

9 Momen este omvlkvt penkvlvkvres; momet Hesaketvmese em vtotketvn kerkuecvkvres; momet nak momecvten hoporrenet ohvkerricvkvres.

10 Este fvccakat Cehofv ofvn afvcket, em enhonrvkvres; momen e feke ofv fvccakat omvlkvt es e afvcecicvkvres.

ESVKVSVMKV 65.

Yvhiky Enhomahtv en *kahoyat;* Esvkvsvmkv. Tewe es en Yvhiketv.

Hesaketvmese toyetskat, vkvsvmkvt Sivn ofvn ce'mehaket os: momen temfvccetv vcakan cem momchocvranet os.

2 Mekusvpkv em vpohicetskat, cemen enavpeswv omvlkvt cen yicvres.

3 Holwvyeckvt vc vnrvpen *vc* ohfvnkaket os: vhakv kaceyvte tat, mvn cemet pun hvsvthicetskvres.

4 Mv este ensatketskat, momet cen cuko ofvn ece 'wolice likvren hayetskat, en heret omes: cen cuko em afvcketvn es pu mahlvpvtket, cen cuko vcakan es pu mahlvpvtkvres.

5 Hesaketvmese, pu hesayeckv avte toyetskat, fvccetv ofvn nanvke sehoneckvke etehoyvnen pum vyoposketskvres: cemet, ekvnv yuksvlke em enhonrkvt omet, mv hopvye uchvtkv vkfullaten *em enhonrkv* toyetskat.

6 Emet yekcetvn es wvnvket omet, en yekcetv eteropotten ekvnv-hvlhawan yekcen svpaklecet os.

7 Emet uchvtkv ocakat en haken, em uemelohlv take en haken momen etvlwv cahmelikv em este-etckyvmketvn cvyayvkuecet os.

8 Momen *ekvnv* hopvyvke mahe vpokakat cem eskerkvtaken es penkvlvkuehocet os: hvthvyvtke yafke tepakat em ossetvtake afvckvkuecetsket os.

9 Ekvnvn en cukopericet, otohicetsket os; esfvcken etetakuecetsket os; Hesaketvmese en hvccet uewv es fvcket os: ekvnvn momēn etetakuecetskof, telekon etetakuecetsket os.

10 Escvpvyeckv en nenucvlken esfvcken otohicetsket os: en cvnvnvkucen pvtapicetsket os: osken es lowvcecicet; nake hvte hontakan ohmerretsket os.

11 Cen heretvn ohrolopen es kvtvpuecetsken, cen nenucvlket nehetvn seplecaket os.

12 Nanopkv vnrvwv ocakan oh seplecaket os, momen rvnet afvckecvn es wvnawvket os.

13 Nanopkv ocakat vpuekv fulle sulket vyokkofaket os: pvnevlkat telekot ohranet omes: afvcket huehkakes, momet yvhikaket os.

ESVKVSVMKV 66.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat.* Esyvhiketv. Esvkvsvmkv.

Ekvnv omvlkatskat, Hesaketvmese ehomvn atvcket huehkvkes:

2 E hocefkv vrakketvn yvhikvkes: em vkvsvmkvn vrakkuehocen hayvkes.

3 Hesaketvmesen em punayet, Mvtawwvt cem vtotketvt sehoneckvket os! cen yekce en rakketv ece'nrapvlket cem elecvn e svpvklecvkvres, kicvkes.

4 Ekvnv omvlkvt ece 'rakkuecvkvres: momet ece 'yvhikvkvres: ce hocefkvn vyvhikvkvres. Sela.

5 Ahwet, Hesaketvmese em vtotketvn hecvkes: este en hopuetake ohfvccv momecat ofvn tayen em penkvlhoyvre tetayet *omes.*

6 Uehvtkvn ekvnv kvrpen hayvtes: yvkapet, uerakkon ropottecvtes: mvn emen es epu 'fvcket omvtes.

7 En yekcetv etehoyvnen meyuksv sekon mekket os: en renakvt ekvnv etvlwv cahmelikvn vketecet os: mv em vpohicetv komvkekat e hvlwecahkates. Sela.

8 Etvlwv cahmelikv toyatskat, pun Hesaketvmesen vkvsvmvkes, momen vkvsamatskat en hake pohken hayvkes.

9 Mv pum puyvfekcvn hesaketv ofvn vcayecet, pu'letake vkuchuecvkhoyvre etektvnecékat.

10 Cemet, Hesaketvmese toyetskat, es pu kerretskvtet os: cvtokunaphvtke cskerhoyat etvpomen es pu kerretskvtes.

11 Senkvnhetvn es pu 'ceyicetskvtes: nak honne mahen pu tetackvn es oh wetenetskvtes.

12 Estet corakkon ohkaket pu'kvtake onvpvn vpeyvren hayetskvtes: totkvn esceyet, uewvn esceyeyvtes: momis es epu'ssicet, nanvke sulke ocakan es pu 'ceyicetskvtes.

13 Nakemetv ce homv nekrvkuehocvren sarit, cen cukon eceyares, nak *ce* temfaccvyvtet,

14 Estemerketv ofvn huervyof, cv cukhvrpet opunayaken, cv cukwvt makvten, cem fekares.

15 Nakemetv nchicvkvte ce homv nekrvkuehocvren, yvpefikhunvntake *nekrvke* en fvmeckv vpvken es cem vlvkares; wakv en hunvntake cowatv esyoman svlvkares. Sela.

16 Hesaketvmese em penkvlvke omvlkatskat, ahwet, pohvkes, momen vm puyvfekcvn nak em momecvten kerkuecares.

17 Cv cukwvn es ohhuehkvyvtes, momen cv tulaswvt heren vkvsamvtes.

18 Cv feke ofvn holwvyeckvn vmoskomin omat, Pucaset *vm* vpohicekares:

19 Momis mehenwvn Hesaketvmeset *vm* vpohicvtet os: vm mekusvpkv en haken em vpohicvtet os.

20 Hesaketvmeset vkvsvmket omekvs, mv vm mekusvpkvn em merkvu vn hvlvtekatet.

ESVKVSVMKV 67.

Yvhikv Enhomahtven *hahoyat*, eshayeckv efvkv ocakat es *hayehocvranat*.
Esyvhiketv: Esvkvsvmkv.

Hesaketvmeset pum merret, ep ohmerret omate! *momet* eturofvt ep oh hvyayvkvren hayate!

2 Cem vyetvn ekvnvn oh kerken, hesayeckv estemetskat etvlwv cahmelikv omvlkv em etenrvwvn kerkvren.

3 Hesaketvmesē, etvlwv cahmelikvt ece 'kvsvmvkekvs; etvlwv cahmelikv omvlkvt ece 'kvsvmvkekvs.

4 Ekvnv etvlwv cahmelikvt afvcket, afvcketv omccicen yvhikvkekvs: etvlwv cahmelikvn fvccvn em fvcceect, etvlwvvlke ekvnv vpokan evpayetskvres.

5 Hesaketvmesē, etvlwv cahmelikvt ece 'kvsvmvkekvs; etvlwv cahmelikv omvlkvt ece 'kvsvmvkekvs.

6 Ekvnvt en lokcen hayvtet os: Hesaketvmeset, pume mahusat tis pun Hesaketvmeset, pum merrvres.

7 Hesaketvmeset pum merren, ekvnyuksvlke omvlkvt em. penkvlvkvres.

ESVKVSVMKV 68.

Yvhikv Enhomahtv en *kahoyat.* Tewe es em Vkvsvmkv; Esyvhiketv.

Hesaketvmeset ahuerekvs: en horret vwahvkekvs: mv en homecakateu ehomvn em pefatkvkekvs.

2 Ekkuce etvn vtohhokat etvpomen entaken etvn vtohkvs: fo-neha totkv ehomv rekkat etvpomen holwvyecakat Hesaketvmese ehomvn sumecekvs.

3 Momis fvccakat afvckvkekvs: Hesaketvmese ehomvn tayen afvckvkekvs; henka, afvcketv heren es afvckvkekvs.

4 Hesaketvmesen vyvhikvkes; e hocefkvn vkvsvmkvn es vyvhikvkes: ohlike vnrvwv etehoyanat ehomvn nene hvlwen em etetakuecvkes: e hocefkv Cat omes, momen eme ehomvn tayen afvckvkes.

5 Erke ocvkekat e'rket, momet oyevlke em fvcccevt Hesaketvmese en liketv vcake likat omes.

6 Entvlkuse vhoskakan Hesaketvmeset ehutvlke vpvken vpoyicet os: emet cuko-yekcv vtehkvlken sossihcet, nak omvlkv en hervkvren vpoyicet os: momis em vpohiccetv komvkekat ekvnv kvrpan vpoket os.

7 Hesaketvmese toyetskat, cem esten evpayet ayet, vnrvwv eteropotten tvkhaket, vnrvwvn teropottetskof; Sela:

8 Ekvnvt fenokvtes, Hesaketvmeset vpakekv; chomvn hvlhawat akvncvpuecvtes; mi Sini *tis fvmokvtes*, Hesaketvmese, Eslevl en Hesaketvmeset, vpakekv.

9 Cemet Hesaketvmese toyetskat, oske en sulke etetayen vtotetskvtes, mv cteropotten ekvnv epucasetskvtet hotosof, yekcicetskvtes.

10 Cem este etohvtelokat mv ofvn vpoket os: cemet, Hesaketvmese toyetskat, cen heretv aossen este estemerrvlken em etetakuecetskvtes.

11 Pucaset opunvkvn emet os; mv hoktvke ohonvkv tvlemicakat etolrkvlketv rakket os.

12 Suletawvlke etohkvlkakat em mekkvlket pefatket os: momen hokte ehute fekhonnat nak svpenkvlechoyvten etekvpicvres.

13 *Hiyomat* yvpefikv-hute em etenrvwvn lumhatsket o estomis pvce-howe e tvrpv cvto-kunaphvtke es ohrvnrvke, e tafv cvto-kunaplane hololoccusen es ohrvnrvke *omēt* omatskvres, *makaket os.*

14 Yekcetv Omvlecat mv ofvn mekkvlken vwahecof, hetute-rakko Salmvn oh lice *ome haket os.*

15 Pesvne em ekvnhvlwe Hesaketvmese em ekvnhvlwet omes: Pesvne em ekvnhvlwe rvne hvlwe mahet omes.

16 Ekvnhvlwe hvlhawatskat, estomaten es afvckekot mv ekvnhvlwe Hesaketvmeset en liketvn hayvre enhopoyvten hecatske te? henka, Cehofvt meyuksv-sekon mvn likvres.

17 Hesaketvmese em escvlleckv-pvfnv cukpe-rakko pale sulket os: cukpe-rakko sulkat cukpe-rakko sulkes: Sini en liketv vcakat omen, Cehofvt mv vpvket omvtes.

18 Hvlwen vkvwvpketskvtes, svlvfketvn svlvfkuehcet: este vpvken nakemetvn svlaketskvtes: henka, vpohicetv komvkekaten *vpvken*, Cehofv Hesaketvmeset *vpvket* likvret.

19 Pucaset nettv vrahrvkvn nak pun kvwapet, mv Hesaketvmese, pu hesayeckvt omat, vkvsvmkekvs. Sela.

20 Hesaketvmeset, pun Hesaketvmese, *pu* hesayeckvt omes: momen elkv ossickvt Cehofv Pucase enanvket omes.

21 Momis Hesaketvmeset, en horre e'kv taken em etetaoct, mv en holwvyeckv ofvn aye munkat em ekv-onvpv e'kvesse vlkan em etetvcvres.

22 Pucaset opunayet, Pesvne enkvpvken resvlvkvkares; uehvtkv vklaulakan *vm este* es vk ossicit resvlvkvkares:

23 Ce'len catvn vkpiketskvren, *momen* cem efv e tulaswvt *cen* horre avten enaken ocvren, makvtet os.

24 Hesaketvmese toyetskat, cem vyetv sulken hecakvtes; vn Hesaketvmese vm Mekko em vyetv *sulkan* en liketv vcakat esceyen hecakvtet os.

25 Yvhikvlke homvn vpeyen, eshayeckv hayecvlket, hoktvke mvnettvke *eshayeckv* templel *kicetv* oh nvfkakat vpvket, yupvn vpeyet os.

26 Fste nvkaftetv ofvn Hesaketvmesen vkvsvmvkes; Eslevl vhonvpse *toyatskat*, Pucasen vkvsvmvkes.

27 Pencemen cutke 'sem evpayv taket mvn aret os, Cutv em mekkvlket en nvkaftetv esyomat, Sepulvne em mekkvlke, Nafteli em mekkvlkeu.

28 Cen Hesaketvmeset, cen yekcet *ocekvs komet*, makvtet os: Hesaketvmese toyetskat, nake pum momecetskvten yekcicvs.

29 Cen cuko-vcake Celuslvme ocat vrahkvn mekkvlket nak emetvn es cen yicvres.

30 Etvlwv cahmelikv horre em vlostakat vwahecvtes; punvttv kohvvlke aran em vsehet, wakvhunvntake sulkan, este em wakucvlke vpvken em vsehvkvs; cvto-kunaphvtke warken esyicet cem vpohicvkvren hayet.

31 Este en rvkrakvt Ecepse asossen yicvres: Ereopev ekvnvt e'nke Hesaketvmesen oh rvtosecetvn lvpecicvres.

32 Ekvnv em ohmekketv toyatskat, Hesaketvmesen vyvhikvkes: vkvsvmkvn Pucasen vyvhikvkes: Sela.

33 Mv hvlhawat en hvlhvwe nake hofunof ocakvten ohliket ayan *vyvhikvkes;* hecvs, en haken 'sopunayet os, *en* hake yekcan.

34 Yekcetv Hesaketvmese enaket's, *maket* kerkuecvkes; en hvlwetvt Eslevl oh ocet on, en yekce sutv ofvt os.

35 Hesaketvmese toyetskat, cen liketv vcacakat aossen cemen cem penkvlhoye tetayet omes; Eslevl en Hesaketvmeset, mvt yekce momen yekcetvn *em* esten emvket os. Hesaketvmeset vkvsvmket omekvs.

ESVKVSVMKV 69

Yvhikv Enhomahtv en *kahoyat;* Sosanem en hake. Tewe *es* em *Vkvsvmkc.*

Asha, Hesaketvmesē, cv hesayecvs, uewvt vm puyvfekcvn a oh ceyet omekv.

2 Vklewvhe lauke estvn hueresko tayan vc vk ceyes: uewv-lauke laulakan vk vlakis, momen uclaulakat vc oh lauket omes.

3 Huehkvyat es cv hotoses; es vn nokmelkvt kvrpes: vn Hesaketvmesen emehakvyof, cv turwvt hotosaken renayvkeko haket os.

4 Nake omecice seko vn homecakat cv 'kvesse sensulket omes: fvcceko vc vnrapvlke cv sumecicetvn komakat yekcvket omes: naken vkonahvkatet emvranvyat tvlkvtes.

5 Hesaketvmese toyetskat, cemet cv hoporrenekan kerretskes; momen vm mvttakvtet cem-vrvnakekot os.

6 Pucase, *suletawvlke* etohkvlkakat en Cehofv toyetskat, vnet omecicvyen mv ec oh hecet cem ehakakat eyvtuecahkates: Eslevl en Hesaketvmesē, vnet omecicen ce hopoyakat vlesketv en hakahkates.

7 Vnet ece 'rahkvn vlesketvn kvwapvyet omekv: vlesketvt cv turofvn ohranvtet os.

8 Tecvkkakvyat ehomvn estekerkeko toyit, cv'cke e'chustake ehomvn tvleporv cv hakes.

9 Cen cuko *encakvye* vfekrakketvt cv lokvtet ok: momen mv ce tvklecakat en tvkleckv vc oh pvlatket os.

10 Cv turopuswvt pvlatken, vm puyvfekcvn eelaweckvn es *estemerricvyof*, mvt vlesketvt vn hakvtes.

11 Sukcvhakvn vm vccvken hayvyof, opunvkv-svhopakvt en hakakvyvtes.

12 Tvlofv mvhauke vpokat vc vnrvpen vc opunvyecaket os: hacvlke en yvhiketv *toyis*.

13 Momis vnet on omat, Cehofv toyetskat, oketv ece 'fvcecice tetayat ofvn vm mekusvpkvt ec oh *kvwapket* os: Hesaketvmese toyetskat, cem vnokeckv en sulkat ofvn cen hesayeckv em mehenwetv ofvn vm vyoposkvs.

14 Vklewvhen a vc ossicet, vc vksumkvre vm etektvnehcetskvs: mv vn homecakat enkvpvken cv hesayecet, uewv laulakan a vc vk ossihocekvs.

15 Uelaukat vc oh lvwikates; momen laukat cv nokmehlates: momen vksufkat em vhauket vc oh vkhotiyates.

16 Cehofv toyetskat, vm vyoposkvs, cem vnokeckv heret omekv: cem merkv heromakat en sulke vcvkvyen vc oh fulkvs.

17 Momet ce turofvn cem vtotkvn em ehhetskvs, estemerketv ofvn huerikv: lvpecicet vm vyoposkvs.

18 Vm puyvfekcvn vwolicet, pvlken nesvs: pvlken cv nesvs, vc vnrapvlket fullekv.

19 Cemet cv tvklehocaten, vm vlesketvn, momen cv nakhahoyekan kerretskes: vn horre omvlkvt ce homvn fulles.

20 Tvkleckvt cv feken kacvtet os, momen cv nokke mahes; momet merkv heckuecvke tayat en nene hecvyvtes, momen sahsekos: mahlvpatvlken *en nene hecit*, eshecvkates.

21 Momen kolakcuwvn vn hompetvn vpayet, cv wvnhkat vrahkvn uetuksen esketvn es vm wiyyaket os.

22 Em ohhompetv taket senkvnhetv ehomvn haken, herkv em ocakat senkvnhetv *en hakekvs.*

23 E turwvtaket oh yomuckekvs, hecvkekaren, momen etetackv estofis fekekvkvren hayvkvs.

24 Cen cvpvkketvn entaken oh kvlvs, momen cen cvpvkketv hiyyat ohcakkvkekvs.

25 Em vpoketv taket tvlvhassekvs; momen estimvt em escukohakv take ofvn lihkates.

26 Mv cemet nafketskvten assecaket, momet mv vnvttuecetskvte efeknokhokan opunvyecaket omekv.

27 Holwvyeckvn en holwvyeckv taken ohvpvyvs, momet cem fvccetvn escehyates.

28 Hesaketv nakcokv asossen vslecvkhoyekvs, momet este faccvlke vpvken coyvkhohyvkates.

29 Momis vnet v'nkusvpket, cv feknokket os: Hesaketvmese toyetskat, cv hesayecetskat hvlwen cv huericckvs.

30 Hesaketvmese e hocefkvn esyvhiketvn es vkvsvmares, momet vkvsvmkv emetvn emen 'svrakkuecares.

31 Momen mvt wakvteho *monkat* wakv-hunvnwv eyvpe momen elvksv ocat senhoyvnen Hesaketvmesen afvcecicvres.

32 Eyaskakat hehcet, afvckvkekvs. Hesaketvmese hopoyatskat ce feke taket hesakate!

33 Cehofvt enkusvpkakan em vpohicet, en svlvfkvlken em ehvperkuecekot omekv.

34 Hvlwe ekvnvu emen vkvsvmvkekvs; uehvtkv *omvlkv* tis, momen nake vkfullateu vtekat.

35 Hesaketvmeset Sivn hesayecet, Cutv em etvlofv ocakan hahicvret ok; momen mvn vpoket epucasvkvres.

36 Momen em vtotkvlke en honvpset, mvn epucasvkvres, momen e hocefkv vnokecakat mvn vpokvres.

ESVKVSVMKV 70.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat.* Tewe *es* em *Vkvsvmkv.* Esvkerricepucckv.

Aeha, Hesaketvmesē, cv hesayecetvn *lvpecicvs;* vm vnicetvn lvpecicvs.

2 Mv vm puyvfekcv hopoyakat, vlsvke hahket, vlesketvn en hayvkhoyekvs: mv vn holwakan em vlostakat yupvklatket, vlesketvn en hayvkhoyekvs.

3 Es ce lopic, es ce lopic, makakat, em vlesketv taket omecicen yefulecicvkhoyekvs.

4 Ce hopoyakat omvlkvt ec ofvn afvcket, afvckvkekvs· momen cen hesayeckv vnokecakat, Hesaketvmesen vrakkuehocekvs, makake emunkekvs.

5 Momis vntat cv 'stemerret, vnkusvpket os; Aeha, Hesaketvmesē, vc oh *vtetvn* lvpecicvs: vm vnickv momet cv hesayecv toyetskes; Cehofv toyetskat, vcewihcetskvs.

ESVKVSVMKV 71.

Cehofv toyetskat, ec ofvn ehkvyet os; estofis vc vlisats.

2 Cem fvccetv ofvn *holwakan* a vc ossicet; ce hvckon a vm wiyyet, cv hesayecvs.

3 Liketv cvtot, oh ayvye taye emunkv taren, vn huervs: cv hesayehocvren vhakvn ossicetskvtet os: cemet vn cvtot momet vn tohopke toyetskekv.

4 Aeha, vn Hesaketvmesē, holwvyecvlke e'nke taken a vc ossicet, este fvcceko momet este holwvyecat e'nken a vc ossicvs.

5 Pucase Cehofv toyetskat, cemet mv oh hecvyvtet omet, vm mvnēttetv vteken vm enhonrkv *toyetskekv.*

6 Cemet cv heckvte vteke cv kvwapvte toyetskes: cemet cv'cke e nvrke a vc ossicvte toyetskes: vm vkvsvmkvt ec ohfvccv oce emunkv tares.

7 Nak estomahat *este* sulke es em momvyet os: momi cemet vm vrvnaketv yekcat toyetskes.

8 Cv cukwvt cem vkvsvmkv momen ece 'rakkueckvt es fvcket emunken nettvt hoyvnvres.

9 Vculkv vc orof, vc vwihketskvs; vn yekcet sumkof v'nkvpahketskvs.

10 Vn horret vc opunvyecakekv: momen vm puyvfekcv esetv vketecakat etempunahoyet os,

11 Hesaketvmeset enkvpvkvtet os: assecet, esvkes, hesayecvranat sekokv, makaket.

12 Hesaketvmese toyetskat, vn hopvyen huyiretskvs: Aeha, vn Hesaketvmesē, vm vnicetvn ivpecicvs.

13 Vm puyvfekcv vnrapvlket, vlsvke hahket, sumecekvs: mv vn holwakvre hopoyakat tvkleckv vlesketv tepakan es ohrvnkvkekvs.

14 Momis vnet enhonrvye munkv tares: momet ohvtvlake emunken ece 'kvsvmares.

15 Cv cukwvt cem fvccetvn *momet* cen hesayeckvn kerkuecet emunken nettvt hoyvnvres: *em* vhonkvtkvn kerrvkok.

16 Pucase Cehofv en yekcetv ofvn vlvkares: cem fvccetvn *onayet, fvccetv* cenake tvlkusen onayares.

17 Hesaketvmese toyetskat, vm mvnettetv vteken v'mvhayetskvtes; momen hiyomat oren cem vtotketv estomahvken kerkuecvyvntot arvyvtet os.

18 Momen vc vculet, cv'kvesse supakhvthvke hakof tis, Hesaketvmese toyetskat, v'nkvpaketskeko emunken, ce'nke *nak momecvten* este honvpsen em onayet, cen yekcen este honvpse yievranat este vtekan em onayvkares.

19 Hesaketvmesē, nanvke rakrvke momecetskvte toyetskat, cem fvccetvt hvlwetvn oret os: Hesaketvmese toyetskat, estimvt ceme omēt ome haks?

20 *Cemet* estemerketv sulke momet holwvhokan es

hecicetskvte toyetskat, a cv hesayecet, ekvnv en sufsokan ra vc ossicetskvres.

21 Vn rakketvn *vm* ohvtvlvyvs, momet *vc* oh fuliket, v'mahlvpvtecicvs.

22 Momen vneu, vn Hesaketvmese toyetskat, eshayeckv saltvle *kicetvn* es ece 'kvsvmares: cem mehenwetvn *es vkvsvmares;* Eslevl enake Vcaketskat, kervlvn es cen hayecit, vkvsvmkvn yvhikares.

23 Vkvsvmkvn ece 'yvhikvyof, cv cukhvrpet tayen afvckvke tares; momen vm puyvfekcv nesetskvtet *afvcke tares.*

24 Cv tulaswvu cem fvccetvn opunvyecet emunken nettvt hoyvnvres: vn holwakan hopoyakat, vlsvke haket, vlsvkuchocet omekv.

ESVKVSVMKV 72.

Esvkvsvmkv Salvmv ohfvccv.

Hesaketvmese toyetskat, cem fvcceckvn mekkon emet, cem fvccetvn mekko e'ppucen emvkvs.

2 Emet cem esten fvccetv ofvn fvccecet, cem este estemerrvlken fvcceckvn es fvccvkuecekvs.

3 Ekvnhvlhawat herkvn esten es en yicekvs, momen rvne hvlhawat fvccetv ofvn.

4 Este em estemerrvlken fvccvkuecekvs, momet nak enkusvpkakat en hopuetaken hesahuecet, este ohwetenvn wokucekvs.

5 Hvset fekhonne vtekat cem penkalet, hvresset like emunkan honvpse erohhonvpse omvlkv etehoyvnen cem penkalvkekvs.

6 Pvhe tvckvte *ekvnvn* oskole omet hvtvpkekvs, momet oske ekvnv otohice omēt.

7 En nettv omof este fvccakat heren hontvkekvs, momen herkv esfvcken *ocekvs*, hvresset like vtekat.

8 Momen emet uehvtkv vteke uehvtkv *etv* eroren, momet hvcce rakkat vteke ekvnyuksv ocakat oren ohmekket omekvs.

9 Eme ehomvn vnrvwv vpokvlket potokvkekvs, momen en horret ekvnv em mokken lasvkekvs.

10 Tases tvlofv ote ocakat esyomat em mekkvlket nakemetvn esyicvkekvs: Eshepv Sepv tepakat em mekkvlket nakemetvn esyicvkekvs.

11 Henka, mekkvlke omvlkvt ehomvn tvkpvlatken, etvlwv cahmelikv omvlkvt em elecvn svpvklekvs.

12 Este enkusvpke vnickvn komet huehkan hesayecet, este estemerre vnicv ocekan hesayecvret ok.

13 Este estemerre momen este enkusvpkan em merret, enkusvpkakat em puyvfekcv taken hesahuecvres.

14 Em puyvfekcv taken ohwetenketv holwvyeckv tepakat enkvpvken hesayecet, momen e catv taket en renakv ehomvn vcakekvs:

15 Momen hesakekvs, momen Eshepv cvto-kunaplanen estet emvkekvs: momen estet estofis emekusapvkekvs: vkvsvmake emunken nettvt hoyvnekvs.

16 Teleko estenke esfvcke hvmket ekvnhvlhawat eyuksv ekvnvn oce estomis, em ettet Lepenvne omvket fvmokvres; momen tvlofv vpokat ekvnv nak ohhontvke omēt pvkpvkvres.

17 E hocefkvt meyuksv-sekon ocekvs, momet hvset like vtekat e ohvtvlayvkekvs: momen estet eme etehoyvnen e afvckvkuecvkekvs: etvlwv cahmelikv omvlkvt emen opunvyecet, Afvcket os, makvkekvs.

18 Cehofv Hesaketvmeset vkvsvmket omekvs, Eslevl en Hesaketvmeset, eme tvlkuse nak estomahvken momecat:

19 E hocefkv vrakket meyuksv-sekon vrakkuehocekvs,

momen em vrakketvt ekvnv hvmkvn fvcecekvs. Emen momen Emen.

20 Tewe, Cvse e'ppuce em mekusvpkv esohfvcfvkvres.

ESVKVSVMKV 73.

Esvfe es em Vkvsvmkv.

Mehenwvn Hesaketvmeset Eslevl en heromet os, mv efeke ofv hvsvthakaten.

2 Momis vnet on omat, cv'let vn tenaspvranusvtes: cv 'levwiketv vn solotkvranusvtes.

3 Este holwvyecvlke em emahlvpvtketvn hecvyof, ekvsvmet opunayakat em vleskapvyvtet ok.

4 Em elkv take ohvkerrickvt estemerruecvkekot os; en yekcet oce munkvt os.

5 Este em estemerketv ofvn svpaklekot os, momen este *vpvltake* vpvken estemerrvkuehocekot os:

6 Monkv ekvsvmkvt telacv omet enocicvket os; svpenkvleckvt vccvke omēt ohranet omes.

7 Eturwv take nehetvn es pololaket os; estefeke vkerrice tayat senhoyvnen ocvket os.

8 Tvklecaket os; holwvyeckv ofvn ohwetenetvn opunayaket os: ekvsvmet opunayaket os.

9 E cukwv taken hvlhawat vnrvpen ocvket os; e tulaswv taket ekvnvn estomis yvkapet os.

10 Monkv em estet yefulecet os, momet *sesketv* esfvckat a en cvfcvlecet os.

11 Momen, Hesaketvmeset estomen kerre te? momen kerretvt Hvlwe Mahat vpvke te? makaket os.

12 Hecvs, heyvt este holwvyecvlket omakes, momet, Meyuksv sekon herkv ofvn vpokeyvres, komet, naksuelecaket os.

13 Mehenwvn ehvperkvn cv feken hvsvtecit, cv'nken fvccetv ofvn okkosvyvtet os.

14 Cv'stemerrihoce emunken nettvt hoyanen, hvthvyvtkomvlkvn cv 'stemerket omekv.

15 Hiyomen opunayares, makvyvten omat, hecvs, cen hopuetake hiyome vpokat emvkerret em momecakvyvnt os.

16 Heyvn kerretvn komet vkerricvyof, vn renakv ehomvn yekce mahet emunken,

17 Hesaketvmese en cuko vcakan eceyit, nake espoken ohcakkvranan vkerricvyvtes.

18 Mehenwvn tenaspakan svpvklecetskes: sumketvn tvkpvlatetsket os.

19 Mvtawwvt yvmahketvn vyvkhvmkusen eroricet os: penkvlkvt omecicen ore heren sumecet os.

20 Este vpueckvn a vhonecat etvpomet, Pucase toyetskat, vhonecetskof, vhake enake taken ehvperkuecetskvres.

21 Cv feket vn nokken vm vkerrickv ofvn vc vnattvtet ok.

22 Vpuekv omit, nak kerrekot omvyvtes; punvttv omit ec homvn huervyvtes.

23 Mome estomis estofis ece 'pakvyet os; cv'nkvpervn vn hvlatetsket os.

24 V'mvhayet vm fvyatetskvres, momet erenyupvn *hvlwe* vrakketv ofvn cv yvpayetskvres.

25 Hvlwe tvlofv ofvn estimvn oci haks? momen vc vpaketsket omen, estimv cv yacat yvmv ekvnvn arekos.

26 Cv 'navpeswv momen cv feke hotosen omis, Hesaketvmeset cv feke en cvtot omet, vm enakockvt os, meyuksv-sekon.

27 Hecvs, mv cen hopvyen fullat estemerkaken, ce'nkvpvkaket etimvn hopoyakat vtekat sumhuecetskvtet ok.

28 Momis vnet on omat, Hesaketvmese vwolicetvt vn.

heret os; Pucase Cehofvn vm enhonrkvn hayvyvtes, cem vtotketv omvlkvn kerkuecaret.

ESVKVSVMKV 74.

Esvfe em Maskel.

Hesaketvmese toyetskat, estomaten meyuksv-sekon etvn *epu* 'pvlatetske te? estomaten cen cvpvkke yvpefikv fulle vhecicetskat vnrvpen em ekkucet kvwapka?

2 Cem este etohkvlke hvmke hofune nesetskvte, etvlwv hvmecvlke, mv epucasetskvret enrecopetskvtet vkerricet, heyv Sivn hvlwe mv liketskvtet vkerricvs.

3 Yvmahketv oce munkan oh *vyetvn*, mv cuko vcake ofv vnrapv nak holwvke momecvte omvlkv oh *vyetvn* ce'len kvwvpvs.

4 Ce'nrapvlket cem este etohkvlkakat em etenrvwvn hehkakvtet os: entake en tvlelennvn eskerkvn svpvklecakvtet os.

5 Este kerket omvtes, eto cekfat pucuswv oh kvwapat vcvkvyen.

6 Hiyomat es en nchickv kvlvfhoyvte omvlkvn pucuswuce esvtokuce esyoman es kvceyaket os.

7 Cen cuko vcakan vhetecakvtet os: ce hocefkv en liketvn ekvnv tis eroren vhopvnakvtet os.

8 Vyvkhvmkvn yvmahkuecvkeres, e feke take ofvn makakvtet os: Hesaketvmese en senekake heyv ekvnv ocakat omvlkvn nekricakvtet os.

9 Pun tvlelennvn hecēkot os; owalvt svnvcomvn sekot os: momen estet en hofune estomen kerre epu 'pvke huerat sekos.

10 Hesaketvmese toyetskat, en hofune estoman vnrapvt tvklecvr haks? *est en* horre meyuksv-sekon ce hocefkvn tvklecvre te?

11 Estomaten ce'nke, ce'nkvpervn rafulecicetske te? ce hokpe aossen mvn arvtosecet, *entaken es* poyvs.

12 Hesaketvmeset, hofune *vteken* ekvnv em ofv hesahueckvn vtotkvtet, vm Mekkot omekv.

13 Cemet cen yekce etehoyvnen uehvtkvn etekvpicetskvtes: uehvtkv nakwenahoke rvkrakat e'kvtaken uewvn vk kvceyetskvtes.

14 Lefivrvne e'kvtaken en kvceyetskvtes; este vnrvwv fullan hompetvn emetskvtes.

15 Cemet *cvton* etekvpicet, uekiwv momen hvccen afihuecetskvtes: hvcce fihhone emunkvten kvrkvpecetskvtes.

16 Nettvt cenaket omen, nereu cenaket's: hvyayvke momen hvsen etetakuccetskvtes

17 E'kvnv em vteke omvlkvn hayetskvtes: meske rvfo tepakan cemet hahicetskvtes.

18 Cehofv toyetskat, heyvn ce hohsates, vnrapvt tvklecaten: etvlwv hoporrenekat ce hocefkvn ehvperkuecet os.

19 Cem pvce-howe em puyvfekevn punvttvn emvkekot, cem este estemerrvlke en hesaketvn meyuksv-sekon ce hohsates.

20 Etemfvccetvn vketecvs, yvmv ekvnv en yomucyokat esvpenkvleckv hute es fvcfvket omekv.

21 Este ohwetenhokat vlsvkuehocen fulikates: este estemerrat momen enkusapkat ce hocefkvn vkvsvmvkekvs.

22 Hesaketvmese toyetskat, ahuervs; estvnrvpkv ocetskat vpvyecet fvccecvs; este hoporrenekat ce tvklece emunken nettvt hoyanan vkerricvs.

23 Ce'nrapvlke en haken ce hosekot, ece'nrapvlke asvpaklat em estokemahetv kvwapke emunkan ce hohsates.

ESVKVSVMKV 75.

Yvhlkv Enhomahtv en *hahoyat;* Altaser *oh hayehocvranat.* Esvfe es em Vkvsvmkv. Esyvhketv.

Hesaketvmese toyetskat, vkvsvmkvn ce'meyet os, vkvsvmkvn *ce*'meyet os; ce hocefkv vwolet omen cem vtotketv estomahakat kerkuecaket omekv.

2 Oketv mellvyvtet cakkof, vnet fvccvn fvcccares.

3 Ekvnvt momen ohvpokat omvlkvt kafkvkekvs: vnet en cukelen svpvklecvyet os. Sela.

4 Ekvsvme opunayakan em punayet, Ekvsvmet opunahyatskvs, momet holwvyecvlken, Eyvpen kvwahpatskvs:

5 Ce yvpe taken hvlwen kvwahpatskvs; enokwv yekcen es opunahyatskvs, kicakvyvtes.

6 Hvlweckv hvsossv, monkat hvsvklatkv, monkat wvhvlv aosset *vtekot* omekv.

7 Momis Hesaketvmeset fvccecvt os; emet hvmken kvnevpuecet, hvmkan kvwapet omes.

8 Cehofv e'nke ofvn sesketvt esliken, pvrko-opuswv *vcvnkat* pvkpaket omekv: nake cahmelikv tekyvmkat es fvcket omes, momen mvn avcanet os; mehenwvn vhoske vk ocan ekvnv *este* holwvyecakat omvlkvt, omvlkusen avcanet, eskvkvres:

9 Momis meyuksv-sckon kerkuccares; vnet vkvsvmkvn Cckvpe en Hesaketvmesen vyvhikares.

10 Momen holwvyecakat e yvpetake omvlkvn em warares; momis fvccakat e yvpe taket kvwvpvkhoyvres.

ESVKVSVMKV 76.

Yvhikv Enhomahtv en *kahoyat;* eshayeckv efvkv ocakat es *hayehoccranat.* Esvfe es em Vkvsvmkv, Esyvhiketv.

Cutv ofvn Hesaketvmesen kerket os: Eslevl em etenrvwvn e hocefkvt rakket omes.

2 Selem tvlofvn em escukohakv hueren, Sivn ofvn en liketvt oces.

3 Mvn eccv-kotakse en re pvfpanan, sevrvnvkv, eslafkvcvpko horre-tepokv esyoman kvceyvtet os. Sela.

4 Hvyayvke *momet* vrakkuehocvre tetayat toyetskes, ekvnhvlhvwe punvttv schoneckvke nanopkv hopoyake fullat senhoyvnen.

5 Efeke yekcakat nake svpenkvlecvkhoyaket os; en nockv taken nocicakvtet os; momen este yekcakat hvmkusis e'nketaken eshecvkekatet os.

6 Cekvpe en Hesaketvmese toyetskat, em vsehaketskof, escvlleckv-pvfnv corakko tepakat nockv sufken nocicaket os.

7 Cemet, ceme mahusat, cem penkvlhoyvre tetayet os: momen ce cvpvkke hahkof, estimvt ce homvn huere taya?

8 Hvlwe vten ohfvcceckvt pohken hayetskvtes;

9 Hesaketvmeset eyaskvke ekvnvn fullat omvlkvn hesahuecvret, fvcceckvn ahuerof, ekvnvt penkalet, cvyayvke tates. Sela.

10 Mehenwvn este en cvpvkketvt ece 'kvsvmvres, momen cvpvkketv vhoskan 'se wvnayetskvres.

11 Naken ce'mares, kicet, Cehofv cen Hesaketvmesen etemfvccvkes, momet fekvkes; eme em vfulotakat mv em penkvlhoyvre tetayan nakemetvn 'sen yicvkekvs.

12 Mekkvlke em puyvfekcv taken warvres; emet ekvnv mekkvlke ehomvn sehonecket os.

ESVKVSVMKV 77.

Yvhlkv Enhomahtv en *kahoyat;* Ceturvne *yvhlkat* vcvkvyen. Esvfe es em Vkvsvmkv.

Vn haken Hesaketvmesen es ohhuehkares; Hesaketvmesen vn haken es huehkin, ent vm vpohicvres.

2 Cv 'stemerke nettv omof, Pucasen hopoyvyvtes; neren cv'nken rvtosecit, fekhonnvkates; vm puyvfekcvt mahlvpvtkvre komvronkates.

3 Hesaketvmesen vkerricit, cv fekhereko haket os; vm estemerkvn onayis, momen vm puyvfekcvt muntvlket os. Sela.

4 Cv turwv vhonecaken hvlatetsket os; tayen cv feknokkat punayvko taye cv hakat oret os.

5 Nettv hofonof ocakvten vkerricit, ohrolope hofonof hoyvnakvten vkerricvyet os.

6 Neren vn yvhiketvn vkerricvranvyet os: cv feken etempunayis; momen vm puyvfekcvt vhericet hopoyvtes.

7 Pucaset meyuksv-sekon etvn vwikvre te? momet svnvcomvn est en heromekare te?

8 Em vnokeckvt meyuksv-sekon sumke te? em etemfvccetv meyuksv-sekon ehvperkvre te?

9 Hesaketvmeset *est* en herometvn ehosvte te? cvpvketv ofvn em vnokeckvn vkhottvte te? Sela.

10 Momen, Heyvt cv feknokkickvt os; *momis*, Hvlwe Mahat e'nkvperv em ohrolopen *vkerricares*, makvyvtes.

11 Cehofv em vtotketvn opunvyecares; nak estomahvke hofunof momecetskvten vkerricaret ok.

12 Momet cem vtotketv omvlkvn ohvkerricit, nanvke momecetskvten ohvkerricares.

13 Hesaketvmese toyetskat, nanvke momecetskat hvsvthvket omes: estimvt *pun* Hesaketvmese etvpomat hesaketvmese rakket like te?

14 Hesaketvmese nak estomahvke momecat toyetskes; etvlwv cahmelikv em etenrvwvn cen yekcen kerkuecetskvtes.

15 Cem este, Cekvpe Cosef tepakat e'ppucetaken ce'nken es hesahuccetskvtet os. Sela.

16 Hesaketvmese toyetskat, uewvt ce hecakvtes: uewvt ce hecakvtes; momen laulakat nekeyvtes.

17 Vholocet uewvn apvlvtakvtes; sutvt en haken hayakvtes: momen cem eccv-kotakse en ret vwahakvtes.

18 Cen tenetketv en haket hvnvcofelv ofv tates; vtoyehvttet ekvnvn hvyvyicakvtes; ekvnvt fenoket, nekeyvtes.

19 Cem vyetvt uehvtkvn vk ocet os, momen cen nenucvlket uewv rvkrakan *vk ocaket os:* momen ce 'levwiketvn kerhohoyekot os.

20 Moses Elvne tepakat e'nke take etehoyvnen cem esten yvpefikv fulle omen evpayetskvtes.

ESVKVSVMKV 78.

Esvfe em Maskel.

Vm este toyatskat, vm vhakvn em vpohicvkes: cv cukwv em opunvkvn ce hvckon a em wiyyvkes.

2 Opunvkv-svhopakvn cv cukwvn es hvwecares: hofonof nak makakvte yomucyokan opunayares:

3 Mv pohe kerreyvtet, mv pu'rkvlket opunayakvten.

4 En hopuetake taken mvn em ehekot, Cehofv vkvsvmkv, en yekce momen vtotketv estomahvke eme momecvten honvpse yicvranan em onayeyvres.

5 Cekvpe ofvn akerkueckvn yekcicet, Eslevl ofvn vhakvn mellvtet ok, mvn en hopuetaken kerrvkuecvkvren vhakvn pu'rkvlken emvtet:

6 Momet honvpse yicvrane, mv hopuetake heckuecvkhoyvranet kerrvkvret, momet asvpvkilet, en hopuetaken onayvkvret:

7 Mv em enhonrkvn Hesaketvmese ofvn hayet, Hesaketvmese em vtotketvn ehosekot, momis em vhakvn vfvstvkvren:

8 Momet e'rkvlke take, honvpse ekv-yekce, vpohicetv komvkeko, honvpse e feke take fvccvn hayvkekot, momen em puyvfekcv take Hesaketvmese vpvket yekcen huerekate omvkekaren.

9 Eflevm en hopuetaket, eccvkotakse esfullvlket em eccvkotaksen es fullet, horre-tepokv nettv omof pvlken fulecvtes.

10 Hesaketvmese em etemfvccetvn vfvstvkekates, momet, Em vhakv ofvn fuliyēkos, makakvtes;

11 Momet nanvke momecvte, momen em vtotketv estomahvke hecvkuecvten ehosakvtes.

12 E'rkvlke take en renakv ehomvn, Ecepse ekvnvn, Sovn ekvnv ofvn, nanvke estomahakan momecvtes.

13 Uehvtkvn etekvpihcet, tihuecvtes; momet uewvn cvnvnanicvtes.

14 Momet ohvtvlakat nettvn vholocen es em fvyatet, neren totkv hvyayvken es em fvyvthuecen ohhvyvtkvtes.

15 Vnrvwvn cvton fvlahlecet, uelaulakat es eskake omen eskvkuecvtes.

16 Uewvn cvton afihhonicvtes, momet uewvn hvcce omen fihhonicvtes.

17 Momis eme vnaorke munket, ekvnv kvrpat ofvn Hvlwe Mahat vnrvpake munkvtes.

18 Momet e feke take ofvn Hesaketvmesen eskerrakvtes, em eyackv take ohfvccvn hompetvn vpohaket.

19 Henka, Hesaketvmese vnrvpen opunahoyvtes; Hesaketvmeset vnrvwv ofvn ohhompetvn etetakuece taye te?

20 Hecvs, cvton nafkvtes, momat uewvt vyvkhvmkvn afihhonvtes, momen uefihhonat es em pvlatet fihnvtes, ohvtvlaken tvkliken esteme taye te? em esten vpeswvn em etetakuece taye te? makakvtes.

21 Monkv Cehofvt pohhet, cvpvkke tates, momen Cekvpe vnrvpen totkvt etkvtes, momen en cvpvkketvu Eslevl vnrvpen kvwapkvtes;

22 Hesaketvmesen ohvkvsvmekot, en hesahueckvn em enhonrvkekok;

23 Emet sutv onvpv ocakan vhakvn emet, hvlwe em vhauken hauhicet,

24 Momet manvn hompetvn ohoskolicet hvlwe telekon emakvtet o estomis.

25 Estet encelvlke en hompetvn hompakvtes: em etetayusen hompetvn em vtotakvtes.

26 Hvsossv hotvlet hvlwe ofv hotvlecvtes; momet en yekce eteropotten wahvlv hotvlen hotvlecvtes.

27 Ohvtvlakat ekvnv em mokke omēn vpeswvn 'sohoskolicet, fuswv etvrpv ocakan uehvtkv oktahv *en sulke* omēn 'sohoskolicvtes:

28 Momet e hvpo take em etenrvwvn, em vpoketv vfuloten pvlatvtes:

29 Monkv hompaket fvccakvtes, momen mv eyacakvten emakvtes.

30 Em eyackv taken enkvpicvkhoyekates; vpeswv e cukwvn pikvke emunken

31 Hesaketvmese en cvpvkket vnrvpen kvwvpiket, en nehakat asossen pvsatvtes, momet Eslevl em mvnettakan tvknvfnakvtes.

32 Heyv omvlkvt *momvten* omis, naorkake emunkvtes, momet em vtotketv estomahakan vkvsvmvkekates.

33 Monkv en nettvtaken ehvperketv ofvn yvmahkuecet, em ohrolopetaken feksumketv ofvn yvmahkuecvtes.

34 Emet pvsatof, emen hopoyakvnt os; momet rafulehcet, vhericet hopoyakvnt os.

35 Momet Hesaketvmeset en cvto taket omen vkerricet, Hesaketvmese Hvlwe Mahat en hesayecv taket omen vkerricakvtes.

36 Momis emvkerret e cukwvn vkvsvmkvn es em punayakvtes, momet e tulaswvtaken lvksetvn es em punayakvtes.

37 Momen eme ohfvccv tat e feke taket heromekot, em etemfvccetv ofvn heromvkekatet ok.

38 Momis emet, merkv es fvcket omet, holwvyeckvn este es em wikaket os; momet sumhuecekot os; henka, etewolen en cvpvkketvn etvn vkueyicet os; momet en cvpvkketv omvlkvn hvlwecekot os.

39 Momet entaket enavpeswv tvlket omvket, hotvle ahyet, hvtvm rafulkekat omvket on vkerricvtes.

40 Mvtawwvt tewolen vnrvwv ofvn cvpvkkuecet, ekvnv kvrpat ofvn feknokkicakvtes !

41 Momet hvtvm Hesaketvmesen eskerret, Eslevl en Hvlwe Mahan cvpvkkuecakvtes.

42 E'nken vkerricekot, mv nettv vnrapv enkvpvke entaken nesvten vkerricvkekates :

43 Es en kerkvn Ecepse ofvn vpoyet, nak estomahvke momecat Sovn ekvnvn vpoyvten ;

44 Momet en hvcce taken catvn hayet, em uefihnakateu eskvkeko tayan hayakvtes.

45 Em etenrvwv taken rono mvrahrvke, *nake* lokakan, momen kute nak yvmahkuecakan, vtotvtes.

46 Momet *ekvnv* em ette taken etoessepapvn emet, em vtotketv taken tvffo-noksvn emakvtes.

47 Nakefvkv hvllecakan hetute-nerkvn es en yvmahkuecet, en naklokce em vpe sekvmo *kicetvn* hetute-nerkv rakrvken es yvmahkuecvtes.

48 Em vpuekvtakeu hetute-nerkvn emet, em vpuekv take fullakan vtoyehvtte hiyyakan emakvtes.

49 En cvpvkketv yekcan oh wiket, cvpvkketv, homeckv, estemerketv esyoman oh wikakvtes; encelvlke nak est en holwvke esfullan em etenrvwv taken vtotet.

50 Nenucen en cvpvkketvn em etetakuecvtes; em puyvfekcv taken elkv enkvpvken hesahuecekot, momis en hesaketv taken enanokketv yekcan emvtes;

51 Momet Ecepse ofv homv-heckvkvte omvlkvn, Ham em escukohakv ofvn, en yekce take em vliceckvn, pvsatvtes :

52 Momis em este mahusan yvpefikv omvkēn sossicvtes, momet yvpefikv fulle omvkēn vnrvwv ofvn fvyvtakvtes.

53 Momet vcacvken evpayakvtes, momat penkvlvkekates: momis en horre taken uehvtkvt ohrvnricvtes.

54 Momen em ekvnv vcaken svlaket, heyv rvne e'nkvpervt nesvtet svlakvtes.

55 Etvlwv cahmelikvn ehomv taken sossicvtes, momet epucasvkvren eskerkvn ekvnvn es em etekvpakicvtes, momet Eslevl em vliketv *palen hokkolohkakan* em escukohakv take ofvn vpoken hayvtes.

56 Mome estomis Hesaketvmese Hvlwe Mahan esker ret, cvpvkkuecakvtes; momet em ohkerkueckv vfvstvkekates;

57 Momis vcekellet, e'rkvlke tate omvket emvkerret momecakvtes: eccv-kotakse estenhonricat omet fiyecvkhoyvtet os.

58 Em ekvnv hvlhvwen es cvpvkkuecaket, mekusvpkv nakvhake kvlvfhoyakvten fekcakhetvn es ohnekeyicakvtet omekv.

59 Hesaketvmeset *heyvn* pohof, cvpvkke tates, momet Eslevl tayen en homecvtes:

60 Momat Silo escukohakv, mv escukohakv emet este em etenrvwvn huericvtet, wikvtes;

61 Momet en yekcen svlvfketvn em wiket, em vrakketvn vnrapv e'nken em wikvtes.

62 Ohvtvlakat em esten eslafkv-cvpkon emakvtes; momet *este* epucasvtet es en homecakvtes.

63 Totkvt en hunvntake mvnettakan en nekrvkuecvtes: momen hoktvke mvnettakan etepvyetv vrakkueckvn emhoyvkekates.

64 Em plestvlke taket eslafkv-cvpko etehoyvnen pvlatkvtes: momen em oyevlke taket waketvn hayvkekates.

65 Momof Pucaset este nocvte omēt vhonecvtes; estehunvnwv yekce, pvrko-opuswvt omecicen, yekcicet huehke omēt.

66 Momet vnrapvlken cratopvrvn nvfnakvtes, vlesketv meyuksv-sekon en hayakvtes.

67 Momet ohvtvlakat Cosef em escukohakvn wiket, Eflevm em vliketvn enhopoyekates;

68 Momis Cutv em vliketv, rvne Sivn vnokecat enhopoyvtes.

69 Momet en liketv vcake hvlhawat omēn hayet, ekvnv mv meyuksv-sekon yekcicvte omēn hayvtes.

70 Momet em vtotkv Tewen ensatkvtes, momet yvpefikv-hute enkvpvken esvtes:

71 Yvpefikv hoktvke coyicakan vcvkayat enkvpvken, em este Cekvpe momet Eslevl epucasat vhecicvren svlakvtes.

72 Monkv e feke em mehenwetv vcvkvyen vhecicaket os; momet e'nke mvnvcketv eteropotten em fvyvtaket os.

ESVKVSVMKV 79.

Esvfe es em Vkvsvmkv.

Hesaketvmesr toyetskat, etvlwv cahmelikvt *ekvnv* epucasetskan esceyvtes; cen cuko vcakan svholwvyecakvtet os; Celuslvmen lekafken vpoyakvtet omes.

2 Cem vtotkvlke em ena pvsatkan hvlwe fuswvn hompetvn emet, cem vnokeckakat em enavpeswvn ekvnv punvttvt hompvkvren emakvtet os.

3 E catv taken uewv omēn Celuslvmen hvmkvn pvlvtakvtet os; momen estet em ena take hericvkvre sekates.

4 Pum vwolicvlke ehomvn vlesketvn pu hahket, pum vfulotke vpokat em vpelickvt momet em vtvkleckvt pu haket os.

5 Cehofv toyetskat, en hofune estomēn meyuksv-sekon ce cvpvkke tare te? cem vfekcakhetvt totkv omēt nekrvre te?

6 Cen cvpvkketvn etvlwv cahmelikv ce kerrvkekaten ohkalet, mv mekkvlke em ekvnv ce hocefkv ohhuehkvkekaten mvn ohkvlva.

7 Mvt Cekvpen loket, en liketvn yvmahkuecakvtet omekv.

8 Pu'rkvlke tate en naorketv taken epu'nrvpen vkerrihcetskvs; cem merkv heromakat lvpken pu tenrvpetvn yicvkekvs: tayen pu kvncvpuehocet omekv.

9 Hesaketvmese pu hesahuecv toyetskat, pum vnicvs, ce hocefkv vrakketv vrahkvn: momet ce hocefkv vrahkvn pu hesahuecet, pun naorketv enkvpvken pun hvsvthicvs.

10 Estoman etvlwv cahmelikvt, En Hesaketvmese taket estvmvn lika? makvkvre te? cem vtotkvlke e catv pvlatkat em pvleckvn etvlwv cahmelikv vpvken kerhoyekvs, pun renakv ehomvn.

11 Este svlvfke en hihketvt ce homvn vlvkekvs; cen yekce en rakketv vcvkvyen elkv em mellvkhoyvten vcvyecvkvs;

12 Momet, Cehofv toyetskat, mv tvkleckv es ce tvklecakvten pum vwolicvlke e hokpe take mahusan kolvpaken pvlken emvkvs.

13 Momof pumet, cem este, momet yvpefikv nanopkv cenake ofv fulleyat meyuksv-sekon vkvsvmkvn ce'meyvres; este honvpse erhonvpse omvlkv etehoyvnen cce 'kvsvmkvn onayeyvret.

ESVKVSVMKV 80.

Yvhikv Enhomahtv en *kakoyat;* Sosanem Etvr en *kake.* Esvfe *es* em *Vkvsvmkv.*

Yvpefikv vhecicv Eslevl vhecicvt omet, yvpefikv fulle omēn Cosef evpayetskat, vpohicvs; cemet celupvlke onvpvn liketskat, hvyvyaken e heckuecvs.

2 Eflevm, Pencemen, Menasv esyomat ehomvn cen yekcen vhonecihcet, pu hesahuecetskvret vtes.

3 Hesaketvmese toyetskat, pu rafulhuccvs, momet ce turofvt hvyayvkvren hayvs; pu hesahokvres.

4 Cehofv, hvlwe ocakat omvlkv en sulsokat en Hesa-

ketvmese toyetskat, en hofunc estomen cem este em mekusvpkv take vnrvpen ce cvpvkkvre te?

5 Turopuswv tvkliken hompvkuecetskvtes, turopuswv svkerkv rakke es fvcken eskvkuecetskvtes.

6 Pum vwolicvlken etepokv omecickvn pu hayetsket os; momen pun horre eme em etenrvwvn vpelhoyaket os.

7 *Suletawvlke* sulsokat en Hesaketvmese toyetskat, hvtvm pu rafulhuecvs, momet ce turofvt hvyayvkekvs, pu hesahokvren.

8 *Pvrko* em vpen Ecepse ofvn lehmet, svlaketskvtes; este etvlwyvlken sossihcet, mvn vhocetskvtes.

9 Etektvnken ehomvn en hayetskvtes, momen sufken yvlonkvn hayet, ekvnvn fvcecvtes.

10 Em vpettet ekvnhvlhawan ohrvnricvtes, momen e'lvccvket Hesaketvmese em vcenv *omvke* tates.

11 Elvcce uehvtkv eroricen hayvtes; momet elvcce lopucken Hvcce eroricen.

12 Estomaten em vtohopken lekaflecetskvt haks, momen este hoyvnakat omvlkvt mvmaket os?

13 Sukhv-hunvnwvt etovlkan aosiyet, yvmahkuecen, vnrvwv punvttvt mvn es hompaket os.

14 *Suletawvlke* sulsokat en Hesaketvmese toyetskat, hvtvm afulkvs, ce'nkusapeyet os; hvlwen avfvnnaket, hecvs, momet heyv *pvrko* em vpen en cukopericvs,

15 Momet heyv *pvrko* em vpe ce'nkvpervt vhocvtet, momet ece 'rahkvn yekcicetskvtet, vcayecvs.

16 Totkvn es nekrvtet os, a tvcket os; ce turofheckv vsehat omecicen estemerkaket os.

17 Ce'nket ce'nkvperv esten oh ocet, este e'ppuce e en yekcicetskvten oh ocekvs.

18 Momof ce'nkvpaket pvlken vpeyēkares; pu wenahuecvs, momen ce hocefkvn ohhuehkeyvres.

19 Cehofv, *suletawvlke* sulsokat en Hesaketvmese toyetskat, hvtvm pu fulhuecvs; ce turofvt hvyayvkvren hayvs, pu hesalrokvren.

ESVKVSVMKV 81.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat;* Keter oh *hayehocvranat.* Esvfe *es* em *Vkvsvmkv.*

Pun yekce Hesaketvmesen yekcicet vyvhikvkes; afvcketv en haken Cekvpe en Hesaketvmesen en hayvkes.

2 Esvkvsvmkvn kvwvpvkes, momet towvtulkv, kervlv eslopicuse saltvle esyoman hayecvkes.

3 Hvresse mucasof pofketvn pofket, hvresset poloksof, pun hompetv-rakko nettv vcakat omof pofkvkes.

4 Mvt vhakv Eslevl em ocat omet, nake Cekvpe en Hesaketvmeset mellvtet omekv.

5 Cosef em etenrvwvn es en kerkueckvn mellvtes, Ecepse ekvnvn hvmecicet arof; estempunvkv kerrvkatet pohvyvtes.

6 Nakhonne enkvpvken e fulowvn vkueyicvyvtes: e'nket svmpv rakkon wikakvtes.

7 Estemerketv ofvn huehketskvtes, momen ec ossicvyvtes; tenetke em ehketv ofvn cem vyoposkvyvtes: Melepv uewv ocakan es ce kerrvyvtes. Sela.

8 Pohvkes, vm este toyatskat, a cen kerkuecvkares: Eslevl toyetskat, vm vpohicetskate!

9 Vne tokon, hesaketvmese etimvt ec ofv sekon, momen tvleporv en hesaketvmesen vrakkuehcetskvs.

10 Vnet Cehofv cen Hesaketvmese Ecepse ekvnv a ec ossicvte toyis: ce cukwvn rakken hvwecvs, momen fvcecares.

11 Momis vm estet vm opunvkv en haken em vpohicvkekates; momet Eslevl cv yacvkekates.

12 Monkv e feke en yekce vcvkvye vpeyvre em etektvnecvyvtes; eme em vkerrickv take ofvn yvkvpvkvren.

13 Aeha, vm estet vm vpohicakate! vm vyetv ofvn Eslevl yvkvpakate!

14 En horre taken lvpken ohfvnkakvyēs, momet emetake vnrapvlke vnrvpen cv'nken rvtosecvyēs.

15 Cehofv en homecakat em elecvn e svpvklecvkekvs, momen em oketvt meyuksv-sekon ocekvs.

16 Momen telcko here mahan es hompvkuecvtet os, momet mv etvpomen fo en cvmpe cvto aossen es ce cvporicvyēs.

ESVKVSVMKV 82.

Esvfe es em Vkvsvmkv.

Hesaketvmeset nvkaftetv Yekce Mahat enake ofvn hueret os, este en rvkrakv em etenrvwv taken fvccecvret.

2 En hofune estomen fvccekon fvccecet, estetemetuecet, holwvyecvlken vrakkuecatskvre te? Sela.

3 Estemerrvlke momen eckemelvlken fvccecet, estemerkvke momen nake enkusvpkakan fvccvn em fvccecvkes.

4 Estemerrvlke, nake enkusvpkakan hesahuecvkes: holwvyecakat e'nken asossicvkes.

5 Kerrekot, kerrvkekot os: yomuckofvn tohfullet os: momen ekvnv en likv omvlkvt fvmokaket os.

6 Hesaketvmesetaket omatskes, momet omvlkatskat Hvlwe Mahat en hopuetake *toyatskes*, makvyvtes.

7 Mome estomis este omet pvsatkatskvres, momet mekkvlke hvmke omvket pvlatkatskvres.

8 Hesaketvmese toyetskat, ahuervs, ekvnvn fvccecvs; etvlwv cahmelikv omvlkvn epucasetskvret ok.

ESVKVSVMKV 83.

Esyvhiketv: Esvfe es em Vkvsvmkv.

Hesaketvmese toyetskat, cvyayahketskvs; Aeha, Hesaketvmesē, punayekot lihketskvs, momet cvyayahketskvs.

2 *Heyvt* omecicen *ce'nkusapis;* hecvs, cen horret estetekyvmketvn hayaket os: momen cen homecakat ekvn hvlwecakvtet os.

3 Cem este ehkakat vnrvpen etempunayvkvret, mvkerret cem este vnrvpen etenvkaftaket os.

4 Tokvs, este etvlwv hakat awarvkeres, momat Eslevl hocefkvt ohvtvlaken vkerrihocekaren, makakvtet os.

5 Vkerrickv hvmkusen ocet, etempunahoyakvtet ok: ece'nrvpen etemfvccetvn hayaket os:

6 Etvme em escukohakv, Esmevlvlke esyomat: Moap Hekvlvlke esyomat:

7 Kvpale, Amvne, Amelek esyomat: Felestev Tilvlke esyomat;

8 Vselevu etohkvlket os; Lat en hopuetaken emvnicakvtet os. Sela.

9 Metevnen momecetskvte omen entaken momecvkvs; Seselvn momen Cepenen hvcce Kisvnen momecctskvte etvpomen:

10 Mv Entvle *tvlofvn* sumhokvtet; ekvnv esvlekwickv ome hakvtet os.

11 Entake en rvkrakvn Olepe Seepe tepakat omvken hayvkvs; henka, em mekkvlke omvlkv Sepv Salmvnv tepakat omvken:

12 Mv, Hesaketvmese en liketv ocakan eenakuecvkeres, makakvtet.

13 Vn Hesaketvmese toyetskat, hvnvcofelv omvken, nak entvleesse hotvle ehomvn vtohke omvken hayvkvs.

14 Totkv etovlkan nekrat, momet totkv fenke ekvnhvlhawan hopotkat omet;

15 Momēn cemet cen hotvle-rakkon es assecet, cen hvnvcofelv rakken es penkvlvkuecvs.

16 E turofv taken vlseckvn es fvcficvs; cc hocefkvn, Cehofv toyetskat, hopoyvkvren.

17 Mcyuksv-sekon vlsvke momet feksumecet omvkckvs; henka, enhonrihocvket, sumhokvkckvs:

18 Ceme tvlkuse, mv e hocefkv CEHOFVT omat, Hvlwe Mahat ekvnv omvlkv ohfvnkat toyetsket on kerrvkvren.

ESVKVSVMKV 84.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat;* Keter oh *hayehocvranat.* Kolv e'ppuccetake es em Vkvsvmkv.

Suletawvlke sulsokat en Cehofv toyetskat, mvtawwvt cem escukohakv vnokecvke tayet os!

2 Vm puyvfekcvt Cehofv en cuko-ofvtake em pohyakuset, cv yace herat omecicen hotosuse haket os: cv feke cv 'navpeswv tepakat Hesaketvmese wenakat eyacet huehkaket os.

3 Henka, cutkucet cukon esbecet os, momen tvkpucuce estvmvn e'chustaken kayvkvret e es en hecet os, cem altvt mvt omen, *suletawvlke* sulsokat en Cehofv, vm Mekko, momet vn Hesaketvmese toyetskat.

4 Mv cen cuko vpokat en heraket os; ece 'kvsvmake emunkvres. Sela.

5 Mv este en yekce ec ofv ocat en heret os: mv e feke ofv nene *Sivn* erorice ocakat.

6 Mvt Turopuswv-pvlvtketv pvne etehoyanet, uekiwv ocakan hayaket os; oskateu vkhvsucvlken ohmerkvn es fvcficet os.

7 Yekcetvn avtet yekcetvn oh vpeyet os; *mv* este vtekat Hesaketvmese ehomv Sivn ofvn e heckuecet os.

8 *Suletawvlke* sulsokat en Cehofv toyetskat, vm mekusvpkvn em vpohicvs; Cekvpe en Hesaketvmese toyetskat, *ce* hvckon awiyyvs. Sela.

9 Hecvs, Hesaketvmesē, es pum cvrvnakv toyetskat, momet cem em vfehoyvte e turofvn hecvs.

10 Nettv hvmkusis cen cuko ofvtake ofvn *nettv etv*

cukpe-rakko hvmkis senheret omekv. Holwvyeckv escukohakv ofvn likvkot, vn Hesaketvmese en cuko ofv vhauke-vhecicv hueretv min cv yacet omekv.

11 Cehofv Hesaketvmeset hvset omet, *este* es em evrvnakvt omekv: Cehofvt heromkvn momen vrakkètvn estemvres; fvccv yvkvpakat enkvpvken nak heran hvlvtekares.

12 *Suletawvlke* sulsokat en Cehofv toyetskat, mv este cem enhonrat en heret os.

ESVKVSVMKV 85.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat;* Kolv e'ppucetake es em Vkvsvmkv.

Cehofv toyetskat, pum ekvnvn en herometskvtet os: Cekvpe em este svlvfkuehocvten rasfulketskvtet os.

2 Cem este en holwvyeckv taken enkvpakicetskvtet os; en naorketv omvlkvn ohranetskvtes. Sela.

3 Cen cvpvkketv omvlkvn vkueyicetskvtes: cen cvpvkketv hiyyan wiketskvtes.

4 Aeha, pu hesahueckv en Hesaketvmese toyetskat, pu fulhuecvs, momet cen cvpvkketv ep ohfvccv ocan fekhonnicvs.

5 Meyuksv-sekon pun cvpvkketskvre te? cen cvpvkketvn este-honvpse erhonvpse omvlkv etehoyvnen ayecicetskvre te?

6 Cem estet ec ofvn afvckvkvren cemet a pu hesahuecetskekare te?

7 Aeha Cehofv toyetskat, cem vnokeckvn pu hecvkuecvs, momet cen hesahueckvn pu'nivs.

8 Nake Hesaketvmese Cehofvt opunayvranan pohares: em esten momet em vnokeckakan herkvn em punayvkvret ok: momis' hoporrenkv tokan hvtvm ohfulehcates.

9 Mehenwvn hesayeckv eme estemat em penkvlakat em vwolet omes; momat vrakketvt pum ekvnv ofvn likvren.

10 Vnokeckv mehenwetv tepakat etepvkepvtet on, fvccetv herkv tepakat etcfvnkakvtet os.

11 Mchenwetvt ekvnv aossen hontet os.; momen fvccetvt hvlwen avfvnnakvtet os.

12 Henka, Cehofvt mv nake heran estemvres, momen ekvnvt en lokce esfvcken hayvres.

13 Fvccetvt ehomvn ayvres, momet e'levwiketv en nenen svpvklecvres.

ESVKVSVMKV 86.

Tewe em Mekusvpkv.

Cehofv toyetskat, ce hvckon a vm wiyiyet, vm vyo poskvs: cv 'stemerret, v'nkusvpket ok.

2 Vm puyvfekcvn vcayecvs, ece 'nokecv toyikv; Aeha, vn Hesaketvmese toyetskat, cem vtotkv cem enhonrvyan hesayecvs.

3 Vm merrvs, Cehofv toyetskat, ec ohhuehkvye munken nettvt hoyanckv.

4 Cem vtotkv em puyvfekcvn afvcecicvs; cemen, Pucase toyetskat, vm puyvfekcvn ec oh kvwapit omikv.

5 Cemet, Pucase toyetskat, heret omet, momet naorketv enkvpvyeciccetv emetetaket, ec ohhuehkakat omvlkv ohfvccvn vnokeckv es fvcket hueretsket omekv.

6 Cehofv toyetskat, vm mekusvpkvn ce hvckon a em wiyyvs, momet ce'nkusapvyat en haken em vpohicvs.

7 Cv 'stemerke nettv ofvn ec ohhuehkares, vm vyoposketskvret ok.

8 Hesaketvmese toyetskat, hesaketvmesetake vpvkakat hvmkis ceme omat sekos, momen *vtotketv* cem vtotketv *omakat* sekot os.

9 Etvlwv cahmelikv hahicetskvte omvlkvt yicet, ce homvn mekusapvkvres; momet ce hocefkvn vrakkuecvkekvs.

10 Cemet rakket omet, nake estomahvken momecetsket omekv: ceme tvlkuset Hesaketvmeset liketsket omes.

11 Cehofv toyetskat, cem vyetvn v'mvhayvs: cem mehenwetv ofvn yvkvpares: cv feken temvpoken hayvs, ce hocefkvn em penkvlvren.

12 Vn Hesaketvmese Pucase toyetskat, cv feke es omvlkvn ece 'kvsvmares: momet meyuksv-sckon ce hocefkvn vkvsvmares.

13 Vnokeckv vc ohfvccv ocetskat rakket omekv; momen vksufke mahan vm puyvfekcvn vkossicetskvtet os.

14 Aeha, Hesaketvmesē, ekvsvmakat vc vnrvpen asvpaklet os, momen este holwvyecvke nvkaftat vm puyvfekcv hopoyet, ehomv taken ce huericvkekot os.

15 Momis cemet, Pucase toyetskat, Hesaketvmese merkv es fvcke, herome, cvpvkketv yulohuset, momet merkv mehenwetv tepakat es fvcket ometskes.

16 Aeha, vc oh fulkvs, momet vn heromvs; cem vtotkvn cen yekcen emet, cem vtotkv-hokte e'chushunvnwvn hesayecvs.

17 Hervre eskerkvn cv hecicvs: momat mv vn homecakat hecet, vlsvke hakvren, cemet, Cehofv toyetskat, vm vnicet, v'mahlvpatetskvtet omekv.

ESVKVSVMKV 87.

Kolv e'ppucetake es em Vkvsvmkv; Esyvhlketv.

En liketv em wakkvt ekvnhvlhvwe vcacakan ocet os.

2 Cehofvt Sivn em vtohopke-mvhauke ocakan Cekvpe em vpoketv omvlkv semuntvlen vnokecet os.

3 Hesaketvmese em etvlwv toyetskat, vkvsvmkv opunvkvn es ec opunvyehocvket os. Sela.

4 Mv cv kerrakate vpvkaken Ecepse Papelvne tepakan opunvyecares; hecvkes Felestev, Tilv, Ereopev esyoman: Heyvt mvn heckvtet omes, *maket.*

5 Henka, Sivn ohfvccvn, Heyv estet momen mv estet mvn heckvtet omes, maket opunvyehocvres; momen Hvlwe Mahat eme mahusat yekcen mvn huericvres.

6 Cehofvt, etvlwv cahmelikv *e hocefhokvn* coyof, Heyv *este* mvn heckvtes, maket coyvres. Sela.

7 Yvhikvlke momen hayecvlket, Uekiwv cvnake omvlkvt ec ofvn ocvket os, makvkvres.

ESVKVSVMKV 88.

Kolv e'ppucetake es en Yvhiketv; Esvkvsvmkv: Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat;* Mchelar Leanor en *hake.* Hemvne Eslehvlke em Maskel.

Aeha, Cehofv cv hesayeckv en Hesaketvmese toyetskat nettvn momet neren ce homvn huehkvyvtes.

2 Vm mekusvpkvt liketskan eceyekvs: huehkvyan ce hvckon a em wiyyvs.

3 Vm puyvfekcvt nake vn holwvhokat es fvcket omen, vn hesaketvt este-herickvn vwolicet omckv.

4 Mv vksufke vkhvtvpecat vpvke tes, cv komhoycn, este-hunvnwv en yekce seko etvpomvyet os:

5 Este pvsatkvte vpvke pucassekot, pvsvthoyvte este-herickv ofvn lumhe, svnvcomv vkerricetskekat omit *omis:* momen ce'nke enkvpvken warhoyet os.

6 Vksufke maban, liketv yomucyokan, sufsokan vc vkwvkecetskvtes.

7 Cen cvpvkketvt yekcen vc oh wakket os, momen uemelohlv cenanvke omvlkvn es cv 'stemerricetskvtes. Sela.

8 Vm etekerhoyetvn vn hopvyen svpvklecetskvtet os: nak enhomeckvn en cv hayetskvtes: vm vkhotkes, momen ossvko tayes.

9 Estemerketvt omecicen cv turwvt yvmahket os: Cehofv toyetskat, nettv vrahkvn ec ohhuehkvyvtes, cv'nken ec ohfvccvn rvtosecvyvtes.

10 Pvsatkvten nak estomahvken em momecetskvre te? pvsvtkvtet akvwvpiket, ece 'kvsvmvkvre te? Sela.

11 Cem vnokeckvn este-herickv ofvn kerkuehocen, monkat sumketv ofvn cem mehenwetvn kerkuehocvre te?

12 Nake estomahvke cenaket yomuckofvn kerrvkhoyan, ehoskv ekvnvn cem fvccetvt kerkvre te?

13 Momis vntat, Cehofv toyetskat, ec ohhuehkvyvtes, momen hvthvyvtken vm mekusvpkvt ce homvn vlvkvres.

14 Cehofā, estoman vm puyvfekcvn vwiketske te? estoman ce turofvn vm ehetske te?

15 Cv mvnettvte vteken cv 'stemerket, cv 'lvranuset os; nanvke es cv penkvlecetskat kvwapvyvtet omecicen cv fekhereko haket os.

16 Cen cvpvkketv hiyyat vc ohfvnikes: nanvke es cv penkvlecetskat cv sumecicet os.

17 Uewv omvket vm vfulote emunken nettvt hoyanvtes: etohkvlket vm vfulotakvtes.

18 Vnokecv estenhesse tepakan vn hopvyen vkuehuecet, vm etekerhoyetvn yomuckofvn vkuehuecetskvtes.

ESVKVSVMKV 89.

Ervne Eslehvlke em Maskel.

Cehofv em vnokeckvn opunvyecit meyuksv-sekon yvhikares: cem mehenwetv este-honvpse erhonvpse omvlkvn cv cukwvn es en kerkuecares.

2 Merkvt meyuksv-sekon hvlwen hahoyvres: cem mehenwetvn hvlhvwe mahusat ofvn yekcicetskvres, makvyvtet ok.

3 V'nsatkvyvten etemfvccetvn etenhayvyvtes, vm vtotkv Tewen etemfvccetv vcakan 'setemfaccvyvtet os;

4 Ece'nhonvpsen meyuksv-sekon yekcen svpaklecares, momet mekko em ohliketv cenaken este-honvpse erhonvpse omvlkv etehoyvnen etohtvrares, *maketskvtes.* Sela.

5 Momen, Cehofv toyetskat, hvlhawat nak estomahvke cenanvken vkvsvmaket, efeke ofv hvsvthakat cem mehenwetvn en nvkaftetv ofvn vkvsvmvkvres.

6 *Hiyomet* omekv, sutv ofvn estimvt Cehofvn etehopake taye haks? mv yekcat e'ppucetake vpvkakat estimvt Cehofv omet ome haks?

7 Hesaketvmeset em vnokeckakat en nvkaftetv ofvn tayen em penkvlhoyvre tetayes: momet mv em vfulotakat omvlkvt em penkvlvkvranet os.

8 Cehofv, *suletawvlke* sulsokat en Hesaketvmese toyetskat, estimvt ceme omēt, Cehofv toyetskat, yekce mahet ome te? momen cem mehenwetvt cem vfulotket oces.

9 Uehvtkv em ekvsvmkvn cemet ohmekket liketsket os: em uemelohlvt kvwapkof, cemet cvyayvkuecetsket os.

10 Este elehocvte omēn Lehape *em ohmekketvn* tvkocetskvtet os: cen horre cen yekcetv e'nken es vwahecetskvtet os.

11 Hvlhawat cenaket omakes: ekvnvu cenaket's: ekvnv momen es em fvcketvn cemet em wakkvn hayetskvtes.

12 Honerv wvhvlv tepakan hahicetskvtes: Tepvle Hvmvne tepakat ce hocefkvn es afvckvket os.

13 Enke yekcen ocetsket os: ce'nket yekcet omen, ce'nkvpervt hvlwet os.

14 Fvccetv fvcceckv tepakat mekko em ohliketv cenake em wakkvt os: vnokeckv mehenwetv tepakat ce turofv ehomvn vhoyet os.

15 Mv este etvlwv *mv* en hake estafvcecice tayan kerrakat en heret os; Cehofv toyetskat, ce turofheckv en hvyayvke ofvn yvkvpvkvres.

16 Ce hocefkv es afvckvket on nettvt hoyvnvres; momen cem fvccetv ofvn hvlwecvkhoyvres.

17 Cemet en yekce take em vrakketv toyetskekv; momen cen heromkv pu yvpen es pun hvlwecetskvres.

18 Es pum evrvnvkv Cehofv enaket omen, pum mekkot Eslevl em Vcakat enaket omekv.

19 Momof nakheckekat ofvn cem vnokeckakan em pu-

nayvketskvtes, momet *hvmmaketskvtes*, Hvmke yekcet oman vnickvn oh wvkecit, este vpvkakat hvmke ensatkvten hvlwecvyvtet os.

20 Tewe vm vtotkvn eshehcit, vm olefv-neha vcakan es em vfeyvyvtet os.

21 Mv vpvket cv'nket yekce hakvres; momet cv'nket emen yekcicvres.

22 Est en horret emen muntvlet ohfvnkekares; holwvyeckv e'ppucet estemerricekares.

23 Momen ehomvn eme vnrapvlken tvknvfkvkares, momet emen en homecakan nvfkvkares.

24 Momis vn heromkv vm vnokeckv tepakat vpvkvke tares; momen cv hocefkv ofvn e yvpet hvlwehocvres.

25 Momen e'nken uehvtkvn oh wvkecit, e'nkvpervn hvcce sulkan oh wvkecares.

26 Emet, Cv'rket omet, vn Hesaketvmese momet cv hesayeckv en Cvto toyetskes, maket, vc ohhuehkvres.

27 Momen vneu emen homv-heckvten hayit, ekvnv mekkvlke vpvke hvlwe mahaten hayares.

28 Vm vnokeckvn meyuksv-sekon em vcayecares, momen etemfvccetv ete'm ocvyat yekcet huervres.

29 En honvpseu meyuksv-sekon vpokvren hayit, mekket em ohliketvn ohlikat hvlwe en nettv ocake etvpomen hayares.

30 En hopuetaket, vm vhakvn wiket, vm fvcceckv ofvn yvkvpvkekon omat;

31 Vm vhakvn kacet, nanvke makvyvten momecvkekon omat;

32 Momof em vhakv-kackv taket omecicen estepketvn es en cukopericit, en holwvyeckv taket omecicen rukafkvn es en cukopericvkares.

33 Momis vm vnokeckvn em esvyat omvlkusen esvkot, vm mehenwetvt pokepvre etektvnecvkares.

34 Etemfvccetv hayvyvtet kvcvkot, mv nake cv cukwv ossvten mvrahkuecvkares.

35 Vhvmkvn, vn hvsvtketvn hocefit, etemfvccetv vcakan 'setemfaccvyvtes; Tewen en laksvkares;

36 En honvpset meyuksv sekon likvres, momet hvse omēt mekko em ohliketv enaket cv homvn *huere emunkvres.*

37 Mvt hvresse omen meyuksv-sekon yekcihoce, sutv ofv akerrv fvccat *omēt* omvres, maketskvtes. Sela.

38 Momis cemet vwihket, etvn vhepaketskvtet os: mv em vfeyetskvtet es cvpvkketskvtet os.

39 Cem vtotkv em etemfvccetvn ehvperkuecetskvtes: en kvtvlvkv vcakan ekvnvn tvkwiket, hopanetskvtet os.

40 En tohopke omvlkvn lekaflecetskvtes; em ohletketv yekcvken hopvnketvn resoricetskvtes.

41 Nenen vpeye hoyvnecat omvlkvt hopvnaket os; em vwolicvlke ehomvn vtvkleckv hakvtet os.

42 Eme vnrapvlke e'nkvpervn hvlwecetskvtet os; en horre omvlkvn afvckvkuecetskvtet omes.

43 Henka, em eslafkv-cvpko em fvsken en rvkpalet, horre-tepokv ofvn hueren hayetskekot os.

44 En hvyayvken wikepuehcet, mekko-em-ohliketv enake ekvnvn tvkwiketskvtet os.

45 Em mvnettetv en nettv *em vhonkvtkvn* cotecicet, vlesketvn es em ohranetskvtet os. Sela.

46 Cehofv toyetskat, en hofune estomen meyuksv-sekon ehketskvre te? totkv omēt cen cvpvkketvt *en hofune estomen* nekrvre te?

47 Vn hesaketv en kocukne estomet oman vkerricvs: estoman este en hopuetake omvlkvn ehvperken hayetskvte te?

48 Este hesake *emunket* elkvn hecvranekat estimvt like te, mv em puyvfekcv este-herickv en yekce enkvpvken hesayece tayat? Sela.

49 Pucase toyetskat, cem vnokeckv homv etvwvn ocet, cen heromkv ofvn temfvccetv vcakan Tewe emetvn es etemfaccetskvtet estvmvn oca?

50 Pucase toyetskat, cem vtotkvlke em vlesketvn vkerricct, estomen este etvlwvvlke yekcvke omvlkv en *tvkleckvn* cv hokpe ofv sarvyan vkerricvs:

51 Mv tvkleckv cen horret es vtvklecakvten; Pucase toyetskat, mv em vfeyetskvte e'levwiketvn es vtvklecakvten.

52 Cehofvt meyuksv-sekon vkvsvmket omekvs. Emen momen Emen.

ESVKVSVMKV 90.

Moses, este-hunvnwv Hesaketvmese em este em Mekusvpkv.

Pucase toyetskat, este-honvpse erhonvpse omvlkv ofvn cemet pum vpoketv toyetskvtet os.

2 Ekvnhvlhawat heckvkeko emunkof, momet ekvnv momet yvmv ekvnvn hayetskeko emunkof, henka, meyuksv-sekat avten meyuksv-sekat eroren cemet Hesaketvmese toyetsket omes.

3 Cemet, esten ekvnv em mokken ohfulecicetskvret, Este en hopuetake toyatskat, yefulecvkes, maketsket os.

4 Ohrolope cukpe-rakko hvmket cen renakv ehomvn pvksvnke hoyanat omēt, monkat nere vketeckv hvmke omvket omekv.

5 Uelauke-rakko etvn esaye omēt entaken etvn esayetsket os; nockv omvket os: hvthvyvtken pvhe heren honte omvket os.

6 Mvt hvthvyvtken pvkpaket heren hontet os; yafkof tvchoyen, yuknet omes.

7 Pumet cen cvpvkketv ofvn sumhuehocen, cen homeckv eteropotten pu fekekaket omekv.

8 Pun holwvyeckvtaken ce homvn svpvklecet, pun

naorketv heckvkekon ce turofheckv en hvyayvke ofvn svpvklecetskvtet os.

9 Cen cvpvkketv ofvn pun nettv omvlkvt hoyvnecet omekv: hihketv hvmkuse omēn pum ohrolopen yvmahkueceyet os.

10 Pum ohrolope nettvt ohrolope pale kolvpaket omakes; momen yekcetv eteropotten ohrolope pale cenvpaken oricen omis, en yekcet vtotketv yekce feknokketv tepakat omes; lvpken hoyanen, etvn tvmeceyet omekv.

11 Cen cvpvkketv en yekcen *estimvt kerret*, cem penkvlhoyvre tetayat vcvkvye cen cvpvkketvn estimvt kerre te?

12 Pun nettvn vhonkvtetvn pu mvhayvs, momat efeke hoporrenen e en heckueceyvren.

13 Aeha, Cehofa, rafulkvs: en hofune estomusa? momet cem vtotkvlken em merrvkvs.

14 Aeha, hvten cem merkvn es pu cvporicvs, epu 'fvcket, pun nettv omvlkvn afvcketvn oceyvren.

15 Mv nettv pu 'stemerrvkuecetskvte, momen ohrolope mv em ofvn holwakan heceyvte vcvkvyen epu 'fvcecicvs.

16 Cem vtotketvt cem vtotkvlken e en hecvkuecen, cen rakketvt en hopuetake taken oh heckvkekvs.

17 Momen Cehofv pun Hesaketvmese en heromkv herusat ep oh occkvs, momet pu'nketake em vtotketvn yekcicvs; henka, pu'nketake em vtotketvn, mvn yekcicvs.

ESVKVSVMKV 91.

Hvlwe Mahat ofv ehketv ocan likatet Yekcetv Omvlecat em vpette elecvn fekhonne tares.

2 Cehofvn opunvyecit, Emet vm vrvnaketvt, momet vn cuko-hvlwe yekcet omet, vn Hesaketvmese em enhonrvyat omes, makares.

3 Emet senkvnhetv este-fayvt etetakuecvte enkvpvken

ce hesayecet, enanokketv este sumecicat enkvpvken ce hesayecvret ok.

4 E tvrpv en tafvn es ec ohranen, eme e tvrpv elecvn ehketvt cen heckvres: em mehenwetvt cen hokpe-svrvnvkvt, momet es cem evrvnvkvt omvres.

5 Nakpenkvleckvt nere ocan, monkat eccv-kotakse en re nettvn tvmkan em penkvlekot,

6 Enanokketv yekce yomuckofvn yvkapan, monkat naksumecickv fvccvlikat yvmahkuecan em penkvletskekares.

7 Cukpe-rakko hvmket cem vtvkhvken pvlatken, cukpe-rakko palet cem vkvpervn pvlatket o estomis, ece 'wolicekares.

8 *Heyv* tvlken, ce turwvn es vfvnnaket, holwvyecvlke es em feketvn hecetskvres.

9 Cehofv toyetskat, cemet vm vrvnaketv toyetskekv! Hvlwe Mahan cen liketvn hayetskvtet omecicen,

10 Nak holwakat ec oh lvtkekares; momen enanokketv yckcat cem escukohakvn vwolicekares.

11 Ec ohfvccvn em encelvlken yekcetvn es em punayvkvres, cem vyetv omvlkv ofvn ece 'cayecvkvren.

12 E'nketaken es ce kvwapet, 'sec vpeyvres, cvton ce'len es oh nafketskekaren.

13 Este-papv momen cetto atv *kicetvn* oh yvkapetskvres; este-papv mvnette momen cetto-rakkon es oh hueretskvres.

14 Em vnokeckvn a'mvtet ok, monkv hesayecares; hvlwen likvren hayares, cv hocefkvn kerret ok.

15 Vc ohhuehkvres, momen em vyoposkares; estemerketv ofvn vpakares: hesayecit, vrakketvn emares.

16 Hesaketv cvpken es cvporicares, momet vn hesayeckvn hecicares.

ESVKVSVMKV 92.

Esvkvsvmkv, Esyvhiketv Fekvpkv nettv ohfvccv.

Vkvsvmkv Cehofv emetv nake heret omes, momen, Hvlwe Mahat toyetskat, vkvsvmkv ce hocefkv vyvhiketv *heret on*,

2 Hvthvyvtken cem vnokeckvn, momen nere vtekaten cen heromkv kerkuecetv heret os.

3 Eshayeckv efvkv pale oce, momen saltvlen oh hayecet, kervlv en hake eslopicuse vpvken.

4 Cemet, Cehofv toyetskat, cem vtotketv eteropotten, vc afvcecicetskvtet ok : ce'nke em vtotketvn 'se afvcecicares.

5 Cehofv toyetskat, mvtawwvt cem vtotketv rakrvket os! cem vkerrickv sufsuke mahet os.

6 Estet nakwenake hoporrenkv oceko omat kerreko tayes; momen este hoporrenekat heyvn kerreko tayes.

7 Holwvyecvlket pvhe omet mahakof, momen holwvyeckv vtotkvlke omvlkvt vrakketv ofvn vpeyof; mvt meyuksv-sekon estemerrvkuehocvre vrahkvt os;

8 Momis cemet, Cehofv toyetskat, hvlwen liketsket os, meyuksv-sekon.

9 Hecvs, Cehofv toyetskat, cen horret, hecvs, cen horret estemerkvkvret ok; holwvyecvlke omvlkvn vwahechoyvres.

10 Momis cv yvpen wakv-honecv *e yvpe* omēn hvlwecetskvtet os; olefv-neha mucvsen es vm vfehoyet os.

11 Momen vn renakv vc vnrapvlken afvcket hecvtet os; momen holwvyecvlke vc vnrvpe svpaklvten cv hvckot afvcket pohakvtet os.

12 Este-faccvt talv-rakko em vpe omet pvkpvkvres; vcenv Lepenvnen huere omet mahvres.

13 Cehofv en cuko-ofvtaken vhochoyet, Hesaketvmese en cuko-ofvtaken pvkpvkvres.

14 Vculvke mahof tis em etten hayvke emunkv tares; eto-vpe 'mopuswv es fvcket, lanvket omvres:

15 Cehofvt fvccvt oman kerkuecetv vrahkvn: emet vn Cvtot omen, nakfvccekat eme ofv sahsekos.

ESVKVSVMKV 93.

Cehofvt mekket os: rakketvn vccet omes: vccet omes: yekcetvn es e wvnakvtet os: ekvnvu yekcen huericet os, momat vkueyihoceko tayes.

2 Mekko-em-ohliketv cenaket hofunat vteken yekcen hueret os: meyuksv-seko vteken liketsket os.

3 Cehofv toyetskat, uelaulakat kvwapet, uelaulakat en haken kvwvpakvtet os: en haken kvwvpecaket os.

4 Uewv sulke en hake, uewv yekcakat melohlv uehvtkv vfopke oce en hake senhvlwen Cehofv hvlwen liket yekcet omes.

5 Nanvke akerkuecetskat mehenwvke mahet omes: Cehofa, hvsvtketvt meyuksv-sekon cen cuko ofv ocvre momvre here tetayes.

ESVKVSVMKV 94.

Aeha, Cehofv Hesaketvmesē, empvleckv cenaket omat toyetskat, Hesaketvmesē, empvleckv cenaket omat toyetskat, hecken hvyayvkvs.

2 Ekvnv em Fvccecv toyetskat, e kvwvpvs: ekvsvmakan nake *em* momehocvre here tetayen emvkvs.

3 Cehofv toyetskat, holwvyecvlket en hofune estoma? holwvyecvlket ohfvniket afvckakat en hofune estomvre te?

4 Nanvke sulken opunayet, ekvsvmet opunayaket os: holwvyeckv vtotkvlke omvlkvt 'sekvsamet opunayaket os.

5 Cehofv toyetskat, cem esten kvceyet os; momet epucasetskan estemerricaket os.

6 Oye momen tvleporvn pvsatet, eckemelvlken pvsvtaket os.

7 Cehofvt hecekares, momet Cekvpe en Hesaketvmeset vketeccekares, makaket omekv.

8 Nake wenake hoporrenkv oceko ome este vpvkvke toyatskat, kerrvkes: momet este hoporrenvkeko toyatskat, estofvn hoporrenvket omatskvre te?

9 Ehvcko vhocvtet, mvt pohekare te? cturwv hayvtet, mvt hecekare te?

10 Etvlwv cahmelikvn estemerrvkuecat, momet nakkerretvn estemvhayat, mvt est em vsehekare te?

11 Este em vkerrickv, ehvperketvt omen, Cehofvt kerret os.

12 Cehofv toyetskat, mv este estemerricet, cem vhakv aossen emvhayetskat, en heret os:

13 Momat estemerketv nettv enkvpvken fekvpkvn emetske emunken, vksufken holwvyecvlken en korhoyvres.

14 Cehofv em esten vwikekot, *etvlwv* epucasat wikekaret ok.

15 Momis fvcceckvt fvccetvn ohfuliken, efeke ofv fvccvke omvlkvt mvn vcvkvpeyvres.

16 Holwvke momecvlke vnrvpen estimvt vm vpvlhvmken kvwvpkvre te? holwvyeckv vtotkvlke vnrvpen estimvt a vn kvwvpkvre te?

17 Cehofvt vm vnicvt omekaten omat, vm puyvfekcvt lvpken cvyayvketv ofvn likvnt os.

18 Cv'let vn tenaspet os, makvyof, cem vnokeckvt, Cehofv toyetskat, huerin vc vcayecvtet os.

19 Vm vkerrickv es vn naore sulke mahe vc ofv ocakat ofvn mahlvpvtketv estemetskat vm puyvfekcvn afvcecicvket omes.

20 Holwvyeckv em fvcceckv ohliketv, vhakv etehoyvnen vhopvnketv hayat, ece 'paket etohkvlketv ocvre te?

21 Este fvccat em puyvfekcv vnrvpen e etohkalet, catv em mvttekan obfvccecvket os.

22 Momis Cehofvt vn tohopke yekcet os: momet vn Hesaketvmeset vm vrvnaketv cvtot *omes.*

23 Momet en holwvyeckv take mahusan oh vlvkuecvkvtet os, momet en naorketv take mahusat ofvn warvres; Cehofv pun Hesaketvmeset entaken warvres.

ESVKVSVMKV 95.

Vhwet, Cehofvn vyvhikvkeres; en hake estafvcecican pu hesahueckv cvton en hayvkeres.

2 Likat ehomvn vkvsvmkv emetvn es yicvkeres: esyvhiketv vpvken en hake estafvcecican en hayvkeres.

3 Cehofvt Hesaketvmese rakket, momet Mekko rakke hesaketvmese omvlkv senhvlwat omes.

4 Ekvnv sufsokat e'nke ofvt omakes: ekvnhvlhawat en hvlwetvu enaket os.

5 Uehvtkvt enaket omen, momen emet mvn hayvtet omen, momen eme e'nket ekvnv kvrpan hayvtet omekv.

6 Vhwet, vrakkuecet, potokvkeres; Cehofv pu Hayvte ehomvn tokketokvkeres:

7 Emet pun Hesaketvmeset omen, momen pumet este emet vhecicat omēn, e'nke en yvpefikv toyeyet omekv. Mucv nettvn en haken pohatsken omat,

8 Cvpvkkueckv Melepv ekvnv ofvn, momet vnrvwv ofv eskerretv nettv omof *momecakvte* omēn ce feke taken wvnhehcatskvs:

9 Ce'rkvlke tatet vm vtotketvn hecet, es cv kerret, vc vketecąkof.

10 Ohrolope pale oste etehoyvnen; *mv* este-honvpsct omecicen, cv feknokke tates, momet, Este e feke take ofvn fiyecat omes, vm vyetvn kerrvkekatet ok, makvyvtes:

11 Monkv vn cvpvkke ofvn, Mvt vm fekvpkv esceyvkekares, temfvccetv vcakan es fvccecvyvtes.

ESVKVSVMKV 96.

Cehofvn esyvhiketv mucvsen 'svyvhikvkes: ekvnv omvlketskat, Cehofvn vyvhikvs.

2 Cehofvn vyvhikvkes; e hocefkvn vkvsvmvkes; hesayeckv esteman nettv vrahrvkvn est en kerkuecvkes.

3 Em vrakketvn etvlwv cahmelikv omvlkv em etenrvwvn onayet, em vtotketv estomahakan etvlwv omvlkv em etenrvwvn onayvkes.

4 Cehofvt rakket omet, rakken vkvsvmhoyvre tetayet omekv; hesaketvmesetake omvlkv senhoyvnen em penkvlhoyvre tctayet omes.

5 Etvlwv cahmelikv en hesaketvmese omvlkvt nakvhakvket omekv; momis Cehofvt hvlhawan hayvtes.

6 Vrakketv rakketv tepakat ehomvn ocakes: yekcetv herusetv tepakat en cuko vcake ofvn ocvket omes.

7 Cehofvn emvkes, etvlwv cahmelikv em enahvmkvlke toyatskat, vrakketv yekcetv tepakan Cehofvn emvkes.

8 Vrakketv e hocefkvn emhoyvre tetayan Cehofvn emvkes: nakemetvn esyicet, en cuko vcake ofvtaken esceyvkes.

9 Aeha, efeke hvsvtketv herusat ofvn Cehofvn vrakkuecvkes: ekvnv omvlketskat, ehomvn fenokvs.

10 Cehofvt mekket os, etvlwv cahmelikv em etenrvwvn makvkes: ekvnvu yekcicet os, vkueyihoceko tayvren: faccusen etvlwv cahmelikvn fvccecvres.

11 Hvlhawat afvckvkekvs, momen ekvnvt afvcket omekvs; uehvtkvt momet es em fvcketvt wohkvkekvs;

12 Vnrvwvt afvcket huehkekvs, momen nake ofv ocat omvlkvt; momof etovlkat em vpe omvlkvt afvcketvt omecicen yvhikvkvres;

13 Cehofv ehomvn, emet vlakekv; ekvnvn fvccecvranet vlakekv; ekvnvn fvccetvn es fvccecet, etvlwv cahmelikvn em mehenwetvn es fvccecvres.

ESVKVSVMKV 97.

Cehofvt mekket likes; ekvnvt afvckekvs; ote sulkat mv omecicen afvckvkekvs.

2 Vholoce yomucke tepakat em vfulotkvket os; fvccetv fvcceckv tepakat mekko-em-ohliketv ohlikat em wakkvt omes.

3 Totkv ehomvn ayet os, momet eme vnrapvlke em vfulotakan sumhuecet os.

4 Em vtoyehvttet ekvnvn oh hvyvyakvtes: ekvnvt hecet, fenokvtes,

5 Cehofv ehomvn, ekvnv omvlkv e Pucase ehomvn, ekvnhvlhawat foneha omēt rekkakvtes.

6 Hvlhawat em fvccetvn kerkuecet os, momen etvlwv cahmelikv omvlkvt en hvyayvken hecaket os.

7 Nakvhakvke kvlvfhoyvte em vtotkakat omvlkvt, nakvhakvke emekusvpkvn es ekvsamet opunayakat vlsvke hakvkekvs: emen vrakkuecvkes, hesaketvmese omvlkatskat.

8 Cehofv toyetskat, cem fvcceckvt omecicen Cutv c'hustvlket afvckakvtes; Sivn pohvtes, momet afvcke tates.

9 Cemet, Cehofv toyetskat, hvlwe mahet, ekvnv omvlkv senhvlwen liketsket omekv; hesaketvmese omvlkv senhvlwe estvmahen ce hvlwehocet os.

10 Cehofv vnokecatskat, holwakan en homecvkes: em vnokeckakat em puyvfekcv taken vcayecet, holwvyecakat e'nke take asossen hesahuecet os.

11 Hvyayvken fvccakan en fokahoyen, efeke ofv fvccakat afvcketvn en fokahoyet omes.

12 Este-faccvlke toyatskat, Cehofv ofvn afvckvkes; momet e hocefkv vcakan vkvsvmkvn emvkes.

ESVKVSVMKV 98.

Esvkvsvmkv.

Esyvhiketv mucvsen Cehofvn 'svyvhikvkes; nanvke estomahvken momecvtet omekv: e'nkvpervt momet e'nke vcakat ohfvnketvn e em vtotkvtet os.

2 Cehofvt hesayeckv *est em* ocat est en kerkuecvtet os: etvlwv cahmelikv en renakv ehomvn em fvccetvn heckusen est en hecvkuecvtet os.

3 Em vnokeckv momen em mehenwetv Eslevl en cuko *hvmecvlke* ocvtet em vkerricvtet os: ekvnv yuksvlke omvlkvt hesayeckvn pun Hesaketvmese *est em* ocan hecakvtet os.

4 Ekvnv omvlketskat, en hake estafvcecican Cehofvn en hayvkes: afvcketvt omecicen vyvkhvmkvn huehket, yvhikvkes: henka, vkvsvmkvn yvhikvkes.

5 Kervlvn hayecet, vkvsvmkvn Cehofvn vyvhikvkes; kervlvt haken, momen en hake eslopicusat vpaken.

6 Pofketv rakrvket hahoken, momen pofketv kanete *kicetv* haken, Mekko Cehofv ehomvn en hake afvcecican hayvkes.

7 Uehvtkv momen es em fvcketvt wohkaken; ekvnvt momen mv oh vpokateu.

8 Uelaulakat enken etetepkvkekvs; ekvnhvlhawat afvcketvt omecicen tohkvlket yvhikvkekvs;

9 Cehofv ehomvn, ekvnvn fvccecvranet vlakekv: ekvnvn fvccetvn es fvccecet, etvlwv cahmelikv faccusen fvccecvres.

ESVKVSVMKV 99.

Cehofvt mekket os; etvlwv cahmelikvt fekekvkekvs: celupvlke etennvrkvpvn liket mekket os: ekvnvt nekeyekvs.

2 Cehofvt Sivn ofvn rakket omes; momen etvlwv cahmelikv omvlkv senhvlwet likes.

3 Ce hocefkv rakke momet em penkvlhoyvre tetayan vkvsvmvkekvs: hvsvtket omekv.

4 Momen mekko en yekcetvt fvcceckvn vnokecet. os: fvcceckv fvccan yekcen huericetsket os, Cekvpe ofvn fvcceckv fvccetv tepakan vfastetsket omes.

5 Cehofv pun Hesaketvmesen hvlwecvkes, momet e'leohsehoyickv ehomvn vrakkuecvkes: hvsvtket *omekv.*

6 Em plestvlke vpvkvket Moses Elvne tepakat, momen e hocefkvn ohhuehkakat Samyvl vpvket on; Cehofvn ohhuehkakvtes, momen em vyoposkakvtes.

7 Vholoce cukele ofvn em punayakvtes: nanvke en kerkuecvten momen vhakv emakvten vfvstakvtes.

8 Cehofv pun Hesaketvmese toyetskat, em vyoposkaketskvtes; nanvke momecakan em pvlecetskvtet omis, Hesaketvmese holwvyeckv es em wikvkat toyetskvtes.

9 Cehofv pun Hesaketvmesen hvlwecvkes, momet em ekvnhvlwe vcakan fullet, vrakkuecvkes; Cehofv pun Hesaketvmeset hvsvtket omekv.

ESVKVSVMKV 100.

Vkvsvmkv-emetv Esvkvsvmkv.

Ekvnv omvlketskat, en hake estafvcecican Cehofvn en hayvkes.

2 Cehofvn afvcketvn es em vtotkvkes: likat ehomvn yvhiketvn es yicvkes.

3 *Heyvn* kerrvkes, Cehofvt, mvt Hesaketvmeset omes: mvt pu hayvtes, momen enake toyēs; em estet omet, yvpefikv emet vhecicat toyēs.

4 Tohopke mvhauke enanvken vkvsvmkv emetvn esceyet, en cuko mvhauketaken vkvsvmkvn esceyvkes: vkvsvmkvn emet, e hocefkvn vkvsvmvkes.

5 Cehofvt heret omekv; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt omes;* momen em mehenwetvt este-honvpse erhonvpse omvlkv etchoyvnet os.

ESVKVSVMKV 101.

Tewe es em Vkvsvmkv.

Vnokeckv fvcceckv tepakan es yvhikares: cemen Cehofv toyetskat, vkvsvmkvn ece 'yvhikares.

2 Vretv temvpokat ofvn hoporrenet e em fvyatares: Acha, estofvn vm vlaketskvre te? cv feke temvpoken vn cuko ofvn vrares.

3 Nak holwvke estomis vn-renakv ehomvn hucricvkares: mv vyetv fvccat enkvpvke fiyecakat em vtotketv taken en homecis; mvt vc vlokpekares.

4 Efeke naorketv vnokecat v'nkvpvkvres; *este* holwvyecan kerrvkares.

5 Estimvt em vwolicvn ehken oh laksat mvn sumecicares: mv en heckv hvlwen momen efeke ekvsvmen ocat em etektvnecvkares.

6 Este heromvke ekvnv fullan vn-renakvt oh ocvres, vc vpaket vpokvren; vyetv temvpokat ofvn yvkapat, mvt vm vtotkvres.

7 Estimvt emvkerretvn vtotkat vn cukon likekares; estet lvksetvn opunayat vn renakv ehomvn tekhonnekares.

8 Hvthvyvtke vrahrvkvn holwvyecvlke ekvnv fullat omvlkvn sumhuecares, momet holwvyecvlke omvlkvn Cehofv em etvlofv warares.

ESVKVSVMKV 102.

Emckusvpkv Este Estemerke hayat, emuntvlkuse, Cehofv ehomvn em estemerkv opunvyeckvn pvlatof.

Cehofv toyetskat, vm mekusvpkvn pohvs, momen huehkvyat ce homvn vlvkekvs.

2 Cv 'stemerke nettv omof ce turofvn vm ehhetskvs; ce hvckon a vm wiyyvs: mv nettv huchkvyof, lvpken vm vyoposkvs.

3 Vn nettvt ckkuce omvket sumecen, cv fune totkv em pvtakv omvket nekrvket omekv.

4 Pvhe omēt cv feket tvcket momet yuknet os; vn tvklike hompetvn cv hoset omekv.

5 Hihkvye en haket omecicen cv funet cv 'navpeswvn vloklopet os:

6 Vnrvwv noksukcv omit, opv tvlvhasse ocan are omit omis.

7 Nocvkot, cutkuce cuko onvpvn entvlkuse oh like omit omis.

8 Vn horret cv tvklece emunken nettvt hoyanet os; momen mv vn homecakat cv hocefet, *Hesaketvmeset* neyv hunvnwv momecat omet ce momecekvs, makaket os.

9 Essun tvklike omēn hompit, vm esketvn turopuswv pvlatkat vpvken eteyamvyvtet omekv;

10 Cen cvpvkketv cen homeckv tepakat omecicen, cv kvwahpet, cv tvkwiketskvtet omekv.

11 Vn nettvt nak em vpette cvpke hake omvket os; momen vnet pvhe omēt cv yuknet os.

12 Momis cemet, Cehofv toyetskat, meyuksv-sekon liketskvres; momen ece 'kerrickvt este-honvpse erhonvpse omvlkv etehoyvnen ocvres.

13 Akvwvpiket, Sivn merretskvres: em merretv oketvt vlakekv: henka, oketv melhoyvtet vlvket omes.

14 Cem vtotkvlket en cvton es afvckvket, momet em mokken em merrvket omekv.

15 Monkv etvlwv cahmelikvt Cehofv e hocefkvn em penkvlaken, ckvnv mekkvlke omvlkvt cem vrakketvn em penkvlvkvres;

16 Cehofvt Sivn etohtarvtet ok, en hvyayvke ofvn e heckuecvtet os;

17 Enkusvpkat em mekusvpkvn em vpohicet, em mekusvpkv taken etvn vhepvkekatet os.

18 Heyvt este-honvpse yicvranat en cohoyvres: momen este hocvckvranat Cehofvn vkvsvmvkvres.

19 En liketv vcake hvlwan a vfvnnaket, hecvtet omekv; hvlwe tvlofv a vfvnnaket Cehofvt ekvnvn hecvtes;

20 Cuko-yekcv vpikat en hihketvn pohvret; mv elkvn oh mellvkhoyvten enrecopvret;

21 Estet Sivn ofvn Cehofv e hocefkvn kerkuecet, Celuslvme ofvn em vkvsvmkvn kerkuecvkvren;

22 Etvlwv cahmelikvt etohnvkaften, ohmekketv ocakatcu Cehofv em vtotketvn etohnvkaftof.

23 Vyetv ofvn vn yekcen yvmahkuecet, vn nettv *em vhonkvtkvn* kocuknicet os.

24 *Hvmmakvyvtet os;* Aeha, vn Hesaketvmese, vn nettv en nvrkvpv omof yvmv enkvpvken 'svc ahyetskvs: cem ohrolope este-honvpse erhonvpse omvlkv etehoyvnen vpeye munkvt omes.

25 Hofunof ekvnv em wakkvn wvkecetskvtes; momen hvlhawat ce'nketake em vtotketvt omakes.

26 Mvt sumecvres, momis cemet liketske emunkvres; henka, mv omvlkvt vccvke omvket leskvke hakvres; momen vccvke omēn mvrahkuecetsken, mvrahrvke hakvres:

27 Momis cemet mv etvwv toyetsket os, momen cem ohrolopet meyuksv-sekares.

28 Cem vtotkvlke en hopuetaket vpoke emunkvres, momen en honvpse taken ce homvn yekcen svpvklehocvres, kicvyvtet os.

ESVKVSVMKV 103.

Tewe *es* em *Vkvsvmkv.*

Vm puyvfekcv toyetskat, Cehofvn vkvsvmvs: momen vc ofv omvlketskat, e hocefkv vcakan vkvsvmvs.

2 Vm puyvfekcv toyetskat, Cehofvn vkvsvmvs, momet nanvke cen lopicvte omvlkvn ce hohsates:

3 Cen holwvyeckv omvlkvn es cem wikat, cem enanokketv omvlkvn cem wicecat;

4 Cen hesaketv sumketv enkvpvken hesayecat; vnokeckv merkv heromvke esyoman es ce kvtvlicat:

5 Nanvke herakan ce cukwvn es fvcecet os, *momat* lvmhe omēt cem mvnettetvt e mucvsecet os.

6 Cehofvt nake fvccvken momecet, ohwetenhokat omvlkvn fvcceckvn em vfastet os.

7 Em vyetvn Moses en kerkuecvket, nanvke momecvtet Eslevl en hopuetaken en kerkuecvkvtet os.

8 Cehofvt merkv es fvcket, est en heromet os: cvpvkketv yulohuset, vnokeckv es fackuset os.

9 Est em vsehe emunket omekares, momet meyuksvsekon *cvpvkketvn* ocekares.

10 Pun naorketv take vcvkvyen pu momecekot, pun holwvyeckv take vcvkvyen pum fekvkekatet os.

11 Hvlwat ekvnv senhvlwet omat etvpomet em vnokeckv em penkvlakat ohfvccv ocat rakket omekv.

12 Hvsossv-fvccv hvsvklatkv-fvccv etenhopvye etvpomen pun holwvyeckv epu'nkvpvken vkuehuecvtet os.

13 Erke en hopuetake em merrat etvpomet mv em penkvlakan Cehofvt em merrvket omes.

14 Pu'na taken emet kerret omekv; ekvnv em mokke toyeyat vkerricet os.

15 Estet on omat, en nettvt pvhe etvpomvket os: vnrvwv pvkpvke omēt pvkpaket omes.

16 Hotvlet oh hoyahnen, sumket omen. estvmv huervtet svnvcomvn kerrekaret ok.

17 Momis Cehofv em vnokeckv mv em penkvlakan oh ocat, momet em fvccetv hopuetake renhopuetake ohfvccv ocat, meyuksv-seko vtet meyuksv-sekon ayet os;

18 Mv em etemfvccetv vcayecakat, momet em vhakv momeevkvret vkerricakat ohfvccv ocat.

19 Cehofvt em ohliketv mekke ohlikat hvlhawat ofvn yekcicvtet os; momen em ohmekketvt omvlkv ohfvnket omes.

20 Cehofvn vkvsvmvkes, em encelvlke toyatskat; yekcetv ofvn yekcvket, em opunvkvn momecet, em opunvkv en haken em vpohicatskat.

21 En *suletawvlke* sulsoke omvlkatskat, em vtotkvlke nake koman momecatskat, Cehofvn vkvsvmvkes.

22 Em vtotketv em ohmekketv elecv estvmv estomis *vpoke* omvlkatskat, Cehofvn vkvsvmvkes; vm puyvfekcv toyetskat, Cehofvn vkvsvmvs.

ESVKVSVMKV 104.

Vm puyvfekcv toyetskat, Cehofvn vkvsvmvs. Cehofv vn Hesaketvmese toyetskat, rakke mahe toyetsket os.

2 Vccvke omēn hvyayvken 'se ohkayetskat, esohrvnkv vtarkat omen sutvn vtvleksicetsket os.

3 En nvthofv hvlhawat en tohkakvn uewvn vk lumhicetsket os: vholocen em escvlleckv pvfpvnen hayet, hotvle e tvrpvn oh yvkapet os;

4 Hotvlen em encelvlken hahicet, totkv fenken em vtotkvlken hahicet omes.

5 Ekvnv meyuksv-sekon vkueyihocekaren em wakkvn lumhicvtes.

6 Vklaukat ton omat, vccvke omēn es ohranetskvtes; uewv sulsokat ekvnhvlhawat onvpvn ohfekhonnvtes.

7 *Mv uewvt*, em vsehetskan, pefatkvtes; tenetketskat en haket omecicen lvpecicet etvn vpeyvtes.

8 *Momet* ekvnhvlhawan vkvwvpkaket pvnen vkhvtvpecet, estvmv em etetakuecetskvten roricet os.

9 Esentvcken tohwvlvpeceko tayan es en tvcecicetskvtet os. Ekvnv ohrvnvranet rafulecceko tayvren hucricetskvtet os.

10 Emet uekiwvn pvne ofvn vtotvket omen, ekvnhvlhawat em etenrvwvn filhonet omes.

11 Mvt ekvnv nakwenahokat vtekat esketvn emvket omes: corakko-wakv honecakat em ewvnhketvn fekhonnicvket omes.

12 Mv vfopken hvlwe fuswvt em vpoketvn ocvket os: mvt eto-lvcce vlkan fullet hahoket os.

13 En nvthofv hvlhawat aossen ekvnhvlhawan otohicet omes: ekvnvt cem vtotketv em etten es fvcecet os.

14 Pvhen vpuckvn en honticet,.este em vtotketv vyoposken nakvhockvn hayet os, hompetvn ekvnvn aossicvret:

15 Momet pvrko-opuswv estefeke afvcecicat, olefv-ncha esteturofvn hvyvyicat; momen tvklike estefeken yekcicat ekvnvn asossicvret.

16 Cehofv em eto opuswv es fvcfaket os; mv vcenv Lepenvnen ocvke, mv emet vhocvte:

17 Fuswvt em puknvkvn hayakan; kokkv yvmasvt on omat, vcenvhot en cukot omakes.

18 Rvne hvlhvwe mahat cowatv honecakat em ocvket on, cvto ocakat kone em vrvnaketvt omakes.

19 Oketv eskerkv hvressen mellvtes: hvset em vklatkvn kerret os.

20 Yomucken hayetsket os, momen nere tes; mv omof nakwenahoke etovlke fullat yopecet asosset os.

21 Este-papv mvnettvket, nak elecvke tayat komet heh-

kvket omet, en hompetvn Hesaketvmese avten hopoyaket os.

22 Hvset aossen, etvn e vpeyicet, e hutetake ofvn e lumhicet os.

23 Estet aosiyet, em vtotketvn momen en nakvfvstetvn aren oh yafket os.

24 Cehofv toyetskat, mvtawwvt cem vtotketv sulke estvmahet os! hoporrenkv ofvn mv omvlkvn hayetskvtet omes; ekvnvt cen nakockv es fvcket os.

25 Vsvn uchvtkvt rakke momet taphet oces, nanvke hvllecakat vhonkvtēsko taye, nakwenahoke lopucke, momen rvkrakateu mvn vk fullet omes.

26 Vsvn perro-cukot vkvpeyes; mvn lefivrvnet vk ares, mv vk ahkopvnvren hayetskvtet.

27 Heyv omvlkvt ec oh hecet cem ehakvket os, oketv orof, en hompetvn emvketskvren.

28 Mv emaketskan vteloyvket os; ce'nken hvwecetsken, heran es fvcecvket os.

29 Ce turofvn ehetsket os; fekhervkekot os; en hesaketv taken em esetsken, pvsatket, em essun ohfulecaket os.

30 Cem puyvfekevn atotetsken, hahaket os; momen ekvnv onvpvn ohmucvsecetsket os.

31 Cehofv em vrakketvt meyuksv-sekon aye munkekvs; Cehofvt em vtotketvn es afvcket omekvs.

32 Mvt ekvnvn ohhecen. fenoket os; ekvnhvlhawan celayen, ekkucaket os.

33 Hesakvye vtekat Cehofvn vyvhikares, wenaketvn ocvye vtekat vkvsvmkvn vn Hesaketvmesen vyvhikares.

34 Vm vkerrickvt en cvmpuset omekvs; vnet Cehofv ofvn vc afvcke tares.

35 Naorkvlket ekvnv enkvpvken sumecekvs, momen holwvyecvlket svnvcomvn fuliyates. Vm puyvfekev toyetskat, Cehofvn vkvsvmvs. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 105.

Vkvsvmkvn Cehofvn emvkes; e hocefkvn ohhuehkvkes; etvlwv cahmelikv em etenrvwvn nanvke momecvten kerkuecvkes.

2 Vyvhikvkes, vkvsvmkvn vyvhikvkes; em vtotketv estomahakat omvlkvn opunvyecvkes.

3 E hocefkv vcakan 'se afvcecicvkes: mv Cehofv hopoyakat e feke takct afvckekvs.

4 Cehofvn en yckcetv tepakan hopoyvkes; fekhonnekot e turofvn hopoyvkes.

5 Em vtotketv estomahvke momecvten, en nakestomahakan, momen e cukwv em fvceeckvn vkerricvkes;

6 Em vtotkv Eplehame en honvpse toyatskat, Cekvpe Cehofv enhopoyvte en hopuctakē toyatskat.

7 Emet Cehofv pun Hesaketvmeset emes: em fvceeckvt ekvnvn hvmecicvket os.

8 Meyuksv-sekon etemfvccetvn vkerricet, mv opunvkv vhakvn emvtet honvpse erhonvpse cukpe-rakko hvmke etehoyvnen vkerricvtet os.

9 *Mv etemfvccetv* Eplehame etenhayvtet, momen etemfvccetv vcake Iscke etenhayvtet;

10 Momet matan Cekvpen etenhayet, vhakv omvren yckcicet, etemfvccetv meyuksv-seko huervranan Eslevl etenhayet:

11 Cemen Kenvne ekvnv mv pucasvranetskat eskerhoyvten ce'mvkares, maket:

12 Este vhonkvtkv ohfvccv nvcomuset omof, henka, nvcomuse estvmahet, momet mv ofv tvleporvlket fekhonnakof.

13 Momet etvlwv hvmke enkvpvken etvlwv hvmkan eroricet fullet, mekko e tvlwv hvmke enkvpvken etvlwv etvn roricet vpeyof.

14 Este hvmkusis nak em vhopanvkvre em etektvneccekates; momet entake svrahkvn mekkvlken em vsehvtes;

15 Em vfeyvkhoyvte cvnaken eclayekot, vm owalvlken naken em vhopahnatskvs, *maket.*

16 Momet elaukot ekvnvn ocvren huehk"tes; tvklike este 'sem etekkekv omvlkvn kacvtes.

17 Mv chomvn este-hunvnwvn vtotvtes; Cosef vtotkv taranen wihoyvtes:

18 E'len semvlikv es en nokhokicakvtes: cvto-*telacvn* es em wvnayet tvkwvkechoyvtes:

19 Cehofv em opunvkvt eskerret emunken em opunvkv eshoyanat em oketvt vlakvtes.

20 Mekkot vtotet, enrecopvtes; etvlwv sasat em cvpayvt ot, momet epucassekot arvren em etektvnecvtes.

21 En cuko ohfvnken epucasen hayet, nake ocat omvlkv es em evpayvn hayvtes.

22 Ekomat vevkvyen en rvkrakvn wvnawicvren, momet en senetvlken hoporrenkvn emvhayvkvren.

23 Momen Eslevl Ecepsen eceyvtes; momet Cekvpet Ham em ekvnvn tvleporvt fekhonnvtes.

24 Momen Cehofvt em esten tayen ohvtvlayvtes, momet en horre take senyekevken hahievtes.

25 E feke taken em este en homecetvn oh fulothuecet, emvkerret em vtotkvlke momecetvn e feken oh fulothuecvtes.

26 Em vtotkv Mosen vtotet, Elvne ensatkvtet vtotvtes.

27 Mvt mv este em etenrvwvn es en kerkvn momecet, Ham em ekvnv ofvn nak estomahakan momecakvtes.

28 Yomucken vtohtet, yomuceaicvtes; momen em opunvkvn vnrvpvkekates.

29 Em uewv *fihnakan* catvn hahyet, en rvro taken pvsatvtes.

30 Em ekvnvn kutet cekfe fullvtes, em mekkvlke take en nvthofv take ofvn fullet.

31 Opunayvtes, momen rono omakat fulle sulket yicen, em ekvnv em vteke omvlkvn eckvt ocakvtes.

32 Oske vyoposken hetute-nerkv rakrvken emet, totkv fenke em ekvnv ofvn emakvtes.

33 Em pvrko-fvkvn ke-rakko vpe esyoman hopvnketvn es celayet, momet eto em ekvnv em vteke ocakan kvcevvtes.

34 Emet mahken, tvffonoksvt yicet, etocsse-papvt yicvtes, en sulke vhonkvtēsko tayet,

35 Momet nakhontvke em ekvnv ofv oce vtekan loket, em ekvnv em etten lokakvtes.

36 Momen em ekvnv take ofvn homv-heckvkvte omvlkv, mv en yekcetv take omvlkv enhomvhhotvn pvsatvtes.

37 Momet em este cvtokunaphvtke cvtokunaplane tepakan ocaken asossicvtes: momen em vliketv vpvke este yekceko hvmkusis sckates.

38 Enkvpvkakof, Ecepset afvcke tates, em penkvlkvt entaken oh latkvtet ok.

39 Vholocen esohrvnkvn onvpvn pvticvtes; totkvu neren hvyayvkvren.

40 Em 'pohaken, kowiken svlaket, hvlwe tvkliken es fvcecvkuecvtes.

41 Cvton hvwehcet, uewvt vyvkhvmkvn afihnecvtes: hvcce *omvket* kvrkapan fihnecvtes.

42 Em etemfvccetv vcakan vkerricet, em vtotkv Eplehamen vkerricekv.

43 Momet em esten afvcketv vpvken Ecepsen asossicet, enhopoyvten yvhiketv vpvken asossicvtes;

44 Momet etvlwv cahmelikv em ekvnvn emakvtes, momen mv em etvlwv ocakvte em vtotketvn cenakuecakvtes:

45 Em fvcceckvn vfastet, em vhakvn em vpohicvkvren *Cehofvt momecvtes.* Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 106.

Cehofvn vkvsvmvkes. Vkvsvmkvn Cehofvn emvkes; emet heret omen, em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

2 Cehofv em vtotketv yekcakat omvlkvn onayet, monkat vkvsvmkv emhoyvre tetayat omvlkvn estimvt kerkuecc taye haks?

3 Mv fvcceckv vfvstakat en heraken, mv estofv tis omvlkv fvccetvn momecat en heret os.

4 Cehofv toyetskat, heromkv cem este em ocetskan es vc vkerricvs; Acha, hesayeckv es hesayecetskan es vn cukopericvs.

5 Momat ce'nhopokvte nak omvl en heraken hecaren, cem etvlwv em afvcketv ofvn vc afvcke taren, etvlwv epucasetskat vpvket 'se afvcecicaren.

6 Pu'rkvlke vpaket naorkeyvtes; holwvken momeceyvtes; holwvyeckvn momeceyvtet os.

7 Pu'rke tatet Ecepse ofvn nanvke estomahvke momecetskan kerrvkekates; cem vnokeckv en sulken vkerricvkekates; momis uehvtkv vfopkan cem vpohickvn komvkekates; Uehvtkv Cate vfopke tis.

8 Mome estomis e hocefkv vrahkvn hesahuecvtes, en yekcetvn kerkuecvret.

9 Momet Uehvtkv Caten em vsehen, vkarpvtes: momen vnrvwv etehoyvne omēn laulakat etehoyvnen evpayvtes.

10 Momet entaken mv en homecat e'nke enkvpvken hesahuecvtes, momet vnrapv e'nke enkvpvken nesakvtes.

11 Momen uewvt vnrapvlken ohrvnrakvtes; mv hvmkusis vhoskekates.

12 Momof em opunvkvn vkvsvmakvtes; vkvsvmkvn es vyvhikakvtes.

13 Em vtotketvtaken lvpken ehosakvtes; em vcahnetvn emehakvkekates:

14 Momis vnrvwv ofvn svheremahen *naken* eyacakvtes; momet ekvnv kvrpat ofvn Hesaketvmesen eskerrakvtes.

15 Momen en nakvpohkvn emakvtes, momis em puyvfekcv taken oyoketvn em ohtotakvtes.

16 Momen hvpo em etenrvwvn Mosen em vleskvpakvtes, Elvne, Cehofv em este encakat *tepakan.*

17 Ekvnvt hvwiket, Tervnen nokmelvtes, momet Vpilvme em etohkvlketvn ohranvtes.

18 Momen em etohkvlketv take em etenrvwvn totkvt vhetkvtes; fenket holwvyecakan nekrvkuecvtes.

19 Holepe ofvn wakucen hayakvtes, momet nakvhake nakrekkvten es hahoyan vrakkuecakvtes.

20 Hiyomen 'se em vrakkueckv tate vrakkuecekot, mv vyoposken wakv pvhe hompan vrakkuecakvtes.

21 Hesaketvmese en hesahuecv take, mv Ecepse ofvn nake rakrvken momecvten, ehoset,

22 Ham em ekvnv ofvn vtotketv estomahvken, *momen* Uehvtkv Cate vfopkan nake schoneckakan momecvten ehosakvtes.

23 Monkv, Sumhuecares, makvtes, em ensatkvte Moset, en cvpvkketvn etvn ayecicvret, sumhuecekaren, em etenrvwvn huerekaten omat.

24 Henka, mv ekvnv estafvcecice tayan ehvperkuecakvtes; em opunvkvn vkvsvmvkekates;

25 Momis em escukohakvtake ofvn ecayakvtes, momet Cehofv em opunvkv en haken em vpohicvkekates.

26 Monkv e'nken kvwapet *kicvtes*, Vnrvwv ofvn ce sumhuecares;

27 Momet ece honvpsen etvlwv cahmelikv em etenrvwvn sumhuecit, ekvnwarkv ofvn vwahecares, *maket.*

28 Momen ohvtvlakat Pevl-pevlen evpvyecet, nanvke wenahoke sekan em wihoyvten pvpakvtes.

29 Hiyome nanvke momecakan es cvpvkkuecakvtes: momen enokketv yekcat vyvkhvmkvn oh vlvkakvtes.

30 Momof Fenehvset ahuyiret, fvceceknvn vfastvtes, momen enokketvt fekhonnvtes.

31 Momen mvn fvccetv vyoposken *Hesaketvmeset* emen oh vkerricvtes; honvpse erhonvpse omvlkv meyuksvsekon.

32 Ohvtvlakat Melepv uewv vfopkan cvpvkkuecakvtes, momat entaket omecicen Moses en holwvke tates.:

33 Em puyvfekcvn vnrvpaken, fvccekon e cukhvrpen es opunayvtet ok.

34 Etvlwv cahmelikvn sumhuecvkes, maket, Cehofvt vhakvn emvkvtet omis, sumhuecvkekates;

35 Momis mv etvlwv cahmelikv vpvkaket etefullet, em vtotketv taken en kerrakvtes:

36 Momet em mekusvpkv nakvhakvken vrakkuecakvtes; mvt esenkvnhetv *ome* en hakakvtet:

37 Henka, e'ppucetake e'chustvlke esyoman puyvfekcv holwvhokat ehomvn nakemetvn pvsatet,

38 Catv em mvttekaten pvlvtakvtes, e'ppucetake e'chustvlken e catv take, mv mekusvpkv nakvhakvke Kenvn ekvnv ocakat ehomvn nakemetvn pvsvtakat; momen mv ekvnv catvn 'svholwvke tates.

39 Hiyomen em vtotketvtake eteropotten svholwvhoke haket, em momeckvtake ofvn hoktaret fullvtes.

40 Monkv Cehofv en cvpvkketvt em este vnrvpen vhetkvtes, momet epucasvte mahusan en homecvtes.

41 Monkv etvlwv cahmelikv e'nketake ofvn emakvtes; momen en homecakat ohmekkakvtes.

42 Momet en horret ohwetenkakvtes, momet e'nketake elecvn svpvklecakvtes.

43 Entaken etewolen hesahuecvtes, momis nake ohvkerricakat ofvn em vpohickvn komvkvronkon, en holwvyeckvtake ofvn kvncvpuecvkhoyvtes.

44 Mome estomis, em enhuehketv taken pohof, em estemerketvp em vpohicvtes;

45 Momet nake em etemfaccvtet em vkerricet, em vnokeckv en sulke vcvkvyen em merrakusvtes.

46 Momet mv svlvfkuehcet, etvn svpeyat omvlkvt em merrvkvren hayvtes.

47 Aeha, Cehofv pun Hesaketvmesē, pu hesahuecvs, momet etvlwv cahmelikv asossen pu tohkvlvs, ce hocefkv vcakan vkvsvmkvn emeyvren, momen ece 'kvsvmkvn 'se afvcecicevvren.

48 Cehofv, Eslevl en Hesaketvmeset vkvsvmket omekvs, meyuksv-seko vten meyuksv-seko eroren. Momen este omvlkvt, Emen, makvkekvs. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 107.

Vkvsvmkvn Cehofvn emvkes; emet heret omen, em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

2 Mv este Cehofvt pvlken neset, vnrapv e'nke enkvpvken asossicvtet,

3 Ekvnv ocakat asossen, hvsossv asossen momen hvsvklatkv asossen, honerv asossen momen wvhvlv asossen vteloyvtet, mvn makvkekvs.

4 Vnrvwvn fullet, vyetv vhassan *vpeyvtes;* tvlofv vpokvret eshecvkekates.

5 Elvwe, ewvnhkvket on, em puyvfekcv taket ofvn yekce seko hakvtes.

6 Momof em estemerketv take ofvn Cehofvn ohhuehkakvtes, momen em estemerkvn asossicvtes.

7 Momet vyetv lvpotkan sayet, evpayakvtes, tvlofv vpoketvn oh vpeyvren.

8 Em vnokeckv momen em vtotketv estomahvke este en hopuetake em momecat svrahkvn estet Cehofvn vkvsvmakate!

9 Estempuyvfekev naken eyacusan fvcecet, puyvfekev clawan heran es fvcecet omekv.

10 Mv yomucke momen elkv em vpette ofv vpoke, estemerketv momen cvto es wvnawihocat;

11 Hesaketvmese em opunvkvn vnrvpuecet, Hvlwe Mahat em vcahnetvn enhomecakekv:

12 Monkv e feke taken estemerketvn es kvncvpuecvtes; pvlatkvtes; momen emvnice tayat sckates.

13 Momof em estemerketv take ofvn Cehofvn ohhuehkakvtes, momen em estemerketv asossen hesahuecvtes.

14 Yomucke momen elkv em vpette asossicet, eswvnakvn kvceyvtes.

15 Em vnokeckv momen em vtotketv estomahvke este en hopuetake em momecat svrahkvn estet Cehofvn vkvsvmakate!

16 Tohopke mvhauke cvto-lanakan kvcehyet, cvto svkhotkvn etewaret omekv.

17 Hoporrenckvlket, vhakv kvcakat omecicen, momen en holwvyeckvtaket omecicen, estemerrvkuehocet os.

18 Em puyvfekev taket hompetv cahmelike omvlkvn weyaket os; momet elkv em vhauke ocakan vwolicaket os.

19 Momof em estemerketv take ofvn Cehofvn ohhuehkaket os, momen em estemerketv asossen hesahuecet os.

20 Em opunvkvn atotet, em wicecet os, momet nanvke sumhuece tayan asossicet os.

21 Em vnokeckv momen em vtotketv estomahvke este en hopuetake em momecat svrahkvn estet Cehofvn vkvsvmakate!

22 Momet nakwiyyetvn vkvsvmkv emetvn esyicekvs, momet em vtotketvn yvhiketvn es kerkuecvkekvs.

23 Mv perro-cukon vtehket, uehvtkvn svkhvtvpecat, mv uewv rakrvken en nakvfvstetvn vk momecakat;

24 Heyvt Cehofv em vtotketvn hecaket, nake estomahvke momecan laukan vk hecaket os.

25 Emet maket, hotvle yekce, mv uemelohlvn hvlhvwecan akvwapet omekv.

26 Sutvn vkvwvpiket, hvtvm laulakan vkhvtvpecaket os: nakholwakat omecicen em puyvfekcv take kafkvket os.

27 Yimvn vpeyet, pvlken yicet svkfullet, este hace lvtkvranc ome yvkapat omvket vkfullet os, momen en hoperrenkv taket sumkvranuse omet os.

28 Momof em estemerketv take ofvn Cehofvn ohhuehkaket os, momen em estemerketvn asossicet os.

29 Hotvle-rakkon cvyayvkuecet os, momat em uomelohlvt fekhonnvket os.

30 Momof afvckvket os, uemelohlvt fekhonnakekv; momen perro-cuko em vfekhonnetv here eyacakan svlaket os.

31 Em vnokeckv momen em vtotketv estomahvke este en hopuctake em momecat svrahkvn estet Cehofvn vkvsvmakate!

32 Momet este nvkaftetv ofvn emen hvlwecet, este em vculvke en nvkaftetv ofvn vkvsvmvkekvs.

33 Emet hvccen vnrvwvn hahicet, uckiwvn ekvnv ewvnhken hahicet omes.

34 Ekvnv naklokce heckuccan ekvnv kvrpan okcvnwvvlkan hayet os; mv ofv vpokat en holwvyeckv taket omecicen.

35 Vnrvwvn uewv vkhvsucen hayet, ekvnv kvrpan uewv fihnvken hayet os.

36 Momet elawakat mvn vpokvren hayet os, momat tvlofv vpoketvn etetakuecaket os;

37 Momet cvpofvn fokayet, pvrko-cvpofvn vhocet, em ctte heren ohvtvlakvke tayan vteloyaket os.

38 Momen mv *esten* ohmerrvket os, momat sulke mahe hahaket os; momen em vpuekv em vhonkvtkv yupvklatkvre em etektvnecekot os.

39 Hvtvm mv *este* nvcomuse haket, ohwetenketv, estemerketv feknokketv esyomat eteropotten kvncvpuehocet os.

40 Mekkvlken enhomeckvn ohkalet os, momet vnrvwvn, vyetv sekan, fullvren hayet os.

41 Mome estomis enkusvpkan estemerketv onvpvn huericet os, momet cuko-vtehkvlken vpuekv fulle hvmke omen *en* hayet os.

42 Fvccakat hecet, afvckvkvres; momen holwvyeckv omvlkvt e cukwvn vkhottvres.

43 Estimvt hoporrenet omet, heyv nanvken vketecen omat, mvt Cehofv em vnokeckvn kerrvkvres.

ESVKVSVMKV 108.

Esyvhlketv. Tewe es em Vkvsvmkv.

Hesaketvmese toyetskat, cv feket yekcen hueret os; yvhikares, henka, vkvsvmkvn yvhikares, 'seafvcecicvyat vpvken.

2 Saltvlc kervlv tepakatskat, vhonecvkes: vne mahusat hvthvyvtkusen vhonecares.

3 Cehofv toyetskat, etvlwv cahmelikv em etenrvwvn vkvsvmkvn ce'mares: Centilvlke e tvlwv em etenrvwvn vkvsvmkvn 'sece 'yvhikares.

4 Cem vnokeckvt hvlhawat onvpvn rakket omen, cem mchenwetvt sutvn *oret* omekv.

5 Hesaketvmese toyetskat, hvlhawat onvpvn ce hvlwehocen, cen rakketvt ekvnv hvmkv onvpvn hvlwehocekvs.

6 Ce'nkvpervn es hesayecet, pum vyoposkvs, cem vnokeckakat hesayehocvren.

7 Hesaketvmeset en hvsvtketv ofvn opunayvtet os: vc afvcke tares: Sekem ekvnvn tekvpicit, Svkor em pvnen vhopayit, etekvpicares.

8 Kelevt cvnake tes; Menasv cvnaket's; Eflevmen cv'kv svrvnvkvt omes; Cutv vhakv-emv cvnaket os.

9 Moap eseokkosetv cvnaket's; vm estelepikvn Etvmen oh wikares; Felestev ohfvccvn vc afvcket huehkares.

10 Estimvt tvlofv em vtohopkan es cv ceyvre te? estimvt Etvmen es vc ayvre te?

11 Hesaketvmese toyetskat, pu wihket, pun suletawvlke etohkvlkakan evpvyetvn komekot, ometskeko te?

12 Estemerketv enkvpvken vnickvn pu'mvs: vnickv este estemat ehvperket omekv.

13 Hesaketvmese eteropotten fekhvmket momeceyvres, emet pu'nrapvlke ohhuervkvranat mvt omekv.

ESVKVSVMKV 109.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat.* Tewe es em Vkvevmkv.

Vm vkvsvmkv en Hesaketvmesē, cvyayvket fekhoniyetskvs;

2 Ecukwv holwvycce momen mvkerretv cukwv vc vnrvpen hvwecvket omekv: etulaswv laksat vc vnrvpen es opunayakvtet omes.

3 Momet enhomeckv opunvkvn es vm vfulotet, nake omecickv sekon, vc vnrvpen tepoyaket os.

4 Vm vnokeckv vyoposkat vc vnrapvlket omakes: momis vnet emekusvpkvn *e emvyet os.*

5 Momen holwakan heren vyoposken a'met, enhomeckvn vnokecakvyat vyoposken v'maket os.

6 Eme ohfvnken este holwvyecvn huericvs; momer vnrapvt em vkvpervn huerekvs.

7 Fvccehocof, Em mvttes, *kihocen* ayen, em mekusvp kvt naorketv hakekvs.

8 En nettvt nvcomuset omekvs; momen este etvt em wiketvn en heckekvs.

9 En hopuetaket erkemelvlket omvkekvs, momen e hiwvt oye hakekvs.

10 En hopuetaket estomis fullvlket omet, nakvpohvkekvs; momet em vpoketv tvlvhassvke en lvpvtken *nak* hopoyvkekvs.

11 Fvcceko vkonahvt nake ocat omvlkvn vkonahekvs; momen em etekerhoyetv tokat em vtotketvn em vhopvnvkekvs.

12 Vnokeckv em vyecicat hvmkusis ohcates: momen estit en hopuetake erke seko fullan em merrvke tayat sekot omekvs.

13 En honvpsetvt warkekvs; honvpse svhokkolat ofvn e hocefkv take vsle hakekvs.

14 E'rkvlke en holwvyeckv taken Cehofvt vkerricekvs; momen e'cke en naorketvt vsle hahkates.

15 Cehofv ehomv estofis ocvkekvs, ohvkerrickvn ekvnv enkvpvken tvevren.

16 Emet merretvn vkerricekot, momis este estemerre momet enkusvpkakan assecet, e feke ofv kvckan pvsvtvret asseevtet ok.

17 Henka, holwvke sohopunvyetv em vlosten, mvt emen ohvlakvtes; momen ohmerkv sopunvyetv em vlostekon, mvt en hopvye tates.

18 Momen em vccvke omēn holwvke sohopunvyetvn e vcceevtes; momen mvt uewv omēt em ena ofv ocakan eceyet, neha omet e funen eceyvtes.

19 Mvt vccvke mv es e ohranat omēt, em ocen, momet sewvnaketv mv sewvnake emunket em occkvs.

20 Heyvt vc vnrapvlke es em feketv Cehofv emakat

omes, momet mv vm puyvfekcv vnrvpen holwvken opunvyecakat *es em* feketvt.

21 Momis Cehofv Pucase toyetskat, cemet vm momecvs, ce hocefkv vrahkvn; cv hesayecvs, cem vnokeckv heret omekv,

22 Cv 'stemerket, v'nkusapket omen, cv feket vc ofvn vnattet omekv.

23 Nakemvpette cvpke hakat omit cv sumket os: *hotvlet* tvffonoksv kvwape kvncvpuecat omvyet os.

24 Eelvweckv eteropotten cv torkowvt yekcvkeko hakes; momen neha cv 'navpeswv en sumket os.

25 Momen en tvkleckv take cv haket os: cv hecakof, ekvn norotticaket os.

26 Cehofv vn Hesaketvmese toyetskat, vm vnicvs; acha, cem vnokeckv vcvkvyen cv hesayecvs;

27 Heyvt ce'nket omen kerret, cemet momecetskvten kerrvkvren.

28 Entaket tvhikvkekvs, momis cemet ohmerrvs: asvpaklof, vlsvket omvkekvs, momis cem vtotkvt afvckekvs.

29 Vc vnrapvlket vlesketvn vccvkekvs, momet eme mahusat em vlesketv take vccetv omēn es e ohranvkekvs.

30 Vkvsvmkv rakrvken cv cukwvn Cehofvn es emvkares; henka, este sulkat em etenrvwvn emen vkvsvmares.

31 Enkusapkat, mv em puyvfekcv ohfvcccakat enkvpvken hesayecvret, em vkvpervn huervret ok.

ESVKVSVMKV 110.

Tewe es em Vkvsvmkv.

Cehofvt cv Pucasen, Vm vkvpervn liketske munken cen horren ce 'leohhuerickvn hahyvrs, kicet os.

2 Cehofvt cen yekce en septvn Sivn aossen awiyyvres: cemet cen horre em etenrvwv taken mekkvs.

3 Cen yekce nettv ofvn cem estet vkvsamuset cem e wikvkvres; hvsvtketv herusan vccet, hvthvyvtke e'chustakhute aossen cem mvnettetv en secun ocetsket os.

4 Cehofvt etemfvccetv vcakan es opunahyet, em vkerrickvn eticekares, Cemet, Melkesetek plest hakvte vcvkvycn meyuksv-sekon plest toyetskes, makvtet os

5 Cehofvt cem vkvpervn *hueret*, en cvpvkke nettv omof mekkvlken etewarvres.

6 Etvlwv cahmelikv em etenrvwvn fvccecet, *mv ekvnvn* pvsvtkvte e'nan es fvcficvres; este sulkat ofvn estekvn etefvlvpvres.

7 Vyetv ofvn hvccuce aossen eskvres; monkv ekvn kvwvpvres.

ESVKVSVMKV 111.

Cehofvn vkvsvmvkes. Cv feke 'somvlkvn vkvsvmkvn Cehofvn emares, fvccakat en nvkaftetv ofvn, momet este etohvtelokan.

2 Cehofv em vtotketv rakrvket omen, mv es afvckakat omvlkvt *ohelentet* kerretvn hopoyaket os.

3 Em vtotketvt vrakketv hvyayvke tepakat omes: momen em fvccetvt meyuksv-sekon oce munkvt os.

4 Em vtotketv estomahvke vkerricvkhoyvren hayvtet os: Cehofvt heromet, merkv es fvcket os.

5 Mv em penkvlakan hompetvn emakvtet os: em etemfvccetvn estofis vkerricvres.

6 Centilvlke nanvke epucasakvten em esten emet, em vtotketv en yekcetv taken hecvkuecvtet os.

7 E'nke em vtotketv mehenwv fvcceckv tepakat omes: em vhakv omvlkvt mehenwvket os.

8 Estofis meyuksv-sekon yekcen svpaklet omes; mehenwv fvccetv tepakat ofvn mvn momecet omes.

9 Pvlke-neskvn em esten ohtotvtet os; em etemfvccetvn

meyuksv-sekon makvtet os: e hocefkv hvsvtke momet vcaket os.

10 Cehofv em penkvlkvt hoporrenkv vliceckvt omes; mv vcvkvyen momecakat omvlkvt hoporrenkv heren ocvket omes: Cehofv em vkvsvmkvt meyuksv-sekon oce munkvt omes.

ESVKVSVMKV 112.

Cehofvn vkvsvmvkes. Mv este Cehofv em penkalat, em vhakv es afvcke herat en heret omes.

2 En honvpse ekvnvn ohfullat yekcvket omvres: *este* fvccakat en honvpse ohmerke tares.

3 Nakockv naksuleckv esyomat en cuko ofvn ocakes: momen em fvccetvt meyuksv-sekon oce munkvt omes.

4 Yomuckofvn hvyayvket este fvccakan ohkvwapket os; heromet, merkv es fvcket momet fvccet *os*.

5 Mv este heromet vfastet, nak est em palat en heret os; fvcceckv ofvn nak em fvccehocvren yekcen huericvres.

6 Estofis nekeyihocckaret ok; este fvccat meyuksv-sekon vkerrihocvres.

7 Nakonvkv holwakan em penkvlekares; e feket, Cehofvn em enhonret, yekcen hueret omes.

8 E feke yekcen hueret os; em penkvleko emunket afvcket vnrapvlken hecvres.

9 Nak est em etekvpievtet os; enkusapkakan nak emvtet omes; em fvccetvt oce munkvt os: e yvpen vrakkuecckvn es hvlwehocvres.

10 Este holwvyecat hecet, eleske tares; e nuten etetekkvres, momet kafket sumkvres: holwvyecakat *nak* em eyackvt sumkvres.

ESVKVSVMKV 113.

Cehofvn vkvsvmvkes. Vkvsvmvkes, Cehofv em vtotkvlke toyatskat, Cehofv e hocefkvn vkvsvmvkes.

2 Mucv vtekat momen meyuksv-sekon Cehofv e hocefkvt vkvsvmket omekvs.

3 Hvse aossat' avten mata em vklatkv oren Cehofv e hocefkvn vkvsvmhoyvre tetayet os.

4 Cehofvt etvlwv cahmelikv omvlkv onvpvn hvlwet omen, em vrakketv hvlhawat onvpvn oces.

5 Cehofv pun Hesaketvmese em ohliketv hvlwen ocat,

6 *Mv nanvke* hvlwe ofv *ocakat* momen ekvnvn oh *ocakan* hecvre e kvncvpuecat estimvt mv omet ome haks?

7 Emet estemerran ekvnv em mokke aossen kvwapet, enkusapkan vlekwickv-vtelokv enkvpvken kvwapet omes;

8 Este vrakkuecvkhoyat vpvken huericet, em este vrakkuecvkhoyat mahusat vpvken huericvret.

9 Hokte echusseko cuko ofv vfvstvren hayet, hopuetake e'cke afvckan hayet os. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 114.

Eslevl Ecepsen asosset, Cekvpe en cuko hvmecat este etvlwv em punvkv en kerkvkeko 'sopunayakat enkvpvken asossof,

2 Cutvt en liketv vcake haken, Eslevl Cehofv em ohmekketv hakvtes.

3 Uehvtkvt hecet, en letkvtes; Cotvne hvcce pvlken vtohhokvtes.

4 Ekvnv hvlhawat yvpefikhunvntake omvket tasecen, rvne lopuckat yvpefikucvlke omvket tasecvtes.

5 Naket cem estoma, uehvtkv toyetskat, letketskat? momen Cotvne toyetskat, pvlken fulketskat?

6 Ekvnv hvlhvwe toyatskat, yvpefikhunvntake omvket

tasecatskat; rvne lopockatskat, yvpefikucvlke omvket tasecatskat?

7 Ekvnv toyetskat, fvmokvs, Pucaset vpakekv; Cekvpe en Hesaketvmeset vpakekv;

8 Cvton uewv vkhvsucen hayet, ronoton uekiwvn hayvtet.

ESVKVSVMKV 115.

Pume tokon, Cehofv toyetskat, pume tokon, momis ce hocefkvn vrakketvn emvs, cem vnokeckv momen cem mehenwetv tepakat svrahkvn.

2 Estomaten etvlwv cahmelikvt, En Hesaketvmese taket estvmvn lika? makvkvre te?

3 Momis pun Hesaketvmeset hvlhawan likes; naket o estomen komat momecet os.

4 Em mekusvpkv nakvhakvke take cvtokunaphvtke momen cvtokunaplanet omet, estenke em vtotketvt omakes.

5 Ecukwvn ocakis, opunayvkeko tayes; eturwvn ocvket omis, hecvkeko tayes;

6 Ehvckon ocakis, pohvkeko tayes; eyupon ocvke omis, vwenayvkeko tayes;

7 Enken ocvket omis, naken es celayvkeko tayes; elen ocvket os; momis yvkvpvkeko tayes; momet es en nokmelkv take eteropotten opunayvkeko tayes.

8 Mv hahicakat mv omvket omvres; henka, mv em enhonrakat vtekat.

9 Eslevl toyetskat, cemet Cehofvn em enhonrvs: emet em vnickv taket omet, es em evrvnvkvt omes.

10 Elvne en cuko hvmecat toyatskat, centaket Cehofvn em enhonrvkes: emet em vnickv taket omet, es em evrvnvkvt omes.

11 Cehofv em penkalatskat, Cehofvn em enhonrvkes: emet em vnickv taket omet, es em evrvnvkvt omes.

12 Cehofvt ep ohvkerricvtet os; ep ohmerrvkvres. Eslevl en cuko hvmecan ohmerrvres; Elvne en cuko hvmecan ohmerrvres.

13 Mv em penkvlakat, lopucke rakrvke esyoman Cehofvt ohmerrvkvres.

14 Cehofvt ohvtvlaken hvtvm ohvtvlaken ec ohvtvlayakate!

15 Cehofv hvlwe ekvnv tepakan hayvtet cem ohmerrvket omes.

16 Hvlhawat Cehofv en hvlhawat omakes; momis ekvnvn este en hopuetake taken emakvtet os.

17 Pvsatkvtet Cehofvn vkvsvmvkekon, cvyayakan vkhvtvpecat hvmkusis vkvsvmekot os;

18 Momis pumet mucv vtekat momet meyuksv-sekon Cehofvn vkvsvmeyvres. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 116.

Cehofvn vnokecis, vm opunvkv en haken momen vm mekusvpkvn em vpohicet ok.

2 E hvckon a vm wiyyvtet ok, monkv hesakvye vtekat ohhuchkares.

3 Elkv es em wvnakvt vm vfulotakvtes, momen elkvhute estemerketvt cv hvlvtaken, estemerketv feknokketv tepakat vn heckvtes.

4 Momof Cehofv e hocefkvn ohhuchkvyvtes; Aeha, Cehofv `toyetskat, vm puyvfekevn hesayecvs, ce'nkusapis.

5 Cehofv heromet os, momet fvccet; henka, pun Hesaketvmeset *est em* merruset omes.

6 Este hoporrene mahekon Cehofvt vcayecet os: cv kvncvpuchocvtes, momen cv hesayecvtet os.

7 Vm puyvfekcv toyetskat, cem fekvpkvn fulkvs; Cehofvt heromet cem momecvtet ok.

8 Cemet elkv enkvpvken vm puyvfekcvn, eturopuswv enkvpvken cv turwvn, *momet* cv'le lvtketv enkvpvken hesayecetskvtet ok.

9 Wenahokat em ekvnv ofvn Cehofv ehomvn yvkvpares.

10 Vkvsamis, monkv opunayis; tayen cv 'stemerrihocvtes.

11 Vm vyvkhvmketv ofvn opunayit, Este omvlkvt laksvlket *omakes*, makvyvtes.

12 Nanvke vn lopickv vm momecvte omvlkv vrahkvn Cehofvn naken es fekare te?

13 Hesayeckv sesketvn sehsit, Cehofv e hocefkvn ohhuehkares.

14 Nanvke etemfaccvyvtet mehenwvn em este omvlkv ehomvn Cehofvn em fekares.

15 Cehofv en renakv ehomvn em este vnokeckakat em elkvt vcaket os.

16 Cehofv toyetskat, mehenwvn cem vtotkv toyis; cem vtotkv-hokte e'chuswvt omit, cem vtotkv toyis; nanvke es cv wvnakvten enrecopetskvtet os.

17 Nak ce homv elehocvre vkvsvmkv emetvn es cem vlvkares, momet Cehofv e hocefkvn ohhuehkares.

18 Nanvke etemfaccvyvtet mehenwvn em este omvlkv ehomvn Cehofvn em fekares;

19 Cehofv en cuko ofv taken, Celuslvme toyetskat, cem etenrvwvn *fekares*. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 117.

Centilvlke omvlkatskat, Cehofvn vkvsvmvkes: etvlwv cahmelikv omvlkatskat, vkvsvmvkes.

2 Em vnokeckv ep ohfvccv ocat rakket omen, Cehofv em mehenwetvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 118.

Vkvsvmkv emetvn Cehofvn emvkes; emet heret omen, em vnokeckv meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

2 Momen em vnokeckv meyuksv-sekon *oce munkvt* os. Eslevl makekvs.

3 Elvne en cuko hvmecat, Em vnokeckv meyuksv-sekon *oce munkvt* os, makvkekvs.

4 Mv Cehofv em penkvlakat, Em vnokeckv meyuksv-sekon *oce munkvt* os, makvkekvs.

5 Vm estemerketv aossen Cehofvn ohhuehkvyvtes: Cehofvt vm vyoposiket, etektvnkusan *cv huericvtes.*

6 Cehofvt vm vpvlhvmken hueret os; naken en cv penkvlekares: estet naken cv 'stomece taye haks?

7 Cehofvt vm vnicakat vpvket vm vpvlhvmken hueret os: monkv vnet ve afvcket vn homecakan hecares.

8 Este *pum* enhonrkvn hayēkot, Cehofv em ohletketv mit heret omes.

9 Este vrakkuecvkhoyat enhonrkvn hayēkot, Cehofv em ohletketv mit heret omes.

10 Etvlwv cahmelikv omvlkvt vm vfulotaket omis, Cehofv e hocefkv ofvn wararcs.

11 Vm vfulotakis: henka, vm vfulotakis: momis Cehofv e hocefkv ofvn wararcs.

12 Fo fulle omvket vm vfulotaket os; tofvske totkv omet vslecvkhoyet os; Cehofv e hocefkv ofvn wararet ok.

13 Lvtkaren cv sekeyvrane omet tayen vc vhepaketskvtes, momis Cehofvt vm vnicvtes.

14 Cehofvt vn yckcet omet, es vn yvhiketvt omes; momet cv hesayeckv hakvtet os.

15 Afvcketv hesayeckv tepakat en haket fvccakat em escukohakvtake ofvn pohket omes; Cehofv e'nkvpervt fekhvmket momecet os.

16 Cehofv e'nkvpervt kvwvpket omes: Cehofv e'nkvpervt fekhvmket momecet os.

17 Ca'lekot, momis cv hesakares, momat Cehofv em vtotketvn kerkuecares.

18 Cehofvt yekcen cv 'stemerricvtet os; momis elkvn cv wikekates.

19 Fvccetv en tohopkvhauken vn hauhicvkes: mvn eceyares, vkvsvmkv emetvn Cehofvn emares.

20 Heyvt Cehofv en tohopkvhauket os; fvccakat mvn esceyvres.

21 Vkvsvmkv emetvn ce'mares, vm vyoposiket, hesayeckv vn haketsket ok.

22 Mv cvto tohtarvlke vwikvkvte kvnowv em ekv haket os.

23 Heyvt Cehofv nake momecat tes; pun renakv ehomvn estomahet omes.

24 Mv nettv Cehofv hayvte heyvt omes; mvn es epu 'fvcket, afvcketvn oceyvres.

25 Cehofv toyetskat, hesahuecvs, ce'nkusapeyet os; Aeha, Cehofā, here es *pum* vyecickvn atotvs, ce'nkusapeyet os.

26 Mv Cehofv e hocefkv ofvn vlakat vkvsvmket omekvs: Cehofv en cuko aossen ohmerkv opunvkvn ec ohopunayeyet os.

27 Cehofvt Hesaketvmese tes, momet hvyayvken pu'mvtet os: nake ohnekrickv es vwvnawicvkes, altv eyvpe ocakat eroricen.

28 Cemet vn Hesaketvmese toyetskes, momen ece 'kvsvmares: cemet vn Hesaketvmese toyetskes, ce hvlwecares.

29 Vkvsvmkvn Cehofvn emvkes; emet heret omekv; em vnokeckv meyuksv-sekon *oce munkvt* ok.

ESVKVSVMKV 119.

ALEF.

Vyetv ofv em mvttvkekot, Cehofv em vhakv ofv yvkv pakat en heraket omes.

2 Em ohkerkueckvtaken vcayecet, efeke esomvlkvn hopoyakat en heraket omes.

3 Momet mvt fvccetv tokon momecekot, Cehofv em vyetv ofvn yvkvpaket os.

4 Vm vhakvtaken vhericet vfvstvkes, pu kicetskvtet os.

5 Aeha, cem vhakvtake vfvstetvn vm vyetvt yckce hakate!

6 Momof vc vlsekares, cem vhakv omvlkvn vrakkuecvyof.

7 Efeke fvccetv ofvn vkvsvmkvn ce'mares, cem fvcceckv fvccakan kerrvyof.

8 Cem vhakvtaken vfvstares; Aeha, cv wike mahhetskvs.

PER.

9 Este-hunvnwv mvnettat nake estomen em vyetvn es hvsvtecvr haks? cem opunvkv vcvkvyc *mvn* vketecat eteropotten *mvn momecvres.*

10 Cv feke 'somvlkvn cc hopoyvyvtet os: Aeha, cem vhakvtaken fikaren vm etektvnehcetskvs.

11 Cem opunvkvn cv feke ofvn ehvyvtet os, ecc 'naorkvkaret.

12 Vkvsvmket ometskes, Cehofv toyetskat, cem vhakvtaken v'mvhayvs.

13 Cc cukwv em fvcceckv omvlkvn cv cukhvrpen es opunayit, kerkuecvyvtet os.

14 Nakockv omvlkv es *vc vfackat* oren cem ohkerkueckvtake em vyetv es vc afvcke tates.

15 Cem vhakvtaken vrakknecares, momet cem vyetvtaken vcayecares.

16 Cem vhakvtaken es e afvcecicares: cem opunvkvn cv hosekares.

KEMEL.

17 Vn heromet cem vtotkvn em momecvs, hesakaren; moman cem opunvkvn vcayecares.

18 Cemet cv turwvn hauhicvs, cem vhakv asossen nake estomahvken hecaren.

19 Ekvnv ofvn tvleporvt likvyet os; cem vhakvtaken vm ehhetskvs.

20 Vm puyvfekcvt oketv estofis cem fvcceckvtaken eyacat omecicen kvcket os.

21 Ekvsvmvke, ohtvhikvket omet, cem vhakv enkvpvken fiyecakat em vsehetskvtet omes.

22 Vlesketv enhomeckv tepakan vm vkuehuecvs; cem ohkerkueckvtaken vcayecvyvtet ok.

23 Mekkvlket vpoket, vc vnrvpen opunahoyet omis, cem vtotkvt cem vhakvtaken ohvkerricis.

24 Momen cem ohkerkueckvtaket vm afvcketvt omet, vm vcahnvlket omes.

TELER.

25 Vm puyvfekcvt ekvnv em mokken vlokpet os: cem opunvkv vcvkvyen cv wenayecvs.

26 Vm vyetvtaken kerkuecvyvtes, momen vm vyoposketskvtes: cem vhakvtaken v'mvhayvs.

27 Cem vhakv em vyetvtaken cv kerrepuecvs: moman cem vtotketv estomahakan ohvkerricares.

28 En honnat omecicen vm puyvfekcvt kafket os: cem opunvkv vcvkvyen yekcen cv huericvs.

29 Lvksetv vyetvn vm vkueyicvs: momet vn heromet cem vhakvn vmes.

30 Mehenwv vyetvn ensatkvyet os: cem fvcceckvn cv homvn lumhicvyvtes.

31 Cem ohkerkueckvtaken vlokpet omis: Cehofv toyetskat, vc vlsepuehcetskvs.

32 Cv feken rakkuecetskof, cem vhakvtake em vyetv ofvn letkares.

HE.

33 Cehofv toyetskat, cem vhakvtake em vyetvn v'mvhayvs; momen vyecicit meyuksicares.

34 Hoporrenkvn v'mes, momen cem vhakvn vfvstares; henka, cv feke 'somvlkvn mvn vketecares.

35 Cem vhakvtake en nene ofvn ayaren cv hayvs: mvn es vc afvcket omekv.

36 Vleskvpkv tokon, cem ohkerkueckvtaken cv feken ohfulecicvs.

37 Ehvperketv hecetv enkvpvken cv turwvn vkuehuecvs, momet cem vyetv ofvn cv wenayecvs.

38 Cem opunvkvn cem vtotkvn em ohyekcicvs, cem penkvlkvn enaken hayet ok.

39 Vm vlesketv mv em penkalvyan vm vkueyicvs; cem fvcceckv herakekv.

40 Hecvs, cem vhakvtaken cv yacusvtet os: cem fvccetv ofvn cv wcnayecvs.

FAU.

41 Cehofv toyetskat, cem vnokeckvt a vc oh vlvkekvs, cen hesayeckvt, cem opunvkv vcvkvyen.

42 Momat mv vlesketv vn hayan em vyoposketvn ocares; cem opunvkvn em enhonrvyet ok.

43 Momet mehenwetv opunvkvn cv cukwvn aossice mahhetskvs, cem fvcceckvtaken em enhonrvyet ok.

44 Moman cem vhakvn vfastvye emunkvres, estofis meyuksv-sekon.

45 Momet pucassekot yvkvpares, cem vhakvtaken hopoyikv.

46 Momet cem ohkerkueckvtaken mekkvlke ehomvn opunvyecares, momet vc vlsckares.

47 Momet cem vhakvtaken vnokecvyat es e afvcecicares.

48 Momet cem vhakvtaken vnokecvyat cv'nken vkvwvpecares; momet cem vhakvtaken ohvkerricares.

SIN.

49 Opunvkv mv ofv enhonraren hayetskvtet cem vtotkvn em vkerricvs.

50 Vm estemerketv ofvn heyvt vm mahlvpvtketvt os; cem opunvkvt cv wenayecvtet os.

51 Ekvsvmakat tayen vc vpelicakvtet os; *momis* cem vhakvn em fikvkot os.

52 Cehofv toyetskat, cem fvcceckv hofunof ocakvten vkerricvyvtes, momet es e mahlvpvtvyvtet os.

53 Holwvyecvlke cem vhakvn enkvpvkakvtet omecicen cvpvkketv hiyyat cv hvlatvtet os.

54 Tvleporvt yvmvn likvyof, cem vhakvtaket es vn yvhiketvt omvket os.

55 Cehofv toyetskat, neren ce hocefkvn vkerricit, cem vhakvn vfastvyvtet os.

56 Cem vhakvtaken vfastvyat omecicen heyvn ocvyet os.

KER.

57 Cehofv toyetskat, nake epucasvyat toyetskes: Cem opunvkvn vcayecares, maket opunayvyvtet os.

58 Cv feke 'somvlkvn cen heromkvn *ce*'nkusapvyet os: cem opunvkv vcvkvyen vm merruset omvs.

59 Vm vretvtaken ohvkerricit, cv'len cem ohkerkueckvtaken oh vhoyicvyvtes.

60 Cem vhakvtake vfvstetvn lvpecicit, vcewicvkates.

61 Holwvyecakat es vm wvnakvt vm vfulotvket omis, cem vhakvn cv hosekot os.

62 Cem fvcceckv fvccakat omecicen nere nvrkvpv omof alihkit, vkvsvmkvn ce'mares.

63 Cem penkvlakat omvlkv, momen cem vhakvtake vfvstakat omvlkv em etohkvlketv toyis.

64 Cehofv toyetskat, ekvnvt cem vnokeckv es fvcket omes: cem vhakvtaken v'mvhayvs.

TER.

65 Cehofv toyetskat, cem opunvkv vcvkvyen cem vtotkvn heren en lopicetskvtes.

66 Vkerrickv-hayetv here momen nakkerretvn v'mvhayvs; cem vhakvtaken vkvsamvyet ok.

67 Cv 'stemerrihoceko munkof, ehoset arvyvtet os; momis hiyomat cem opunvkvn vcayecvyet os.

68 Cemet heret omet, nak heren momecetsket os; cem vhakvtaken v'mvhayvs.

69 Ekvsvmakat lvksetvn vc vnrvpen hayakvtet os: vnet cv feke 'somvlkvn cem vhakvtaken vfvstares.

70 E feke take neha etvpomet nehet omes; momis cem vhakvn es vc afvcket os.

71 Cv 'stemerrihocvte vn heret omes; cem vhakvtaken kerraren.

72 Cvtokunaplane momen cvtokunaphvtke warke cukpcrakko vnvcomis, cc cukwv em vhakv mit esenheren es vn heret omes.

YOT.

73 Ce'nket cv hayet, cv tetakuecvtet os; hoporrenkvn v'mes, cem vhakvtaken kerraren.

74 Cem penkvlakat cv hecet, afvckvke tares; cem opunvkvn enhonrvyet ok.

75 Cehofv toyetskat, cem fvcceckvt fvccvket omen kerrit, heromkv ofvn cv 'stemerricetskvtet omen kerris.

76 Ce'nkusapis, cem vtotkv em punayetskvte vcvkvyen, cem vnokeckvt mahlvpvtketvt vm ocekvs.

77 Cem merkv heromakat a vc oh yicekvs, hesakaren: cem vhakvt vm afvcketvt omekv.

78 Ekvsvmakat vlsvke hakekvs, mvkerret cv momecakvtet ok; momis *vnet* cem vhakvtaken ohvkerricares.

79 Cem penkvlakat vc oh fulecvkekvs; momet mv cem ohkerkueckvtaken kerrakvtet.

80 Cv feket cem vhakvtake ofvn temvpoket omekvs, vc vlsekaren.

KAF.

81 Cen hesayeckv eyacat vm puyvfekcv en yekcet sumket os: *momis* cem opunvkv ofvn enhonrvyet os.

82 Cem opunvkvn cv yacusat vn renakvn hopanet omes, Estofvn v'mahlvpatetskvre-te? maket opunayvyof.

83 Nakhvrpe sukcv ekkuce ofv omit hakvyvtet omis, cem vhakvtaken cv hosekot os.

84 Cem vtotkv en nettvt nvcoma? estofvn mv vc assecakat vnrvpen fvcceckvn momecetskvre te?

85 Ekvsvmakat, mv cem vhakv vcvkvpeyekat, sufsuken vn korrakvtet os.

86 Cem vhakv omvlkvt mehenwvket os: emvkerret vc assecaket os: cemet vm vnicvs.

87 Ekvnv ofvn cv sumecicvranuset omakvtes; momis cem vhakvtaken wikvkatet os.

88 Cem vnokeckv vcvkvyen cv wenayecvs; moman ce cukwv em ohkerkueckvn vcayecares.

LAMET.

89 Cehofv toyetskat, cem opunvkvt hvlwe ofvn meyuksv-sekon yekcen hueret os.

90 Cem mehenwetvt este-honvpse erhonvpse omvlkv etehoyvnen huere emunkvt omes; cemet ekvnvn yekcen hayetskvtes, momen fekhonnet os.

91 Monkv nanvke melletskvte vcvkvyen heyv nettvn fekhonnvket os: nanvke omvlkvt cem vtotkvlket omakes.

92 Cem vhakvt es vm afvcketv tokaten omat, vm estemerketv ofvn cv sumkvnt os.

93 Cem vhakvtaken estofvn cv hosekares; mv eteropotten cv wenayecetskvtet ok.

94 Cenake toyis, cv hesayecvs; cem vhakvtaken hopoyvyvtet ok.

95 Holwvyecakat cv 'lecvkvret v'mehakakvtet os; *momis* cem ohkerkueckvtaken ohvkerricares.

96 Temvpoketv omvlkv em eyuksvn hecvyvtet os; *momis* cem vhakvt taphe mahet omes.

MEM.

97 Cem vhakvn mvtawwvt vnokecvyet os! mvt vm vkerrickvt oce emunken nettvt hoyvnet omes.

98 Cemet cem vhakvtake eteropotten vn horre esenhoporrenen cv hayetsket omes; vc vpvkake emunkvt omekv.

99 Hoporrenkv v'mvhayvlke omvlkv ocakat senhoyvnen ocis; cem ohkerkueckvtaket *nanvke* ohvkerricvyat omakekv.

100 Este vculvke nakkerrakat senhoyvnen kerrvyet os; cem vhakvtaken vcayecvyet ok.

101 Vyetv holwakat vtekat enkvpvken cv'len ahvlvtvyvtet os, cem opunvkvn vcayecaret.

102 Cem fvcceckvtake enkvpvken fikvkatet os; cemet v'mvhayetskvtet ok.

103 Cem opunvkv lasvyat cvmpe mahet omes; henka, fo-en-cvmpe sencvmpe cv cukwv 'sem momes.

104 Cem vhakvtake eteropotten hoporrenkvn heckuecvyet omes; monkv vyetv fvccekat vtekat en cv homecet os.

NUN.

105 Cem opunvkvt cv'le en kulket omet, vn nenuce en hvyayvket omes.

106 Etemfvccetv vcakan es etemfvccvyvtet os, Cem fvcceckv fvccakan vcayecares, makit, momet mvn momecares.

107 Tayen cv 'stemerrihocet os: Cehofv toyetskat, cem opunvkv vcvkvyen cv wenayecvs.

108 Ce'nkusapis, Cehofv toyetskat, cv cukwv en nakemetvn, vkvsamusit es cem vlakvyat, evpvyvs, momet cem fvcceckvtaken v'mvhayvs.

109 Vm puyvfekcvt cv'nke ofv emunkvt os; momis cem vhakvn cv hosekos.

110 Holwvyecakat senkvnhetvn vm etetakuecakvtes, momis cem vhakvtake enkvpvken ehosit arvkates.

111 Cem ohkerkueckvtake meyuksv-sekon epucasvranvyat eenakuecvyvtet os; mvt cv feke esafvcecickvt omakekv.

112 Estofis meyuksv vteken cem vhakvtaken momecaret cv feken ohyekcicvyvtet os.

SAMEK.

113 Vkerrickv hokkolickvn en cv homeces; momis cem vhakvn vnokecis.

114 Cemet vm ehketv momet vm vrvnaketv toyetskes: cem opunvkvn em enhonris.

115 Holwvyecvlke toyatskat, v'nkvpvkes, vn Hesaketvmese em vhakvtaken vfvstaret ok.

116 Cem opunvkv vcvkvyen yekcet hucren cv hayvs hesakaren: momet vm enhonrkvn es vc vlisates

117 Cemet vc vcayecvs, momen vc vcaket huerares, momet cem vhakvtaken vrakkuece emunkv tares.

118 Mv cem vhakvtake enkvpvken fiyecat omvlkvn ehvperkvkuecetskvtes; em mvkerretvt laksetvt omekv.

119 Ekvnv en holwvyecvlke omvlkvn nak ehvperke omēn etvn vhepaketsket os: monkv cem ohkerkueckvtaken vnokecis.

120 Cem penkalat omecicen cv 'navpeswvt fekeket os; momen cem fvcceckvtake en cv penkvlet os.

AEN.

121 Fvcceckv fvccetv tepakan momecvyet os; vc ohwetenakan en cv wihketskvs.

122 Cem vtotkv vyoposkvt huervs, vn hervren: ekvsvmakat vc ohwetenahkates.

123 Cen hesayeckvn momen cem opunvkv fvccan cv yacusat vn renakvn hopanet os.

124 Cem vnokeckv vcvkvyen cem vtotkvn em momecvs, momet cem vhakvtaken v'mvhayvs.

125 Cem vtotkv toyis, hoporrenkvn v'mes: cem ohkerkueckvtaken kerraren.

126 Cehofv vtotkvre oketvt os; cem vhakvn kvcaket *ok*.

127 Monkv cem vhakvtaken cvtokunaplane, henka, cvtokunaplane mahhe *vnokecvyat* senhoyvnen vnokecis.

128 Monkv *cem* vhakv omvlkv *nanvke* omvlkv ohfvccv ocakat fvccvket os, komvyet os; *momet* vyetv mvkerretv vpakat vtekaten en cv homecet os.

PE.

129 Cem ohkerkueckvt estomahvket os: monkv vm puyvfekcvt vcayecet os.

130 Cem opunvkv enrvmrickvt hvyayvken estemet os; hoporrenekvlken hoporrenkvn emaket os.

131 Cv cukwvn hvwehcit, pvfnen hesakvyvtes; cem vhakvn cv yacuset ok.

132 Vc oh fulkvs, momet ce hocefkv vnokecakat em momecetskvnt o etvpomet vm merrvs.

133 Cv 'levwiketvn cem opunvkv ofvn es vm fvyvtvs; momet holwvyeckv estomis vc ohfvnikates.

134 Estet *vc* ohwetenat enkvpvken cv hesayecvs, momof cem vhakvtaken vcayecares.

135 Ce turofvt cem vtotkvn ohhvyayvkvren hayvs; momet cem vhakvtaken v'mvhayvs.

136 Cv turwvt uewvt uerakko em uewv *omvket* afihhonet os, cem vhakvn vfvstvkekok.

TSATE.

137 Cehofv toyetskat, fvccvt ometskes, momen cem fvcceckvt fvccvket os.

138 Cem ohkerkueckv taken vhakvn estemetskvtet fvccetv ofv momen mehenwetv mahhat ofvn maketsket omes.

139 Vm vyvkhvmketvt cv sumecicet os, vc vnrapvlket cem opunvkvn ehosvkvtet ok.

140 Cem opunvkvt hvsatkuset os; monkv cem vtotkvt vnokecet os.

141 Cv cotket ot, vn homechoyet os; *mome estomis* cem vhakvtaken cv hosekot os.

142 Cem fvccetvt fvccetv meyuksv-sekot omes; momen cem vhakvt mehenwetvt os.

143 Estemerketv feknokketv tepakat cv hvlvtakvtet os; *mome estomis* cem vhakvtaket es vm afvcketvt omes.

144 Cem ohkerkueckvt meyuksv-sekon fvccvket omes: hoporrenkvn v'mes, momen hesakares.

KOF.

145 Cv feke 'somvlkvn huehkvyet os: Cehofv toyetskat, vm vyoposkvs: cem vhakvtaken vfvstares.

146 Ec ohhuehkvyet os: cv hesayecvs, momen cem ohkerkueckvtaken vcayecares.

147 Hvyvtkeko emunken huehkvyvtes: cem opunvkvn em enhonrvyet os.

148 Nere vketeckv oriceko munken cv turwvt nocvkekot os, cem opunvkvn ohvkerricaren.

149 Cem vnokeckv vcvkvyen vn haken em vpohicvs: Cehofv toyetskat, cem fvcceckvtake vcvkvyen cv wenayecvs.

150 Mv holwvyeckvn vcvkvpeyat vwolicaket os; cem vhakvn en hopvyecaket os.

151 Cehofv toyetskat, vnakvn hueretsket os; momen cem vhakv omvlkvt mehenwetvt omakes.

152 Hofunat vteken cem ohkerkueckvtaken es keriyit, mv en likvn meyuksv-sekon hayetskvten kerrvyvtet os.

LES.

153 Cv 'stemerkaten hecet, cv hesayecvs; cem vhakvn cv hosekot omekv.

154 Cemet vn nakcelakvn 'svm vpvyecvs; pvlken cv nesvs: cem opunvkv vcvkvyen cv wenayecvs.

155 Hesayeckvt holwvyecakat en hopvyet omes; cem vhakvtaken hopoyvkekokv.

156 Cehofv toyetskat, cem merkv heromakat rakrvket omes; cem fvcceckvtake vcvkvyen cv wenayecvs.

157 Vc assecakat momen vc vnrapvlket sulket omakes; *momis* cem ohkerkueckvtake enkvpvken fikvkot os.

158 Vhakv-kacvlken hecit, cv feknokket os; cem opunvkvn vfvstvkekok.

159 Cem vhakvtaken vnokecvyan vkerricvs: Cehofv toyetskat, cem vnokeckv vcvkvyen cv wenayecvs.

160 Cem opunvkv etohkvlkat mehenwetvt omes; momen cem fvcceckv fvccakat hvmket o vtekis meyuksvsekon *oce munkvt* omes.

SEN.

161 Naket omecice sekon este vrakkuecvkhoyat vc assecakvtet os; momis cv feket cem opunvkv ohfvccvn penkvlet os.

162 Este svpenkvleckv rakken epoyat etvpomen cem opunvkvt omecicen vc afvcke hakes.

163 Lvksetvn en homecit, tayen en cv homecet os; *momis* cem vhakvn vnokecvyet os.

164 Cem fvcceckv fvccakat omecicen kolvpaken ece 'kvsamvyat nettv hvmke hoyanet os.

165 Mv cem vhakv vnokecakat herkv rakken ocvket os; momen naket elentappuecvkekot os.

166 Cehofv toyetskat, cen hesayeckvn emehakvyvtet os, momet cem vhakvtaken vfastvyet os.

167 Vm puyvfekcvt cem ohkerkueckvtaken vfastet os: momet tayen vnokecvyet os.

168 Cem vhakvtaken cem ohkerkueckvtake esyoman vfastvyet os; vm vyetv omvlkvt ce homvn ocakekv.

TAU.

169 Cehofv toyetskat, huehkvyat ce homvn vwolicekvs: cem opunvkv vcvkvyen cv hesayecvs.

170 *Ce*'nkusapvyat ce homvn vlvkekvs: cem opunvkv vcvkvyen cv hesayecvs.

171 Cv cukhvrpet vkvsvmkvn esfvcken opunayvkvres, cem vhakvtaken v'mvhayetskof.

172 Cv tulaswvt cem opunvkvn opunvyecet yvhikekvs; cem vhakvtake omvlkvt fvccetvt omekv.

173 Ce'nket vnickvt vm ocekvs: cem vhakvtaken enhopoyvyet ok.

174 Cehofv toyetskat, cen hesayeckvn cv yacusvtet omes; momen cem vhakvt es vm eafvcecickvt os.

175 Vm puyvfekcvt hesakekvs, momen ece 'kvsvmvres; momen cem fvcceckvt vm vnicvkekvs.

176 Yvpefikv ehosvte omit ehoset arvyvtet os; cem vtotkvn hopoyvs; cem vhakvtaken cv hosekot omekv.

ESVKVSVMKV 120.

Vcemketv Yvhiketv.

Vm estemerketv ofvn Cehofvn ohhuehkvyvtes, momen vm vyoposkvtes.

2 Cehofv toyetskat, vm puyvfekcvn cukhvrpe laksakat, *momen* etulaswv mvkerrat enkvpvken hesayecvs.

3 Etulaswv mvkerretskat, *Cehofvt* naken ce'mvre te? monkat ohvtvlakat naken ce momecvre te?

4 Este yckcat em eccvkotakse en re fvsfvken, cunepv *eto* torawvt vpvkaken.

5 Vn holwakes, Mesek *etvlwvn* tvleporvt fekhonnikv, Ketv *etvlwv* em escukohakv ofvn likikv!

6 Mv herkv enhomecat vpvken vm puyvfekcvt hofunen likvtet os.

7 Vnet herkvn *cv yacet* omes; momis opunayvyof, entaket horre tepokvn eyacvket os.

ESVKVSVMKV 121.

Vcemketv Yvhiketv.

Ekvnv hvlhawan vn renakvn vkvwvpares; estvmvn vnickv a vm vtvre te?

2 Vm vnickvt Cehofv, hvlwe ekvnv tepake hayvte ... et *vm vlaket os.*

3 Emet ce'le vkueyihocvre etektvnecekares; ece 'hecicat nocekares.

4 Hecvs, mv Eslevl vhecicat nocekot omet, nocekares.

5 Cehofvt ece 'hecicvt os; Cehofvt vpette cem vkvperv *cem* ocat tes.

6 Hvset nettvn cen nokkicekon, hvresseu neren cen nokkicekares.

7 Cehofvt nak holwvke omvlkv enkvpvken ece 'cayecvres; emet cem puyvfekcvn vcayecvres.

8 Cehofvt ossetskan momen eceyetskan mucv vtekat momet meyuksv-sekon estofis vcayecvres.

ESVKVSVMKV 122.

Vcemketv Yvhiketv, Tewe Enake.

Cehofv en cukon oh vpeyvkeres, cv kicakof, vc afvcke tates.

2 Celuslvme toyetskat, cem vtohopke mvhauke ocakat em ofvn pu'let svpvklet os;

3 Celuslvme tvlofy yekcen etohtvrhoyvte omēn etohtvrhoyet os!

4 Mvn *Eslevl* em vliketv *palen hokkolohkat*, Cehofv em vliketvt ohcemecet omes, Eslevl *es* en kerkueckvn, Cehofv e hocefkvn vkvsvmkvn emvkvret.

5 Mekko-em-ohliketv fvcceckvn mvn vpohoyet omes, mekko-em-ohliketv Tewe en cuko hvmecat enanvket.

6 Celuslvme herkv em ocvren emekusvpvkes; ecc 'nokecakat nak omvlkvt heret em ayen vpokvres.

7 Cem vtohopkvke rakrvke em ofvn herkvt ocen, cen cuko herakat ofvn estenlopickvt ocekvs.

8 Cv tecakkakat momet vm etohkvlketv svrahkvn, Herkvt ec ofvt ocekvs, makares.

9 Cehofv pun Hesaketvmese en cuko vrahkvn *nak* cen heran hopoyares.

ESVKVSVMKV 123.

Cemen, hvlhawan liketskat, vn renakvn vkvwapis.

2 Hecvs, vtotkvlke en renakvt e pucase e'nken vhecat, momen vtotkv-hokte en renakvt e pucase-hokte e'nken vhecat etvpomet pun renakvt Cehofv pun Hesaketvmesen vhece munken, pum merrvres.

3 Pum merrvs, Cehofv toyetskat, pum merrvs: enhomeckvn tayen es epu fvcfvket omekv.

4 Mv estonkon vpoke em enhomeckv, momen ekvsvmakat epu 'hvperkuecakat pum puyvfekcvt es fackuset omes.

ESVKVSVMKV 124.

Vcemketv Yvhiketv; Tewe Enake.

Eslevl hvmmakekvs; Mv ep ohfvccv huerat Cehofv tokaten omat,

2 Estet epu'nrvpen akvwvpecof, mv ep ohfvccv huerat Cehofv tokaten omat,

3 Momof, en cvpvkketv 'taket epu'nrvpen vhetkof, hesahokēn nokmelakvnt os:

4 Momof uewvt ep ohrvnricen, uefihnat pum puyvfekcv taken ohranvnt os:

5 Momof uewv ekvsvmakat pum puyvfekcv taken ohranakvnt os.

6 Cehofv, mv entake nak selahlecvkvranat omēn e nutetaken pu wikekatet, vkvsvmket omekvs.

7 Fuswv fuswv-pvsatvlke em esenkvnhetv take aossen emvnvttvte omēt pum puyvfekcvt emvnvttvtet omes: senkvnhetvt kvciken, emvnvttepeyvtet omes.

8 Pum vnickvt Cehofv hvlwe ekvnvu hayvte e hocefkv ofvt os.

ESVKVSVMKV 125.

Vcemketv Yvhiketv.

Cehofv em enhonrakat Sivn ckvnhvlwe, mv vkueyihoceko taye, meyuksv-seko huerate, omvket os.

2 Ekvnv-hvlhawat Celuslvme vfulotakat etvpomet Cehofvt mucv vtekat momen meyuksv-sekon em esten em vfulotet omes.

3 Holwvyecvlke en septvt fvccakat epucasaten oh fekhonnekaret ok; fvccakat e'nketaken holwvyeckv ohfvccvn awiyyvkekaren.

4 Cehofv toyetskat, *este* herakat, momen mv e fēketake ofv fvccakat heran em momecvkvs.

5 Momis mv fiyiket, vyetv kunkohan oh vpeyat ton omat, Cehofvt holwvyeckv vtotkvlke vpvkaken vpeyecicvres. Herkvt Eslevl oh ocvkekvs.

ESVKVSVMKV 126.

Vcemketv-Yvhiketv.

Sivn em etvlofvlke svlvfkuehocvten Cehofvt rafulhuecof, mv vpuecakat omēt omeyvtes.

2 Momof pu cukwvt vpelkv es fvcket omen, pu tulaswv yvhiketv es fvcket omvtes: momof etvlwv cahmelikv em etenrvwvn opunayet, Cehofvt nake rakrvken em momecvkvtet os, makakvtes.

3 Cehofvt nake rakrvke, *mv es* epu fvckan pum momecvtet os.

4 Cehofv toyetskat, pun svlvfkuehocvten raohfulkvs, uefihnvke Wvhvlv ocakat omēt.

5 Mv eturopuswv pvlatken fokayakat afvcketv ofvn vteloyvkvres.

6 Eturopuswv pvlvtketv ofvn nerkvn esaye aosset omis, mehenwvn afvcketv ofvn rvlvkvres, en teleko-es wvnawvken svlaket.

ESVKVSVMKV 127.

Vcemketv Yvhiketv; Salomv enake.

Cehofvt cukon tohtvrekon omat, mv tohtarakat ehvperkvn vtotkaket os: Cehofvt tvlwv-rakkon vhecicekon omat, vketecvt ehvperkvn nocekot aret os.

2 Cem ehvperkvket os, hvten avpohket, oketv hoyahnen fekvpkvn hopoyatskat, momet hotoskv tvkliken hompatskat; momēn em vnokeckan nockvn emet *omekv.*

3 Hecvs, hopuetaket nakepucasetv Cehofv estemat

omakes; hopuetakhute em ettet feketv emet estemat omes.

4 Eccvkotakse en re este yekcat e'nke ofvt o etvpomvket mvnettetv en hopuetaket omakes.

5 Mv este em eccvkotakse en re hute mvn es fvcke ocat afvcket os: entaket tohopke mvhauke ofv en horretake etempunayakof, vlsvkekares.

ESVKVSVMKV 128.

Vcemketv Yvhiketv.

Este Cehofv em penkalat, em vyetvn ohyvkapat vtekat en heret omes.

2 Ce'nke em vtotketv taken hompetskvret ok: ece 'fvcke tares, momen estonkon aretskvres.

3 Ce hiwvt cen cuko ofv *pvrko* tayen ettat omēt on, cen hopuetaket olefv-vpe lowvcloke omvket cem ohhompetvn vfulote tares.

4 Hecvs, mv este Cehofv em penkalat hiyomen ohmerkvranet omat hecvkes.

5 Sivn aossen Cehofvt ec ohmerrekvs, momat hesaketske nettv omvlkvn Celuslvme en heran hecetskvres.

6 Henka, cen hopuetake 'ren hopuetaken hecetskvres. Herkvt Eslevl oh ocekvs.

ESVKVSVMKV 129.

Vcemketv Yvhiketv.

Eslevl hvmmakekvs; Vm mvnettetv vtecicvyvte vteken entaket etewolen cv 'stemerricakvtet os.

2 Vm mvnettetv vtecicvyvte vteken etewolen cv 'stemerricakvtet os: momis vc ohfvnkvkekatet os.

3 Cvpvyecvlket cv'ran oh cvpvyecakvtes: en nenen cvpcvken hayakvtes.

4 Cehofvt fvccvt omes: holwvyecakat em eswvnakvtaken etewarvtet os.

5 Sivn enhomecakat omvlkvt vlsvket pvlken vpeyecicvkhoyekvs:

6 Entaket pvhe cuko onvpvn oh honte maheko emunke yuknat omvket omekvs:

7 Mvn pvhe tacvt e'nken es fvcecekon, mv tcléko wvnawicat e hokpen mvn es fvcecekot os.

8 Momen mv hoyvnecat, Cehofv em ohmerkvt ec oh ocvkekvs: Cehofv e hocefkv ofvn ohmerkv opunvkvn ec oh opunayeyet omes, makvkekot os.

ESVKVSVMKV 130.

Vcemketv Yvhiketv.

Cehofv toyetskat, laulakat aossen ec ohhuehkvyet os.

2 Pucasē, vm opunvkv en haken pohvs: ce'nkusapvyat en haken ce hvckot em vpohicvkekvs.

3 Cehofv toyetskat, cemet holwvyeckvn vketecetsken omat, Pucase toyetskat, estimvt huervre te?

4 Momis holwvyeckv enkvpakickv ece 'pvket os, cem penkvlhoye taren.

5 Cehofvn emehakvyet os, vm puyvfekcvt emehaket os, momen em opunvkvn em enhonrvyet omes.

6 Vm puyvfekcvt *nere-vketecvlke* hvthvyvtken emehakakat senhoyvnen Pucasen *emehaket os;* henka, *nerevketecvlke* hvthvyvtken emehakakat *senhoyvnen.*

7 Eslevl toyetskat, Cehofvn em enhonrvs; vnokeckvt Cehofv vpvket omen, pvlke neskv esfvckat eme vpvket omekv.

8 Momen emet Eslevl en holwvyeckv omvlkv enkvpvken pvlken nesvres.

ESVKVSVMKV 131.

Vcemketv Yvhiketv; Tewe Enake.

Cehofv toyetskat, cv feket ekvsvmekot omen, vn renakvt hvlwekot os; momen nake rakrvken es e naoricvkot, momet nanvke vm estomahvke mahan es e naoricvkot os.

2 Mehenwvn vm puyvfekcvn hvlatet, cvyayicvyvtet os; vm puyvfekcvt vc vpaket hopuewv e'cke e pese em wicehocvte e'cke vpakat etvpomet os.

3 Eslevl toyetskat, mucv vtekat momen meyuksv-sekon Cehofvn em enhonrvs.

ESVKVSVMKV 132.

Vcemketv Yvhiketv.

Cehofv toyetskat, Tewe em estemerketv omvlkvn em vkerricvs;

2 Cehofvn etemfvccetv vcakan es em punayet, *hvmmaket*, Cekvpe en Yekcat etemfaccvtet omen *vkerricvs:*

3 Mehenwvn cv hute em escuko-hakvn eceyvkot, vn topvn oh vcemkvko munket;

4 Nockvn cv turwvn emvkot, nockv cv turhvrpen emvko emunket;

5 Cehofvn liketvn es en hecit, Cekvpe en Yekcaten escukohakvn es en hecares.

6 Hecvs, Efletvn mv ohfvccvn poheyvtes: ekvnv etovlkat ofvn esheceyvtet os.

7 Em escukohakv ocakan esceyeyvres; e'le em ohhuerickv tempen vrakkueceyvres.

8 Ahuervs, Cehofv toyetskat, cem fekvpkv ocat eceyetsken, cemet cen yekcetv en tovhawv vcakat tepakatskat, *asehoket, cukolvkvks*

9 Cem plestvlket fvccetvn vccvkekvs; momen cem vnokeckakat afvcketvt omecicen huehkvkekvs.

10 Cem vtotkv Tewe vrahkvn cem em vfehoyvte e turofvn etvn vhecihcetskvs.

11 Cehofvt mehenwv ofvn Tewen etemfvccetv vcakan es em punayet, mvn enkvpvkekares; *hvmmaket os;* Ce'na em ette asossen mekko-em-ohliketv cvnaken ohlicares.

12 Cen hopuetaket vm etemfvccetv momen vm ohkerkueckvn emvhayvkvyan vfvstaken omat, en hopuetake takeu mekko-em-ohliketv cenaken meyuksv-sekon oh vpokvres.

13 Cehofvt Sivn ensatkvtet omet, en liketvn e em cyacvtet omekv.

14 Heyvt fekvpkv vm ocat os, meyuksv-sekon; heyvmvn likares; cv yacvtet ok.

15 En hompetvn esfvcken ohmerrares: em este estemerrakan tvkliken es fvcecares.

16 Em plestvlkeu hesaketvn vccvkuecares; momen em vnokeckakat afvcketvt omecicen yekcicet huehkvkvres.

17 E yvpe amahvren mvn Tewe en hayares: vm em vfehoyvten kulken emetakuecvyvtet os.

18 En horren vlesketvn vccvkuecares: momis eme onvpvn en kvtvlvkv vcakat pvkpvkvres.

ESVKVSVMKV 133.

Vcemketv Yvhiketv; Tewe Enake.

Heovs, etec. 'kat etohkvlket vkerrickv hvmkusen occt vpokat mvtawwvt heret momet eslopicuset os!

2 Olefv neha vcake Elvne e'kv oh kvlke, cukhesse Elvne e cukhesse ohfihnet, em vccvke enockv vteken oh pvlatkvte omēt omes.

3 Hvmvne en secu mv Sivn ekvnv-hvlhawan oh latke omēt *omes:* Cehofvt mvn ohmerkvt *ohlvtkvren* makvtet omekv, hesaketv meyuksy-sekat tat.

ESVKVSVMKV 134.

Vcemketv Yvhiketv.

Hecvkes, Cehofv em vtotkvlke neren Cehofv en cuko ofvn svpaklat omvlkatskat, Cehofvn vkvsvmvkes.

2 Cuko vcakat ofvn ce'uke taken vkvwahpet, Cehofvn vkvsvmvkes.

3 Cehofv, mv hvlwe ekvnv tepakan hayvtet, Sivn aossen ec ohmerrate!

ESVKVSVMKV 135.

Cehofvn vkvsvmvkes: Cehofv e hocefkvn vkvsvmvkes; Cehofv em vtotkvlke toyatskat, *emen* vkvsvmvkes:

2 Centake, Cehofv en cuko ofvn svpaklet, pun Hesaketvmese en cuko-ofvtaken svpaklatskat.

3 Cehofvn vkvsvmvkes; Cehofvt herot omekv: e hocefkvn vkvsvmkvn es vyvhikvkes; eslopicuset omekv.

4 Cehofvt Cekvpen e ensatket, Eslevl eme mahusat epucasvret ensatkvtet ok.

5 Cehofvt rakket omen, pu Pucaset hesaketvmese omvlkv senrakket omen kerrikv.

6 Naket o estomen Cehofv komat, mvn momecet os, hvlwe ekvnv tepakat ofvn, momet uehvtkv laulakat omvlkv esyoman vk *momecet os.*

7 Ekvnv em cyuksv ocakan hoperet akvwvpecvren hayet os; vtoyehvtten osken en hahicet omes: en herickv-cukotaken hotvlen aossicet os.

8 Mvt Ecepse *ekvnv* en homv-heckvkvte, este nakwenahokat esyomat enanvken, pvsatvtes.

9 Ecepse toyetskat, cem etenrvwvn nakeskerkv nakestomahvke esyoman vtotakvtes, Felon momen em vtotkvlke omvlkvn ohtotet.

10 Emet etvlwv cahmelikv sulken sumhuecet, mekkvlke yekcvken pvsatvtes:

11 Sihone Amolvlke em mekkon momen Ak Pesvnc em mekkon, momen mekkvlke em etvlofv Kenvn ocakat omvlkvn *pvsatet:*

12 Momet em ekvnv taken nakepucasetvn emet, em este Eslevl epucasetvn emvtes.

13 Ce hocefkv, Cehofv toyetskat, meyuksv-sekon *ocet omen*, es ece 'kerrickvt este-honvpse erhonvpse omvlkv etehoyvnen ocet omes.

14 Cehofvt em esten fvccecet, em vtotkvlke ohfvccvn e feken e en nokkicvres.

15 Etvlwv cahmelikv en nakvhakvke mekusvpkv cvtokunaphvtke momen cvtokunaplane estenke em vtotketv taket os.

16 Ecukwvn ocvket omis, opunayvkeko tayes; eturwvn ocvket omis, hecvkeko tayes;

17 Ehvckon ocvket omis, pohvkeko tayes; momen e cukwvtake ofv hesaketv sekot os.

18 Mv hayakat mv omvke tares; henka, mv em enhonrakat vtekat.

19 Eslevl en cuko-hvmecat toyatskat, Cehofvn vkvsvmvkes: Elvne en cuko-hvmecat toyatskat, Cehofvn vkvsvmvkes:

20 Lefi en cuko-hvmecat toyatskat, Cehofvn vkvsvmvkes: Cehofv em penkalatskat, Cehofvn vkvsvmvkes.

21 Cehofv, Celuslvmen likat, Sivn aossen vkvsvmket omekvs. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 136.

Cehofvn vkvsvmkvn emvkes; emet heret omekv: em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

2 Hesaketvmese *kihocvke* en Hesaketvmesen vkvsvmkvn

emvkes: em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

3 Pucasvlke e Pucasen vkvsvmkvn emvkes: em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

4 Mv tvlkuset nakestomahvke rakrvke momecan emvkes: em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

5 Mv hoporrenkv eteropotten hvlhawan hahicvten emvkes: em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

6 Mv ekvnv uewv onvpvn pvtican emvkes: em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

7 Mv hvyayvke rakrvken hahicvten emvkes: em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv:

8 Hvset nettvn ohfvnkvren; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv:

9 Hvresse kococumpv esyomat neren ohfvnkvkvren; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

10 Mv Ecepsen homv-heckvkvte em *pvsate* en nokkicvten *vkvsvmkvn* emvkes; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv:

11 Momen em etenrvwv taken Eslevl asossicvten *emvkes;* em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv;

12 Enke yekce momen esakpv rvtosecat etehoyvnen *asossicvten;* em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

13 Mv Uehvtkv Cate etekvpicvten emvkes; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv:

14 Momet Eslevl eteropottecvre hayvten; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv:

15 Momis Felo en suletawvlke esyoman vkpvlatvten; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

16 Mv em esten vnrvwv eteropotten evpayvten emvkes; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

17 Mv mekkvlke rakrvken nafnvkvten emvkes; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv:

18 Momet mekkvlke pohkvken pvsatvten; em vnokeckvt meyuksv sekon *oce munkvt* omekv:

19 Sihone Amolvlke em mekkon *elecvten;* em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv:

20 Momet Ak Pesvne *ekvnv* em mekkon *elecvten;* em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv:

21 Momet em ekvnv taken epucasetvn emvten; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv:

22 Mv em vtotkv Eslevl epucasvren; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

23 Mv pun hucretv kvncapat ofvn epu 'kerricvten *vkvsvmkvn emvkes;* em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv:

24 Momet epu'nrapvlke enkvpvken pu hesahuecvten; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

25 Nakwenohakat omvlkvn hompetvn emet os; em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

26 Hvlwe en Hesaketvmesen vkvsvmkvn emvkes: em vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omekv.

ESVKVSVMKV 137.

Hvcce Papelvn fihhonat vfopken, mvn tvkvpokeyvtes: henka, pu turopuswvt pvlatkvtes, Sivn vkerriceyof.

2 Mv en nvrkvpvn vhwanv vpen pun kervlvn oh vtvrticeyvtes.

3 Mvn pu svlvfkuece es epu 'peyvtet yvhiketvn pum 'pohaket, momet pu yvmahkuecakat afvcketvn *pum 'pohakvtet* omekv, Sivn yvhiketv hvmken pun yvhikvkes, *maket.*

4 Estomen Cehofv es en yvhiketvn tvleporv em ekvnvn yvhikeyvre te?

5 Celuslvme toyetskat, ce hosin omat, ev'nkvpervt *em emvnvcketvn* ehosekvs.

6 Ece 'kerricvkon omat, vm afvcketv here mahat senhoyvnen Celuslvmen vm vlostekon omat, cv tulaswvt cv cukwv ofvn vlokpokvs.

7 Cehofv toyetskat, Etvme en hopuetake, Celuslvme en nettv omof, Lekvfvkes, lekvfvkes, em wakkv vteken, makakvten vkerricvs.

8 Papelvn e'chuswv sumecihocvre toyetskat, mv pu momecetskvte etvpomen cem fekat afvcke tares.

9 Mv cen lopuckusan cahwet, cvton 'svnafkat afvcke tares.

ESVKVSVMKV 138.

Tewo *es* cm *Vkvsvmkv.*

Cv feke somvlkvn vkvsvmkvn ce'mares; hesaketvmese *kicvkhoyat* ehomvn vkvsvmkvn 'secе 'yvhikares.

2 Cen cuko vcakat hvsvtkat vfvccvn vhecit *ece* 'rakkuecares, momet cem vnokeckv cem mehenwetv tepakat vrahkvn ce hocefkvn vkvsvmkvn emares: cem opunvkvn ce hocefkv omvlkv senhoyvnen rakkuecetskvtet omekv.

3 Mv nettvn huehkvyof vm vyoposketskvtes: vm puyvfekcv ofvn yekcen a'met, cv fekhvmecicetskvtes.

4 Ekvnv mekkvlke omvlkvt, Cehofv toyetskat, vkvsvmkvn ce'mvkvres, ce cukwv em opunvkvn pohakvtet omekv.

5 Henka, Cehofv em vyetvtake ohfvccvn yvhikvkvres: Cehofv em vrakketv rakket omekv.

6 Cehofvt hvlwet o estomis, este kvncvpakan moskomet ot, momis ekvsvmakan hopvyen kerret omekv.

7 Estemerketv ofvn yvkapvye estomis, cv wenayecetskvres; vn horre en cvpvkketv take vnrvpen ce'nken rvtosecetskvres, momen ce'nkvpervt cv hesayecvres.

8 Mv vc ohfvccv ocan Cehofvt poyvres: Cehofv toyetskat, cem vnokeckvt meyuksv-sekon *oce munkvt* omes; ce'nke mahusat em vtotketvtaken wihketskvs.

ESVKVSVMKV 139.

Yvhikv Enhomahtv en *hahoyat;* Tewe es em Vkvsvmkv.

Cehofv toyetskat, vc ofvn cv hopoyet cv kerretsket os.

2 Cemet tvklikvyaten hvtvm ahuervyaten kerretskes: hopvyen vm vkerrickvn kerretsket os.

3 Vn nenucen momen wakkvyaten heren vketecetsket os, momet vm vyetvtake omvlkvn kerrusetsket os.

4 Opunvkv cv tulaswv opunayat ore heren kerretskekat hvmkis sekot omekv.

5 Cv yupvt ot cv homv tis vm vfulotet, ce'nken vc oh wvkecetskvtes.

6 Kerretv *mv omat* vm estomahet vc ohfvnket os: hvlwet os: mvn orvko tayes.

7 Cem Puyvfekcv enkvpvken estvmvn ayare te? momet vc vpaketskat enkvpvken estvmvn letkare te?

8 Kvwvpikit hvlwen eceyin omat, mvn liketskes; elkvhute ofvn vm pvtakvn pvticin omat, hecvs, mvn aretskes.

9 Hvthvyvtke e tvrpvn cenakuecit, uehvtkv en hopvyvke mahat ofvn fekhonnin omat;

10 Mv ofv tisem ce'nket cv yvpvyvres, momet ce'nkvpervt cv hvlvtvres.

11 Mehenwvn yomucket vc vyokkofvres, makin omat, nere tat hvyayvket vm vfulotke tares:

12 Yomuckat tat *naken* cem ehekot os, momis neret nettv etvpomet hvyvyaket os: yomucke momen hvyayvke *cem* etemmomvlkuset omes.

13 Cemet vc ofv nake ehke mahan hayetskvtet ok; cv'cke en hopuetakhute ofvn cv hayetskvtet os.

14 Ece 'kvsvmares, cv 'stomahe schonecken cv hayets-

kvtet omekv: cem vtotketv estomahvket os, momen mvn vm puyvfekcvt kerruset omes.

15 Cv fune etetehkat cem ehkekates, ehken cv hayet, ekvnv em ehkvke mahat ofvn estomahen cv hayetskof.

16 Vn nettvt hvmkusis cakkeko emunkof, cen renakvt *estomen vrvranvyan* hece tates, momen cen nakcokv ofvn omvlkvn coke tates: nettv homvn mellvkhoyvtet os.

17 Hesaketvmese toyetskat, cem vkerrickvt mvtawwvt es vm vcacvket os! etohkvlkat em vhonkvtkv mvtawwvt sulket os!

18 Mvn vhonkvtetvn komin omat, oktahv en sulke sensulket os: vhonecvyof, ece 'pakvye emunkes.

19 Hesaketvmese toyetskat, mehenwvn holwvyecvlken pvsatetskate! monkv catv-pvlvtkv este toyatskat, v'nkvpvkvkes.

20 Holwvyecet ece'nrvpen opunvyecaken, cen horret *ce hocefkvn* chvperkvn opunvyaket omekv.

21 Mv cen homecakan, Cehofv toyetskat, en homecvko? momet mv ece'nrvpen akvwvpecaten es cv feknokket omeko?

22 Enhomeckv esfvckan es en cv homecvket os; Vn horret omakes, komvyet os.

23 Vc ofvn hopoyvs, Hesaketvmesē, momet cv feken kerrvs; es vn kerrvs, momet vm vkerrickvn kerrvkvs;

24 Momet vyetv *ce* feknokkicat hvmkusis vc vpiken omat hecet, vyetv meyuksv-sekon cv yvpayet, *es vc vyvs.*

ESVKVSVMKV 140.

Yvhlkv Enhomahtv en *kahoyat;* Tewe es em Vkvsvmkv.

Cehofv toyetskat, este-hunvnwv holwvyecat enkvpvken cv hesayecvs; este-hunvnwv sestvpenkvlecat enkvpvken cv hesayecvs;

2 Mv e feke take ofv holwvyeckv emetetakuecakat: horre-tepokvn komet e vteloyake emunkvt omes.

3 Cetto holwvyece omet e tulaswv taken fvsecakvtet os; cetto atv *kicetv* em fenenvt e'cukhvrpe elecvn oces. Sela.

4 Cehofv toyetskat, holwvyecakat e'nketake enkvpvken vc vcvyccvs; este-hunvnwv sestvpenkvlecv enkvpvken cv hesayecvs; ayvyof vc vwiketv komakat *enkvpvken.*

5 Ekvsvmakat senkvnhetvn vm ehvket os, *cv'svkvret,* momet ćswvnakvu: nene vfopkan hoyv oman pvticakvtes: senkvnhetvn cv'svre etetakuecakvtes. Sela.

6 Cehofvn em punayit hvmmakvyvtes, Cemet vn Hesaketvmese toyetskes: vm mekusvpkvtake en haken em vpohicvs.

7 Cehofv Pucase, cv hesayeckv en yekce toyetskat, horre-tepokv nettv omof cemet cv'kvn ohranetskvtes.

8 Cehofv toyetskat, nanvke holwvyecvlke komaten e'hmetskvs; nake holwvke ohvkerrican emvnihcetskvs, e hvlwecvkekaren. Sela.

9 Mv vm vfulotakat e'kv take ohfvccvt on omat, e cukhvrpe mahusat en holwakat entaken ohranvkckvs.

10 Torawv vhetkakat oh pvlvtkekvs: entaket totkvn tvkpvlatet, vksufke sufsokan vk pvlvthoyekvs, hvtvm akvwvpecekaren.

11 Holwvke opunayvt ekvnv ofvn yekcihocekares: nak holwakat este-hunvnwv holwvyecan hopoyvres, tvkwikvret.

12 Cehofvt *este* estemerrihocat nake em fvccehocvren vpvyecet, nak cnkusvpkakat nake em fvccvt omaten vpvyecvret on kerris.

13 Mehenwvn fvccakat vkvsvmkvn ce hocefkvn emvkvres: fvccv momecakat ce homvn vpokvres.

ESVKVSVMKV 141.

Tewe es em Vkvsvmkv.

Cehofv toyetskat, ec ohhuehkvyet os; lvpecicet a ve oh *vtes:* ec ohhuehkvyof, vm opunvkv en haken em vpohicvs.

2 Vm mekusvpkvt nak fvmeckv nokre en fvmece ce homvn *naken* ohoce omēn, cv'nke kvwapvyat yafke *nak* ohnekrickv omēt ocekvs.

3 Cehofv toyetskat, vhecicvn cv cukwv ehomvn huericvs: cv cukwv 'mvhauken vcayecvs.

4 Nak holwvke estomen cv feken ohfulccicekot, estehunvntake holwvyeckvn vtotkakat vpakit, holwvyeckv momeckv ofvn vtotkaren cv feken ohfulecihcetskvs; momet en hompetv herakusen homparen vm etektvnehcetskvs.

5 Este fvccat cv tepkekvs, heromkv *tares:* momet vm vsehekvs, mvt vfekv *cv*'kv oh *kvlke ome tares;* cv'kvn tvkocekares: estemerketvt ohcakkakof, vm mekusvpkvt em ocvke emunky taret ok.

6 Em fvcccevlke taken cvtovlkan tvkpvlvtvkhoyof, vm opunvkvn pohvkvres, cvmpvket omekv.

7 Estet ekvnvn cvpvyecof, ekvnv warke vwahat etvpomen pu funet elkv-hute em vhauke ehomvn vwahvket omes.

8 Momis, Cehofv Pucase toyetskat, vn renakvt cemen ec oh hecet os; cemen cem enhonris; vm puyvfekcv em enhonrkv sekon wihketskvs.

9 Senkvnhetv cv'svre etetakuecakvte enkvpvken vc vcayecet, hoyv senkvnhetv holwvyeckv vtotkvlke enanvke enkvpvken vc vcayecvs.

10 Holwvyecakat es em enkvnhetvtake etvwvn vk pvlvtkekvs, vnet emvnvttepvyof.

ESVKVSVMKV 142.

Tewe em Maskel, Ekvnvhsuken Vplkof. Mekusvpkv.

Vn haken Cehofvn es ohhuehkvyet os; vm opunvkv en haken Cehofvn es enkusapvyet os.

2 Vm estemerkv opunvyeckv ehomvn apvlatit, cv feknokketvn en kerkuecvyet os.

3 Vc ofvn vm puyvfekcvt ohrvnhokof, vn nenucen kerretsket os. Vyetv yvkapvyat ofvn cv'svret senkvnhetvn ehakvtet os.

4 *Vm* vkvpervn hecet, hecvs; este cv kerrat sekot os; ohletkvye tayat vc vnahet os; este hvmkis vm puyvfekcv moskomat sekot os.

5 Cehofv toyetskat, ec ohhuehkvyvtes; Cemet vm vrvnaketv, momet wenahokat em ekvnv ofvn nake epucasvyat toyetskes, makvyvtes.

6 Huehkvyaten em vpohicvs, kvncvpe mahen cv hahoyekv: vc assecvlke enkvpvken cv hesayecvs, es vn yekcvket omekv.

7 Vm puyvfekcvn cuko-yekcvn aossicvs, vkvsvmkvn ce hocefkvn emaren; fvccakat vm vfulotvkvres, heromet cv momecetskvret ok.

ESVKVSVMKV 143.

Tewe es om Vkvsvmkv.

Cehofv toyetskat, *ce*'nkusapvyaten em vpohicvs, vm mekusvpkvtaken pohvs: cem mehenwetv ofvn vm vyoposkvs, *momen* cem fvccetv ofvn.

2 Momet cem vtotkvn ohfvccehcetskvs, cen renakv ehomvn este-wenahokat hvmkusis fvccet huerekaret ok.

3 Horret vm puyvfekcvn assecvtet omekv: vn hesaketv ekvnvn es tvknafkvtet os; mv hofunen pvsatkvte omēt yomucyokan likaren hayvtet os.

4 Monkv vm puyvfekcvt vc ofvn muntvlket os; cv feket pohyvket vc vpiket os.

5 Nettv hofunof ocakvten vkerricis: cem vtotketv omvlkvn ohvkerricis; cc'nke em vtotketvn heren vkerricvyet os.

6 Cv'nken ec oh rvtosecvyet os: vm puyvfekcvt ekvnv ewvnhkat omēt ce *wvnhket* os. Sela.

7 Vm vyoposketvn lvpecicvs, Cehofv toyetskat; vm puyvfekcv en yekcet vnahet omes; cc turofvn vm ehhetskvs, mv vksufkan esvkceyake omvye cv hakckaren.

8 Cem vnokeckvn hvthvyvtken poharen cv hayvs; cemen cem enhonrikv; vyetv yvkvpvranvyan cv kerricvs, vm puyvfekcvn ec oh kvwapikv.

9 Vc vnrapvlke enkvpvken cv hesayecvs, Cehofv toyetskat; ec oh letkis, vc vrvnayetskvren.

10 Nak kometskan momecetvn v'mvhayvs; cemet vn Hesaketvmese toyetskekv: cem Puyvfekcvt heret os; cv yvpayet, fvccetv ekvnvn es cv ceyvs.

11 Cehofv toyetskat, ce hocefkv vrahkvn cv wenayecvs: cem fvccetv ofvn vm puyvfekcvn estemerketvn aossicvs.

12 Momet cem vnokeckv ofvn vn horren warvs, momet ym puyvfekcv estemerricakat omvlkvn sumhuecvs; cem vtotkv toyikv.

ESVKVSVMKV 144.

Tewe *es* em *Vkvsvmkv.*

Cehofv vn cvtot, mv cv'nken horre-tepokvn emvhayet, cv'nke-wesakvn tepoyvkvren mvhayat;

2 Mv vm vnokeckv momet vn tohopket; vn cuko hvlwe momet cv hesayecvt; es vm evrvnvkv momet mv em enhonrvyat; mv vm este vm elecvn svpvklecat, vkvsvmket omekvs.

3 Cehofv toyetskat, Estet naket omen vkerricetske

haks? monkat este e'ppuce naket omen moskometske haks?

4 Estet ehvperketv omēt os: en nettvt nak em vpette sumkat omvket os.

5 Cen hvlhawan ahvtaphuecvs, Cehofv toyetskat, momet ahvtvpkvs: ekvnv-hvlhawan celayvs, momen ekkuecvkvres

6 Vtoyehvtten atotet, vwahecvs; cem eccvkotakse en ren atotvkvs, momet sumhuecvs.

7 Ce'nken hvlwen awiyyvs; cv hesayecvs, momet uewv rvkrakat a vk vc ossicet, tvleporvlke e'nke taken a vc ossicvs;

8 Mv e cukwv taket mvkerretvn opunayen, e'nkvperv taket lvksetv e'nkvpervt omat.

9 Hesaketvmese toyetskat, yvhiketv mucvsen es ece 'yvhikares; eshayeckv efvkv pale ocaten hayecit, vkvsvmkvn ece 'yvhikares.

10 Mv mekkvlke hesayeckvn emakat emet omes: mv em vtotkv Tewen eslafkv-cvpko ena nokkicat enkvpvken hesayecat.

11 Cv hesayecvs, momet tvleporvlke e'nke taken a vc ossicvs, mv e cukwv taket mvkerretvn opunayen, e'nkvperv taket lvksetv e'nkvpervt omat.

12 Momat pu'ppucetaket nak hontvke mvnettvke mahakat omvke *haken*, pu'chustvlke kvnowv cvto cuko-hervomvken kvlvfvkhoyvte omvke *taren:*

13 Momat pun herickv-cukot fvcfvket omet, hompetvhakv cahmelike omvlkvn est em ocaken; pun yvpefikvt cukpe-rakko vnvcomen momen cukpe-rakko palvken pum ekvnv ofvn heckuecvkvren:

14 Pum wakv-vtotkvlket vtotkvre yekcvket omen: pum etehoyvnkv ofv lekahfet esceyetv momen asossetv sekon, yiyetv sekaren.

15 Etvlwv en hucretv momēt omen afvcket omes; *henka*, mv etvlwv en Hesaketvmeset Cehofvt omaten afvcket omes.

ESVKVSVMKV 145.

Tewe es em Vkvsvmkv.

Vn Hesaketvmese, Mekko toyetskat, ece 'rakkuccares; momet estofis meyuksv-sekon ce hocefkvn vkvsvmares.

2 Nettv vtekaten ece 'kvsvmares; momet estofis meyuksv-sekon ce hocefkvn vkvsvmares.

3 Cehofvt rakket omet, vkvsvmvkvre here etetayet omes; momen en rakketvt kerhoyeko tayet omes.

4 Este-honvpse hvmket este-honvpse hvmkan em *punayet*, cem vtotketvtaken vkvsvmvres, momet cem vtotketv yekcvken kerkuecvres.

5 Cem vrakketv en rakketv en hvyayvken ohvkerricit, cem vtotketv estomahakan ohvkerricares.

6 Momen *estet* nake sehoneckvke momecetskat en yekcen opunvyecvkvres, momen vnet cen rakketvn kerkue cares.

7 Cen heretv rakke vkerrickvn tayen opunvyecvkvres; momet cem fvccetv ohfvccvn yvhikvkvres.

8 Cehofvt heromet, merkv es fvcket omet, cvpvkketv yulohuset, momet vnokeckv rakken ocet omes.

9 Cehofvt omvlkv en heromet omen, em merretvt em vtotketv omvlkvn oh ocvket omes.

10 Cehofv toyetskat, cem vtotketv omvlkvt vkvsvmkvn ce'mvkvres; momen cem vnokeckakat ece 'kvsvmvkvres.

11 Cem ohmekketv em vrakketvn opunvyecet, cen yekcen opunvyecvkvres;

12 Em vtotketv yekcvken este en hopuetaken en kerkuccet, em ohmekketv en rakke en hvyayvken en kerkuecvkvret.

13 Cem ohmekketvt ohmekketv meyuksv-sekot omes, momen cem ohfvnketvt honvpse erhonvpse omvlkv etehoyvnen *oce munkvt* omes.

14 Tvkpvlatkat omvlkvn Cehofvt kvwapet, tvkpotokakat omvlkvn asvpvklecet os.

15 Omvlkv en renakvt ec oh hecet ce'mehakvket omes; momen oketv orof hompetvn emetsket os.

16 Ce'nken hvwecet, nak wenahokat vtekat em eyackvn fvcecetsket os.

17 Cehofvt, em vyetvtake omvlkv ofvn fvccvt omet, em vtotketvtake omvlkv ofvn heromet os.

18 Cehofvt mv ohhuehkakat omvlkvn em vwolet omet, mv mehenwetv ofv oh huehkakat omvlkvn em vwolet omes.

19 Mv em penkvlakat em cyackv taken esohfvccevres; momet en huehketv taken em vpohicet, hesahuecvres.

20 Cehofvt vnokecakat omvlkvn vcahuecvket os; momis holwvyecakat omvlkvn sumhuecvres.

21 Cv cukwvt Cehofv vkvsvmkvn opunayvres; momen enavpeswv omvlkvt e hocefkv vcakan estofis emeyuksvsekon vkvsvmvkekvs.

ESVKVSVMKV 146.

Cehofvn vkvsvmvkes. Vm puyvfekcv toyetskat, Cehofvn vkvsvmvs.

2 Hesakvyc vtekat Cehofvn vkvsvmares: hesaketv estomusis ocvye vtekat vn Hesaketvmesen vkvsvmkvn es vyvhikares.

3 Mekkvlken em enhonrekot, este e'ppuce mv ofv vnickv sekan em enhoniratskvs.

4 En hesaketvt aosset os; em ekvnvn fulket os; mv nettv mahusan em vkerrickvt sumeces.

5 Estimvt Cekvpe en Hesaketvmese em vnickvn ocen omat, afvcket os, mv em enhonrkvt en Hesaketvmese Cehofv ofvt omen:

6 Mvt hvlwe ekvnv tepakan, uehvtkv momen mv vkfullateu omvlkvn hayvtes: mv meyuksv-sekon mehenwvn vcvyecat:

7 Mv ohwetenhokaten em fvccecet; elawakan hompetvn emet os; Cehofvt cuko-yekcv vtehkvlken en recopvket omes.

8 Cehofvt eturhecvkekan renayepuecet os: Cehofvt este fvccakan vnokecet os.

9 Cehofvt tvleporvlken vcayecet os; erkemele momet oyen yekcvkuecet os; momis holwyecakat em vvetvn rvkpalet os.

10 Cehofvt meyuksv-sekon mekkvres, Sivn toyetskat, cen Hesaketvmeset honvpse erhonvpse omvlkv etehoyvnen *mekkvres*. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 147.

Cehofvn vkvsvmvkes, pun Hesaketvmesen vkvsvmkvn 'svyvhiketv heret omekv; estafvcecice tayat omen, vkvsvmkv yvhiketv momvre heret omekv.

2 Cehofvt Celuslvmen etohtaret omes; Eslevl em este vhepvkhoyvten vteloyet omes.

3 Emet efeke kvcekan em wicecet, vnvttakan heren em wvnayet os.

4 Kococumpv em vhonkvtkvn onayet os: e hocefhokvn omvlkvn emvket os.

5 Pu Pucase rakket omet, yekcotv es yekcet omes; en hoporrenkvt vhopayesko tetayet omes.

6 Cehofvt eyaskakan yekcvkuecet os: holwvyecakan ekvnvn tvkpvlatet os.

7 Cehofvn vkvsvmkv emetvn 'svyvhikvkes; kervlvn

hayecet, pun Hesaketvmesen vkvsvmkvn 'svyvhikvkes:

8 Mv hvlwan vholocen es ohranet, ekvnvn osken em etetakuecat, pvhe ekvnv-hvlhawan ohhontvren hayaten *vkvsvmvkes.*

9 Punvttvn en hompetvn emet, kakke mvnettvke hahokan emvket os.

10 Corakko en yekcetvn es afvckekot os: este e'le ohfvccvn 'se afvcecicekot os.

11 Cehofvt mv em penkvlakan 'se afvcecicet, mv em vnokeckv em enhonrakan 'se afvcecicet os.

12 Celuslvme toyetskat, Cehofvn vkvsvmvs; Sivn toyetskat, cen Hesaketvmesen vkvsvmvs.

13 Cen tohopkvhauke semvkhotkvn yekcvkuecet, ec ofvn cen hopuetaken ohmerrvtet omekv.

14 Cem *ekvnv em* vteke em ofvn herkvn hayet os: teleko here mahaten es ce fvcecet os.

15 Em vhakvn ekvnv hvmkvn ohtotet omes; em opunvkvt pvfne mahen letket os.

16 Yvpefikesse omēn hetute-rakkon emet os; essu omēn hetute hvtken vwahecet omes.

17 Nakwokucke omēn en hetute wvnhen vtotet omes: en kvsvppe chomvn estimvt huere taya?

18 Em opunvkvn atohtet, rekkicet os: en hotvle hotalvren hayen, uewv hahket, fihnet os.

19 Em opunvkvn Cekvpen en kerkuecet, em vhakv em fvcceckv-esyoman Eslevl en kerkuecet os.

20 Este etvlwv estomis momēn em momecekates: momen em fvcceckvt on omat, kerrvkekatet os. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 148.

Cehofvn vkvsvmvkes. Hvlhawat avten Cehofvn vkvsvmvkes: hvlhvwe ocakat ofvn vkvsvmvkes.

2 Em encelvlke omvlkatskat, emen vkvsvmvkes: enanvke omvlkatskat, emen vkvsvmvkes.

3 Hvse hvresse tepakatskat, emen vkvsvmvkes: hvyayvke kococumpv omvlkatskat, emen vkvsvmvkes.

4 Hvlhawat en hvlhvwe toyatskat, momen uewv hvlhawat onvpv ocatskat emen vkvsvmvkes.

5 Entaket Cehofv e hocefkvn vkvsvmvkekvs: emet mahken, hahakvtet omekv.

6 Momen ohvtvlaken emet meyuksv-sekon yekcen svpvklecvtet os: nak makat sumkvranekaten hayvtet os.

7 Yvmv ekvnv avten Cehofvn vkvsvmvkes, nak sehoneckvke uehvtkv vkfullatskat, momen laulvke omvlkatskat:

8 Totkv hetute-nerkv rakke tepakatskat: hetute-rakko hopere tepakatskat: hotvle-rakko em opunvkv sohfvcecetskat:

9 Ekvnv-hvlhawat rvne omvlkv esyomatskat: eto ettatskat, momen vcenv omvlkatskat:

10 Punvttv vpuekv omvlkv esyomatskat: nakhvllecakat fuswv tvmecat esyomatskat:

11 Ekvnv mekkvlke etvlwv cahmelikv omvlkv esyomatskat: mekkucvlke ekvnv fvccecvlke omvlkv esyomatskat:

12 Este mvnettvke hoktvke mvnettvke esyomatskat: este vculvke hopuetake esyomatskat:

13 Entaket Cehofv e hocefkvn vkvsvmvkekvs: eme e hocefkv tvlkuset hvlwet omekv: en hvyayvke ekvnv hvlwe tepakat senhvlwen ocet omes.

14 Momen eyvpen es vkvsvmepueckvn em vnokeckakat

omvlkv em ocan kvwapvtet os; Eslevl en hopuetake, este eme em vwolakat, em ocan. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 149.

Cehofvn vkvsvmvkes. Yvhiketv mucvsen Cehofvn 'svyvhiket, em vnokeckakat en nvkaftetv ofvn em vkvsvmkvn yvhikvkes.

2 Eslevl mv hayvten es afvcket omen; Sivn e'chustaket em Mekkon es afackakusekvs.

3 Opvnkv ofvn e hocefkvn vkvsvmvkekvs: templel kervlv tepakan hayecet, vkvsvmkvn 'svyvhikvkekvs.

4 Cehofvt em esten es afvcket ok: eyaskakan hesayeckvn es nehicvkvres.

5 *Cehofv* em vnokeckakat vrakkueckvn es e afvckvkuecekvs: afvcketvt omecicen en topv taken oh lumhet yvhikvkekvs.

6 Hesaketvmese vkvsvmkv hvlhawan e cukwvtaket opunayaken, eslafkv-cvpko em fvske hokkolen enke taken es hvlatet,

7 Centilvlke em pvleckvn en hayet, etvlwv cahmelikvn estemerrickvn es estemerrvkuecvkvret;

8 Em mekkvlken cvto-telacvn es wvnayet, en rvkrakvtaken cvtoeshvlvtkv es wvnayvkvret;

9 Mv ohfvcceckv cohoyvten es ohvlvkuecvkvret: heyv vrakketvn em vnokeckakat omvlkvt ocvket os. Cehofvn vkvsvmvkes.

ESVKVSVMKV 150.

Cehofvn vkvsvmvkes: en liketv vcakat ofvn emen vkvsvmvkes: en yekce en sutv ofvn emen vkvsvmvkes.

2 Em vtotketv yekcakat esvrahkvn emen vkvsvmvkes: en rakketv here mahat vcvkvyen emen vkvsvmvkes.

3 Pofketv-rakko en haken es vkvsvmvkes: eshayeckv efvkv oce kervlv tepakan es vkvsvmvkes.

4 Towvtulkv opvnkv tepakan es vkvsvmvkes: eshayeckv efvkv ocakat momen fehpv omat esyomen hayecet vkvsvmvkes.

5 Sempvl yekce hahokan hayecet, emen vkvsvmvkes: sempvl huehkake ome hahokan hayecet, emen vkvsvmvkes.

6 Nake hesahoke taye vtekat Cehofvn vkvsvmvkekvs. Cehofvn vkvsvmvkes.

PU PUCASE MOMET

PU

HESAYECV CESVS KLIST

EN TESTEMENT MUCVSAT.

KLEKVLKE EM PUNVKV
MV OFV ENHVTECESKV COHOYVTE AOSSEN
TOHTVLECIHOCET OS.

AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR MDCCCXVI.
NEW YORK

[*Muskokee New Testament.*]

	Setemwarke.		*Setemwarke.*
MARO	28	Temore I.	6
Mak	16	Temore II.	4
Luk	24	Titvs	3
Cane	21	Filemvn	1
Vpastelvlke em fulletv	28	Hepluvlke	13
Lomvlke	16	Cems	5
Kvlenrvlke I. . . .	16	Petv I.	5
Kvlenrvlke II. . . .	13	Petv II.	3
Kelesvlke	6	Cane I.	5
Efesvnvlke	6	Cane II.	1
Felepvlke	4	Cane III.	1
Kolasvlke	4	Cutvse	1
Resvlonikvlke I. . .	5	Lefelesvn	22
Resvlonikvlke II. . .	3		

OPUNVKV-HERV

MARO COYVTE.

SETENTVCKE I.

Hɛyv nakcokv Tewe e'ppuce, Eplehame e'ppuce, Cesvs Klist heckvrane vtecicvtet os.

2 Eplehame Iseken en heckuehocvtes; momen Iseke Cekvpen en heckuehocvtes; momen Cekvpe Cutvn en heckuehocvtes, momen etecakkakateu;

3 Momen Cutv Felesen hvtvm Selvn Temvt en heckuecvtes; momen Felese Eslvmen en heckuehocvtes; momen Eslvme Elvmen en heckuehocvtes;

4 Momen Elvme Vmenetapen en heckuehocvtes; momen Vmenetape Neasvn en heckuehocvtes; momen Neasv Salmvn en heckuehocvtes;

5 Momen Salmv Poosen Lekapet en heckuecvtes; momen Poose Open Luret en heckuecvtes; momen Ope Cvsen en heckuehocvtes;

6 Momen Cvse Tewe mekkon en heckuehocvtes; momen Tewe mekko Salomvn Yuliv *e'hiwv tatet* en heckuecvtes;

7 Momen Salomv Lopoen en heckuehocvtes; momen Lopoe Epivn en heckuehocvtes; momen Epiv Esen en heckuehocvtes;

8 Momen Ese Cosefaten en heckuehocvtes; momen Cosefate Colvmen en heckuehocvtes; momen Colvme Osivn en heckuehocvtes;

9 Momen Osiv Corvmen en heckuehocvtes; momen

Corvme Ekasen en heckuehocvtes; momen Ekase Esekivn en heckuehocvtes;

10 Momen Esekiv Menasen en heckuehocvtes; momen Menase Emvnen en heckuehocvtes; momen Emvne Cosivn en heckuehocvtes;

11 Momen Papelvn svpehoyofv mahen Cosiv Cekonivn en heckuehocvtes, momet etecakkakateu:

12 Momen Papelvn resorihohcofvn, Cekoniv Svlatevn en heckuehocvtes; momen Svlatev Solopepen en heckuehocvtes:

13 Momen Solopepe Epivten en heckuehocvtes; momen Epivte Elieken en heckuehocvtes; momen Elieke Esvn en heckuehocvtes;

14 Momen Esv Setvken en heckuehocvtes; momen Setvke Ekemen en heckuehocvtes; momen Ekeme Elivten en heckuehocvtes;

15 Momen Elivte Eleasvn en heckuehocvtes; momen Eleasv Marrvn en heckuehocvtes; momen Marrv Cekvpen en heckuehocvtes;

16 Momen Cekvpe Cose, Mele e'hen, en heckuehocvtes; *momen* Mele aossen Cesvs, mv Klist kihocat, heckvtes.

17 Monkv Eplehame vteke Tewe erorat honvpse omvlkat palen-ostohkakes; momen Tewe vteke Papelvn svpehoyvte erorat honvpse palen-ostohkakes; momen Papelvn svpehoyvte vteke Klist erorat honvpse palen-ostohkakes.

18 Momen Cesvs Klist heckvte hiyomēt omvtes: E'cke Mele Cose temfvccet ehiwvranet omof, tohvhoyeko munken, Puyvfekcv Vcakat enaken es nvrkese tates.

19 Mohmen Cose, hokte e'he *este* fvccvt omet, Vlesketv en hayvkot, ehkusen wikares, komvtes.

20 Momis heyv nanvken vkerricof, hecvs, Pucase em encelvt vpueckv ofvn em e heckuecet, Cose, Tewe e'p-

puce toyetskat, ce 'hiwv Mele cvpvyetv ce penkahlats, mv ofv hocackat Puyvfekcv Vcakat enaket okv.

21 Momen cepvnusen heckuecvres, momen CESVN kicet hocefetskvres; em estvlken en holwvyeckv enkvpvken hesahuecvret okv, kicvtes.

22 Momen heyv omvlkv hiyomecat Pucase owalv en kerkuecen nake onayvtet esfvckvranaten omvtes, hvmmaket,

23 Hecvs, fvcenvt nvrkehset, cepvnusen heckuecvres, momen e hocefkv EMANYUEL kicvkvres, mv ohyvtekhoyat, Hesaketvmese epu'pakat, *maketvt* omes.

24 Momof Cose nocvten ahuyiret, Pucase em encelvt em punayvten momvtes, momet e 'hiwvn evpayvtes:

25 Momen, kerreko emunken, cepvnuse hvteceskvn heckuecvtes; momen e hocefkv CESVN kicvtes.

SETENTVCKE II.

Momen Helot mekko like nettv take ofvn, Cesvs Perehem Cutev ofv heckof, hecvs, este hoporrenvlke hvsossvfvccv awet Celuslvmen yicvtes,

2 Estvn Cusvlke em mekko heckat like haks? en kococumpv hvsossv-fvccvn heceyvtet, vrakkuecvranet yicēkv, makaket.

3 Momen, Helot mekko pohat, Celuslvmvlke omvlkv svpvket fekhervkekates.

4 Momet este em plest enhomvhhotat omvlkvn, en nakcokv-hayvlkeu vteloyof, estvmvn Klist heckvranvte em 'pohvtes.

5 Momen em onvyakat, Perehem *tvlofv* Cutev ekvnv; hiyomēn owalv coyvtet omekv,

6 Momen Perehem, Cutv em ekvnv *ofv* liketskat, Cutv em mekkvlke vpaket cotkus mahat toyetskekos; mekko vm este Eslevl vfvstvranat a ec ossvret ok, kicakvtes.

7 Momof Helot, este hoporrenvlke ehkusen enhohiket, estofvn kococumpv hecket omvte hericet em 'pohvtes.

8 Momet Perehem ohtotvtes, Vpeyet, hericet estuce mvnettusan hopoyvkes: momet eshecatskof, punvkv hvtvm 'svn yicatskvres, vneu ahyit vrakkuecaren, kicet.

9 Momen mekko em apohihcofvt, enkvpvkakvtes; momen, hecvs, mv kococumpv hvsossv-fvccv hecakvte enhomahtet aye emunket, estuce mvnettuse wakkat onvpvn er oh fekhonnvtes.

10 Momen kococumpv hecakat afvcketv rakken tayen es afvckakvtes.

11 Momen cuko seceyof, hopuewuce e'cke Melen vpaken hecakvtes, momet tvkpvlatket vrakkuecakvtes: momet nakvtehkv en hauhicof; nanvke e'makvtes, cvtokunaplane, lipenv *helukfvmecvn*, smvnv esyomen.

12 Momen vpueckv ofvn Helot oh fulecvranekon Hesaketvmeset en kerkuehcen, vyetv etvmin em ekvnv yoh fulecepvtes.

13 Momen vpeyehpof, hecvs, Pucase em encelvt vpueckv ofvn Cosen em e heckuecvtes, Ahuyiret hopuewuce e'cke tepakvn evpayet, Ecepsen 'soh letkvs, momet mvn liketske munken cem onvyares: Helot hopuewucen elecetvn *komet* hopoyvranekv, kicvtes.

14 Momen ahuyiret, hopuewuce e'cke tepakvn evpayet, neren es ayvtes, Ecepsen.

15 Momen, Ecepse osse cv'ppuce enhuehkvyvtes, make Pucase em punvkv owalv kerkuecvte esohfvckvren, mvn like munken Helot elvtes.

16 Momof Helot, este hoporrenvlket nakhayekot *fullvten* hecof, tetayen cvpakkvtes. momet vtotet, cepvnvkuce ohrolope en hokkolan vteken 'ra en kvncapat Perehem momet em vtekakat vtehkat omvlkvn

pvsatvtes, este hoporrenvlke hericet em 'pohvtc vcvkvyen.

17 Momof Cvlemiv owalv opunayvte esfackvtes, hvmmake,

18 Lemv ofv en haket pohkvtes, waketvt, momen hvkihketvt, momen hvkihketv rakket, Lecvlet en hopuetakucen es hvkihket, emahlvpvtkvre tayekates, svkepekokv.

19 Momis Helot ehlof, hecvs, Pucase em encelvt vpueckv ofvn Cose em e heckuecvtes, Ecepse ofvn,

20 Ahuyiret, hopuewucen, e'cke tepakvn evpayet, Eslevl ekvnvn *es* vyvs: estuce en hesaketv em vrahkvte pvsvtkepekv, kicet.

21 Momen ahueret, hopuewuce e'cke tepakvn evpayvtes, momet Eslevl ekvnvn 'res orvtes.

22 Momis Akelaet, e'rke Helot vyoposket, Cutev ofvn mekkvcuken pohat, vyetv penkalvtes: momis Hesaketvmese vpueckv ofvn en kerkuecekv, fiyiket Kalvlen ayvtes.

23 Momen tvlofv Nasvle hocefken ayet er likvtes: Nasvlvlken kihocvres, owalvlke opunahoyvte sohfvckvren.

SETENTVCKE III.

Mv nettv take omof Cane paptisvt, Cutev vnrvwv ofvn erkenaket,

2 Momet, Cem vkerrickvn eticvks, hvlwe em ohmekketvt vwolicusekv, maket;

3 *Momet,* Opunvkv en haket vnrvwvn huehket, Hesaketvmese em vyetvn etetakuecvks, en nenen lvpotlvken hahicvks, maket, owalv Hesiv opunvyece okvte heyv estet mvt omekv, *maket* vlakvtes.

4 Momen mv Cane rvcce-kuphe essen accet, cusse sewvnaketvn etetackv sewvnvket omvtes: momen tvffonoksv momen fo-semvnole en cvmpe en hompetv tates.

5 Momof Celuslvme, Cutev, Cotvne *hvcce* afopke *este* omvlkvt esosset oh vpeyvtes,

6 Momet, en holwvyeckvn e ohonvyaken, Canet Cotvnen vk paptisvtes.

7 Momis Falvsevlke, Satusevlke esyomat sulket paptisan en yicen hecof, Cetto honvpse toyatskat, Cvpvkketv vlvkvranan em pefatkvks, estimvt ce kicvke haks?

8 Monkv vkerrickv eticky oricen em etten hayvkes;

9 Momen, Eplehame pu'rken ocēs, maketv vkerrihcatskvs; Hesaketvmese heyv cvto asosse hopuetake Eplehame em mahmice tayet omen, ce kicvkit okikv.

10 Momen hiyomis pucuswv eto ecesky take vwakkēs: monkv eto em ette heren hayekat vtekat tacket, totkvn tvk wihoket os.

11 Vne mehenwvn uewvn es ce paptisvkit omis, vkerrickv etickvn: momis cv yupv vlakat vne 'svn yekces, em estelepikv *en* cvwvye taye heretv orvks: mvt Puyvfekcv Vcakan, momet totkvn es ce paptisvkvres.

12 Mv *este* es em weskv e'nke ofvt's, momen naken en nerkv en cesketv heren hvsvtecvres; momet en teleko vtelohyet, tohton vtehvres: momis en tvleesse totkv vsleko tayan es nekricvres, kicakvtes.

13 Momof Cesvs Kalvlen atet Cotvnen Canen em vlakvtes, paptisvren.

14 Momis Cane em vsehvtes, Vne min cv paptisetske tayes, momat vnen vm vlaketske haks? kicet.

15 Momen Cesvs em vyoposket, Hiyomat *vm* vkvsvmvs; hiyomēn fvccetv omvl sohfvceccyvre momvre tayet omekv, kicvtes. Momof em vkvsamvtes.

16 Momen Cesvs paptiskan vpakusen uewvn enkvpaket vcemkvtes; momen hecvs, sutvt en hauhakvtes; momen Hesaketvmese em Puyvfekcvt pvcehowe omēt hvtapket, oh liken hecvtes.

17 Momen hecvs, opunvkv on hake hvlwe atet, Heyvt Cv'ppuce vnokecke, mv ofv vfackusvyat tes, *maket pohkvtes.*

SETENTVCKE IV.

Momof Cesvs, Puyvfekcvt evpvhyet, vnrvwvn es ossvtes, puyvfekcv holwakat eskerrvren.

2 Momen nettv pale-osten nere pale-osten eelvwehcof, renyupvn elawvtes.

3 Momen eskerrvt em vlakof, Hesaketvmese E'ppuce toyetsken omat, maketsken, heyv cvtot tvklike hakvkekvs, kicvtes.

4 Momis em vyoposket, Este tvklike tvlken vhesahkekos, momis opunvkv Hesaketvmese e cukwv aossat vtekan *vhesakvres*, *maket* coket os, kicvtes.

5 Momof puyvfekcv holwakat evpvhyet, tvlofv vcakan 'res ceyvtes; momet cuko-vcakat sohvpettv oh licvtes.

6 Momet, Hesaketvmese E'ppuce toyetsken omat, a e tvk wikvs; Ec ohfvccvn em encelvlken vhakvn emvres; momen e'nke taken es ce kawvpvkvres, ce'le cvton es vnafketskekaren, *maket* coket omekv, kicvtes.

7 Hvtvm, Pucase cen Hesaketvmese eskeriyetskvs, *maket* coket os, Cesvs kicvtes.

8 Hvtvm puyvfekcv holwakat ekvnv hvlwe mahen es vcemkvtes, momet yvmv ekvnv tvlofv ocakat omvlkvn, en rakketvu hecicvtes;

9 Momet, Heyv nanvke omvlkvn ce'mares, tvk latket vc vrakkuecetsken omat, kicvtes.

10 Momof Cesvt *okat*, Setvne toyetskat, etvn vyvs; Pucase cen Hesaketvmesen vrakkuecet, mv tvlken em vtotketskvres, *maket* coket omekv, kicvtes.

11 Momof puyvfekcv holwakat enkvpakvtes: momen hecvs, encelvlket yicet, vfvstakvtes.

12 Momen Canen cuko-yekcvn pihokvcuken Cesvs pohhet, Kalvlen ayvtes;

13 Momet Nasvlen enkvpaket ayet, Kvpvnevn, vkhvse vfopke Sepulvn Naftelem em vtekakat ton, erlikvtes;

14 Sepulvn ekvnv, momen Naftelem ekvnv, vkhvse en nene, Cotvne tvpalv, Kalvle Centilvlke em ekvnv;

15 Este yomuckofv vpokvte hvyayvke rakken hecen; elkv em ekvnv momet em vpette *oce* vpokvte hvyayvket em osses,

16 Hesiv owalv opunayvte sohfvckvren.

17 Mvn vteken Cesvs erkenvketvn, momet, Vkerrickv eticvks; hvlwe em ohmekketv vwolicusekv; maket, vlicecvtes.

18 Momen Cesvs, Kalvle em vkhvse vfopken yvkapet aret, tecakkvte hokkolet, Simv Petv kihocat, etecakkat Vntolun tepaket hoyvn vkhvse vk wikaken hecvtes; rvro-poyvlket omekv.

19 Momen, Vc vcvkvhoyvks; momen este em vkwiyvlken ce hayvkares, kicvtes.

20 Momen moman vpaken hoyv wihket, vcvkvhoyvtes.

21 Momen mv ayat, tecakkvte eti hokkolen, Cems, Sepete *e'ppuce* etecakkat Canen tepaket e'rke Sepeten vpaket perro-cuko ofvn en hoyv taken mvhericaken hecvtes; momet enhuehkvtes.

22 Momen moman vpakan perro-cuko momet erkeu wihket, vcvkvhoyvtes.

23 Momen Cesvs Kalvlen hvmecicet arvtes, en senekake take ofvn emvhayet, momet *hvlwe em* ohmekketv em opunvkv-hervn es erkenaket, momet enokketv vtekat, momet este em enanokketv vtekat omvlkvn wicecet.

24 Momen ohonvkv Selev omvl etehoyanvtes, momen este enokhokat enokketv momet estemerketv cahmelike

en heckakat, momen puyvfekcv-holwakat vtehkakateu, momen hacohakakateu, momen palse es enokhokat, omvlkvn 'sen yicen, em wicecvtes.

25 Momen este sulsuke mahet Kalvle, Tekapole, Celuslvme, Cutev, momet Cotvne tvpalv vwe tis vcvkvpeyvtes.

SETENTVCKE V.

Momen este sulsuke hecat, ekvnhvlwen ohcemkvtes: momet likof, en kerrepvlket en yicvtes.

2 Momen e cukwv hvwvklehcet, emvhayvtes, hvmmaket,

3 Puyvfekcv ofv kvncvpakusat en herakes; hvlwe em ohmekketvt enaket okv.

4 Hvkihhokate en herakes; emahlvpvtkvkvret okv.

5 Eyaskakusate en herakes; yvmv ekvnvt enake taret okv.

6 Fvccetv elvwe ewvnhkakat en herakes; fvcecvkvret okv.

7 Merrakate en herakes; merretvn en heckvkvret okv.

8 Efeke ofv hvsvthakusat en herakes; Hesaketvmesen hecvkvret okv.

9 Herkv hayvlke en herakes; Hesaketvmese en hopuctaken kihocvret okv.

10 Fvccetv vrahkv assehocat en herakes; hvlwe em ohmekketvt enaket okv.

11 Cen hervkes, holwvken ec opunvyecvket, ece'ssecvket, nak holwvke vtekat omvlkvn 'sec oh laksvket vc vrahkvn ce kihocvke estomis:

12 Afvckvkes, momen ece 'fackusvkekvs; feketv hvlwe-tvlofv cem ocat rakket omekv; matvpomen owalvlke ce homv take fullvten assecakvtet omekv.

13 Ekvnv em okcvnwv toyatskes; momis okcvnwvt en yekcet en sumken omat, naken svpvtecvr haks? ohvtv-

lakat estomeckv toks, vpvlvthohyen, estet oh svpvklvranat tokon omat.

14 Ekvnv en hvyayvke toyatskes. Tvlofv ekvnhvlwen oh likat vrvnahkekos.

15 Momen estet kulke kulehcet, svkerkv elecvn eslicvkekot os, momis kulke sohhuerickvn *sohhuericaken*, cuko vtehkat omvlkvn en hvyayicet omes.

16 Mv omēt cen hvyayvke take este ehomvn hvyayvkekvs, cem vtotketv take herakan hecet, Ce'rke take hvlwe likan vrakkuecvkvren.

17 Vhakv, monkat owalvlke *em punvkv* sumecicvranet vlaket os, cv kohmatskvs: sumecicvranvyat tokot, momis sohfvcecvranit vlvkvyct os.

18 Mehenwvn ce kicvkikv, Sutv ekvnv esyomat sumkeko vtekat letv cotkus mahat, monkat letv enake cotkus mahat estomaten vhakv en sumkeko emunken, omvlkvt sohfvckvres.

19 Monkv estimvt o estomet heyv vhakv lopockus mahat hvmkvteken kacet, momēn este mvhayat, hvlwe em ohmekketv ofv cotkus mahan kihocvres; momis estimvto estomet vfastet, momēn este 'semvhayat hvlwe em ohmekketv ofv rakken kihocvres.

20 Ce kicvkikv, Cem fvccetv taket nakcokv-hayvlke, momet Falvsevlke em *fvccetvn* emuntvlekon omat, estomēt hvlwe em ohmekketv escehyatskekos.

21 Elehcetskvs; momen estimvto estomet elecat ohfvcce tetaye em penkvlke tares, hofunvlke makvtet omen, pohatskvtes:

22 Momis ⁊ne ¢e kicvkis, Estimvt o estomet etecakkvte nake omecice sekon en homecat, ohfvcce tetaye em penkvlke tares: momen estimvto estomet etecakkvte, Ehvperkv *toyetsks*, kicat, en nvkvfhote tayen em penkvlke tares: momis estimvt o estomet, Ce hopor-

renekat, makat, totkv-rakko *eceye taye* em penkvlke tares.

23 Monkv nake *Hesaketvmese* emvranetskat altvn svlaketskis, mvn, etecakketskvte nake ce'nrvpuecet on vkericetsken omat,

24 Nake emetv altv ehomv wihket, ahyet, etecakketskvte taten tenheriket, rvlahket, nake emetv emvs.

25 Ce'nrapv lvpkusan etenherkvs, *mometske tetayet* etepvket vhoyatskof, monkon omat, estofvtis ce'nrapv ohfvccecv ehomvn ce huericen, ohfvccecvt este-wvnayv e'nke ofvn ce wihken, cuko yekcvn ce 'pike wites.

26 Mehenwvn ce kicis, Estofvn aosseko emunket, kotenv cotkus mahat espoke mahen fehketske tvlkusvres.

27 Hoktahretskvs, hofunvlke makvtet omen pohatskvtet os.

28 Momis vne ce kicvkis, Estimvt o estomet hokten hecet, eyacen omat, e feke ofvn es hoktare hoyvneps.

29 Momen ce turwv vkvpervt ce 'lentappuecen omat, ossicet, ce'nkvpvken vwikvs: ce'na omvlkv estemerkv hute tvk wihokekon, ce 'nalvcce hvmkvtekis sumkat min cen heret okv.

30 Momen ce'nkvpervt ce 'lentappuecen omat, tacet, ce'nkvpvken vwikvs; ce'na omvlkv estemerkv hute tvk wihokekon, ce 'nalvcce hvmkvtekis sumkat min cen heret okv.

31 Estimvt o estomet e 'hiwv wiken omat, nakcokv 'setenkvpvketvn e'mekvs, mahokvtet os:

32 Momis vne ce kicvkis, Estimvt o estomet e 'hiwv hoktarekofvn wiken omat, hoktarepuecet omes; momen estimvt o estomet wihokat epayen omat, hoktaret omes.

33 Hvtvm, Hesaketvmese es hocefe fvccoko opunahyetskvs; momis Hesaketvmese etemfaccetskat momecvranetskēs, hofunvlke makvtet omen pohatskvtet os.

34 Momis vne ce kicvkis, Estofvn nake es hocefet opunahyetskvs; hvlwe tateu, Hesaketvmese em ohliketv. vcaket omekv:

35 Momet ekvnv tateu, ele em ohsehoyickvt omekv; Celuslvme tateu, Mekko rakkat eme tvlofvt omekv.

36 Ce'kv tateu es vhocefet opunahyetskvs, ce'kvesse hvmkis hvtke, lvste tateu hayetskeko tayet omekv.

37 Momis cem opunvkv take, Henka, henka; Hekus, hekus; *maket* omekvs: naket o estomet heyv 'sen hoyanat holwvke vtet omekv.

38 Eturwvn eturwvt vyoposken, enuten enutet vyoposken, mahokvtet omen pohatskvtet os.

39 Momis vne ce kicvkis, Holwvyecv vnrahpatskvs; momis estimvt o estomet ce yvnvwv 'kvpervn tepken omat, pvlhvmkateu em fulotkvs.

40 Momen estimvt, kapv cen cvwetvn komet, vhakv 'sec oh ayen omat, kapv-rakkou cvwekvs.

41 Momen estimvt o estomet vkerkv hvmken ayetskvren ec ohyekcicen omat, hokkolen vcvkvyvs.

42 Cem 'pohat emvs, momen cem pvlepetv komat em e fuliketskvs.

43 Ce 'wolicv vnokecet, cen horren en homecetskvres, mahokvtet on pohatskvtet os.

44 Momis vne ce kicvkis, Cen horrvlken vnokecvks, ce hanvkat heren opunvyecvks, cen homecvkat en lopicvks, momet ece 'holwvyecvkat, momet ece'ssecvkat em emekusvpvks:

45 Ce'rke take, hvlwe likat, en hopuetake toyatskvret; en hvse holwvhokat momet herakateu a em ossicet, momet fvccakat, momet fvccvkekateu em oskicet omekv.

46 Ece 'nokecvkat vnokecatsken omat, feketv estomen ocatske haks? Tokunawv-vteloyvlke tis matan momecet omeko haks?

47 Momen tecakkatskat tvlken vsckatsken omat, naken *vpvlwv* 'semuntalatske haks? Tokunawv-vteloyvlke tis momēn momaket omeko haks?

48 Momekv Ce'rke take hvlwe likat temvpokat omēt temvpokvket omvkes.

SETENTVCKE VI.

Heromatskat, este ehomvn, estet ce hecvkvren omatskekaret vketecvkes; monkon omat, feketv Ce'rke take hvlwe likat vte ocatskekos.

2 Monkv herometskat mekusapv-vhayvlke senekake take momet tehoyvnkv take ofv, estet vkvsvmvkvren momecakat omēt pofketv ce homv hayehcetskvs. Mehenwvn ce kicvkis, Em feketv ocakes.

3 Momis herometskat, ce'nkvskvnv naken c'enkvperv celayan keriyates.

4 Cen heromkv ehke taren; momen Ce'rke, ehke tis hecat, eme mahusat hecken cem fekvres.

5 Momen mekusapetskof, mekusapv-vhayvlke ohmetskvs; senekake take momet tehoyvnkv take kvnowv ofv svpakle mekusape, estet hecvre 'mvlostvket omekv. Mehenwvn ce kicvkis, Em feketv ocakes.

6 Momis ceme mekusapetskof, nvthofuce eceyvs, momet vhauke vkhottetskof, Ce'rke ehke likan mekusvpvs; momen Ce'rke ehke tis hecat hecken cem fekvres.

7 Momis mekusapatskof, Centilvlke momakat omēt, opunvkv ehvperkvke oh apvlehcatskvs, Pum opunvkv sulkan pum apohihocvres, komvket omekv.

8 Monkv mv ohmatskvs; Ce'rke take nanvken ce yacvke tat em 'pohatskeko munken kerret omekv.

9 Monkv, hiyomen mekusvpvks.: Pu'rke hvlwe liketskat, ce hocefkvt vcakekvs.

10 Cem ohmekketvt vlvkekvs. Mimv hvlwe nake kometske momat etvpomet yvmv ekvnvn oh momekvs.

11 Nettv vrahkv tvkliken mucv nettvn pu'mvs.

12 Momet pum ahuervn es pum wikvs, vhuericeyat es em wikakeyat, etvpomen.

13 Nake pu naorkepuece tayc eskerretv 'sep oh ahyetskvs; momis holwakat a sepu'ssicvs. Ohmekketvt, yekcetvt, momen rakketvt cenake emunkvt omekv. Emén.

14 Este nake *cem* mvttecicakat es em wikatsken omat, Ce'rke take hvlwe likateu es cem wikvkvret okv.

15 Momis este *cem* mvttecicakat es em wikatskekon omat, Ce'rke takeu em mvttecicatskat es cem wihkvkekos.

16 Momen eelvwecatskof, mekusapv-vhayvlke en heckv efeknokhoke omakat ohmatskvs; e turofheckv taken mvrahkuecet, esten eelvwece omēt em e heckuecvret omakekv. Mehenwvn ce kicvkis, Em feketv ocvket os.

17 Momis ceme eelvwecetskof, ce'kv vfeyet, ce turofvn okkosvs.

18 Esten eelvwece omēt em e heckuecekot, momis Ce'rke ehke likan em *e heckuecetskvret:* momen Ce'rke, ehke tis hecat, hecken cem fekvres.

19 Yvmv ekvnv sukehtv momet nake vhopanat yvmahken, horkopvlke vhopanet ropottet esohceyet horkopakan nakeockv e en herihcatskvs.

20 Momis cen nakockv hvlwe *min*, sukehtv momet nake vhopanat yvmahkekon, momen horkopvlke vhopanet ropottet esohceyet horkopvkekan, e en hericet omvkes.

21 Estvmvn cen nakockv ocen omat, ce feke takeu mvn ocvret okv.

22 Eturwvt ena en kulket os: monkv ce turwvt heren omat, ce'na omvlkvn hvyayvket fvcke tares.

23 Momis ce turwvt holwaken omat, ce'na omvlkvn yomucket fvcke tares. Monkv hvyayvke ece 'pikat yomucket on omat, mv yomucke en rakke estomvteke haks!

24 Este estomet pucase hokkolen em vtotkeko tayes: hvmken en homecet, momet hvmkan vnokecvret okv; monkat hvmken hvlatet, momet hvmkan vhepakvret okv. Hesaketvmese nakockv eshokkolen em vtotketv umatskeko tayes.

25 Monkv ce kicvkis, Cen hesaketv ohfvccv, nake hompvranatskat, monkat nake eskvranatskat, hvtvm ce'na ohfvccv, nake vccvranatskat senaoricet vkerrihcatskvs. Hesaketvt hompetvn muntvleko haks? momen ena accvken *muntvleko haks*?

26 Heevkes fuswv hvlwe fullan, fokayet, monkat tacet, monkat vteloyet, tohto vtehvkekot omekv: momis Ce'rke take hvlwe likat hompvkuecēt os. Centake mv 'sēmvcacvke mahet omatskeko haks?

27 Estomatskat vkerricatskatet cem mahe kupetv hvm ke ohvtvlvyatske taye haks?

28 Momen estomēn accvken senaoricet vkerricatske haks? *Pvkpvke* lele *kihoce* vnrvwv ocakat, estomēt mahan, vkerricvkes; vtotkvkekot os, momet fvllecvkekot os.

29 Momis ce kicvkis, Salomv tisem en rakketv omvlkv ofv yv hvmkvtekat omēt vccekates.

30 Momekv Hesaketvmese pvhe vnrvwv ocat, mv mucv-nettv ocet, pvkse tvklike-esnorickv ofv vpvlvthoyat tis momēn accecen omat, ceme semuntvle mahen ce'ccecvkekare te, vkvsvmkv estomuse ocatskat?

31 Monkv, Naken hompeyvr haks? monkat, Naken eskeyvr haks? monkat, Naken vcceyvr haks? maket senaoricet vkerrihcatskvs.

32 (Heyv nanvke omvlkvn Centilvlke hopoyaket omekv:) Ce'rke take hvlwe likat, heyv nanvke omvlkvn ce yacvkat kerret omekv.

33 Momis' Hesaketvmese em ohmekketv, momet em fvccetvn tāten hopoyvks, momen heyv nanvke omvlkvt cem ohvpvkvkvres.

34 Monkv pvkse vkerrice senaorihcatskvs: pvkset nanvken ēmē tat e em vkerrice senaoricvret okv. Nettv en holwvketv *ocat* 'sem etetayes.

SETENTVCKE VII.

Ohfvccehcatskvs, ec ohfvccvkekaren.

2 Ohfvccecky estomēn 'sohfvccecatskat 'sec ohfvccvken, momen vhopakv estomēn 'svhopayatskat, hvtvm ece 'hopakvkvret ok.

3 Momen estomēn tecakketskat e turwv eto-kvckuce vk ocan hecetskat, momis tohkakv ce turwv vk ocan vkerricetskeko haks?

4 Monkat estomēt tecakketskat, Ce turwv eto-kvckucen cem vk ossihcvrs, kicetskvr haks? momat hecvs, tohkakvt ce turwvn vk oces.

5 Mekusapv-vhayv toyetskat, ce turwv tāten tohkakvn vk ossicvs; momofvt heren hecetskvres, etecakketskat e turwv eto-kvckuce *em* vk esetv.

6 Nake hvsvtkat efv ehmatskvs; momet cem makelitv taken sukhv em vpvlahtatskvs, oh svpaklet ele elecvn *hahyet*, afulehcet, ce selahlecvke witet ok.

7 Vpohvks, momen ce'mhoyvkvres: hopoyvks, momen eshecatskvres; vnvfkvks, momen cen haukvkvres.

8 Vpohat vtekat en hecket omekv; momen hopoyat esheces; momen vnafkat en haukvres.

9 Monkat este estomatskatet, e'ppucet tvkliken em 'pohen omat, cvton eh met o haks?

10 Momen rvron vpohen omat, cetton ehmet o haks?

11 Monkv centake, holwvhokatskat, emetv herakat cen hopuetake emetv kerratsken omat, Ce'rke take hvlwe likat māhvkvu em 'pohakat nake herakat emvkekar haks?

12 Monkv nanvke omvlkv este cem momecvkvre komatskat, cemeu matvpomusen em momecvks: heyvt vhakv momen owalvlket omekv.

13 Vhauke cotkan esceyvks: sumketv erorat vhauke taphet *on*, momen neneu taphet omen, momen mv esceyat sulket omekv.

14 Hesaketv erorat vhauke cotket *on*, neneu cotket omen, nvcomet eshecet omekv.

15 Owalv laksvlke, yvpefikv em accvke vchoye, momis ofv yvhv noksvlke cen yicakat vketecvks.

16 Em ette taken es kerratskvres. Etofvsken pvrko em mvmhoyet omen, vkacon ke-rakko em mvmhoyet ome haks?

17 Matvpomusen eto herat vtekat em ette heren hayet omes: momis eto holwakat em ette holwvken hayet omes.

18 Eto herat em ette holwvke hayeko tayes, momet eto holwakat em ette heren hayeko tayes.

19 Eto em ette here hayekat vtekat tacket, totkvn tvk wihoket os.

20 Momekv em ette taken es kerratskvres.

21 Pucasē, Pucasē, cv kicakat vtekat hvlwe em ohmekketv ceyvranet omekos; momis Cv'rke hvlwe likat komate momecat *tvlket*.

22 Sulket mv nettv omof, Pucasē, Pucasē, ce hocefkv ofv erkenvkēkat haks? momet ce hocefkv ofv puyvfekcv holwvhokat sossicēkat haks? momet ce hocefkv ofv vtotketv yekcvke sulke momecēkat haks? cv kicvkvres.

23 Momen momof, Ce kerrvkvyvte sekos; holwvyeckv vtotkvlke toyatskat, v'nkvpvkvks, kicvkares.

24 Monkv estimvt o estomet heyv vm punvkv pohet, vfastat, este hoporrēne mv en cuko cvto oh hayvte svhopayares;

25 Momen oske hvtapken, uelauke vlaken, momen hotvle hotalet, mv cuko oh latkvtes; momen lvtkekates; cvton oh liket omekv.

26 Momen heyv vm punvkv pohet vfvstekat vtekat, este hoporreneko, mv en cuko oktahv oh hayvte svhopayares:

27 Momen oske hvtapken, uelauke vlaken, hotvle hotalet, mv cuko oh latkvtes; momen latkvtes, momen en lvtketv rakke tates.

28 Momen momēt ocvtes, Cesvs heyv opunvkv es yukpoyof, em emvhakvt estomahes este komakvtes.

29 Nakcokv-hayvlke omēkot, yekcetv oce omēt emvhayakekv.

SETENTVCKE VIII.

Ekvnhvlwe a hvtvpikof, este sulsuke mahet vcvkvpeyvtes.

2 Momen hecvs, lepvt vlaket, vrakkuecvtes, Pucasē, kometsken omat, hvsvtken cv hayetske tayes, maket.

3 Momen Cesvs e'nke awiyet, celayvtes, Komis; hvsvtkvs, kicet. Momen moman vpaken lepvse *en* hvsvtkvtes.

4 Momen, Vketecet, estimvn 'monahyetskvs: momis ahyet, plest em e heckuecvs, momet nake emetv Mose makvte es en kerkueckvn svyvs, Cesvs kicvtes.

5 Momen Cesvs Kvpvnevn cehyof, sentulevt en kusvpepet em vlakvtes:

6 Momet Pucasē, vm vtotkv palse es enokket, tayen estemerket, cukon wakkes, maket.

7 Momen rorit em wicecares, Cesvs kicvtes.

8 Momen sentulev em vyoposket makvtes; Pucasē, vn cuko ceyetske taye heretv orvkot os: momis opunvkv tvlkusen opunvyvs, momen vm vtotkv em wikvres.

9 Vneu hunvnwv yekcetv elecv huervyet omit, suletawvlke cv'lecv ocikv; momet heyvn, Vyvs, kicin, ayet os; momet ētvn, Vtes, *kicin*, atet os; momet vm vtotkvn, Heyvn momecvs, *kicin*, momecet os.

10 Cesvs pohof, em estomahvtes, momen vcvkfullaten, Mehenwvn ce kicvkis, Vkvsvmkv rakke momat eshecvkates, momes, Eslevl ofv *tat eshecvkos*, kicvtes.

11 Momen ce kicvkis, Sulket hvsossv-fvccv momen hvsvklatkv-fvccvu awvres, momet Eplehame, Iseke Cekvpe esyoman vpaket hvlwe em ohmekketv ofvn vpokvres.

12 Momis ohmekketv en hopuetake fettv yomuckofvn vpvlvthoyvres; mvn hvkihketv, momen nute setetēkketvu ocvres.

13 Momen Cesvt sentulevn, Vyepvs; momen vkvsamętskat etvpomen cem momekvs, kicvtes. Momen em vtotkv mv hvse-vkerkv etvwvn em wikvtes.

14 Momen Cesvs, Petv en cukon er ceyof, e 'hiwv e'cket hepetkēt wakken hecvtes:

15 Momen enken en celayvtes; momen hepetketv em wihken, aliket vfvstakvtes.

16 Yafkofv, puyvfekcv holwvhoke vtehkakat sulken 'sen yicakvtes; momen *em* punvkvn puyvfekcvlke esossicvtes; momet enokhokat omvlkvn em wicecakvtes:

17 Emet pum ehvperketv cawvtes; momen pum enokketv e oh wikvtes, owálv Hesiv opunayet makvte sohfvckvren.

18 Momen Cesvs este sulsuke mahet em afoloten hecof, tvpalv vyetvn makvtes.

19 Momen nakcokv-hayv hvmket vlaket, Mvhaya, estvmv estomen ayetskis, ece 'cvkvyares, kicvtes.

20 Momen, Culv ekvnhauke ocvkēpēs, momen hvlwe fuswv puknvkv *ocvkēpēs;* momis este E'chuswv estvmvn e'kv licvranat *tis* ocekos, Cesvs kicvtes.

21 Momen en kerrepvlke ētvt, Pucasē, ahyit, cv'rke taten hericaren vm etektvnecvs, kicvtes.

22 Momis, Vc vcvkvtes; momen pvsvtkat em pvsvtkan hericvkekvs, Cesvs kicvtes

23 Momen perro-cuko ecehyof, en kerrepvlke vcvkvpeyvtes.

24 Momen hecvs, vkhvse hotvle-rakkot kvwapkvtes, svheremahekv perro-cuko uemelohlvt ohranvtes: momis nocepe tates.

25 Momen en kerrepvlke en yicet, ahonecicaket, Pucasē, pu hesahuecvs; pu sumecvranes, kicakvtes.

26 Momen, Vkvsvmkv estomusen ocatskat, estomēn ce penkvlakvket o haks? kicvtes. Mohmen ahuyiret, hotvle vkhvse tepaken em vsehvtes; momen lekuthe rakket ocvtes.

27 Momis hunvntake em estomahakvtes, Heyv hunvnwv estomēt ot omen, hotvle tisem momen uehvtkv *tisem* em apohicakes! makaket.

28 Momen tvpalv Kvkesenvlke ekvnvn rorof, este hokkolet, puyvfekcv holwvhoke vtehket, cvpvkhoke mahet, este estomet mv hoyvneko tayaten, este herickv vlkan awolket, vnrvpakvtes.

29 Momen hecvs, huehkakvtes, Cesvs Hesaketvmese E'ppuce toyetskat, naken pu tenrvwv ocēya? oketv oreko munken pu 'stemerricvranet yvmv vlaket ometska? kicaket.

30 Momen mv hopvyen sukhv sulke fulle hvmket nanopet fullvtes.

31 Momen puyvfekcv holwvhokat, Sepu'ssicetsken omat, sukhv-fullan 'sen ceyeyvren pum etektvnecvs, kicaket, en kusvpakvtes.

32 Momen, Vpeyvks, kicvtes. Momen esossof, sukhv-fullan es en ceyvtes; momen hecvs, sukhv-fulle hvmkat omvlkvt pvfpvnet pcfatket, vknvthen vkhvsen vk tasecet, uewvn vk pvsatkvtes.

33 Momen vhecicakvte pefatket, tvlofvn vpeyepvtes, momet nanvke omvlkvn onayakvtes, momen puyvfekcv holwvhoke vtehkakvte nake em estomakateu.

34 Momen hecvs, tvlofv este omvlkvt Cesvs er vnrvpv-ranet a sossvtes; momen hecakof, em ekvnv em vtekakat enkvpvkvren *en* kusvpakvtes.

SETENTVCKE IX.

Momen perro-cuko ecehyet, tikvtes, momet eme tvlofvn ceyvtes.

2 Momen hecvs, hunvnwv palse es enokket pvtakv oh wakken sen yicvtes: momen Cesvs em vkvsvmkv taken hecof, palse es enokkat, *Cv*'ppucē, ce mvhlvpvtkekvs; cen holwvyeckv ce'nkvpvkakes, kievtes.

3 Momen hecvs, nakcokv-hayvlket, Heyv este Hesaketvmesen vtvkleces, eme ofvn makakat sasvtes.

4 Momen Cesvs em vkerrickv taken kerret, Estomēn ce feke ofvn holwvken vkerricatske haks? kicvtes.

5 Cen holwvyeckv ce'nkvpvkakes, maketv, monkat Ahuyiret yvkvpvs, maketv tepakat estomat 'senyekcet ome haks?

6 Momis este E'chuswv yvmv ekvnv yekcetv ocet holwvyeckv kvpakice tayat kerratskvren; (momof palse es enokkat,) Ahuyiret, cem pvtakv cahwet, cen cukon vyvs, kicvtes.

7 Momen ahuyiret, en cukon ayvtes.

8 Momis este sulsukat hecof, em estomahet, Hcsaketvmese vkvsvmakvtes, yekcetv momē este emvte.

9 Momen Cesvs mvn a ossof, hunvnwv, Maro hocefket, cvtokunawv vtelokv cukon liken hecvtes; momet Vc vcvkvyvs, kicvtes. Momen ahueret, vcvkayvtes.

10 Momēn momē ocvtes, Cesvs hompet nvthofvn likof, hecvs, cvtokunawv-vteloyvlke holwvyecvlken esyomet sulket yicet, Cesvs en kerrepvlken esyomen vpaket vpokvtes.

11 Momen Falvsevlke hecof, Estomēn ce Pucase take cvtokunawv-vteloyvlke holwvyecvlke esyoman vpaket hompe haks? en kerrepvlken kicakvtes.

12 Momis Cesvs pohof, Cvfencakat vlekcv eyacvkekos, momis enokhokat *eyacakes*, kicvtes.

13 Momis vpeyet, *heyvt* naken okat kerrvkes, Nake ohnekrickv tokon, merretv *mimvn* cvm vlostes: este fvccakan enhuehkvranit vlakit omvkokv; momis holwvyecvlke *em* vkerrickv eticvren.

14 Momof Cane en kerrepvlket en yicvtes, Pume Falvsevlke esyomeyat tewolen eelvweceyan, estoman cen kerrepvlke celvwecvkekot ome haks? kicaket.

15 Momen Cesvs kicvtes, Hokte-epayvranat vpake vtekat hopuetake hokte-epayvranat en cuko vtehkvlke hvkihhohke taye haks? momis hokte-epayvranat em eshoyvre nettv cvkkakvres, momen momoftan eelvwecvkvres.

16 Estimvt vccvke leske nake mucvse em vlicekot os; mv emvhericvrane em vlihocat vccvke en cawet on, cetakkat svheremahe hakekv.

17 Monkat este sukcv lesken pvrko-opuswv mucvsen vcanvkekot os; momēn omat, sukcv setken, pvrko-opuswv fihnes, momen sukcv hopvnkes: momis pvrko-opuswv mucvsat sukcv mucvsen vcvnhoyes, momen estvmitis yvmahikekos.

18 Heyv nanvke kicakof, hecvs, este evpayvt vlaket en tokkekvtes, Cv'chuste entis elēps; momis atet ce'nken oh wvkecvs, momen vhesakvres, maket.

19 Momen Cesvs ahueret, vcvkayvtes, momen en kerrepvlkeu.

20 Momen hecvs, hokte, cate-fihne ohrolope pale-hokkolohkake es enokket, topvrvn vlahket, en kapv em vteken celayvtes:

21 En kapv celayin omat tvlkusis, cv cvfeknvres, eme ofv makvtet okv.

22 Momis Cesvs afulotket hecvtes, momet hecof, Cv'chustē, heren ce mahlvpvtkekvs; cem vkvsvmkvt cvfeknen ce hayes, kicvtes. Momen mv hvse-vkerkvn vteken hokte cvfekne hakvtes.

23 Momen Cesvs evpayv en cukon ecehyet, wahokvlke momen este sulke estokemahen hecof,

24 Tektvnecvks; hoktuce ēlekot, momis nocekv, kicvtes. Momen vpelicakvtes.

25 Momis este sossihocof, eceyet, enken en hvlatvtes, momen hoktuce ahuervtes.

26 Momen mv opunvyeckv mv ekvnv omvlkvn hvmecicvtes.

27 Momen Cesvs mvn enkvpakof, hunvntake eturwvhecvkeko hokkolet vcvkvhoyet, huehkakvtes, Tewe e'ppucē, pum merrvs, makaket.

28 Momen cuko ecehyof, hunvntake eturwv-hecvkekat em vlahokvtes; momen, Heyv momece tayes, cv *komet* vkvsvmatsket o haks? Cesvs kicvtes. Henka, Pucasē, kicakvtes.

29 Mohmen e turwv en celayvtes, Cem vkvsvmkv take vcvkvyen cem momvkekvs, kicet.

30 Momen e turwv en hauhakvtes; momen Vketēcvks, estimvt keriyates, maket, Cesvs yekcen kicvtes.

31 Momis vhoyof, mv ekvnv omvlkvn ohonvkv hvmecicakvtes.

32 Esossof hecvs, este opunayeko, puyvfekcv holwvke vpiken, es en yicakvtes.

33 Momen puyvfekcv holwakan ossihcof, opunvyekate opunayvtes; momen este sulsukat em estomahakvtes, Eslevl ofv momē hechoyvte seks, makaket.

34 Momis Falvsevlket, Puyvfekcv holwvhokat 'sem evpayv eteropotten puyvfekcv holwvhokan sossicet os, makakvtes.

35 Momen Cesvs tvlofv tvlofucvlkeu omvlkvn arvtes, en senekake take ofvn emvhayet, ohmekketvt em opunvkv-hervn es erkenaket, momet este em enokketv vtekat, momen evkvlkv vtekat em wicecakvtes.

36 Momis este sulsokan hecof, em merrusvtes, hotosakuset, momet vwahet yvpefikv vhecicv ocvkeko omakekv.

37 Momof, Mehenwusan naklokce sulket os, momis vtotkvlke nvcomus:

38 Monkv naklokcat e pucasen emekusvpvks, vtotkvlke en naklokce ohtotvren, en kerrepvlken kicvtes.

SETENTVCKE X.

Momen en kerrepvlke pale-hokkolohkakat enhuehkof, puyvfekcv hvsvthvkekat ohfvnke, sossice tayen, momet enokketv mvrahrvkv omvlkvn, momet evkvlkv mvrahrvkv omvlkv wicece tayen yekcetvn emvtes.

2 Tokvs, vpastelvlke pale hokkolohkakat hocefhokv heyv tes; Enhvtecesky Simv, Petv kihocat, momen etecakkat Vntolu; Cems Sepete e'*ppuce*, momen etecakkat Cane;

3 Felvpe, momen Paralome; Tamvse, momen Maro

cvtokunawv-vteloyv; Cems, Alfev e'*ppuce*, momen Lepev, Ratev en hocefkv;

4 Simv Kenvnvlke, momen Cutvse Eskalev, mv *Cesvs* erwiyvte.

5 Heyv pale-hokkolohkakan Cesvs vpeyicet, yekcen kicakvtes, hvmmaket, Centilvlke em ekvnv ofv vpehyatskvs; momet Semēlevlke eme tvlofv *hvmkis* escehyatskvs:

6 Momis Eslevl en cuko *hvmecvte* yvpefikv sumecat min em vpeyvks.

7 Momet vpeyatskat, erkenvkvks, Hvlwe em ohmekketv vwolices, makaket.

8 Enokhokat em wicecet, lepvvlke en hvsvtecet, pvsvtkat asvpvklecet, puyvfekcv holwvhokan sossicvks; enrahkv sekon cen heckvtes, enrahkv sekon wiyvks.

9 Cvtokunaplanet ot, cvtokunaphvtke, cvtolane tateu cen cvtokunawv en sukcv vtehken *ehopakekot*,

10 Monkat ehvlewv en sukcvt ot, kapv tateu hokkole, estelepikv tateu, setekkekv tateu *hokkole* ehopahkatskvs; vtotkv en hompetv en hecke taye heretv oret omekv.

11 Momet tvlofv, tvlofuce tateu estomis esceyatskat, estimvt mv ofv hērat, vpohvks; momet mvn fekhonnvtet vpeyatskvres.

12 Momet cuko esceyatskof, herkvn oh opunvyvks.

13 Momen cuko heretv oren omat, cen herkv take oh vlvkekvs; momis heretv orekon omat, cen herkv take ec oh fulkvkekvs.

14 Momen estimvt o estomet ce yvpayekot, hvtvm cem opunvkv pohekon omat, mv cuko, tvlofv tateu enkvpakatskof, ce'le essu vlikan fekēyvks.

15 Mehenwvn ce kicvkis, Ohfvceckv nettv omof Satvme Komalv tepakatet mv tvlofvn 'sen here tares.

16 Hecvkes, yvpefikv yvhv sulke em etenrvwv omatsken ece 'totvkis; monkv hoporrenvke cetto omēt, momet nake vhopvneko pvcehowe omvks.

17 Momis este vketecvks; tekueketvn 'sece'peyet, momet en senekake take ofvn ce tepkvkvret ok.

18 Momen vne *vc* vrahkvn *este em* evpayvlke momen mekkvlke ehomvn es ce vihocvkvres, Centilvlke, momen emetake vnrvpe esohkerkueckvn.

19 Momis *mv enke ofv* ce wikvkof, Estomēn, hvtvm naken opunahoyeyvr haks? vkerricet senaorihcatskvs; mv hvse-vkerkv ofv mahusan naken opunayvranatskat ce'mhoyvkvret okv.

20 Cemet opunayet omatskekon, momis Ce'rke take em Puyvfekcvt ec ofv take opunayet omekv.

21 Momen etecakkatet etecakkaten elkvn em wikvres, momen erket hopuewvn: momen hopuetaket erkvlken vnrvpaket pvsvtepuecvkvres.

22 Momen cv hocefkv vrahkvn *este* omvl em en homeckatskvres: momis mv momis kome emeyuksicat hesakvres.

23 Momis heyv tvlofvn ece'ssehocvken omat, tvlofv etvn vpefatkvkes: mehenwvn ce kicvkikv, Eslevl eme tvlofv vlkan fulle poyatskekon, este E'chuswvt vlvkvres.

24 En kerrepv mvhayv es en hvlwekon, vtotkvu e pucase es en hvlweks.

25 En kerrepv e'mvhayv etvpomat em etetayen; momen vtotkv e pucase etvpomat em *etetayet os;* cuko e pucasen Pelsepvp kicakvten omat, en cuko vtehkvlke mahvkvu *kicvke tayet omeko haks!*

26 Monkv em penkvlahkatskvs, nake ohrvnke enrvmkvranekat sekon, ehke kerkvranekat sekot omekv.

27 Nake yomuckofv ce kicvkvyat hvyayvke ofvn

onvyvks; momen nake ce hvcko ofvn pohatskat, mvn cuko onvpvn erkenvkvks.

28 Momen ena elecaket, momis puyvfekcv elecvkeko tayat em penkvlahkatskvs; momis puyvfekcv ena eshokkolv estemerkv hute ofv sumecice tayat min em penkvlvks.

29 Cutkucvlke hokkolat kotenv hvmken wihoyet omeko haks? momat mv hvmkusis C'erke take *kerret* omekon ekvnv oh lvtikekos.

30 Momis ce'kv take esse tis omvl vhonkvtkes.

31 Monkv ce penkahlvkates, cutkucvlke sulke es em vcakatsket os.

32 Monkv estimvt o estomet este ehomvn cv kerkuecen omat, mvn vneu Cv'rke hvlwe likat ehomvn kerkuecares.

33 Momis estimvt o estomet este ehomvn cv hepakat, mvn vneu Cv'rke hvlwe likat ehomvn vhepvkares.

34 Herkvn ekvnvn ohtotvranet vlakes, cv kohmatskvs; herkvn vtotvranit vlakit omvks, momis eslafkv-cvpkon.

35 Este-hunvnwvn e'rken vnrvpēn etekvpicvranit, momet echuswvn e'cken vnrvpēn, momet em ehiwvn e'he-e'cken vnrvpēn *huericvranit* vlakit omikv.

36 Momen este en horre e hutvlke mahusat *omvres.*

37 Estimvt erket ot, ecke tateu vne semuntvlen vnokecat cvnake orekot os; momen estimvt eppucet ot, echuste tateu vne semuntvlen vnokecat, cvnake orekot os.

38 Momen estimvt tohweklepkv ēset, vc vcvkvtekon omat, cvnake orekot os.

39 Estimvt en hesaketv eshecat sumecicvres; momen estimvt *vne* vc vrahkvn en hesaketv sumecicat eshecvres

40 Estimvt ce yvpayvkat, *vnen* cv yvpayet omes; momen cv yvpayat vc vtotvte evpayet omes.

41 Estimvt owalvn owalv en hoccfkv ofvn evpayat owalv es em fcketvn en heckvres; momen estimvt este fvccvn este fvcce en hocefkv ofvn evpayat este fvccv es em feketvn en heckvres.

42 Momen estimvt o estomet heyv lopockusat hvmken, en kerrepv en hocefkv ofvn, uekvsvppe es esketv hvmkusen es eme estomis, mehenwvn ce kicvkis, Em feketv estomaten en sumikekos.

SETENTVCKE XI.

Momen momē ocvtes, Cesvs en kerrepvlke pale-hokkolohkakat heyv vhakucvlke omat poyof, eme tvlofv vlkaten emvhayet, momet erkenvkvranet mvn enkvpakvtes.

2 Momen Cane cuko-yekcv ofvn Klist em vtotketvn pohof, en kerrepvlke hokkolen atotvtes,

3 Momet, Vlvkvranvte toyetska, monkat ētvn en nene hecē haks? kicvtes.

4 Momen Cesvs em vyoposkat, Vhoyet nake pohe momet hecatskat Canen en kerkuecvks:

5 Eturwv-hecvkekat hecakes, momen yvkvpvkekat yvkvpakes, lepvvlke en hvsvthakes, momen pohvkekat pohakes, pvsvtkat akvwvphoyet os, momen opunvkvhervn estemerrakat em erkenvkhoyes.

6 Momen estimvt o estomet vc vrahkvn elentappekat en heret omes, kicvtes.

7 Momen vhoyehpof, Cesvs Cane ohfvccvn este sulsokan 'sem punvyvketvn vlicecet, Naken hecvranet vnrvwvn esossatskvt haks? Kohv hotvle fvmoyicēn?

8 Momis naken hecvranet esossatskvt haks? Hunvnwv

vccvke lowaloke vccen? Hecvs, *vccvke* lowaloke es fullat, mekkvlke en cuko taken vpokes.

9 Momis naken hecvranet esossatskvt haks? Owalvn? Momes, ce kicvkis, momen owalv semuntvlet *omes.*

10 Hecvs, vm punvkv-sarv, ce turofv ehomv cen nene etetakuecvranat, ce homvn vtotis, opunvycce cohoyvte, heyvt mvt omekv.

11 Mehenwvn ce kicvkis, Hoktvke heckuecvte vpvke Cane paptisv 'sen rakke kvwvpkvte sekos; momis hvlwe em ohmekketv ofv cotkus mahatet es en rakket os.

12 Momen Cane paptisv en nettv vtekat vte hiyome orat hvlwe em ohmekketv ohyekhoces, momen ohyekcakat vyckcet eenakuecakes.

13 Owalvlke vhakv esyomat omvlkvt Cane vteken owalvkvtet okv.

14 Momen eenakuecetv komatsken omat, heyvt Elivs mv vlvkvranvte tes.

15 Estimvt e hvcko *es* pohetv ocat, pohekvs.

16 Momis naken heyv honvpse es vhopavar haks? Hopuetake nakwikv vlkan vpoke, momet vpvltake oh huehket,

17 Momet, Cem pofkvkēyis, opvnatskeks; cen hvkihhokēyis, hvkihhokatskeks, makake omēs.

18 Cane hompekot, eskekot vlakvtet omen, Puyvfekcvholwvken oces, makakekv.

19 Este E'chuswv hompet momet ēsket vlakvtes, momen, Hecvs, hunvnwv hompetv vnoksat, momet pvrko opuswv ēskvt, cvtokunawv-vteloyvlke momen holwvyecvlke en hesset *ares!* makaks. Momis hoporrenkv e'chustaket fvccecakes.

20 Momof mv tvlofv take, em vtotketv yekcakat sulke mahat momecvtet, vkerrickvn eticvkekat ohfvccvn vnra pet em punvyetvn vlicēcvtes:

21 Cen holwakes, Kolesa! cen holwakes, Persita! vtotketv yekcvke ec ofv take momakvte Tilv Sitvne tepakat ofvn momakvten omat, hofunen sukcv-hakvn *vchoyet*, momet essun tvkvpoket em vkerrickvn eticakvnt omekv.

22 Momis ce kicvkis, Ohfvccecky nettv omof Tilv Sitvne tepakat es cen hervke tares.

23 Momen Kvpvnev toyetskat, sutv oren kvwapketskat, estemerkv huten vkhvtapketskvres; vtotketv yekcvke ec ofv momakvte Satvme ofvn momakvten omat, mucv nettv oren likvnt omekv.

24 Momis ce kicvkis, Ohfvccecky nettv omof Satvme ekvnvt es cen here tares.

25 Mv omof Césvs opunayet, makvtes, *Cv*'rke hvlwe ekvnvu e Pucase toyetskat, cce 'kvsamis, heyv nanvke kerrat momet hoporrenakat em ēhet, hopuetakucen em enrametskekv.

26 Momes, *Cv*'rke, momēt cen renakv ehomv here es *cem* momvtet okv.

27 Nanvke omvlkvn Cv'rket cv'nke ofvn hayet os: momen hunvnwv estomēt Eppuce kerrekon, Erke tvlket *kerres;* Erkeu hunvnwv estomet kerrekon, Eppuce, momen estimvt o estomēn Eppucet komet hecicat tvlket *kerrakēs.*

28 Vtotket momet cen honhoyvkat omvlkvt vc oh vwvkes, momen fekvpkvn ce'mvkares.

29 Nokwvohwakkv cvnaken e oh wvkecvks; momet 'svn kerrvks; eyaskvyet omit, cv feke ofvu kvncvpvyet omikv; momen cem puyvfekcv fekvpkvn 'sen hecatskvres.

30 Nokwvohwakkv cvnake yulohet on, vn sapokvu tahoknet omekv.

SETENTVCKE XII.

Mv omof Cesvs nettvcakon ayet telekon etehoyanvtes; momen en kerrepvlket elawvket ot, en lokcen es mamet, pvpetv vlicecakvtes

2 Momis Falvsevlke hecof, Hecvs, cen kerrepvlke nettvcako mometv tokon momakes, kicakvtes.

3 Momis, Tewe momen vpvkakat elawakof estomvte,

4 Estomēt Hesaketvmese en cuko ecehyet, hecetv tvklike, mv hompeko tetayvte tat, momen vpvkakateu, momis plestvlke tvlke *hompvkvranat* hompvte *ohonvkv* ohonayatskekat haks? kicvtes.

5 Monkat estomēt plestvlke cuko vcakat ofvn em mvttekate nettvcako vhopanat, vhakv ofv *ohonvkv* ohonayatskekat haks?

6 Momis ce kicvkis, Heyvmvn cuko vcakat 'sen rakket likes.

7 Momis, Nake-ohnekrickv tokon, merretvn cvm vlostes, make naken okat kerratskvten omat, em mvttvkekate ohfvccecatskekvnt os.

8 Este E'chuswv nettvcako tis e Pucaset omekv.

9 Momen mvn enkvpakof, en senekake taken eceyvtes:

10 Momen hecvs, hunvnwv *e*'nke yuknet *likvtes:* momen, Nettvcako *nake* wicecetv fvccvt o haks? kicaket, em 'pohakvtes, vnrvpvkvret.

11 Momen, Ece 'pakvkat hnnvnwv estomet yvpefikv hvmken ocen, nettvcakon ekvnhauken vk latken omat, hvlatet ossicckare te? kicakvtes

12 Monkv estomomusen hunvnwvt yvpefikvn 'sem vcaket o haks? Monkv nettvcako here *momeckv* vfvstetv fvccvt omes.

13 Momof hunvnwvn, C'enken rvtosecvs, kicvtes. Momen rvtosecvtes: momen temvpoke hvmkate ome hakvtes.

14 Momof Falvsevlke sosiyet, vnrvpēt estomecet sumecice tetayat ete'm opunvyecakvtes.

15 Momis Cesvs kerrof, mvn enkvpakvtes; momen este sulsuke mahet vcvkvpēyen, omvlkvn em wicecakvtes;

16 Momet ohkerkuecvkekaren yekcen kicvtes;

17 Hesiv owalv *hvmmaket* opunvyvte 'sohfvckvren,

18 Hecvs, vm vtotkv, mv ensatkvyvte; vm vnokeckv, mv ofv vm puyvfekcv heren afvckat: vm Puyvfekcvn oh ocares, momen fvcceckvn Centilvlken kerkuecvres.

19 Cevllekot, huehkekares; momen estimvt em opunvkv en hake tehoyvnkv vlkate pohekares.

20 Kohv tonufke kvcekot, afusyekcv ekkucat vsleceko munket, fvccetvt ohfvnketvn vtohtc tvlkvres.

21 Momen en hocefkv ofvn Centilvlke vfekrakkvkvres.

22 Momof puyvfekcv-holwvke oce, heceko, momet opunayekon 'sen yihocen, em wicecvtes; monkv heceko, opunayekato opunayet, hecvtes.

23 Momen este omvlkvt em estomahaket, Heyv Tewc e'ppuce toko haks? makakvtes.

24 Momis Falvsevlke pohof, Heyv hunvnwvt puyvfekcv holwvhoke *emet* sossicet omekon, momis Pelsepvp, puyvfekcv holwvhokat em mekko, eteropotten *sossicet os*, makakvtes.

25 Momen Cesvs em vkerrickv taken kerret, hvmmakvtes; Tvlofv em etvwv vnrvpe tekvpakat vtekat hopvnketvn eroret os; momen tvlwvt ot, cuko tateu em etvwv vnrvpe tekvpakat vtekat huyirckos.

26 Momen Setvnet Setvnen ossicen omat, em etvwv e vnrvpēt tekvpakēt os; monkv estomēt em ohmekketv huervr haks?

27 Momen Pelsepvp eteropotten puyvfekcv holwvhoke sossicin omat, estimv eteropotten cen hopuctake sossice haks? monkv mvt cem fvccecvlke tares.

28 Momis Hesaketvmese em Puyvfekcv eteropotten puyvfekcv holwvhoke sossicin omat, Hesaketvmese em ohmekketvt ec oh vlakvket os.

29 Monkat estimvt, este yekce cuko en ceyet, nakoce em vhopvne tetaye haks? este yekcat taten wvnayet omekon omat, momen omofvt cuko em vhopanvres.

30 Estimvt vc vpvkekat, vc vnrvpes; momen estimvt vc vpaket vteloyekat, vwahecet omes.

31 Monkv ce kicvkis, Holwvyeckv vtekat, momen Hesaketvmese tvkleckv omvlkvn este enkvpvyecihocvres; momis Puyvfekcv *Vcakat* tvkleckv este opunayat enkvpvyecihocekares.

32 Momen estimvt o estomet opunvkv este E'chuswv vnrvpen opunayat, enkvpvvyecihocvres; momis estimvt ot Puyvfekcv Vcakat vnrvpet opunayat, yvmv ekvnvt ot, *ekvnv* vlvkvranat to estomis, en kvpvyecihocekares.

33 Eto tateu heren hayet, momet em etteu heren hayvks; monkat eto tateu holwvken hayet, em etteu holwvken hayvks; eto em etten es kerhoyet omekv.

34 Eketnv *cetto* honvpse toyatskat, estomēt ceme holwahokatske tat nake herake opunahoyatske taye haks? efeke sulke nake vtehkat aosse ecukwv opunayet omekv.

35 Este herat e feke ofv em enakockv herat aossen nake herakan 'sossicet omes; momen este holwakat e feke em enakockv holwakat aossen nake holwahokan 'sossicet omes.

36 Momis ce kicvkis, Opunvkv ehvperke vtekat este opunahoyat ohfvcceckv nettv ômof ohkerkuecvres.

37 Cem opunvkv vcvkvyen ce fvccvket, cem opunvkv vcvkvyen ec ohfvccvkvret okv.

38 Momof nakcokv-hayvlke, momen Falvsevlket em vyoposket, Mvhaya, nake eskerretvn cen hecetv pu yaces, makakat sasvtes.

39 Momis em vyoposket, Este honvpse holwvhoke momet hoktarvke nake eskerretvn hopoyaket os; momen nake eskerretv e'mhoyekarēs, momis nake eskerretv owalv Convse enake tvlken.

40 Convse nettv tutcenen nereu tutcenen rvro rakke e nvrke ofvn vpikvte etvpomen, este E'chuswv ckvnv e feke ofvn nettv tutcenen nereu tutceneń vpikvret ok.

41 Nenefv hunvntake ohfvcceckv omof akvwvpket, heyv este honvpse ohfvccecvkvres: Convse em erkenvketvn em vkerrickv eticakvtet okv; momen hecvkes, Convse es en rakket heyvmvn *likes.*

42 Wahvlv mekko-hokte ohfvcceckv omof akvwvpket, heyv este honvpse ohfvccecvres: ekvnv vtekakat vtet Salomv en hoporrenkv pohvranet vlakvtet okv; momen hecvkes, Salomv es en rakket heyvmvn *likes.*

43 Puyvfekcv hvsvtkekat este osiyof, fekvpkvn hopoyet, momet eshecekot, ekvnv kvrkapan ares.

44 Momof, Cv hute aossvyvtet oh fulkares, makes; momet vlakof, tvnket, pasket momet mvhericken csheces;

45 Momof ayet, puyvfekcv holwvhoke eme senholwvhoke kolvpaken evpayes, momen esceyet mvn vpokes; momen mv este en *hueretv* espoket hvteceskvn 'sen holwakes. Heyv este honvpse holwvyecakat em matvpomvres.

46 Este em punaye munkof, hecvs, e'cke momen etecakkakat fettvn svpaklvtes, em punvyetvn eyacaket.

47 Momof, Hecvs, ce'cke, momen ce tecakkakat fettvn svpakles, cem punvyetvn eyacaket, hvmket kicvtes.

48 Momis em vyoposket, Estimvt cv'cket o haks? momen estimvt tecakkakvyat to haks? em onayan kicvtes.

49 Momen e'nke en kerrepvlke oh rvtoschcet, Hecvkes cv'cke, momen tecakkvyat! makvtes.

50 Estimvt o estomet Cv'rke Hvlwe likat komaten momecat, matvwvt tecakkvyat, momen cv wvnwvt, momen cv'cket omekv, makvtes.

SETENTVCKE XIII.

Mv NETTV etvwvn Cesvs cuko osset, vkhvse vfopken likvtes.

2 Momen este sulsuke mahet em etohvtelokvtes; monkv perro-cukon eceyet, likvtes; momen este sulsokat omvlkvt lvpvtken svpaklvtes.

3 Momen punvkv svhopakvn nanvke sulken 'sem punayvtes, kicet, Hecvkes, fokayvt ayvtes, fokayvranet;

4 Momen fokayof, *nerkv* nene vfopken pvlatke sasen, fuswvt yicet, lokakvtes.

5 Cvtovlke, fakke oce mahekan, oh pvlatke sasat lvpkusan hontvtes, fakke en sufken ocvkekokv:

6 Momen hvse kvwapkof, ettopkvtes; momet yuknvtes, yvlonkvn ocvkekokv.

7 Momen etofvske vlkan pvlatke sasen, etofvske hontet, nokcepelakvtes.

8 Momis ekvnv heren oh pvlatke sasvtes; momen em ette, vpvlwvt cukpe-hvmken, vpvlwvt pale-epaken, vpvlwvt pale-tutcenen hayakvtes.

9 Estimvt hvcko *es* pohetv ocat pohekvs.

10 Momen en kerrepvlke yicet, Estomēn opunvkv svhopakvn 'sem punayetske haks? kicakvtes.

11 Em vyoposket, Centake hvlwe em ohmekketv enake ehkakat kerrvranatsken ce'mhoyvket omekv, momis heyv e'mhoyekot omakes, kicvtes.

12 Estimvt o estomet ocat, mvn e'mhoyvret okv, momen sulke mahen ocvres; momis estimvt o estomet ocekat, mv ocat tis en cvwhoyvres.

13 Monkv opunvkv svhopakvn 'sem punayvkit okis;

hecakat hecvkekot, momet pohakat pohekot, momet kerrvkekokv.

14 Momen mv ofvn Hesiv em owaletv esfvckes, Pohatskat pohatskvres, momet kerratskekares; momen hecatskat hecatskvres, momet kerratskekares:

15 Heyv este e feke take wvnwvhen, momen e hvcko take pohetv tefnet on, e turwv akhottakekv; monkon omat, estofis e turwv es hecet, e hvcko es pohet, e fekeu es kerret, fulotecen em wicecvkvye tayen, makat.

16 Momis ce turwv take en herakes, hecakekv; momen ce hvcko takeu, pohakekv.

17 Mehenwvn ce kicvkikv, Owalvlke sulket, momen este faccvlke, hecatskate hecetv eyacakis, hecvkekates; momet pohatskat pohetv *eyacakis*, pohvkekates.

18 Monkv fokayv esvhopakvn pohvkes:

19 Estimvt hvlwe em ohmekketv em punvkv pohis, kerrekat, holwvyecat vlaket, mv e feke ofv fokahoyvte vkonahes. Heyv tes nene vfopke nerkv cawvte.

20 Momis cvto vlkat nerkv cawvte opunvkv pohet, momet lvpece es afvcke cawat tes:

21 Momis eme ofv yvlonkv ocekot, estomusen hofunes: estemerkv hvtvm asseckv tateu opunvkv omecicen kvwapkof, lvpkusen elentappet omekv.

22 Mv etofvske vlkat nerkv cawvteu, mv opunvkv pohat tes; momen yvmv ekvnv senaorickvt, momen nakocetv em mvkerretvt opunvkv nokcepeles, momen etteko taye hakes.

23 Momis mv ekvnv here nerkv cawvte, mv opunvkv pohat tes; momet kerret, em etteu ocet, vpvlwvt cukpehvmken, vpvlwvt pale-epaken vpvlwvt pale-tutcenen hayes.

24 Opunvkv-svhopakv etvn e'makvtes, kicet, Hvlwe em ohmekketv este hunvnwv eme cvpofv nerkv heren fokavvte omēt os;

25 Momis este nocicof, en horret vlaket, teleko vpvken teleko-vhaken fokahyet, ayepvtes.

26 Momis esse hontet, em ette hayof, teleko-vhakeu heckvtes.

27 Monkv cuko pucase em vtotkvlke yicet, Pucasē, ceme cvpofv nerkv heren fokayet ometskekat haks? momat estvmv vten teleko-vhake occt ome haks? kicakvtes.

28 *Vn* horret heyv momēcet os, kicvtes. Monkv vpehyet, vteloyeyvre ce yacet o haks? vtotkvlket kicakvtes.

29 Momis, Hekos, kicvtes: teleko-vhake vteloyatskof, teleko svpvken lematske witet ok.

30 Hokkolvt etohkvlket mahen, vtelokv orekvs: momen vtelokv oketv orof, vteloyvlke kicares, Teleko-vhake taten vteloyvks, momet nekrvkueckvn wvnawicvks: momis teleko vn tohto ofvn vtehvks.

31 Opunvkv-svhopakv ētvn e'makvtes; Hvlwe em ohmekketv este, mvstv enerkv ehset, eme cvpofvn ahocvte omēt os:

32 Nerkv omvlkv 'sen cotket omat mehenwvt's: momis mahof, vhockuce omvlkvn 'sen rakket os, momet vpe eto *ome* haken, hvlwe fuswv yicet elvccen oh vpokes, kicvtes.

33 Opunvkv-svhopakv ētvn es em punayvtes: Hvlwe em ohmekketv espakkueckv hoktet cawet, hockvte vkerkv tutcene ofvn ehen, oce munken omvlkvt pakkēs; mv omēt os.

34 Heyv nanvke omvlkv opunvkv-svhopakv taken Cesvs este sulkat 'set'em punayvtes; momet opunvkv-svhopakv tokat te'm punayekates:

35 Opunvkv-svhopakv take ofvn cv cukwv hvwvklecares; ekvnv hocackvte vtekat nake ehkvke ocvte sossicares, maket, owalv opunayvte sohfvckvren.

36 Momof Cesvs este sulkat vpeyecihcet, cukon eceyvtes; momen en kerrepvlket en yicet, Opunvkv telekovhake cvpofv ocat svhopakvn pum oh kerkuecvs, kicakvtes.

37 Em vyoposket, kicvtes; Nerkv here fokayat este E'chuswv tes;

38 Cvpofvt yvmv ekvnv tes; nerkv herat hvlwe em ohmekketv en hopuetake tes; momis telekohake holwvyecat en hopuetake tes;

39 En horre nerkv fokayvte puyvfekcv holwakat tes; nakevtelokv yvmv ekvnv em eyuksv tes; momen vteloyvlket, encelvlke tes;

40 Monkv telekohake vteloyet, totkvn tvk nekrihocet omekv; yvmv ekvnv em eyuksv etvpomvres.

41 Este E'chuswv em encelvlken vtotvres; momen nake elentappuecakat omvlkvn, momet holwvyecakat em ohmekketv asossen vteloyvkvres.

42 Momet totkv fenken tvk pvlvtvkvres; mvn hvkihketvt enute setetekketvn ocvres.

43 Momof este faccvlke E'rke take em ohmekketvn hvse omēt hvyayvhokvres. Estimvt hvcko *es* pohetv ocat, pohekvs.

44 Hvtvm, hvlwe em ohmekketv nake vcake cvpofv ehke omēs; mvn este eshecet, chēs; momet es afvckat ahyet, nake ocat omvlkvn wiyet, mv cvpofvn nesēs.

45 Hvtvm, hvlwe em ohmekketv esnesv hunvnwv, makelitv herake hopoyat, mv omēt omes.

46 Mv *este*, makelitv hvmke enrahkv rakken eshecof, ahyet, nake ocat omvlkvn wiyet, nesvtes.

47 Hvtvm, hvlwe em ohmekketv hoyv uehvtkv vk wihoken, *rvro* mvrahrvkv omvlkv vteloyvte omēs.

48 Momen fackof lvpvtken esacayakvtes; momet vpoket, herakan ensatket, sakkvn vtehakvtes; momis holwvhokat vpvlvtakvtes.

49 Ekvnv em eyuksv momē tares: encelvlket yicet, holwvyecvlken faccvlken etekvpicvkvres,

50 Momet *holwvyecvlken* totkv fenken tvk pvlvtvkvres; mvn Hvkihketvt, enute setetekketvu ocvres.

51 Heyv nanvke omvlkvn kerratskvt haks? Cesvs kicvtes. Henka, Pucasē, kicakvtes.

52 Momof, Monkv nakcokv-hayv, hvlwe em ohmekketv ohfvccv emvhahoyat vtekat, hunvnwv cuko-pucase, *nake* mucvsvke tis, *nake* vculvke tis a sossicēs; mv omēt os, kicvtes.

53 Momen mome ocvtes, Cesvs, heyv opunvkv-svhopakv take poyof, mvn enkvpakvtes.

54 Momet em ekvnvn er orof, en senekake take ofvn mvhayakvtes, momen momē *mvhayakat* estomahes komakvtes; momet, Estvmv vten heyv hunvnwv heyv hoporrenkv, vtotketkv yekcakateu en hecke haks?

55 Heyvt cuko-hayv e'ppuce toko? e'cke Melet hocefkv toko? momen etecakkakat, Cems, Cose, Simv, momen Cutvse esyomakat toko?

56 Momen e wvntakeu omvlkvt epu 'pvkeko? Momat estvmv vten heyv hunvnwv heyv nanvke omvlkvt en hecke haks? makakvtes.

57 Momet eme ofv elentappakvtes. Momis, Owalv em ekvnv momet en cuko ofv tvlken vrakkuehocekot omes, Cesvs kicakvtes.

58 Momen mv vkvsvmvkekat svrahkvn vtotketv yekcvke sulke mvn vtotkekates.

SETENTVCKE XIV.

Mv omof Helot tetlak Cesvs ohonvkvn pohvtes.

2 Momet, Heyv Cane paptisv tes; pvsatkan a kvwapket omes; monkv vtoketv yekcvket mv ofvn e heckneca-ket omes, em vtotkvlken kicvtes.

3 Helot, etecakkat Felvpe e'hiwv, Helotev vrahkvn Canen hvlahtet, wvnahyet, cuko-yekcvn vpikvtet okv.

4 Canet, Epayetske tayat cem etektvnkekot omes, kicvtet omekv.

5 Momen elecetv eyacof, este sulkan em penkalvtes, Owalvt's, komvket omekv.

6 Momis Helot heckvte-nettvn vrakkuehocof, Helotev e'chuswv hoktet ehomv taken opanvtes, momet Helot afvcecicvtes.

7 Momaten naket o estomen em 'pohis e'mvranet etemfvccetv vcakan 'setemfaccvtes.

8 Momen, enhomvn e'cket emvhayen, Heyvmvn Cane Paptisv e'kvn pvlvknv vpiken v'mes, makvtes.

9 Momen mekko e feke en nokke tates: mome estomis etemfvccetv vcakat 'sopunvyat, vpake hompe vpokate hake vrahkvn, E'mvks, makvtes.

10 Momen vtotet, Cane cuko-yekcv ofvn ekv en tacvtes.

11 Momen e'kv pvlvknv vpiken hokte mvnette 'sen yicet e'mhoyvtes; momen e'cken 'sem vlakvtes.

12 Momen en kerrepvlke yicet, ena ehset, hericakvtes, momet vpehyet, Cesvs em onvyakvtes.

13 Momen Cesvs pohet, mvn enkvpaket perro-cukon 'piket, vnrvwvn entvlket ayvtes: momen este pohakof, yvkvpaket tvlofv esosset vcvkvpeyvtes.

14 Momen Cesvs ayet, este sulke mahen hecet, em merrakusvtes, momet em enokhokat em wicecvtes.

15 Momen yafkof, en kerrepvlket en yicvtes, Heyv vnrvwvt omes, momen nettv hoyvnepet os; este sulkat vpeyecicvs, tvlofuce vlkan vpeyet, hompetvn e en nesvkepvren, makaket.

16 Momis Cesvs, Vpeyekis estōhkos; hompetv e'mvks, kicakvtes.

17 Momen, Tvklike vnore cahkepat, momet rvro hokkolusat tvlkusen yvmv ocēs, kicakvtes.

18 Yvmvn 'svm vwvks, kicvtes.

19 Momen este sulkat, Pvhen oh vpokvkes, kicvtes, momet tvklike cahkepat rvro hokkolateu cawet, hvlwen es vhecet, ohvkvsamet kvlkayvtes, momet tvklike en kerrepvlken emvtes, momen en kerrepvlket este sulkan emakvtes.

20 Momen omvlkvt hompaket fvcecakvtes; momen wokocke vhoskat svmpv fvcke palen-hokkolohkaken cvwakvtes.

21 Momen mv hompakat, hunvntake cukpe-rakko cahkepat mahe tates, hoktvke, hopuetakeu svpvkekat.

22 Momen moman vpaken Cesvs en kerrepvlke perro-cukon vtehkepuecet, ehomvn tvpalvn vpeyecicvtes, este sulsokat vpeyecicof.

23 Momen este sulsokat vpeyecihcof, ekvnhvlwen entvlkuset ohcemkvtes, mekusvpvranet: momen yafke orof, mvn entvlkusvtes.

24 Momis hiyomat perro-cuko vkhvse vknvrkvpvn, uemelohlvt fekhericekon, vklikvtes, hotvlet vnrvpet omekv.

25 Momen nere vketecetv esostof, Cesvs, vkhvsen oh yvkapet, er em vyakvtes.

26 Momen vkhvsen oh yvkapen en kerrepvlket hecakof, fekhervkekates, Puyvfekcvt's, makaket; momen penkvlaket huehkakvtes.

27 Momis moman vpaken Cesvs em punayet, Ce mahlvpvtkvkekvs; vne tes; ce penkahlvkates; kicvtes.

28 Momen Petv em vyoposket, Pucasē, cent on omat, Uewvn oh yvkapet, vc oh vtes, cv kicvs, makvtes.

29 Momen, Vtes, kicvtes: momen Petv perro-cuko osset a vk hvtapkof, uewv oh yvkapvtes, Cesvs oh ayvranet.

30 Momis yekcetvt hotalcn hecof, penkalvtes; momet vksumketvn vlicccof, hnehkvtes, Pucase, cv hesayecvs, maket.

31 Momen moman vpaken Cesvs enke awiyet, hvlatvtes; momet, Vkvsvmkv estomuse ocetskat, estomēn cen kerkekisa? kicvtes.

32 Momen perro-cuko cukolahkof, hotvle wikvtes.

33 Momof perro-cuko vtehkat yicet, vrakkuecakvtes, Mehenwvn Hesaketvmese E'ppuce toyetskes, kicaket.

34 Momen tiyehcof, Cenesvle ekvnvn yicvtes.

35 Momen, mv tvlofv hunvntake ohkerrakof, mv tvlofv afulotat omvlkvn vtotet, enokhokat omvlkvn 'sen yicvtes;

36 Momet en kapv em vtekat tvlkusis celayvkvren em 'pohakvtes; momen celayakat en sulke estomomusat cvfencvke hakakvtes.

SETENTVCKE XV.

Momof nakcokv-hayvlke Falvsevlke esyomat, Celuslvmvlket ot, Cesvs en yicvtes,

2 Estomēn cen kerrepvlke vculvke em punvkv kvcake haks? enke okkosvkekot tvklike hompakekv, kicaket.

3 Momis em vyoposket, Estomēn centakeu, vculvke em punvkv eteropotten, Hesaketvmese em vhakvn kacatske haks? kicvtes.

4 Hesaketvmeset, Ce'rken, ce'ckeu vrakkuecvs; momet, Estimvt e'rke, e'cke tateu ehanen omat, elkvn elekvs, maket opunvyvtet omekv.

5 Momis, Estimvt o estomet erket ot, ecke tateu, Nake cen lopicvye tayat *Hesaketvmese* emetv tes, kicet;

6 Erket ot, ecke tateu vrakkuecekis, *en hervres*, centaket makatskes: hiyomēn vculvke em punvkv eteropotten Hesaketvmese em vhakv ehvperken hayatskvtet os.

7 Mekusapv-vhayvlke toyatskat, heren Hesiv ec oh owalvket okvtes,

8 Heyv este e cukwvn 'svc vwolicaket, e cukhvrpen 'svc vrakkuecakes; momis e feke vn hopvyeces;

9 Momis chvperkvn vc vrakkuecakes, este em vhakvn 'seste mvhayet, maket.

10 Momen este sulkan enhuehkvtes, momet, Pohet, kerrvkes;

11 Mv ecukwv eceyat este vhopanat tokos; momis ecukwv ossat, heyvt vhopanes; kicakvtes.

12 Momof en kerrepvlke en yicet, Falvsevlke heyv maketv pohakof eyacvkekis, kerretska? kicakvtes.

13 Momis em vyoposket, Vhockv Cv'rke Hvlwe likat vhocekate vtekat lemkvres;

14 Fullekvs; turhecvkeko turhecvkekvlke evpayvlket's. Momen turhecekat turhecekan evpayen omat, hokkolvt sufkan vk yorkvres, kicvtes.

15 Momof Petv em vyoposket, Heyv opunvkv svhopakvn pum oh hvyvyicvs, kicvtes.

16 Momen, Centakeu kerretv ocatskeko munke haks?

17 Naket o estomet ecukwv eceyat, envrken eceyen, vpvlvthoyet omat kerratskeko munke haks?

18 Momis mv nanvke cukwv asossat efeken a vwet omes; momen mvt este vhopvnaket os.

19 Vkerriekv holwvhokat, eleckv, empvlse oce hoktarkv, empvlse seko hoktarkv, horkopkv, lakse ohkerkueckv, holwvke opunvyetv, efeke asosset omekv.

20 Nanvke este vhopanat heyvt omakes; momis enke okkoseko hompetv este vhopanekos, Cesvs kicvtes.

21 Momof, Cesvs mvn enkvpaket, Tilv, Sitvne tepakat em vtekakan rorvtes.

22 Momen hecvs, hokte Kenvnvlket matvwv em vtekakan aossvtes; momet oh huehket, Vm merrvs, Pucasē,

Tewe E'ppuce toyetskat; cv'chuswv-hokte tayen puyvfekcv holwvken es estemerkes, kicvtes.

23 Momis opunvkv hvmkis em ayoposkekates. Momen en kerrepvlket en yicet, en kusvpakvtes, Etvn vyecicvs, epu 'cvk huehkekv, kicet.

24 Momis em vyoposket, Eslevlke en cuko *'hvmecate* yvpefikv sumecat tvlken vc ohtothoyet os, kicvtes.

25 Momof vlaket, vrakkuecvtes, Pucasē, vm vnicvs, kicet.

26 Momis em vyoposket, Hopuetake en tvklike eset, efv em awiketv fvccekos, kicvtes.

27 Momen, Mehenwvt's Pucasē; momis efv e pucase em ohhompetv oh wokocke a pvlatkat hompaket os; makvtes.

28 Momof Cesvs em vyoposket, Hokte toyetskat, cem vkvsvmkv rakkes; kometskat mahusat cem momekvs, kicvtes. Momen e'chuswv-hokte mv hvse-vkerkv mahusat vteken cvfekne hakvtes.

29 Momen Cesvs mvn enkvpaket, Kalvle em vkhvse vnakvn erorvtes: momet ekvnhvlwen ohcemket, mvn likvtes.

30 Momen este sulsuke mahet en yicvtes, elenokhokat, turhecvkekat, opunahoyekat, vnvttakat, momen etv sulken evpayaket, mómet Cesvs e'le tempen tvk pvlvtakvtes; momen em wikvkuecvtes.

31 Momekv opunvyekate opunayen, vnvttakate cvfencvke haken, elenokhokat yvkvpaken, turhecvkekate hecvke haken hecakof, este sulkat em estomahakvtes; momet Eslevl en Hesaketvmese vkvsvmakvtes.

32 Momof Cesvs en kerrepvlke enhohiket, momet, Este sulkan em merrusis, vc vpake munken, momet hompetv ocvkekon, hiyomat nettv tutcenat orekv; clawvke ppeyecihcvkos, vpeyof hotosake witet okv. kicvtes.

33 Momen, Estvmv vten tvklike sulke momvtckat vnrvwv ofv ocet, este sulke momvtckat fvccevkueceye taye haks? en kerrepvlket kicakvtes.

34 Momen Cesvs, Tvklikė vnore nvcomen ocatske haks? kicvtes. Momen Kolvpaken, rvrocvlkeu nvcomusen, kicakvtes.

35 Momen este sulkan, Ekvnvn tvk vpokvkes, kicvtes.

36 Momet tvklike vnore kolvpakat, rvrou cawet, *Hesaketvmesen* vkvsamvtes, momet kvlkayet en kerrepvlken emvtes; momen en kerrepvlket este sulkan *emakvtes.*

37 Momen omvlkvt hompaket, fvcecakvtes; momen *hompetv* wokocke vhoskat svmpv fvcke kolvpaken cvwakvtes.

38 Momen mv hompakat hunvntake cukpe-rakko ostvtes, hoktvke hopuetakeu svpvkekat.

39 Momen este sulkat vpeyecicvtes, momet perrocukon eceyet, Maktelv em vtekakan rorvtes.

SETENTVCKE XVI.

Momen Falvsevlke, Satusevlken esyomet en yicet, eskerret, hvlwe vte nake-eskerretvn hecicvren komakvtes.

2 Em vyoposket, Yafkofv, Nettv here *tares;* sutv catet omekv.

3 Momen hvthvyvtke, Nettv holwvke *tares,* mucvnettv; sutv catet ot yomucket okv, makatskes. Mekusapv-vhayvlke toyatskat, sutv en heckv kerratskes; momis oketv eskerretv kerratskeko taye haks?

4 Este honvpse holwvyecvke hoktarakat, nake-eskerretvn hopoyes; momen nake-eskerretv e'mhoyekares; momis nake-eskerretv owalv Convse enake tvlken *e'mhoyvres,* kicvtes. Momet wikaket, enkvpakvtes.

5 Momen en kerrepvlke tvpalv roricof, tvklike svpeyetv ehosvke tates.

6 Momof Cesvs, Vketecet, Falvsevlke, Satusevlke esyomat enake espakkueckv em e vfekcakhvkes, en kerrepvlken kicvtes.

7 Momen, emetvwvt te'm opunayet, Tvkliken cawēkisekv omes, makakvtes.

8 Momis Cesvs kerret, Vkvsvmkv estomusen ocatskat, estomēn tvkliken es awatskekat omecicen te'm opunahoyatske haks?

9 Kerratskeko munke haks? momet tvklike cahkepe cukpe-rakko cahkepvte, momen svmpv nvcomen cawatskvte,

10 Monkat, tvklike kolvpake cukpe-rakko ostvte, momen svmpv nvcomen cawatskvte vkerricatskeko haks?

11 Estomēt on, Falvsevlke, Satusevlke esyomat enake espakkueckv em e vketecvks, makvyat, tvkliken cem opunv-yecvkit okvkat kerratskeko haks? kicvtes.

12 Momof, tvklike espakkueckvn okekot, momis Falvsevlke, Satusevlke esyomat em emvhakvn oken kerrakvtes.

13 Cesvs, Seselev Felepi em vtekakan rorof, Este E'chuswv toyvyat, estimvt's, este makake haks? kicet en kerrepvlken em 'pohvtes.

14 Momen, Cane paptisvt *makakat* sasen; vpvlwvt Elivt; momen etvt Cvlemiv, monkat owalvlke hvmkat *omes, makakes;* kicakvtes.

15 Momis ceme, estimvt's, cv kicatske haks? kicvtes.

16 Momen Simv Petvt em vyoposket, Mv Klist, Hesaketvmese wenakat E'ppucc toyetskes, kicvtes.

17 Momen Cesvs em vyoposket. Cen heres, Simv Paconv toyetskat: enavpeswv, catv esyomat cem enramet omekokv, momis Cv'rke hvlwe likat.

18 Momen ohvtvlakat ce kicis, Petv toyetskes, momen heyv cvton vm mekusapvlke oh hayares; momen estemerkv-hutc em vhauke take emuntvlvkekares.

19 Momen, hvlwe em ohmekketv es en hauweckvn ce'mares: momen naket o estomen ekvnv oh wvnayetskat hvlwe mimv wvnvke tares; momen naket o estomen ekvnv oh enrecopetskat, hvlwe mimv enrecopke tares.

20 Momof Cesvs, mv Klist tat estimvn em onvyvkvranekon en kerrepvlken yekcen kicvtes.

21 Mvn vteken, Cesvs vlicecet, estomet Celuslvme oh ayvranat; momen nanvke sulken vculvke, momen plestvlke enhoimvhhotat, momen nakcokv-hayvlket 'sestemerricvkvranat elecen, momen nettv tutcenof akvwvpkvranat, en kerrepvlke en kerkuecvtes.

22 Momof Petvt hvlahtet em vsehetvn vlicecvtes, Cen hopvyecet omekvs, Pucasē; heyv cem momekares, kicet.

23 Momis afulotket, Petvn, Cv topvrvn vyvs, Setvnē, vm vnvttecv toyetskes: nanvke Hesaketvmese ohfvccv ocakat cem vlostekot, momis este ohfvccv nanvke ocan, cem *vlostet* omekv, kicvtes.

24 Momof Cesvs, Estimvt vc vcvkvyetvn komen omat, e em ehvperkuecet, em etohweklepkvn kvwapet, vc vcvkvtekvs, en kerrepvlken kicvtes.

25 Estimvt o estomet en hesaketv vcvyecetv komen omat, sumecicen, estimvt o estomet vc vrahkvn en hesaketv sumecicen omat, vcvyecvranet omekv.

26 Ekvnv omvlkvn este heckuecen omis, em puyvfekcvn sumecicen omat, naken en lopice haks? monkat naken este em puyvfekcv es vyoposkvr haks?

27 Este E'chuswv em encelvlken evpayet, E'rke en rakketv ofvn vlvkvranet omekv: momen omof em vtotketv vcvkvyen este vtekat em fekvres.

28 Mehenwvn ce kicvkis, Yvmv svpakle sases, elkv lasvkeko munket, este E'chuswv em ohmekketv ofv vlaken hecahke tvlkvranat.

SETENTVCKE XVII.

Momen nettv epakat hoyanof, Cesvs, Petv, Cems, momen Cems etecakkat Canen esyomen evpahyet, kvpvken ekvnhvlwe mahen es vcemket,

2 Ehomvn emvrahkvtes, momen e turotv hvse omēt hvyayakvtes; momen em accvke en hvtke hvyayvke omēt omvtes

3 Momen, hecvs, Moses, Elivs tepaket ēm e heckuecakvtes, ete'm punvyaket.

4 Momof Petvt em vyoposket, Cesvn kicvtes, Pucasē, yvmv fulleyat heres; kometsken omat, yvmvn cukovhake tutcenen hayvkeres; hvmket cenaket on, hvmket Moses enaket on, momen hvmket Elias enaket on.

5 Punaye munkof, hecvs, vholoce hvyayvket ohranvtes; momen hecvs, opunvkv en hake vholoce aosset, Heyvt Cv'ppuce *vm* vnokecket, mv ofv vfackusvyat tes; mvn em apohicvks, makvtes.

6 Momen en kerrepvlke pohakof, e turofvn oh pvlatkvtes; momet tayen penkvlvke tates.

7 Momen Cesvs vlaket, celayakvtes, Asvpvklvks, momet ce penkahlvkates, kicet.

8 Momen ahecakof, estimvn hecvkekot, Cesvs tvlkusen *hecakvtes.*

9 Momen ekvnhvlwe ahvtvpecof, Cesvs, Este E'chuswvt pvsatkan a en kvwvpkeko vtekat heyv hecatskise estimvn em onahyatskvs, yekcen kicakvtes.

10 Momen en kerrepvlket em 'pohaket, Momen estomēn nakcokv-hayvlke Elivs tātet vlvkvranes, makaket oke haks? kicakvtes.

11 Momen Cesvs em vyoposket, Mehenwusen Elivs tātet vlvkvres; momet nanvke omvlkvn ohevfeknievres.

12 Momis ce kievkis, Elivs vlake hoyvneps, momen *Elivs* kerrvkekates, momis naket o estomen komakat em

momecakvtes. Matvpomen este E'chuswvn estemerricvkvres.

13 Momof en kerrepvlket Cane paptisvn em opunvyecet *oken* kerrakvtes.

14 Momen este sulkat en yicof, hunvnwvt em vlakvtes, momet en tokkeket,

15 Pucasē, cv'ppucen em merrvs; sokhetvt enokkicet on, tayen estemerkekv: totkv tis tvk latke mahet, uewv tis *vk latke mahet* omekv, kicvtes.

16 Momen cen kerrepvlken es em vlahkis, moman em wiccevkeko tayis.

17 Momof Cesvs vyoposket, Vkvsvmkv oceko, honvpse yenahatskat, en hofune estomusen ece 'pakvranvki haks? en hofune estomusen *vm muntvlkekot* 'sece 'yvranvki haks? yvmvn 'svm vwvkes? makvtes.

18 Momen Cesvs puyvfekcv holwakat em vsehvtes; momen aosset enkvpakvtes; momen cepanat mv hvsevkerkv mahusan vteken em wikvtes.

19 Momof Cesvs en kerrepvlke kvpvket en yicvtes; momet, Estomēn pumet ossicēko tayvt haks? kicakvtes.

20 Momen vkvsvmatskekat omecices; mehenwvn ce kicvkikv, Vkvsvmkv mvstv nerkv omusis ocatsken omat, heyv ekvnhvlwe, Yvmvn vkueket, vsvn rorvs, kicatsken omat, vkuekvres; momen nake momecatskeko taye cen svkekares: Cesvs kicvtes.

21 Momis heyv omat eelvwece mekusvpetv ofv tvlken osset omes.

22 Momen Kalvlen vpokof, Este E'chuswv este enke ofvn wihoyvres;

23 Momen elecvkvres, momen nettv svtutcenof hvtvm akvwvphoyvres, Cesvs kicvtes. Momen e feke tayen en nokhokvtes.

24 Momen Kvpvnevn roricof, ekv feketv *cvtokunawv* vteloyvlket Petvn en yicvtes, momet, Ce pucase ekv feketv feket omeko? kicakvtes.

25 Henka; Petvt makvtes. Momen cuko ceyof, Cesvt 'sen homv hakvtes, Sima, naken vkerricetske haks? estimvn ekvnv em mekkvlke vtelokv feketv, monkat ekv feketv en cawe haks? en hopuetaken, monkat tvleporvlken? maket.

26 Tvleporvlke, Petvt kicvtes. Monkv hopuetaken enrecopkes, Cesvs kicvtes.

27 Mome estomis, elentappuecēkaren, vkhvsen ahyet, cufokunhen vkwikvs, momet rvro enhvteceskv akvwapkan esvs, momet e cukwvn en hvwecetskof, cvtokunawvn eshecetskvres; mvn ehset, vc vrahkv ece *'rahkvu* emvkvs.

SETENTVCKE XVIII.

Mv HVSE-VKERKV omof en kerrepvlket Cesvs en yicvtes, Estimvt hvlwe em ohmekketv ofv rakke mahat to haks? kicaket.

2 Momen Cesvs hopuewucen enhohiket, en nvrkvpvn licvtes,

3 Momet, Mehenwvn ce kicvkis, Fulotiket, hopuetakuce omē hakatskekon omat, hvlwe em ohmekketv escehyatskekos, kicvtes.

4 Monkv, estimvt o estomis heyv hopuewuce omēt e kvncvpuecen omat, matvwvt hvlwe em ohmekketv ofv rakke mahat tes.

5 Momen estimvt· o estomet hopuewuce heyv ome hvmken cv hocefkv ofv evpayen omat, vnen cv yvpayet os.

6 Momis, estimvt o estomet heyv vc oh vkvsvmvke lopockusat hvmken elentappuecen omat, emfulotkv en cvtot e nokwvn vtarken, uehvtkv en laukaten vk ēlat min en hervnt omes.

7 Ekvnv en holwakes, elentappueckv take omecicen! elentappueckvt ocvkvranat tvlket omekv: momis en holwakes, mv hunvnwv omecice elentappueckv vlakat!

8 Monkv ce'uket ot, ce'le tateu, ce 'lentappuecen omat, waret, vpvlvtvs; cekunnet, monkat vnvttetske estomis hesaketv eceyetskat min heres, *ce*'nke hokkolen ocet, *ce*'leu hokkolen ocet, totkv eme-yuksv-seko ce tvk wihokeko munket.

9 Momen ce turwvt ce 'lentappuecen omat, ossicet vwikvs: ce turwv hvmkusen ocet, hesaketv eceyetskat min heres, ce turwv hokkolen ocet, estemerkv hute ce tvk wihokeko munket.

10 Vketecet, heyv lopockusat hvmkis en homehcatskvs; ce kicvkikv, Hvlwe tvlofv em encelvlket, Cv'rke hvlwe likat e turofv hecake munkvt os.

11 Sumkvten hesayecvranet este E'chuswv vlvket omekv.

12 Estomēn vkerricatske haks? este, yvpefikv cukpehvmken ocen, hvmket *em* ehosen omat, pale-ostvpakenostvpohkakat wihket, cefahlofvn ayet, mv *em* ehosan hopoyekot o haks?

13 Momen eshehcvt haken omat, mehenwvn ce kicvkis, mv *yvpefikvn* pale-ostvpake-ostvpohkake ehosvkekate semuntvlen oh afvckes.

14 Matvpomen, heyv lopockusat hvmkis sumkvre Ce'rke take hvlwe likat komat tokot omes.

15 Momen etecakketskat cem mvttecicen omat, ahyet em mattan emen tepakusatsken em onvyvs; cem apohicen omat, etecakketskat epoyetskes.

16 Momis *cem* apohicekon omat, hvtvm hvmken, monkat hokkolen evpvyvs, momat opunvkv vtekat akerrvlke hokkole monkat tutcene e cukwv ofvn yekce taren.

17 Momen em apohicetv komekon omat, mekusvpkv-

cukǫn em onvyvs: momis mekusvpkv-cukon em apohicetv komekon omat, Centilvlke momet cvtokunawv vteloyv omēt ce homvn hucrekvs.

18 Mehenwvn cē kicvkis, Naket o estomen ekvnv oh wvnayatsken omat, hvlwe mimv wvnvke tares; momen naket o estomen ekvnv oh cnrecopatsken omat, hvlwe mimv enrecopke tares.

19 Hvtvm ce kicvkis, Yvmv ekvnvn hokkolet nake vpohvranatskat ohfvccvn etem vkvsvmatsken omat, Cv'rke Hvlwe likatet em momecvkvres.

20 Estvmvn hokkolet monkat tutcenet cv hocefkv ofvn etohnvkaften omat, mvn vnst en nvrkvpvn hueríkv.

21 Momof Petvt em vlakvtes, momet, Pucasē, em etewole estomusen etecakkvyat vc vnaorkat, em merrar haks? Kolvpake oren? kicvtes.

22 Cesvs kicvtes, Kolvpake oren ce kicvkos; momis, Pale-kolvpakvke kolvpakat oren.

23 Monkv hvlwe em ohmekketv mekko hvmke, mv em vtotkvlke em vhuere 'sen kèrkuecvranate omēs:

24 Momen es kerkuecetv vlicecof, hvmken talentv cukpe-rakko palen em e vhuericen 'sen yihocvtes.

25 Momis ocet fekeko tayckv, e pucaset, E hiwv, en hopuetakeu, nake ocat omvlkv svpvken wihoyen, feketvt hakekvs, makvtes.

26 Monkv em vtotkv tvk latket vrakkuecakvtes; Pucasē, v'mehakvs, momen omvlkvn cem fekares, kicet.

27 Momof, mv vtotkv e pucasē, merkvt nekeyicen, enrecopet em vhuere 'sem wikvtes.

28 Momis mv vtotkv etvwvt osset, vtotkvlke em etohkvlketv hvmken, tenelyv cukpe hvmke em e vhuericen eshecvtes: momen hvlahtet, e nokwvn em eset, Ece 'huerēn vm fekvs, kicvtes.

29 Momen vtotkv em etohkvlketv e'le tempen tvk lat-

ket, en kusapvtes, V'mehakvs, momen omvlkvn cem fekares, kicet.

30 Momen komekates; momis ayet, cuko-yekcvn 'rvpikvtes, em vhuere em fehke tvlkvren.

31 Monkv vtotkvlke em etohkvlketv, nake estomat he cakof, e feke nokhokusvtes, momet yicet, nake estomat omvlkvn e pucasen em onvyakvtes.

32 Monkv e pucase enhohikof, Vtotkv holwvyece toyetskate, mv vhuere omvlkvn es cem wikvyvnks, vm 'pohetskekv:

33 Vne cem merrvyvnke omēt, cemeu vtotkv cem etohkvlketv em merretskeko tayvt haks?

34 Momen e pucase cvpakkvtes; momet, em e vhuericat omvlkvn em fehke tvlkvren, estemerricvlken em wikvtes.

35 Momen etecakkat naorkat ce feke take vten 'sem wikatske vlke tokon omat, Cv'rke hvlwe likat matvpomen cem momecvkvres.

SETENTVCKE XIX.

Momen mome ocvtes, Cesvs heyv opunvkv espoyof, Kalvlen enkvpakvtes, momet Cotvne tvpalv Cutev em vtekakan rorvtes;

2 Momen, este sulsuke mahet vcvkvpeyvtes; momen mvn em wicecakvtes.

3 Falvsevlkeu en yicet, Hunvnwv nake omecicat vtekat e hiwv wiketv em etektvnke te? eskerraket kicakvtes.

4 Momen em vyoposket, Mv enhvteceskv hayat, hunvnwv, hokteu hayvte,

5 Momet, Heyv omecicen hunvnwv erke, eckeu wihket, e hiwvn hvlvtvres; momen mv hokkolat vpeswv hvmkusvres, kicvte, ohonayatskvte seko haks? kicvtes.

6 Monkv mv svnvcomvn hokkolet omeks, momis

enavpeswv hvmkus; monkv mv Hesaketvmese tehvlvtepuecvte estet etekvpihcates; *kicvtes.*

7 Moman, Estomēn Moses, Nakhocce esetewiketvn ohmet, wikekvs, makvt haks? kicakvtes.

8 Ce feke take em wvnhe omecicen Moses ce hitake wiketv cem etektvnecvtes; momis enhvteceskv atat momekot omvtes, kicvtes.

9 Momen ce kicvkis, Estimvt, e hiwv hoktarekofvn wiket, etvn epayen omat, hoktaret omes; momen mv wihokat estimvt epayen omat, hoktaret omes.

10 Hunvnwv o hiwv ohfvccv em momēt on omat, etopvyetv hereks, en kerrepvlket kicakvtes.

11 Momis, Este omvlkvt heyv maketv csvkeko tayes; momis e'mhoyvte tvlket, kicvtes.

12 Yunvkvlket sasekv, e'cke e nvrke ofv mome hocvckvtet; momen yunvkvlket este hahicvtet sases; momen hvlwe em ohmekketv vrahkv emetvwv e hayvtet sases. Estimvt ese tayen omat, csekvs.

13 Momof hopuetakucen 'sen yihocvtes, enken oh wvkhokicet, mekusvpvren; momen en kerrepvlket em vsehakvtes.

14 Momis, Hopuetakuce vc oh vwepvre em etektvnecet, em vsehhatskvs; mv omakat hvlwe em ohmekketvt omekv, Cesvs makvtes.

15 Momet enke oh wvkhokicahket, mvn enkvpakvtes.

16 Momen hecvs, hvmket em vlaket, Mvhayv heretskate, hesaketv emunkv ocaret, nake here estoman momecare te? kicvtes.

17 Momen, Estoman here cv kicetske haks? *este* here sekos, momis hvmkuset, Hesaketvmese *tes:* momis hesaketv ceyetvn kometsket on omat, vhakv taken vfvstvs, *Cesvs* kicvtes.

18 Estomaten? kicvtes. Elehcetskvs, Hoktahretskvs, Horkohpetskvs, Fvccekon akeriyetskvs,

19 Ce'rke, ce'ckeu vrakkuecvs: momet, E vnokecetskat etvpomen cem vwolicvn vnokecvs, Cesvs kicvtes.

20 Hunvnwv mvnettat, Heyv nanvke omvlkvn cv mvnette vteke vfaste vtecicvyvtes: naket vm vhoske munke haks? makvtes.

21 Temvpoke haketvn kometsken omat, ahyet, nake ocetskat wiyet, estemerrakaten emvs; momen hvlwetvlofvn nake ockv ocetskvres: momet atet, vc vcvkvyvs, Cesvs kicvtes.

22 Momis hunvnwv mvnettat mv maketvn pohof, efeke nokket ayvtes; enake sulece mahet omekv.

23 Momof en kerrepvlken, Mehenwvn ce kicvkis, Este enakocv hvlwe em ohmekketv ceyetv en yekce tares.

24 Momen hvtvm ce kicvkis, Rvcce-kuphe esropottv e turwv ropotte tayat en yekce mahekon, este enakocv mimvt Hesaketvmese em ohmekketv eceyetvt en yekces, Cesvs kicvtes.

25 En kerrepvlke pohakof, tayen em estomahakvtes, Monkv estimvt hesake taye haks? makaket.

26 Momis Cesvs oh hecaket, Estet on omat heyv em momvkeko tayuses: momis Hesaketvmese nanvke omvlkvt em momvke tayes, kicvtes.

27 Momof Petvt em vyoposket, Hecvs, pume omvlkvn wihket, ece 'cvkvpeyemvts; monkv naket pun heckvr haks? kicvtes.

28 Momen, Mehenwvn ce kicvkis, ceme svnvcomv hecketv omof, vc vcvkvpeyatskvte este E'chuswv em ohliketv-vcakan oh likof, centakeu, Eslevl em vliketv pale hokkolohkakan ohfvccecet, ohliketv vcacvke palenhokkolohkakan oh vpokatskvres.

29 Momen cv hocefkv vrahkv, cuko tis, etecakkvte tis

ewvntake tis, erke tis, ecke tis, ehiwv tis, hopuetakuce tis, ekvnv tis, wikakvte vtekat, cukpe-hvmke erohvtvlvket en heckvkvres, momen hesaketv yuksv-sekon epucasvkvres.

30 Momis enhvteceskvt sulket espoke tares; momen espoket enhvteceskv *tares*.

SETENTVCKE XX.

Hvlwe em ohmekketv hunvnwv cuko epucase omēt omes, vtotkvlke em pvrko-cvpofv sohceyvre pvlvrane hvthvyvtkuse ossvte omēt omekv.

2 Momen vtotkvlke tenelyv hvmke nettv vrahkv etemvkvsahmof, em pvrko cvpofvn ohtotvtes.

3 Momet hvse-vkerkv svtutcenat mahen osset, etvt vtotkekot nakwikv ocan svpaklen hecvtes,

4 Momet, Cemeu pvrko-cvpofv seceyvks, momen estomuset fvccvt on omat ce'mvkares, kicvtes. Momen vpeyvtes.

5 Hvtvm hvse-vkerkv sepakat momet ostvpakat mahen osset, matvpomecvtes.

6 Momet hvse-vkerkv palen-hvmkontvlakat mahen ossvtes, momet etvt vtotkekot svpaklen hecvtes, momet, Estomēn vtotkekot svpaklatsken yafke haks? kicvtes.

7 Estimvt pu pvlekokv omes, kicakvtes. Cemeu pvrko-cvpofv seceyvks; momen estomuset fvccvt on omat, cen heckvkvres, kicvtes.

8 Monkv yafke orof, pvrko-cvpofv e pucase, Vtotkvlken enhohiket, em fekvkvs, espoken vlicecet hvteceskvn vteken, en nakvfastvn kicvtes.

9 Momen hvse-vkerkv pale-eshvmkontvlake mahe pvl hoyat yihcof, este vrahkv tenelyv hvmke vlke. en heckakvtes.

10 Momis enhvteceskv pvlhoyat yicof, 'senhoyvnēt pun

heckvranēs, komakvtes: momis mvu, este vrahkv tenelyv hvmke vlket en heckakvtes.

11 Momen en heckahkof, cuko epucase em ecayakvtes,

12 Heyv espoke hvse-vkerkv hvmkuse vtotkakat, pume, hotoskv, hiyye entekkekevat etvpomen hayetskes, kicaket.

13 Momis hvmken em vyoposket, Vn hesse, naken cem vhopanvks; tenelyv hvmken vm vkvsvmetskekat haks?

14 Cenaken esehpet, vyepvs; ce'mvyat etvpomen heyv espoke emares.

15 Cvnake naken komvyat momecvyis fvccvt omeko haks? Cv herekv, ce turwvt holwake haks?

16 Monkv espoket hvteceskvt omen, hvteceskvt espoke *tares:* sulken enhuehokvte tisem, nvcomet enhopoket omekv, kicvtes.

17 Momen Cesvs, Celuslvmen ayof, en kerrepvlke pale-hokkolohkakat nenen vpeyof, kvpvken evpayvtes:

18 Momet, Hecvks, Celuslvmen vpeyēs; momen este E'chuswv plestvlken nákcokv-hayvlken esyomen em wihokvres, momen ele tayen ohfvccecvkvres,

19 Momet Centilvlken em wikahken, nakhayekot, tepket momet tohweklepkvn vtvrvkvres; momen nettv svtutcenof hvtvm akvwvpkvres, kicvtes.

20 Momof, Sepete e'ppuce take e'cket e'chushunvntaken evpayet, es em vlakvtes, vrakkuecet, momet nake hvmken em eyacet.

21 Momen, Naken kometske haks? kicvtes. Heyv cv'chushunvntake hokkolat, cem ohmekketv ofv, hvmket cem vkvpervn liken, hvmkatet cem vkvsnvnvn likvren emvs, kicvtes.

22 Momen Cesvs vyoposket, Naken vpohatskat kerrats-

keks. Sesketv 'seskvranvyat 'seskatske tayet, momet paptiskvn es paptiskvyat, es paptiskatske taye haks? kicvtes. Momeyo tayes, kicakvtes.

23 Momen, Mehenwusen sesketv 'svm eskatskvres, momet paptiskvn es paptiskvyaten es paptiskatskvres; momis vm vkvperv momet vm vkvskvnv likvre emetv cvnake tokos; momis estimvn Cv'rket-em etetakuecvten *e'mvkhoyvres*, kicvtes.

24 Momen mv palat pohakof, tecakkvtè hokkolaten vnrvpet cvpvkhokvtes.

25 Momis Cesvs enhohiket, Centilvlke em mekkvlke ohfvnketvn, momen mv rvkrakat yekcetvn 'sohfvnken, kerratskes, kicvtes.

26 Momis cem etenrvwv take momvkekares; momis ece 'pakvkat estimvt rakke haketvn komen omat, cem vtotkv taket omekvs:

27 Momen estimvt ce'nhomvhtetv taken komen omat, cem vtotkv taket omekvs:

28 Este Ec'huswv tisem, em vtothokvranekon, momis vtotkvranet, momet en hesaketv sulke es nesetvn *est'* emvrane vlakvte etvpomen.

29 Momen Cvleko enkvpvkakof, este sulke mahet vcvkvpeyvtes.

30 Momen hecvs, este turhecvkeko hokkolet nene tempen kaket, Cesvs hoyanen pohakof, Pucase, Tewe E'ppucē, pum merrvs, makaket huehkakvtes.

31 Momen este sulkat em vsehakvtes, cvyayvhokvren: momis svheremahen huehkaket, Pucase, Tewe E'ppucē, pum merrvs, makakvtes.

32 Momen Cesvs huyiret, enhuehket, Naken cem momecvkaren komatske haks? kicvtes.

33 Pucasē, pu turwvt en hauhvkvren, kicakvtes.

34 Monkv, Cesvs, em meriyet, e turwv en celayakvtes;

momen moman vpaken e turwv renakv en heckahken, vcvkvhoyvtes.

SETENTVCKE XXI.

Momen Celuslvmen vwolicaket, Perfec, ekvnhvlwc Olefvn yicof, Cesvs en kerrepvlke hokkolen vtotet,

2 Tvlofuce ce homuse ocan cukolvkvks, momen moman vpaken corakko-wakv wvnvken eshecatskvres, momen echuswvt vpvken; enrecohpet, 'svm vthoyvks.

3 Momon estimvt naken ce kicvken omat, Pucaset eyaces, kicatskvres; momen moman vpaken atotvres, kicvtes

4 Momen heyv omvlkvt momvtes, owalv hvmmaket, opunayvte esfvckvren,

5 Sivn e'chushokten 'monvyvkes, Hecvs, cem Mekko cem vlaket os, eyaskuset, corakko-wakv, corakko-wakv e'ohuswv tisem oh liket.

6 Momen mv en kerrepvlke vhoyet, Cesvs kican momecakvtes,

7 Momet corakko-wakv, echuswv tepakvn svlahokvtes, momet em vchoyetvn oh ocaket, mvn oh licakvtes.

8 Momen este sulke mahet em vchoyetvn nenen oh pvtapicen, vpvlwvt eto lvccen a waret, nenen oh pvtapicakvtes.

9 Momen este sulke homv vpeyen, momen yupv vpeyateu huehkaket, Tewe e'ppuce Hosanv em *ocekvs:* Hesaketvmese hocefkv ofv vlakat vkvsvmket omes: Hosanv hvlhvwe mahat ofvn.

10 Momen Celuslvme er oh ceyof, Tvlofv omvlkvt nekeyvtes, Heyv estit o haks? makaket.

11 Momen este sulkat, Heyvt Cesvs, Nasvle owalv Kalvle *ekvnv* aossat tes, makakvtes.

12 Momen Cesvs Hesaketvmese en cuko vcakan ceyv-

tes; momet mv ofv *vpoke*, nake wiye nesakaten sossicet, cvtokunawv esypoposkvlke em ohhompetv, pvce-howe wiyakat em ohvpoketvu en cektulcecvtes.

13 Momen, Vn cuko mekusvpetv cukon kihocvres, *maket* coket os, momis centake horkopvlke em vpoketvn hayatskes, kicvtes.

14 Momen turhecvkekat, yvkvpvkekaten cuko vcakat ofvn en yicen, em wicecakvtes.

15 Momen nake estomahvke momecen, momen cuko vcakat ofvn hopuetakeu, Tewe e'ppuce Hosanv em *ocekvs*, makaket huehkaken, plest enhomvhhotat, nakcokv-hayvlkeu hecakof, eyacake sekates,

16 Momet, Heyv nak makakat pohetske haks? kicakv-tes. Momen Cesvs, Henka; Hopuetakuce, momen co-kakusat e cukwv ossen vkvsvmkv etetakuecetskes *makvte* ohonayatskvte seko haks? kicvtes.

17 Momet enkvpaket, tvlofv ossvtes, momet Pervnen ayet, mvn fekhonnvtes.

18 Momet hvthvyvtken, tvlofv ohfulket, elawvtes.

19 Momet ke-rakko em vpe nene tempen hecof, oh ayvtes, momis naket oh sekon, esse tvlket *oh ocen* es-hecvtes, momet, Mucv ayat ette ec oh ocvte sekot es munkekvs, kicvtes. Momen moman vpaken ke-rakko em vpe yuknepvtes.

20 En kerrepvlke hecakof, em estomahakvtes, Vyvk-hvmkusen ke-rakko em vpe yuknepa! makaket.

21 Momen Cesvs em vyoposket, Mehenwvn ce kicvkis, vkvsvmkvn ocet, cen kerkvket on omat, heyv ke-rakko em vpe em momat tvlken momecet omatskekares; mo-mis heyv ekvnhvlwe, Vkueket, uehvtkvn ce'k wihokekvs, kicataken omat, momvres.

22 Momen nanvke vtekat omvlkv mekusvpkv ofv vkvsamet vpohatekat cen heckvkvres.

23 Momen cuko-vcakan cehyet, mvhayet likof, plest enhomvhhotat, este em vculvke esyomat en yicvtes, momet, Yekcetv estomen heyv nanvke es momecet ometske haks? momen estimvt heyv yekcetv ce'me haks? kicakvtes.

24 Momen Cesvs em vyoposket, Vneu nake hvmken ce 'mpohvranvkis, momen mvn vm onayatsken omat, vneu matvpomen yekcetv estomen heyv nanvke es momecit omvyat cem onvyvkares, kicakvtes.

25 Cane em paptiskv, estvmvn vte tat haks? hvlwen vte tat haks? monkat este enake tāt haks? kicvtes. Momen e etem punvyaket, Hvlwe vten; makēn omat; Monkv, estoman vkvsvmatskekat haks? pu kicvres.

26 Momis, Este enaket's; makēn omat, esten em pu penkvlvkēs; omvlkvt Canen owalv omecvket omekv.

27 Momen Cesvs em vyoposkaket, Kerrēkos, makakvtes. Momen, Vneu, yekcetv estomen heyv nanvke es momecit omvyat, cem onvyvkvkos, kicvtes.

28 Momis estomen vkerricatske haks? Este hvmket eppucetake hokkolicet ot, onhvteceskvn em vlahket, *Cv*'ppucē, vm pvrko cvpofvn ayet, mucv-nettvn vtotkvs, kicvtes.

29 Em vyoposket, Momvranvkos, kicvtes. Momis renyupvn, em vkerrickvn etihcet, ayvtes.

30 Momen 'svhokkolan em vlahket, matvpomen kicvtes. Momen em vyoposket, Vyares, Pucasē; kicet, ayekates.

31 Mv hokkolat estomatet erke komat momecvt haks? Enhvteceskv, kicakvtes. Mehenwvn ce kicvkis, Cvtokunawv-vteloyvlke hoktarvke esyomat ce homv taken Hesaketvmese em ohmekketv esceyet os; Cesvs kicvtes.

32 Cane fvccetv vyetv ofvn cem vlakvkvtet omekv;

momen vkvsvmatskekvnkes; momis cvtokunawv-vtelo-yvlke hoktarvke esyomat vkvsvmakvnkes; momen ceme hecatskof, rohyupv cem vkerrickv eticatskekvnkes, oh vkvsvmatskvret.

33 Opunvkv-svhopakv etvn pohvkes; Cuko-epucase hvmket pvrko cvpofvn vhocvtes; momet em vtohopkihcet, ofvn pvrko esopecetvn korvtes; momet cuko hvlwen hahyet, vfastvlken em wikvtes; momet ekvnv hopvyen ayvtes.

34 Momis, ette em oketv vwolicof, em vtotkvlken vfastvlken ohtotvtes, em ette en heckvkvren.

35 Momen vfastvlke em vtotkvlken cahwet, hvmken tepiket, hvmken elehcet, momet hvmken cvton es nvfkakvtes.

36 Hvtvm vtotkvlke etv enhvtecckv 'sen sulken atotvtes; momen matvpomecakvtes.

37 Momis espoke e'ppucen ohtotvtes, Cv'ppuce vrakkuecvke tares, maket.

38 Momis eppucen vfastvlke hecakof, e etem punahoyet, Heyvt epucase taranat tes, vwvkes, elecvkeres; momet en heckvranvten cvwepvkeres; makakvtes.

39 Momet ehset, pvrko cvpofv ossihcet, elecakvtes.

40 Momekv pvrko cvpofv e pucase vlakof, heyv vfastvlke estomecvr haks?

41 Mv holwvyecvlke tayen estemerrvkuecet, pvsatet, pvrko cvpofv vfastvlke etv em ette em oketv orof emvkvren em wikvres; kicakvtes.

42 Tohtarvlke cvto wikvte, matvwvt kvnowv em ekv hakes: heyvt Pucase nake momecat tes: momet pun renakv ehomv estomahet *os*, *makat*, Nakcokv-rakko ofv ohonayatskvte seko haks?

43 Monkv ce kicvkis, Hesaketvmese em ohmekketv cem ehset, tvlwv etv em ette es yican emhoyvres.

44 Momen estimvt heyv cvton ôh latkat kvckvres; momis estimvn oh latkat lopotvres, Cesvs kicvtes.

45 Momen plest enhomvhhotat momen Falvsevlke em opunvkv-svhopakvn pohakof, emen opunvyecet oken kerrakvtes.

46 Momis esetvn komakof, este sulsokan em penkvlakvtes; Owalv tes, komvket omakekv.

SETENTVCKE XXII.

Momen Cesvs em vyoposket, opunvkv-svhopakv taken hvtvm 'sem punayvtes, hvmmaket,

2 Hvlwe em ohmekketv mekko etepvyetv e'ppuce en hayvte omēs.

3 Momet em vtotkvlke etepvyetv oh vwvrane kihocvte enhuehkvren vtotvtes: momen vwetv eyacvkekates.

4 Hvtvm vtotkvlke etvn vtotvtes, Enhuehhokvte em onvyvks; Hecvkes, vn hompetv-rakko etetakuecis; vm wakvlke, momen nake nehakat pvsvthoyes: momen nanvke omvlkvt etetakes; etepvyetv oh vwvkes, kicvtes.

5 Momis vrakkuecvkekates; momet vpeyepvtes, hvmket eme cvpofvn *ayen*, hvmket en nakneskvn *ayen*;

6 Momen vhoskat em vtotkvlken cahwet, vlesketv en hayet pvsvtakvtes.

7 Momis mekko pohof, cvpakkvtes; momet en sûletawvlke vtohtet, mv este pvsatvlke pvsatvtes, momet eme tvlofv nekricvtes.

8 Mohmet em vtotkvlken, Etepvyetv etetakes, momis mv enhuehhokvte heretv oricvkekvnks;

9 Momekv nene tvleme vlkan vpeyvks; momet en sulke estomēn eshecatskat etepvyetv enhuehkvks, kicvtes.

10 Momen mv vtotkvlke nene tvleme vlkan sossvtes,

momet hecat vtekat omvlkvn, holwvhokat herakat esyomen vteloyakvtes: momen etepvyetv hompvlket tetayet heckvtes.

11 Momen mekko hompvlken hecvranet eceyof, hunvnwv hvmket etepvyetv accvke vccekon hecvtes:

12 Momet, Vn hessē, estomaten etepvyetv accvke vccekot ye cehyetske haks? kicvtes. Momen opunvyeko tayvtes.

13 Momof, Elen enken esyomen wvnayvks; momet etvn svpeyet, fettv yomuckofvn er vwikvks; mvn hvkihketvt, momen cnute setetekketvt ocvres, mekkot vtotkvlken kicvtes.

14 Sulken en huchhokvtet omis nvcomen en svthoket omekv, *Cesvs kicvtes.*

15 Momof Falvscvlke vpeyvtes, momet estomecet em opunvkvn es ese tayat etem punahoyvtes.

16 Momet en kerrepvlken, Helotvlken esyomen ohtotakvtes, hvmmaket, Mvhayā, mehenwetsket ot, Hesaketvmese em vyetv mehenwvn *este* mvhayet, hunvnwv estoskometskekat kerrēs; este en heckv moskometskekot omekv.

17 Momekv pum onvyvs, Estomen vkerricetske haks? Sesv ekv feketv emetv fvccvt o haks? monko haks?

18 Momis, Cesvs en holwvyeckv taken kerrof, Mekusapv-vhayvlke toyatskat, estomēn es cv kerratske haks?

19 Ekv feketv cvtokunawvn cv hecicvkes, kicvtes. Momen tenelyvn 'sen yicvtes.

20 Momen, Heyv estimv vhakēt on, momen en hoccvt o haks? kicvtes.

21 Sesv cnakē, kicakvtes. Momof, Monkv Sesv cnanvken Sesvn emvks; momet Hesaketvmese cnanvken Hesaketvmesen *emvks*, kicvtes.

22 Momen pohahket, em estomahakvtes ; momet enkvpaket, vpeyepvtes.

23 Mv nettv Satusevlket en yicvtes, mv, Elkv akvwvpketv sekos, makakat, momet em 'pohaket,

24 Mvhayā, Hunvnwv hopuetake ocekot elen omat, etecakkatet ehiwv epayet, etecakkan honvpse em mahecvres, Moses makvtes.

25 Momen etecakkvte kolvpaket epu 'paket fullvtes ; momen hvteceskvt hokte epahyof, elvtes, momet, honvpse ocekot, e hiwv etecakkan em wikvtes :

26 Esvhokkolaten, momen esvtutcenaten, eskolvpakan vteket etvpomusvtes.

27 Momen omvlkv 'sem poken hokten elvtes.

28 Monkv akvwvpketv omof, mv kolvpakat estomar e hiwv tar haks? omvlkvt epayvkvtet omekv.

29 Momen em vyoposket, Nakcokv-rakkon, momet Hesaketvmese en yekcetvu kerrekot, cem etehoskvket os

30 Akvwvpketv omof, etepayvkekot, etepayepuehohcekos, momis hvlwe tvlofv Hesaketvmese em eneelvlke omvket omakes.

31 Momis este pvsatkat a en kvwvpketv ohfvccvt on omat, Hesaketvmese nake cem punayat,

32 Vne Eplehame en Hesaketvmese, momet Iseke en Hesaketvmese, momet Cekvpe en Hesaketvmese toyis, makvte, ohonayatskvte seko haks? Hesaketvmese pvsatkat en Hesaketvmese tokot os, momis hesahokat en *Hesaketvmese tes*, Cesvs kicvtes.

33 Momen este sulkat pohakof, Cesvs nake emvhayat em estomahakvtes.

34 Momis Satusevlken cvyayicen Falvsevlket pohahket, etohvtelokvtes.

35 Momof mv hvmket, vhakv mvhayvt ot, eskerret em 'pohvtes, hvmmaket,

36 Mvhayā, vhakv ofv estvt vhakv rakkat to haks?

37 Pucase cen Hesaketvmesen ce feke omvlkvn, cem puyvfekcv omvlkvn, momet cem vkerrickv omvlkvn es vnokecvs.

38 Heyvt vhakv enhvteceskv, momet rakkat tes.

39 Momen esvhokkolat mv omēt omes, E vnokecetskat etvpomen cem vwolicvn vnokecvs.

40 Heyv vhakv hokkolan vhakv owalvlke esyomat omvlkvt vtvrtvkes, Cesvs kicvtes.

41 Falvsevlke etohnvkaftof, Cesvs em 'pohvtes,

42 Klist estomēn oh vkerricatske haks? Estimv e'ppucet o haks? kicet. Tewe e'*ppuce*, kicakvtes.

43 Moman estomēn Tewet Puyvfekcv ofvn Pucasen kicet ome haks?

44 Cehofvt, cv Pucasen, Vm vkvpervn liketske munken, cen horre ce 'leohhuerickvn hahyvrs, kicvtes, makvte.

45 Monkv Tewet Pucasen kicen omat, estomēn e'ppucet o haks? kicvtes.

46 Momen estē estomet punvkv hvmkis em vyoposkeko tayvtes: momen mv nettv vtekat estimvt svnvcomv em 'pohetv fekhvmkekates.

SETENTVCKE XXIII.

Momof Cesvs este sulkat en kerrēpvlke esyomen em punayvtes, hvmmaket,

2 Nakcokv-hayvlke Falvsevlke esyomat Moses em ohliketvn oh vpokes;

3 Monkv, nanvke estomen, Vketecvks, ce kicvkat omvlkvn vketecet, momecvkes; momis em vtotketv vcvkvye mohmatskvs; makakisem, momecvkekot omekv.

4 Sapokv honhoye ecukoyēsko tayen wvnawicet, este e foluwvn em oh ocaket, momis e'nkewesakv hvmkusis es vkueyicetv komvkekot omekv.

5 Momis em vtotketv omvlkvn estet hecvkvren omakes; se en tvkhvketv tvptvhen hahicet, kapv em vteken rakrvkuecaket os,

6 Momet hompetv-rakko omof, liketv hvlhawan, momet senckake take ofv liketv enhomvhhotan,

7 Momet nakwikv vlkan vseket, Lapi, Lapi, kihocvren em vlostvket omes.

8 Momis ceme Lapi ce kihohcvkates; hvmket, Klist, ce Mvhayv taket omekv; momen omvlkvt etecakkvte toyatskes.

9 Momet, estimvn yvmv ekvnv *Pu*'rke kihcatskvs; hvmket Ce'rke taket omekv, mv hvlwe likat.

10 Monkat mvhayvlke ce kihohcvkates; hvmket, Klist, ce Mvhayv taket omekv.

11 Momis ece 'pakvke rakke mahat cem vtotkv tares.

12 Momen estimvt o estomet e hvlwecen omat, kvncvpvres: momen estimvt e kvncvpuecat, hvlwehocvres.

13 Momis cen holwakvkes, nakcokv-hayvlke momen Falvsevlke, mekusapv-vhayvlke toyatskat! hvlwe em ohmekketv este e homv vkhottatskekv cemeu esceyatskekot, esceyateu esceyetv em etektvnecatskekokv.

14 Cen holwakvkes, nakcokv-hayvlke momen Falvsevlke, mekusapv-vhayvlke toyatskat! hoktvke-oyevlke en cuko lokatskekv, momet vhayet cvpcvken mekusapatskes; monkv ohfvcceckv senrakket ceu heckvkvres.

15 Cen holwakvkes, nakcokv-hayvlke momen Falvsevlke, mekusapv-vhayvlke toyatskat! hvmkuse vkvsvmepuecatskvret; uehvtkv, ekvnvu hvmecicatskes, momen cem vkvsamvkof, estemerkv em estuce centake ome svhokkolen hayatskes.

16 Cen holwakvkes, evpayvlke turhecekvlke toyatskat, Estimvt o estomet cuko vcakat es hocefet opunayen omat, estomv tokos; momis estimvt o estomet, cuko

vcakat en cvtokunaplanen es hocefet opunayen omat, vhuerēs; makatskat.

17 Hoporrenvkeko momen turhecekvlke toyatskat: cvtokunaplanet, monkat cuko vcakat cvtokunaplane vcake hayat estomat senrakket o haks?

18 Momen, Estimvt o estomet altv es hocefet opunayen omat, estomv tokos; momis estimvt o estomet wiyetv oh ocan es hocefet opunayen omat, vhuerēs.

19 Hoporrenvkeko, momen turhecckvlke toyatskat: wiyetvt, monkat altv mv wiyetv vcake hayat estomat senrakket o haks?

20 Monkv estimvt altvn es hocefet opunayen omat, mvn momet nake oh ocakat omvlkvn es. hocefet opunayet os.

21 Momen estimvt cuko vcakan es hocefet opunayen omat, mvn momet mv ofv likateu es hocefet opunayet os.

22 Momen estimvt hvlwen es hocefet opunayen omat, Hesaketvmese em ohliketv vcakan momet mv ohlikateu es hocefet opunayet os.

23 Cen holwakvkes, nakcokv-hayvlke momen Falvsevlke, mekusapv-vhayvlke toyatskat! kofockv, anese, kvme esyomat tis tekvpvke espalan feket, momet vhakv oce senhonhoyakat, fvccetv, merretv momet vkvsvmkvn wikatskvtet ok; heyv nanvken momecatskvnt os, vpvlwvn wikekot.

24 Evpayvlke turhecekvlke, eckvposwuce en cullicet, momis rvcce-kuphe nokmēlatskat.

25 Cen holwakvkes, nakcokv-hayvlke momen Falvsevlke, mekusapv-vhayvlke toyatskat? sesketv momet pvlvknv onvpvn hvsvthvken hayatskekv; momis ofv svpenkvleckv momet svheremahetv es fvcfakes.

26 Turheceko Falvsev toyetskat, sesketv, momet pvlvknv ofv taten hvsvtecvs, onvpvu hvsvthvke taren.

27 Cen holwakvkes, nakcokv hayvlke momen Falvsevlke, mekusapv-vhayvlke toyatskat! sepvlkv hvthicvkvte, onvpv en heckv mehenwvn herakuset omis, ofv este pvsvtke e fune, momen hvsvtkeko vtekat es fvcfvke omatskekv.

28 Matvpomusen centakcu onvpv fvcce omēt este em e heckuecatskes; momis ofv mekusvpkv vhake momen naorketv es fvcket omatskes.

29 Cen holwakvkes, nakcokv-hayvlke momen Falvsevlke, mekusapv-vhayvlke toyatskat! owalvlke en sepvlkv mvhericet, momet faccvlke en herickv *en* nehicecet,

30 Momet, Pu'rkvlke en nettv take omof fullcyvten omat, owalvlke e catv *pvlatat* vpvkēkvnt os, makatskekv.

31 Monkv owalvlke pvsvtakvte 'eppucetake toyatskat centake a e en kerrvlke toyatskes.

32 Monkv ce'rkvlke es em vkerkv fvccevkes.

33 Cetto, eketnv *cetto* honvpse toyatskat, estomēt estemerkv hute ohfvcceckv emvnvttatske taye haks?

34 Monkv, hecvkes, owalvlken, este hoporrenvlken nakcokv-hayvlken esyomen ec ohtotvkis; momen *vpvlwvn* vtvrtayet, pvsvtatskvres, momet *vpvlwvn* cen senckake take ofvn tepket, assecet tvlofv etohtvlhuecatskvres.

35 Este faccvlke e catv yvmv ekvnv oh pvlatkvte, Epel faecv e catvn Sekelivs, Pelekivs e'ppuce cuko-vcakat altv em etenrvwv elecatskvte e catvn vteket, omvlkvt ec oh ocvkvren.

36 Mehenwvn ce kicvkis, Heyv nanvke omvlkvt heyv honvpsen oh vlvkvres.

37 Celuslvmē, Celuslvmē, owalvlke pvsatetskat, momet mv ec ohtothoyat cvto es nafketskat, etewole estomusen,

tottolose e'chustakuce tvrpv elecv vteloyat etvpomen cen hopuetake vteloyvkvye tayvtes, momen cemet komatskekvnks!

38 Hecvkes, cen cuko tvnken cem wihokvkes.

39 Ce kicvkikv, Hvtvm cv hecatskeko munket, Pucase hocefkv ofv vlakat vkvsvmket os, makatskvres, *Cesvs kicvtes.*

SETENTVCKE XXIV.

Momen Cesvs osset, cuko-vcakat enkvpakvtes; momen en kerrepvlket cuko-vcakat etohtvrkan hecicvranet en yicvtes.

2 Momen Cesvs, Heyv nanvke omvlkv hecatskeko haks? mehenwvn ce kicvkis, Yvmv cvto etohliket hvmkis alvtkeko wihokekares.

3 Momen ekvnhvlwo Olefvn oh likof, ehkusen en kerrepvlket en yicvtes, Pum onvyvs, estofvn heyv nake momvkvr haks? momen cem vlvketv, momen ekvnv em eyuksvu naket eskerkv tar haks? makaket.

4 Momen Cesvs em vyoposket, Vketecvkes, estimvt ce hosicvkekaren, kicvtes.

5 Sulket, Klīst toyis, makaket, cv hocefkv ofvn yicvranet ok, momet sulken ehosvkuecvres.

6 Momen horre, horre ohonvkvu pohatskvres; vketecvkes, ce naorvkekaren; *heyv nanvke* omvlkvt momvranet omekv, momis yuksv hvtē tēs.

7 Tvlwvt tvlwvn vnrvpet, momen tvlofvt tvlofvn vnrvpet vkvwvpkvret ok; momen elaukot, enokketv yekcvke mahat momet ekvnv nekeyvt estomis ocvkvres.

8 Heyv nanvke omvlkvt e feke nokketv vlicecat *omakes.*

9 Momof *cen* nokkihocvren ce wiyvkvres, momet ce pvsvtvkvres; momen tvlwv omvlkvt cen homecvkvres, cv hocefkv vrahkvn.

10 Momen momof sulket elentappvkvres; momet ete wiyaket, ete'n homecvkvres.

11 Momen owalv laksvlke sulket akvwapket, sulken ehosicvkvres.

12 Momen holwvyeckvt tetayat omecicen sulket vnokeckv en kvsvppe hakvres.

13 Momis estimvt emunket em cyuksicen omat, matvwvt hesakvres.

14 Momen heyv ohmekketv em opunvkv-hervn tvlwvvlke omvlkv es en kerkvn ekvnv omvlkvn es erkenvkhoyvres; momen momof yuksvt vlvkvres.

15 Monkv enhomeckv tvnecicvranat Tanvle owalv opunvyecvte *cuko*-vcakat ofvn hueren hecatskof; (estimvt ohonayat kerrekvs;)

16 Cutev vpokat ekvnhvlhawan oh pefatkekvs:

17 Estimvt cuko onvpv oh likat en cuko ofv nake ocat cawvret ahvtvpikates:

18 Monkat cvpofv arat accusvke cawvret afulikates.

19 Momen mv nettv take omof nvrkesakat, momen coyicakat en holwakes!

20 Momis cem pefatketv take rvfon, monkat fekvpkv nettv tateu omekaren mekusvpvkes:

21 Momof estemerkv rakket ocvret okv, mv ome ekvnv vlicecvte vteke hiyomat vlakat ocvte sekot, momekos, momet estofvn ocekares.

22 Momen heyv nettvt koconcokekaren omat, enavpeswv hvmkis hesakekvnt omes; momis enhopokvte vrahkvn heyv nettv koconcokvres.

23 Momof, Heyvn, monkat vsvn Klist *likes*, estimvt ce kicvken omat, vkvsahmatskvs.

24 Klist laksvlke momen owalv laksvlke vkvwapkvkvret okv, momet nake eskerkv rakrvken, momet nake estoma-

hake heckuecvkvres; momat, mome tayen omat, enhopokat mahusat tis ehosvkuecvres.

25 Hecvkes, homvn cem onayvkis.

26 Monkv, Hecvkes, vnrvwvn likes; ce kicaken omat, vpehyatskvs; Hecvkes, nvthofv ehkakan likes; *ce kicaken omat*, vkvsabmatskvs.

27 Este E'chuswv em vlvketv vtoyehvtte hvsossv fvccv a vtoyehattet hvsvklatkv fvccv er a hvyvyicat omē taret ok.

28 Estvmvt o estomen nake elat ocen omat, mvn lvmhe vtelokvret okv.

29 Heyv nettv take estemerkv hoyanan vpaken hvset yomucken, hvresse hvyayvkekares, momen kococumpvu hvlwan a pvlatken, hvlwe en yekcetv take nekehoyvres.

30 Momen momof, hvlwe mimvn este E'chuswv es en kerkv heckvres; momen momof ekvnv este em vliketv omvlkvt wahokvres; momen este E'chuswv yekcetv momet vkvsvmkv rakke vpvken hvlwe em aholoce ofvn vlaken hecvkvres.

31 Momet em encelvlken pofketv en hake rakken es vtotvres, momen enake enhopokvte hotvle ostat aenkvpvken, hvlwe yuksv hvmkat yuksv hvmkan rore aenkvpvken vteloyvkvres.

32 Tokvs ke-rakko esvhopakvn en kerrvkes; e lvcce hvte lowvcket ot esse sossicof, meske vwolicen kerratskes:

33 Monkv matvpomen cemet heyv nanvke omvlkvn hecatskof, vwolicet, vhauken vlaken kerrvkes.

34 Mehenwvn ce kicvkis, Heyv honvpse hoyvneko munken, heyv nanvke omvlkvt esfvcike tvlkvres.

35 Hvlwe yvmv ekvnv esyomat sumkvres, momis vn opunvkv sumikekos.

36 Momis mv nettv, hvse-vkerkv tepakat estimvt kerrekos, hvlwe encelvlke tisem *kerrvkekos;* momis Cv'rke tvlket *kerres.*

37 Momen Nov en nettv tate omēn, este E'chuswv em vlvketvu matvpomvres.

38 Uelauke chomv nettv omof hompaket, eskaket, etepvyaket, etepvyepuece emunken mv nettv Nov perrocuko ceyat orvtes:

39 Momet kerrvkeko munken uelauke vlakvtes, momet omvlkvn cahwet, eshoyvnvtet omekv; mv omēt este E'chuswv em vlvketv tares.

40 Momof hokkolet cvpofvn welaken, hvmken eset, hvmkan wihokvres:

41 Hoktvke hokkolet 'semfulotkvn em fulotaket *kakvres;* hvmken eset, hvmkan wihokvres.

42 Monkv vketecvkes, ce Pucase hvse-vkerkv estoman vlakat kerratskekokv.

43 Momis heyvn kerrvkes, cuko-pucase hvse-vkerkv estoman horkopv vlvkvranat kerrvten omat, vketecet, en cuko hopvnkvre etektvnecekvnt omes.

44 Monkv cemeu ce metetakvkekvs; hvse-vkerkv mohmes komatskekofvn este E'chuswv vlaket omekv.

45 Monkv estimvt vtotkv hoporrene, heromat te, mv em oketv orof hompetv emvren e pucaset en cuko ohfvnke hayvte?

46 Mv vtotkv, e pucase rvlakof, momēn vfasten eshecen omat, en heres.

47 Mehenwvn ce kicvkis, Enake omvlkv ohfvnken hayvres.

48 Momis mv vtotkv holwakat, Cv pucase em vlvketvn acewices, e feke ofvn maken omat;

49 Momet em etohkvlketv vtotkvlken nafket, hacvlken vpaket hompet momet esketvn vlicecen omat;

50 Mv vtotkv e pucase nettv en nene hecekot, momet hvse vkerkv kerrekofvn vlvkvres,

51 Momet etetahcet, en liketv mekusapv-vhayvlke vpvken em mellvres; mvn hvkihketv, momen enute setetekketv ocvres.

SETENTVCKE XXV.

Momof hvlwe em ohmekketv fvcenvlke pale, mv kulke escahwe hokte epayvranat vnrvpvranc vpeyvte svhopahoyvres.

2 Momen cahkepet hoporrenvket omen, cahkepet hoporrenvkekates.

3 Mv hoporrenvkekat kulke cahwet, nehen ehopakvkekates.

4 Momis hoporrenakat vevnkvn nehen kulke svpvken escvwakvtes.

5 Hokte epayvranat acewicof, omvlkvt nocicet nocicepvtes.

6 Momen nere nvrkvpv omof huehketvt hakvtes, Hecvkes, hokte epayvranat vlakes; esosset vnrvpvkes.

7 Momof heyv fvcenvlke omvlkvt asvpvkilet, kulke emvhericakvtes.

8 Momen hoporrenvkekat hoporrenakan, Nehen pun kvpicvkes, kulke pum asiekv, kicakvtes.

9 Momis hoporrenakat em vyoposkaket, Centake esyomeyat pum oreko wites; momis mv wiyakan oh vpeyet e en nesepvkes, kicakvtes.

10 Momen nesvranet vpeyof, hokte epayvranat vlakvtes; momen emetetakakat vpaket etepvyetvn vevkvpeyvtes: momen vhauke vkhothvtes.

11 Enyupvn fvcenvlke vpvlwvt yicvtes, Pucasē, Pucasē, pun hvwecvs, makaket.

12 Momis *em* vyoposket, Mehenwvn ce kicvkis, ce kerrvkvkos, kicvtes.

13 Monkv vketecvkes, hvse-vkerkvt ot, nettv tateu estoman este E'chuswv vlakat kerratskekokv.

14 Hvlwe *em ohmekketvt* este ekvnv hopvye aye em vtotkvlke enhohike enake em wikvte omekv.

15 Momet hvmken talentv cahkepen, momet hvmken hokkolen, momet hvmken hvmken emvtes; este vtekat en yekce vrahrvkvn vevkayen: momet lvpken ayepvtes.

16 Momof mv talentv cahkepe cawvte ayet 'res neset, talentv etv cahkepen hayvtes.

17 Momen matvpomen mv talentv hokkole *cawvte*, mvu talentv etv hokkolen heckuecvtes.

18 Momis mv hvmke ēsvte ayet, ekvnvn korvtes, momet e pucase en evtokunawvn ehvtes.

19 Eryupv hofunof, mv vtotkvlke e pucase vlāket, etemfaccvtes.

20 Momen mv talentv cahkepe cawvte vlaket, talentv etv cahkepen svlakvtes, Pucasē, talentv cahkepen a'metskemvts; hecvs, mv sen hoyanat talentv cahkepen hēckuecis, maket.

21 Heres, vtotkv here, herometskat; nanvke nvcomen oh herōmetskes; nanvke sulke ohfvnken ce hayares; ce pucase em afvcketv ofvn ceyvs; e pucaset kicvtes.

22 Momen mv talentv hokkole cawvte vlaket, Pucasē, talentv hokkolen vm wiketskemvts, hecvs, talentv etv hokkolen hēckuecis, kicvtes.

23 Heres, vtotkv here, herometskat; nanvke nvcomen oh herōmetskes, nanvke sulke ohfvnken ce hayares; ce pucase em afvcketv ofvn ceyvs, e pucaset kicvtes.

24 Momof mv talentv hvmke esvte vlaket, Pucasē, hunvnwv merretv ocekot, fokayetskekatet mamet, vwahecetskekatet vteloyetskat kerrimvts:

25 Momen cv penkalemvts, momet ayit, talentv cenake ekvnv ofv ehit omimvts: hecvs, cenaken ocetskes, kicvtes.

26 E pucaset em vyoposket, Vtotkv holwvyece, enhor retskat; estvn fokayvkat mamit, vwahecvkat vteloyin kerretskemvts;

27 Monkv vn cvtokunawv esyoposkvlken em wikvranetskvtes, momen vlakvyof, cvnake ohhontv ocen cawvyvnt os, kicvtes.

28 Monkv talentv em esvks, momet talentv pale ocan emvkes.

29 Mv ocat vtekat emhoycn, tayen ocvret okv; momis ocekat mv ocat tis en cawhoyvret okv.

30 Momen vtotkv lopicekat yomuckofvn vwikvks; mvn hvkihketv, enute setetekketvu ocvres.

31 Este E'chusw encelvlke vcacakan vpaket en rakke ofvn vlakof, momofvn en rakke ohliketv vcakan oh likvres.

32 Momen ehomvn tvlwvvlke omvlkvt vtelokvres; momen yvpefikv vhecicv yvpefikv cowatv etekvpicate omēn etekvpicvres;

33 Momet yvpefikvn em vkvpervn vpoyet, momis cowatv em vkvskvnvn *vpoyvres.*

34 Momof Mekkot em vkvperv vpokan, Vwvkes, Cv'rke ec oh merrvte toyatskat, ohmekketv ekvnv vlicece vteke cem etetakuehocvten epucasvkes;

35 Cv 'lvwet on, hompetvn a'met; cv 'wvnhket on, esketvn a'met; momet este kerkekot omin, cv yvpayet;

36 Vccvkon, vc vcecet; cv nokket on, ye cv hecet; momet cuko-yekcv 'pikvyof, vn yicatskvnkekv, kicvres.

37 Momof faccvlket em vyoposkaket, Pucasē, estofvn ce 'lvwe ce hecet, ce hompiceyvt haks? monkat ce 'wvnhke *ce hecet,* esketv ce'meyvt haks?

38 Estofvn este kerketskekon ce hecet, ce yvpayeyvt haks? monkat vccetskekon ece'cceceyvt haks?

39 Monkat estofvn ce nokket on, monkat cuko-yekcv 'piketsken ce hecēt cen yiceyvt haks? kicvkvres.

40 Momen Mekkot em vyoposket, Mehenwvn ce kicvkis, Heyv etecakkvyvte lopockus mahat hvmkvteken momecatskvtet, vnen omatskvtes, kicvres.

41 Momof em vkvskvnv vpokaten, Ohhomecke toyatskat, v'nkvpaket, totkv omeyuksv-seko Setvne em encelvlke esyomat em etetakuehocvten esceyvkes:

42 Cv 'lvwet on, hompetvn v'mekot; cv 'wvnhket on, csketvn v'mekot;

43 Este kerkekot omvyan cv yvpayekot; vccvkon vc vcccekot; cv nokket on, cuko-yekcvn vpikvyan cv hecatskekvnkekv, Mekkot kicvres.

44 Momof mvu em vyoposkaket, Pucasē, estofvn ce 'lvwe, monkat ce 'wvnhke, monkat este kerketskekot, monkat vccetskekot, monkat ce nokket, monkat cukoyekcv 'piketsken ce hecēt cem vnicēkvt haks? kicvkvres.

45 Momof em vyoposket, Mehenwvn ce kicvkis, Heyv lopockus mahat hvmkvteken momecatskekatet, cv momecatskekates, kicvres.

46 Momen heyvt estemerkv yuksv-sekon esceyen; momis faccvlke hesaketv yuksv-sekon *esceyvres*, kicvtes.

SETENTVCKE XXVI.

Momen mome ocvtes, Cesvs, heyv opunvkv omvlkvn poyof,

2 Nettv hokkole hoyanof, ohhoyvnkv taranat kerratskes, momen este E'chuswv tohweklepkvn vtvrkvranen wihoyvres, en kerrepvlken kicvtes.

3 Momof plest enhomvhhotat, momen nakcokv-hayvlke,

momen este em vculvke esyomet plest enhomahtv hvlwat, Kiefvs kicetv, en cukon nvkaftvtes.

4 Momet Cesvs emvkerre ehset, elecvkvret etempunahoyvtes.

5 Momis, Hompetv-rakko omof tokon, este tekyvmketvt ocekaren, makakvtes.

6 Momen Cesvs Pervne *tvlofv*, Simv lepv en cukon likof,

7 Hoktet alepastv nakvcvnkuce neha fvmecv vcake mahe *vcvnken* svlakvtes, momet, *hompet* likof, e'kvn em oh kalvtes.

8 Momis en kerrepvlket hecakof, cvpvkhokvtes; Estomaten heyv yvmahke haks?

9 Heyv neha fvmecv enrahkv sulken wiyiyet, estemerrakan emhoye tayvtetok, makaket.

10 Cesvs kerrof, Estomen hokte naoricatske haks? vtotketv heren vc oh wikekv:

11 Estemerrakat ece 'pakvke ocatske munkvt omen, momis vntat ocatske munkv tokot omekv.

12 Heyv neha fvmecv ev'na oh kalat es ev herihocvranan momet omekv.

13 Mchenwvn ce kicvkis, Yvmv ekvnv hvmkvn estvmvt o estomen heyv opunvkv-herv eserkenvkhoyat vtekat, heyv hokte heyv momecvte esvkerrickvn onahoyvres, kicvtes.

14 Momof pale-hokkolohkakat hvmket, Cutvse Eskalev kicetvt, plest enhomvhhotan oh ayvtes,

15 Momet, Naken v'matskvr haks? momen cen huericvkares, kicvtes. Momen cvtokunawuce pale-tutcenen *em fekvranet* etemfvccakvtes.

16 Momen mvn vteken wiyetv etektvnke hopoyvtes.

17 Momen tvklike-tukseko *hompetv-rakko nettv* enhvtecesky omof en kerrepvlket Cesvs en yicvtes, Estv-

mvn ohhoyvnkv hompetskvre cem etetakuecevvre kometske haks? kicaket.

18 Momen kicvtes, Tvlofvn este hvmken em vpeyet, Mvhayvt, Vm oketv vlakes, vn kerrepvlket ve vpaken ce huten ohhoyvnkvn vfvstvranēs, makes, kicvkes.

19 Momen on kerrepvlke Cesvs kicaten momakvtes; momet ohhoyvnkv etetakuecakvtes.

20 Momen yvfke orof, pale-hokkolohkakan vpaket likvtes.

21 Momen hompakof, Mehenwvn ce kicvkis, hvmkatskat cv wiyvres, kicvtes.

22 Momen tayen e feke en nokhokvtes, momet omvlkvt, Pucasē, vnet o haks? maketvn vlicecake vlkvtes.

23 Momen em vyoposket, Mv ve vpake e'nke pvlvknv vkpikat, matvwvt cv wiyvres.

24 Este E'chuswv oh onaye cohoyvte omēn ayvranet omes: momis en holwakes, mv este wiye huerat! mv estet heckekaten omat, en hervnt os; makvtes.

25 Momof Cutvse, mv wiyat em vyoposket, Vne te, Mvhaya? makvtes. Mahketskes, kicvtes.

26 Momen hompakof, Cesvs tvkliken ehset, *E'rken* vkvsamet, kvlkayvtes, momet en korrepvlken emet, Eset, hompvkes; heyvt cv'na tes, kicvtes.

27 Momet sesketvn sehset, *E'rken* vkvsamet, e'makvtes, Omvlkvt eskvkes;

28 Heyvt cv catv setemfvccetv mucvset, holwvyeckv 'sen kvpvketvn sulken em pvlatket omekv.

29 Momis ce kicvkis, Mucv ayat heyv pvrko en lokce ce'tem eskvkvko munken, mv nettv Cv'rke eme tvlofv oh mucvse ce'tem eskvkvyof tvlkvres, kicvtes.

30 Momen yvhiketvn yvhikahkof, esosset, ekvnhvlwe Olefv kicetvn vpeyvtes.

31 Momof, Omvlkatskatet vne ve vrahkvn heyv nere

ce'lentaphoyvkvres: Yvpefikv-vhecicv nvfkares, momen yvpefikv vtelokvtc vwahvres, *maket* coket omekv.

32 Momis akvwvpikvye rohyupv ce homv taken Kalvlen vyares, Cesvs kicvtes.

33 Petvt em vyoposket, Omvlkvt ece 'rahkvn elentappvkhoye estomis, estofvn cv 'lentapiyekos, kicvtes.

34 Mehenwvn ce kicis, Heyv nere, tottolose en hunvnwv hakeko munken, vc ohfvccv ehelaksecetske svtutcenvres, Cesvs kicvtes.

35 Petvt okat, Ece 'pakit cv 'lvrane estomis, ec ohfvcev chelaksehcvkos, kicvtes. Matvpomen en kerrepvlke omvlkvt makakvtes.

36 Momof Cesvs vpaket Kersemene kicetvn rorvtes, momet en kerrepvlken, Heyvn vpokvkes, vsvn ayit mekusapvyof, kicakvtes.

37 Momet Petvn, Sepete e'ppucetake hokkolan esyomen esayvtes; momen vlicecet, efeke nokkuset, honne mahvtes.

38 Momof, Vm puyvfekcvt tayen nokkes, elkv tis oren: heyvmvn fekhonnvkes, momet vc vpaket vketecvkes, kicakvtes.

39 Momet res hopvyusen ayet, e turofvn oh lvtiket, mekusapvtes, Cv'rke toyetskat, mome tayen omat, heyv sesketv v'nkvpvkekvs; mome estomis vne komvyate tokot, ceme *kometskatet*, maket.

40 Momet en kerrepvlken em vlakvtes, momet nocicen eshecet, Hvse-vkerkv hvmkusis vc vpaket vketecatskeko tayisa? Petvn kicvtes.

41 Vketecet mekusvpvks, nake *ce* naorkepnece taye eskerretv esceyatskekaret; mehenwvn puyvfekcv vkvsamus, momis enavpeswvt yekcekos.

42 Hvtvm esvhokkolvn ayet, mekusapvtes, Cv'rke toyetskat, heyv sesketv es eskvko v'nkvpvkeko tayen omat, ceme kometskatet momekvs, maket.

43 Momen vlaket, hvtvm nocicen eshecvtes; e turwvt honhoyet omekv.

44 Momet enkvpaket, hvtvm ahyet, esvtutcenvn mekusapvtes, opunvkv matvwvn maket.

45 Momof en kerrepvlken em vlaket, Mucv nocicet, fekvpepvkes; hecvkes, hvse-vkerkv vwolices, momen este E'chuswv naorkvlke enke ofvn wihoyes, kicvtes.

46 Asvpvklvkes, vpeyvkēres; hecvkes, mv cv wiyat vwolices.

47 Momen opunaye munkof, hecvs, Cutvse, pale-hokkolohkakat hvmket vlakvtes, momen este sulke mahet eslafkv-cvpko eto-warke tis cawvket, plest en homvhhotv momen este em vculvke atotet, *yicvtes.*

48 Momen mv wiyvte eskerkvn e'makvtes, Estoman vfvnkvyat, mvt mv tares; yekcen hvlvtvkes, kicet.

49 Momen moman vpaken Cesvs em vlakvtes, momet, Heres, Lapi; kicet, afvnkvtes.

50 Momen Cesvs, *Vn* hessē, estomen vlahketska? kicvtes. Momof yicet, Cesvs hvlvtaket, esakvtes.

51 Momen hecvs, Cesvs vpakvte hvmket, e'nken rvtosecet, em eslafkv-cvpkon a ēsytes, momet plest enhomahtv hvlwat em vtotkvn casket, e hvckon en tacvtes.

52 Momof, Cem eslafkv-cvpko e huten vpikvs; eslafkvcvpko cvwakat omvlkvt eslafkv cvpkon es pvsvtkvret okv.

53 Hiyomat Cv'rke em 'pohin, lvpkusen encelvlke sulsoke pale-hokkolohkake hoyanen a vn 'tote tayes, kometskeko haks?

54 Momis estomēt Cokv, Hiyomēt omvranēs, makat esohfvckvkvr haks? Cesvs kicvtes.

55 Mv hvse-vkerkv ofvn Cesvs este sulkan kicvtes, Este horkopvn vnrape omēt, eslafkv-cvpko eto-warke tis cawet, cv 'svranet yicatske haks? Nettv omvlkvn cuko-

vcakat ofv ece 'pakvkit mvhayit likvyat, cv'satskckvnkes.

56 Momis Cokv owalvlke coyvtc esohfvckvkvren heyv omvlkvt momet os. Momof en kerrepvlke omvlkvt wikahket, pefatkvtes.

57 Momen mv Cesvs esakat hvlatet, Kiefvs plest enhomahtv hvlwan 'soh vpeyvtes, mvn nakcokv-hayvlke momen vculvke nvkaftan.

58 Momis Petvt vhopvyen vcvkaret, plest enhomahtv hvlwat en cuko hervn eroret, eceyvtes, momet vtotkvlken vpaket likvtes, yuksvn hecvranet.

59 Momen plest enhomvhhotvt, vculvke momen nvkaftvlke omvlkvt akerkueckv fvccekon Cesvs vnrvpen hopoyakvtes, elecvkvret.

60 Momis eshecvkekates; momes, akerrvlke laksvke sulket yicet omis, hvmkis eshecvkekates. Espoke akerrvlke laksvke hokkolet vlahoket,

61 Heyv *hunvnwvt*, Hesaketvmese en cuko-vcakat lekahfit, nettv tutcenofvn hayvye tayes, makvnkes, makakvtes.

62 Momen plest enhomahtv hvlwat ahuyiret, Naken vyoposketskeko? Heyv ce'nrape akerkuecat naket o haks? kicvtes.

63 Momis Cesvs opunvyekates. Momen plest enhomahtv hvlwat vyoposket, Hesaketvmese wenake likat vcvkvyen es ce hvlatit, mv Klist, Hesaketvmese E'ppuce toyetsken omat pum onvyetskvren, ce kicis, kicvtes.

64 Mahketskes; momc estomis ce kicvkis, Heyv ertopvrv este E'chuswv yekcetv em vkvpervn liket, hvlwe aholocen vpaket vlaken hecatskvres, Cesvs kicvtes.

65 Momof plest enhomahtv hvlwat em accvken selahlecvtes, *momet*, *Hesaketvmese* tvklecet opunayes, ohvtvlakat akerrvlke pu yace haks? Hecvkes, mucv *Hesaketvmese* tvklecat pohhatskes.

66 Estomēn vkerricatske haks? makvtes. Em vyoposkaket, Ele taye oren em mvttes, makakvtes.

67 Momof e turofvn em vtofkaket, nvfkakvtes; momen vpvlwvt enke-tvpeksen es tepkakvtes,

68 Klist toyetskat, ep oh owalvs, Ce tepikat estimvt o haks? kicet.

69 Momen Petv cuko-herv ofv fettvn likvtes; momen hokte mvnettet em vlahket, Cemeu Cesvs Kalvlvlke vpaketskvnkes, kicvtes.

70 Momis omvlkv ehomvn ehelaksecet, Naken maketskat kerrvkos, kicvtes.

71 Momet sohvpettvn oh osiyof, *hokte mvnette* etvt hecvtes, momet mv fullan, Heyv *hunvnwvu* Cesvs Nasvlvlke vpakvnkes, kicvtes.

72 Momen hvtvm, *Hesaketvmesen* es hocefet, Mv hunvnwv kerrvkos, maket, ehelaksecvtes.

73 Momen hofunusof etempe svpaklvtet yicet, Mehenwusan mv *hvmkat* toyetskes; cem punvkvt ec oh kerkuecekv, Petvn kicakvtes.

74 Momof vlicecet, *Hesaketvmese* es hocefet, tvhikvtes, Mv hunvnwv kerrvkos, *maket*. Momen moman vpaken tottolose en hunvnwv hakvtes.

75 Momen Pettv Cesvs em punvkv, Tottolose en hunvnwv hakeko munken, vc ohfvccv ehelaksecetske svtutcenvres, kicvte, vkerricvtes. Momet osiyet, tetayen hvkihkvtes.

SETENTVCKE XXVII.

Hvyvtikof, plest enhomvhhotat momen este em vculvke omvlkvt, Cesvs elecvret vnrvpet etemopunvyecakvtes.

2 Momet wvnayahkof, hvlvtaket, evpayv Pantvs Pilvten 'sem vpeyet, em wikakvtes.

3 Momof Cutvso, mv wiyvtc, *eleĥocvranen* ohfvccen hecof, em vkerrickv eticvtes, momet hvtvm cvtokunawuce pale-tutcenat plest enhomvhhotv momen vculvken 'res em vlakvtes;

4 Mv em mvttekat catv wiyvyat naorkit omis, maket. Momen, Mvt pum *estomet o* haks? cemet hecepvs, kicakvtes.

5 Momen cvtokunawuce cuko-vcakat ofvn tvk pvlahtet enkvpakvtes, momet ahyet e vtarvtes.

6 Momen plest en homvhhotat cvtokunawuce cawvtes, momet, Cvtokunawv hute vtehetv fvccekos, catv enrahkvt omekv, makakvtes.

7 Momen temopunvyecakvtes, momet vrkvshayv eme cvpofvn es nesakvtes, tvleporvlke hericetvn.

8 Monkv mv cvpofv, Catv cvpofvn, kihocvtet on heyv nettv oret omes.

9 Momof Cvlemiv owalv opunayvte sohfackvtes, Momen cvtokunawuce pale-tutcenat cawvtes, mv enrahkv hakaten, Eslevl e'ppucetakc enrvhecvte;

10 Momet vrkvshayv eme cvpofvn es nesvtes, Cehofv cv mellvte omen, makat.

11 Momen Cesvt evpayv ehomvn hueren, cvpayvt em 'pohvtes, Cemet Cusvlke em mekko toyetske haks? kicet. Momen, Maketskes, Gesvs kicvtes.

12 Momen plest enhomvhhotv momen vculvket vnrvpakof, naken vyoposkekates.

13 Momof, Nanvke nvcomen ec oh kerkuecakat pohetskeko haks? Pilvtet kicvtes.

14 Momen opunvkv hvmkis em vyoposkekates; mv moman evpayv tetayen em estomahvtes.

15 Momen *ohhoyvnkv* hompetv-rakko omof evpayv cuko-yekcv vtehkvlke hvmken este em enrecopet omvtes, estimvn komakat.

16 Momof cuko-yckcv vpikv kerkusen licakvtes, Pvlapvse hocefken.

17 Monkv nvkaftof, Pilvtet, Estimvn cem enrecopvkaren komatske haks? Pvlapvsen? momekat Cesvs, mv Klist kihocaten? kicvtes.

18 Enhomeckvt omecicen em wikaket omen kerrekv.

19 Ohfvccckv ohliketvn oh likof, Mv hunvnwv fvccat estomecetv ohcetskvs, mv omecicen mucv-nettv vpueckv ofvn nanvke sulket cv 'stemerriccky, maket, c 'hiwvt ohtotvtes.

20 Momis plest cnhomvhhotv momen vculvket, Cesvs sumecicet, Pvlapvsen vpohvkvren este sulkan vkvsvmepuecakvtes.

21 Evpayv vyoposket. Mv hokkolat estoman cem enrecopvkaren komatske haks? kicvtes: Pvlapvse, makakvtes.

22 Monkv, Cesvs, mv Klist kihocat, estomecar haks? Pilvtet makvtes. Etohweklepkvn svrahkekvs, omvlkvt makakvtes.

23 Momen, Estomēn? holwvke estomen momece haks? evpayvt makvtes. Momis, Etohweklepkvn svrahkekvs, maket svheremahen huehkakvtes.

24 Pilvte, naken estomeko tayet, momis yiyetv mimvt haket omen hecof, Heyv este fvccat e catv es vm mvttekos; cent momvket omvres, maket, uewvn cahwet, este sulkat e homvn e'nken okkosvtes.

25 Momof este omvlkvt vyoposkaket, E catv pumen *ep* oh *ocekvs*, pun hopuetake haken, makakvtes.

26 Momof Pvlapvsen em enrecopakvtes; momet Cesvs tepikof, etohweklepkvn svrahkvren wikvtes.

27 Momof evpayv en suletawvlke cuko tektvnke tvle men Cesvs esceyakvtes, momet *suletawvlke* etohkvlke hvmkat omvlkvn em oh vteloyakvtes.

28 Momen ena tvlecahket, kapv cahtusen vccccakvtes.

29 Momen etofvske kvpotokvn hotanahkof, e'kvn em ohlicaket, kohvn e'nkvpervn em 'pikakvtes; momet e homvn e torkowvn kunhicaket, nakhayvkekates, Cusvlke em Mekko toyetskate! kicaket.

30 Momet ohtofkaket, mv kohvn esahket, e'kvn 'sen nvfkakvtes.

31 Momen nakhayvkekat renyupvn, kapv en cvwakvtes, momet em accvken vccehcet, etohweklepkvn svrahvranet svpeyvtes.

32 Momet esossof, Silenvlke hunvnwv, Simvn hocefken eshecakvtes; mvn etohweklepkv en karonvren ohyekcicakvtes.

33 Momet Kalkorv kicetvn, mv estekvfune likat maketv tes, *mvn* yihcof,

34 Uetukse kvlakcowv etohkvlken esketv emakvtes; momen lahsof, eskeko tayvtes.

35 Momen etohweklepkv svrvhakvtes, momet em accvke, estimvt omvre eskerraket, tekvpicakvtes, momat, Vm accvke etekvpicet, vn kapv estit omvre eskerrakvnkes, owalv makvtet sohfvckvren.

36 Momen mvn vpoket, vketecakvtes:

37 Momen e'kv onvpvn esvnrvpkv hoccen svlicakvtes, Heyvt Cesvs Cusvlke em mekko tes, *maken.*

38 Momof horkopvlke hokkolet vpaket etohweklepkvn svrahrakvtes; hvmket vkvpervn *svrahken*, hvmkat vkvskvnvn *svrahken.*

39 Momen hoyvnecat nakhayvkekates, ekvn norotticaket,

40 Momet, Cemet cuko-vcakat vhopahnet, nettv tutcenuse hayetskat, e hesayecvs. Hesaketvmese E'ppuce toyetsken omat, etohweklepkvn a hvtvpkvs, kicaket.

41 Matvpomen plest enhomvhhotv, momen nakcokvhayvlke, vculvkeu nakhayvkekot,

42 Etv hesahuecvnkes; emetvwv e hesayeceko tayes. Eslevl em Mekkot on omat, hiyomen etohweklepkvn a hvtvpkekvs, momen oh vkvsvmeyvres.

43 Hesaketvmesen vfekrakkvnkes; e yacen omat, hiyomen esepekvs: Hesaketvmese E'ppuce toyis, makvnkekv, makakvtes.

44 Horkopvlke mv vpake etohweklepkv svrahrakaten matvpomen nakhayvkekates.

45 Momen hvse-vkerkv esepakan vteket yomucke ekvnv omvlkvn ohranen hvse-vkerkv esostvpakat orvtes.

46 Momen hvse-vkerkv esostvpakat mahe orof, Cesvs opunvkv yekcen es huehket, Eli, Eli, lama sepakteni? makvtes, mv, Vn Hesaketvmese, Vn Hesaketvmese, estoman ev wihketske haks? maketvt omes.

47 *Momen* etempe svpaklat pohakof, Heyv *este* Elivsen enhuehkes, makakat sasvtes.

48 Momen moman vpaken mv hvmket letiket, uepvton uetuksen fvceevtes, momet, kohvn 'sohlihcet, eskvren emvtes.

49 Vpvlwvt, Ocekvs, Elivs vlahket hesayecen omat hecvkēres, makakvtes.

50 Cesvs, hvtvm en hake yekcen es hohikof, em puyvfekevn wikvtes.

51 Momen hecvs, cuko-vcakat setentvckv onvpv elecv yeshvtapket etesetkvtes; momen ekvnv nekeyen, evtou fvlahlvtes:

52 Momen sepvlkv hauhakvtes, momen Cesvs a en kvwvpketv ertopvrvn, mekusapvlke nocicvte e'na sulket vkvwvpkaket,

53 Sepvlkv a sosset, tvlofv vcakan esceyet, sulken em e heckuecakvtes.

54 Momen sentulev, momen mv vpvkake Cesvs vketecakat, ekvnv nekeyen, momen heyv nanvke momakan

hecakof, tayen penkvlakvtes, Mehenwusen heyv Hesaketvmese E'ppuce tat tis, makaket.

55 Momen hoktvke sulket mvn fullvtes, hopvyen a hecaket, mv Kalvle awe, Cesvs vfvstake vevkvpeyvtet:

56 Mv vpvkakat, Mele Maktelv, Mele Cems Cose tepakat e'cke momen Sepete en hopuetake e'cke esyomat tates.

57 Yafke orof, Alemetvlke este enake-ocet, Cose hocefket vlakvtes, mvu Cesvs en kerrepvt omet:

58 Mvt Pilvte oh ayet, Cesvs e'na em 'pohepvtes. Momof Pilvtet ena emhoyvren, makvtes.

59 Momen Cose ena ehsof, hvnvwelv tvrke hvsvtken es ayokkofvtes,

60 Momet en sepvlkv mucvse cvton a kofvte ofvn wvkecvtes; momet sepvlkv em vhanke cvto rakken oh pvlpihcet, ayepvtes.

61 Momen Mele Maktelv Mele hvmkat tepakat sepvlkv homusen kakvtes.

62 Momen etetakueckv nettv em pvkse omof, plest enhomvhhotv Falvsevlke esyomet Pilvten em etoh vteloket,

63 Pucasē, vkerricēs mv ehosicv hesake munkof, Nettv tutcenof hvtvm a kvwvpkares, makvnkes.

64 Monkv maketsken, sepvlkv vcaken nettv tutcenat orekvs, monkon omat neren en kerrepvlket yicet horkohpēt, Pvsatkan a en kvwapket os, esten kicake wites: monkv ehoskv espoke hvteceskvn semuntvlo tares, kicakvtes.

65 Vketecvlke ocatskes; vpehyet, estomusen momecatske tayat vcaken hayvkes, Pilvtet kievtes.

66 Monkv vpeyvtes, momet sepvlkv vcaken hayakvtes, cvto sohlokpicet, vketeckv hayet.

SETENTVCKE XXVIII.

Fekvpkv-nettv hoyvnvranusen nettvcakuce *nettv* enhvtecesky hvyvtkvrane oh ayof, Mele Maktelv Mele hvmkat tepakat sepvlkv hecvranet vlahokvtes.

2 Momen hecvs, ckvnv nekeyv rakket ocvtes: Pucase em encelvt hvlwen a hvtapket, cvton vhauken em akucyihcet, oh likekv.

3 En heckv vtoychvtte omēn, em accvke hetute en hvtke omvtes.

4 Momen em penkvlakat vketecvlke fekēkakvtes, momet este pvsvtke omake hakvtes.

5 Momen encelv vyoposket, Ce penkahlvkates, hoktvken kicvtes: Cesvs, tohweklepkv svrahohvnken hopoyatskat kerrikv.

6 Yvmv sekos: kvwvpkepekv, makvnke omēt. Vthohyet, Pucase wakkvten hecvkes.

7 Momet lvpken vhohyet, pvsvtkat a en kvwvpkopat en kerrepvlken em onvyvkes hecvkes, ce homv taken Kalvlen ayes; mvn hecatskvres: hecvkes, cem onahyvkis.

8 Momen lvpken cvto-kofke penkvlkv, afvcketv rakken es enkvpvkaket, tokorkvtes, en kerrepvlken opunvkvn sem vthoyvranet.

9 Momen en kerrepvlke em onvyvranet vhoyof, hecvs, Cesvs vnrahpet, Ece 'fvckvkekvs, kicvtes. Momen vthoyet, elen en hvlvtaket, vrakkuecakvtes.

10 Momof, Ce penkahlvkates; vhoyet, Kalvlen vpeyvks, kicet, etecakkvyvten em onvyvkes, momen mvn cv hecvkvres, Cesvs kicvtes.

11 Tokvs vhoyof, vketecvlke vpvlwvt tvlofvn yicet, plest enhomvhhotan nanvke momvte omvlkvn em onvyakvtes.

12 Momen vculvke vpaket nvkaftet etempunaholiyof, evtokunawv sulken suletawvlken emakvtes,

13 En kerrepvlket neren yihcet, pu nocicof ye horkopakvnks, makvkes;

14 Momen heyvn evpayvt pohen omat, en lopvkuecēt, ce hesahueceyvres, kicaket.

15 Monkv evtokunawv evwakvtes, momet emvhahoyat vevkvyen momakvtes: momen heyv maketv Cusvlket makvke mahen heyv nettv oret omes.

16 Momof en kerrepvlke pale-hvmkontvlakat Kalvlēn vpeyvtes, ekvnhvlwe Cesvs em mellvten.

17 Momen Cesvs hecakof, vrakkuecakvtes: momis en kerkvkekat sasvtes.

18 Momen Cesvs vlahket, em punvyakvtes, Yekcetv omvlkvn ekvnv ofvt ot, hvlwe ofv tis v'mhoyes.

19 Monkv vpeyet, tvlwv omvlkvn emvhayvkes, Erke, Eppuce, Puyvfekev Vcakat hocefkv ofvn paptiset;

20 Naket o estomis ce kievkvyvte omvlkvn vkvstetv emvhayet; momen hecvkes, estofis ece 'pakvkis, ekvnv yuksv vteken, Cesvs kievtes. Emén.

OPUNVKV-HERV

MAK COYVTE.

SETENTVCKE 1.

Cesvs Klist Hesaketvmese E'ppuce em opunvkv-herv em vliceckv;

2 Owalvlke coyakvte, Hecvs, vm punvkvsarv ce homvn vtotis, mv ce homvn cen nene etetakuecvranat;

3 Vnrvwvn huehkat em opunvkvt, Pucase em vyetvn etetakuecvks, en nene lvpotlvken hahicvks, *makat* vcvkvyen.

4 Canet vnrvwv ofvn paptiset, holwvyeckv enkvpakickvn vkerrickv etickv paptiskvn 'serkenakvtes.

5 Momen Cutev ekvnv *este* omvlkvt, Celuslvme vpoke esyomat esosset oh vpeyet, omvlkvt en holwvyeckvn e ohonvyaken, Cotvne hvccen Canet vk paptisakvtes.

6 Momet Cane, rvcce-kuphe essen accet, cusse sewvnaketvn etetackvn 'sewvnvket omvtes; momet tvffo-noksv momen fo semvnole en cvmpen hompvtes;

7 Momet erkenaket, Vne 'svn yekce cv yupvn vlaket os, cunehkit, mv em estelepikv eswvnakv enrecopvye taye heretv orvkat.

8 Vne mehenwvn uewvn es ce paptisvkit ohmis: momis emet Puyvfekcv Vcakan es ce paptisvkvres, makvtes.

9 Momen mv nettv take omof mome ocvtes, Cesvs Nasvle, Kalvle ofv, vtet vlaken, Canet Cotvnen vk paptisvtes.

10 Momen moman vpakusen uewvn enkvpaket vcemkof, sutvt hauhken, Puyvfekcvt pvcehowe omēt oh hvtapken hecvtes.

11 Momen opunvkv sutvn ahvtapkvtes, Cv'ppuce vnokecke, mv ofv vc vfackusat, toyetskes, *maket.*

12 Momen moman vpaken Puyvfekcvt vnrvwvn vtohkvtes.

13 Momen Setvnet eskerren, vnrvwv ofvn nettv pale osten mvn likvtes; momet punvttvn vpakvtes; momen encelvlket vfvstakvtes.

14 Momen Cane cuko-yekcv vpihohke emohvnpvn, Cesvs, Hesaketvmese em ohmekketv opunvkv-hervn erkenaket, Kalvlen vlakvtes,

15 Momet, Oketv esfvcket on, Hesaketvmese em ohmekketv vwolet os; oem vkcrrickvn eticet, opunvkvhervn vkvsvmvks, maket.

16 Momet Kalvle vkhvse afopken yvkapof, Simv etecakkat Antolu tepakat hoyvn vkhvse vk wikaken hecvtes, rvro-poyvlket omekv.

17 Momet, Vc vcvkvhoyatsken, este em vkwiyvlke toyatskvren ce hayvkares, kicakvtes.

18 Momen moman vpaken en hoyv taken wihket, vcvkvhoyvtes.

19 Momen, ohvtvlvkusen ayof, Sepete e'*ppuce* Cems etecakkvte Cane tepakan hecvtes; mvu en hoyvn mvhericaket perrocukon vtehket omvtes.

20 Momen moman vpaken enhuehkvtes; momen e'rke Sepete perro-cuko ofvn vtotkvlke pvlhoyat vpvkaken wihket, vcvkvhoyvtes.

21 Momen Kvpvnevn esceyakvtes; momen nettvcakon lvpken senekaken eceyet, estemvhayvtes.

22 Momen em mvhakv estomahes, komakvtes, cokvhayvlke omēkot, yekcetv oce omet emvhayakekv.

23 Momen este, puyvfekcv hvsvtkekat vpiken, en senekake take ofvn likvtes; momet huchket,

24 Cesvs Nasvlvlkē, *pu* wikvs; naken pu 'tenrvwv oce haks? pu sumhuecvranet vlahketske haks? esti toyetskat ce kerris, Hesaketvmese em Vcakat *toyetskes*, makvtes.

25 Momen Cesvs, Cvyvyahket, aossvs, maket, em vsehvtes.

26 Momen puyvfekcv hvsvtkekat selahlecet, yekcicet hohikof, aossvtes.

27 Momen omvlkvt em estomahakvtes, momet ete'm 'pohaket, Heyvt nake te? heyv mvhakv mucvse nake *te?* puyvfekcv hvsvthvkekat tis, yekcetvn 'sem punayen, em apohicaket omekv, makakvtes.

28 Momen vyvkhvmkusen ohonvkv ekvnv Kalvle vfolotkan hvmecicvtes.

29 Momen senekaken asossahkof, Cems Cane tepakat vcvkvhoyen, lvpkusen Simv Antolu tepakat en cukon esceyvtes.

30 Momis Simv e 'hiwv e'cket hepetket wakkvtes; momen lvpken mv ohfvecvn em onayakvtes.

31 Momen vlahket, enken en hvlatet, akvwapvtes; momen moman vpakusen hepetketv em wihken, *est'* vfastvtes.

32 Momen yafkof, hvset vklvtiken, enokhokat omvlkvn, momen puyvfekcv holwvhoke vtehkat es en yicvtes.

33 Momen tvlofv *vpokat* omvlkvt vhauke tempen vtelokvtes.

34 Momen enokketv cahmelike vlilakat sulken em wicecet, puyvfekcv holwvhokat sulken sossicvtes; momet, kerrvket ok, mv puyvfekcvlke opvnahoyvre em etektvnecekates.

35 Momet nere nvrkvpv hoyane, hvyatkvronkot emunken, alihket, osiyet, awvnen ayet, mvn mekusapvtes.

36 Momen Simv mv vpvkakat esyomat yupvn vevkvpeyvtes.

37 Momet eshecahkof, Omvlkvt ce hopoyaket os, kicakvtes.

38 Momen, Tvlofv vwolakan esceyvkeres, mv ofvn erkenvkaret; mv esvrahkvn vlakvyvtet ok, kicakvtes.

39 Momet Kalvlen hvmecicet en senekake take ofvn erkenaket, puyvfekev holwvhokan sossicvtes.

40 Momen lepvt em vlahket, em 'pohet vtokkekvtes, Kometsken omat, ev hvsvtecetske tayes, maket.

41 Momen Cesvs em merruset, enken rvtosecet eclayvtes, Komis; hvsvtkvs, kicet.

42 Momen kican vpakusen lepvse e'nkvpahken, hvsvtkvtes.

43 Momet yekcen em vschet, lvpken vyecicvtes;

44 Momet, E vketecet, estimvn *em* punahyetskvs; momis ahyet, plest em e heckuecvs, momet ce hvsvtkat vrahkvn nanvke emetv Mose makvte es en kerkueckvn sayvs, kicvtes.

45 Momis osiyet, vlicehcet, tayen kerkuecet ohonvkvn hvmecicvtes, momat Cesvs ohvtvlakan hecken tvlofvn ceyeko tayvtes, momis lvpvtken vnrvwv vlkan aren, estvmv estomis a vwet en yicvtes.

SETENTVCKE 2.

Momen nettv *vnvcomet* yvfyaken, hvtvm Kvpvnevn eceyvtes, momen cuko ofvn likvcukat pohkvtes.

2 Momen moman vpakusen sulket nvkaften, svheremahekv, ohvtvlakat evpaye tayat etektvnkekates, vhauke tempe tis; momen opunvkvn 'sem erkenvkakvtes.

3 Momen palse es enokke hvmke, ostet sete'n kvwapen, es awet, 'sen yicvtes.

4 Momen *este* cekfat omecicen vwolicvkeko tayof, mv

likat *onvpvn* cuko ohrvnkvn *oh* vkueyicakvtes; momet tvkohlicahkof, mv pvtakv palse es enokke oh wakkan es hvtvpecicakvtes.

5 Cesvs em vkvsvmkv taken hecot, palse es enokkan em *punayet*, *Cv*'ppucē, cen naorketv ce'nkvpvkakes, kicvtes.

6 Momis cokv-hayvlke vpvlwvt, e feke take ofvn vkerricct,

7 Estomaten heyv hunvnwv Hesaketvmese tvklecet opunaye haks? estimvt naorketv kvpakice taye haks, Hesaketvmese tvlkuset *mvn* momecekon omat? *makakat* mvn vpokvtes.

8 Momen moman vpakusen eme ofv momēn vkerricaken Cesvs em vkerrickv ofvn kerrof, *em punayet*, Estomaten heyv nanvken ce feke take ofvn vkerricatske haks?

9 Naorketv ce'nkvpvkakes; palse es enokkat kicetv, monkat, Ahuyiret, cem pvtakvn cahwet, yvkvpvs, kicetv tepakat, estvmit yekcekot ome haks? kicakvtes.

10 Momis este E'chuswvt yvmv ekvnvn naorketv kvpakickv yekcetv ocat kerratskvren, (palse es enokkan,)

11 Ce kicis, Ahuyiret, cem pvtakvn cahwet, cen cukon vyepvs, (kicvtes,)

12 Momen moman vpakusen, akvwvpiket, pvtakvn cahwet, omvlkv ehomvn ossvtes; momat omvlkvt em estomahet, Hesaketvmesen vrakkuecakvtes, Hiyomē heceyvte sekos, makaket.

13 Momen hvtvm *Cesvs* osiyet, vkhvse afopken ayvtes; momet, este sulkat omvlkvt oh vpehyen, emvhayakvtes.

14 Momet hoyanof, Lefi Alfevs e'*ppuce* tokunawv vte lokv cukon liken hecvtes, momet, Vc vcvkvtes, kicvtes Momen akvwvpiket, vcvkayvtes.

15 Momen mome ocvtes, Cesvs mv en cuko ofvn hompetvn vlikof, cvtokunawv vteloyvlke, momet holwvyecvlke Cesvs en kerrepvlke esyoman vpvkaket vpokvtes; sulket omekv, momet vcvkvpeyvtes.

16 Momen cvtokunawv vteloyvlke holwvyecvlke esyoman vpaket hompen Falvsevlke cokv-hayvlke esyomat hecakof, en kerrepvlken, Estomaten cvtokunawv vteloyvlke holwvyecvlke esyoman vpaket hompet eske haks? kicakvtes.

17 Cesvs pohof, *Este* cvfencakat vlekcvn eyacvkekos, momis enokhokat *eyacakes; este* faccvlke enhuehkvranit vlakit omvkates, momis holwvyecvlket vkerrickv eticvkvren, kicakvtes.

18 Momen Cane, Falvsevlke esyomat en kerrepvlke e elvwecaket omvtes: momen yicet, Estomaten Cane, Falvsevlke esyomat en kerrepvlke e elvwecaket omen, een kerrepvlket e elvwecvkekot ome haks? kicakvtes.

19 Momen, Hokte epayvranat en cuko vtehkvlke hokte epayvranat vpake vtekat e elvwecake taye haks? Hokte epayvranat vpake vtekat e elvwecvkeko tayes.

20 Momis hokte epayvranat em eshoyvre nettv cakkakvres, momen mv nettv take omof e elvwecvkvres.

21 Momen nvpvt nake tvcke mucvsen kapv leskan *em* vlicekos; momen omat, nake mucvse vlihocat leskan en cawet os, mohmen cetakkat svhere mahe hakes.

22 Momen nvpvt pvrko opuswv mucvsen sukcv leslekan vcahnekos; meeen omat, pvrko opuswv mucvsat, sukcvn sehtet, pvlatkes, momen sukcv yvmahkvkvres: momis pvrko opuswv mucvsat sukcv mucvsen vcvnhoyvranet os, Cesvs kicakvtes.

23 Momen mome ocvtes, nettvcakon teleko cvpofv vlkan etehoyanvtes; momen en kerrepvlket, vpeyof, teleko en lokeen es mvmetvn vlicecakvtes.

24 Momen Falvsevlket, Hecvs, estomaten nettvcakon mometv tokan momake haks? kicakvtes.

25 Momen, Tewe enkusapket elawen, vpvkakateu *elawakof*, estomvte,

26 Epivrv plest enhomahtv en nettv take omof, estomet Hesaketvmese en cukon ecehyet, hecetv tvklike, mv hompesko tetayat, momis plestvlke tvlket *hompvkvranat*, hompvte, momet vpvkakateu emakvte *ohonvkv* hecatskekat haks? kicakvtes.

27 Momet, Esten nettvcakon en hayet omekot, nettvcakon este en hayvkvtet omes

28 Monkv este E'chuswv tat nettvcakon e Pucase tes, kicakvtes.

SETENTVCKE 3.

Momet senckaken hvtvm eceyvtes; momen este-hunvnwv enke yuknvtet mvn likvtes.

2 Momen, Nettvcakon em wicecvr haks? komet, vketecakvtes; vnrvpvkvret.

3 Momen este enke yuknvten, Nvrkvpvn ahucrvs, kicvtes.

4 Momet, Nettvcakon here momecetv holwvke momecetv tepakat estvt fvccvt o haks? momen hesaketv hesayecetv sumecicetv tepakat *estvt fvccvt o haks?* kicakvtes; momis nanvhokekates.

5 Momen e feke yekcakat omecicen efeknokket, cvpakket, vfulotken oh vfvnnakahkof, Ce'nken rvtosecvs, estehunvnwvn kicvtes. Momen rvtosehcen, e'nke hvtvm hvmkat ome temvpoke hakvtes.

6 Momen Falvsevlket, sosiyan vpakusen, vnrvpet, estomet elecvke tayat, Helotvlken 'sete'm punahoyakvtes.

7 Momis Cesvs enkvpaket, en kerrepvlken evpayet, vkhvsen ayvtes: momen este sulke mahet Kalvle, Cutev,

8 Celuslvme, Itumov, momen Cotvne tvpalvn a vwet vcvkvpeyvtes; momen Tilv Sitvne tepake *em* vwolakat, este sulke mahet nake rakrvken momecat pohahkof, en yicvtes.

9 Momen este cekfat omecicen, vceklvfkvkekaren, perrocukuce emetetaket em ehake emunkvren en kerrepvlken kicakvtes.

10 Sulken em wicecakvtet ok: monkv enokketv ocakat vtekat celvyetvn *komet* vyotecvtes.

11 Momen puyvfekcv hvsvthvkekat hecakof, ehomvn tvk pvlatket, Hesaketvmese E'ppuce toyetskes. maket huchkakvtes.

12 Momen oh kerkuccvkvranekon yekcen kicakvtes.

13 Momet rvnen ohcemiket, estimvn komat enhuehkakvtes; momen en yicvtes.

14 Momen vpvkakvren, momet erkenaket,

15 Enokketv wicecetv, momet puyvfekcv holwvhokat sossicetv yekcetvn ocaken vtotvret, palen hokkolohkaken mellvtes.

16 Momet Simvn Petv es vhocefvtes.

17 Momet Cems Sepete e'*ppuce*, momet Cane Cems etecakkat, (momet mvn Povnvces es vhocefhuecvtes, mv tenetke e'ppuce take maketvts,)

18 Momet Antolu, Felvpe, Paralome, Maro, Tamvse esyomat, momet Cems, Alfevs e'*ppuce*, Rateve, Simv Kenvnvlke,

19 Momet Cutvs Eskalev, mv er wiyyvte; momen cukon esceyvtes.

20 Momen este sulkat hvtvm vtelokat svhere mahet omen, tvklike hompetv tis umvkeko tayvtes.

21 Momen en hessvlket pohakof, esvranet sossakvtes, Hoporreneko hakes, makaket omekv.

22 Momen cokv-hayvlke Celuslvme ahvtvpecakat, Pelse-

pvp oces, momet este-nekricvlke semevpayv eteropotten este-nekricvlken sossicet os, makakvtes.

23 Momen enhuehkaket, opunvkv svhopakvn es em *punayet*, Estomet Setvnet Setvnen ossice taye haks?

24 Momen tvlofv em etvwv vnrvpe tekvpaken omat, mv tvlofv huereko tayes.

25 Momen cuko em etvwv vnrvpe tekvpaken omat, mv cuko huereko tayes.

26 Momen Setvnet, e vnrvpe ahuyiret, tekvpaken omat, huereko tayes, momis meyuksvn ocet os.

27 Este estomet este yekce en cukon en ceyet, nakockv em vhopvneko tayes, este yekcat taten wvnayet omekon omat; momet momofvt cuko em vhopanvres.

28 Mehenwvn ce kicvkis, Holwvyeckv, momet holwvke opunvyetv es vtvklecakis omvlkvt este en hopuetake enkvpakihocvres;

29 Momis estimvt Puyvfekcv Vcakat tvklecat enkvpvyecickv estofis sekares, momis ohfvcceckv meyuksv-sekan *em* penkvlke tares, makvtes:

30 Puyvfekcv hvsvtkekan oces, makakekv.

31 Momof etecakkakat momet e'cket yicet, topvrvn svpaklet, enhuehket ohtotakvtes.

32 Momen este sulkat, em afulotet vpoken, Ce'cke momet tecakkaketskat ce hopoyet, topvrvn *svpakles*, kicakvtes.

33 Momen em vyoposket, Estimvt cv'cke monkat tecakkakvyat to haks? kicakvtes.

34 Momet em vfolote vpokakan vfolotken oh vfvnnaket, Hecvs, cv'ckē, momet tecakkakvyat!

35 Estimvt o estomet Hesaketvmese koman momecen omat, matvwvt tecakkvyat, momet cv wvnwvt omet, *cv*'cket omekv, makvtes.

SETENTVCKE 4.

Momet hvtvm vkhvse afopken mvhayetvn vlicecvtes: momen este cekfe mahet em vteloket omen, mv omecicen perro-cukon ceyet vkhvsen vk likvtes: momen este sulkat omvlkvt vkhvse en lvpvtken *svpakle* tates.

2 Momen nanvke sulken opunvkv svhopakvn es emvhayakvtes, momet em mvhakv ofvn kicakvtes;

3 Pohvkes; Heevs, fokayvt fokayvranet ossvtes.

4 Momen mome ocvtes, fokayof, vpvlwvt nene afopken pvlatke sasvtes, momen hvlwe fuswvt yicet, lokakvtes.

5 Momen cvto vlke, fakke oce mahekan pvlatke sasvtes; momet lvpkusen hontvtes, fakke en sufken ocekokv:

6 Momis hvse kvwapkof, ettopkvtes; momet talvtes, yvlonkvn ocekokv:

7 Momen vpvlwvt etofvske vlkan pvlatkvtes, momen etofvsket hontet, nokcepelen, en lokce hayekates.

8 Momen vpvlwvt ekvnv heran oh pvlatket, em ettet hontet, ohvtvlayet, vpvlwvt pale tutcenen, vpvlwvt pale epaken, vpvlwvt cukpe hvmken hayakvtes.

9 Momen, Estimvt hvcko es pohetv ocat pohekvs, kicvtes.

10 Momet entvlkuset arof, pale hokkolohkake vpvkake em afolotakat opunvkv svhopakv *ohfvccvn* em 'pohakvtes.

11 Momen kicakvtes, Centake Hesaketvmese em ohmekketv enake ehkat kerrvranatsken ce'mhoyvket os; momis mv lvpvtke *svpaklat heyv* nanvke omvlkv opunvkv svhopakv ofvn em mehocet os:

12 Vfvnnaket vfvnnakis, hecvkekon, momet pohaket pohakis kerrvkekaren; monkon omat, estofv tis rafulhuehohcen, *en* naorketv en kvpakihoce wites.

13 Momen kicakvtes, Heyv opunvkv svhopakvn ker-

ratskeko haks? momof estomen opunvkv svhopakv omvlkvn kerratskvre te?

14 Fokayvt opunvkvn fokayet os.

15 Momen mv opunvkv fokakan heyvt mvt omakes, nene afopken *pvlatkat;* mv pohahkof, moman vpakusen Setvnet vlaket, opunvkv e feke take ofv fokakat em vkueyet os.

16 Momen matvpomen cvto vlkan fokakat heyvt omakes, mv, opunvkvn pohahkof, moman vpakusen es afvcket cvwakat tes;

17 Momet eme ofv yvlonkv ocvkekot, estomusen *mv ofv* vfekhonnaket, mv renyupvn estemerkv, hvtvm asseckv tateu opunvkv omecicen kiyapkan vpakusen elentappaket os.

18 Momen mv tofvske vlkan fokakat heyvt omakes; mv, opunvkvn pohakat,

19 Momen heyv ekvnv vkerrickvt, momen nakockv emvkerretv, momen nanvke etv eyackv esceyet, opunvkvn nokcepelakes, momen etteko hakes.

20 Momen mv ekvnv heran fokakat heyvt omakes; mv, opunvkvn pohaket, cawet, em etten hayet, vpvlwvt pale tutcenen, vpvlwvt pale epaken, vpvlwvt cukpe hvmken hayaket os.

21 Momen kicakvtes, Kulke sohhuerickv sohhuericvranekot, svkerkv elecv, monkat topv elecv eslicvranet kulken esyihoce haks?

22 Nake ehke heckvranekat sekon; nake ohrvnke vcayehocvte here kerkvranekat sekot omekv.

23 Estimvt ehvcko es pohetv ocen omat, pohekvs.

24 Momen kicakvtes, Naken pohatskat vketecvkes, svkerkv estomen svkerkuecatskat hvtvm es cem vkerkuehocvkvres: momet pohatskat ohvtvlvken ce'mhoyvkvres.

25 Mv ocat, e'mhoyvres, momet mv ocekat, ocat tis em eshoyvret ok.

26 Momen makvtes, Estet nerkvn ekvnv ofvn vwiken,

27 Momet nocet, neren nettvn akvwaṗken, estomet omat kerrekon, nerkv hontet, mahet omes; Hesaketvmese em ohmekketv *mv* omet os.

28 Ekvnvt eme aossen em etten, enhvteceskvn esse, mohmen ekv es hakat, momet mv erenyupvn ekv es hakat fvcfakan ettet os.

29 Momis em ette lokcan vpakusen estvcetvn ohceyicet os, hiyo hakekv.

30 Momen makvtes, Hesaketvmese em ohmekketv nake omet os, makvraneya? momen svhopakv estomen es vhopaycyvr haks?

31 Mvstv e nerkv hvmke, mv ekvnv ofvn fokakof, nerkv ekvnv ofv ocakat omvlkv 'sen cotkuset o estomis;

32 Fokahkof, mahet, vhockuce omvlkv 'sen rakke haket, elvcce rakrvken hayet omen, hvlwe fuswv em vpette elecvn vpokes; *mv* omet *os.*

33 Momen opunvkv svhopakv heyv omakat sulken opunvkvn 'sem punvyakvtes, 'mapohicetv umake tayat vcvkvyen.

34 Momis opunvkv svhopakvn omekat em punayvkekates; momet entvlkuset vpokof, nanvke omvlkvn en kerrepvlken em ohhvyvyicakvtes.

35 Momet mata nettvn, yafkof, Tvpalvn tiyecvkeres, kicakvtes.

36 Momen este sulkat etvn vtotahkof, perro-cuko vpikekv, esvkvpeyvtes. Momen perro-cukucvlke etvu vpvkakvtes.

37 Momen hotvle rakket kvwapkvtes, momen uemelohlvt perro vnafket vcvnkvtes, svhere mahekv perrocukot fackvtes.

38 Momen perro-cuko ofv yupv hakan oyapkv oh noce tates, momen ahonecicahket, Mvhaya, pu sumecvranat stoskometskeko haks? kicakvtes.

39 Momen akvwvpiket, hotvlen em vsehet, vkhvsen, Cvyayaket, fekhonnvs, kicvtes. Momen hotvlet fekhonnen, lekuthe rakket ocvtes.

40 Momen, Estoman momēn ce penkvlakvke haks? Estomet on vkvsvmkvn ocatskeko haks? kicakvtes.

41 Momen tayen penkalet, Heyv hunvnwv estomet ot omen, hotvle tisem, momen vkhvse tisem em apohice haks? ete kicakvtes.

SETENTVCKE 5.

Momen vkhvse tvpalvn roricet, Katvlenvlke em ekvnvn esceyvtes.

2 Momen perro aossan vpakusen este-hunvnwvt, puyvfekcv hvsvtkekat vpiken, sepvlkv vlkan aosset, vnrapvtes,

3 Sepvlkv vlkan *e* huten ocet, momen este estomet cvto-telacv tis es wvnayeko tayvte:

4 Tewolen cvto-telacv es wvnayet, momet ele semvyekcihocet omen, cvto telacv ete waret, elesemvyekciekvn tvkohlicvtet omekv; momen *este* estomet yvmvsecēko tayvtes.

5 Momen estofis, neren nettvn ekvnv hvlhawan, momet sepvlkv vlkan aret, huehket, cvton 'se warvtes.

6 Momis Cesvn hopvyen hecof, letiket, homvn latkvtes.

7 Momet yekcicet huchket, Naken pu tenrvwv oce haks, Hesaketvmese hvlwe mahat E'ppucē? Cv' stemerricetskekaren Hesaketvmese vcvkvyen es ce hvlatit cem 'pohepis, makvtes.

8 (Puyvfekcv hvsvtkeko *toyetskat,* mv hunvnwvn aossvs, kicvtet omekv.)

9 Momen, Ce hocefkv naket *o* haks? *maket* vpohvtes.

Momen em vyoposket, Lēcvt cv hocefkv *tes*, sulke toyēkv, kicvtes.

10 Momen mv ckvnvn sossicekaren tayen em 'pohepvtes.

11 Momen sukhv sulke fulle hvmket ekvnhvlhvwe vwolen nanopet fullvtes.

12 Momen puyvfekcv holwvhokat omvlkvt, Sukhvn pu cehuccvs, mvn esceyeyvren, kicet, em 'pohakvtes

13 Momen moman vpakusen em etektvnecakvtes. Momen puyvfekcv holwvhokat sosiyet, sukhvn esceyakvtes: momen sukhv fulle hvmkat omvlkvt pvfpvnet pefatket vkeleftan vkhvsen vk tasecet, vkhvsen vk nokcepelkakvtes; (*em vhonkvtkv* cukpe rakko hokkolvtekct omvtes.)

14 Momen sukhv hompvkuccakvtet pefatiket, tvlofv momet en lvpvtke ofvn onayakvtes. Momen nake momchocvten hecvranet sossakvtes.

15 Momet Cesvs en yicvtes, momet mv hunvnwv, puyvfekcv holwvke vpikvte, momet lēcv vtehkvte, accet, hoporrene haket, liken hecakvtes; momet penkvlakvtes.

16 Momen hecakvtet mv puyvfekcv holwvke vpikvte em estomvten, momet sukhv ohfvccv*u* em onayakvtes.

17 Momen em ckvnv em vtekakat enkvpvkvren em 'pohetvn vlicecakvtes.

18 Momen perro-cukon ecehyof, mv puyvfekcv holwvke vpikvtet vpvkepetvn em 'pohepvtes.

19 Mome estomis Cesvs em etektvnecekates, momis em *punayet*, *Ce* huten cen hessvlken oh ayet, heyv nake rakrvken Pucaset cem momecvten, momet cem merrvten em onvyvkvtcvs, kicvtes.

20 Momen enkvpaket, Tekapoles tvlofv ofvn nake rakrvke momvke Cesvs em momecvten tvlemicetvn vliccevtes Momen omvlkvt em estomahakvtes.

21 Momen Cesvs perro-cukon 'pihket, hvtvm tvpalvn

tikof, este sulke mahet em vtelokvtes: momen vkhvsen vwolice tates.

22 Momen hecvs, senekake semevpayvlke hvmket, Cilvs hocefket, *em* vlakvtes; momet hecof, e'le vnakvn tvk latkvtes.

23 Momet yekcen em 'pohepet, Cv'chustucc elvranuset wakkes; em wikvren, ahtet ce'nken oh wvkhokicetskvren *cem 'pohepis;* momen hesakvres, kicvtes.

24 Momen *Cesvs* vcvkayvtes; momen este sulke mahet vcvkvpeyet, vceklvfkakvtes.

25 Momen hecvs, hokte hvmke, cate fihne ohrolope pale hokkolohkaken es enokkvte,

26 Momet, nanvke sulken vlekcvlke sulket em *momecakvte* 'sestemerket, en nakockv omvlkv *es* sumecicet omis, en here hakekot, momis svhere mahvtet,

27 Cesvs ohfvccvn pohhof, este cekfe yupv vpeyat vpvket vlahket, en kapvn celayvtes:

28 Em accvke tvlkusis celayvye tayen omat, vm wikvres, makvtet omekv.

29 Momen moman vpakusen e catv fihnvtet kvrpvtes, momen mv enokketv em wikat *e'*na ofvn kerrvtes.

30 Momen yekcetv aossat Cesvs eme ofvn lvpkusen kerret, este cekfat ofvn fulotket, Estimvt vm accvken celahye haks? makvtes.

31 Momen este cekfat ce yotecat hecetskes, momat, Estimvt cv celahye haks? maketske haks? en kerrepvlket kicakvtes.

32 Momen heyv nake momecan hecvranet, vfulotken vfvnnakvtes.

33 Momis hoktet penkalet, fekeket, momet nake eme ofv moman kerret, vlahket, ehomvn tvk latket, mehenwat omvlkvn em onayvtes.

34 Momen, *Cv'*chustē, cem vkvsvmkvt temvpoken ce

nahyes; herkv ofvn vyvs, momen cem enokketv cem wikekvs; kicvtes.

35 Opunaye emunkof, senekake semevpayv *en cukon* a awat, Ce'chuste elēpes; estoman Mvhayvn ohvtvlaken naōricetske haks? makakvtes.

36 Cesvs, opunvkv mahokan pohan vpakusen, senekake semevpayvn, Ce penkahlats, vkvsvmkv tvlkusis ocvs, kicvtes.

37 Momet este estomis vcvkayvre em etektvnecekates, momis Petv, Cems, Cems etecakkat Cane esyomat tvlken.

38 Momet senekake semevpayv en cukon vlaket, estoke mahan, momen hvkihket taye wahokan hecvtes.

39 Momet ecehyof, Estomaten estoke mahet, hvkihhokatske haks? hoktucet ēlekos, momis nocepet omes, kicakvtes.

40 Momen vpelicakvtes. Momis omvlkvn esossihcof, hoktuce e'rke e'cke tepaken momen vpvkakan evpayet, hoktuce wakkan esceyvtes.

41 Momet hoktuce enken en hvlatet, Tvhrv-kumi; mv ohyvtekhoyat, Hoktucē ahuervs, (ce kicis,) kicvtes.

42 Momen vyvkhvmkusen hoktucet ahueret, yvkapvtes, *en hoktvletv* ohrolope palen hokkolohkakat omekv. Momen vhere mahen em estomahakvtes.

43 Momen nvpvt kerrekaren heren em vsehakvtes; momet hompetvn e'mhoyvren makvtes.

SETENTVCKE 6.

Momet mvn aosiyet, em ekvnvn oh 'ceyvtes; momen en kerrepvlket vcvkvpeyvtes.

2 Momet, nettvcako orof, senekake ofv mvhayetvn vlicecvtes; momen pohakat sulket em estomahakvtes, Estvmin heyv hunvnwv heyv nanvken en heckvt haks? momen heyv hoporrenkv e'mhoyat naket *o* haks, momai

vtotketv yekcvke mahis e'nke eteropotten momaket onkv?

3 Heyvt Mele e'chuswv, cuko-hayv, Cems, Coses, Cutv Simvn esyomat etecakkat toko? momen e wvntaket yvmvn epu 'pvkaket omeko? makaket. Momet en homecakvtes.

4 Momis, Owalv em ekvnv, momet en nakvlke vpvke, momet en cuko ofv tvlken vrakkuehocekot omes, Cesvs kicvtes.

5 Momet mvn vtotketv yekcat momeceko tayen, momis enokhokat nvcomusen e'nken oh wvkhokicet *em* wicecakvtes.

6 Momet vkvsvmvkekat omecicen em estomahvtes. Momet tvlofuce vlkan aret, mvhayvtes.

7 Momet palen hokkolohkakan enhuchket, hokkolaken vtotetvn vlicecvtes; momet puyvfekcv hvsvthvkekat ohfvnken yekcetvn emakvtes.

8 Momet vpeyvranat naken sehopakvkekot, chvlewv en sukcv tis, tvklike tis, monkat cvtokunawv en sukcv cvto kunawv vtehke tis:

9 Momet kapvn 'se hokkolicekot, estelepikvn vtchaket, setekkekv tvlken esvkvren kicakvtes.

10 Momet kicakvtes, Estvmv estomis cukon esceyatskat fekhonnatsket emunken, mvn enkvpaket vpeyatskvres.

11 Momen estimvt o estomet ce yvpayet cem apohicvkekon omat, mvn enkvpakatskof, vnrvpe ohkerkueckvn ce'le ofv essu vlikan fekeyvks. Mehenwvn ce kicvkis, Ohfvcecckv nettv omof Satvme Komalv tepakatet mv tvlofvn 'sem mvmomvke tares.

12 Momen sossaket, estet vkerrickv eticvkvren erkenvkakvtes.

13 Momen puyvfekcv holwvhokat sulken sossicet, enokhokat olefv-nehan es en siyet, *em* wicecakvtes.

14 Momen *Cesvs* ohfvccvn Helot mekkot pohvtes, (e hocefkvt hvmkvn pohkvtet ok,) momet, Cane paptisvt pvsvtkvten a en kvwapket os, momen monkv vtotketv yekcakat eme eteropotten momaket os, makvtes.

15 Elivs tes, vpvlwvt makaken, vpvlwvt, Owalvt, monkat owalvlke hvmke omēt os, makakvtes.

16 Momis Helot pohhof, Cane mv e'kv en tacvyvnke, mvt omes; pvsvtkvten a en kvwapket os, makvtes.

17 Helot mahusat *est'* vtoten, Canen eset, cuko-yekcv ofvn svlvfkuecvtet omekv, etecakkat Felvpe e 'hiwv Helotev vrahkvn: Helot epayvtet omekv.

18 Canet Helot em *punayet*, Tecakketskat e hiwvn epayetske tayat cem etektvnkekot omes, kicvtet omekv.

19 Monkv Helotevt en homecet, elecetvn komvtes; momis umcko tayvtes.

20 Helot, Canet este-hunvnwv fvccet, momet hvsvtket omen kerret, em penkalvtet omekv, momet vcayecvtes: momet pohof, nanvke sulken momecet, afvcket em apohicvtes.

21 Momen nettv momvre here, mv Helot heckvte nettvn yafke hompetv rakken este em wiketv, kvpetvne homvhhotat, Kalvlvlke *este en* homvhhotv esyomat en hayakof;

22 Momen mata Helotev e'chuswv hoktet eceyet, opanet, Helot momen vpvkake vpokan afvckvkuecof, mekkot, Nake estomis kometskat vm 'pohvs, momen *mvn* ce'mares, hokte mvnettan kicvtes.

23 Momet opunvkv yekcen 'setemfaccet, Naket o estomen vm 'pohetskis, vm ohmekketv en nvrkvpv tis oren ce'mares, kicvtes.

24 Momen aosiyet, e'cken em *punayet*, Naken vpohvranvya? kicvtes. Momen, Cane paptisv e'kvn, makvtes.

25 Momen moman vpakusen lvpecet mekkon em vlaket,

Cane paptisv e'kv pvlvknv vpiken lvpken v'metskvren komis, maket *em* 'pohvtes.

26 Momen mekko e feke tayen en nokke tates, *mome estomis* opunvkv yekce setemfaccat, momet mv vpake vpokvte vrahkvn vhepvketvn komekates.

27 Momet moman vpakusen mekkot mv elecvranat vtotet, e'kvn 'sem vlvkvren, makvtes: momen ayet, cukoyekcv ofvn e'kvn *en* tacvtes.

28 Momet e'kv pvlvknv vpiken hokte mvnettan 'sem vlakvtes; momen hokte mvnettat e'cken emvtes.

29 Momen en kerrepvlket pohahkof, yihcet, e'nan ehset, sepvlkv ofvn wvkecakvtes.

30 Momen vpastelvlket Cesvs em vtelokvtes, momet nanvke momecakvte, momen nanvke mvhavkvte omvlkvn em onayakvtes.

31 Momen, Awvnen vnrvwvn esceyet, vkocuknusen fekvpvkes, kicakvtes; yicat momen vpeyat sulket omen, hompetv tisem em etektvnkvkekates.

32 Momen perro-cukon vtehket, entvlkuset svkvpeyet, ekvnv tvnkan resoricvtes.

33 Momen enkvpake svkvpeyan hecakvtes, momen sulket Cesvs kerraket, tvlofv omvlkv asosset, vpeyvranan pefatket emuntvlaket, ehomvn mvn roricet, em vtelokvtes.

34 Momen Cesvs, osiyof, este sulke mahen hecet, em merrusvtes, yvpefikv vhecicv ocvkeko omakekv momet nanvke sulken mvhayvketvn vkicecvtes.

35 Momen entis hvse-vkerkv sulket hoyanof, en kerrepvlket en yicet, Heyvt vnrvwvt os, momen hiyomat hvsevkerkv sulket hoyanes;

36 Vtotetsken ekvnv vwolakan momet tvlofuce vlkan vpeyet, hompetvn e en nesvkepekvs; hompetvn ocvkekokv, makakvtes.

37 Em vyoposket, Cemet hompetvn emvks, kicakvtes.

Mômen, Tvklike enrahkv tenelyv cukpe hokkole oren er nehsēt hompvkvren emvraneya? kicakvtes.

38 Tvklike vnore nvcomen ocatska? er hecvks, kicakvtes. Momen kerrahkof, Cahkepen, momen rvro hokkolen, makakvtes.

39 Momen omvlkv tekvpakvken pvhe lanan vpoyvkvren kicakvtes.

40 Momen tekvpakvken vpokvtes, cukpe hvmken, momet pale cahkepake etekvpakvken.

41 Momen tvklike vnore cahkepan, momet rvro hokkolen cahwof, hvlwen vhecet, ohmeriyet, momet tvkliken kvlkahyet, en kerrepvlken emakvtes, ehomvn ocvkvren; momet rvro hokkolen omvlkvn em etekvpicakvtes.

42 Momen omvlkvt hompet, fvcecakvtes.

43 Momen wokockat momet rvron vhoskan svmpv fvcke palen hokkolohkaken cvwakvtes.

44 Momen tvklike vnore *cahkepan* hompakat hunvntake cukpe-rakko cahkepat mahe tates.

45 Momen moman vpaken en kerrepvlke perro-cukon vtehkepuecet ehomvn tvpalvn Persitv vfvccvn vpeyecicvtes, este sulkat etvn vtotof.

46 Momet etvn vtotahkof, enkvpaket mekusvpvranet, ckvnhvlwen ohcemkvtes.

47 Momen yafkof, perro-cuko vkhvse vknvrkvpvn vk liken, entvlkuset lvpvtken arvtes.

48 Momet kafet vtotkaken hecvtes; hotvlet mvn vnrvpet omekv; momet nere vketeokv esostvtekan vkhvsen oh yvkapet er em orakvtes, momet hoyvnetvn komvtes.

49 Momis vkhvsen oh yvkapen hecakof, Puyvfekcvt omes, komaket, huehkakvtes.

50 (Omvlkvt hecaket, fekhervkekatet ok.) Momen lvpken ete'n punayet, Ce mahlvpvtkvkekvs; vne tes; ce penkahlvkates, kicakvtes.

51 Momet oh vyaket perro-cukon ohcemket eceyvtes; momen hotvlet fekhonnvtes; momen eme ofv svhopvyesko tayen em estomahakvtes.

52 Tvklike vnorvke *nakeskerkvn* oh vkerricvkekatet ok; e feke take wvnhe hakvtet ok.

53 Momen tiyecof, Cenesvle ekvnvn yicet, lvpvtken vcayakvtes.

54 Momen perro-cukon asossan vpakusen kerrakvtes,

55 Momet mv ekvnv afulotat omvlkvn hvmecicet pefatket, arvcuken pohakan, enokhokat pvtakv oh lumhen es fulletvn vlicecakvtes.

56 Momen tvlofucvlken, tvlofv vlkan momet en lvpvtke tis, estvmv estomis eceyat, enokhokan tehoyvnkv ofvn lumhicaket, en kapv em vtekat tvlkusis celayvkvren em 'pohakvtes; momen celayakat vtekat cvfencvke hakvtes.

SETENTVCKE 7.

Momof Falvsevlket momen cokv-hayvlke vpvlwvt Celus lvmen a vwet *Cesvs* em vtelokvtes.

2 Momen en kerrepvlke vpvlwvt enke svholwvhokan, (mv okkoskvkekan okat,) es hompaken hecakof, ecayakvtes.

3 Falvsevlket momen Cusvlke omvlkvt, tewolen *e*'nken okkosvkekon omat, hompvkekot omekv, vculvke em punvkvn vcayecaket.

4 Momet nakwikv vlkan a *awat*, okkosvkekon omat, hompvkekos. Momen nanvke etv sulket ocakes, mv vcvyecetv en heckakvte, sesketv, nake vcvnkv, cvto lane nake vcvnkv, momen ohhompetv esyomat okkosetv.

5 Momof Falvsevlket cokv-hayvlke esyomat em 'pohaket, Estoman cen kerrepvlket vculvke em punvkv vcvkvyen yvkvpaket omeko haks? momis enke okkoskvkekon es hompaket os.

6 Momen, Hocce vcvkvyat Esivs ec ohfvccv taken heren owalvtes, mekusapv vhayvlke toyatskat, Heyv este *e* cukhvrpe 'svc vrakkuecaket os, momis e feke take vn hopvyeces.

7 Momis ehvperkvn v'mekusvpakes, este em vhakvn *'sest'* emvhayet, *maket.*

8 Hesaketvmese em vhakvn wiket, este em punvkvn ocatsket os, *mv* sesketv nake vcvnkv tis okkosvketv, momet mv omakat etv sulken momecatsket os; kicakvtes.

9 Momet, Momvre heren Hesaketvmese em vhakvn ehvperkuecatsket os, cem punvkvn ocatskat vcvyecatskvret.

10 Ce'rken ce'rkeu vrakkuecvs; momet, Estit erke monkat ecken ehanen omat, elekvs, Moses makvtet omekv.

11 Momis centake, Estet, e'rket ot e'cke tateu *em punayet*, Nake cen lopicvye tayat Kapan tes, mv nakemkv maketvt omen, kicen omat, *tayes*, makatsket os.

12 Momet e'rke e'ckeu ohvtvlaken naken em momece tayat vfekhonnicatsket os.

13 *Hiyomen* cem punvkv *est'* ematskvte eteropotten Hesaketvmese em opunvkv ehvperkvn hayet, momet nanvke etv mv omakat sulken momecatsket os, kicakvtes.

14 Momet este sulkat omvlkvn vtelohyof, kicakvtes, Omvlkatskat, vm apohicvkes, momet kerrvkes.

15 Nake este ofv tokat ecehyet, vhopane tayat sekos, momis nanvke asossat, mvt esten vhopvnaket omes.

16 Estimvt ehvcko es pohetv ocen omat, pohekvs.

17 Momet este sulkan wihket, cukon ecehyof, en kerrepvlket mv opunvkv svhopakv ohfvccvn em 'pohakvtes.

18 Momen kicakvtes, Cemeu momēn hoporrenvkeko toyatske haks? Nake este ofv tokat eceyat vhopvneko tayat kerratskeko haks?

19 E feke tokon, momis nvrken ecehyet, nanvke hompetv omvlkvn hvsvthihcen, vpvlvthoyan vwihoket omekv.

20 Momen makvtes, Nake este aossat, mvt esten vhopanet os.

21 Mv ofv tat, este e feke take asosset, vkerrickv hol wvhokat, empvlse oce hoktarkv, empvlse seko hoktaikv, esteleckv,

22 Horkopkv, vleskvpkv, holwvyeckv, este mvkerretv, eenyvmahkueckv, eturwv holwakat, Hesaketvmese tvkleckv, ekvsvmkv, hacohaketv a vwet os;

23 Heyv nak holwvhoke omvlkvt ofv asosset, esten vhopvnaket os.

24 Momet ahuyiret, mvn enkvpaket, Tilv Sitvne tepakat em vtekakat ofvn roret cukon eceyvtes, momet nvpvt kerrekaren komvtes, momis ehkeko tayvtes.

25 Hokte *hvmket*, mv e'chuswv hoktuce puyvfekcv hvsvtkeko vpiket omen, Cesvs ohfvccvn pohhet, vlaket, e'le tempen tvk latkvtet omekv:

26 (Mv hokte Klekvlket, em etvlwv vcvkvyen Silofenesvlke tates,) momet puyvfekcv holwakat e'chuswv ossicvren em 'pohepvtes.

27 Momis Cesvs, Hopuetake tatet fvcfvkekvs; hopuetake en tvklike eset, efv em vwiketv fvccekot omekv, kicvtes.

28 Momen em vyoposket, Momes, Pucasē, momis efvt ohhompetv elecvn hopuetake em oh wokockan hompaket os, kicvtes.

29 Momen, Heyv maketskat omecicen vyepvs, puyvfekcv holwakat ce'chuswvn osiyes, kicvtes.

30 Momen e huten rorof, puyvfekcv holwakat *e'chuswv* ossen, momen e'chuswvt topvn oh wvkechoyen hecvtes.

31 Momen hvtvm Tilv Sitvne tepakat em vtekakan enkvpaket, Tekapoles em vtekakan ropottet, Kalvle vkhvsen rorvtes.

32 Momen ehvcko poheko, punvkv em vtvcken 'sen yievtes; momen e'nken oh wvkecvren em 'pohakvtes.

33 Momen este sulkat a enkvpvken ehkusen sayct, e'nke wesakvn e hvckon em 'pikvket, momet tofiket, e tulaswvn celayvtes.

34 Momet hvlwen vhecet, hihket, Eferv, Haukvs, *maketv* tes, kicvtes.

35 Momen moman vpakusen e hvckot haukahken, e tulasfvkv enrecopkvtes, momen heren opunayvtes.

36 Momen estimvn em onayvkekaren yekcen em vsehakvtes: momis ohvtvlaken em vsehof,. ohvtvlvke svhere mahen tvlemicakvtes.

37 Momet svhopvyesko tayen em estomahakvtes, Nanvke omvlkvn heren momēces; pohvkekat pohaken, momen punayvkekat punayake *tayen* hayaket os, makaket.

SETENTVCKE 8.

Mv nettv take omof este sulke vhere mahet ot, momet nake hompvkvren ocvkekon, Cesvs en kerrepvlken enhuchket,

2 Este sulkan em merrusis, vc vpvkake munken hiyomat nettv svtutcenat orekv, momet hompetv ocvkekokv.

3 Momen hompvkekon e hute taken vtotakin omat, vpeyof, hotosvkvres; hopvyen vwakat svset omekv, kicvtes.

4 Momen en kerrepvlket, Estvmin vte saset yvmvn vnrvwv ofvn heyv *este* tvklike es fvcecvkuece taye haks? kicakvtes.

5 Momen, Tvklike vnore nvcomen ocatske haks? *kicet* em 'pohakvtes. Momen, Kolvpaken, makakvtes.

6 Momen este sulkat ekvnvn tvk vpokvren makvtes:

momet tvklike vnore kolvpakan cahwet, Hesaketvmesen vkvsamet, kvlkayet en kerrepvlken emvtes, homvn ocvkvren; momen este ehomvn ocakvtes.

7 Momen rvrocvlke nvcomusen ocakvtes: momen ohvkvsamvtes, momet mvu homvn ocvkvren makvtes.

8 Monkv hompaket fvcecakvtes; momen wokocke vhoskat svmpv fvcke kolvpaken cvwakvtes.

9 Momen mv hompakvte cukpe-rakko ostvteke tates: momen etvn vtotakvtes.

10 Momen lvpkusen, en kerrepvlket vpvkaken, perrocukon 'pihket, Talmvnurv ekvnv vlkan eceyvtes.

11 Momen Falvsevlket asosset, vpohkv en hayetvn vlicecakvtes, eskerret, nakeskerkv sutv vten hopoyaket.

12 Momen em puyvfekcv ofvn hihket, Estoman heyv honvpse nakeskerkvn hopoyake haks? mehenwvn ce kicvkis, Nakeskerkvn heyv honvpsen emhoyekares, makvtes.

13 Momet enkvpaket, hvtvm perro cukon 'pihket, tvpalvn tikvtes.

14 Momen *en kerrepvlket* tvklike svpeyetv ehosaket, perro cuko ofv tvklike vnore-hvmke 'sen hoyanat ocvkekates.

15 Momen em vcahnet, Vketecet, Falvsevlke momen Helot enake espakkueckvn *em* e vketecvkes, makvtes.

16 Momen e ete'm punahoyet, Tvkliken ocēkokv *omes*, makakvtes.

17 Momen Cesvs kerrof, kicakvtes, Estoman tvklike ocekat omecicen e ete'm punahoyatske haks? hecekot, momet kerratskeko emunke haks? ce feke take wvnhe emunke haks?

18 E turwv ocet hecatskeko haks? momet ehvcko ocet pohatskeko haks? momet vkerricatskeko haks?

19 Cukpe-rakko cahkepan tvklike vnore cahkepan kvl-

kayet em etekvpicvyof, wokocke svmpv fvcke nvcomen cawatskvnka? Palen hokkolohkaken, kicakvtes.

20 Momen cukpe-rakko ostan kolvpakan em ete *kvpicvyof*, wokocke svmpv fvcke nvcomen cawatskvnka? Momen, Kolvpaken, kicakvtes.

21 Momen, Estomet on kerratskoko haks? kicvtes.

22 Momen Persitvn vlakvtes; momen este turhecekon 'sen yicet, celayvren em 'pohakvtes.

23 Momen turhecekan enken en hvlahtet, tvlofvn 'sossvtes; momet e turwvn em oh tofket, e'nken oh ocahkof, Naken hecetska? kicet em 'pohvtes.

24 Momen vfvnnaket, Este eto yvkvpake omaken hecis, kicvtes.

25 Renyupvn e turwvn hvtvm e'nken oh ocet, vfvnnakepuecvtes; momen cvfeknihohcen, este omvlkvn heren hecvtes.

26 Momen en cukon vtotvtes, Tvlofvn eceyekot, tvlofv vtehkat hvmkis 'monahyetskvs, kicet.

27 Momet Cesvs, en kerrepvlket vpvkaken, Seselev Felepi em etvlofv vlkan sossvtes, momet vpeyof en kerrepvlken em 'pohet, Estimvt os, estet cv kicake te? kicakvtes.

28 Momen vyoposkakvtes, Cane Paptisvt, momis Elivs *makakat* sases, vpvlwvt, Owalvlke hvmkat, *makakes*.

29 Momen, Momis ceme, Estit os, cv kicatske haks? kicakvtes. Momen Petvt vyoposket, Mv Klist toyetskes, kicvtes.

30 Momen eme ohfvccvn este hvmkusis 'monayvkekaren em vsehakvtes.

31 Momen mvhayetvn vliccecet, Este E'chuswvt nanvke sulken 'sestemerkvranet os, momen vculvke, plestvlke enhomvhhotat cokv-hayvlke esyomat etvn vhepvkakvres,

momen elehohcen, nettv svtutcenan akvwvpkvres, *makvtes.*

32 Momet mv opunvkvn kerken opunayvtes. Momen Petvt hvlatet em vsehetvn vlicecvtes.

33 Momis fulotket en kerrepvlken oh hecahkof, Petvn em vsehvtes, Cv topvrvn vyvs, Setvnē, Hesaketvmese enanvke tokon, momis este enanvken vpvyecetsket omekv, maket.

34 Momet este sulkat, en kerrepvlke esyoman enhuehkof, kicakvtes, Estimvt o estomis vc vcvkvyetvn komen omat, e em ehvperkuecet, etohweklepkvn kvwahpet, vc vcvkvtekvs.

35 Estimvt o estomis en hesaketv hesayecetvn komen omat, sumecicen, estimvt o estomet opunvkv-herv momet vne *vc* vrahkvn en hesaketv sumecicen omat, mvt hesayecvret ok.

36 Este ekvnv omvlkv heckuecet omis, em puyvfekcvn sumecicen omat, naken en lopice haks?

37 Mŏnkat naken este em puyvfekcv es vyoposiket o haks?

38 Monkv estimvt o estomet, heyv honvpse hoktare momet holwvyecat ofvn vm *vlset,* vm opunvkvn em vlsvket on omat, este E'chuswvt, encelvlke hvsvthakat vpvkaken, E'rke en rakketv ofvn vlakof, mvu em vlsvret ok.

SETENTVCKE 9.

Momet, Mehenwvn ce kicvkis, yvmv svpaklat sases, clkv hecvkeko munket, Hesaketvmese em ohmekketv yekcetv 'svlaken hecahke tvlkvres, kicakvtes.

2 Momet nettv epakat hoyanof, Cesvs Petv, Cems, Cane esyoman evpahyet, kvpvken entvlkuset fullen, rvne hvlwe mahen es vcemkvtes; momet ehomvn emvrahkvtes.

3 Momen em accvke hvyayvke *haket*, hvtke mahet, hetute omvke hakvtes, mv tvrkv-hvtecv ekvnv vpokat hvmkis hvthiceko tayat oren.

4 Momen Elivs Moses vpaken em e heckuecakvtes; momet Cesvs ete'm punayakvtes.

5 Momen Petvt vyoposket, Mvhaya, yvmv fulleyat heres; momen cuko vhake tutcenen hayvkeres, hvmket cenaket on, hvmket Moses enaket on, momen hvmket Elivs enaket on, Cesvn kicvtes.

6 Nake maketvn kerrekokv; tayen penkvlakckv.

7 Momen ohvpetticet aholocet ocvtes: momen aholoce aosset opunvkv vlakvtes, Heyvt Cv'ppuce vnokeckat tes; em apohicvkes, maket.

8 Momen vyvkhvmkusen, afulotken vfvnnakahkof, ohvtvlaken estimvn hecvkekot, Cesvs tvlkuset vpaken hecakvtes.

9 Momen ekvnhvlwen ahvtvpecof, nanvke hecakat esti mvn em onayvkeko munken este E'chuswv elkv a en kvwvpke tvlken yekcen kicakvtes.

10 Momen mv maketvn entvlkuset ocakvtes, Elkv aenkvwvpketv maket o haks? maket ete'm 'pohaket.

11 Momen em 'pohaket, Estomar cokv-hayvlke Elivs tatet vlvkvranet os, makake haks? kicakvtes.

12 Momen vyoposket, Mehenwusen Elivs tatet vlvkvres, momet nanvke omvlkvn ohvhericvres, momet este E'chuswv ohfvccv hoccat, nanvke sulken 'sestemerket, nakhahoyekares, *maket os*, *kicet* em onayakvtes.

13 Momis ce kicvkis, Mehenwvt's Elivs vlakat, momen ohfvccv hoccat vcvkvyen naket o estomon komakat em momecakvtes.

14 Momet *en* kerrepvlken *em* vlakof, este sulke mahet em vfolotaken, momen cokvhayvlket vpohkv en hayaken hecvtes.

15 Momen moman vpaken este sulkat omvlkvt, hecakof, tayen em estomahet, pefatket oh vpeyet, vsekakvtes.

16 Momen, Naken em 'pohatske haks? maket, cokvhayvlken em 'pohakvtęs.

17 Momen este sulkat hvmket vyoposket, Mvhaya, cv'ppucen es cem vlahkis, mv puyvfekcv opunayeko ocat;

18 Momen estvmv estomis esat selahlecet os, momen svpvkpvkuecet, e nute setetekket, oyoke haket os: momen cen kerrepvlken em punayvyis, ossicvkvren, momis umvkeko tayis, kicvtes.

19 Em vyoposket, Aeha, este vkvsvmkv oceko toyatskat, en hofune estomusen ece 'pakvranvki haks? en hofune estomusen *vm muntvlkekot* 'sece'yvranvki haks? 'Svm vtes, kicvtes.

20 Momen 'sen yicvtes: momen hecan vpakusen puyvfekcvt selahlecvtes; momen ekvnvn tvk lvtiket, svpvkpvkuecet, pvlpakvtes.

21 Momen e'rken em 'pohepet, Heyvt oh vlakvte vtekat en hofune estomuse te? kicvtes. Momen *okat*, Estuce vteken:

22 Momen tewolen totkvn tvk *wiket*, uewvn vk wikvtet os, elecvret; momis naken momecetske tayen omat, pum merret, pum vnicvs, kicvtes.

23 Vkvsametske tayen omat, mv vkvsamat nanvke omvlkv em momvke tayes, Cesvs kicvtes.

24 Momen moman vpakusen hopuewv e'rket huehket, eturopuswv pvlatken, Pucasē, vkvsamis; *momet* vkvsvmvkan vm vnicvs, makvtes.

25 Momen Cesvs, estet pefatket yetohkvlken hecof, puyvfekcv hvsvtkekan em vsehet, Puyvfekcv opunayeko momet pohetskekat, aossvs, momet svnvcomvn ecehyetskvs, ce kicis, kicvtes.

26 Momen *puyvfekcvt* huehket, tayen selahlecet aos-

svtes; momen ele omvtes; mont omet sulket, Ēles, makakvtes.

27 Momis, Cesvs enken en hvlatet akvwapen, ahuervtes.

28 Momen cukon acehyof, en kerrepvlket ehkusen em 'pohaket, Estoman pumet ossicēko tayvt haks? kicakvtes.

29 Momen, Heyv omat, mekusvpkv momen eelvweckvt omekon omat, aosseko tayes, kicakvtes.

30 Momen mvn enkvpaket Kalvlen teropotecvtes: momen nvpvt kerrvren komekates.

31 En kerrepvlken emvhayet kicakvtet omekv, Este E'chuswv este e'nke ofvn wihoket os, momen elecvkvres, momen elehohce renyvpvn nettv resvtutcenan akvwvpkvres, *maket.*

32 Momis mv maketvn kerrvkekates, momet vpohetvn penkvlakvtes.

33 Momen Kvpvnevv vlakvtes; momen cuko ofvn *vpoket* omen, Awatskof, naken 'setenrapatskisa? kicet em 'pohakvtes.

34 Momis naken makvkekates; awof estimvt rakke mahe *taranat* 'setenrvpakvtet omekv.

35 Momen lihket, pale hokkolohkakan enhuehket, Estimvt homv haketvn komen omat, omvlkv 'sem poke omet, omvlkv em vtotkv tares, kicakvtes.

36 Momet hopucwucen eset, en nvrkvpvn licvtes; momet e sakpv ofvn ehsof,

37 Estimvt o estomet heyv hopuewuce omake hvmken cv hocefkv ofv evpayen omat vneu cv yvpayet os; momen estimvt cv yvpayen omat, vne tokon, mv vc vtotvten evpayet omes, kicakvtes.

38 Momen Cane em vyoposket, Mvhaya, hvmket puyvfekcv holwvhokat ce hocefkv ofv sossicen heceyvnks, momen epu 'cvkarekos; momen em vseheyvnks, epu 'cvkarekokv, makvtes.

39 Momis Cesvs makvtes, Em vschhatskvs, este estome, cv hocefkv ofv nakeskerkvn momecet, lvpken vc ohfvccv holwaken opunaye tayat sahsekot ok.

40 Mv pu'nrvpekat pum vpvlhvmken hueret omekv.

41 Mehenwvn ce kicvkit omikv, Estimvt o estomet, Klist enake toyatskekv, cv hocefkv ofvn uewv csketv sesketuce es ce'mvken omat, em feketv en sumikekos.

42 Momen estimvt o estomet *heyv* lopucke vç ofvn vkvsvmakat hvmken elentappuecen omat, enfolotkv en cvtot e nokwv vtvriken, uehvtkv vk wihokat mit en heret os.

43 Momen ce'nket ce 'lentappuecen omat, tvcvs, vnvttet hesaketv eceyetskat mit cen heret os, enke hokkolen ocet, elkv tvlofv, totkv vsleko tayan eceyekot:

44 Mv en cuntv elekon, totkv vslekan.

45 Momen ce'let ce 'lentappuecen omat, tvcvs, vnvttet hesaketv eceyetskat mit cen heret os, ce'le hokkolen ocet, elkv tvlofv, totkv vsleko tayan *ce* tvk wihokekon:

46 Mv en cuntv elekon, totkv vslekan.

47 Momen ce turwvt ce 'lentappuecen omat, ossicvs: *ce* turwv hvmkusen ocet Hesaketvmese em ohmekketv eceyetskat mit cen heret os, *ce* turwv hokkolen ocet elkv tvlofv totkv ce tvk wihokekon:

48 Mv en cuntv elekon, totkv vslekan.

49 Omvlkvt totkvn es okcvncvmpehocen, nake ohnekrickv vtekat okcvnwv es vpahoyvret ok.

50 Okcvnwvt heres, momis okcvnwvt en yekcen sumecicen omat, naken es svpvtecatskvr haks? Ec ofvn okcvnwvn ocet, herkvn ete'm ocvkes.

SETENTVCKE 10.

Momen ahuyiret, mvn enkvpaket, Cotvne tvpalv Cutev em vtckakan eceyvtes; momen este sulsokat hvtvm em

vtelokvtes; momen mecvnto omet hvtvm emvhayakvtes.

2 Momen Falvsevlket en yicet, Hunvnwv *e* hiwv wiketv em etektvnke te? *kicet* eskerret em 'pohakvtes.

3 Momen em vyoposket, Moses naken ce kicvkvt haks? kicakvtes.

4 Momen, Moses, nakcokv es wiketvn en hoccihcet wiketv etektvnecvtes, kicakvtes.

5 Momen Cesvs vyoposket, Ce feke take em wvnhe omecicen heyv vhakvn cen hoccievtes:

6 Momis nake hocvckvte em vliceckv vteken Hesaketvmeset hunvnwv hokte tepakan hahicvtes.

7 Momen heyv omecicen hunvnwv e'rke e'ckeu wihket, e hiwvn hvlvtvres;

8 Momen mv hokkolat vpeswv hvmkusvres; monkv mv svnvcomvn hokkolet omeks, momis vpeswv hvmkus.

9 Monkv mv Hesaketvmese tehvlvtepuecvte estet tekvpihcats, kicakvtes.

10 Momen cuko ofvn en kerrepvlket mata *nake* ohfvccvn hvtvm em 'pohakvtes.

11 Momen, Estimvt o estomet e hiwvn wihket, etvn epayen omat, vnrvpet hoktaret os.

12 Momen hoktet e'hen wihket, etvn en liken omat, hoktaret os, kicakvtes.

13 Momen hopuetakucen 'sen yicakvtes, celayvkvren: momen *en* kerrepvlket mv esyicakan em vsehakvtes.

14 Momis Cesvs hecof, efeknokket, Hopuetakucc vc oh vwepvre em etektvnecet, em vsehhatskvs; mv omakat Hesaketvmese em ohmekketvt omekv.

15 Mehenwvn ee kicvkis, Estimvt o estomet hopuewuce omet Hesaketvmese em ohmekketvn e enakuccckon omat, ecehyckos, kicakvtes.

16 Momet e sakpv ofvn cawet, enken oh wvkhokicet, ohmerrakvtes.

17 Momet vyetvn ossof, hvmket lētket vlahket, e vtokkekvtes, momet, Mvhayv heretskat, nake estomvyatet hesaketv yuksv-sekon epoyar haks? *kicet*-em 'pohvtes.

18 Momen Cesvs, Estoman here cv kicetske haks? herat hvmkusis sekos, Hesaketvmeset omekon omat.

19 Vhakv *palan* kerretskes, Hoktahretskvs, Elehcetskvs, Horkohpetskvs, Fvccekon akeriyetskvs, Fvccekon vkonahhetskvs, Ce'rken, *ce*'ckeu vrakkuecvs; kicvtes.

20 Momen vyoposket, Mvhaya, heyv omvlkvn cv mvnettusvte vteke vfaste vtecicvyvtes, makvtes.

21 Momof Cesvs hecet, vnokecvtes, momet, Nake hvmket cem vhoskes: ahyet, nanvke estomen ocetskat omvlkvn wiyet, estemerrakan emvkvs, momet hvlwe ofv nake ocetskvres; momet ahtet, etohweklepkvn kvwahpet, vc vcvkvtes, kicvtes.

22 Momen mv maketv omecicen fekherekates, momet cfeke nokket ayvtes; nakeockv rakrvken occt omekv.

23 Momen Cesvs fulotket hecet, en kerrepvlken *em punayet*, Mvtvwwvt nakeockv ocakat Hesaketvmese em ohmekketv eceyetv en yekcvke tares! kicakvtes.

24 Momen *en* kerrepvlket em opunvkv omecicvken em estomanakvtes. Momis Cesvs hvtvm vyoposket, Hopuetakē, mvtvwwvt mv nakeockv em enhonrakat Hesaketvmese em ohmekketv eceyetv en yekcvket os!

25 Rvcce kuphe esropottv c turwv ropotte tayat en yekce mahekon, este enakocv mimvt Hesaketvmese em ohmekketv eceyetvt en yekcet os, kicakvtes.

26 Momen svhopvyesko tayen em estomahakvtes, Monkv estimvt hesake taye haks? ete kicaket.

27 Momen Cesvs oh hecaket, Este em momvkcko tayes, momis Hesaketvmese tat monkot os; nanvke

omvlkvt Hesaketvmcse em momvke tayet omekv, makvtes.

28 Momof Petvt, Hecvs, nake omvlkvn wihket, ece 'cvkfullēs, kicetvn vlicecvtes.

29 Momen Cesvs vyoposket, Mehenwvn ce kicvkis, Estimvt vc *vrahkv*, momet opunvkv-herv vrahkvn cuko, tecakkak , ewvntake, erke, ecke, ehiwv, hopuetake, ekvnv esyoman wihket,

30 Hiyome tan cukpe hvmken, cuko, tecakkakat, ewvntake, eckvlke, hopuetake, ekvnv esyoman *en hecket*, vsecckvu *en hecket;* momet ekvnv vlvkvranat ofv hesaketv yuksv seko epoyvranekat sekot os, kicakvtes.

31 Momis enhvteceskv taranat espoke sulket *ocakes*, momen espoke taranat enhvteceskvt *ocakes.*

32 Momen Celuslvmen oh vpeyet nene oh fullvtes; momen Cesvs ehomvn ayvtes; momen em estomahakvtes; momet vcvkvpeyof, penkvlakvtes. Momen hvtvm palen hokkolohkakan evpayet, nanvke ohlvtkvranan em onvyvketvn vlicecvtes,

33 Hecvs, vcemecēt Celuslvmen oh vpeyēs, momen este E'chuswv plest enhomvhhotv cokv-hayvlke *em* wihokvres: momen elkvn 'sem fvccecet, Centilvlken em wikvkvres:

34 Momet nakhayvkekot, tepkvkvres, momet oh tofket elecvkvres; momen nettv svtutcenan hvtvm akvwvpkvres, *maket.*

35 Momof Sepete e'ppucetake Cems Canc tepakat em vlahohket, Mvhaya, nake estomen komevat pum momecetskvren komēs, makakvtes.

36 Momen, Naken cem momecvkaren komatska? kicakvtes.

37 Cem vrakketv ofvn, hvmket cem akvpervn *lliken*, hvmkat cem akvskvnvn *liken* kakeyvren pu'mvs, kicakvtes.

38 Momis Cesvs, Naken vpohatskat kerratskekos. Sesketv 'sceskvyat 'seskatsken, paptiskvn es paptiskvyat es paptiskatske taye haks? kicvtes.

39 Momen, Momeyc tayes, kicakvtes. Momen Cesvs, Mehenwvn sesketv es eskvyat 'seskatskvres, momet paptiskvn es paptiskvyat es paptiskatskvres:

40 Momis vm akvperv momet vm akvskvnv liketv *est'* emvranvyat cvnake tokot os, momis mv em ctetakuehocat *emvkhoyvres*, kicakvtes.

41 Momen mv palat pohakof, Cems Cane tepakat vnrvpet cvpvkketvn vlicecakvtes.

42 Momis Cesvs enhuchkaket, Mv, Centilvlken ohfvnkaket os, komhoyat pucassetvn es ohvfvstaket, momet en rvkrakvt yekcetvn es ohmekkaket omat kerratskes.

43 Momis cem eteurvwv take momvranekot os, momis ece 'pakvkat estimvt rakke haketvn komen omat, cem vtotkv tares:

44 Momen ece 'pakvkat estimvt o estomet enhomahtv haketvn komen omat, omvlkv em vtotkv tares.

45 Este E'chuswv tisem em vtothokvranekon, *est'* em vtotkvret *vlaket*, en hesaketvn sulken es nesctvn *est'* emvranet vlakvtet omekv, kicakvtes.

46 Momen Cvlekon yicvtes; momet mvn enkvpakof, en kerrepvlke este sulke mahe esyomat vpvkaken, Patemevs turheceko, Temevs e'ppucet, nakvpohet nene afopken likvtes.

47 Momet Cesvs Nasvlvlket omat pohof, Cesvs, Tewe E'ppucē, vm merrvs, huehket maketvn vlicecvtes.

48 Momen sulket, cvyayvkvren *kicet*, em vsehakvtes: momis ohvtvlaken svhere mahen huehket, Tewe E'ppucē, vm merrvs, kicvtes.

49 Momen Cesvs huyiret, enhuchhokvren makvtes;

momen, Fekhvmket ahuervs; ce'nhuehkes, kicet, turhe cekan enhuchkakvtes

50 Momen en kapvn vkiyet, ahuyiret, Cesvs em vlakvtes.

51 Momen Cesvs vyoposket, Naken ce 'stomecaren kometske haks? kicvtes. Hunvnwv turhecekat, Pucasē, renakvt vn heckate! kicvtes.

52 Momen Cesvs, Vyepvs, cem vkvsvmkvt temvpoken ce hahyes, kicvtes. Momen moman vpakusen hecet, nenen *ayei* Cesvs vcvkayvtes.

SETENTVCKE 11.

Momen Celuslvmen vwolicaket, ekvnhvlwe Olefvn, Perfec Pervne tepakat *roricet* en kerrepvlke hokkolen vtotet,

2 Tvlofuce ce homuse ocan cukolvkvks, momet, cukolakatskan vpakusen corakko-wakuce este oh likvte sekan wvnvken eshecatskvres; enrecohpet, svm vthoyvks:

3 Momet este estomet, Estoman heyvn momecatske haks? ce kicvken omat, Pucaset eyacet omes; kicatskvres, momen moman vpaken atoivres.

4 Momen vhoyet, corakko-wakuce fettvn, vhauke tempe, nene tohvlacan wvnvken eshecakvtes: momet enrecopakvtes.

5 Momen mvn svpaklat vpvlwvt, Corakko-wakucen enrecopatskat nak estomatske haks? kicakvtes.

6 Momen Cesvs kicakvte etvpomen kicakvtes; momen vpeyecicakvtes.

7 Momen corakko-wakucen Cesvs 'sem vlahokvtes, momet em vchoyetvn oh ocakvtes; momen oh likvtes.

8 Momen sulket em vchoyetvn nenen oh pvtapicakvtes, momen vpvlwvt etolvocen a warct, nenen oh pvtapicakvtes.

9 Momen homvn vpeyat, momen yupv vpeyateu hueh-

kaket, Hosanv; Pucase e hocefkv ofvn vlakat oh merrvkvtet *omes:*

10 Tewe pu'rke em ohmekketv Pucase e hocefkv ofv vlakat ohmerrvket *omekvs:* Hosanv hvlwe mahat ofvn, makakvtes.

11 Momen Cesvs Celuslvmen *ecehyet,* cuko-vcakan eceyvtes, momet vfulotken nak omvlkvn oh vfvnnahkof, yafke hvse-vkerkvt omen, palen hokkolohkakat vpvkaken, Pervnen 'sossvtes.

12 Momet rempvksen, Pervnen rafulehcof, elvwe tates.

13 Momet hopvyen ke-rakko em vpe esse ocen hecet, nake oh ocen eshece taye witen omat *komet* oh vlakvtes; momet oh vlahkof, esse tvlkusen eshecvtes; ke-rakko em oketv *hvte* orekatet ok.

14 Momen vyoposket, Mucv vtekat estimvt cem etten pvpekares, meyuksv-sekon, kicvtes. Momen en kerrcpvlket pohakvtes.

15 Momen Celuslvmen yicvtes; momen Cesvs, cukovcakan ecehyet, cuko vcakat ofv wiyye momen nesakaten sossicetvn vlicehcet, tokunawv esyoposkvlke em ohhompetv, pvce-howe wiyakate em ohvpoketvu *en* cektulcecvtes;

16 Momet nvpvt nake vtehkv monkat nake vcvnkv cuko-vcakan 'setehoyvnvren em etektvnecekates.

17 Momet emvhayvtes, Tvlwvvlke omvlkvt vn cukon mekusvpkv-cukon kicvkvres, *maket* coket omeko haks? momis centaket horkopvlke em vpoketvn hayatskes, kicet.

18 Momen cokv-hayvlket plest enhomvhhotv esyomat pohakvtes, momet nak estomecet elecvke tayan hopoyakvtes; este sulkat omvlkvt em mvhakv estomahe 'sem momakat omecicen em ponkvlakvtet ok.

19 Momen yafkof, tvlofvn ossvtes.

20 Momen hvthvyvtke, hoyvnecof, ke-rakko em vpe yvlonkv oren talen hecakvtes.

21 Momen Petvt vkerricet, Mvhaya, hecvs, ke-rakko em vpe ohtvhiketskvnke yuknepes.

22 Momen Cesvs vyoposket kicakvtes, Hesaketvmese ofvn vkvsvmkvn ocvks.

23 Mehenwvn ce kicvkit okikv, Estimvt o estomet heyv ekvnhvlwen, Vkueket, uchvtkvn ce'k wihokekvs, maken omat, momet e feke ofv melohlekot, navkke ocvrane makat vkvsâmen omat, nake makan ocvres.

24 Monkv ce kicvkis, Emekusapatskof, nak estomvken ce yacvkat ocvranatskât vkvsvmvks, momet ocatskvres.

25 Momet emekusapet svpaklatskof, estimv vnrvpen naken ocatsken omat, es em wikvks; Ce'rke takeu hvlwe likat cen naorketv taken es cem wikvkvren.

26 Momis es em wikatskekon omat, Ce'rke takeu hvlwe likat cen naorketv taken es cem wikvhkekos.

27 Momen hvtvm Celuslvmen yicvtes; momen cukovcakat ofvn yvkapof. plest enhomvhhotv, cokvhayvlke vculvke esyomat en yihcet,

28 Yekcetv estomen heyv nanvke es momecet ometske haks? momen estimvt heyv nanvke momecetvn yekcetv ce'me haks? kicakvtes.

29 Momen Cesvs vyoposket, Vncu nake hvmken cem 'polvranvkis, momen vm vyoposkvkes, momen yekcetv estomen heyv nanvke es momecit omvyat cem onayvkares.

30 Cane em paptiskv, hvlwen vte tat haks? monkat este enake tat haks? vm vyoposkvkes, kicakvtes.

31 Momen e ete'm punayet makakvtes, Hvlwe vten makēn omat, Monkv estoman vkvsvmatskekat haks? pu kicvres.

32 Momis, Este enakets, makēn omat; esten em pen-

kvlakvtes, *este* omvlkvt Cane owalv mehenwe tate omecaket omekv.

33 Momen vyoposket, Kerrēkos, Cesvn kicakvtes. Momen Cesvs vyoposket, Vneu yekcetv estomen heyv nanvke es momecit omvyat cem onayvkvkos, kicakvtes.

SETENTVCKE 12.

Momet opunvkv svhopakv es em punvyvketvn vliccvtes. Este hvmket pvrko cvpofvn ahocvtes, momet eto lane tohopken afolotecihcet, pvrko opuswv vcvnkv *ocvranan* en koriyet, cuko-hvlwvn hayet, vfastvlken em wikvtes, momet ekvnv hopvyen ayvtes.

2 Momet oketv orof, vfastvlken vtotkvn vtotakvtes, vfastvlket pvrko cvpofv em etten emvkvren.

3 Momen eset, rukahfet, nakoccken vyecicakvtes.

4 Momen hvtvm vtotkv etvn ohtotakvtes, momen mvn cvton 'svfvllet nvfkaket, ekvn *em* vnvttecet, vlesketv vpvken celayvkvten vyecicakvtes.

5 Momen hvtvm etvn vtotvtes, momen mvn elecakvtes, momet eti sulken; vpvlwvn rukafet, vpvlwvn pvsvtakvtes.

6 Monkv hvmket em vhoskvtes, e'ppuce vnokeckusat; espoken mvu ohtotakvtes, Cv'ppucen vrakkuecvkvres, maket.

7 Momis mv vfastvlket e ete'm punayakvtes, Heyvt pucase mvnettv tes; vwvks, elecvkeres, momen enake taranvtet punake tares, makaket.

8 Momet eset, clehcet, pvrko cvpofvn ossicakvtes.

9 Monkv pvrko cvpofv e pucaset naken estomvre te? vlahket, mv vfastvlken pvsvtvres, momet pvrko cvpofvn etin emvkvres.

10 Momen heyv hoccat, Mv cvto tohtarvlke vwikvte kvnowv em ekv hakes;

11 Heyvt Pucase nake momecvte tes, momet pun renakv ehomvn estomahet os, makat, hecatskvte seko haks?

12 Momen esetvn komakvtes, eme vnrvpen opunvkv svhopakvn opunayen kerraket ok; momis este sulkan em penkvlakvtes; momet wiket vpeyvtes.

13 Momet *em* opunvkv ofvn esvkvren Falvsevlke Helotvlke esyomat vpvlwusen vtotakvtes.

14 Momen yihcof, Mvhaya, mehenwetsket ot, este stoskometskekat kerrēs, Hesaketvmese em vyetv mehenwetv ofvn mvhayet, este en heckv moskometskekot omekv: Ekv feketv Sesv emetv fvccvt o haks? monko haks?

15 Emeyvre te? monkat emēkare te? kicakvtes. Momis em mvkerretv taken kerret, Estoman es cv kerratske haks? tenelyvn 'svm vwvks, hecaren, kicakvtes.

16 Momen esyicvtes. Momen, Heyv vhake momen en hoccvt estimv enake *te?* kicakvtes. Momen Sesv enakē, kicakvtes.

17 Momen Cesvs vyoposket, Sesv enanvken Sesvn emvkes, momet Hesaketvmese enanvken Hesaketvmesen, kicakvtes. Momen eme ohfvccvn em estomahakvtes.

18 Momof Satusevlket, mv, Elkv akvwvpketv sekos, makakat en yicvtes; momen em 'pohet makākvtes,

19 Mvhaya, Moses pun hoccicat, Hunvnwv etecakkvte hopuetaken ocekot elet, e'hiwvn wiken omat, etecakkatet e'hiwvn epayet, honvpse etecakkvten em mahecvres, *makvtes.*

20 Monkv etecakkvte kolvpaket fullvtes; momen homahtatet hokten epahyet, elof, honvpsen wikekates.

21 Momen svhokkolat epahyet elvtes, momet mvu honvpsen wikekates; momen svtutcenat matvpomen.

22 Momen mv kolvpakat epayakvtes, momet honvpsen wikvkekates; omvlkv 'sem poken hokten elvtes.

23 Monkv elkv akvwvpketv omof, akvwvpehcof, mv

kolvpakan estomat e hiwv tar haks? mv kolvpakat epayakvtet omekv.

24 Momen Cesvs vyoposket kicakvtes, Cokan, monkat Hesaketvmese en yekcen kerratskekat omecicen cem etehoskvket omeko haks?

25 Elkv raenkvwvpehcof, etepayaket, monkat etepayepuchocekos; momis encelvlke hvlwe tvlofvn vpoke omaket omekv.

26 Momen pvsatkvte akvwvpecvranat ohfvccv Moses en cokv ofvn ohonayatskekat haks, eto-fvske ofvn Hesaketvmese *Moses em punayat*, Vnet Eplehame en Hesaketvmese, Iseke en Hesaketvmese, momet Cekvpe en Hesaketvmese *toyis*, makvte?

27 Pvsatkvte en Hesaketvmese tokon, momis wenahokat en Hesaketvmese tes; monkv tayen cem etehoskvket os.

28 Momen cokv-hayvlke hvmket vlahket, ete'm punahoyaken pohet, momet heren em vyoposkaken hecet, Vhakv omvlkv enhvteceskv naket o haks? *maket* em pohvtes.

29 Momen Cesvs, Vhakv omvlkv enhvteceskvt *heyv tes*, Aeha Eslevl toyetskat, apohicvs; Pucase pun Hesaketvmese Pucase hvmkuset os;

30 Momen Pucase cen Hesaketvmesen ee feke omvlkvn, cem puyvfekcv omvlkvn, cem vkerrickv omvlkvn, cen yekce omvlkvn es vnokecetskvres: heyvt vhakv enhvteceskv *tes*.

31 Momen svhokkolat, *mv* omēt *ot*, heyv *tes;* E vnokecetskat etvpomen cem vwolicvn vnokecvs: heyv vhakv *hokkole* 'sen rakkat sekos, *maket* vyoposkvtes.

32 Momen cokv-hayvt kicvtes, Heres, Mvhaya, mehenwvn opunahyetskes, Hesaketvmese hvmkuset omen, eti sahsekot ok.

33 Momen efeke omvlkv, vkerrickv omvlkv, puyvfekcv

omvlkv, momet yekce omvlkv es vnokecetv, momet e vnokecat etvpomet *em* vwolicv vnokecetv nake ohnekrickv temvpokakat omvlkv, momet nake pvsvthoyvranat senhoyvnet omes.

34 Momen hoporrenet vyoposken Cesvs hecof, Hesaketvmese em ohmekketvn em vhopvyecetskekos, kicvtes. Momen mv vtekat estimvt vpohkv en hayetv fekhvmkekates.

35 Momen cuko-vcakat ofv Cesvs estemvhayof, Estomen cokv-hayvlket, Klist Tewe E'ppucet os, makaket o haks?

36 Puyvfekcv Vcakat eteropotten *opunayet*, Tewe mahusat, Pucaset cv Pucasen em *punayet*, Vm akvpervn liketske munken, cen horrvlke ce 'leohsehoyickvn hayares, makvtet os, makvtes.

37 Monkv Tewe mahusat e Pucasen kicet os, *momof* estomaten e'ppucet o haks? vyoposket kicvtes. Momen este sulkat afvckvket em apohicakvtes.

38 Momen em mvhakv ofvn, Cokv-hayvlken *em* e vketecvkes, mv accvke cvpcvke es fulletvn, momet nakwikv vlkan vseketvn,

39 Senekake ofv ohliketv svmmomvkns mahat em vlostakat: momet hompetv-rakko omof liketv enhomvhhotan;

40 Hoktvke oyevlke en cuko lokakat, momet vhayet, cvpcvken meknsvpakat; heyvt senhoyvnen ohfvcceckvn en heckvkvres, kicakvtes.

41 Momet Cesvs cvtokunaphute homusen liket, estomen este sulkat cvtokunawvn cotokunaphuten vtehakan hecvtes: momen nakocvlke sulket sulken vtehakvtes.

42 Momen hokte oye nakoceko vlahket cvto-kunawv lopuckus mahat hokkolen vtehvtes, mvt hoporrenkv en nvrkvpvn oret os.

43 Momen en kerrepvlken enhohiket, Mehenwvn ce kicvkis, Heyv oye estemerrat tokunaphute vtehakat omvlkv senhoyvnen vtehet os.

44 *Heyv* omvlkvt enake take sulkat asossen vtehahket omen, emet em estemerketv asossen nake ocvte omvlkvn, mv vhesakvte omvlkvn, vtehet os, kicakvtes.

SETENTVCKE 13.

Momen, cuko-vcakan ossof, en kerrepvlke hvmket, Mvhaya, cvto momet cuko estomakan hecvs; kicvtes.

2 Momen Cesvs vyoposket kicvtes, Heyv cuko rvkrakan hecetska? cvto hvmkusis etohlike vwihokekat vhoskat sekares.

3 Momen, cuko-vcakat ehomusen ekvnhvlwe Olefvn likof, Petv, Cems, Cane Antolu esyomat ehkusen em 'pohakvtes,

4 Estofvn heyv nanvke ocvranat, momet heyv nanvke momvkvranof, naket eskerkv *taranat*, pum onvyvs.

5 Momen Cesvs em vyoposket, maketvn vlicecvtes, E vketecvkes, estit ce mvkerrvkekaren.

6 Sulket cv hocefkv ofvn yicet, *Klist* toyis, maket, sulken chosvkuecvret ok.

7 Momen horre ohfvccvn, momet horre ehonvkvn pohatskof, ce naorvkates, *mv omakat* ocvkvranat tvlkuset omekv, momis meyuksv hvtet *omes*.

8 Tvlwvt tvlwvn vnrvpet, momen tvlofvt tvlofvn vnrvpet vkvwvpkvranet omekv; momen ekvnv nekekv estomis ocvkvres, momen elaukot momen feknokketvt ocvkvres: heyv nanvke efeke nokketv vlicecakat *tes*.

9 Momis e vketecvkes, tekueketvn ce wihokvkvres; momet senekake vlkan ce tephokvkvres: momet cv hocefkv vrahkvn evpayvlke momet mekkvlke ehomvn es ce yihocvkvres, mv vnrvpe kerkueckvn.

10 Momen heyv opunvkv-herv tawvn tvlwvvlke omvlkv en tvlemihocvranet os.

11 Momis *ce* yvpayet, ce wihokof, naken makvranatskat enhomvn vkerrihcatskvs, momet homvn ohvkerrihcatskvs: momis mv hvse-vkerkv ofvn nake ce'mhoyat mvn makvranatsket os: cemet opunayatskēkon, Puyvfekcv Vcakat opunayet omekv.

12 Momen tecakkvtet tecakkaten elkvn em wikvres, momen erket eppucen; momen hopuetaket eckvlke vnrvpen vkvwvpecet, pvsvthoyvren omecicvkvres.

13 Momen cv hocefkv vrahkvn *este* omvlkvt cen homecvkvres; momis estimvt emunket emeyuksicat, mvt hesakvres.

14 Momis enhomeckv tvneeicvranat Tanvle owalv opunvyecvte huervranekaten hueran hecatskof, (estimvt ohonayat kerrekvs,) momof Cutevn vpokat ekvnhvlhawan oh pefatkekvs:

15 Momen cuko onvpv oh likat hvtvpiket, cukon eceh yats, momet nake cuko ofv ocat cawvret ecehyats.

16 Momen cvpofv arat kapv cawvret afulikates.

17 Momis nvrkesakat momet coyicakat mv nettv take omof en holwakvres.

18 Momen cem pefatketv take rvfon omekaren mekusvpvkes.

19 Mv nettv take omof estemerkv ocvres, mv ome enhvteccskv nake hocvckvte Hesaketvmese hayvte hiyomat vlakat ocvte sekot, momet ocekares.

20 Momen Hesaketvmeset mv nettv *vhonkvtkvn* kocuknicekaten omat, vpeswv hvmkis hesakekvnt omes: momis enhopokvte mv enhopoyvkvte vrahkvn mv nettv *vhonkvtkv* kocuknicet os.

21 Momen momof, Hecvs, yvmvn Klist *likes*, monkat Hecvs, vsvn *likes*, estimvt ce kicvken omat, vkvsahmatskvs.

22 Klist laksvlke momen owalv laksvlke akvwvpkvkvret ok, momet nanvke eskerkvn, momet nake estomahake heckuecvkvres; mome tayen omat, mv enhopokat mahusat tis ehosvkuecvkvret.

23 Momis vketecvkes: hecvkes, nanvke omvlkvn enhomvn cem onahyvkis.

24 Momis mv nettv take omof, mv estemerkv hoyanof, hvse yomuckvres, momen hvresse hvyvyicekares,

25 Momen hvlwe kococumpv pvlvtkvres, momen yekcetv hvlwe ofv ocakat nekeyihocvres.

26 Momen momof este E'chuswv vkvsvmkv rakke, momet yekcetv vpaket aholoce ofvn vlaken hecvkvres.

27 Momen momof em encelvlken vtotvres, momet enhopokat hotvle ostat aenkvpvken, ekvnv hopvyvke mahat hvlwe hopvyvke mahat roren vteloyvkvres.

28 Tokvs, ke-rakko esvhopakvn en kerrvkes; elvcce hvte lowaket ot esse sossicof, meske vwolice tat kerratskes.

29 Centakeu matvpomen heyv nanvke ocaken hecatskof, vwolices, vhauken vlaken kerrvkes.

30 Mehenwvn ce kicvkis, Heyv honvpse hoyvneko munken heyv nanvke omvlkvt esfvcike tvlkvres.

31 Hvlwe ekvnv tepakat sumhokvres, momis vm opunvkv sumikekos.

32 Momis mv nettv hvse-vkerkv tepakat nvpvt kerrekon, hvlwe encelvlke monkat Eppuce tis *kerrvkekon*, Erke tvlket *kerres*.

33 Vfekcakhet, vketecet, emekusvpvkes: oketv orvranat kerratskekokv.

34 Este hopvyen ayvranat, en cukon wiket, yekcetv vtotkvlken, momet este vtekaten em vtotketvn emaket, vhauke vhecicv vketecvren, makvtes: *este E'chuswv mv* omet *os*.

35 Monkv vketecvkes; estofvn, yafkis, nere nvrkvpv tis, tottolose en hunvnwv hahokof tis, monkat hvthvyvtken cuko-pucase vlakat kerratskekokv:

36 Monkon omat, vyvkhvmkusen vlaket, nocicatsken es ce hece wites.

37 Momen nake ce kicvkvyan este omvlkvn kicakis, Vketecvkes.

SETENTVCKE 14.

Momen nettv hokkolet hoyanof, ohhoyvnkv momet tvklike pakkeko *hompetv-rakko* ocvtes, momen plest enhomvhhotat momet cokv-hayvlket estomen mvkerretv eteropotten eset, elecvke tayaten hopoyakvtes.

2 Momis, Hompetv-rakko *nettv* omof tokon, este tekyvmketv ocekaren, makakvtes.

3 Momen Pervnen, Simv lepv en cuko ofv hompetvn vlikof, hoktet alepastv nakvcvnkuce neha fvmece, vcake mahe, espeknv *kihocet*, vcvnken svlakvtes, momet, nakvcvnkucen tvkohcet, e'kvn *em* oh kalvtes.

4 Momen eme ofvn cvpvkhokat sasvtes, Estomaten neha fvmecv hiyomēn yvmahke haks?

5 Tenelyv cukpe tutcenat 'sen hoyvnen wiyiyet, estemerhoyan emhoyc tayvtet ok, makaket. Momet hokte vnrvpen ecayakvtes.

6 Momen Cesvs, Occpekvs, estoman naoricatske haks? vtotketv heren vm momeces.

7 Estemerrakat ece 'pakvke ocatske emunket, estofvn komatskis, en lopicatske tayet ok; momis vn *tat* ocatske munkekot omekv.

8 Nake momece tayvten momeces; enhomvn vlahket, neha fvmecv cv'na oh kalat es herihocvranan *momeces.*

9 Mehenwvn ce kicvkis, Ekvnv omvlkvn estvmvt o estomen heyv opunvkv-herv es erkenvkhoyat vtekat *heyv* nake momecvteu esvkerrickvn onahoyvres, kicvtes.

10 Momen Cutvs Eskalevt, mv palen hokkolohkakat hvmket, Cesvs emvkvranet, plest enhomvhhotvn oh ayvtes.

11 Momen pohakof, afvckvket tokunawv emetvn temfvccakvtes. Momen estome etektvnkusen wiyye tayat hopoyvtes.

12 Momen tvklike pakkeko *hompetv-rakko* nettv enhvteceskvn ohhoyvnkv elecakof, en kerrepvlket, Estvmvn vpeyet ohhoyvnkv hompetskvren ctetakneceyvre kometske haks? kicakvtes.

13 Momen en kerrepvlke hokkolen vtotet, Tvlofvn cukolvkvks, momen estet pecv uewv vcvnken eshvlatet ece'nrvpvres; mvn vcvkvhoyvks.

14 Momen estvmv eccyaten, Mvhayvt *okat*, cukopericv en nvthofv vn kerrepvlke vpaket ohhoyvnkv hompvye tayat estvmvn oce haks? ce kicet os, cuko-pucasen kicetskvres.

15 Momen onvpv nvthofv rakke, here eteticvkvte, tetaken cem mellvkvres; mvn pum etetakuecvks, kicakvtes.

16 Momen en kerrepvlket awoliket, tvlofvn cukolaket, kicakvte etvpomen eshecakvtes; momet ohhoyvnkvn etetakuecakvtes.

17 Momen yafkof palen hokkolohkakat vpvkaken vlakvtes.

18 Momen vpoket hompakof, Cesvs *okat*, Mehenwvn ce kicvkis, Hvmkatskat, vc vpake hompat, cv wiyyvres, makvtes.

19 Momen feknokket, hvmkvnton, Vne *te?* kicetvn vlicecakvtes; momen etvt, Vne *te? kicvtes*.

20 Momen vyoposket, Palen hokkolohkakat hvmke, mv vc vpake pvlvknv *vcvnkan* svklicat *tes;* kicakvtes.

21 Este E'chuswv oh *onayet* cohoyvte etvpomen ayet os, momis mv este wiye *huerat* en holwakes! mv este heckekaten omat en hervnt os, kicakvtes.

22 Momen hompakof, Cesvs, tvkliken ehset, ohmeriyet, kvlkayet, emakvtes, Eset, hompvks; heyvt cv'na tes, maket.

23 Momet sesketucen 'sehset, *Erken* vkvsahmet, emakvtes, momen omvlkvt eskakvtes.

24 Momen, Heyv cv catv setemfvccetv mucvse tes; mv sulke vrahkv pvlatkat.

25 Mehenwvn ce kicvkis, Ohvtvlaken pvrko en lokce eskvko munken mv nettv Hesaketvmese em ohmekketv ofv oh mucvse eskvyof tvlkvres, kicakvtes.

26 Momen yvhiketvn yvhikahkof, ekvnhvlwe Olefvn sossvtes.

27 Momen, Omvlkatskatet *vne* vc vrahkvn heyv nere ce 'lentaphoyvkvres; Yvpefikv vhecicv nvfkares, momen yvpefikvt vwahvres, *maket* coket omekv.

28 Momis akvwvpikvye rohyupv ce homv taken Kalvlen vyares, kicakvtes.

29 Momis Petvt, Omvlkvt elentaphoyvkvre estomis vn *tat* mohmvkos, kicvtes.

30 Momen, Mehenwvn ce kicis, Mucv nettv, heyv neren, tottolose en hunvnwv vhokkolv hakeko munken vc ohfvccv ehelaksecetske svtutcenvres, Cesvs kicvtes.

31 Momis ohvtvlvke svhere mahen opunayet, Ece 'pake cv'lvrane estomis, ec ohfvccv ehelakschcvkos, *makvtes.* Matvpomen makake vlkvtes.

32 Momen ekvnv Kersemene hocefkan yicvtes, momen, Yvmvn vpokatsken, emekusvpares, en kerrepvlken kicvtes.

33 Momet Petv, Cems, Cane esyoman evpayet, vlicecet, tayen em estomahet, honne mahvtes.

34 Momet, Vm puyvfekcvt tayen nokkes, elkv *tis* oren; yvmvn fekhonnet, vketecvkes, kicakvtes.

35 Momet hopvyecusekot, ekvnvn tvk latkvtes, momet,

mome tayen omat, mv hvse-vkerkv e'nkvpvkvren emekusapvtes.

36 Momet, Apv, Cv'rkē, nake omvlkvt cem momvke tayes; heyv sesketvn es vm vkueyvs: mome estomis, vne komvyate tokon, momis ceme kometekat *momekvs*, makvtes.

37 Momet vlahket, nocicen eshecvtes; momet Petvn em *punayet*, Simv, nocetska? hvse-vkerkv hvmkusis vketecetv ec umekisa? kicvtes.

38 Vketecet, emekusvpvks. nake ce naorkepuece taye eskerretv esceyatskekaret. Mehenwvn puyvfekcvt vkvsamus, momis vpeswvt yekcekot *os*.

39 Momen hvtvm ahyet, mata opunvkvn punayet, emekusapvtes.

40 Momet rafulikof, hvtvm nocicen eshecvtes, (e turwv take honhoyet omekv;) momen naken 'sem vyoposkvke tayat kerrvkekates.

41 Momen esvtutcenat vlahket, momet em punayet, Nocice mahet, fekvpepvkes; tetayes; hvse-vkerkvt vlvkes; hecvkes, este Echuswv naorkvlke e'nke ofvn wihoyes.

42 Asvpvkilet, vpeyvkeres; hecvkes, mv cv wiyyat vwolices, kicakvtes.

43 Momen moman vpakusen, opunaye emunkof, Cutvs, palen hokkolohkakat hvmkat, este sulke mahet, eslafkv-cvpko, eto-warke tis cvwvken, plest enhomvhhotv, cokv-hayvlke vculvke esyomat atotaken vpvkaken, vlakvtes.

44 Momen mv wiyyat eskerkvn emvke tates, Estimvn vfvnkvyat, mvt mv tares; mvn esct, vhericet 'svpeyvkes, maket.

45 Momet vlakan vpaken, lvpkusen oh ayet, Mvhaya, Mvhaya, maket, yfvnkvtes.

46 Momen, e'nke taken oh ocaket, esakvtes.

47 Momen vsvpaklat hvmket, eslafkv cvpkon a eset, plest enhomahtv hvlwat em vtotkvn caskct, e hvekon *en* tacvtes.

48 Momen Cesvs vyoposket, Este horkopvn vnrape omēt, eslafkv-cvpko eto-warke tis cawet, cv 'svranet yicatske haks?

49 Nettv omvlkvn cuko-vcakat ofvn mvhayit, ece 'pakvkvyat cv 'satskckvnkes. Momis Cokat esohfvckvkvranet os, kicakvtes.

50 Momen omvlkvt wikahket, pefatkvtes.

51 Momen este-hunvnwv mvnette, hvnvwelv tvrke *e*'natvlkan oh kayet vcvkayvtes; momen este-hunvntake mvnettvlket hvlvtakvtes.

52 Momen hvnvwelv tvrken wihket, enatvlket en letkakvtes.

53 Momen; Cesvs evpayet, plest enhomahtv hvlwan 'soh vpeyvtes; momen plest enhomvhhotv omvlkvt, vculvke cokv-hayvlke esyomat vpvkaket nvkaftvtes.

54 Momen Petvt plest enhomahtv en cuko-herv ofv roren hopvyen vcvkarvtes, momet vtotkvlken vpaket, totkvn vliket, tarrvtes.

55 Momen plest enhomvhhotv nvkaftvlke omvlkv esyomat kerkueckv Cesvs vnrvpen hopoyakvtes, elecvkvret; momet eshecvkekates.

56 Sulket fvccekon vnrvpen kerkuecakvtet ok, momis em ohkerkueckv take etelvcvkekates.

57 Momen fvcceko vnrvpe akerrakat akvwvpece sasvtes,

58 Heyv cuko-vcakat enke es hahoyvten lekahfit, nettv tutceneofvn etvn hayares, enke es hahoyekat, maken pohēmvts, makaket.

59 Momis hiyomēt o estomis em ohkerkueckvt etelvcvkekates.

60 Momen plest enhomahtv hvlwat nvrkvpvn ahuyiret

Cesvs em 'pohet, Naken vyoposketskeko? heyv ce'nrape akerkuecakat naket *o haks?* makvtes.

61 Momis cvyayaket naken vyoposkekates. Hvtvm plest enhomahtv hvlwat em 'pohet, Vrakkuehocat E'ppuce, Klist, toyetske haks? kicvtes.

62 Momen Cesvs, *Mv* toyis; momen este E'chuswvt, yekcetv em akvpervn liket, hvlwe aholoce ofvn vlaken hecatskvres, makvtes.

63 Momof plest enhomahtv hvlwat, em accvken sclahlecet, Estoman akerrvlke ohvtvlakat pu yace haks?

64 Hesaketvmese tvklecat pohhatskes; naken vkerricatske haks? makvtes. Momen omvlkvt ele taye em mvtten ohfvccecakvtes.

65 Momen vpvlwvt oh tofkaket, e turofvn ohranet, nafket, momet, Owalvs, kicetvn vlicecakvtes; momen vtotkvlket enke tvpeksen es nvfkakvtes.

66 Momen Petvt cuko-herv ofvn lecvn likof, plest enhomahtv em vtotkv hoktvke hvmket vlakvtes;

67 Momet Petvt tarren hecof, oh hecet, Momen cemeu Cesvs Nasvlvlken vpaketskis, kicvtes.

68 Momis chelaksecet, Kerrvkot, naken maketskat *cen* kerrvkot os, makvtes. Momet sohvpettvn oh ossvtes; momen tottolose en hunvnwv hakvtes.

69 Momen hokte mvnette etvt hecvtes, momet, Heyv esteu mv *hvmkat* tes, vsvpaklaten kicetvn vlicecvtes.

70 Momen hvtvm chelaksecvtes. Momen hvtvm emohyupusan vsvpvklatet, Mehenwvn mv *hvmkat* toyetskes, Kalvlvlket ometsken, momet cem punvkvt *mv* omēt omekv. Petvn kicakvtes.

71 Momis, Hesaketvmesen es hocefet, tvhiketvn vlicecvtes, Heyv hunvnwv opunvyccatskat kerrvkos, *maket.*

72 Momen svhokkolat tottolose en hunvnwv hakvtes. Momen Petvt Cesvs em punvkv vkerricvtes, mv, Tottolose

en hunvnwv vhokkolvn hakeko munken vc ohfvccv ehelaksecetske svtutcenvres, kicvte. Momet mvn oh vkerricof, hvkihkvtes.

SETENTVCKE 15.

Momen hvyatkan vpakusen plest enhomvhhotv, vculvke, cokv-hayvlke, nvkaftvlkeu omvlkvt vpvkaken, tekueketvn ocahket, Ccsvs wvnvyahkof, evpayet svpeyet, Pilvten em wikakvtes.

2 Momen Pilvtet em 'pohet, Cusvlke em Mekko toyetska? *kicvtes.* Momen vyoposket. Maketskes, kicvtes.

3 Momen plest enhomvhhotv nanvke sulken es vnrvpakvtes; momis naken vyoposkekates.

4 Momen Pilvtet hvtvm em 'pohet, Naken vyoposketskeko haks? Nanvke sulken ce'nrvpen akerrakan hecvs, kicvtes.

5 Momis Cesvs naken vyoposkeko munkvtes; momat Pilvtet em estomahvtes.

6 Tokvs, *mv* hompetv-rakko omof, cuko-yekcv vtehkvlke hvmken *este* em wiket omvtes, estimvn komakat.

7 Momen Pvlapvse hocefkat, mv vpaket este tekyvmketv hayakvte, mv tekyvmketv ofvn estelecakvten vpaket svlvfkuehoce tates.

8 Momen este sulkat yckccn huehkaket, nake em momecakvnto omen *momecvkvren* em 'pohetvn vlicecakvtes.

9 Momis Pilvtet em vyoposket, Cusvlke em Mekkon cem enrecopvkaren komatske haks? makvtes.

10 (Plest enhomvhhotv en homecaket em wikaket omen kerrekv.)

11 Momis plest enhomvhhotvt, este sulkan vkvsvmepuecakvtes, Pvlapvse min em enrecopvkvren.

12 Momen Pilvtet vyoposket, Monkv mv Cusvlke em

Mekkon kicatskat estomecaren komatske haks? hvtvm kicakvtes.

13 Momen, Tohweklepkvn svrvhvs, *maket* hvtvm huehkakvtes.

14 Momof Pilvtet, Estoman? nake estome holwvken momece haks? kicakvtes. Momen, Etohweklepkvn svrvhvs, *maket*, svhere mahen huehkakvtes.

15 Momen Pilvtet, este sulkat mahlvpvtetvn komet, Pvlapvsen em enrecopvtes, momet, Cesvs tepikof, *em* wikvtes, etohweklepkvn svrahkvren.

16 Momen suletawvlket evpayet, cuko tektvnke tvleme Pletlolevm kicetvn esceyakvtes; momet mv *suletawvlke* em etohkvlketv omvlkvn nvkvftecakvtes.

17 Momet okholatten es vcecet, etofvske kvpotokvn hotahnet, e'*kvn* em ohlicakvtes.

18 Momet, Cusvlke em Mekko toyetskate! *maket* vseketvn vlicecakvtes.

19 Momet e'kvn kohvn 'sen nafket, vtofkakvtes, momet etorkowvn pvkohlicet, vrakkuecakvtes.

20 Momet nakhayvkekofv rohyupvn kapv okholatten en cawet, em accvken es vcecet, evpayet, esossvtes, tohweklepkvn svrahvret.

21 Momet Vleksantv Lufvse tepakat e'rke, Silenvlke, Simv hvmke, tvlofv en lvpvtken a vtet hoyanen tohweklepkv karonvren ohyekcicakvtes.

22 Momet Kalkorv kicetvn esyicvtes, mv ohyvtekhoyat, Estekv fune likat tes.

23 Momet pvrko-opuswv smvnv etohkvlken esketvn emakvtes; momis 'sesekates.

24 Momet etohweklepkv svrvhahkof, vrahrvkv nake cvwvkvranat es oh kerret, em accvken tekvpicakvtes.

25 Momen hvse-vkerkv svtutcenat omvtes, momen tohweklepkv svrvhakvtes.

26 Momen esvnrvpkv hoccat onvpvn hoccvtes, CUSVLKE EM MEKKOT.

27 Momen horkopvlke hokkolet vpaket etohweklepkvn svrahrakvtes, hvmket vkvpervn *svrahken*, hvmkat vkvskvnvn *svrahken*.

28 Momen cokvte, Momen vhakv kacvlken vpaket vhonkvtkvtes, makat sohfvckvtes.

29 Momen mv hoyvnecat tvklecakvtes, e'kvn norotticaket, momet, Ceme, cuko-vcakat vhopahnet, nettv tutcenuse hayetskat,

30 E hesayecet, etohweklepkvn ahvtvpkvs, makaket.

31 Matvpomen plest enhomvhhotv, nakhayekot, cokvhayvlket vpvkaken, Etvn hesahuecvnkis, e hesayecceko tayes:

32 Klist Eslevl em Mekkot mucvn etohweklepkvn a hvtvpkekvs, hecēt vkvsvmeyvren, *maket* ete kicakvtes. Momen mv vpake etohweklepkv svrahrakatet tvklecakvtes.

33 Momen hvse vkerkv sepakat orof, yomucke ekvnv omvlkvn ohranen hvse-vkerkv esostvpakat orvtes.

34 Momen hvse-vkerkv esostvpakan Cesvs, *ēn* hake yekcen es huchket, Eloi, Eloi, lamv sepakteni? mv ohyvtekhoyat, Vn Hesaketvmesē, vn Hesaketvmesē, estoman cv wihketske haks? makvtes.

35 Momen vsvpaklate vpvlwvt, pohahkof, Hecvs, Elivsen enhuehket os, makakvtes.

36 Momen hvmket letiket, uepvton uetuksen es fvcecvtes, momet kohvn oh lihcet, eskvren e'mvtes, Ocepekvs; Elivs ahvtvpecicvret vlvkvranen omat, hecvkeres, maket.

37 Momen Cesvs, *ēn* hake yekcen es hohiket, hesaketvn wikvtes.

38 Momen cuko-vcakat setentvckv onvpv elecv yeshvtapket etesetkvtes.

39 Momen mv sentulev homuse huerat, momēn hohiket, hesaketvn wiken hecof, Mchenwusen heyv hunvnwv Hesaketvmese E'ppuce tates, makvtes.

40 Hoktvkeu hopvyen a hecakat sasvtes, mv vpakat Melc Maktelv tates, momen Mele Cems kocuknat Coses tepakat e'cket, Sēlome esyomat;

41 Cesvs Kalvlen arof mv vcvkvpeyet em vtotkakvtet, momen hoktvke eti sulket, mv vpaket Celuslvmen yicvtet, *a hecakvtes.*

42 Momen yafkof, (tetakueckvt omekv, fekvpkv nettv renhomv tatet ok,)

43 Cosef Alemvrevlket, nvkaftvlke hvmke vrakkat, mvu Hesaketvmese em ohmekketvn mehakat, vlahket, fekhvmket Pilvten er en ceyet, Cesvs e'nan em 'pohvtes.

44 Momen *Cesvs* entis elen omat Pilvtet estomahes komvtes; momet sentulevn enhohiket, elvte vcewuse tat em 'pohepvtes.

45 Momet, sentulevt em onahyof, enan Cosen emvtes.

46 Momen hvnvwelv tvrke tvlekmusen nesvtes, momet a ehset, hvnvwelv tvrken es vyokkohfet, sepvlkv cvto a kofkvte ofvn wvkecvtes, momet sepvlkv em vhauke cvton v pvlpicvtes.

47 Momen Mele Maktelv Mele Coses e'*cke* tepakat estvmvn wvkechoyat hecakvtes.

SETENTVCKE 16.

Momen Nettvcakot hoyahnof, Mele Maktelv, Mele Cems e'*cke*, Selome esyomat esfvmecickv fvmecakusen nesakvtet, yicet es siyvkvret,

2 Nettvcakuce *nettv* enhvteceskvn, hvthvyvtkusen, hvse, vkvwapkusen sepvlkvn roricvtes.

3 Momet, Estimvt sepvlkv em vhauken cvton pum vkueyvr haks? ete kicakvtes;

4 Rakke mahet ok. Momet hecakof, cvto a pvlpihocen eshecakvtes.

5 Momet sepvlkvn esceyet, este-hunvnwv mvnette, kapv hvtke, cvpken accet, vkvpervn liken hecakvtes; momet penkvlvke tates.

6 Momen, Penkahlatskvs; Cesvs Nasvlvlke, mv tohweklepkv svrahkvten hopoyatsket os; akvwvpikes; yvmv sekos: mv wvkecakvnken hecvks.

7 Momis vpehyet, ce homv taken Kalvlen eceyat, en kerrepvlke Petv esyoman em onvyvkvtcvs; ce kicvkvte etvpomen, mvn hecatskvres, kicvtes.

8 Momen lvpken asosiyet, sepvlkvn enkvpaket pefatkvtes; fekeket em estomahaket ok: momet *este* estomis em punvyvkekates; penkvlvket ok.

9 Momen nettvcakuce *nettv* cnhvteceskvn, hvten *Cesvs* akvwvpikof, Mele Maktelv, mv puyvfekcv holwvhokat kolvpaken asossicvte, taten em e heckuecvtes.

10 *Momen* ahyet, mv vpvkakvten, wahoket, hvkihhokof, em onayakvtes.

11 Momen hesaken, Mele hecvten pohahkof, vkvsvmvkekates.

12 Mv renyvpvn, hokkolet yvkapet tvlofv en lvpvtken cukolakof, emvrahken em e heckuecvtes.

13 Momen vhoskat 'rem onayakvtes, momis mvu vkvsvmvkekates.

14 Mv hoyanat palen hvmkontvlakat hompetvn vpokof, em e heckuecet, vkvsvmvkekat, momet e feke take em wvnhat ohfvccvn vnrapet em punayakvtes, mv akvwvpikof, hecakvten vkvsvmvkekatet ok.

15 Momet, Ekvnv omvlkvn hvmecicet, opunvkv-hervn nake hocackvte vtekat 'sem erkenvkvks.

16 Mv vkvsahmet paptiskat hesakvres, momis vkvsvmekat ohfvccehocvres.

17 Momen heyv eskerkvt mv vkvsamakat vcvkvpeyvres; Cv hocefkv ofvn puyvfekcv holwvhokat sossicet; tulaswv mucvsvke es opunayet;

18 Cetton cvwvkvres; momet esketv estelcce tayat eskaken omis, en nokkicvkekares; enokhokat cnken oh lumhicaken, cvfencihocvres; kicakvtes.

19 Monkv Pucaset, em punayat hoyahnof, hvlwe ofvn eshoyvtes, momet Hesaketvmese em vkvpervn likvtes.

20 Momen esosiyet estvmv estomis erkenvkakvtes, Pucaset vpaket vtotken, momet eskerkv vcvkvpeyaten opunvkvn es yekcicen. Emen.

OPUNVKV-HERV

LUK COYVTE.

SETENTVCKE 1.

Este sulket vlicecat, pum etenrvwv nanvke fvccehohce vkvsvmkv hakvnke etetvlake heren ohkerkuecvkvtet omekv,

2 Mv nanvke pum wihokvtet omen, enhvteceskv vteken, eturwv es hece akerrvlke toyēt, momet opunvkv *herv* vtotkvlke toyēn,

3 Rcafelvs here mahe toyetskat, vneu, enhvteceskv mahusat vteken mv nanvke omvlkvn esfvcken kerrvyet omvte tat, etetvlakeñ cen hoccicvyat here etetaye es vm momvnks;

4 Mv nanvke ofv ce mvhahoyvte em mehenwetvn kerretskvren.

5 Plestvlke hvmket, Vpiv em etohkvlketv hvmkat, Svkelivs hocefket, Elvn e'chustvlke hvmkat, e 'hiwv, Lesepet hocefken, tepaket, Helot Cutev em mekko en nettv ofvn, kakvtes.

6 Momen hokkolvt, Pucase em vhakv momet nanvke est' em mellvkvte ofvn em mvttekon yvkvpaket, Hesaketvmese ehomvn fvccvket omvtes.

7 Momet hopuewv ocvkekates; Elesepet echussekot omekv; momet hokkolvt vculkv ohcakkevlket omakvtes.

8 Momen mome ocvtes, Hesaketvmese ehomvn em

etohkvlketv en nakvfvstetv vcvkvyen plest em vtotketvn vfastof,

9 Plestvlke nake momecvkvranvte vcvkvyen Pucase en cuko-vcakan eceyof, esfvmecickv nekricetvt em vtotketvt omvtes.

10 Momen esfvmecickv oketv omof, este sulsokat omvlkvt fettvn emekusvpakvtes.

11 Momen Pucase em encelvt, esfvmecickv altv em vkvpervn hueret, em e heckuecvtes.

12 Momen Svkelivs hecof, fekherekates, momen penkvlkvt oh latkvtes.

13 Momis encelvt em punayet, Svkelivs toyetskat, ce penkahlats, cem emekusvpkv pohket omekv; momen ce 'hiwv Elesepet *ce*'ppucen cen heckuecvres, momen Canen hocefetskvres.

14 Momen afvcketv es ece 'fvcke tares; momen en hecketv cakkat sulket es afvckvke tares.

15 Momen Pucase ehomvn rakke tares, momet pvrkoopuswvn monkat esketv yekcvn eskekares, momet e'cke e nvrke vtekat tis Puyvfekcv Vcakat es fvcke tares.

16 Momet Eslevl en hopuetake sulken Pucase en Hesaketvmese taken oh fulhuecvres.

17 Momet Elivs em vkerrickv en yekcetv tepaken ehopaket, *Pucase* ehomvn ayvres, erkvlke e 'feken en hopuetaken oh fulhuecet, momet mapohicvkekvlken fvccakat en hoporrenkvn oh fulhuecvranet, momet este Hesaketvmese emetakvken metetakuecvranet *ayvres*, *kicvtes*.

18 Momen Svkelivs encelvn em punayet, Naken heyv es kerrare te? vc vculet omin, ev 'hiwvu hoktaluset omekv, kicvtes.

19 Momen encelvt vyoposket *okat*, Vnet, Keplevl Hesaketvmese ehomv huervyat tot, cem punayet, heyv opunvkv heran es cem vlvkaren vc vtothoyet os.

20 Momen hecvs, opunayeko ce haken, punayetskeko tetaye emunken heyv nanvke momvkvranat nettvt vlvkvres, vm opunvkv, mv oketv orof esfvcfvkvranat, vkvsvmetskekot omekv, kicvtes.

21 Momen este Svkelivs emehakakat cuko-vcakat ofv momvteken fekhonnat estomahe 'sem momakvtes.

22 Momen mvn aosiyof, em punvyvketv umeko tayvtes; momen enken 'svhopayet, punayekot emunkekv, cukovcakat ofvn nak hecihocet omen kerrakvtes.

23 Momen mome ocvtes, em vtotketv nettv hoyvnakof, e huten ayepvtes.

24 Momen mv nettv momakat hoyahnof, e 'hiwv Elesepet nvrkehset, hvse epaken e vrvnayvtes;

25 Mv nettv momakvnke ofvn este vpvke vlesketv vm vkueyvranet *vc* oh hecet, hiyomēn Pucaset cv momecvtēt os, maket.

26 Momen hvse esepakof, Hesaketvmese atotet, Keplevl encelvt, Kalvle *ekvnv* ofv tvlofv Nasvle hocefken *ayet*,

27 Hokte, fvcenv, este-hunvnwv Tewe en cuko-hvmecvlke hvmkat, Cose hocefke e 'hiwv tarane etemfvccan oh *ayvtes;* mv fvcenv e hocefkv Mele *tates*.

28 Momen encelvt a en ceyet, Afvckvs, heromkv rakke *cem* ocat, Hesaketvmeset ece 'pakes; hoktvke vpvke ohmerrvkvte toyetskes.

29 Momen hecof, nak makat omecicen fekherekates, momet heyv vseketv estomēt ot omat oh vkerricvtes.

30 Momen encelvt, Melē, ce penkahlats, Hesaketvmese a vten heromkvt cen hecket omekv.

31 Momen hecvs, nvrkesetskvres, momet *ce*'chuswv hunvnwv heckuecetskvres; momet Cesvs hocefetskvres.

32 Momen rakke tares, momet Hvlwe Mahat E'ppucen kihocvres, momen Pucase Hesaketvmeset mekko em ohliketv e'rke Tewe enaken emvres.

33 Momen Cekvpe en cukon meyuksv-sekon ohmekkvres; momen em ohmekketv em eyuksv sekares, kicvtes.

34 Momof Melet, encelvn, *em punayet*, Hunvnwvn kerrvkot omat, estomēn hiyome tare te? kicvtes.

35 Momen encelvt vyoposket, Puyvfekcv Vcakat ec oh vlvkvres, momen Hvlwe Mahat en yekcet ec oh vpettvres; monkv mv nake vcake heckuecvranetskat Hesaketvmese E'ppucen kihocvres.

36 Momen hecvs, cen nake Elesepet, mvu echuswv hunvnwv es nvrkeset os, en hoktvlkv ofv; momen mucvt hvse sepakat tes, mv hokte echusseko kihocvte ohfvccv.

37 Hesaketvmeset on omat nake momeceko tayat sekot omekv, kicvtes.

38 Momen Melet, Hecvs, Pucase em vtotkv hokte; cem opunvkv vcvkayat vm momekvs, makvtes. Momen encelvt e'nkvpakvtes.

39 Momof mv nettv take omof, Melet ahuyiret, lvpken Cutv em etvlofv hvmken cefahlofvn eceyvtes,

40 Momet Svkelivs en cukon ecehyet, Elesepen vsekvtes.

41 Momen mome ocvtes, Elesepet Mele em vsekaten pohof, estucet e nvrke ofvn taskvtes; momen Elesepet Puyvfekcv Vcakat es fvckvtes.

42 Momet en hake yekcen 'sopunayet, Cemet ohmorrvkvtet hoktvke vpvketskes, momen ce nvrke em ette ohmerrvkvtet *os*.

43 Mómen cv Pucase e'cke vm vlakat, estvmi vtet heyv vm momet *ome* haks?

44 Hecvs, vc vseketskat opunvkv cv hvcko ofvn hakat vpaken estuce es afvcket cv nvrke ofvn taskekv.

45 Momen mv hokte vkvsamvte en heres; mv nanvke Hesaketvmese atotet em onahoyvte momvkvranekv, makvtes.

46 Momen Melet *opunayet*, Vm vkerrickvt Pucasen vrakkuecet os,

47 Momen vm puyvfekcvt Hesaketvmese cv Hesayecv ofvn afvcikes.

48 Em vtotkv hokte en hueretv kvncapan oh vkerricvtet omekv, momat, hecvs, mucv ayat este honvpse omvlkvt ohmerrvkvten cv kicvkvres.

49 Mv yekcat nake rvkrvken cv momecvtet ok; momen e hocefkv vcaket *os*.

50 Momen em penkvlakat honvpse erhonvpse eroret em merkv oh ocet *os*.

51 Yekcetvn e sakpvn es hecicvtet os; momet ekvsvmakat e feke take em vkerrickv ofvn vwahecvtet os.

52 Yekcakat *em* ohliketvn a hvtvphuecet, *este* en hueretv kvncvpakan hvlhvwecvtet os.

53 Elawakat nake herakan es fvcfihcet, *este* nake ocakat ¬akocvkckon vpeyecicvtet os.

54 *Em* merkv vkerrickv ofvn em vtotkv Eslevl em vnicvtet os;

55 Pu'rkvlke, Eplehame momet erhonvpse meyuksvseko em punayvte vcvkvyen, makvtes.

56 Momet Melet hvse tutcenvteken vpaket lihket, e huten fulkvtes.

57 Momen Elesepet *estuce* heckuecvranvte oketv esfvciken, echuswv hunvnwvn heckuecvtes.

58 Momen em vwolicvlket, momen en nakvlket Hesaketvmeset merkv rakken es ohmerrvten pohakof, vpvkaket afvckakvtes.

59 Momen mome ocvtes, nettv escenvpakan estuce svkvmsisvranet yicvtes, momet, e'rken vhocefet, Svkelivs hocefakvtes.

60 Momis e'cket vyoposket, Mohmats, momis Canet hocefkv tares, makvtes.

61 Momen, Cen nakvlke heyv hocefkvn es hocefkat sekos, kicakvtes.

62 Momen hocefkv estomen es hocefkvren eyacat 'sem vhopayet, e'rken em 'pohakvtes.

63 Momen ohhoccickv tvpeksan em 'pohhet, Canet e hocefkvt omes, maket, hoccicvtes. Momen omvlkvt em estomahakvtes.

64 Momen moman vpakusen e cukwv hvwiken, e tulaswv *enrecopke* hakvtes, momen Hesaketvmesen vrakkuccet opunayvtes.

65 Momen em afolotvke mv vpokakat penkvlkvt oh latkvtes, momen heyv ohonvkv omvlkvt Cutev cefah lofvn hvmecicvtes.

66 Momen pohakat vtekat e feke take ofvn vtehakvtes, Heyv hopuewv estome tar haks? makaket. Momen Pucase e'nket vpakvtes.

67 Momen e'rke Svkelivs, Puyvfekcv Vcakat es fvciket, owalvtes,

68 Pucase Hesaketvmese Eslevl enaken vrakkuehocckvs, em este em meriyet, pvlken nesvtet omekv;

69 Momet vhesaketv eyvpen a pun hucricvtet os, em vtotkv Tewe en cuko ofvn;

70 Em owalvlke vcacakat ekvnv vliceckv vteke fullvte e cukwv eteropotte opunayvte vcvkvyat,

71 Pun horren *en hesahoket*, pun homecakat omvlkv e'nke en hesahokeyvren;

72 Merkv pu'rkvlke *etemfaccvten* sohfvcecet, em etemfvccetv vcakan vkerricvret,

73 Mv etemfvccetv vcake pu'rke Eplehame 'setemfaccvte,

74 *Heyvn* pu'mvret, pumet, pun horre e'nke a 'sepu'ssihohcen, penkvlvkekot,

75 Pun hesaketv en nettv omvlkvn fvccetv momen hvsvtketv ofv ehomvn em vtotkeyvren.

76 Momen ceme, hopuewv toyetskat, Hvlwe Mahat em owalvn ce kihocvres, Pucase e turofv ehomvn em vyetv vlhekat etetakuecvranet,

77 *Momet* em este en holwvyeckv enkvpvyecickv eteropotten, vhesaketv kerrvkvre emvranet ayetskvret ok,

78 Pun Hesaketvmese em merkv vcakat eteropotten, mv etehoyvnen hvyatkat hvlwen vtet pum merrvtet os;

79 Mv yomucke momen elkv em vpette ofv vpokat hvyayvken emet, pu'le herkv vyetv ofv vpeyecicvret.

80 Momen hopuewvt mahet, puyvfekcv ofvn yekce hakvtes, momet vnrvwvn aren, Eslevl em e heckueckv nettvt orvtes.

SETENTVCKE 2.

Momen mome ocvtes, mv nettv take omof, ekvnv omvlkv *este* e hocefhokv vhonkvthoyvranet cohoyvren Sesv Vkvstvs maken, vhakvn tvlemihocvtes.

2 (Silencvs Selev *ofvn* evpayvt huerof, heyv vhonkvtkv enhvteceskvn hahoyvtes.)

3 Momen *este* omvlkvt vhonkvthoyvranen em etvlofv vrahrvkvn vpeyakvtes.

4 Momen Cosef, Kalvle tvlofv Nasvlen aosiyet, Cutevn eceyet, Tewe em etvlofv Perehem ayvtes, (Tewe en cuko momet erhonvpse aosse tatet ok;)

5 Mele ehiwvrane temfaccat nvrkesan vpvken vhonkvthoyvren.

6 Momen mome ocvtes, mvn welakof, heckuecvranvte nettvt fvcfakvtes.

7 Momen e'chuswv hunvnwv enhvteceskvn heckuehcet, vpvllahyet, vpuekv em ohhompetv ofvn wvkecvtes, hompetvcuko ofv em etektvnke sekot omekv.

8 Momen mv ekvnv etvwvn yvpefikvhecicvlket neren

en yvpefikv fulle hvmken vhecicet lvpvtken fekhonnvke tates.

9 Momen hecvs, encelvt Pucase enaket oh vlvkakvtes; momen Pucase en hvyayvkct em vfoloten hvyvyakvtes; momen tayen penkvlvke tates.

10 Momen encelvt, Cc penkahlvkats, hecvks, afvcketv rakke opunvkv-hervn es cem vlakvkvyet omekv, este omvlkv em ocvranat.

11 Mucv nettvn Tewe em etvlofvn Hesayecv; Pucase Klist tat, cen heckvket omekv.

12 Momen heyvt es cen kerkv *tares;* Estuce vpvllvket, vpuekv em ohhompetv ofvn wakken eshecatskvres.

13 Momen vyykhvmkusen encelvlke sulke mahet Hesaketvmesen vkvsvmaket,

14 Momet, Hesaketvmesen vrakkuehocekvs, hvlwe mahaten, momen ekvnvn herkv heromkv tepakat este em ocvkekvs, makaket, encelvn vpvkakvtes.

15 Momen momc ocvtes, encelvt enkvpahket, hvlwen escehyof, yvpefikvhecicvlket ete'm punahoyet, Mucvn Perehem mahusan vpeyet, heyv nake mome Pucase pun kerkuecan er hecvkeres, makakvtes.

16 Momet lvpēcicct yicet, Mele Cosef tepakan, momen estuce vpuekv em ohhompetv ofvn wakken eshecakvtes.

17 Momet hecahkof, heyv estuce ohfvccv nak make em onahoyvten hvmkvn kerkuccakvtes.

18 Momen pohakat omvlkvt nanvke yvpefikvhecicvlke em onvyakat em estomahakvtes.

19 Momis Melet, heyv nanvke omvlkvn vcvyecet, e feke ofvn oh vkerricvtes.

20 Momen yvpefikvhecicvlket em onahoyvte vcvkvye nanvke pohet, hecakat omvlkv svrahkvn Hesaketvmesen vkvsamet, vrakkuecaket fulecvtes.

21 Momen estuce svkvmsisetv nettv cenvpakat fackof, e

hocefkv Cesvs kihocvtes, *ecke* e nvrke ofv hocvckeko emunkof, encelvt momēn hocefvten.

22 Momen Mose em vhakv vcvkvye hvsvteckv nettv *Mele* es em fvcikof, Celuslvmen svlahokvtes, Pucasen emvkvranet;

23 Hunvnwv *ecke* e nvrke hvwecat Pucase en nakvcakat kihocvres, Pucase em vhakv ofv make hoccat vcvkvyen;

24 Momet, Pvce-howe tempvlse hvmken, monkat pvce mvnettvke hokkolen, Pucase em vhakv ofv hoccat vcvkvyen ohnekrickvn emvkvranet.

25 Momen hecvs, este-hunvnwv Semev hocefket Celuslvmen likvtes; momet mv hunvnwvt fvccet, momet emekusapet, Eslevl em emahlvpvtketvn emehaket omvtes; momet Puyvfekcv Vcakat oh fekhonne tates.

26 Momen elkv heceko emunket Pucase en Klist hecvranat Puyvfekcv Vcakat en kerkuecet omvtes.

27 Momen Puyvfekcvt evpahyen cuko-vcakan ceyvtes, momen e'ckvlket vhakv vfvstetv vcvkvye estuce Cesvs em momecvranet escukolakof,

28 Momof e sakpv ofvn eset, Hesaketvmesen vkvsamvtes, momet *okat*,

29 Pucasē, mucvn herkv ofv enkvpvkvre cem vtotkvn em etektvnecetsket os, cem opunvkv vcvkvyen;

30 Cv turwvt cem vhesaketv,

31 Mv este omvlkv ehomv em etetakuecetskvte;

32 Hvyayvke Centilvlke *en* hvyvyickv, momet cem este Eslevl en rakketvn hecakekv, makvtes.

33 Momen nanvke *Cesvs* ohfvccv opunvyece makat Cosef momen e'cket em estomahakvtes.

34 Momen Semev merkvn oh vpohakvtes, momet e'cke Melen em punayet, Hecvs, heyv *hopuewvt* Eslevl ofv sulket pvlvtket hvtvm akvwvpkvkvren huerihocet os; momet vnrvpe opunvychocvranat eskerkv hakvren;

35 (Momes, cem puyvfekcvu eslafkv-cvpkot ropottet sckeyvres;) efekc sulke em vkerrickv enrvmrvkvren, makvtes.

36 Momen Asv em vliketv hvmkat, Fenuel e'chuste, Ane hvmkc, owalvt likvtes, hoktvle mahet, hunvnwv kerrekate vteken ohrolope kolvpaken e'he vpakvtet,

37 Momet ohrolope pale cenvpaken ostohkaken oyet *omvtes;* mvt cuko-vcakan enkvpvkekot, eelvweckv mekusvpkv esyoman nettvn nere tis *Hesaketvmesen* 'sem vtotkvtes.

38 Momet, mv hvse-vkerkv mahusan ecehyet, emeu Hesaketvmesen vkvsamvtes, momet mv ohfvccvn Celuslvme ofv pucasseko hahokvre en nene hecakat omvlkvn em punayvtes.

39 Momen nak omvlkvn Pucase em vhakv vcvkvyen momecahkof, em etvlofv Nasvlen Kalvle *ekvnv* ofvn fulhokvtes.

40 Momen hopuewvt mahet, hoporrenkv es fvcket, puyvfekcv ofvn yckce hakvtes, momet Hesaketvmese en herkvt oh fekhonne tates.

41 Momen e'ckvlket ohrolope omvlkvn ohhoyvnkv hompetv-rakko omof Celuslvmen vhoyet omvtes.

42 Momet em vculkv pale hokkolohkicof, hompetv-rakko vfvstetv vcvkvyen Celuslvmen vhoyvtes.

43 Momet nettvn fvccecahket, fulhokof, hopuewv Cesvs yupvn Celuslvmen fekhonnvtes; momen e'cke Cosef tepakat kerrvkekates.

44 Momis, Vpeyakat vpakes, komet, nettv hvmke vyetvn vhoyvtes; momet *en* nakvlke *em* etckerhoyetv esyomat fullaten hopoyakvtes.

45 Momet eshecvkekof, hopoyaket hvtvm Celuslvmen fulkokvtes.

46 Momen mome ocvtes, nettv svtutcenan cuko-vcakat

ofv mvhayvlke em apohicet, momet vpohkv en hayet, en nvrkvpvn liken eshecakvtes.

47 Momen en hoporrenkv momet vyoposketv pohakat omvlkvt em estomahakvtes.

48 Momen hecakof, em estomahakvtes, momet, Cv'chuswa, estomaten pu hiyomecetske haks? ce'rke tepakeyat pu feknokhoket ce hopoyeyis, e'cket kicvtes.

49 Momen, Estoman cv hopoyatskisa? Cv'rke en nak vfvstetvn vrvranvyat tvlkat kerratskekisa? kicvtes.

50 Momen mv opunvkv em punayan kerrvkekates.

51 Momen vpaket hvtvpiket, Nasvlen vlakvtes, momet em apohicet likvtes; momis e'cket heyv nak makvte omvlkvn e feke ofvn vcayecvtes.

52 Momen Cesvs hoporrenkv momet ena mahetv-ofvn, momet Hesaketvmese esteu em en herat ohvtvlakvtes.

SETENTVCKE 3.

Momen Tipelevs Sesv em mekketv ohrolope es pale cahkepohkakan, Pantvs Pilvtet Cutev em evpayvt omof, momen Helot Kalvle en tetlak *omof*, momen etecakkat Felvpe Itulev momet Tlekonitvs ekvntvckv en tetlak *omof*, momen Lisenovs Apelene en tetlak *omof*,

2 *Momen* Anvs momet Kivfvs plest enhomahtv hvlhawvt on, Hesaketvmese em opunvkv Canen, Svkelivs e'ppuce em vlakvtes, vnrvwv ofvn.

3 Momen vkerrickv etickv paptiskv naorketv es enkvpvketvn erkenaket, Cotvne afopke omvlkvn em vlakvtes.

4 Owalv Esiv em opunvkv cokv ofv hoccat vcvkvyen, Vnrvwvn huehkat em opunvkvt, Pucase em vyetv tetakuecvks, en nene lvpotlvken hahicvks.

5 Pvne vtekat fvcfaken, ekvnhvlwe momen rvne vtekat kvncvpuehocvres, momen kunkohat lvpotlvke *haken;* tenepvkekat tenepvke *hakvres.*

6 Momen enavpeswv omvlkvt Hesaketvmese vhesaketvn hecvres.

7 Momof este sulket paptiskvre en yicakvten *em punayet*, Aeha, eketnv cetto honvpse toyatskat, estimvt, Cvpvkketv vlvkvranan em pefatkvks, ce kicvkvt haks?

8 Monkv vkerrickv etickv oren ettvkes; momet, Eplehame *pu*'rken ocēs, maketvn vlicehcatskvs, Hesaketvmese heyv cvto asossen hopuetake Eplehame em mahmice tayes, ce kicvkit okikv.

9 Momen hiyomat pucuswv eto ecesky take entis vwvkechoyet os; monkv eto em ette heren ettekat vtekat tahcet, totkvn tvk wihoket os.

10 Momen, Monkv naken estomvraneya? este sulkat kicet, em 'pohakvtes.

11 Momen, Estimvt kapvn 'se hokkolicat mv ocekan emekvs; momen hompetv ocat matvpomecekvs, em vyoposket kicakvtes.

12 Momen cvtokunawv-vteloyvlket paptiskvkvren yicet, Mvhaya, naken estomvraneya? kicakvtes.

13 Momen, Naken cem melhoyvkvte semuntvlen feyihcatskvs, kicakvtes.

14 Momen suletawvlkcu em 'pohakvtes, Pumen naken estomvraneya? makaket. Momen, Estimvn penkvlehcatskvs, momet *est*' oh lvkisatskvs, momet cem feketvn 'se mahlvpvtecicvkes, kicakvtes.

15 Momen estet nak en nene hecaket, omvlkvt e feke take ofvn Canen oh *vkerricet*, Mvt Klist tot omcko haks? komet oh vkerricakof,

16 Cane omvlkvn *em* vyoposket, Mehenwvn uewvn es ce paptisvkit omis, momis hvmke vne 'svn yekcat vlaket os, mv em estelepikv es wvnakv enrecopetv heretv orvkot os; mvt Puyvfekcv Vcakan momet totkvn es ce paptisvkvres.

17 Mv *este* es em weskv e'nke ofv*t's*, momen naken en

nerkv en-cesketvn heren hvsvtecvres, momet teleko vtelohyet, en tohton vtehvres; momis entvleesse totkv vslekon es nekricvres, kicakvtes.

18 Momet nanvke etv sulken 'sest' emvcahnet, erkenakvtes.

19 Momis *Canet*, Helot tetlak etecakkat Felvpe e 'hiwv Helotevs vrahkvn, momet nak holwvke momecvte omvlkvn em vsehhof,

20 Helot, nake omvlkv semuntvlen heyvn ohvpayat, Canen cuko-yekcvn vpikvtes.

21 Momen, este omvlkv paptiskahkof, momē ocvtes, Cesvs tis paptiskvtes, momet emekusapof, sutvt haukvtes;

22 Momen Puyvfekcv Vcakat ena oce omēt pvce-howe omēt a oh hvtapkvtes, momen opunvkv hvlwe vtet, Cv'ppuce vm vnokecke toyetskes; ec ofvn vc afackuset os, makvtes.

23 Momen Cesvs em vculkv tat ohrolope pale tutcenat mahen oretv vlicecvtes; Cosef eppucet's, (komhoyen,) momen mvt Heli e'*ppucet* omen,

24 Mvt Marat e'*ppucet* omen, mvt Lefi e'*ppucet* omen, mvt Melki e'*ppucet* omen, mvt Cvnv e'*ppucet* omen, mvt Cosef e'*ppucet* omen,

25 Mvt Meterivs e'*ppucet* omen, mvt Emvs e'*ppucet* omen, mvt Nevm e'*ppucet* omen, mvt Esli e'*ppucet* omen, mvt Nakke e'*ppucet* omen,

26 Mvt Meare e'*ppucet* omen, mvt Matvrivs e'*ppucet* omen, mvt Semei e'*ppucet* omen, mvt Cosef e'*ppucet* omen, mvt Cutv e'*ppucet* omen,

27 Mvt Coanv e'*ppucet* omen, mvt Lesv e'*ppucet* omen, mvt Solopepel e'*ppucet* omen, mvt Svlvriel e'*ppucet* omen, mvt Neli e'*ppucet* omen,

28 Mvt Melki e'*ppucet* omen, mvt Ati e'*ppucet* omen, mvt Kosv e'*ppucet* omen, mvt Elmotv e'*ppucet* omen, mvt V e'*ppucet* omen,

29 Mvt Cose e'*ppucet* omen, mvt Eliesv e'*ppucet* omen, mvt Colem e'*ppucet* omen, mvt Marat e'*ppucet* omen, mvt Lefi e'*ppucet* omen,

30 Mvt Semev e'*ppucet* omen, mvt Cutv e'*ppucet* omen, mvt Cosef e'*ppucet* omen, mvt Convn e'*ppucet* omen, mvt Elivkem e'*ppucet* omen,

31 Mvt Melev e'*ppucet* omen, mvt Menv e'*ppucet* omen, mvt Materv e'*ppucet* omen, mvt Nervn e'*ppucet* omen, mvt Tewe e'*ppucet* omen,

32 Mvt Cvse e'*ppucet* omen, mvt Opet e'*ppucet* omen, mvt Povs e'*ppucet* omen, mvt Salmv e'*ppucet* omen, mvt Neasv e'*ppucet* omen,

33 Mvt Emenetap e'*ppucet* omen, mvt Elvm e'*ppucet* omen, mvt Eslvm e'*ppucet* omen, mvt Feles e'*ppucet* omen, mvt Cutv e'*ppucet* omen,

34 Mvt Cekvpe e'*ppucet* omen, mvt Iseke e'*ppucet* omen, mvt Eplehame e'*ppucet* omen, mvt Relv e'*ppucet* omen, mvt Neka e'*ppucet* omen,

35 Mvt Selvk e'*ppucet* omen, mvt Sekvn e'*ppucet* omen, mvt Felek e'*ppucet* omen, mvt Hepv e'*ppucet* omen, mvt Selv e'*ppucet* omen,

36 Mvt Kenvne e'*ppucet* omen, mvt Afaksv e'*ppucet* omen, mvt Sem e'*ppucet* omen, mvt Noe e'*ppucet* omen, mvt Lemek e'*ppucet* omen,

37 Mvt Meruselv e'*ppucet* omen, mvt Envk e'*ppucet* omen, mvt Celet e'*ppucet* omen, mvt Mvlelel e'*ppucet* omen, mvt Kenvn e'*ppucet* omen,

38 Mvt Envse e'*ppucet* omen, mvt Ser e'*ppucet* omen, mvt Atvme e'*ppucet* omen, mvt Hesaketvmese e'*ppucet* omvtes.

SETENTVCKE 4.

Momen Cesvs Puyvfekcv Vcakat es fvcket, Cotvne 'ratvtes; momen Puyvfekcvt evpayet, vnrvwvn 'res oren,

2 Puyvfekcv holwakat nettv pale osten eskerrvtes. Momet mv nettv take omof, naken hompekates; momen mv *nettvt* pokof renyupvn elawvtes.

3 Momen puyvfekcv holwakat, Hesaketvmese E'ppuce toyetsken omat, mahketsken, heyv cvtot tvklike hakekvs, kicvtes.

4 Momen Cesvs em vyoposket, Estet tvklike tvlken v hesahkekos, momis Hesaketvmese em opunvkv vtekat *v hesakvres*, *maket* coket os, kicvtes.

5 Momen puyvfekcv holwakat ekvnhvlwe hvlwe mahen es oh 'cemiket, oketv kocuknuse ofvn ekvnv e tvlwv omvlkvn hecicvtes.

6 Momen puyvfekcv holwakat, Heyv yekcetv omvlkvn ce'mares, momet en rakketvu, mvn v'mhoyvtet ok, momen estimvt o estomis vne komvyat emis;

7 Monkv vc vrakkuecetsken omat, omvlkvt cenake tares, kicvtes.

8 Momen Cesvs em vyoposket, Cv topvrvn vyvs, Setvne toyetskat, Pucase cen Hesaketvmesen vrakkuecet, mv tvlkusen em vtotketskvres, *maket* coket omekv, kicvtes.

9 Momen Celuslvmen svlakvtes, momet, cuko-vcakat sohvpettvn oh huerihcet, Hesaketvmese E'ppuce toyetsken omat, heyvn a e tvk wikvs:

10 Em encelvlken ece 'cayecet, vfvstvkvren kicvkvres:

11 Momen cvton ce'le es v nafketskekaren e'nken es ce kvwvpvkvres, *maket* coket omekv, kicvtes.

12 Momen Cesvs em vyoposket, Pucase cen Hesaketvmese eskeriyetskvs, mahoket os, kicvtes.

13 Momen puyvfekcv holwakat, *Cesvs vnrvpkv* eskerretv omvlkvn emeyuksihcof, vkocuknusen e'nkvpakvtes.

14 Momen Cesvs Puyvfekcv en yekcetv ofvn Kalvlen ye fulkvtes, momen ohonvkv mv ekvnv vtolotat omvlkv hvmecicvtes.

15 Momen senekake enake take ofvn mvhayvtes, este omvlkvt vrakkuecaken.

16 Momet Nasvlen vlakvtes, mv are mahvtet; momet momvte vcvkvyen fekvpkv nettvn senekaken ecehyet, ohonayvranet ahuervtes.

17 Momen nakcokv owalv Esivs hoccicvten a e'mhoyvtes; momen nakcokvn enrahmet, cokvte hiyomēn eshecvtes;

18 Pucase em Puyvfekcvt vc oh *fekhonnes*, opunvkvhervn estemerrakat em erkenvkaren 'svm vfeyvtet omekv; efeke kvcēkan em wicecit, svlvfkvlke enrecopkv *em ocat*, momen turhecvkekat renakv *em ocat*, 'sem erkenakit, tonufkakat enrecopit,

19 *Momet* Pucase em ohrolope herat erkenvkaren vc vtotvtet omekv.

20 Momen nakcokvn vkhotiyet, *senekake* vfastvn pvlken a ehmet, likvtes. Momen senekake vtehkat omvlkvt heren hecakvtes.

21 Momen, Mucv-nettvn ce hvcko take ofvn heyv cokat esohfvcket os, maketvn vlicecvtes.

22 Momen omvlkvt a en kerrakvtes, momet opunvkv hervke e cukwv asossat estomahes komakvtes. Momet, Heyvt Cosef e'ppuce toko? makakvtes.

23 Momen, Mehenwvn heyv opunvkv-svhopakvn, Vlekca, e en wicecvs, *'svm punayet, momet*, Nake Kvpvnev ofvn momecetskvte poheyvten heyv cem ekvnv ofvn momecvs, cv kicvranatsket os, kicakvtes.

24 Momet, Mehenwvn ce kicvkis, Qwalv estomet em ekvnv ofv evpahoyekot os.

25 Momis mehenwvn cem onayvkis, Elivs owalv en nettv take omof, ohrolope tutcene momen hvse epakat *oren* hvlwe vkhotken, mv ekvnv omvlkvn elauko rakket fvckof, oyevlke sulke tates. Eslevl ofvn:

26 Momis etv hvmkusis Elivs ohtothoyekon, oye hokte Sitvne em *etvlofv* Seleptvn *likvte* tvlkusen ohtothoyvtes.

27 Momen owalv Elisevs arof, lepvvlke sulke tates, Eslevl ofvn, momis etv hvmkusis hvsvtkekon, Nemv Selevlke tvlkuset hvsvtke hakvtes.

28 Momen senekake vtehkat omvlkvt, heyv nanvken pohakof, cvpvkketvt fvcfakvtes;

29 Momet asvpvkilet, tvlofvn ossicahket, hvlatet, ekvnhvlwe, mv em etvlofv oh hahoyvte, em vkeleften 'res oricvtes, a tvk wikvkvranet.

30 Momis nvrkvpvn etchoyanet, enkvpakvtes,

31 Momet hvtvpiket, Kalvle em etvlofv Kvpvnevn rorvtes, momet fekvpkv nettv *omvlkvn* emvhayakvtes.

32 Momen em mvhakv estomahes komakvtes; em opunvkv yekcetv vpvket ok.

33 Momen este puyvfekcv hvsvtkeko vpikat senekaken likvtes, momet en hake yekcen es huchket,

34 *Pu* wikvs, Cesvs Nasvlvlke toyetskat, ceme esyomeyat naken pu 'tenrvwv ocē haks? pu sumhuecvranet vlahketska? Estimv toyetskat, ce kerris, Hesaketvmese Enake Vcakat, kicvtes.

35 Momen Cesvs, Cvyvyahket, aossvs, kicet, em vsehvtes. Momen puyvfekcv holwvket '*me*tenrvwvn tvk wihkof, en nokkicekot aossvtes.

36 Momen omvlkvt estomahes komakvtes, Heyv opunvkv naket*o* haks? ohfvnketvn momet yekcetvn puyvfekcv hvsvthvkekat es em punayen, esossakekv, *maket* ete kicakvtes.

37 Momen ohonvkv mv ekvnv vfolotat omvlkvn hvmecicvtes.

38 Momen ahuyiret, senekaken osiyet, Simv en cukon eceyvtes. Momen Simv e 'hiwv e'cket hepetketv yekcen

es enokket wakkvtes; momen mv ohfvccvn em 'pohakvtes.

39 Momen ohfvnket hueret, hepetketvn em vschvtes; momen em wikvtes; momen moman vpakusen alihket, vfvstakvtes.

40 Momen hvse vklatkof, estimvt este enokketv cahmelike es enokhoke ocakat omvlkvt mvn es en yicvtes; momen e'nken oh wvkhokicet, *enokhoke* vtekat omvlkvn em wicecakvtes.

41 Momen puyvfekcv holwvhoket huehket, momet, Cemet Klist Hesaketvmese E'ppuce toyetskes, makaket, sulken asossvtes. Momen *em* vsehet, punvyvkvre em etektvnecekates; Klist omaten kerrakekv.

42 Momen hvyatkof enkvpahket, vnrvwvn ayvtes; momen estet hopoyakvtes; momet en yihcet, fekhonnicakvtes, enkvpvkekaren.

43 Momen, Tvlofv etvu Hesaketvmese em ohmekketvn *sem* erkenvkvkvranvyet os, mv esvrahkvn ve vtothoyet omekv, kicvtes.

44 Momen Kalvle senekake take erkenakvtes.

SETENTVCKE 5.

Momen mome ocvtes, este sulkat Hesaketvmese m opunvkv pohetvn komet, ohyekcet em afoloten, vkh se Ceneselet vfopken huervtes;

2 Momet perro-cuko hokkolet vkhvse vfopken vkkaken hecvtes; momen rvro mvkwiyvlket asosiyet, hoyvn okkoset fullvtes.

3 Momen perro-cuko hvmken, Simv enaken, eceyvtes, momet lvpvtke estomusen enkvpvyecvren em 'pohvtes. Momet lihket, perro-cuko aossen este sulkan emvhayvtes.

4 Momet opunvyvte wihkof, Laukan svkvyvs, momet

rvro svkcvwetv hvmken *svkcawatskvren* cen hoyv taken vkpvlvtvs, Simvn kicvtes.

5 Momen Simv vyoposket, Mvhaya, nereise vtotkēt, momis naken esēkon ep oh hvyvtiks: momis cem opunvkvt omecicen hoyvn svkwikares, kicvtes.

6 Momen heyvn momecahkof, rvro sulke mahen vkcvwepuecakvtes; momen hoyvt tackvtes.

7 Momen *em* etohkvlketv, perro-cuko hvmkan vtehkat, yicet emvnicvkvren 'sem vhopayakvtes. Momen yihcet, perro-cuko hokkolvn fvcficakvtes, momet vksumhokvranusvtes.

8 Simv Petvt heyvn hecof, Cesvs e torkowv ehomvn tvklvtiket, Aeha, Pucasē, v'nkvpvkvs; este-naorkv toyikv, kicvtes.

9 Rvro sulke cvwakat omecicen estomahes komekv, momen vpvkakaten omvlkvt.

10 Momen matvpomen Sepete e'ppucetake, Cems Cane tepakat, Simv emvnicvlket omat, *mvu em estomahakvtes.* Momen Cesvs Simvn kicvtes, Ce penkahlats; mucv ayat esten cvwetskvres.

11 Momen perro-cuko lvpvtken resvcayahkof, nak omvlkvn wikahket, vcvkvpeyvtes.

12 Momen mome ocvtes, tvlofv hvmken arof, hecvs, este-hunvnwvt lepvse es fvcket *arvtes;* mvt Cesvs hecof, e turofvn oh lvtiket, Pucasē, kometsken omat, cv hvsvtecetske tayes, kicet em 'pohvtes.

13 Momen, Komis, ce hvsvtkekvs, kicet, enke a rvtosecet, celayvtes. Momen moman vpakusen lepvse e'nkvpakvtes.

14 Momen, Estimvn em onayekot, ahyet, plest e hecicet, Moses vhakv estemvte vcvkvyen cen hvsvteckv vrahkvn emvtevs, es en kerkv taken, kicvtes.

15 Momis svheremahen ohonvkv hvmecicvtes; momen

este sulsoke pohetvn, momet em enanokketv em wicecvren etohvtelokvtes.

16 Momen enkvpaket ynrvwvn cehyet, mekusapvtes.

17 Momen nettv hvmken mome ocvtes, emvhayof, Falvsevlket momen vhakv emvhayvlket Celuslvme *tvlofv*, Kalvle *ekvnv*, momen Cutev *ekvnv* tvlofv vtekat asosset tempen vpokvtes; momen em wicecvkvre Pucase yekcetv ocvtes.

18 Momen hecvs, este-hunvntake este-hunvnwv palse es enokken pvtakv oh wakken esyicvtes; momet *estomen cukon* escehyet, Cesvs ehomvn wvkece *tayat* hopoyakvtes.

19 Momen este sulkat omecicen estomen esceye tayat hecvkekok, cuko onvpvn es ohcemecakvtes, momet fakkenorv tvpestakan *vkuehuehcet*, *em* pvtakv svpvken nvrkvpvn Cesvs ehomvn vkhvtvpecicakvtes.

20 Momen Cesvs, em vkvsvmkv taken hecof, Este-hunvnwv toyetskat, cen naorketv ce'nkvpvkakes, kicvtes.

21 Momen cokv-hayvlke Falvsevlke esyomat vkerricetv vlicecakvtes, Heyv *este* Hesaketvmese tvklecat estit o haks? Estimvt naorketv cnkvpakice taye haks, Hesaketvmese tvlkuset *mvn* momecekon omat? makaket.

22 Momis Cesvs em vkerrickv taken kerrof, em vyoposket, Nake ce feke take ofvn vkerricatske haks?

23 Cen naorketv ce'nkvpvkakes, maketv, monkat, Ahuyiret, yvkvpvs, maketv tepakat, estvmit yekcekot ome haks? kicakvtes.

24 Momis este E'chuswvt yvmv ekvnvn naorketv kvpice taye yekcetv ocat kerratskvren, (palse es enokkat,) Ahuyiret, cem pvtakv cahwet, cen cukon vyvs, (kicvtes.)

25 Momen moman vpakusen ehomv taken ahuyiret, mv ohwakkvte cahwet, Hesaketvmese vrakkuecet, en cukon ayvtes.

26 Momen omvlkvt em estomahakvtes, momet penkvl-

kvn es fvcfaket, Hesaketvmese vrakkuecakvtes, Mucvnettv nake estomahvke hecoyis, makaket.

27 Momen heyv nanvke hoyanof, osiyet, cvtokunawvvteloyv, Lefi hocefket, cvtokunawv vtelokv cukon liken hecvtes; momet, Vc vcvkvyvs, kicvtes.

28 Momen ahuyiret, omvlkvn wihket, vcvkayvtes.

29 Momen Lefi hompetv-rakkon en cuko ofvn en hayvtes; momen cvtokunawv-vteloyvlke sulke, momen este eti vpvkaket vpokvtes.

30 Momis *mv vpokat* en cokv-hayvlke, momen Falvsevlket en kerrepvlken em ecayakvtes; Estoman cvtokunawv-vteloyvlke. momet naorkvlke vpaket hompet, eskatske haks? kicaket.

31 Momen Cesvs vyoposket, *Este* cvfencakat vlekcvn eyacvkekos, momis enokhokat *eyacakes*, kicakvtes.

32 *Este* faccvlke enhuehkvranit vlakit omvkates, momis holwvyecvlken vkerrickv eticvkvren.

33 Momen, Estoman Cane en kerrepvlke momen Falvsevlke *en kerrepvlkeu* matvpomen etewolen e elvwecet mekusvpkvn hayaket ome haks? momis cenake hompet, eskakes, kicakvtes.

34 Momen, kicvtes Hopuetake hokte epayvranat en cuko-vtehkvlke hokte epayvranat vpake vtekat celvwvkuecatske taye haks?

35 Momis hokte epayvranat em eshoyvre nettv cakkakvres, momen mv nettv take omof celvwecvkvres.

36 Momen opunvkv-svhopakvn es em punayakvtes: Este estomet kapv tvcke mucvsen leskan em vlihcekos; momen omat, mucvsat setet os, momet mucvse tvckat leskan setenherckos.

37 Momen nvpvt pvrko-opuswv mucvsen sukcv leslekan vcahnekos: momecen omat, pvrko-opuswv mucvsat sukcvn sehtet, pvlatkes, momen sukcv yvmahkvkvres.

38 Momis pvrko-opuswv mucvset sukcv mucvsenevcvn-koyvranet os; momen estvmitis yvmvhikekos.

39 Nvpvt *pvrko-opuswv* vhassan hvte eskan vpaken mucvsan eyahcekos, Vhassat senheres, makekv, kicakvtes.

SETENTVCKE 6.

Momen mome ocvtes, fekvpkv nettv enhvtecesky resv-hokkòlan teleko cvpofv vlkan ropotecvtes; momen en kerrepvlket telekon mamet, enke ofvn poroyet, hompakvtes.

2 Momen Falvsevlke vpvlwvt, Estomaten fekvpkv nettv nometv tokan momatske haks? kicakvtes.

3 Momen Cesvs vyoposket, Tewe momen vpvkakat elawakof estomvte,

4 Estomet Hesaketvmese en cukon ecehyet, hecetv tvklike, mv hompēsko tetayat, momis plestvlke tvlke *hompvkvranat*, ehset, homipet momet vpvkakateu emakvte, heyv *ohonvkv* tisem hecatskekat haks? kicvtes.

5 Momet, Este E'chuswv fekvpkv nettvu e Pucase tes, *tat* kicakvtes.

6 Momen mome ocvtes, fekvpkv nettv eti senekaken ecchyet, mvhayvtes; momen este-hunvnwvt enkvperv yuknvtet likvtes;

7 Momen cokv-hayvlke Falvsevlke csyomat, Fekvpkv nettv wicecvr haks? komet vketecakvtes, vnrvpkvn komaket.

8 Momis em vkerrickv taken kerrvtes, momet hunvnwv enke yuknvten, Akvwvpiket, nvrkvpvn huervs, kicvtes. Momen akvwvpiket, huervtes.

9 Momen. Cesvs, Nak hvmken cem 'pohvranvkis, Fekvpkv nettvn here momecetv holwvke momecetv tepakat estvt fvccvt o haks? *momen* hesaketv hesayecetv sumecicetv tepakat *estvt fvccvt o haks?* kicakvtes.

10 Momen omvlkvn oh fulotket hecaket, mv este-hunvn

wvn, Ce'nken rvtosecvs, kicvtes. Momen momecen, e'nke temvpoke hvmkate omē hakvtes.

11 Momen cvpvkketvn es fvcfakvtes; momet Cesvs estomece tetayat 'sete'm punahoyvtes.

12 Momen mome ocvtes, mv nettv take omof ekvnhvlwen oh ayvtes, mekusvpvranet; momet Hesaketvmesen omekusape emunken oh hvyatkvtes.

13 Momen hvyatkof en kerrepvlken enhuehkakvtes, momet mv asossen pale hokkolohkaken ensvtiket, vpastelvlke hocefhuecvtes.

14 Simv, (mv Petv hocefvtet,) momet etecakkat Vntolu, Cems momen Cane, Felvpe momen Paralome,

15 Maro momen Tamvse, Cems, Alfevs e'*ppuce*, momen Simv Selotes hocefken,

16 Momen Cutvse Cems e'*tecakkat*, momen Cutvse Eskalevt, mv *Cesvs* erwiyyv taten.

17 Momen *Cesvs* vpaket ahvtvpiket, ekvnv tvpeksan huervtes, momen en kerrepvlke etohkvlke sulkat, momet este sulke mahet Cutev omvlkv, Celuslvme, momen Tilv Sitvne tepakat em uehvtkv vfopke asosse em apohicvret. momet em enokketv em wikvkvren en yicvtet *mvn svpaklvtes;*

18 Momen *este* puyvfekcv hvsvthvkekat es naorakat *en yihcen* em wikakvtes.

19 Momen este sulkat omvlkvt vcelaketvn komakvtes, yekcetv em ossatet omvlkvn em wicecaket omekv.

20 Momen renakv-kvwahpet, en kerrepvlken hecet, makvtes, *Cen* herakes, estemerrvlkē, Hesaketvmese em ohmekketv cenaket ok.

21 *Cen* herakes, hiyome elawatskat, ce fvcecvkvret ok. *Cen* herakes, hiyome hvkihhokatskat, vpelhoyatskvret ok.

22 Cen herakes, este cen homecet, *vpakatskvte* e enkvpvyecicet, momet *ec* opunvyecvket, este E'chuswv

vrahkvn ce hocefhokv holwvhoke omecet sossicake estomis.

23 Mv nettv omof afvckvket, momet ece 'fackusvket tasecvkvtevs; hecvkes, feketv rakket hvlwe tvlofv cem *ocvket* omekv; matvpomen erkvlket owalvlken momecakvtet ok.

24 Momis nakocvlke toyatskat, cen holwakvkes! ce mahlvpvtketvn cen heckvkvtet ok.

25 Cen holwakvkes, ce fvcecakat! ce 'lawvkvret ok. Cen holwakvkes, hiyome vpelhoyatskat! ce feke cen nokhoken, hvkihhokatskvret ok.

26 Cen holwakvkes, este omvlkv heren ec opunvyecakof! momēn erkvlke owalv laksvlke momecakvtet ok.

27 Momis pohatskat, ce kicvkis, Cen horrvlken vnokecvkes, cen homecakan heren em momecvkes,

28 Ce hanvkan heren opunvyecvkes, momet ece 'holwvyecvkat em emekusvpvkes.

29 Momen ce yvnvwv ce nafkat vpvlhvmkan 'sem fulotkvs; momet kapv-rakko ce 'konahat kapvu *cen cvwvre* vsehhetskvs.

30 Cem 'pohat vtekat emvs; momet nakockv ece 'konahat pvlken em 'pohhetskvs.

31 Momen este cem momecvkvren komatskat, cemeu em matvpomecvkes.

32 Ece 'nokecakan vnokecatsken omat, feketv estomen ocatske haks? naorkvlke tis este vnokecakat emeu vnokecaket ok.

33 Momen cen lopicvkan en lopicatsken omat, feketv estomen ocatske haks? este-naorkvlke tis matvpomen momaket ok.

34 Momen, Vn heckvres, komatet est' em pvlatsken omat, feketv estomen ocatske haks? naorkvlke tis na orkvlken em pvlakes, matvpomuset en heckvkvren.

35 Momis cen horrvlken vnokecvkes, momet heren momecvkes, momet pvlvkes, Pvlken pun heckvres, komekot: momen cem feketvt rakke tares; momen Hvlwe Mahat en hopuetake toyatskvres, vrakkuecvkekat momen holwvhokat *em* merret ok.

36 Monkv Ce'rke take merkv es fvcke omēt merkv es ce fvcfvkekvs.

37 Ohfvccehcatskvs, momen ec ohfvccvkekares: ehvperkuehcatskvs, momen ce 'hvperkvkekares; es em wikvks, momen es cem wikvkvres:

38 Emvks, momen ce'mhoyvkvres; svkerkv heren, vtenkvkvten, esnekeyicvkvten, momen es em pvlatken estet ce hokpen cem vtehvkvres. Svkerkv svkerkuecatskat, matan es cem vkerkuehocvkvret ok.

39 Momen opunvkv-svhopakvn es em punvyakvtes; Hecekat hecekan evpaye taye haks? hokkolvt sufkan vk yorkvraneko haks?

40 Enkerrepvt em mvhayvn 'sen hvlwekos; momis kerretv orat vtekat em mvhayv etvpomvres.

41 Momen estoman tecakketskat e turwv ēto-kvckuce vk ocan hecetskat, momis tohkakvn ce turwv vk ocat vkerricetskeko haks?

42 Monkat estomēn ceme mahusat tohkakv ce turwv vk ocat hecetskekon, tecakketskat, Tecakkvyē, ce turwv eto-kvckuce cem vk ossihcvrs, kicetske, taye haks? Mekusapv-vhayv toyetskat, ce turwv taten tohkakvn vk ossicvs, momofvt heren hecetskvres, tecakketskat e turwv eto-kvckuce em vk csetv.

43 Eto herat em ette holwvken hayekon, eto holwakat em ette heren hayekot omekv.

44 Eto vtekat em etten es kerket omekv. Estet etofvsken ke-rakko em mamvkekot, kvcon pvrko em mamvkekot omekv.

45 Este herat nake here e feke ofv ocat herat aossen, nake heran ossicet omes; momen este holwakat nake holwvke e feke ofv ocat holwakat aossen nake holwakan ossicet omes: efeke en sulke aosse e cukwv opunayet omekv.

46 Momen, estoman, Pucasē, Pucasē, cv kicet *omofvt*, hanvke ce kicvkvyan momecatskeko haks?

47 Estimvt o estomet a vc oh atet, vm maketvn pohet, momecen omat, estimv omēt on omat ce hecicvkares.

48 Este-hunvnwv cuko hayof, sufken korret, en likv cvto oh licvte omēt os; momen uelauke kvwapkof, uewv fihnat nafkvtes, momis nekeyiceko tayvtes, cvton oh liket ok.

49 Momis pohis, momecekat este-hunvnwv cuko en likv sekon ekvnvn oh hayvte omēt os; momen uewv fihnat yekcen nafkvtes, momen moman vpakusen latkvtes: momen mv cuko em vhopvnketv rakke tates.

SETENTVCKE 7.

Momen, este pohaken, em opunvkv omvlkv emeyuksihcof, Kvpvnevn eceyvtes.

2 Momen sentulev hvmke em vtotkv encakat enokket, elvranusvtes.

3 Momen Cesvs ohfvccvn pohof, vlahket em vtotkv em wicecvren em 'pohepet, Cusvlke em vculvken ohtotvtes.

4 Momen Cesvs en yicat vwicecekot em 'pohakvtes, Em momecetske tetayat heretv oret os;

5 Pum etvlwv vnokecet, senekaken pun hayvtet ok, makaket.

6 Momen Cesvs vcvkvyakvtes. Momen cuko em ahopvyeko crorofvn sentulevt en hessvlken ohtotvtes,

Pucasē, e naorihcetskvs, vn cuko eceyetske tctayat heretv orvkokv;

7 Monkv vne tis ec oh atvye tayat heretv oris, komvkis; momis opunvkvn makvs, momen vm vtotkv em wikvres.

8 Vn tis este yekcetv elecv huerihocvte toyit, sulc-tawvlke cv 'lecv ocikv; momet hvmken, Vyvs, kicin, ayet os, momet etvn, Vtes, *kicin*, atet os; momet vm vtotkvn, Heyvn momecvs, *kicin*, momecet os; maket.

9 Momen heyv nanvken Cesvs pohof, Estomahet ok's, komvtes, momet afulotket, este vcvkfullaten, Ce kicvkis, Vkvsvmkv rakke mv omat Eslevl ofv eshecvkates, kicvtes.

10 Momen vtothoyvte, cukon yc fulehcof, vtotkv enok-kvte em wiken hecakvtes.

11 Momen mome ocvtes, rempvkse tvlofv Nen ho-cefken eceyen, en kerrepvlke sulket, momen este sulsoket vcvkvpeyvtes.

12 Momen tvlofv en tohopkvhauken vwolicof, hecvs, este-hunvnwv mv e'cke echushunvnwv tvlkusvte ēlēn soshoyvtes, momen *e'cket* oye tates; momen mv tvlofv este vtehkvlke sulket vpvkakvtes.

13 Momen Pucaset hecof, em merrvtes, momet, Hvki-hiketskvs, kicvtes.

14 Momen a oh ahtet, este ēlē ohwvkeckvn celayvtes, momen es kvwvpakvte es svpaklvtes. Momen, Este mv-nettetskat, Akvwvpkvs, ce kicis, kicvtes.

15 Momen elvte alihket, opunvyetvn vlicecvtes. Mo-men e'cken a en huericvtes.

16 Momen omvlkvn penkvlkvt oh vlakvtes, momen Hesaketvmesen vrakkuecakvtes, Owalv rakket epu 'pake kvwapkes, momet, Hesaketvmeset em estvlke em merret omes, makaket.

17 Momen heyv ohonvkv Cutev, momen afulotken hvmecicvtes.

18 Momen Cane en kerrepvlke heyv nanvke omvlkvn en kerkuecakvtes.

19 Momen Canet, en kerrepvlke hokkolen enhohiket, Cesvs ohtotakvtes, Vlvkvranvte toyetske haks? monkat etvn en nene hecvranē haks? maket.

20 Hunvntake em vlahokof, Cane paptisvt, Vlvkvranvte toyetske haks? monkat etvn en nene hecvranē haks? maket, pumen a ec ohtotes, makakvtes.

21 Momen mata hvse-vkerkv omof enokketv, momet naknokke *en heckakat*, momen puyvfekcv hvsvthvkeko *vtehkakateu* sulken em wicecvtes; momet turhecvkekateu renakvn emakvtes.

22 Momen Cesvs em vyoposket, Vhohyet, nanvke hece momet pohatskat; turhecvkekate hecakat, momen yvkvpvkekate yvkvpakat, lepvvlke en hvsvthakat, pohvkekate pohakat, pvsvtkvte akvwvphoyat, *momet* opunvkvhervn estemerhoyvlken 'sem erkenvkhoyan Canen em onvyvkes;

23 Momen estimvt o estomet vc vrahkvn elentappet omekon omat, en heret os, kicakvtes.

24 Momen Cane em punvkv-sarvlke vhoyehpof, Cane ohfvccvn este sulsokan 'sem punvyvketvn vlicecet, Naken hecvranet vnrvwvn esossatskvt haks? Kohv hotvle fvmo yicen?

25 Momis nakon hecvranet esossatskvt haks? Hunvnwv accvke lowaloke vccen? Hecvs, em accvke herakat, en hompetvu herakat mekkvlke en cuko herakan vpokes.

26 Momis naken hecvranet esossatskvt haks? Owalvn? Mehenwvn ce kicvkis, momen owalv semuntvle estvmahet *omes*.

27 Heyvt *mv* tes, opunvyece cohoyvte, Hecvs, vm

punvkv-sarv ce homvn vtotis, mv ce homv cen nene etetakuecvranat.

28 Ce kicvkikv, Hokte heckuecvte vpvke owalv Canc Paptisv 'sen rakkat sahsekos; momis Hesaketvmese em ohmekketv ofv cotkus mahatet Cane es en rakket os, kicakvtes.

29 Momen este pohakat omvlkvt, momen cvtokunawv-vteloyvlke, Canc em paptiskvn es paptishoyvtet omen, Hesaketvmese fvccvt os, komet, vrakkuecakvtes.

30 Momis Falvsevlke vhakv-hayvlke esyomet, Canet paptisvkekatet omen, e vnrvpen Hesaketvmese momekvs komaten vhepvkakvtes.

31 Momen Pucaset makvtes, Monkv heyv este naken es vhopayar haks? momen nake omake haks?

32 Hopuetake nakwikv ocan vpoke, momet 'sete'm vhuehkaket, Cem pofkvkēyis, opvnatskeks; cen wahokēyis, hvkihhokatskeks, makake omakes.

33 Heyv omecicen *makvyet os;* Cane paptisvt tvklike hompekot, momet pvrko-opuswv eskekot vlakvtet omen, Puyvfekcv holwvken oces, makatskes.

34 Este E'chuswvt hompet momet esket vlakvtes, momen, Hunvnwv hompetv vnoksan, momet pvrko-opuswv eskvn; cvtokunawv-vteloyvlke momen holwvyecvlke en hessen hecvs! makatskes

35 Momis hoporrenkv e'chustake omvlkvt fvccecakes.

36 Momen Falvsevlke hvmket en hompvren em 'pohvtes. Momen Falvsevlke en cukon ecehyet, hompvranet vlikvtes.

37 Momen hecvs, hokte, naorkvt omet, mv tvlofv aret, *Cesvs* Falvsevlke en cukon hompet likvcuken kerrof, alepastv nakvcvnkuce neha fvmecv vcvnken svlakvtes.

38 Momen topvrv e'le yuksvn hvkihket vhuervtes, momet e turopuswv e'len 'sem okkosetvn ylicecet, e 'kvesse

es en hvsvtecvtes, momet e'len em afvnket, neha fvmecvn es en siyyvtes.

39 Momen Falvsevlke enhuehkvte hecof, eme ofvn opunayat, Heyvt owalvt on omat, *heyv* hokte naorkvt omekv, estimvt ot, momet hokte estomet celayet omat kerrvnt os, makvtes.

40 Momen Cesvs vyoposket, Sima, nake cem onvyetvn ocis, makvtes. Momen, Mvhaya, makepvs, kicvtes.

41 Este vhuericv hvmket este hokkolen vhuerice tates: hvmken tenelyv cukpe cahkepen vhuericen, hvmkat pale cahkepen vhuerice tates.

42 Momen nake es feketvn ocvkekof, vkvsamuset hokkolvn em wikakvtes. Monkv vm onvyvs, estvt semuntvlen vnokecvr haks?

43 Simv vyoposket, 'Sen sulke em wikvte *tares*, komis, makvtes. Momen, Tayusen ohfvccehcets, kicvtes.

44 Momen hokten a oh fulotket. Simv em punayet, Heyv hokten hecetska? Cen cukon a ceyvyat uewv cv'le vrahkvn a'metskekis, momis entat e 'turopuswvn cv'len es *vm* okkoset, e 'kvessen '*svn* hvsvtehces.

45 Vc vfvnketskekis, momis heyv hokte a cehyvyise vtekat cv'len vfvnketvn fekhonnicekis.

46 Cv'kvn olefv nehan 'svm vfeyetskekis, momis heyv hokte *tat* cv'len neha fvmecvn es vn sihyes.

47 Monkv ce kicis, En naorketv sulkvtet e'nkvpvkakes, tetayen vnokecekv; momis estimvn estomusis enkvpaken omat, mv tat estomusen vnokecet os, kicvtes.

48 Momet, Cen naorketv ce'nkvpvkakes, hokten kicvtes.

49 Momen vpake hompe vpokat, Heyv este naorketv enkvpvyecicat estit o haks? eme ofv maketv vliceca-kvtes.

50 Momen, Cem vkvsvmkvt ce hesayehces; herkv ofvn vyepvs, hokten kicvtes.

SETENTVCKE 8.

Momen mv erenyupvn momo ocvtes, etvlwv momet etvlofucen hvmecicet erkenaket, Hesaketvmese em ohmekketv ohfvccvn opunvkv-hervn kerkuecvtes: momen pale hokkolohkakat,

2 Momen hoktvke puyvfekcv hvsvthvkekat, enokketv tis en wicehocvte sasat, Mele Maktelv kihocat, puyvfekcv holwvhokat kolvpaket asossvte,

3 Momen Coanv, Kusv Helot en cuko-vfastv e hiwvt, momen Susanv, momen vpvlwv sulket nake enanvken 'se'mvnicakat vpvkakvtes.

4 Momen este sulko tvlofv vtekat asosset em etohvtelokof, opunvkv-svhopakvn 'sopunayvtes:

5 Fokayvt nerkvn fokayvranet ossvtes; momen fokayof vpvlwvt nene vfopken pvlatke sasen, oh svpakholvtes, momet hvlwe fuswv lokakvtes.

6 Momen cvton oh pvlatke sasvtes; momet hontan vpakuset yuknvtes, otohicekokv.

7 Momen etofvske vlkan pvlatke sasvtes; momen etofvske vpaket hontet, nokcepelakvtes.

8 Momen vpvlwvt, ekvnv heran oh pvlatket, hontet, em ette cukpe hvmken hayakvtes. Momen heyv nanvken mahkof, Estimvt hvcko es pohetv ocat pohekvs, *maket*, huehkvtes.

9 Momen en kerrepvlke em 'pohvkepet, Heyv opunvkv-svhopakv naket o haks? makakvtes.

10 Momen makvtes, Centake Hesaketvmese em ohmekketv ohfvccv kerretv yekcakat kerrvranatsken ce'mhoyvkes, momis vpvlwv opunvkv-svhopakv ofv *pohetv* emhoyes, momat, hecakis, hecvkekaren, momet pohakis, pohvkekaren.

11 Momen opunvkv-svhopakv heyv tes; Enerkvt Hesaketvmese em opunvkv tes.

12 Nene vfopken *pvlatkvte* mv pohakat tes; momof

puyvfekcv holwakat vlahket, opunvkv e feke vtehkvte 'sem ossices, vkvsamet hesahokekaren.

13 Cvto oh *pvlatkvte mv* pohakofvt es afvcket esakat *tes;* momet heyvt, yvlonkv ocvkekot, vkocuknusen vkvsvmaket, eskerhoyakof, vcekellecet os.

14 Mv etofvske vlkan pvlatkvte heyv tes, mv pohakofvt, vpeyet, momis *mucv* hesaketv senaorickv, nake-ockv momet afvcketvt nokccpelaken, em ette heren lokcicvkekot os.

15 Momis ekvnv heren oh *pvlatkvte*, mv, opunvkvn pohahkof, efeke mehenwe momet here ofv vcayecet, momis komet em etten hayakat tes.

16 Este estomet, kulken kulehcet, nake vcvnkvn vpvtuecekos; monkat topv elecvn es lihcekos; momis kulke sohhuerickvn sohhuerices, esceyakat hvyayvke hecvkvren.

17 Nake ohrvnke enrvmkvranekat sekon, ehke hecket, kerkvranekat sekot omekv.

18 Monkv estomēn pohatskat vketecvkes, estimvt o estomet ocat emhoyen, estimvt o estomet ocekat oces komhoyvte tis em eshoyvret ok.

19 Momof *e*'cket momen etecakkakat en yicvtes, momis *este* cekfat omecicen 'rvsvpakleko tayvtes.

20 Momen, Ce'cke momen tecakkaketskat, ce hecctvn cyacaket, topvrvn svpakles, kicet em onahoyvtes.

21 Momen em vyoposket, Heyv, Hesaketvmese em opunvkvn pohet, momecakat, cv'cket ot, vm etecakketvlke tes, kicakvtes.

22 Momen mome ocvtes, nettv hvmken perro-cukon eceyvtes, en kerrepvlke vpvkaken; momet, Vkhvse tvpalvn vpeyvkeres, *Cesvs* kicakvtes. Momen svkvpeyvtes.

23 Momis svkvpeyof, noce tates; momen hotvle-rakkot

vkhvsen a oh hvtapkvtes; momen *uewvn* es fvcfaket, penkvlkv ofvn svpaklvtes.

24 Momen en yicet vhonecicakvtes, Mvhaya, Mvhaya, pu sumecvranēs, makaket. Momof ahuyiret, hotvlen momen uewv melohlan em vsehvtes: momen fekhonnaken, lekuthet ocvtes.

25 Momen, Cem vkvsvmkv take estvmvn oca? kicakvtes. Momen penkvlaket, estomahes komakvtes, Heyv hunvnwv estomet o haks! hotvle tis uewv tis em punayaten em apohicaket omekv, ete kicaket.

26 Momen Katvlenvlke ekvntvckv Kalvle en tvpalv wakkan yicvtes.

27 Momen aosiyet, lvpvtken *huerof*, este-hunvnwv hvmket, hofunen puyvfekcv holwvhoke vtehkvtet, accvken accekot, momet cukon likekot, momis este herickv vlkan *likvtet*, tvlofv aosiyet vnrapvtes.

28 *Momet* Cesvn hecofvt, huehket ehomvn tvk latkvtes, momet, Naken etem ocē haks, Cesvs Hesaketvmese hvlwe mahat E'ppucē? cv 'stemerricetskekaren ce'nkusapis, yekcicet makvtes.

29 (Puyvfekcv hvsvtkekat mv hunvnwv aossvren kicekv. Tewolen hvlatvtet omekv; momen cvto-telacv es wvnayet, e'le 'sem vyekcihocet omvtes; momis eswvnakv waren, puyvfekcv holwakat vnrvwvn vtohkvtes.)

30 Momen Cesvs, Naket ce hocefkvt o haks? kicet em 'pohvtes. Momen, Lecvn, makvtes; puyvfekcv holwvhoke sulke esceyvtet ok.

31 Momen sufkan vkhvtvpecvre kicekaren em 'pohakvtes.

32 Momen mvn sukhv sulket ekvnhvlwen nanopet fullvtes; momen mvn esceye tetayen em etektvnecvren enkusvpakvtes. Momen em etektvnecakvtes.

33 Momen puyvfekcv holwvhokat este-hunvnwv asosset,

sukhvn esceyakvtes; momen sukhv fulle hvmkat omvlkvt pvfpvnet vkeleftan vkhvsen vk tasecet, nokcepelkakvtes.

34 Momen hompvkuccakat nake moman hecakof, pefatket vpeyet, tvlofv momet en lvpvtken onayakvtes.

35 Momen nake moman hecvranet esossvtes; momet Cesvs en yihcet, este-hunvnwv puyvfekcv holwvhokat enkvpvkakvte accet, hoporrene hahket, Cesvs e'le vliken hecakvtes; momet penkvlakvtes.

36 Momen hecakvtet puyvfekcv holwvhokan ocvte estomet em wikvte em onayakvtes.

37 Momen Katvlenvlke em ekvntvckv afulotke este sulke vtehkat omvlkvt e'nkvpvkvren em 'pohakvtes; penkvlkv rakket oh cakkvket omekv: momen perrocukon ohcemiket, hvtvm ye fulkepvtes.

38 Momen hunvnwv puyvfekcv holwvhoke asossvte vpvkepetvn enkusapvtes:

39 Momis Cesvs, Cen cukon ye fulkepvs, momet nake rakrvken Hesaketvmese cem momecvten onvyvtcvs, kicet, etvn vtotvtes. Momen ayet, nake rakrvke Cesvs em momecvten tvlofvn hvmecicet kerkuecvtes.

40 Momen mome ocvtes, Cesvs ra fulikof, este sulkat omvlkvt, e'mehakakvtet ok, afvcket evpvyakvtes.

41 Momen hecvs, este-hunvnwv Cilvs hocefket, senekake evpayvt, vlahket, Cesvs e'le ehomvn tvk lvtiket, en cuko en 'ceyvren enkusapvtes:

42 E'chuste hvmkusen, en hoktvletv ohrolope pale hokkolohkakat mahen occt omen, mvt ēlēt wakket omekv. Momis aye arof este cekfat vceklvfkakvtes.

43 Momen hokte, catv-fihne ohrolope pale hokkolohkake es cnokkvte, en nakockv omvlkvn vlekcvlke oh sumecicet *omis*, hvmkis em wicecko tayvte,

44 Era topvrvn vlahket, en kapv em vteken celayvtes; momen moman vpakusen e catv fihnvtet fekhonnvtes.

45 Momen Cesvs, Estimvt cv celaye haks? makvtes. Momen omvlkvt, Monkos, makakvlkof, Petvt momen mv vpvkakat, Mvhaya, este cekfat ece 'ceklafket, *ece* 'yotecet os, moman, Estimvt cv celaye haks? maketske haks? makakvtes.

46 Momen, Cv celaye saset os; yekcetv ve ossat kerrikv, Cesvs makvtes.

47 Momof hokte ehkekot omat hecof, fekeket a oh atet, ehomvn tvk lvtiket, naket omecicen celayet omat, momen vyvkhvmkusen em wiket omat este omvlkv ehomvn em onayvtes.

48 Momen, *Cv*'chustē, heren ce mahlvpvtkekvs; cem vkvsvmkvt temvpoken ce hayes; herkv ofvn vyepvs, kicvtes.

49 Opunaye emunkof, hvmket, senekake evpayv en *cukon* vtet, Ce'chuste elēpes: Mvhayvn naorihcetskvs, kicvtes.

50 Momis Cesvs pohof, em vyoposket, Ce penkahlats; vkvsvmkv tvlkusis occtsken *omat*, cvfeknihocvres, makvtes.

51 Momen cukon eceyof, este estomis eceyvre em etektvnecekot, hoktuce e'rke e'cke tepakat, momen Petv, Cems Cane esyomat *em* etektvnecakvtes.

52 Momen omvlkvt hvkihhoket, oh wahokvtes; momis, Hvkihhohkatskvs; ēlekos, momis nocepet omes, kicvtes.

53 Momen, elēpet omen kerrakekv, vpelicakvtes.

54 Momen omvlkvn esossicet, enken en hvlahtet, Hoktucē, akvwvpkvs, maket huehkvtes.

55 Momen em puyvfekcv hvtvm a oh fulken, vyvkhvmkusen akvwapkvtes; momen hompetv e'mhoyvren makvtes.

56 Momen e'ckvlke estomahes komakvtes; momis nake momvten este estomen em onvyvkekaren, kicvtes.

SETENTVCKE 9.

Momof en kerrepvlke pale hokkolohkake enhohiket etohkalet, em wiketvn *hayet*, puyvfekcv holwvhoke omvlkv ohfvnken, momet enokketv wicecvkvren yekcetvn e'makvtes.

2 Momet, Hesaketvmese em ohmekketvn erkenaket, enokhokat em wicecvkvren vtotvtes.

3 Momet, Vpeyvranatskat naken *ehopakekot*, setekkekv tis, chvlewv en sukcv tis, tvklike tis, cvtokunawv tis chopahkatskvs; momet kapv 'se hokkolihcatskvs.

4 Momen cuko estomen esceyatskat, mvn fekhonnvtet, matan enkvpaket vpeyet omatskvres.

5 Momen estimvt o estomet ce yvpayekon omat, mv tvlofv esossatskof, vnrvpe ohkerkueckvn, ce'le essu vlikat tis fekeyet omatskvres, kicakvtes.

6 Momen vpehyet, opunvkv-hervn 'serkenaket, momet estvmv estomis *omvlkvn* em wicecet, tvlofv vlkan teropotecvtes.

7 Momen Helot tetlak nake Cesvs momecat omvlkvn pohvtes; momet, Cane pvsatkan a kvwapkes; makakat sasen,

8 Momen, Elivs e heckueces: makakat sasen, Owalvlke vculvke tate hvmkat hvtvm akvwapket omes: vpvlwvt makakan, mv omecicen fekherekates.

9 Momet, Cane *tat* ckv en tacvyvnks; momis nanvke yomakat ohfvccv pohvyat estimvt o haks? Helot makvtes. Momet hecetvn komvtes.

10 Momen vpastelvlket er yicof, nake momecakvte omvlkvn *Cesvs* em onayakvtes. Momen evpahyet, vnrvwv tvlofv Persitv hocefke enake ocan ehkusen esceyvtes.

11 Momen este sulkat *mvn* kerrahkof, vcvkvpeyvtes: momen evpayet, Hesaketvmese em ohmekketv ohfvccvn es etc'm punayakvtes, momet em wicecvre enkusvpkakat em wicecvtes.

12 Momen mv nettv yafkusof pale hokkolohkakat a oh awet, Este sulkat etvn vtotetsken, tvlofucvlke momen ekvnv vwolakan oh vpeyet, momet fekhoniyet, hompetvn heckuecvkepekvs; yvmv fulleyat vnrvwvt ok, kicakvtes.

13 Momis, Cemet hompetvn e'mvkes, kicakvtes. Momen, Tvklike vnore cahkepe momen rvro hokkole sensulkat ocēk's, vpehyet, hompetv heyv este omvlkvn en nesēkon omat, makakvtes.

14 (Este-hunvntake cukpe rakko cahkepat mahet omekv.) Momen, Vpoyicvkes, pale cahkepake etekvpakvken, kicakvtes.

15 Momen mvn momecet, omvlkvn vpoyicakvtes.

16 Momof tvklike vnore cahkepat, rvro hokkolaten cawvtes, momet hvlwen vhecet, ohvkvsahmet, momet kvlkayet, en kerrepvlken emvtes, este sulkat ehomv 'sem ocvkvren.

17 Momen hompaket, omvlkvt fvcecakvtes; momen wokocke em vhoskat svmpv palen hokkolohkaken cvwhoyvtes.

18 Momen momc ocvtes, enhvmkuset emekusapof, en kerrepvlke vpvkakvtes; momen, Estit os, estet cv kicake te? kicet em 'pohvtes.

19 Vyoposkaket, Cane paptisvt, momis, Elivs, *makakat* sases, momen vpvlwvt, Owalvlke vculvke tate hvmkat akvwapkes, *makakes*, kicakvtes.

20 Momis ceme, Estit os, cv kicatske haks? kicakvtes. Petvt vyoposket, Klīst Hesaketvmese enake, makvtes.

21 Momen em punayet, hunvnwv estomen mvn *em* onvyvkekaren yekcen *em* vsehakvtes;

22 Este E'chuswvt nanvke sulken 'sestemerkvranet os, momen vculvke, plest enhomvhhotvt, cokv-hayvlke esyomat etvn vhepvkakvres, momen elehohcen, nettv svtutcenan akvwvpkvres, maket.

23 Momet, Estimvt vc vcvkvyetvn komen omat, e em chvperkuecet, nettv omvlkvn em etohweklepkv kvwapet, vc vcvkvtekvs, omvlkvn kicakvtes.

24 Estimvt o estomet en hesaketv vcayecetvn komen omat, sumecicen, estimvt o estomet vc vrahkvn en hesaketv sumecicen omat, matat vcayecvranet ok.

25 Este ekvnv omvlkv heckuecet omis, e sumecicen, monkat vwihoken omat, naken en lopice haks?

26 Estimvt o estomet vm *vlset*, vm opunvkvu em vlset on omat, este E'chuswvt, en rakketv, Erkeu momen em encelvlke vcacakat *en rakketv* ofvn vlakof, mv *esten* em vlse taret ok.

27 Momis mehenwvn cem onayvkis, Yvmv svpakle sases, elkv lasvkeko munket, Hesaketvmese em ohmekketv hecahke tvlkvranat.

28 Momen mome ocvtes, heyv opunvkv renyupv nettv cenvpakvtekat Petv, Cane Cems esyoman evpahyet, ekvnhvlwen es ohcemkvtes, emekusvpvranet.

29 Momen emekusapof, e turofv en heckv emvrahke haken, em accvke hvtke haket, hvyvyakvtes.

30 Momen, hecvs, hunvntake hokkolet, Moses Elivs tateu, Cesvs ete'm punvyakvtes;

31 Mvt hvyayvke ofvn e heckuecaket, Celuslvmen en hesaketvn espoyvranat opunvyecakvtes.

32 Momis Petvt momet mv vpvkakat nockv honnet oh wetenkakvtes; momen vhonecakof, en hvyayvken, momen hunvntake hokkole vpvkake sehokaten hecakvtes.

33 Momen mome ocvtes, enkvpvkakof, Petvt naken makat kerrekot, Cesvs *em punayet*, Mvhaya, yvmv fulleyat

heres: momen cuko-vhake tutcenen hayvkeres; hvmket cenaket on, hvmket Moses enaket on, hvmket Elivs enaket on, kicvtes.

34 Hiyomēn opunayof, vholoce vlahket, ohvpetticakvtes; momen, vholocen esceyakof, penkvlakvtes.

35 Momen opunvkv en hake vholoce aosset, Heyvt Cv'ppuce vnokeckat's; em apohicvkes, makvtes.

36 Momen mv en hake hoyanof, Cesvs enhvmkusen hechoyvtes. Momen entvlkuset ocakvtes, momet nanvke hecakvte ohranet, mv nettv take omof hunvnwv estomen em onayvkekates.

37 Momen momc ocvtes, rempvksen ekvnhvlwen ahvtvpehcof, este sulket vnrvpakvtes.

38 Momen hecvs, hunvnwv este sulkat hvmket huehket, Mvhaya, cv'ppuce *vn* hecetskvren ce'nkusapis, hopuewv mv tvlkusen omikv;

39 Momen hecvs, puyvfekcvt esen, vyvkhvmkusen huehket os; momen selahlecen, svpvkpvkuece haken, tonufet *enkvpvketv en* yekcen enkvpaket os.

40 Momen cen kerrepvlke ossicvkvren enkusapvyan, umvkeko tayis.

41 Momen Cesvs vyoposket, Aeha vkvsvmkv oceko, este yenahatskat, en hofune estomusen ece 'paket *vm muntvlkekot* 'sece'yvranvki haks? Ce'ppucen yvmvn svtes, makvtes.

42 Momen a oh atof, puyvfekcv holwakat tvk wihket, selahlecvtes. Momen Cesvs puyvfekcv hvsvtkekan *em* vsehvtes, momet hopuewvn cvfeknihcet, pvlket e'rken ohfulecicvtes.

43 Momen omvlkvt Hesaketvmese en yekce mahat estomahes komakvtes, momis, omvlkvt nanvke omvlkv Cesvs momecvte estomahes komakof, en kerrepvlken kicvtes,

44 Heyv opunvkv ce hvcko take esceyekvs; este E'chuswvt est' enke ofvn wihokvret ok.

45 Momis heyv maketv kerrvkekates, momen hccvkcko tayen em ehkvke tates; momet heyv maketv ohfvccv em 'pohetvn penkvlvke tates.

46 Momof estimvt rakke mahat taranat ohfvccvn etenrvpkv kvwapkvtes.

47 Momen Cesvs e feke take em vkerrickvn kerret, hopuewucen chset, vnakvn licvtes;

48 Momet, Estimvt o estomet heyv hopuewucen cv hocefkv ofvn evpayen omat, cv yvpayet os; momen estimvt o estomet cv yvpayen omat, a'c vtotvten evpayet os; omvlkatskan mv cotkus mahe ccc 'pakvkat matat rakke taret ok, kicakvtes.

49 Momen Cane vyoposket, Mvhaya, hvmket puyvfekcv holwvhokat ce hocefkv ofvn sossicen hcceyvnks; momet em vsehcyvnks, epu 'cvkarekokv, makvtes.

50 Momen Cesvs *okat*, *Em* vsehhatskvs, pu'nrvpekat pum vpvlhvmken hueret omekv, kicvtes.

51 Momen mome ocvtes, hvlwen evpahoyvranat oketvt vwolicof, Celuslvme vyetvn *komet*, fvccvn vhece munkvtes.

52 Momen punvkv es fullvlken ehomvn vtotakvtes; momen vpehyet, Semelevlke tvlofucen esceyakvtes, em otetakuecvranet.

53 Momen evpayvkekates, en heckvt Celuslvmen ayvrane omēt omekv.

54 Momen en kerrepvlke Cems Cane tepakat hecakof, Pucasē, Elivs momecvte etvpomen totkv hvlwc ahvtapket sumecicvre kiceyvren kometske haks? makakvtes.

55 Momis oh fulotket, em vsehakvtes, Vkerrickv estomen ocatskat kerratskekos;

56 Este E'chuswvt este en hesaketv sumhuecvranet omekot, momis vcayecvranet vlakvtet ok, maket. Momen tvlofuce etvn vpeyvtes.

57 Momen mome ocvtes, vpeye nene oh fullof, *hvnvnwv*

hvmket, Pucasē, estvmv estomen ayetskis, ece 'cvkvyares, kicvtes.

58 Momen, Culv ekvnhanke ocvkepen, hvlwe fuswv punkvkv ocvkepes, momis este E'chuswv estvmv e'kv licvranat tis ocekos, Cesvs kicvtes.

59 Momet *este* etvn *em punayet*, Vc vcvkvtes, kicvtes. Momis, Pucasē, vm etektvnecetsken, cv'rke tan er herievranis, makvtes.

60 Pvsatkat em pvsatkan hopelvkekvs, momis cen *tat* ahyet, Hesaketvmese em ohmekketvn erkenvkvs, Cesvs kicvtes.

61 Momen, Pucasē, ece 'cvkvyares, momis vm etektvnecetsken, vn euko vpokan er vsekvkvranis, *este* etvt kicvtes.

62 Momen, Este estomet escvpvyeckvn e'nke es hvlahtof, eyupvn y'vhecen omat, Hesaketvmese em ohmekketv *cenakuecetv* heretv orekot os, Cesvs kicvtes.

SETENTVCKE 10.

Herv nanvke renyupvn Pucase eti pale kolvpaken em wiketvn hayet, hokkolaken ehomvn tvlofv omvlkv momen estvmvt o estomis eme ayvranat *vpeyvren* vtotvtes.

2 Monkv kicakvtes, Mehenwvn hiyyo rakket os, momis vtotkvlke nvcomus; monkv hiyyo e Pucase vtotkvlke en naklokce a ohtotvren emēkusvpvkes.

3 Vpeyvkes; hecvkes, yvhv sulke em etenrvwv yvpefikucvlke omvken ece 'totvkis.

4 Cvtokunawv en sukcvn, ehvlewv en sukcvn, monkat estelepikv tis svpehyatskvs: momet vpeyatskof este estomon vsehkatskvs.

5 Momet cuko estomen esceyatskat, Herkvt heyv cukon ocekvs, enhvteceskvn makatskvres.

6 Momen herkv echushunvnwvt mvn liken omat, een

herkv take oh fekhonnvres; monkon omat, pvlken a ec oh fulkvkvres.

7 Momet naken ce'mhoyvkat hompet, esket, mv cuko etvwvn vfekhonnvkvtcvs; vtotkvt feketv en hecke tetaye oret omekv. Cukon etohtvlecet vpehyatskvs.

8 Momen tvlofv estomen esceyatskat, ce yvpahoyvken omat, nanvke ce homvn ohocat hompatskvres:

9 Momen enokhoke vpokat em wicecet, Hesaketvmese em ohmekketv ece 'wolicvkes, kicvkvtcvs.

10 Momis tvlofv estomen esceyatskat ce yvpahoyvkekon omat, mv etehoyvnkv vlkan esosset,

11 Cem etvlofv take em essu epu 'likat ece'nrvpen hvsvtecēs; mont omisem heyvn kerrvkes, Hesaketvmese em ohmekketv cem vwolicvkes, makvkvtcvs.

12 Momis ce kicvkis, Mv nettv omof Satvme mv tvlofvn 'sen here tares.

13 Acha, cen holwakes, Kolesa! Acha Persita, cen holwakes! vtotketv yekcvke ec ofv take momakvte Tilv Sitvne tepakat ofvn momakvten omat, hofunen sukcvhakvn *vchoyet* essun tvk vpoket em vkerrickvn eticakvnt omekv.

14 Momis ohfvceckv omof Tilv Sitvne tepakat es cen hervke tares.

15 Momen Kvpvnev toyetskat, sutv oren kvwapketskat, estemerkv-huten ce'khvtvpecihocvres.

16 Mv cem apohicvkat vm apohicet os; momen mv ece'nrapvkat vne *vc* vnrapet os; momen vne *vc* vnrapat vc vtotvten vnrapet os.

17 Momen pale kolvpakat afvckvket er yicet, Pucasē, ce hocefkv eteropotten puyvfekcv holwvhokat tis pum vpohicaket os, makakvtes.

18 Momen, Setvne vtoyehvtte omet sutv a latken hecvyvnks.

19 Hecvkes, cetto momen hvcesesterahv oh svpvkletv, momen vnrapv en yekcetv omvlkv ohfvnken yekcetvn ce'mvkis; momen nakct estomēt o estomis cen nokkihcvkekos.

20 Momet o estomis puyvfekcvlke cem apohicakat, heyv es afvcikatskvs; momis ce hocefkv take hvlwe tvlofv ofvn cohoyat min es afvckvkes, kicakvtes.

21 Mv hvse-vkerkv omof Cesvs puyvfekcv ofvn afvckvtes, momet, *Cv*'rkē, sutv ekvnvu e Pucase toyetskat, ece 'kvsamis, heyv nanvke nakkerrat momet hoporrcnakat em ehhet, hopuetakucen em enrametskekv; mehenwvt's, *Cv*'rke, momēt ce homv heret omvtet okv.

22 Nanvke omvlkv Cv'rke vm wikvtes; momen Eppuce estimvt ot omat hunvnwv estomet kerrekon, Erke tvlket *kerres*, momen Erke estimv tat estimvt *kerrekon*, Eppuce momet mv Eppuce kerrepuecat tvlket *kerraket* os; makvtes.

23 Momet, en kerrepvlke oh fulotket, ehkusen kicakvtes; Eturwv nanvke hecatskat hecakat en herakes;

24 Owalvlke mekkvlke esyomat sulket heyv nanvke hecatskat hecetv eyacakis, hecvkekates; momen heyv nanvke pohatskat pohetvn *eyacakis*, pohvkekates, ce kicvkvyet omekv.

25 Momen hecvs, vhakv-hayv hvmket ahueret, Mvhaya, hesaketv emunkv ocaret naken estomare te? eskerret makvtes.

26 Vhakv ofv cokat nake te? estomēn ohonayetske haks? kicvtes.

27 Momen vyoposket, Pucase cen Hesaketvmesen ce feke omvlkvn, cem puyvfekcv omvlkvn, cen yekcetv omvlkvn momet cem vkerrickv omvlkvn es *vnokecet*, cem vwolicv e vnokecetskat etvpomen vnokecvs, makvtes.

28 Momen, Fvccvn vyoposikets; heyvn momecetsken, ce hesakvres, kicvtes.

29 Momis e fvccecetvn komet, Monkv estimvt vm awolicvt o haks? Cesvn kicvtes.

30 Cesvs vyoposket, Este hvmket, Celuslvme enkvpaket Cvlekon vkhvtapket, horkopvlke em etenrvwvn latkvtes, mvt accvke en tefet, vnvttecet, clvranusen wihket, enkvpvkakvtes.

31 Momen momēt ohcen, plest hvmket mv nene vkhvtapkvtes; momet hecof, fekhonnekot hoyanvtes.

32 Momen Lefitvlke matvpomet mvn arof, vlaket, hecvtes; momet fekhonnekot hoyanvtes.

33 Momis Semelevlke hvmket, estvn aye arof vnakvn vlakvtes; momet hecof, *em* merrusvtes,

34 Momen oh ahyet, vnattat, olefv neha momet pvrkoopuswvn es em ohcanet, em wvnayvtes; momet vpuckv enaken oh licet, cuko tvlemen svlahket, vfastvtes.

35 Momen hvyvtiken enkvpakof, tenclyv hokkolen a cahwet, cuko-pucasen ehmet, Vfvstvs, momen nake ohvtvlaken sumecicetskat, rvlakvyof, cem fekares, kicvtes.

36 Monkv mv horkopvlke em etenrvwv latkvte heyv tutcenat estvt em vwolicv tates, kometske haks? kicvtes.

37 Momen, Em merrvtet *mv tes*, makvtes. Momof Cesvs, Cemeu ahyet, matvpomecvs, kicvtes.

38 Momen mome ocvtes, vpeye fullof, tvlofucc hvmken ecchyen, hokte hvmket, Mare hocefket, en cukon asceyicvtes.

39 Momet mv hokte tecakkat Mele hocefken ocvtes, mv Cesvs e'le tempen liket, em opunvkvn pohat.

40 Momis Mare este en heromketv tayen 'se naoricvtes, momet a oh ahtet, Pucasē, tecakkvyat vnhvmkuse vtotkaren cv wikat stoskometskeko haks? monkv vm vnicvren kicvs, makvtes.

41 Momen Cesvs vyoposket, Marē, Mare, nanvke sulken vketecet 'se naoricetskes;

42 Momis nake hvmket kusvpkes; momen Mele mv nake here vkonahoyeko tayan enhopoyepet os, kicvtes.

SETENTVCKE 11.

Momen mome ocvtes, estvn emekusapvtet, wikof, en kerrepvlke hvmket *okat*, Pucasē, Cane en kerrepvlke mekusvpkv emvhayvte etvpomen pu mvhayvs, kicvtes.

2 Momen, Emekusapatskof, *hiyomēn* makvkes; Pu'rke hvlwe liketskat, Ce hocefkvt vcakekvs. Cem ohmekketvt vlvkekvs. Nake kometske hvlwe momat etvpomen yvmv ekvnvn oh momekvs.

3 Nettv vrahkv tvkliken nettv omvlkvn pu'mvtevs.

4 Momet naorketvn es pum wikvs, mv vhuericeyvte vtekat es em wikēkv. Momet nake pu naorkepucce taye eskerretv 'sep oh ahyetskvs, momis holwakat a 'sepu'ssicvs, kicakvtes.

5 Momet kicakvtes, Ece 'pakvkat estimvt, en hessen ocet, nere nvrkvpv oh ayet, Vn hessē, tvklike vnore tutcenen vm pvlvs;

6 Vn hesset aye aret vm vlakan, nake homv licvye tayat ocvkokv, kicatsken;

7 Mv ofvn a vyoposket, Cv naorihcetskvs, vhauke hiyomat vkhotken, vn hopuetake ve vpaket topv lumhēkv, alihkit ce'mvko tayes; maken omat;

8 Ce kicvkis, En hesset omat omecicekon momis tayen em 'pohepat omecicen ahuyiret, en sulke estomomuse eyacat e'mvres.

9 Momen ce kicvkis, Vpohvkes, momen ce'mhoyvkvres; hopoyvkes, momen eshecatskvres; vnafkvkes, momen cen haukvkvres.

10 Vpohat vtekat en hecket omekv; momen hopoyat eshecet os; momen vnafkat en haukvres.

11 Ece 'pakvkat hvmket *hopuetake* erket omen, e'ppucet

tvkliken em 'pohen omat, cvton e'mvr haks? monkat rvron *vpohen* omat, rvro vrahkvn cetton e'mvr haks?

12 Monkat echustaken vpohen omat, hvcesesterahvn e'mvr haks?

13 Monkv centake, holwvhokatskat, emetv herakat cen hopuetake emetv kerratsken omat, *Ce*'rke take hvlwe likat mahvkvu em 'pohakat Puyvfekcv Vcakat emvkvres.

14 Momen puyvfekcv holwvke punayeko tayat ossicof, mome ocvtes, puyvfekcv holwakat osiyof, punayekate opunayvtes; momen este sulkat estomahes komakvtes.

15 Momis, Pelsepvp puyvfekcv holwvhokat em mekko eteropotten puyvfekcv holwvhokat sossicet os, makakat sasvtes.

16 Momen vpvlwvt, eskerraket, hvlwe vten eskerkvn em 'pohakvtes.

17 Momis, em vkerrickv taken *en* kerraket, *em punayet*, Ohmekketv em etvwv vnrvpe tekvpakat vtekat hopvnketvn crorct os; momen cuko *tat* cuko vnrvpe *tekvpakat* latket os.

18 Momen Setvne em etvwv e vnrvpet tekvpaken omat, estomēt em ohmekketv huervr haks? Puyvfekcv holwvhokan Pelsepvp eteropotten sossices, cv kicatskckv.

19 Momen vnet Pelsepvp eteropotten puyvfekcv holwvhokan sossicin omat, estimv eteropotten ce'ppuce take esossicvke haks? monkv mvt cem fvcecevlke tares.

20 Momis vnet Hesaketvmese e'nke wesakv eteropotten puyvfekcv holwvhokan esossicin omat, mchenwvn Hesaketvmese em ohmekketv ec oh vlakvkes.

21 Hunvnwv yekcat nakscvnickvn occt, en cuko vhecicof, en nakockv herkv ofvn ocakes.

22 Momis es en yekcat oh vlakof, ohfvniket, nakscv-

nickv mv enhonrvte omvlkvn vkonahet, nanvke svpenkvlecvten tekvpices.

23 Vc vpvkekat vc vnrapes; momen vc vpake vteloyekat vwahecet os.

24 Puyvfekcv hvsvtkekat este osiyof, ekvnv kvrkapan ares, fekvpkvn hopoyet; momet eshecekot, Cv hute aossvyvten oh fulkares, maket os.

25 Momet vlakof, pasket, mvherihocen eshecces.

26 Momof ayes, momet puyvfekcv holwvhoke eme sen holwvhoke kolvpaken evpayet, esceyet, mvn vpokes; momen mv este en *hueretv* espoket hvteceskvn 'sen holwakes.

27 Momen mome ocvtes, heyv nanvke opunayof, hokte este sulkat hvmket, en hake kvwapet, Hopuetakhute ce heckuecvte, momet epese coketskvte en herakes, kicvtes.

28 Momis, Momes, *momis* Hesaketvmese em opunvkvn pohet, vcayecakat mit en herakes, makvtes.

29 Momen este sulsokat vtelokof, maketv vlicecvtes; Heyv honvpse holwvyecvket omes; nake eskerretvn hopoyakes; momis nake eskerretv etv *emhoyekon*, eskerretv owalv Convse enake tvlkusen emhoyvres.

30 Convse Nenefvlke nake es en kerretv tate etvpomet este E'chuswvt heyv honvpse nake es en kerretv taret ok.

31 Wahvlv em mekko hokte ohfvcecckv omof heyv este honvpse vpaket akvwvpket, ohfvcecevkvres; ekvnv vtekakat vtet Salomv en hoporrenkv pohvranet vlakvtet ok; momen hecvkes, Salomv es en rakket heyvn *likes*.

32 Nenefv hunvntake ohfvcecckv omof heyv este honvpse vpaket akvwvpket, ohfvcecevkvres; Convse em erkenvketvn em vkerrickv eticakvtet ok, momen hecvs, Convse es en rakket heyvn *likes*.

33 Este estomet kulken kulcheof, ehken monkat svkerkv

elecvn eslihcekos, momis a'sceyatet hvyayvke hecvkvren kulke sohhuerickvn sohhuerices.

34 Ena en kulke eturwv tes; monkv ce turwvt heren omat, ce'na omvlkvu hvyayvket fvcket os; momis holwaket on omat, ce'na omvlkvu yomucket fvcket os.

35 Monkv vketecvkes, hvyayvke ece 'pikat yomucket omekaren.

36 Monkv, yomucket estvmv sekon, ce'na omvlkvn hvyayvket fvcket on omat, omvlkvn hvyayvket fvcke tares, kulke here hvyvyakat cen hvyayicat etvpomen.

37 Momen opunayof, Falvsevlke hvmket en hompvren e'nkusapvtes; momen ecehyet, hompetvn vlikvtes.

38 Momen hompetvn vlikeko munket e okkosekan Falvsevlket hecof, estomahes komvtes.

39 Momen Pucaset kievtes, Hiyomat, Falvsevlke toyatskat, sesketv momet pvlvknv onvpvn hvsvthvken hayatskes: momis ec ofv svpenkvleckv momet holwvyeckv es fvckes.

40 Hoporrenvkeko *toyatskat*, onvpv ocat hayvte, matat ofv ocaten hayekat haks?

41 Momis nake ocatskat asossen heromkv min estemvkes; momen hecvkes, nak omvlkv cen hvsvthvket os.

42 Momis cen holwakvkes, Falvsevlke toyatskat! kofockv, lutv momen vhockv omvlkv tekvpvke espalan fekatsket, fvceeckv momen Hesaketvmese em vnokeckv wikatskekv; heyv *nanvken* momecatskvnt os, vpvlwvn wikekot.

43 Cen holwakvkes, Falvsevlke toyatskat! senekake ofv ohliketv svmmomvkus mahan, momet nakwikv vlkan vseketv cem vlostvket ok.

44 Cen holwakvkes, Falvsevlke momet cokv-hayvlke, mekusapv-vhayvlke toyatskat! este-herickv heckvkeko, estet kerrekot oh yvkvpakan, mv omakatsket ok.

45 Mvhaya, hvmmaketskat pumcu vlesketvn pun hayet

oketsks, vhakv-hayvlke hvmket momof em vyoposket kicvtes.

46 Momen, Cemeu cen holwakvkes, vhakv-hayvlke toyatskat! sapokv acukoyetv yekcvken est' oh wvkecet, cemet mv sapokv ce'nke wesakv take hvmkusis es celayatskekot omekv, kicvtes.

47 Cen holwakvkes! ce'rkvlke take owalvlken pvsvtakvtet omen, cemet en sepvlkv hahicatsket omekv.

48 Mchenwvn cemet ce'rkvlke take em vtotketv em vkvsamatskat kerkuecatskes; mvt pvsvtakvtet omen, cemet sepvlkvn en hahicatsket omekv.

49 Monkv Hesaketvmese en hoporrenkvt hvmmaket os; Owalvlken momen vpastelvlken ohtotvkares, momen *vpvlwvn* pvsatet assecvkvres;

50 Yvmv ekvnv vlicockv vteken owalvlke e catv pvlatkvte omvlkv heyv honvpsen em 'pohohvren;

51 Epel e catvn Svkelivs, mv cuko vcakat altv em oh etenrvwv elehocvte e catvn vteken; mehenwvn, ce kicvkis, Heyv honvpsen em 'pohohvres.

52 Cen holwakvkes, vhakv-hayvlke toyatskat! nakkerretv eshvweckv vkonahatskvtet ok; cemet esceyekot, esceyakateu emvnvttecatskvtes.

53 Momen heyv nanvken kicakof, cokv-hayvlke momen Falvsevlke yekcen vnrapet, nanvke sulken opunvyecicetvn vlicecakvtes;

54 Mvkerretvn 'semehaket, momet nake e cukwv aossen 'sehset, es vnrvpvre hopoyaket.

SETENTVCKE 12.

Momof, este en sulke vhonkvtesko tayat vteloken, svhere mahekv etohsvpaklof, Falvsevlke espakkueckv, mv mekusvpkv vhayetvt os, em e vketecvkes, en kerrepvlken taten kicetv vlicecvtes.

2 Nake ohrvnke enrvmkvranekat sekon, ehke kerkvranekat sekot omekv.

3 Monkv naken yomuckofv opunayatskvte hvyayvke ofvn pohkvres; momen nvthofucc ofv ehvcko ofvn opunayatskvte cuko onvpvn kerkuehocvres.

4 Momen ce kicvkis, vn hessvlke toyatskat, Ena elecaket, momis mv hoyanat naken momecvke tayan ocvkckat em penkvlahkatskvs.

5 Momis estimvn em penkvlvranatskat homvn cem onayvranvkis; Mv elehcof, estemerkv-huten vk wike taye yekcetv ocan em penkvlvkes; mehenwvn ce kicvkis, Mvn em penkvlvkes.

6 Cutkucvlke cahkepat kotenv hokkolen wihoyet omeko haks? momen hvmkusis Hesaketvmese ehomvn ehoskekos.

7 Momis ce'kv take esse tis omvl vhonkvtkes. Monkv ce penkahlvkates; cutkucvlke sulken 'sem vcakatsket os.

8 Momen ce kicvkis, Estimvt o estomet este ehomvn cv kerkuecen omat, emeu este E'chuswvt Hesaketvmese em encelvlke ehomvn kerkuecvres.

9 Momis este ehomv cv 'hepakat emeu Hesaketvmese em encelvlke ehomvn vhepvkhokvres.

10 Momen estimvt o estomet este E'chuswv vnrvpeu opunvkvn 'sopunvyecen omat, enkvpvyecihocvres; momis Puyvfekcv Vcakan tvklecat enkvpvyecihohcekos.

11 Momen senekakevlkan, momet fvccecvlke momen yekcetv ocakan es ce yihocof, Naken vyoposkeyvr haks? monkat, Estomēn, hvtvm naken opunahoyeyvr haks? komet senaorihcatskvs:

12 Puyvfekcv Vcakat mata hvse-vkerkv omof makvranatskat ce mvhayvkvret ok.

13 Momen este sulkat hvmket, Mvhaya, tecakkvyan nake ocvraneyat vn kvpicvren kicvs, kicvtes.

14 Momen, Este-hunvnwv toyetskat, estimvt *cem* fvccecvn, monkat cem etekvpicv taken cv hayvt haks? kicvtes.

15 Momet, Vketecet, nak sulecetv kometvn e vfekcakhvkes; este en hesaketv nanvke sulke epucasat *tvlket* omekokv, kicakvtes.

16 Momen opunvkv svhopakvn es em punayaket, makvtes; Este nakocv hvmket em ekvnv nake sulket oh lokcvtes;

17 Momen e vkerricet, Naken estomar haks, estvmv vn nak lokcvke hericvye tayat ocvkokv? makvtes.

18 Momet, Heyvn momecares; vn tohton lekaflehcit, 'sen rakrvken hayares; momet nake vn lokcakat, momen vn nakockv omvlkvn mvn vtehares.

19 Momet, Puyvfekca, nakockv sulke, ohrolope sulke em etetayen hericetskes; fekapet, hompet, esket afvckepvs, vm puyvfekcvn kicares, makvtes.

20 Momis Hesaketvmeset, Hoporreneko *toyetskat*, mucv neren cem puyvfekcv cem 'pohohvres: momof nanvke ehopaketskvte estimv enake tar haks? kicvtes.

21 Hiyomēt *os*, nakockv e en hericis, Hesaketvmese ohfvccv nake ocekat.

22 Momen en kerrepvlken kicakvtes, Monkv ce kicvkis, Cen hesaketv ohfvccv vkerricet senaorihcatskvs, nake hompvranatskat, monkat ena ohfvccv nake oh kayvranatskat.

23 Hesaketvt hompetvn muntvlet os, momen enat accvken *muntvlet* os.

24 Kakken vkerricvkes; fokayet, vteloyvkekot omekv; hericky cukon momet tohton ocvkekos; momis Hesaketvmeset hompvkucces: ceme mahvkvu fuswv 'sem vcakatsket os!

25 Momen estomatskat vkerricatskatet cem mahe kupetv hvmke ohvtvlayatske taye haks?

26 Monkv nake cotkus mahaten momecatskeko tayen omat, estoman vpvlwvn senaoricatske haks?

27 *Pvkpvke* lele *kihocan*, estomet mahat, vkerrievkes; vtotkvkekot, momet fvllecvkekot os; mome estomis ce kievkis, Salomv en rakketv omvlkv ofv heyv hvmkvtekat omēt vccekates.

28 Monkv Hesaketvmese pvhe vnrvwv ocat, mv mucv nettv ocet, pvkse tvklike esnorickv ofv vpvlvthoyat tis momēn acccecen omat, ceme mahvkvu semuntvle mahen *ce'ecevkvres*, vkvsvmkv estomuse ocatskat!

29 Momen naken hompvranatskat, monkat eskvranatskat hopohyatskvs; momen cem vkerrickv melohlvkates.

30 Heyv nanvke omvlkvn ekvnv em etvlwvvlket hopoyaket omekv; momen heyv nanvke ce yacvkat Ce'rke take kerres.

31 Momis Hesaketvmese em ohmekketv min hopoyvkes; momen heyv nanvke omvlkvt cem ohvpvkvkvres.

32 Nvcomuse tohkvlkatskat, cc penkahlvkates; Ce'rke take ohmekketv ce'metvn es afvcket omekv

33 Nake ocatskat wiyyet, heromkvn estemvkes; sukcv lesleke hakekat, nakockv pokeko tayat *vtehken* hvlhawan, horkopv vwolicet, monkat sukehtv vyvmahkekan, ehopakvkepvkes.

34 Estvmv cen nakockv ocēn omat, ce feke takeu mvn ocvret ok.

35 Ce 'tetackv sewvnvket omen, *cen* kulke taket fenkvkekvs;

36 Momen centaket, este c pucase etepvyetv ervlvkvranat emehakakat; momat vlaket vnafkof, vyvkhvmkusen en hvwecvke tayvres, *mv* omvket *omvkes*.

37 Mv vtotkvlke, epucase vlakof, vketecaken eshecat en herakes; mehenwvn ce kievkis, Esewvnaket, hompvkvranan vpoyet, momet a oh atet em afvstvkvres.

38 Momen vketeckv svhokkolan vlaket, monkat vketeckv svtutcenan vlaket, momakēn eshecen omat, mv vtotkvlke en herakes.

39 Momen heyvn kerrvkes, cuko-pucase hvse-vkerkv estoman horkopv vlvkvranat kerrvten omat, vketecet, en cuko hopvnkvre etektvnecekvnt omes.

40 Monkv cemeu *ce* metetakvket omekvs; este E'chuswvt, hvse-vkerkv mohmes komatskekofvn vlaket omekv.

41 Momen Petvt kicvtes, Pucasē, heyv opunvkv-svhopakv pumen *pum* punayetske haks, monkat omvlkv tis?

42 Momen Pucaset kicvtes, Cuko-vfastv herome momet hoporrene, mv epucaset en cuko vtehkvlke ohfvnke hayvte, *em* oketv orof hompetv emvren, estimvt mv te?

43 Mv vtotkv momēn vfasten, e pucaset vlaket eshecat, en heres.

44 Mehenwvn ce kicvkis, Nake ocat omvlkv ohvfastvn hayvres.

45 Momis mv vtotkvt, Cv pucase vlvketv vcewices; e feke ofvn maket, vtotkv hunvntake, momen *vtotkv* hoktvke nafketvn, momet hompet, esket, hacetvn vlicecen omat;

46 Mv vtotkv e pucase nettv en nene hecekot, momet hvse-vkerkv kerrekofvn vlvkvres, momet etctahcet, en liketv vkvsvmvkekat vpvken em mellvres.

47 Momen mv vtotkv, epucase em eyackvn kerret, *e* etetakuecet, em eyackv vcvkvyen momecekat, tayen rukafhoyvres.

48 Momis mv kerrekate rukafkv oricen momecvtēt nvcomusen rukafhoyvres. Estimvt o estomet sulke emhoyat sulken em 'pohohen, estimvt o estomen sulken em wihokvte, matan sensulken em 'pohohvret ok.

49 Totkv ekvnvn ohtotvranit vlakit omis; momet, entis vhetket on omat, naken komi haks?

50. Momis paptiskvn es paptiskaren ocis, momet, pokeko vtekat, tayen vc ohyekcet omes!

51 Ekvnvn herkvn oh *est'* emvranet vlaket os, cv komatske haks? Monkos, ce kicvkis, momis etenkvpvketv mimvn;

52 Mucv vtekat cahkepat cuko hvmken vtehket etekvpvkvret ok, tutcenet hokkolen vnrvpaken, hokkolet tutcenen vnrvpaken.

53 Erket eppucen vnrvpet tekvpvkvres, momen eppucet erken vnrvpen; ecket echuswvn vnrvpen, momen echuswvt ecken vnrvpen; ecket emehiwvn vnrvpvres, momen emehiwvt ehe ecken vnrvpvres.

54 Momen este sulkan heyvn kicakvtes; Vholocet hvse-vklatkv aosset kvwapken hecatskof vpakuset, Osket svlakes, makatsket os; momen momēt os.

55 Momen wahvlv hotvle hotalen hecatskof, Hiyyet ocvres, makatsken, momēt omes.

56 Mekusapv-vhayvlke *toyatskat*, sutv ekvnv tepakat en heckvn kerratske tayes, momis estoman heyv oketvn kerratskeko haks?

57 Momes, momen estoman ceme mahusat nake fvccan eskerratskeko haks?

58 Ce'nrapv vpaket fvccecv oh ayetskof, vhoyatskof heren vketecetskvres, em vnvttetske tetayvren; monkon omat, fvccecv chomvn ce huericen, fvccecvt este-wvnayv e'nke ofvn ce wihken, este-wvnayvt cuko-yekcvn ce 'pike witvret ok.

59 Cem onayis, mvn cnkvpaketskeko emunket, tokunawucc cotkus mahat espoke mahen fehketske tvlkusvres.

SETENTVCKE 13.

Mv omof Kalvlvlke e catvn Pilvtet em ohnekrickvn svpayvte ohfvccv em onayakat vpvkakvtes.

2 Momen Cesvs vyoposket, Mv Kalvlvlke nanvke hiyomvken es estemerrakvtet ok, naorkvlke Kalvlvlke omvlkv semuntvlvke tates, komatske haks?

3 Monkos, ce kicvkis; momis cemeu, vkerrickv eticatskekon omat, omvlkatskat matvpomuset ce 'stemerkvkvres.

4 Monkat pale cenvpohkakat cuko hvlwe Silovm ocvte oh latke pvsatvte naorkvlke Celuslvme fullat omvlkv semuntvlvke tates, komatske haks?

5 Monkos, ce kicvkis; momis cemeu, vkerrickv eticatskekon omat, omvlkatskat matvpomuset ce 'stemerkvkvres, kicakvtes.

6 Momen heyv opunvkv svhopakvn opunayvtes; Estehunvnwv hvmket ke-rakko vpe eme pvrko cvpofvn vhocken ocvtes; momet vlahket, *em* etten oh hopoyet, eshecekates.

7 Momof pvrko cvpofv vfastvn, Hecvs, ohrolope tutcenen vlakit, heyv ke-rakko vpe *em* etten vhopoyis, momis eshecvko *munkes;* tvcvs; estoman ekvnvn ehvperkvn yvmahkucce haks?

8 Momen em vyoposket, Pucasē, mucv ohrolopen hvtvm wiketsket emunken, vnakvn korrit *em* vlekwihcvrs;

9 Momen em ette hayen omat, *heres;* momis monkon omat, mv eryupvn tvcetskvres, kicvtes.

10 Momen fekvpkv nettvn senekake hvmken estemvhayvtes.

11 Momen hecvs, hokte puyvfekcv yekcetv sumecice ohrolope palen cenvpohkaken vpikvte, momet tepvkocket ot, estomet alopotkeko tayat likvtes.

12 Momen Cesvs hecof, enhuehkvtes, momet, Hokte toyetskat, cem enokketv enrecopketskes, kicvtes.

13 Momen enke oh wvkhokicvtes; momen moman vpakusen lvpotke hahket, Hesaketvmesen vrakkuecvtes.

14 Momen, Cesvs fekvpkv nettv omof wicecekv scnekake semevpayvt cvpvkket vyoposket, Nettv epakat mv omof este vtotkvke tayat ocet os; mv omof a vwatsken, cem wicecekvs, momis fekvpkv nettv tokon, este sulkan kicakvtes.

15 Pucaset em vyoposket, Mekusapv-vhayv *toyetskat*, omvlkatskat fekvpkv *nettvn* wakv monkat corakko-wakv chuten *vwvnakvten* cnrecopet, hvlahtet eskuecetvn svpeyatskeko haks?

16 Momen heyv hokte, Eplehame e'chuste, hecvs, heyv ohrolope palen cenvpohkake oren Setvne wvnayvte, fekvpkv nettvn heyv wvnakv enrecopkeko taye haks? kicvtes.

17 Momen, heyv nanvken mahkof, vnrapvlke omvlkv vlsvke haken, este omvlkvt afvckakvtes, nake rakrvke eme eteropotten momakvten.

18 Momof makvtes, Hesaketvmese em ohmekketv nake omē haks? momen nake es vhopayar haks?

19 Mvstv enerkvn estet ehset, eme cvpofucen vwihken, hontet, eto rakke haken, hvlwe fuswv. elvccen oh vpokēs; *mv* omēt os.

20 Momen hvtvm makvtes, Naken Hesaketvmese em ohmekketv es vhopayar haks?

21 Espakkueckv hoktet cahwet, hockvte vkerkv tutcene ofvn ehen, oce munken omvlkvt pakkēs; *mv* omēt os.

22 Momen estemvhayet tvlofv tolofuce tis eteropottet. Celuslvme fyccvn ayvtes.

23 Momof hvmket kicvtes, Pucasē, hesahokvl mat nvcomuset ome haks? Momen kicakvtes;

24 Vhauke cotkan esceyetvn vcevllvkes; ce kicvkis, Sulket esceyetvn hopoyis, umvkekaret ok.

25 Cuko-pucase akvwvpiket, vhauken vkhottehpof, fettvn svpaklet vhauken vnvfketvn vlicecet, Pucasē, Pucasē, pun hvwecvs; makatsken omat, momen vyoposket, Ce kerrvkot, estvmvn awatskat *kerrvkos*, ce kicvken omat;

26 Momof, Ce homvn hompet, eskeyvtes, momen pum etvlofv ętehoyvnkvn mvhayetskvtes, maketvn vlicecatskvres.

27 Momis makvres, Ce kicvkis, ce kerrvkot, estvmvn awatskat *kerrvkos;* v'nkvpvkvkes, holwvyeckv vtotkvlke omvlkatskat.

28 Hvkihketv momet enute setekketvt ocvres, Eplehame, Iseke, Cekvpe momen owalvlke omvlkv Hesaketvmese eme tvlofv vpoken hecatsken, centake 'sec ossihocof.

29 Momen hvscssv-fvccv momen hvsaklatkv-fvccv, honerv-fvccv, momen wahvlv-fvccvu a vwet, Hesaketvmese em etvlofvn vpokvres.

30 Momen hecvkes, enhvteceskv taranat espoket ocakes, momen espoke taranat enhvteceskvt ocakes.

31 Mv nettv etvwvn Falvscvlke vpvlwvt en yicet, Osiyet, yvmvn enkvpvkvs; Helot ce 'lecetvn komekv; kicakvtes.

32 Momen, Vpehyet, mv culvn em onvyvkes, Hecvs, mucv-nettvn momet pvksen puyvfekcv holwvhokan sossicit, enokketvn wicecis, momen *nettv* svtutcenan es vm pokvres.

33 Momis mucv-nettv, pvkse momet rempvksen yvkvpvranvyet os; Celuslvme en lvpvtken owalvt sumkvre monko tayet omekv.

34 Celuslvmē, Celuslvmē, owalvlke pvcatetskat, momet

mv ec ohtothoyat cvto es nafketskat; etewole estomusen tottolose echustakuce tvrpv clecv *vteloyat* omēn cen hopuetake vteloyvkvye tayvtes, momen cemet komatskekvnks!

35 Hecvs, cen cuko tvnken cem wihokvkes. Momen mehenwvn ce kicvkis, Mucv vtekat cv hecatskekon, Pucase hocefkv ofv vlakat vkvsvmket *os*, makatske *nettv* vlahke tvlkvres.

SETENTVCKE 14.

Momen mome ocvtes, fekvpkv nettvn tvkliken hompvranet, Falvsevlke enhomvhhotvlke hvmkat en cukon eceyof, vketecakvtes.

2 Momen hecvs, hunvnwv hvmket ena pakketv es enokket ehomvn likvtes.

3 Momen Cesvs vyoposket, vhakv-hayvlke momen Falvsevlken, Fekvpkv nettv omof *nake* wicecetv fvccvt o haks? kicakvtes.

4 Momen naken makvkekates. Momen ehset, em wicehcet, vyecicvtes;

5 Momet em vyoposket, Ece 'pakvkat estimvt, corakkowakv monkat wakv tis vksufkan cem vk latkvken omat, moman vpakusen, fekvpkv nettv omof tis, ossihcetskeko te? kicakvtes.

6 Momen heyv nanvke ohfvccvn em vyoposkvkeko tayvtes.

7 Momen enhuehhokan opunvkv-svhopakvn punayakvtes, estomēn tektvnke svmmomvkus mahan enhopoyaken hecof; kicaket,

8 Etepvyetvn este estomet ce'nhuehken omat, tektvnke svmmomus mahaten lihketskvs, hunvnwv es cen hvlwe tis enhuehke witvtet ok;

9 Momēn mv tepakatske ce'nhuehkvkvte vlaket. Tek-

tvnke heyv hunvnwvn emvs, ce kicen, vlsuset tektvnke kvncvpe mahan liketvn vlicecetskvres.

10 Momis ce'nhuehhohkof, ayet, tektvnke kvncvpe mahan likvs, mv ce'nhuehkvtet vlakof. *Vn* hessē, senhvlwen vcemkvs, ce kicvren; momof ece 'paket hompakat ehomvn vkvsvmkv ocetskvres.

11 Estimvt o estomet e hvlwecat kvncvpuehocen, estimvt e kvncvpuecat hvlwehocvret ok.

12 Momof c'nhuehkvteu em punayet, Fvccvlike hompetv, monkat yafke hompetvn hayetskof, cen hessvlke, monkat ce tecakkakat, monkat ce 'nahvmkvlke, monkat *ce* 'wolicv nakocvlke enhohihketskvs; *mometsken* omat, mvt ce'nhuehkaken, feketvt cem oce witvret ok

13 Momis hompetv-rakkon hayetskof, estemerrvlke, pvlvlakat, yvkvpvkekat hecvkekat esyoman enhuehketskvres;

14 Momen cen hervres; cem fekvkeko tayekv; *momis* faccvlke aenkvwvpketv omof, cem fehokvret ok, kicvtes.

15 Momen vpvke hompakat hvmket, heyv nanvken pohof, En heres, Hesaketvmese em etvlofvn tvklike hompvranat, kicvtes.

16 Momen kicvtes, Hunvnwv hvmket, yafke hompetvrakkon hayet, sulken enhuehkvtes;

17 Momen, Vwvkes; hiyomat nanvke omvlkv tetakes, vafke hompetv orof, em vtotkvt enhuehhokan kicvkvren vtotvtes.

18 Momen omvlkvt temvpvlwvn seokepkv hayetvn vlicecakvtes. Ekvnv tvcken nehsit, erhecvranvyet os; vm etektvnecetskvren ce'nkusapis, enhvteceskat kicvtes

19 Momen hvmkat, Wakv-vtotkv 'mohtvkhatvke cahkepen nesvyet ot, ahyit eskerrvranis; vm etektvnecetskvren ce'nkusapis, makvtes.

30 Momen etvt, Hokten epayikv, ayvko tayes, makvtes.

21 Momen mv vtotkv vlahket, heyv nanvken e pucasen kerkuecvtes. Monkv cuko-pucase cvpakket, Lvpkon tvlofvn etchòyvnkv tvptahan momet lopuckusan osiyet, estemerrvlke, pvlvlakat, yvkvpvkekat turhecvkekat esyoman yvmvn svtes, kicvtes.

22 Momen em vtotkvt, Pucasē, naken momekvs, maketskat, mohmes, momen tektvnke emunkes, kicvtes.

23 Momen pucaset, Nene tvleme momet eto-lane tohopke vlkan osiyet, a'scehuecvs, vn cuko fvcke taren. vtotkvn kicvtes.

24 Ce kicvkikv, Mv hunvntake enhuehhokvte hvmkusis vn hompetv-rakkon lahsekos.

25 Momen este sulsoke mahet vcvkvpeyvtes; momen ohfulotiket, kicakvtes,

26 Hunvnwv estomet e'rke, ecke, ehiwv, hopuetake, etecakkat esyomat, momet ohvtvlakat en hesaketv tis enhomecekot, vc oh aten omat, vn kerrepv haketv umeko tayes.

27 Momen estimvt o estomet, em etohweklepkvn karonet, vc vcvkatekon omat, vn kerrepv haketv umeko tayes.

28 Estit ece 'pakvkat cuko-hvlwat hayetvn komat nanvke es poye *tetayen* ocat kerretvn komet, enhvteceskvn lihket, enrahkvn vhonkvtekare te?

29 Monkon omat, em wakkv wvkecof, poyeko tayen omat, hecakat vtekat vpelicetvn vlicecahke wites,

30 Heyv hunvnwv cuko hayetv vlicehcet, poyeko tayvtes, makaket.

31 Monkat mekko estvt, mekko etimvn horre en hayvranen omat, cukpe-rakko palen evpayet, mv cukpe-rakko pale hokkolen evpayet vlvkvranan vnrvpetv en yekcepe tetayat, enhvteceskvn lihket, ohvkerricekat haks?

32 Momet monkon omat, hvmkat hopvye heren are emunkof, opunvkv-es-fullvlken vtotet, herkv hayetv etektvnken em 'pohes.

33 Matvpomen ece 'pakvkat estimvt o estomet nake omvlkvn ocat wikekon omat, vn kerrepv haketv umeko tayes.

34 Okcvnwv heret omes, momis okcvnwvt en yekce en sumkvten omat, naken es svpvtecvr haks?

35 Ekvnv monkat svlekwicetv vtelokat tis en lopicekos, momis etvn vpvlvthoyes. Ehvcko es pohetv ocat pohekvs.

SETENTVCKE 15.

Momof cvtokunawv-vteloyvlke naorkvlke esyomat omvlkvt em apohicvranet vnakuecakvtes.

2 Momen Falvsevlke cokv-hayvlke esyomat ecayet, Heyv hunvnwv naorkvlke evpayet, vpaket hompes, makakvtes.

3 Momen, heyv opunvkv svhopakvn es opunayet, kicakvtes,

4 Ece 'pakvkat este-hunvnwv estomet yvpefikv cukpe hvmken ocet, hvmken sumecicen omat, pale ostvpake ostvpohkakan vnrvwvn wihket, mv sumkan er hopoyat hopoye emunket eshecekar haks?

5 Momen eshehcof, *es* afvcket e foluwvn oh wvkeces.

6 Momet *e* hute vlahkof, *en* hessvlke *em* vwolicvlke esyoman enhohiket vteloyes; Vc vpaket afvckepvkes; vn yvpefikv sumkvte eshecit omikv, kicaket.

7 Ce kicvkis, Matvpomen este naorkv hvmke em vkerrickv eticat hvlwe tvlofvn este faccvlke pale ostvpake ostvpohkake em vkerrickv etickv en sekar tayan senhoyvnen oh afvchokvres.

8 Monkat hokte estvt, tenelyv palen ocat, hvmken

sumecicen omat, kulken kulchcet, cukon paset, momet vwicecekot hopoyet emunket eshecekar haks?

9 Momet eshehcof, *en* hessvlke momet vwolicvlke enhohiket vteloyet, Vc vpaket afvckvkes, tenelyv sumecicvyvten eshehcikv, maket os.

10 Matvpomen ce kicvkis, Hesaketvmesc em encelvlkc chomvn naorkv hvmke em vkerrickv eticat oh afvchokes.

11 Momen makvtes, Hunvnwv hvmket eppuce take hokkolen ocvtes:

12 Momen esmvnettat e'rken kicvtes, *Cv*'rkē, nake *cvnake* taranat v'mes. Momen em vhesaketvn *em* etekvpicvtes.

13 Momen nettv vnvcomekot hoyanof, eppuce esmvnettatet omvlkvn vtelohyet, ekvnv hopvyen ayvtes, momet mvn yvmahket hueret, en nakockv sumecicvtes.

14 Momen omvlkvn yvmahkuehcof, clauko rakke mv ekvnvn kvwapken, enkusvpketvn vlicecvtes.

15 Momen ahyet, mv etvlwv en tvsekiyv hvmken er vpakvtes; momen eme cvpofvn vtotvtes, sukhvn hompvkuecvren.

16 Momen tvlakohake sukhv hompaken e nvrke es fvcecetvn eyacen, estimvt emekates.

17 Momen e vkerricof, Vtotkvlke cv'rke pvlvte sulket tvklike em etetaye semuntvlen ocake tat, vnet clauket cv 'lvranus!

18 Alihkit, cv'rken oh vyares, momet, kicares, *Cv*'rkē, hvlwan vnaorkit, momet ce homvn *naorkis*,

19 Momen ohvtvlakat ce'ppuce cv kihoce tayat heretv orvkos, cem vtotkvlke pvlaketskvte hvmke omēn cv hayvs, kicares, kicvtes.

20 Momen alihket, e'rken em vlakvtes. Momis hopvye here emunken e'rket hecet, em merrvtes, momet letiket, e nokwvn oh latket, afvnkvtes.

21 Momen eppucet, *Cv*'rkē, hvlwan vnaorkit, momet ce homvn *naorkis*, momet ohvtvlakat ce'ppuce cv kihoce tetayat heretv orvkos, kicvtes.

22 Momis erket em vtotkvlken *em punayet*, Kapv here mahan esawet, vcecvkes; momet estenkewesakpikvn e'nken em 'piket, estelepikv e'len em vtehvkes;

23 Momet wakuce nehicvkvten yvmvn esyicet, elecvkes; momen hompet, afvckvkeres;

24 Heyv cv'ppuce elvnket, hvtvm ahesaket; sumkvnkis, *hvtvm* hecket omekv, kicakvtes. Momen afvcketvn vlicecakvtes.

25 Momen e'ppuce vculicat cvpofvn arvtes; momet cukon vwolicof, hayeckv momen opvnkvn pohvtes.

26 Momen vtotkv hvmken enhohiket, Heyv nanvket naken oke haks? *kicet em* 'pohvtes.

27 Momen kicvtes, Tecakketskat vlvkes; momen ce'rket wakuce nehicvkvten elehces, cvfeknet momet temvpoken evpayekv.

28 Momen cvpakket, eceyetvn eyacekates; monkv e'rket aosiyet, *eceyvren* e'nkusapvtes.

29 Momen vyoposket, e'rken kicvtes, Hecvs, heyv ohrolope sulken cem vtotkit, cem vhakv tis tohwvlvpkvyvtē sekos; mont omis, vn hessvlke vpake afvcketv hayvye tetayat cowatuce tis v'metskvt sek's;

30 Momis heyv ce'ppuce, hoktvke hoktarvke vpaket cem vhesaketv *cen* lokvte, er vlahkan vpakusen, wakuce nehicvkvten em elehcetskes.

31 Momen kicvtes, *Cv*'ppucē, estofis vc vpaketskes; momen cvnake omvlkv cenake tes.

32 Afvcketv hayet, afvckvkeyvre herises, heyv etecakketskat elvnket, hvtvm ahesaket; sumkvnkis, *hvtvm* hēcket omekv.

SETENTVCKE 16.

Momen en kerrepvlken *em punayet*, Esto nakoce hvmket cuko-vfastvn oce tates; momen mvt, Cen nakockv *cen* yvmahkuecvtes, *kicet* em opunvyehocvtes.

2 Momen enhohiket, Naket estomen heyv *nake* ec ohfvccv pohit omi haks? estomen cuko vfastetskvten *e* ohonvyvs; ohvtvlakat cuko-vfastv hueretskeko tayekv, kicvtes.

3 Momof cuko-vfastv eme ofvn opunayet, Naken estomvranvya? cv pucase cuko-vfvstetv vc vkonahekv; korrvko tayes; *momet* nak vpohetv *tat* vc vlset os.

4 Naken estomvranvyat kerris, cuko-vfvstetv vc ossihocof en cuko take ofvn cv yvpayvkvren, makvtes.

5 Monkv e pucase vhuericakat vtekat enhuehkvtes, momet enhvteceskvn, Nvcomen cv pucase ece 'huericet o haks? kicvtes.

6 Momen, Olefv ncha vkerkv cukpe hvmken, makvtes. Momen, Cen nakcokv eskerkvn ehset, lvpken lihket, pale cahkepen coyvs, kicvtes.

7 Momet etvn kicvtes, Cemeu, nvcomen c vhuericetske haks? Momen, Teleko vkerkv cukpe hvmken, makvtes. Momen, Cen nakcokv eskerkvn ehset, pale cenvpaken coyvs, kicvtes.

8 Momen epucaset cuko-vfastv fvccekan vkvsamvtes, hoporrenuset momeevtet ok; yvmv ekvnv hopuetake en hesaketv ofvn hvyayvke en hopuetake 'sen hoporrenvket omekv.

9 Momen ce kievkis, Nakockv fvcceko ocakat eteropotten cen hessvlke taken hayvkes; *nakockv* ece 'nahof, vpoketv yuksv-sekon ce yvpayvkvren.

10 Estimvt cotkus mahat ohfvccv heromet on omat, sulkat tis ohfvccv heromet os; momen cotkus mahat ohfvccv estit fvccekon omat, sulkatc ohfvccvu fvccekot os.

11 Monkv nakockv fvccekat ohfvccv ce heromvkekaten omat, estimvt *nakockv* mehenwan cem wikvkvr haks?

12 Momen este-hunvnwv etv enaké ohfvccv ce heromvkekaten omat, estimvt cenaken ce'mvkvr haks?

13 Vtotkv estomet epucase hokkolen em vtotkeko tayes; hvmken en homecet, momet hvmkan vnokecvret ok; monkat hvmken hvlatet, momet hvmkan vhepakvret ok. Hesaketvmese nakockv eshokkolen em vtotketv umatskeko tayes.

14 Momen Falvsevlket, nakockv eyacvket omet, heyv nanvke omvlkvn pohaket, vpelicakvtes.

15 Momen kicakvtes, Cemetake este ehomvn e fvccecakat toyatskes; momis Hesaketvmeset ce feke taken kerres; nake este vpvke vrakkuehocat Hesaketvmese ehomv enhomeckvt omekv.

16 Vhakv momen owalvlke emunken Canet vlakvtes; mv vtekat Hesaketvmese em ohmekketv 'serkenvkhoyen, este omvlkvt vyekcet esceyet os.

17 Momen sutv ekvnv tepakat sumhoke tayat yekcekon, heyv vhakv ofv satkv cotkusat hvmke tis sumkat mit yekcet os.

18 E 'hiwvn wihket, etvn epayat vtekat hoktaret os; momen ehe wikvten epayat vtekat hoktaret os.

19 Este-hunvnwv nakoce hvmke tates, accvke okholatte hvnvwelv telekmuse tepakan accet, nettv omvlkvn hompetv-rakkon occt, here mahen likvtes;

20 Momen nakvpohv hvmket, hvmkv lekhowet, Lisvle hocefket,

21 Momet hompetv wokucke este nakoce em ohhompetv a pvlatkat hompihocvre eyacen, en tohopkvhauken vwvkechoyvtes; momen ohvtvlakat efvt yicet, lekhowan en lasakvtes.

22 Momen mome ocvtes, nakvpohv ehlen, encelvlket

Eplehame e hokpen svpeyvtes: momen nakocvt ehlen, herihocvtes.

23 Momet estemerkv huten estemerkēt, en renakv kvwapet, Eplehame hopvyen hecvtes, momet Lisvlet e hokpe ofvt on.

24 Momet huehket, Eplehame *cv*'rkē, vm merrvs, momet Lisvle vtotetsken, enke-wesakv eyuksvn uewvn vk cakhehcet, cv tulaswvn *es* vn kvsvppuecekvs; heyv fenke ofvn cv 'stemerrekv, makvtes.

25 Momisem Eplehamet kicvtes, *Cv*'ppucē, cen hesaketv ofv nake herake cen hecken, matvpomet Lisvle nake holwvhokat *en heckvten* vkerricvs; momis hiyomat emahlvpvtken, cemet *ce* 'stemerkes.

26 Momen heyv nake omvlkv ohvpakat, ceme esyomeyat *pu* tenrvwv sufke rakke vkueyihoceko tayat oces, momat yvmvn enkvpaket tohtiyehcet, ec oricetvn komakat momvkeko tayes; momen ce'nkvpaket a ep oh vwetv *komat* tis momvkeko tayes.

27 Momen makvtes, *Cv*'rkē, monkv cv'rke huten vtotetskvren ce'nkusapis;

28 Tecakkvyat cahkepen ocikv; *heyvn* en kerkuecen, entakeu heyv estemerketv ocan yesceyekaren.

29 Eplehamet, Moses owalvlke esyoman ocakes; mvn em apohicvkekvs, kicvtes.

30 Momen, Monkos, Eplehame *cv*'rke toyetskat; momis hvmket pvsatkan a kvwapket oh ayen omat, vkerrickvn eticvkvres, makvtes.

31 Momen, Moses owalvlke esyoman em vpohicvkekon omat, pvsatkan a kvwapkat tis vkvsvmepuecvkeko tayet omes, kicvtes.

SETENTVCKE 17.

Momen en kerrepvlken kicakvtes, Elentappueckv yicvkekare emonko tayet omes, momis en holwakes, mv *este* omecicen yicat!

2 Heyv lopucke hvmkat elentappuecekon, emfolotkv en cvtot e nokwv vtvriken, uehvtkv vk wihokat mit en heret os.

3 E vketecvkes; Tecakketskat ece 'naorken omat, em vsehvs; momet vkerrickv eticen omat, es em wikvs.

4 Momen nettv hvmken kolvpaken ece 'naorken, kolvpaken nettv hvmken a ec oh fulotket, Vkerrickvn eticis, maken omat, es em wikvs.

5 Momen vpastelvlket, Vkvsvmkvn pum ohvtvlvyvs, Pucasen kicakvtes.

6 Momen Pucaset makvtes, Vkvsvmkv mvstv enerkv hvmke omēn ocatsken omat, heyv eto sekvmin *hocefkan*, Yvlonkv es cupeniket, uehvtkvn vk vhockvs, kicatsken, cem vpohicvres.

7 Momis estimvt ece 'pakvkat, vtotkv cvpvyeckv, monkat wakv-hompvkueckvn vrecicvten, cvpofvn ra atan vpakusen, Ahtet hompvs, kicvr haks?

8 Momis, Nake hompvye tayat tetakuehcet, sewvnaket, hompet eskvyof vm vtotketsken, mv hoyanat, hompet esketskvres, min kicekare te?

9 *E pucaset*, mv vtotkv nanvke kicvte momecat svrahkvn, Ce 'kvsamis, kicvre te? Monkos, komis.

10 Cemeu matvpomen, nanvke ce kicvkvte omvlkvn momehcatskof, Vtotkvlke lopicvkeko toyes; nake momecvraneyvten momēces, makvkvtcvs.

11 Momen mome ocvtes, Celuslvmen ayof, Semelev momen Kalvlen teropottvtes.

12 Momen tvlofuce hvmken eceyof, este-hunvntake lepvvlke palet a vnrvpet awet, hopvyen svpaklvtes;

13 Momet em opunvkv en haken kvwvpaket, Cesvs, Mvhaya, pum merrvs, makakvtes.

14 Momen hecakof, Vpehyet, plestvlken e hecicvkes,

kicakvtes. Momen mome ocvtes, vpeyof, en hvsvthakvtes.

15 Momen hvmket, em wiken hecof, er a fuliket, opunvkv en hake yekcen Hesaketvmesen 'svrakkuecvtes,

16 Momet e'le vnakvn *e* turofvn oh lvtiket, vkvsamvtes; momet Semèlevlket omvtes.

17 Momen Cesvs vyoposket kicvtes, Palet en hvsvthaket omekisa? momis ostvpakat ta?

18 Hesaketvmese vrakkuecvrane er a fulecat heckvkekon, heyv tvleporv tvlket *vrakkueces*, kicvtes.

19 Momet, Akvwvpiket, vyepvs; cem vkvsvmkvt ce hesayehces, kicvtes.

20 Momen Falvsevlket Hesaketvmese em ohmekketv estofvn vlvkvranet omat em 'pohakof, em vyoposket, Hesaketvmese em ohmekketv heckv heret vlvkekot os;

21 Momen, Yvmvn hecvs! monkat, Vsvn hecvs! makvkekares, hecvkes, Hesaketvmese em ohmekketv ece 'pikvket omekv, kicakvtes.

22 Momet *en* kerrepvlken kicakvtes, Nettvt ocakvres, este E'chuswv en nettv hvmken hecetvn komatskis, hecatskekares.

23 Momen, Yvmvn hecvkes: monkat, Vsvn hecvkes: ce kicvkvres; oh vpehyatskvs, momet vcvkvpehyatskvs.

24 Vtoyehvtte sutv elecv a vtoyehattet etvn er a hvyayicēs, sutv elecvn, mv etvpomen este E'chuswv taret ok, en nettv omof.

25 Momis heyv oreko munken nanvke sulken es estemerkvres, momen heyv este honvpse etvn yhepvkvkvres.

26 Momen Noe en nettv take tate etvpomvres, este E'chuswv en nettv take omof.

27 Hompaket, eskaket, etepayaket, etepvyepuecaket

emunken Noe perro-cuko eceyvte nettv orvtes, momen uelauket vlahket, omvlkvn sumecicvtes.

28 Momen Lat en nettv take tate etvpome tares; hompaket, eskaket, nesaket, wiyyaket, vhocaket, cukon hayakvtes;

29 Momis mv nettv Lat Satvmen ossvte etvwvn totkv momet tohottoplane hvlwen a osket omvlkvn sumecicvtes.

30 Mv ome tares, este E'chuswv e heckuece nettv omof.

31 Mv nettv omof cuko onvpv oh liket, enake cuko ofv ocen *omat,* cvwvranet ahvtvpikats; momen matvpomen cvpofv arat fulikats.

32 Lat o hiwvn ce hohsvkates.

33 Estimvt en hesaketvn vcayecetvn hopoyen omat, sumecicvres; momen estit en hesaketv sumecicen omat, vcayecvres.

34 Cem onayvkis, Mv neren hunvntake hokkolet topv hvmken *ete'n* wvkhoken, hvmken eset, hvmkan wihokvres.

35 Hoktvke hokkolet tepvket emfolotvkvres; hvmken eset, hvmkan wihokvres.

36 Hunvntake hokkolet cvpofvn welakvres; hvmken eset, hvmkan wihokvres.

37 Momen em vvoposket, Pucasē, estvmv *tar* haks? kicakvtes. Momen, Estvmv ena ocen omat, mvn lvmhet vtelokvres, kicakvtes.

SETENTVCKE 18.

Momen este estofis emekusapet, hotosvkekaren opunvkvsvhopakvn 'sem punvyakvtes;

2 Hvmmaket, Tvlofv hvmken fvcecev hvmket, Hesaketvmesen em penkvlckot, este tis vrakkuece sekat likvtes.

3 Momen mata tvlofvn oye hoktet arvtes; momet em vlaket, Vc vnrapvn vm ohfvcccevs, makvtes.

4 Momen *'mapohicetvn* komekat oketvt hoyanvtes; momis renyupvn eme ofvt, Hesaketvmese en cv penkvlekot, este tis vrakkuecvkot o estomis,

5 Heyv oyen em ohfvccecares, cv naoricekv, momvkon omat, tewole vlakat cv hotosihce witet omekv, makvtes.

6 Momen Pucaset makvtes, Fvccecv fvceeko nake makan pohvkes.

7 Momen Hesaketvmeset, hofunen 'mehaket o estomis, enake enhopoke neren nettvn oh huehkakat em ohfvcecevkekare te?

8 Ce kicvkis, Lvpken em ohfvccecvkvres. Mome estomis este E'chuswvt vlakof, vkvsvmkvt ekvnvn oh *ocen* eshecvre te?

9 Momen este, Pu fvccvket omēs, komet, eme ofvn vfekrakket, vpvltaken enhomecakat fullaten heyv opunvkv-svhopakvn 'sem punvyakvtes;

10 Este hokkolet cuko-vcakan cukolakvtes, emekusvpvranet; hvmket Falvsevlket *omen*, hvmkat tokunawvvteloyvt *omvtes*.

11 Falvsevlket hueret, hvmmaket eme ofvt emekusapvtes, Hesaketvmese toyetskat, este vpvltake, fvceeko vkonahvlke, fvccvkekat, hoktarvlke momen heyv tokunawv-vteloyv tis omvkat svrahkvn ece 'kvsamis.

12 Nettvcakuce hvmkat em ofv vhokkolvn eelvwecit, nake ocvyat vtekat tekvpvke espalan fekvyet os.

13 Momis tokunawv-vteloyv, hopvyen hueret, hvlwen vnvtvksetv taten komekot, e hokpen oh nafket, Hesaketvmesē, naorkv *toyvyat* vm merrvs, makvtes.

14 Ce kicvkis, Hvmkat *fvccekon*, heyv hunvnwv mit fvccet en cukon vk hvtapkvtes; estimvt e hvlwecat kvnevpuchocen, estit e kvnevpuecat hvlwchocvret ok.

15 Momen momof hopuetakucen celayvren 'sen yicakvtes; momen enkerrepvlket hecakof, em vsehakvtes.

16 Momis Cesvs enhuehkakvtes, hvmmaket, Hopuetakuce ve oh vwepvre em etektvnecet, em vsehhatskvs; mv omakat Hesaketvmese em ohmekketvt omekv.

17 Mehenwvn ce kicvkis, Estimvt o estomet hopuewuce omēt Hesaketvmese em ohmekketv eenakuecekon omat, estomet ecehyekos.

18 Momen semevpayv hvmket em 'pohet, Mvhayv heretskat, hesaketv yuksv-sekon epoyaret, naken estomare te? kicvtes.

19 Momen, Cesvs kicvtes, estoman here cv kicetske haks? herat hvmkusis sekos, Hesaketvmeset omekon omat.

20 Vhakv *palan* kerretskes, Hoktahretskvs, Elehcetskvs, Horkohpetskvs, Fvcceko akeriyetskvs, Ce'rke ce'ckeu vrakkuecvs.

21 Momen, Heyv omvlkvn cv mvnettusvte vteke vfaste vtecicvyvtes, makvtes.

22 Momen Cesvs, heyv nanvken pohof, Nake hvmket cem vhoske emunkes; nanvke ocetskat omvlkvn wiyyet, estemerrakan emvkvs, momet hvlwe ofv nake ocetskvres; momet ahtet, vc vcvkvyvs, kicvtes.

23 Momen heyvn pohof, efeknokke hervtes; nakoce mahet omekv.

24 Momen Cesvs, efekenokke mahat hecof, Mvtvwwvt nakeockv ocakat Hesaketvmese ohmekketv esceyetv en yekcvke tares!

25 Rvcce-kuphe esropottv e turwv ropottat en yekce mahekon, este cnakocv mimvt Hesaketvmese em ohmekketv eceyetvt en yekcet ok, makvtes.

26 Momen pohakat, Monkv estimvt hesake taye haks? makakvtes.

27 Momen, Nanvke este em momvkcko tayat Hesaketvmese em momvke tayes, makvtes.

28 Momof Petvt, Hecvs, nanvke omvlkvn wihket, ece 'cvkfullēs, makvtes.

29 Momen, Mehenwvn ce kicvkis, Estimvt Hesaketvmese em ohmekketv vrahkvn cuko, eckvlke, etecakkakat, ehiwv, hopuetake esyoman wihket,

30 Hiyome tan sulke erohvtvlvken, momet ekvnv vlvkvranan hesaketv yuksv-sekon epoyvranekat sekot os, kicakvtes.

31 Momof pale hokkolohkakan evpahyet, Hecvkes, Celuslvmen vpeyēs, momen este E'chuswv opunvyece owalvlke coyakvte omvlkvt sohfvckvkvres;

32 Centilvlken em wihohken, *mvt* nakhayekot, enhomecken celayet, ohtofket,

33 Tepket, elecvkvret ok; momen nettv svtutcenan hvtvm akvwvpkvres, kicakvtes.

34 Momen heyv nanvke hvmkusis kerrvkekates; heyv maketv em ehkvket omen, nanvke *'sem* punahoyat kerrvkekates.

35 Momen mome ocvtes, Cvleko *tvlofvn* vwolihcof, este-hunvnwv turhecekat nakvpohet, nene vfopken likvtes;

36 Momet, este sulkat hoyvnecen pohof, Naken oka? *maket* vpohvtes.

37 Momen, Cesvs Nasvlvlket hoyanet os, kicakvtes.

38 Momen huehket, Cesvs, Tewe E'ppucē, vm merrvs, makvtes.

39 Momen homvn vpeyakat em vsehakvtes, cvyayvkvren; momis svheremahen huehket, Vm merrvs, Tewe E'ppucē, makvtes.

40 Momen Cesvs, a 'soh vwhoyvren maket, huervtēs, momet, vwolihcof, em 'pohet,

41 Naken ce 'stomecaren kometske haks? makvtes. Momen, Pucasē, renakvt vn heckate! *komis*, makvtes.

42 Momen Cesvs, Renakvt cen heckekvs; cem vkvsvmkvt ce hesayehces, kicvtes.

43 Momen moman vpakusen renakv en heciken, Hesaketvmesen vkvsamet, vcvkayvtes; momen este omvlkvt, hecakof, Hesaketvmesen vkvsvmakvtes.

SETENTVCKĘ 19.

Momen *Cesvs*, Cvlekon ecehyet, tehoyanvtes.

2 Momen hecvs, este-hunvnwv Sakevs hocefket, tokunawv-vteloyvlke enhomahtvt, nakeocvt omet,

3 Estit o haks? *komet*, Cesvs hecetvn komvtes; momis este cekfat omecicen heceko tayvtes, kocoknuset omekv.

4 Momen hecvranet, homvn *v* letiket, sekvmin vcem kvtes; mvn Cesvs hoyvnvranekv.

5 Momen Cesvs mvn rorof, vnvtvkiset, hecvtes, mo met *em punayet*, Sakevs, lvpccicet ahvtvpkvs; mucv-nettvn cen cukon vfekhonnvranvyat tvlket omekv, kicvtes.

6 Momen lvpecicet ahvtapket, afvcket evpayvtes.

7 Momen hecakof, omvlkvt ecayet 'setempunahoyaket Este holwvyecv em oh hvyvtkvranet ayes, makakvtes.

8 Momen Sakevs hueret, Pucasen em *punayet*, Hecvs, Pucasē, nake ocvyat en nvrkvpvn estemerrakaten emvyet os; momet este estomen oh laksit, naken vkonahvyvten omat, osten ohfulhuecis, makvtes.

9 Momen Cesvs em *punayet*, Mucv-nettvn vhesaketvt hcyv cukon vlvket os, emeu Eplehame e'ppucet omekv:

10 Este E'chuswvt sumkvten hopoyet, hesayecvranet vlvket omekv, makvtes.

11 Momet, heyv nanvken pohakof, ohvtvlaken opunayet, opunvkv-svhopakvn opunayvtes, Celuslvmen vwolicekv,

momen Hesaketvmese em ohmekketvt lvpken heckvres, komakat svrahkvn.

12 Monkv hvmmakvtes, Este vrakke hvmket ekvnv hopvyen ayvtes, ohmekketvn en heciken, rvlvkvranet.

13 Momet em vtotkvlke palan enhohiket, *tokunawv* vtarkv palen emakvtes, Es vtotkatske emunken, rvlvkares, kicaket.

14 Momis em etvlofvlket, enhomecaket, punvkvn yupvn ohtotet, Heyv hunvnwv ep ohmekkvren komēkot os, makakvtes.

15 Momen momc ocvtes, ohmekketvt en heciken, rvlahkof, heyv vtotkvlke tokunawvn emakvte este vrahrvkv esyoposke estomuse ohvtvlvyakvte kerrvren, em enhuehhokvren makvtes.

16 Momof enhvteceskat vlahket, Pucasē, cem vtarkvt vtarkv palen ohvtvlayet os, makvtes.

17 Momen, Heres, vtotkv heretskat; nake nvcomuse oh herometskvtet omekv, tvlofv palen ohfvnket yekcetvn ocetskvres, kicvtes.

18 Momen svhokkolat vlahket, Pucasē, cem vtarkvt vtarkv cahkepen ohvtvlayet os, makvtes.

19 Momen matvpomen, Cemeu tvlofv cahkepen ohmekkvs, kicvtes.

20 Momen etvt vlahket, Pucasē, cem vtarkv sehvsvteckv es vyokkofke ocvyvten hecvs;

21 Este-hunvnwv merretv ocekot, mv wvkecetskekate akvwapet, momet mv fokayetskekate vteloyetskat omecicen cen cv penkalvtet omekv.

22 Momen kicvtes, Vtotkv holwvyece toyetskat, ce cukwv mahusat aossen ec ohfvccecares. Este-hunvnwv merretv ocvkat, mv wvkecvkate akvwapit, momet fokayvkate vteloyit omat kerretskemvts;

23 Monkv rvlakvyof, cvnake ohhontv ocen cawvye

tetayaten, estoman vn cvtokunawv tokunawv esyoposketv cukon vpiketskekat haks?

24 Momen vsvpaklaten kicakvtes, Vtarkvn em chset, vtarkv pale ocan emvkes.

25 (Momen, Pucasē, vtarkv palen oces, kicakvtes.)

26 Ce kicvkvyet omekv, Ocat vtekat emhoyen, ocekat, mv ocat tis em eshoyvres.

27 Momis vn horrvlke tat, ohmekkaren eyacvkekatet, yvmvn esyicet, cv homvn pvsvtvkes.

28 Momen hvmmahkof, Celuslvmen vcemket, homvn ayvtes.

29 Momen mome ocvtes, ekvnhvlwe Olefv kihocan, Perfec Pervne tepakat em vnakvn vlakof, en kerrepvlke hokkolen vtotet,

30 Tvlofuce cc homuse ocan vhoyvks, mvn cukolakusatskat corakko-wakuce, este ohlikvte sekan wvnvken eshecatskvres; enrecohpet, svthoyvks.

31 Momet, este estomet cem 'pohet, Estomēn enrecopatske haks? *maken* omat, heyvn kicvranatsket os; Pucaset enkusvpket omekv; kicakvtes.

32 Momen vtothoyat vhoyvtes, momet em onayat etvpomen eshecakvtes.

33 Momen, corakko-wakucen enrecopakof, e pucasvlket, Estoman corakko-wakucen enrecopatske haks? kicakvtes.

34 Momen, Pucaset enkusvpkes, makakvtes.

35 Momet Cesvs es em vlahokvtes; momet em accvken corakko-wakucen ohocaket, Cesvn oh licakvtes.

36 Momen ayepof, em accvken nenen oh pvtapicakvtes.

37 Momen vwolihcet, entis ekvnhvlwe Olefvn hvtvpkvranusof, enkerrepvlke sulkat omvlkvt vtotketv yekcvke hecakvte omvlkv vrahkvn afvckaket opunvkv en hake yekcen Hesaketvmesen es vkvsvmetvn vlicecakvtes;

38 Mekko Pucase e hocefkv ofv vlakat vkvsvmket *os;* hvlwe ofv herkvt, momet hvlwe mahaten vkvsvmkvt ocekvs, makaket.

39 Momen Falvsevlke este sulke vpvkakat vpvlwvt *okakat*, Mvhaya, cen kerrepvlken em vsehvkvs, kicakvtes.

40 Momen vyoposket, Ce kicvkis, heyvt cvyayvken omat, moman vpakusen cvtot ahuehkvkvranet os, kicakvtes.

41 Momet vwolihcof, tvlofvn hecet, oh hvkihkvtes,

42 Cen *tis*, ceme mahusat, mucv cen nettv omof tis, nanvke cen herkv *vpvkakat* kerretskvten omat! momis hiyomat ce turwv em ohrvnket omes.

43 Nettv cem ocvkvret ok, mv omof cen horrvlket sufke ece 'folotken korret, cem vfolotvkvres, momet estvmivlkis cem vkhottvkvres,

44 Momet cen hopuetake ece 'tehke ocat ece 'pakvken lekahfet, ce tvpeksicvkvres; momet ec ofv cvto hvmkusis etohliken wikvkekares: ec ohfvccecky oketvn kerratskekatet omekv, maket.

45 Momet cuko-vcakan eceyet, mvn nake wiyye, momen nesakaten sossicetvn vlicecvtes;

46 Coket os, Vn cuko mekusvpetv cuko tes; momis centake horkopvlke em vpoketvn hayatskes, kicet.

47 Momet nettv omvlkvn cuko-vcakan estemvhayvtes. Momis plest enhomvhhotvt, cokv-hayvlke este enhomvhhotv esyomat elecetvn komakvtes,

48 Momet nak estomecvke tayan eshecvkeko tayvtes; este omvlkvt heren em vpohicakekv.

SETENTVCKE 20.

Momen mome ocvtes, mv nettv take hvmken cuko vcakan estemvhayet, opunvkv-hervn erkenakof, plest enhomvhhotvt cokv-hayvlke este em vculvke esyomat oh yicvtes,

2 Momet, Pum onvyvs, yekcetv estomēn heyv nanvken es momecetske haks? momen heyv yekcetv ce'mvtet estit o haks? em punayet makakvtes.

3 Momen vyoposket, Vneu nake hvmken cem pohvranvkis; momen vm vyoposkvkes;

4 Cane em paptiskv, hvlwen vtē tat haks? monkat este enake *tat* haks? kicakvtes.

5 Momen 'sete'm punahoyaket, Hvlwe vten, makēn omat, Moman estoman vkvsvmatskekvt haks? makvres.

6 Momis, Este enaket's, makēn omat, este omvlkvt cvton 'sepu 'fvllet *pu* nvfkvkvres, Canet owalv tates, komet vkvsvmakekv, makakvtes.

7 Momen vyoposkaket, Estvmvn vte *tat* kerrēkos, *makakvtes.*

8 Momen Cesvs, Vneu yekcetv estomēn heyv nanvke es momecit omvyat cem onayvkvkos, kicakvtes.

9 Momof heyv opunvkv-svhopakvn este *'sem* punayvketvn vlicecvtes; Este-hunvnwv hvmket, pvrko cvpofvn vhohcet, vfastvlken em wikvtes, momet vhofunen ekvnv hopvyen ayvtes.

10 Momet oketv omof, vtotkvn vfastvlken ohtotakvtes, pvrko cvpofv em etten emvkvren; momis vfastvlket, rukahfet, nakocekon vyecicakvtes.

11 Momen hvtvm vtotkv etvn vtotvtes; momen mvu rukahfet, vlesketv vpvken celahyet, nakocekon vyecicakvtes.

12 Momen hvtvm svtutcenat vtotvtes; momen mvu vnvttehcet, ossicakvtes.

13 Momof pvrko cvpofv e pucaset *okat,* Naken estomvranvya? cv'ppuce vnokeckan vtotares; hecakof, vrakkuecake wites, makvtes.

14 Momis vfastvlket hecakof, 'sete'm punahoyaket, Heyvt pucase mvnettv tes; vhwet, elecvkeres, enake taranvtet punake hakvren, makakvtes.

15 Monkv pvrko cvpofvn ossihcet, elecakvtes. Monkv pvrko cvpofv e pucaset naken estomecvkvre te?

16 Vlahket, mv vfastvlken pvsvtvres, momet pvrko cvpofvn vfastvlke etvn em wikvres. Momen pohakof, Mohmates, makakvtes.

17 Momen heren hecaket, Monkv heyv hoccat naket o haks? Cvto tohtarvlke wikvte, matvwvt kvnowv em ekv hakes, *makat?* makvtes.

18 Mv cvton estimvt oh latken omat, kvckvres; momis estimvn oh latken omat, lopotvres, makvtes.

19 Momen plest enhomvhhotv cokv-hayvlke esyomat mata hvse-vkerkvn enke oh wvkecetvn komakvtes; emen opunvyecet, heyv opunvkv-svhopakvn punayet on kerrakekv; momis este sulkat em penkvlakvtes.

20 Momet vketecaket, semevpayv en yekcetv momen ohfvnketv ofv wikvkvret, mvkerre vketecvlken vtotakvtes, este fvccvke e omecaket, em opunvkvn es esvkvren.

21 Momet, Mvhaya, fvccvn opunayet, momet estemvhayet, *estimv* en heckv etemetuecekot, momis Hesaketvmese em vyetvn mehenwvn mvhayetsket omat kerrēs;

22 Sesv ekv-feketv emeyvre fvccvt o haks? monko haks? maket em 'pohakvtes.

23 Momis emvkerretvn hecet, kicakvtes, Estoman es cv kerratske haks?

24 Tenelyvn cv hecicvkes. Estimv vhake momet en hoccvn oce haks? *Em* vyoposket, Sesv enaket's, makakvtes.

25 Momen, Monkv Sesv enanvken Sesvn emet, Hesaketvmese enanvken Hesaketvmesen emvkes, kicakvtes.

26 Momen este sulkat ehomvn em opunvkvn esvkeko tayvtes; momet em vyoposkat em estomahen, cvyayvhokvtes.

27 Momof Satusevlke, (Akvwvpketv sekos, makakat,) vnvcomet en yicet, em 'pohakvtes,

28 Makaket, Mvhaya, Moses pun hoccicat, Hunvnwv etecakkvtet, ehiwvn ocet, hopuetaken ocekot elen omat, etecakkatet e hiwvn epayet, honvpse etecakkvten em mahecvres, *makvtes.*

29 Monkv etecakkakat kolvpaket fullvtes: momen, homahtatet hokten epahyet, hopuetaken ocekot elvtes.

30 Momen svhokkolat mata *hokten* epahyet, hopuetaken ocekot elvtes.

31 Momen svtutcenat epayvtes; momen kolvpakat matvpomen; momet hopuetaken ocvkekot pvsatkvtes.

32 Omvlkv 'sem poken hokteu elvtes.

33 Monkv akvwvpketv omof, mv kolvpakan estomat e hiwv tar haks? kolvpakat epayakvtet omekv.

34 Momen Cesvs em vyoposket kicakvtes, Yvmv ekvnv hopuetake etepayaket, etepayepuehocet os:

35 Momis mimv ekvnv, momet pvsatkat akvwvpketv epoyetv heretv oricakes komhoyat etepayvkekot, etepayepuehocekot os:

36 Momen hvtvm svnvcomvn pvsvtkeko tayes, encelvlke en hueretv oricet ok; momen akvwvpketv hopuetaket omet, Hesaketvmese en hopuetaket omakes.

37 Tokvs, pvsatkat akvwvphoyet omat Moses tisem etofvske opunvyecat kerkuecvtet os, Pucasen oket, Eplehame en Hesaketvmese, Iseke en Hesaketvmese, momet Cekvpe en Hesaketvmese, makatet.

38 Pvsatkat tokon, momis wenahokat en Hesaketvmeset omekv: *momet* omvlkvt ehomvn wenahoket omekv.

39 Momof cokv-hayvlke vpvlwvt vyoposket, Mvhaya, heren opunahyetskes, makakvtes.

40 Momen mv renyupv ohvtvlakat nak em 'pohetvn fekhvmkvkekates.

41 Momen *em punayet*, Klist Tewe e'ppuce tes, estomen makake te?

42 Momen Tewe mahusat, Sams cokv ofvn, Pucaset cv Pucasen em punayet, Vm vkvpervn liketske munken,

43 Cen horrvlke ce 'leohhuerickvn hâyares, makvtes.

44 Monkv Tewet Pucasen kicet os, moman estomaten e'ppucet o haks? kicakvtes.

45 Momof, este omvlkvt pohaken, en kerrepvlken em punayet,

46 Cokv-hayvlken em e vketecvkes, mv accvke cvpcvken es fulletvn komakat, momet nakwikv vlkan vseketvn, momet senekake ofv ohliketv svmmomvkus mahat, momet hompetv-rakkon etektvnke svmmomvkus mahat em vlostakat;

47 Hoktvke oyevlke en cuko lokakat, momet vhayet, cvpcvken mekusvpakat; matat ohfvceckv senrakkat en heckvkvres.

SETENTVCKE 21.

Momet vfvnnaket, este nakocvlke en nakemkv cvtokunaphuten vtehaken hecvtes.

2 Momet hvtvm oye hokte hvmke tokunawv lopuckus mahat hokkolen mvn vtehen hecvtes.

3 Momet, Mehenwvn ce kicvkis, Heyv oye estemerrat omvlkv senhoyvnen vtehet os;

4 Heyv omvlkvt enake take sulkat asossen nake Hesaketvmese emhoyat vpvyahket omekv; momis emet em estemerketv aossen vhesakvte ocvte omvlkvn vtēhet os, makvtes.

5 Momen vpvlwvt cuko vcakat, mv cvto hervke momen nakemkv es nehihocat opunvyecakof, emet *okatet*,

6 Heyv nanvke hecatskat *ton omat*, nettvt ocv-

kvres, mv omof cvto etohlike hvmkusis awihokekat sekares, makvtes.

7 Momen em 'pohaket, Momis, Mvhaya, estofvn heyv nanvke ocakvr haks? momen heyv nanvke momvranof, naket eskerkv *tar* haks? kicakvtes.

8 Momen makvtes, E vketecvkes, ce mvkerhoyvkekaren; *Klist* toyis, momet Oketvt ywolices: maket sulket cv hocefkv ofvn yicvret ok: monkv mvn vcvkvpehyatskvs.

9 Momis horre momen este tekyvmketv ocakvcuken pohatskof, penkvlahkatskvs; heyv nanvke tatet ocvkvranet omekv: momis meyuksvt moman vpakuse tokot os.

10 Momof kicakvtes, Tvlwvt tvlwvn vnrvpet, momen tvlofvt tvlofvn vnrvpet akvwvpkvkvres:

11 Momen ekvnv nekeyv rakrvket estomis ocaken, elaukot *ocvkvres*, momen enokketv holwvhokat; momen nakheckv senhoneckvket nake eskerkv rakrvke esyomat sutv a vwet ocvkvres.

12 Momis heyv omvlkv enhomvn enken ec oh ocaket, *ece*'ssecvkvres, senekake vlkan, momet cuko-yekcvn *ce* wikaket, momet cv hocefkv vrahkvn mekkvlke momet cvpayvlke ehomvn es *ce* yicaket.

13 Momen mvt ohkerkueckvn ec oh fulkvkvres.

14 Monkv ce feke take ofvn fvccecvkes, naken *est'em* vyoposkvranatskat enhomvn vkerricatskekaret.

15 Ecukwv momet hoporrenkv, ce'nrapvlke omvlkvt pvlken vyoposketv, monkat vnrvpetv umvkeko tayaten ce'mvkaret ok.

16 Momen *ce*'ckvlket, tecakkakat tis, *cen* nakvlke momet *cen* hessvlket ce wiyyvkvres; momen *ec* omecicaken *ce* pvsvthoyvranvkat ce *sasvket* os.

17 Momen cv hocefkv vrahkvn *este* omvlkvt cen homecvkvres.

18 Momis ce'kv esse take hvmkis sumkekares.

19 Cem momis kometvn cem puyvfekcv taken es vcayecvkes.

20 Momen suletawvlkc etohkvlke sulket Celuslvme em afolotaken hecatskof, momusen em vhopvnketvt vwolican kerrvkvtcvs.

21 Momof Cutev vpokat ekvnhvlhawan oh pefatkekvs; momen en nvrkvpv vpokat sossvkekvs, momen ekvnv *vwolicvke* vpokakat escehyates.

22 Heyvt empvlecetv nettvt omakekv, nake hoccakat omvlkvt esfvcfvkvren.

23 Momis nvrkesakat momet coyicakat en holwakes! mv nettv take omof; heyv ekvnvn estemerkv rakket, momen cvpvkketvt heyv estvlken oh ocvkvret ok.

24 Momen eslafkv-cvpko em fvske omecicen pvlvtkvres, momet svlvfkvket etvlwv omvlkvn escehoyvres, momen Centilvlket Celuslvmen oh svpvklvres, Centilvlke em oketv esfvcfvkvranat oren.

25 Momen hvse, hvresse kococumpv esyomat ofv eskerkv *ocaken;* ekvnvn tvlwvvlke estemerkv feksumketv vpvket ocvres; uehvtkv ucmelohlv tepakat wohkaken;

26 Penkvlkvt momet nanvke ekvnvn oh ocvranat en nene hecakat omecicen este pvsvtkv omake haket omen; hvlwe en yekcetv take nekeyihocvret ok.

27 Momen momof este E'chuswvt, yekcetv momet hvyayvke rakken ocet, vholoce ofvn vlaken hecvkvres.

28 Momen heyv nanvke mometvn vlicecakof, acvmekset, vfvnnakvkvtcvs; cem vhesaketvt vwolicet omekv.

29 Momen opunvkv-svhopakvn 'sem punayakvtes; Kerakko em vpe, momen eto omvlkvn hehcvkes;

30 Hvte esse hayakof, ceme mahusat meske mucv vwolicat *es* kerratskes.

31 Matvpomen cemet, heyv nanvke momaken hecatskof, Hesaketvmese em ohmekketv vwolicat kerrvkvtcvs.

32 Mehenwvn ce kicvkis, heyv honvpse hoyvneko munken heyv nanvke omvlkvt csfvcike tvlkvres.

33 Sutv ekvnv tepakat sumhokvres; momis vm opunvkv sumikekos.

34 Momen e vketecvkes, estofv tis hompetv vnoksetv, momen hackv, momen heyv hesaketv senaorickv svheremahen ce feke taken oh wetenken, mv nettvt vyvkhvmkusen ec oh vlvkekaren.

35 Nak senkvnhetv omēt ekvnv omvlkv oh vpokan oh vlvkvret ok.

36 Monkv vketecet, estofis emekusapvkvtcvs, heyv nanvke momvranat omvlkv mvnvttepetv, momet este E'chuswv ehomvn svpvkle tayat heretv oricvkēs ce komhoyvkvren.

37 Momen nettvn cuko vcakan estemvhayvtes, momet neren osiyet, ekvnhvlwe Olefv kicetvn fekhonnvtes.

38 Momen hvthvyvtkusen este omvlkvt cuko-vcakan en yicvtes, em apohicvranet.

SETENTVCKE 22.

Momen, tvklike pakkeko hompetv-rakkot vwolicvtes, ohhoyvnkv kihocat.

2 Momen plest enhomvhhotv cokv-hayvlke esyomat estomen elecvke tayat vhopoyakvtes: este sulkan em penkvlvket omekv.

3 Momof Setvnet, Cutvse, Eskalev kicetv, vhonkvtkv pale hokkolohkakat hvmken eceyvtes.

4 Momen ayet, plest enhomvhhotan momen kvpetvnvlken estomēn *Cesvs* em wiyye tayat em opunvyecvtes.

5 Momen afvckvket, cvtokunawv emetvn temfvccakvtes.

6 Momen etemfvciyet, este sulkat fullekon em wiyyetv etektvnke hopoyvtes.

7 Momof tvklike pakkeko-nettvt, ohhoyvnkv elehocvranat, vlakvtes.

8 Momen, Vhohyet, ohhoyvnkvn pum etetakuecvks, hompeyvren, kicet, Petv Cane tepakan vtotvtes.

9 Momen, Estvmvn etetakueceyvren kometske haks? kicakvtes.

10 Momen, Hecvkes, tvlofvn cukolakatskof, estet, pecv uewv vevnken es hvlatet, ece'nrvpvres; mvn vevkvhoyet, cuko eceyaten cukolvkvks.

11 Momet, Mvhayvt *okat*, Cukopericv en nvthofv, vn kerrepvlke vpaket ohhoyvnkv hompvye tayat estvmvn oce haks? ce kicet os, cuko-pucasen kicatskvres.

12 Momen onvpv nvthofv rakke etetakuehocen cem mellvkvres; mvn etetakuecvks, kicakvtes.

13 Momen vhohyet, kicakvte etvpomen eshecakvtes; momet ohhoyvnkvn etetakuecakvtes.

14 Momen hvse-vkerkv vlahkof, vpastelvlke palen hokkolohkakat vpvkaken, likvtes.

15 Momet, Cv yacet, cv 'stemerkeko emunket, ece 'pakvket heyv ohhoyvnkv hompetvn komvyvtet os.

16 Ce kicvkvyet omekv, Hvtvm hompvko emunken Hesaketvmese em etvlofvn esfvcike tvlkvres, kicakvtes.

17 Momet sesketucen 'sehset, *Hesaketvmesen* vkvsamvtes, momet, Heyvn 'sehset, etekvpicvkes;

18 Ce kicvkvyet omekv, Pvrko en lokce eskvko emunken, Hesaketvmese em ohmekketv vlahke tvlkvres, kicakvtes.

19 Momet tvkliken ehset, *Erken* vkvsamet, kvlkahyet, e'makvtes, Heyvt cv'na cem ocvket omes; vnen es vc vkerrickvn heyvn momecvkes, maket.

20 Matvpomen hompetv hoyanat sesketucen *sehset*, Heyv sesketuce cv catv setemfvccetv mucvset *omes*, mv ece 'rahkv take pvlatkat.

21 Momis hecvkes, mv cv wiyyat e'nke vc vpaket ohhompetvn oh ocet *os*.

22 Momen mehenwvn este E'chuswv *em* mellvkvte etvpomen ayvranet omes, momis en holwakes, mv este wiyye *huerat!* makvtes.

23 Momen vpvkakat estvt heyvn momecvranet omat ete'm 'pohetvn vlicecakvtes.

24 Momen momof vnrvpkv ete'm ocakvtes, estit rakke mahat os komhoyvranat ohfvccvn.

25 Momen, Centilvlke em mekkvlke ohfvnkaket os; momen yekcetvn es ohfvnkakat est' enheromakan kihocet os.

26 Momis cemet mv ohmatskvs; momis ece pakvke rakke mahat esmvnettat omēt omekvs; momen ece 'pakvke homahtat *est' em* vtotkat omēt *omekvs*.

27 Momen hompetv vlikat, monkat mv vtotkat, estvt 'sen rakket o haks? hompetv vlikat mv toko? momis vn *tat* vtotkv omit ece 'pakvkit omis.

28 Vc vpaket naorkepuecky cv komhoyof fekhonuakvte toyatskes.

29 Momen Cv'rket *ohmekketv* vm mellvte etvpomen ohmekketvn cem mellvkvyet os;

30 Vm ohmekketv ofvn vm ohhompetvn vh vpoket, hompet eskatskvren, momet mekkvlke em ohliketvn oh vpoket Eslevl em vliketv palc hokkolohkakan ohfvccecatskvren.

31 Momen Pucaset *okat*, Sima, Sima, hecvs, teleko etvpomen *ce*'nyoyvret Setvnet ce yacvtet os.

32 Momis cem emekusapvyvtes, cem vkvsvmkvt sumkekaren; momen rafuliketskof, etecakketskan yekcvkuecvs, kicvtes.

33 Momen, Pucasē, ece 'cvkvyetv vm etetakes, cukoyekcv momet elkv vteken, kicvtes.

34 Momen, Ce kicis, Petv toyetskat, mucv-nettv tottolose en hunvnwv hakeko munken cv kerretskat ehelaksecetske svtutcenvres, kicvtes.

35 Momet, Cvtokunawv en sukcv, ehvlewv en sukcv momet estelepikv tis ocekon ece 'totvkvyof, naket cen sepekvt haks? kicakvtes. Momen, Naket sepekates, makakvtes.

36 Momof, Momis hiyomat cvtokunawv en sukcv ocat sayekvs, momen matvpomen ehvlewv en sukcv; momen estit eslafkv-cvpkon ocekat, en kapvn wiyyet, nesekvs.

37 Ce kicvkvyet omekv, Nake vc ohfvccv hoccat sohfvckvranat tvlkuset os, Vhakv kacvlken vpaket vhonkvtkvtes, makat; nake vc ohfvccv ocakat emeyuksvn ocvkvranet omekv, kicakvtes.

38 Momen, Pucasē, eslafkv-cvpko hokkolet yvmvn *ocakes*, kicakvtes. Momen, Tetayes, kicakvtes.

39 Momet osiyet, ekvnhvlwe Olefvn oh ayvtes, momvnto omet; momen en kerrepvlkeu vcvkvpeyvtes.

40 Momen mvn rohrof, Mekusvpvks, nake *ce* naorkepuece taye eskerretv esceyatskekaret, kicakvtes.

41 Momet cvto awiketv hvmke en hopvyen em akueket omvtes, momet tokkehket, emekusapvtes,

42 Cvrkē, kometsken omat, heyv sesketucen *es* vm vkueyicvs; mome estomis vne komvyate tokot, ceme *kometskatet* momekvs, maket.

43 Momen encelv hvlwen a hvtapket em e heckuecet, yekcicvtes.

44 Momen em estemerkv rakket omen, ohvtvlaken vyekcet emekusapvtes; momen em meskat catv cvfke rakrvke ekvnvn tvk pvlatke omēt omvtes.

45 Momen mekusapvtet ahuyiret, en kerrepvlken *em* vlahkof, feknokketv omecicen nocicaken hecvtes,

46 Momet, Estoman nocicatske haks? asvpvkilet, emekusvpvks, nake *ce* naorkepuece taye eskerretv esceyatskekaret, kicakvtes.

47 Momen opunaye munkof, hecvs, este sulke mahet, momen Cutvse kihocat, pale hokkolohkakat hvmket, homvn ayet, Cesvs vfvnkvranet vwolicvtes.

48 Momis Cesvs *okat*, Cutvsē, este E'chuswv vfvnketvn es wiyyetske te? kicvtes.

49 Em vfolotakat nake ocvranat hecakof, Pucasē, eslafkvcvpkon es caskeyvr haks? kicakvtes.

50 Momen mv hvmkat plest enhomahtv hvlwat em vtotkvn casket, e hvcko vkvpervn en tacvtes.

51 Momen Cesvs vyoposket, Mucv vteken etektvnecvks, makvtes. Momen e hvckon *en* celayet, em wicecvtes.

52 Momof Cesvs, plest enhomvhhotv, cuko-vcakat en kvpetvnvlke vculvke esyome en yicakat, Este horkopvn vnrvpe omēt eslafkv-cvpko eto-warke tis cawet yicatske haks?

53 Nettv omvlkvn ece 'pakvkit cuko-vcakan arvyof, vc vnrvpet ce'nke taken rvtosecatskekates; momis heyv hvse-vkerkv cenaket's, momet yomucke en yekcetv *tes*. kicakvtes.

54 Momof esahket, hvlatet, plest enhomahtv hvlwat en cukon esceyakvtes. Momen Petvt hopvyen a vcvkarvtes.

55 Momen *cuko* en nvrkvpv etektvnkat nvrkvpvn totkvn etecahket, tohkvlket vpokof, Petvt vpaket likvtes.

56 Momis, totkv tempen likof, hokte mvnette hvmket hecet, vhericet vketecet, Momen heyv hunvnwvt vpakvtes, makvtes.

57 Momen *Cesvs ohfvccv* ehelaksecvtes, Hokte toyetskat, mv *esten* kerrvkos, maket.

58 Momen mv hoyanat hofunekon etit hecvtes, momet,

Cemeu mv hvmkat toyetskes, kicvtes. Momen Petvt, Este-hunvnwv toyetskat, mv toyvks, kicvtes.

59 Momen mv hoyanat hvse-vkerkv hvmkvteken, etit yekcen kerkuecvtes, Mehenwvn heyv esteu vpakvtes; Kalvlvlket omekv, maket.

60 Momen Petvt, Este-hunvnwv toyetskat, nak maketskat kerrvkos, makvtes. Momen moman vpakusen punaye emunkof tottolose en hunvnwv hakvtes.

61 Momen Pucaset a oh fulotiket, Petvn hecvtes. Momen Petvt Pucase em opunvkvn vkerricvtes, mv, Tottolose en hunvnwv hakeko munken, vc ohfvccv ehelaksecetske svtutcenvres, kicvte.

62 Momet Petvt osiyet, tayen hvkihkvtes.

63 Momen hunvntake Cesvs hvlvtakat, nakhayekot, nvfkakvtes.

64 Momet e turwvn 'mvrvnayahkof, e turofvn en nafket, Owalvs, ce nvfikat estit o haks? maket, em 'pohakvtes.

65 Momet nanvke etv sulken tvklecaket vnrvpet punayakvtes.

66 Momen hvyatkan vpakusen este em vculvke, plest enhomvhhotvt, momet cokv-hayvlke etohkvliket en nvkvftetvn ceyicakvtes,

67 Mv Klist tat toyetska? pum onayvs, makaket. Momen, Cem onayvkvyis, vkvsahmatskekos, kicakvtes.

68 Momen vneu *cem* 'pohin omat, vm vyoposket, monkat *vc* vyecihcatskekos.

69 Heyv ertopvrv este E'chuswvt Hesaketvmese en yekcetv em vkvpervn likvres, kicakvtes.

70 Momof omvlkvt, Monkv cemet Hesaketvmese E'ppuce toyetske haks? makakvtes. Momen, *Mvt* omes, cv kicatskes, kicakvtes.

71 Momen, Sohkerkv ohvtvlvken estomen pu yace haks? c cukwv aossen pohhēkv, makakvtes.

SETENTVCKE 23.

Momen mv este sulkat omvlkvt asvpvkilet, *Cesvs* hvlatet, Pilvten 'sem vpeyvtes.

2 Momet vnrvpetv vlicecakvtes, Heyv *estet* etvlwvn fiyecicet, ekv-feketv Sesvn emetvn vsehen esheceyvnks, Vne mahusat Klist, mekko, toyis, maken.

3 Momen Pilvtet em 'pohet, Cusvlke em Mekko toyetske haks? kicvtes. Momen, Maketskes, kicet, em vyoposkvtes.

4 Momof Pilvtet, Heyv hunvnwv nake em mvttat eshecvkos, plest enhomvhhotvn momen este sulkan kicvtes.

5 Momen svheremahen ohyekcvke tates, Este eteyamet os, Kalvlen vlicecet momet yvmvn oret, Cutev hvmecicat mvhayet os, makaket.

6 Pilvtet Kalvle ohfvccvn pohof, mv este Kalvlvlket omat vpohvtes.

7 Momet Helot em ohmekketv elecvn hueret omat kerran vpakusen Helon ohtotvtes, Helot mv omof Celuslvmen aret omen.

8 Momen Helot Cesvs hecof, afvcke estvmahet omvtes; eme ohfvccv nanvke sulken pohat omecicen, hofunen hecetvn eyacvtet omekv; momet nakeskerkv momecen hecetvn komvtes.

9 Momof opunvkv sulken 'sem 'pohvtes; momis naken em vyoposkekates.

10 Momen plest enhomvhhotv cokv-hayvlke esyomat svpaklet tetayen vnrvpakvtes.

11 Momen Helot en suletawvlken vpaket nakhayekot, vpelicakvtes, momet kapv hololoccen accecet, hvtvm Pilvten ohtotakvtes.

12 Momen mata nettvn Helot Pilvte tepakat tenhessvlke hahoyet omvtes; mv enhomv enhomeckv te'm ocakvtet omekv.

13 Momen Pilvtet, plest enhomvhhotvn semevpayvlken momen este sulkan etoh nvkvftecahkof,

14 Este fiyvthuecv omecatsket, heyv hunvnwvn es vn yicatsket os; momen hecvkes, ce homvn *em* 'pohhvyat, mv nanvke es vnrapatske ocat heyv hunvnwv em mvttat hvmkis eshecvkís;

15 Momēt os; momen Helot *eshece* sekis; centaken ohtotvyisekv, momen nake elkv oren em momehoce sekos.

16 Monkv rukahfit, enrecopares, kicakvtes.

17 (Hompetv-rakko omof hvmken em enrecopvranat tvlkuset omvtet omekv.)

18 Momen etemvpvlwusen huehkaket, Vkueyvs, heyv *esten*, momet Pvlapvsen pum enrecopvs, makakvtes.

19 (Mv, este tekyvmketv tvlofvn hakvten, momet esteleckv omecicen cuko-yekcvn pihokvtet omat.)

20 Pilvtet, monkv, Cesvs enrecopetvn komet, hvtvm em punayakvtes.

21 Momis huehkaket, Etohweklepkvn svrvhvs; etohweklepkvn svrvhvs, makakvtes.

22 Momen svtutcenvn em punayet, Estoman, holwvke naken momece haks? ēlē taye em mvttat eshecvkis; monkv rukahfit, enrecopares, makvtes.

23 Momen fekhonneket, en hake yekcvken 'sopunayet, tohweklepkvn svrahkvren makakvtes; momen mv em opunvkv, plest enhomvhhotv '*mopunvkv* esyomat muntalvtes.

24 Momen Pilvtet, makakat vcvkvyen momvres, *maket* ohfvccecvtes.

25 Momen mv este tekyvmkat momet esteleckv omecicen cuko-yekcvn pihokvte, mv *en* komakvte, em enrecopvtes; momis Cesvn komakan em wikvtes.

26 Momen es vpeyof, Silenvlke *tvlofv* en lvpvtke aosse, Simv hvmken hvlahtet, etohweklepkvn oh wvkecakvtes, karonet Cesvs 'svcvkayvren.

27 Momen este etohkvlkat sulke mahet, hoktvkeu, en wahoket hvkihhokat vcvkvpeyvtes.

28 Momis Cesvs oh fulotket, Celuslvme echushoktvke toyatskat, vne *vc* vrahkvn hvkihkekot, momis ceme momen ce'chustake vrahkvn hvkihkvkes, makvtes.

29 Nettvt yicvranet omekv, mv omof, Echussvkekat momen nvrke *hopuewv* heckuecvkvte sekat, momen epese coyicvkekatet en herakes, mahokvres.

30 Momof, ekvnhvlhawan, Ep oh pvlvtkvks; momet rvnen, Ep ohrvnvks, kicetvn vlicecvkvres.

31 Momen eto lanofv heyv nanvken momecaken omat, *eto* talofv naken momecvkhoyvr haks? kicakvtes.

32 Momen etv hokkole vhakv kacvlken, pvsvtvranat vpvken svpehoyvtes.

33 Momen ekvnv Kalfvle kihocan yicof, mvn svrvhakvtes, momet vhakv kacvlkeu; hvmket vkvpervn *svrahken*, hvmkat vkvskvnvn *svrahken*.

34 Momof Cesvs, Cvrkē, em merrvkvs; naken estomakat kerrvkekot omekv, makvtes. Momen em accvke tekvpicaket, estit omvranat eskerrakvtes.

35 Momen este sulkat hecet svpaklvtes. Momen semevpayvlkeu vpvkaket nakhayvkekates, Etv hesahuecvnkes: e hesayecekvs, Hesaketvmese enhopoyvtet, Klist ton omat.

36 Momen suletawvlkeu, en yicet, uetuksen 'sem wiyyet, nakhayvkekates,

37 Cusvlke em Mekko toyetsken omat, e hesayecvs, maket.

38 Momen eshocefetv hoccat onvpvn *ocat*, Klekvlke, Lomvlke Hepluvlke esyomat em punvkv ofvn hoccet omvtes, HEYVT CUSVLKE EM MEKKO TES, maket.

39 Momen vhakv kacv vtvrtakat hvmket, Klist toyetsken omat, e *hesayecet* pumeu *pu* hesahuecvs, maket tvhikvtes.

40 Momis hvmkat vyoposket, Mata ohfvccockv ofvn hueretsket omat, Hesaketvmesen en ce penkvleko haks? maket em vsehvtes;

41 *Momet,* Momen pume fvccvn *ep ohfvccehoces,* pum vtotketv vcvkvyen feketv esohfvcken pun hecket omekv; momis heyv hunvnwvt nake em mvtte sekos, *maket.*

42 Momet, Pucasē, cem ohmekketvn eceyetskof, vc vkerricvtcvs, Cesvn kicvtes.

43 Momen Cesvs, Mehenwvn ce kicis, Mucv-nettvn palvtis ofvn vc vpaketskvres, kicvtes.

44 Momen hvse-vkerkv sepakvteket omvtes; momen hvse-vkerkv esostvpakat oren yomucket ekvnvn hvmecicvtes.

45 Momen hvse yomucken, cuko-vcakat setentvckv tesetkvtes.

46 Momen Cesvs opunvkv yekcen es hohikof, *Cv*'rkē, ce'nke ofvn vm puyvfekcvn wikis, makvtes. Momet heyvn mahkof, hesakvte wikvtes.

47 Momen sentulevt nak momehocan hecof, Hesaketvmesen vrakkuecvtes, Mehenwvn heyvt hunvnwv fvccet omvtes, maket.

48 Momen este mv hecetv vnvkaftat omvlkvt, nanvke momehocan·hecakof, e hokpen oh nafket, fulecvtes.

49 Momen em etekerhoyetv omvlkvt, momen hoktvke Kalvle asosset vcvkvpeyvtet, hopvyen a svpaklet, heyv nanvken hecakvtes.

50 Momen hecvs, hunvnwv semevpayv, Cose hocefket *arvtes;* hunvnwv here momet fvccet:

51 (Mvt em vkerrickv take momen momecakat em vkvsvmekates:) Cusvlke em etvlofv Alemvrev avtet *omvtes,* emeu Hesaketvmese em ohmekketvn emehaket.

52 Heyvt Pilvtet oh ayet, Cesvs e'nan *em* 'pohepvtes.

53 Momet a ehset, hvnvwelv tvrken es vpvliyet,

sepvlkv, cvto a kofkvten, este wvkechoyvte sekat ofvn wvkecvtes.

54 Momen mv nettvt etetakueckvt omvtes, momen fekvpkv nettv vwolicvtes.

55 Momen mv hoktvkeu, vpaket Kalvlen asossvtet vcvkvpeyet, sepvlkvn, momen estomen e'na wvkechoyaten hecakvtes.

56 Momet fulehcet, neha-fvmecv momen esfvmecickvn etetakuehcet, fekvpkv nettvn fekvpakvtes, vhakv vcvkvyen.

SETENTVCKE 24.

Momet nettvcakuce *nettv* enhvteceskvn, hvthvyvtkusen, emet, momen *hoktvke eti* vpvkaken, esfvmecickv etetakuecvkvten sepvlkvn esyicvtes.

2 Momet cvto sepvlkv em vkueyihocen hecakvtes.

3 Momet esceyet, Pucase Cesvs e'nan hecvkekates.

4 Momen mome ocvtes, mv ohfvccv en kerkvkeko emunkof, hecvs, hunvntake hokkolet, em accvke hvyayvhoken, etempen sehokvtes.

5 Momet *hoktvke* penkvlaket, potopohokof, Estoman pvsatkat em etenrvwvn wenakat hopoyatska? kicakvtes.

6 Yvmv sekos; momis akvwvpkēs: Kalvlen are emunkc cem punayvkvten vkerricvks,

7 Este E'chuswv, este holwvyecakat e'nke ofvn wihohken, svrahkvres; momen nettv svtutcenan akvwvpkvres, maket.

8 Momen em opunvkvn vkerricakvtes,

9 Momet sepvlkv *ocan* rafulehcet, heyv nanvke omvlkvn palen hvmkontvlakan momet vpvltake omvlkvn *em* onayakvtes.

10 Mv heyv nanvke vpastelvlken em onayakat Mele Maktelv, Coanv, Mele Cems *e'cke* esvomat, momen *hoktvke* eti vpvkakat tates.

11 Momen em opunvkvt nanvkoketv omē 'sem momakvtes, momet vkvsvmvkekates.

12 Momof Petvt ahuyiret, sepvlkvn oh letkvtes: momet oh cunehket, hvnvwelv tvrke accvke entvlket kaken hecet, nak momehocat em estomahet omen, enkvpakvtes.

13 Momen hecvs, hokkolet mv nettvn tvlofuce Emevs hocefken, Celuslvme em vhopvye vkerkv kolvpakvteket omen, vhoyvtes.

14 Momet heyv nanvke ocakvte omvlkvn 'sete'm punahoyvtes.

15 Momen mome ocvtes, *ete'm* punahoyet ete'm 'pohakof, Cesvs mahusat vlaket, vpahket ayvtes.

16 Momis en renakv *naket* mvnvttecvtes, kerrvkekaren.

17 Momen *Cesvs*, Yvkvpake, ce feknokhoket omat, heyv opunvkv es ete'm punahoyatskat estomvket o haks? kicakvtes.

18 Momer hvmket, Kleopvs hocefket, vyoposket, Ceme tvlkuset tvleporvt Celuslvmen aret, nanvke heyv nettv take omof mvn momehocat kerretskeko haks? kicvtes.

19 Momen, Nanvket o haks? kicakvtes. Momen *em vyoposket*, *Nanvke* Cesvs Nasvlvlke, owalv Hesaketvmese momen este omvlkv ehomv opunvkv nake momecetv tepakat ofvn yekcet omvte, ohfvccvn:

20 Momen plest enhomvhhotvt momet pum evpayvlket elkvn ohfvccehocvranen wikahken, svrvhakvte:

21 Momis mvt Eslevl enrecopvranvte tes, *komet* enhonrēmvts; momen heyv nake omvlkv ohvpakat, heyv nanvke momehocvte vtekat mucvt nettv svtutcenat tes;

22 Momen ohvtvlakat hoktvke pum etohkvlketv sasat pu feksumnuecakis, sepvlkv hvten fuliyet,

23 Momet e'nan hecvkekot, eryicet, Nak hecihocan,

encelvlket, Wenaket omes, makaken heceyis, makaket.

24 Momen epu 'pvkakat vpvlwvt sepvlkvn vpeyet, hoktvke kicakvte etvpomen hecakis: momis emen hecvkekis, kicakvtes.

25 Momen, Aeha ce hoporrenvkeko, momet nak omvlkv owalvlke opunayakvte vkvsvmetv efeke yulohusatskat!

26 Klist, heyv nanvken es estemeriket, em vrakketv eceyvre fvccvt omekat haks? kicakvtes.

27 Momet Moses owalvlke omvlkv esyoman es vlicehcet, Hoccat omvlkv ofvn mv nanvke eme ohfvccv ocakan em ohhvyayicvtes.

28 Momen mv tvlofuce vpeyvte 'rvwolicaken, ohvtvlake ayvrane omecvtes.

29 Momen ohyekcicet, Epu 'paket fekhonnvs, yafket omen, nettvt hoyvnvranuset omekv, makakvtes. Momen vpaket fekhonnvranet eceyvtes.

30 Momen mome ocvtes, vpaket hompetvn vlikof, tvkliken ehset, *Erken* vkvsahmet, kvlkayvtes, momet emakvtes.

31 Momen e turwvt enrvmrakvtes, momen kerrakvtes: momen heckeko hakvtes.

32 Momen ete'm punahoyet, Hoccat pum enramof, pu feke ep ofv vhetkvke omekat haks? makakvtes.

33 Momet mv hvse-vkerkv mahusan asehoket, Celuslvmen fulhoket, palen hvmkontvlakat vpvkakat esyomat etohnvkaftan,

34 Mehenwvn Pucaset akvwvpiket, Simvn em e heckuehcvt hakis makaken eshecakvtes.

35 Momen nenen *vhoyof* nanvke *momehocan*, momen tvklike kvlkayan es kerrakvten onvyakvtes.

36 Momen momē opunayakof, Cesvs mahusat en nvr kvpvn hueret, Herkvt cem *ocvkekvs*, kicakvtes.

37 Momis em estomahen, feksumkakvtes, momet, Puyvfekcvn hecēt omēs, komakvtes.

38 Momen, Estoman ce fekhervkeko haks? momen estoman ce feke ofv vkerrickvt kvwvpkaket o haks?

39 Hecvks cv'nke momen cv'le, vne mahuset omat; cv celayet, hecvks: vpeswv fune esyome ocvye hecatskat puyvfekcvt ocekot omekv, kicakvtes.

40 Momet momēn opunahyof, *e*'nke *e*'leu hecicakvtes.

41 Momen em estomahet, afvcketv omecicen vkvsvmvkeko emunkof, *em punayet*, Hompetvn yvmvn ocatske haks? kicakvtes.

42 Momen rvro hotopke tvcken, momen fo-en-cvmpen emakvtes.

43 Momen cahwet, ehomvn hompvtes.

44 Momet, Heyvt opunvkv ece 'pakvkvye emunkof ce kicvkvyvtet *omakes*, mv nanvke Moses em vhakv, momen owalvlke, momen Sams cokv ofv vc ohfvccv cohoyvte ocakat omvlkvt esfvckvranat tvlkuset omat, kicakvtes.

45 Momof em vkerrickv taken enrvmricvtes, Hoccakan kerrvkvren,

46 Momet, Hiyomēn coket os, momen Klist momēn estemeriket, nettv svtutcenan akvwvpkvre,

47 Momen e hocefkv ofv vkerrickv etickv, momet holwvyeckv enkvpvketv Celuslvmen vlicecet tvlwvvlke omvlkv em erkenvkhoyvre fvccvt omemvts.

48 Momen heyv nanvke ohfvccv cemet akerrvlke toyatskes.

49 Momen hecvs, Cv'rke em etemfvccetvn a ec ohtotvkares: momis Celuslvme tvlofvn fekhonnatsket emunken, yekcetv hvlwe vten 'sece'cce ocvkvres, kicakvtes.

50 Momet evpayet Pervne vteken esossvtes, momet e'nken kvwahpet, merkvn oh opunaytes.

51 Momen mome ocvtes, merkvn oh opunayof, em eshohyen, hvlwan escehoyvtes.

52 Momen vrakkuecaket, afvcketv rakken es *afvckvket* Celuslvmen oh fulecvtes:

53 Momet Hesaketvmesen vkvsamet, vrakkuecaket, cuko-vcakan fulle emunkv tates. Emen.

OPUNVKV-HERV

CANE COYVTE.

SETENTVCKE 1.

Hvteceskv omof Opunvkv tates, momen *mv* Opunvkvt Hesaketvmesen vpakvtes, momen *mv* Opunvkvt Hesaketvmese tates.

2 Hvteceskv omof matvwvt Hesaketvmesen vpakvtes.

3 Nanvke omvlkvn mvt hayvtes: momen mvt sekate mv hakvte hvmkis hakekates.

4 Mv ofvn hesaketv ocvtes: momen *mv* hesaketvt este en hvyayvke tates.

5 Momen hvyayvket yomuckofvn hvyayakes; momen yomuckatet kerrekates.

6 Hesaketvmese atotet, hunvnwvt, Cane hocefket, huervtes.

7 Matvwvt ohkerkuecvt vlaket omvtes, Hvyayvke ohkerkuecvranatet, mv eteropotten *este* omvlkvt vkvsvmvkvren.

8 Mv Hvyayvke tokates, momis mv Hvyayvke ohkerkuecvranatet *vlakvtes*.

9 Mvt Hvyayvke mehenwet, ekvnvn vlaket este vtekat ohhvyayicat tates.

10 Ekvnvn arvtes, momet ekvnvn hayet omvtes, momen ekvnvt kerrekates.

11 Enaken em vlakan, enaket evpayvkekates.

12 Momis estomomuset evpayakat, mv e hocefkv oh vkvsvmakat, Hesaketvmese e'ppucetake hakvkepvren yekcetvn e'mvtes:

13 Mv catv es heckat tokon, monkat enavpeswv komat tokon, monkat este komat tokon, momis Hesaketvmese *es heckaten.*

14 Momen Opunvkvt enavpeswv hakvtes, momet, herkv mehenwvu es fvcket, epu 'paket aremvts, (momen en rakke hvmkuse Erke heckuecvte en rakke omēn hecēmvts.)

15 Canet mvn ohkerkuecet, huehkvtes, Heyvt mv tvnkes, Cv yupv vlakat vn homahtv hakes, make opunvyecvyvnke, cv homv tatet ok.

16 Momen es em fvcketv, herkvn hvtvm herkvn, omvlkeyatet pun heckvtes.

17 Vhakv Moses etehoyvnen *Hesaketvmeset* estemen, herkv mehenwv esyomat Cesvs Klist etehoyvnen vlakvtet ok.

18 Este estomet estofvn Hesaketvmese hecvte sekos; Eppuce hvmkuse heckuecvtet, Erke e hokpe vpikat, mvt ohkerkuecvtes.

19 Momen Celuslvme aenkvpvke Plestvlke Lefitvlke esyome, Estimv toyetske haks? kicake em 'pohvkvrane Cusvlke ohtotakof, heyvt Cane em ohkerkueckv tes.

20 Momen ehelaksecekot, e ohkerkuecvtes; momet e ohkerkuecet, Klist toyvkos, *makvtes.*

21 Momen, Naket o haks, monkv? *kicaket* em 'pohakvtes. Elivs toyetskvh? Mv toyvkos, makvtes. Mv Owalv toyetskvh? *kicakvtes.* Momen, Hekos, *maket em* vyoposkvtes.

22 Momof, Estimv toyetske haks? a pu 'totakan em onvyeyvren. Ceme ec ohfvccv naken maketske haks? kicakvtes.

23 Opunvkv en haket vnrvwvn huehke, Hesaketvmese

em vyetv lvpotken hayvkes, makat toyis, owalv Esivs makvte vcvkvyen, makvtes.

24 Momen mv vtotvkhoyat Falvsevlke tates.

25 Momen, Monkv, Klist, monkat Eliv . monkat mv Owalv toyetskekon omat, estoman paptisetske haks? kicet, em 'pohakvtes.

26 Canet em vyoposket, Uewvn es paptisit omis: momis hvmket kerratskekot ece 'pakvket hueres;

27 Cv yupv vlake vn homahtv hakat, mvt mv tes, mv em estelepikv sohwvnakv en recopvye taye heretv orvkat.

28 Heyv nanvke, Cotvne tvpalv Perepelvn, Cane paptisan momaket omvtes.

29 Rempvkse Cesvs em vlaken Canet hecet, Hecvkes, Hesaketvmese en Yvpefikuce holwvyeckv ekvnv enkvpicat! makvtes.

30 Heyvt mv tes, Cv yupvn hunvnwv vlaket vn homahtv hakes, opunvyecit makvyvnke; cv homv tatet ok.

31 Momen kerrvkvnkes: momis Eslevl em ohkerkvren uewvn es paptisit vlakit omis.

32 Momen ohkerkuecet, Puyvfekevt pvce-howe omēt hvlwen a hvtapket, oh fekhonnen hecvyvnkes.

33 Momet kerrvkvnkes; momis mv, Uewv es paptisvs, *cy kice* vc vtotvtet, Estimvn Puyvfekevt hvtapket oh fekhonnen hecetskat, mvt mv tes, Puyvfekev Vcakat es paptisat, cv kicvnkes.

34 Momen hecit, Heyvt Hesaketvmese E'ppuce tes, *makit* kerkuecvyvnks, Canet makvtes.

35 Hvtvm rempvkse Cane en kerrepvlke hokkolen esyomet svpaklvtes:

36 Momet Cesvs yvkapen hecet, Hecvkes, Hesaketvmese en Yvpefikuce! makvtes.

37 Momen en kerrepvlke hokkolat opunayat pohaket, Cesvs vcvkvhoyvtes.

38 Momof Cesvs a fulotiket, vcvkvhoyen hecvtes, momet, Naken hopoyatske haks? kicvtes. Momen, Lapi, (mv oh yvtekhoyat, Mvhayv maketvt omen,) Estvmvn liketska? makakvtes.

39 Vthoyet, hecvkes, kicvtes. Vthohyet, estvn likat hecakvtes, momet mv nettv em fekhonnvkepvtes, hvsevkerkv espalat mahet ok.

40 Cane *opunaye* pohahke vcvkvhoyvte hvmkat, Simv Petv etecakkat, Vntolu tates.

41 Etecakkat mahusat Simv taten eshecvtes, momen, Mesiv eshēcēs, kicvtes; mv ohyvtekhoyat Klist tes.

42 Momet Cesvs 'sem vlakvtes: momen Cesvs hecof, Simv Convse e'ppuce toyetskes: Sefvs ce kihocvres, kicvtes, mv ohyvtekhoyat, Cvto, maketvt omes.

43 Rempvkse Cesvs Kalvlen vyetvn komvtes, momet Felvpen eshecet, Vc vcvkvtes, kicvtes.

44 Momen Felvpe Persitv, Vntolu Petv tepakat eme tvlofv, aosse tates.

45 Momen Felvpe Neranevl eshecet, Moset vhakv ofv *opunvyece coyvte*, momen owalvlke opunvyece coyakvte, Cesvs Nasvlvlke, Cose e'ppuce eshēcēs, kicvtes.

46 Momen Neranevl, Nake heret Nasvlen aosse taye hakes? makvtes. Vhtet, hecvs, Felvpet kicvtes.

47 Cesvs Neranevl em vlaken hecvtes, momet, Hecvkes, Eslevlke mehenwe, mv ofv mvkerretv sekat! makvtes.

48 Neranevl, Estvmv vten cv kerretska? kicvtes. Cesvs em vyoposket, Felvpe ce'nhuehkeko munken, ke-rakko em vpe elecv liketskof, ce hecvyis, kicvtes.

49 Neranevl em vyoposket, Mvhaya, Hesaketvmese E'ppuce toyetskes; Eslevl em Mekko toyetskes, kicvtes.

50 Cesvs em vyoposket, Ke-rakko em vpe elecvn ce hecvyis, ce kihcikv vkvsametska? Hcyv nanvke 'sen rakrvken hecetskvres, kicvtes.

51 Momet, Mehenwvn, Mehenwvn ce kicis, Heyv eryupv hvlwat en hauken *hecet*, este E'chuswv onvpvn Hesaketvmese em encelvlket acemecet momet hvtvpecen hecetskvres, kicvtes.

SETENTVCKE 2.

Momen nettv resvtutcenan etepvyetvt ocvtes, Kenv *tvlofvn* Kalvle *ekvnvn;* momen Cesvs e'cket mvn arvtes:

2 Momen Cesvs en kerrepvlke esyoman *mv* etepvyetvn enhuehhokvtes.

3 Momen pvrko-opuswvt orekon, Pvrko-opuswvn ocvkekos, Cesvn e'cket kicvtes.

4 Momen, Hoktē, naken etem oceya? hvse-vkerkv cvnaket hvte vlvkekos, Cesvs kicvtes.

5 Naket o estomen ce kicvkis, momecvks, e'cket vtotkvlken kicvtes.

6 Momen Cusvlke es en hvsvteckv vcvkvyet cvto ueemvrkvswv faken hokkole monkat tutcene vcvnke vlken mvn vpohoyvtes.

7 Ueemvrkvswvn uewvn fvcficvks, Cesvs kicakvtes. Momen cukfvlvwv vteken fvcficakvtes.

8 Mucv svkcahwet, hompetv-rakko em evpayvn es em vpeyvkes, kicakvtes. Momen es em vpeyakvtes.

9 Hompetv-rakko em evpayv mv uewv pvrko-opuswv hakat *lasvtes*, momis estvmvn vtē tat kerrekates, (momis vtotkvlke uewv cvwakat kerrakvtes); lahsof, hompetvrakko em evpayvt hokte epayvranan enhuehkvtes,

10 Momet, Hvte vlicecof, este vtekat pvrko-opuswv heren a'slicen, em etetayen eskakof, 'nen holwvkusen aslicvnts; *momis* cemet pvrko-opuswv heran vcayecetsken, hiyomat ores, kicvtes.

11 Heyv nakeskerkv enhvteceskv Cesvs Kalvle *ekvnv*

Kenv *tvlofvn* momecat, en rakke heckuccvtes; momen en kerrepvlke oh vkvsvmakvtes.

12 Heyv eryupv Kvpvnevn vkhvtapkvtes, eme, e'cke, etecakkakat, momen en kerrepvlkeu: momet nettv sulkekon mvn fekhonnakvtes.

13 Momen Cusvlke em ohhoyvnkvt vwolice tates; momen Cesvs Celuslvmen ayvtes,

14 Momet cuko-vcakat ofvn wakv, yvpefikv pvcehowe esyome wiyyakat, momen tokunawv esyoposkvlke vpoken hecvtes:

15 Momet afushunuke vnvcomen estepketvn es hahyof, omvlkvn cuko-vcakan sossicvtes, yvpefikv wakv svpvken; momet esyoposkvlke en tokunawv a em pvlatet, ohhom petv cektulccevtes;

16 Momet pvcc-howe wiyyakan, Yv nanvken vkuchuccvkes; Cv'rke en cuko neskvcuko hahyatskvs, kicakvtes.

17 Momen, Cen cuko vyvkhvmketv cv lokes, *make* cokat en kerrepvlket vkerricakvtes.

18 Momof Cusvlket em vyoposket, Heyv nanvke momecetskat eskerkv estomen pu hecvkuccetske haks? kicakvtes.

19 Cesvs em vyoposket, Heyv cuko-vcakat sumecicvkes, momen nettv tutcenen akvwvpares, kicvtes.

20 Ohrolope palc-osten epohkaken heyv cuko-vcakat etohtvrhoyvtes, moman comet nettv tutcenen akvwapetskvr haks? Cusvlket makakvtes.

21 Momis e'na en cuko-vcakan opunvyecat okvtes.

22 Momekv pvsatkan enkvpvket akvwvpikof, en kerrepvlke heyv kicvte vkerricakvtes; momet Cokat momen opunvkv Cesvs makvten vkvsvmakvtes.

23 Momen Celuslvmen ohhoyvnkv hompetv-rakkon aret, estet nakeskerkvn momecen hecakof, sulket e hocefkvn oh vkvsvmakvtes.

24 Momis Cesvs em e wikekates, *este* omvlkvn kerrekv;
25 Momet estimvt este ohkerkuecvre enkusvpkekates; este nake vpikat kerrekv.

SETENTVCKE 3.

Falvsevlket este-hunvnwv, Nekotemvse hocefket, Cusvlke semevpayvt huervtes.

2 Mvt neren Cesvs em vlaket, Lapi, mvhayv Hesaketvmese aenkvpvke toyetskat kerrēs; heyv nanvke eskerkv momecetskat este momeceko tayet okv, Hesaketvmeset vpvket omekon omat, kicvtes.

3 Cesvs em vyoposket, Mehenwvn, mehenwvn ce kicis, Estet svnvcomvn heckekon omat, Hesaketvmese em ohmekketv heceko tayes, kicvtes.

4 Este vculehpof, estomet hecke taye haks? svhokkolv e'cke e nvrken ecehyet, hecke taye haks? Nekotemvset kicvtes.

5 Cesvs em vyoposket, Mehenwvn, mehenwvn ce kicis, Este uewv Puyvfekcvn tepakan es hecket omekon omat, Hesaketvmese em ohmekketv eceyeko tayet os.

6 Enavpeswv es heckat enavpeswvt omen, puyvfekcv es heckat puyvfekcvt omes.

7 Estomahes kohmetskvs, Svnvcomv heckvranatsket os, ce kicvyat.

8 Hotvle estvmvn komat hotales, momen en hake pohetskes, momis estvmvn vtet ot, estvmvn ayet omat kerretskekos; mv omēt os, Puyvfekcv es heckat vtekat.

9 Nekotemvset em vyoposket. Heyv nanvke estomet mome taye haks? kicvtes.

10 Cesvs em vyoposket, kicvtes, Eslevlke em mvhayvt omat, heyv nanvke kerretskeko haks?

11 Mehenwvn, mehenwvn ce kicis, Mv nake kerreyat

opunahoyes, momen mv nake-heccyvtet akerkuecēs, momen akerkueceyan pum esatskekos.

12 Ekvnv nanvken cem onayvkvyvten vkvsamatskekon omat, hvlwe nanvken cem onayvkvyat estomet vkvsamatskvr haks?

13 Momen este estomet hvlwe tvlofv vkvwvpkvte sekos, mv hvlwe tvlofv ahvtvpkvte, este E'chuswv hvlwe tvlofv likat, *vkvwvpkekaten* omat.

14 Momen Moses vnrvwvn cetto kvwapvte etvpomet este E'chuswv kvwvpkvranet os:

15 Estimvt o estomet oh vkvsamat estemerkekot, hesaketv yuksv sekon ocvren.

16 Hesaketvmese ekvnv vnokece mahat hiyomen orvtet omekv: E'ppuce hvmkuse heckuecvte emvtes, mvn estimvt o estomet oh vkvsamat estemerkekot, hesaketv yuksvsekon ocvren.

17 Hesaketvmeset E'ppuce ekvnv ohfvccecvren ekvnvn a ohtotet omekot, momis mv eteropotten ekvnvt hesakvren *vtotvtet omekv.*

18 Mv oh vkvsamat ohfvccekot os; momis mv oh vkvsvmekat ohfvcce hoyvnet os, Hesaketvmese E'ppuce hvmkuse heckuecvte hocefkvn oh vkvsvmekokv.

19 Momen heyvt ohfvcceckv tes; hvyayvket ekvnvn vlvkes, momis estet yomucken hvyayvke emuntvlen vnokecvkvtet omes, em vtotketv holwvhoket omekv.

20 Holwvke momecat vtekat hvyayvke en homecet, hvyayvke oh vtekot os, em vtotketv ohkerkvkekaren.

21 Momis fvccetv momecat hvyayvke oh ates, em vtotketv Hesaketvmese eteropotten vtotkvkvte tat kerkvke hakvren.

22 Heyv nanvke renyupv Cesvs en kerrepvlken esyomet Cutev ekvnvn yicvtes; momen vpaket mvn fekhonnet, paptisvtes.

23 Momen Caneu paptisvtes, Envn, Selem tempen, mvn uewvt tayet omekv: momen en yicet, paptiskakvtes.

24 Cane cuko-yekcv hvte vpihokeko emunkekv.

25 Momof nake vpohkvt kvwvpkvtes, hvsvteckv ohfvccvn, Cane en kerrepvlke momet Cusvlke em etenrvwvn.

26 Momen Canen en yicet, Lapi, mv Cotvne tvpalv ece 'pakvnke, ohkerkuecetskat, hecvs, mvt paptisen, *este* omvlkvt en yices; kicakvtes.

27 Cane vyoposket, Este naket en hecikekos, hvlwe tvlofv a e'mhoyckon omat, makvtes.

28 Ceme etvwvt a vn kerrvlke toyatskes, Klist toyvkos, momis ehomv vc vtothoyes, makvyvte.

29 Mv ehiwv taranat ocat hokte-epayvranat tes; momis mv hokte-epayvranat en hesset hueret, pohof afvcketvn es afvckes, hokte-epayvranat em opunvkv en hake svrahkvn; momēt omekv heyv vm afvcketv esfvckes.

30 Emet ohvtvlvkvranes, momis vnet cv yokopvranet os.

31 Hvlwe atatet omvlkvn ohfvnket os; estimvt ekvnv enaket on omat, ekvnvlket omet ekvnv opunvyecet omes; hvlwe tvlofv atatet omvlkvn ohfvnket os.

32 Momen nake hecet, pohvtet, mvn kerkuecet os, momis mv kerkuecat estimvt em esekos.

33 Mv kerkueckv em esat Hesaketvmese mchenwe tat em eskerkv vlicvtet os.

34 Hesaketvmese vtotvte Hesaketvmese em opunvkvn opunayet omes: Hesaketvmese Puyvfekcv svkerkekon emet omekv.

35 Erke Eppuce vnokecet ot, nanvke omvlkvn e'nke ofvn wikvtet os.

36 Eppuce oh vkvsamat hesaketv yuksv-sekon ocet os; momen Eppuce oh vkvsvmekat hesaketv hehcekos: momis Hesaketvmese en cvpvkket oh fekhonnes.

SETENTVCKE 4.

Cane paptisat 'sensulken Cesvs enkerrepvlken hayet, paptisen Falvsevlket pohan Pucaset kerret okv,

2 (Cesvs emet paptisekon, en kerrepvlket *paptisaket* omisem,)

3 Cutev enkvpaket, hvtvm Kalvlen ayvtes.

4 Momen Semelev ekvnvn 'reteropottvranet omvtes.

5 Momof Semelev tvlofv vlakvtes, Sikv kihocan, ekvnv Cekvpe e'ppuce Cose e'mvte vnakvn.

6 Momen Cekvpe em ueenkorkvt mvn likvtes. Monkv Cesvs ayvtet hotoset omekv, ueenkorkvn oh likvtes; momen hvse-vkerkv esepakat mahe tates.

7 Semelevlke hoktet uewvn ascvwvranet vlakvtes: Esketvn v'mes, Cesvs kicvtes.

8 (En kerrepvlke hompetv nesvranet tvlofvn vpeyvkepet omekv.)

9 Estomēt on Cusvlke toyetskatet esketvn vm 'pohetske haks, Semelevlke hokte toyvyan? Semelevlke hoktet monkv kicvtes; Cusvlke Semelevlke etohkvlketv etem ocekot omekv.

10 Cesvs em vyoposket, Hesaketvmese esteman, momen estimvt, Esketv v'mes, ce kicat kerretsken omat, em 'pohetskvnt omes, momen uewv hesaken ce'mvnt omes, kicvtes.

11 Naken u'cscvwetv ocetskekos, momen ueenkorkv sufket oman, estvmv vten mv uewv hesake ocetske haks? hoktet kicvtes.

12 Pu'rke Cekvpe, mv ueenkorkv pu'mvte, momet eme, en hopuetake, momen en wakvlkeu eskakvte, sen rakketsket o haks?

13 Cesvs em vyoposket, Heyv uewv eskat vtekat hvtvm owvnhkvres:

14 Momis estimvt o estomet uewv emvyan eskat estofis

ewvnhikekos, momis *mv* uewv e'mvyat uckiwvt eme ofvn hesaketv yuksv seko vfihne hakvres, kicvtes.

15 Pucasē, heyv uewvn v'mes, cv wvnhkekaren, momet ascvwvranet vlvkvkaren, hoktet kicvtes.

16 Ahyet, ce'hen 'renhohiket, 'res vlvkvs, Cesvs kicvtes.

17 Hokte vyoposket, Cv'he sahsekos, makvtes. Heren opunahyetskes, Cv'he sahsekos, *maketskat;*

18 Ce'hetake cahkepen ocetskvtet omes, momis hvmke hiyome ocetskat ce'he tokot omekv: mv tat mehenwvn ohketskes, Cesvs kicvtes.

19 Pucasē, owalv toyetskat hecis:

20 Pu'rkvlke heyv ekvnhvlwen mekusvpakvtet os: momen Celuslvme *mimvn* este emekusvpvkvranet os, makatsket os, hoktet kicvtes.

21 Cesvs kicvtes, Hoktē, heyvn vm vkvsvmvs, heyv ekvnhvlwe tokon, momet Celuslvme tokon, Erken vrakkuecvranatskat hvse-vkerkv vlakes.

22 Ceme naken *vrakkuecat* kerrekot vrakkuecatskes; pume naken vrakkueceyat kerres; vhesaketv Cusvlke aosset omekv.

23 Momis hvse-vkerkv vlvkvranet os, momen hiyomat *mv* tes, momof emekusapvlke mehenwakat puyvfekcv momet mehenwetv ofvn Erken vrakkuecvkvranat, Erke mv omakat vrakkuecvren hopoyet omekv.

24 Hesaketvmesē Puyvfekcvt omēs: momen eme emekusvpakat puyvfekcv momet mehenwv ofvn mekusvpvkvranet omes.

25 *Momen* Mesiv, Klist kihocat, vlvkvranet omēn kerris: mvt vlakof, nanvke omvlkvn pum onayvres, hoktet kicvtes.

26 Vne, cem punayvyat, *mv* toyis, Cesvs kicvtes.

27 Momof en kerrepvlket yicvtes, momet hokte ete'm punayan estomahes komakvtes: momis, Naken hopo-

yetske haks? monkat, Estoman ete'm punayetske haks? estimvt makekates.

28 Momof hokte uescawkv wihket, tvlofvn ayepvtes,

29 Momet, Vhwet, este-hunvnwv nake momvyvte omvlkv vm onayan hecvkes: heyvt Klist toko haks? hunvntaken kicvtes.

30 Monkv tvlofv asosset, en yicakvtes.

31 Heyv em etenrvwvn en kerrepvlket enkusvpaket, Pucasē, hompvs, kicakvtes.

32 Momis nake hompetv ocepis, ceme kerratskekon, kicvtes.

33 Momekv en kerrepvlket ete'm 'pohaket, Este estomet hompetv 'sem vlahke haks? makakvtes.

34 Cesvs kicakvtes, Vn hompetvt mv a'c vtotvten em eyackvn momecit, em vtotketvn esyukpoyvranvyat tes.

35 Hvse ostet vhoske munkes, hiyyo vlvkvranat, makatskeko haks? Hecvkes, ce kicvkis, vfvnnaket cvpofvn oh hecvkes: entis naklokce es hathaket omckv.

36 Momen naklokce vteloyat feketv en hecket os, momen em ette hesaketv yuksv-sekon em vteloyet os; fokayat momen vteloyat etepvket afvckvkepvren.

37 Momen heyv ofvn heyv maketv mehenwes, Hvmket fokayen, etvt vteloyes.

38 Oh vtotkatskekatet vteloyatskvren ece 'totvkimvts; este etvt vtotkvkvtet on, em vtotketvn 'sohceyatskes.

39 Momen Semelevlke mv tvlofv vpokat sulket oh vkvsvmakvtes, Nanvke momvyvte omvlkvn vm onahyes, hokte make kerkuecat omecicen.

40 Momen Semelevlket en yicet, vpvkvket fekhonnvren em 'pohakvtes; momen nettv hokkolen fekhonnvtes.

41 Momen ohvtvlakat sulket vkvsvmakvtes, eme mahusat em opunvkv omecicen,

42 Momet, Mucv vkvsamēs, nake onayetskvte omecice

tokon, momis pume mahusat *opunayat* pohēpēkv, momet, mehenwvn heyvt Klist ekvnv Hesayecvt on kerres, hokten kicakvtes.

43 Momen nettv hokkole renyupvn mvn enkvpaket, Kalvlen oh ayvtes.

44 Cesvs eme mahusat, Owalv em ekvnv ofv vrakketv ocekos, maket kerkuecvtet omekv.

45 Momekv Kalvlen vlakof, Kalvlvlket, Celuslvmen hompetv-rakkon aret, nake momecat omvlkvn hecakvtet, evpvyakvtes: emen hompetv-rakko oh vpeyakvtet okv.

46 Momen Cesvs Kalvle *ekvnv* Kenv *tvlofvn* hvtvm vlakvtes, mv uewv pvrko-opuswv hayvtet. Momen evpayv hvmket mvn arvtes, e'ppucet enokket Kvpvnevn wakken.

47 Cesvs Cutev ekvnvn aosiyet, Kalvlen vlakan pohof, ōh ayvtes, momet a vk hvtapket, e'ppucen em wicecvren em 'pohvtes; elvranuset omekv.

48 Momof, Nanvke eskerkvn, momet nake estomahvken hecatskekon omat, vkvsahmatskekos, Cesvt kicvtes.

49 Pucasē, a vk hvtvpkvs, hopuewv vm eleko munken, evpayvt kicvtes.

50 Vyepvs, ce'ppuce hesakes; Cesvs kicvtes. Momen hunvnwv opunvkv Cesvs em punayan vkvsamet, ayepvtes.

51 Momen vk hvtapkof, em vtotkvlket vnrapet, Ce'ppuce hesakepes, makaket em onvyakvtes.

52 Momof hvse-vkerkv estofv mahen en here hake vyecicvten em vpohakvtes. Vpvksvnke, hvse-vkerkv eskolvpakofvn hepetketv enkvpakvnkes, kicakvtes.

53 Momekv hvse-vkerkv matvwv mvketeken, Ce'ppuce hesakes, Cesvs kicet okvnke erket kerrvtes. Momen eme mahusat vkvsamvtes, momen en cuko somvlkvt.

54 Cesvs Cutev *ekvnv* enkvpahke Kalvle vlake nakeskerkv momecat, heyvt esvhokkolat *tates*.

SETENTVCKE 5.

Hevv nanvke renyupvn Cusvlke en hompetv-rakko hvmket ocvtes; momen Cesvs Celuslvmen ayvtes.

2 Momen Celuslvme yvpefikv *hute* tempen vkhvse Hepluvlke Persitv kicakat ocvtes, sohvpettv cahkepe ocet.

3 Heyv ofvn *este* sulke mahet, enokhokvlket, turhecv-kckat, en yvkvpkv vnvttakat, enatalakat uewv nekeyvren emchakaket lumhvtes.

4 Oketv ocen, encelv mv uewv vk hvtapket, uewv melohlicet omekv. Monkv uewv melohilof, estit o estomet homvn vkceyen omat, enokketv estomen ocvte *tis* cvfekne haket omvtes.

5 Momen este-hunvnwv hvmket wakkvtes, enokkvte ohrolvpe pale tutcenen cenvpohkaken.

6 Wakken Cesvs hecof, hofune mahet omen kerret, *Ce* cvfeknvre ce yace haks? kicvtes.

7 Enokkat vyoposket, Pucasē, uewv melohlof vkhvse a'c vkceyicvre este-hunvnwv ocvks; momis ayvyof, etimvt cv homvn vkhvtapkepet os, *kicvtes.*

8 Ahuyiret, cem pvtakv cahwet, yvkvpvs. Cesvs kicvtes.

9 Momen momat vpakusen este-hunvnwv cvfeknvtes, momet em pvtakv cahwet, yvkapvtes; momen mv nettv fekvpkv *nettv* tates.

10 Fckvpkv nettv tes: pvtakv sayetskvre cem etektvn-kckot os, cvfeknihocan Cusvlket monkv kicakvtes.

11 Em vyoposket, Cv cvfeknicatet, Cem pvtakv cahwet, yvkvpvs, cv kihces, kicakvtes.

12 Momof em 'pohakat, Hunvnwv estomēt, Cem pvtakv cahwet, yvkvpvs, ce kihce haks? kicakvtes.

13 Momen mv cvfeknihocat esti tat kerrekates, mvn este tetayet omen, Cesvs etin ayepet omekv.

14 Enyupvn cuko-vcakan Cesvs eshecet, Hecvs, ce cv-

feknihoces; vnvcomv naoriketskvs, nake 'sen holwvke ec oh vlvkekaren, kicvtes.

15 Este-hunvnwv enkvpaket, Cesvt cv cvfeknicet os, maket, Cusvlken em onvyakvtes.

16 Momen monkv Cusvlke Cesvs assecet, elecetv komakvtes, fekvpkv nettvn yv nanvke momecekv.

17 Momis Cesvs em vyoposket, Cv'rke vtotke munken hiyomat orēt os, momen vnet vtotkis, *kicakvtes.*

18 Monkv Cusvlke ohvtvlaken elecetvn komakvtes, fekvpkv *nettv* kacat tvlkekot, momis, Hesaketvmeset Cv'rke tes, maket, Hesaketvmese etetayen e hayet omekv.

19 Monkv Cesvt em vyoposket kicakvtes, Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Eppuce entvlkat naken estomeko tayes, momis Erke nake momen hecatet *momecet os;* nanvken momecat vtekat, mvn Eppuceu matvpomen momecet omekv.

20 Erke Eppucen vnokecet, nake momecat omvlkvn en kerkuecet omekv; momet vtotketv heyv 'sen rakrvken en kerkuecvres, estomahes komatskvren.

21 Erke pvsatkvte a kvwapet, wenahuecat etvpomen, Eppuce estimvn komat wenahuccet omekv

22 Erke nvpvn ohfvcccekot, momis ohfvccekv omvlkvn Eppucen em wikvtet omekv:

23 Erke vrakkuecakat etvpomen omvlkvt Eppuce vrakkuecvkvren. Estimvt Eppucen vrakkuecekon omat, vtotvtet Erken vrakkuecekot omes.

24 Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Estit vm punvkvn pohet, a'c vtotvten oh vkvsamat hesaketv emunkvn oces; momet ohfvcceckv hvlatkekos, momis elkvn enkvpaket hesaketvn tohtvlkes.

25 Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Hvse-vkerkv vlakes, momet hiyomat vlvkes, pvsatkat Hesaketvmese

E'ppucc en haken pohvkvranat; momen pohakat wenahokvres.

26 Erke hesaketv eme ofv ocat etvpomen Eppucen hesaketv emeu ofv ocvren e'mvtet omekv.

27 Momet ohfvccccky hayvranatcu yckcetvn emvtet omes; este E'chuswvt omekv.

28 Heyv estomahes kohmatskvs, hvse-vkerkv vlaket omekv, mv ofv hopelkv vtehkat omvlkvt en hake pohvkvranat,

29 Momet asossvres; here momccakvte hesaketv akvwvpketvn vkvwvpkaken, naorkakvte ohfvcccckv akvwvpketvn vkvwvpkvkvres.

30 Vntvlkusat naken momccvko tayes; pohvyatet ohfvcccccyet os; momen vm ohfvcccckv fvccvt's, nake komepvyat hopoyet omvkok, momis Erke a'c vtotvte koman.

31 Vnet e ohkerkuccepin omat, vm ohkerkuccky fvccekot omes.

32 Hvmket vc ohkerkuccat hueret os, momen mv kerkuccky vc ohkerkuccat mehenwvt on kerris.

33 Cane ohtotatsken, mehenwvn ohkerkuccvtes.

34 Momis este kerkuccat esvkot omes: momis hesahokatskvren heyv nanvken makis.

35 Kulke vhetke, hvyayakat omvnkes; momen en hvyayvke vhofunekon es afvcketv vkvsvmatske tvnks.

36 Momis Cane en kerkuccky sen rakken ocis; vtotketv poyvranvye Erke v'mvte, mv vtotketv momccvyat mahusat vc ohkerkuccaket omekv, Erket vc vtotvte tat.

37 Momen Erke vc vtotvtet, emet vc ohkerkuccvtet omes. Em opunvkv en hake pohatskvte sekot omet, en heckvu hecatskvte sekot omes.

38 Momen em opunvkv ece 'pike ocatskekot omes, vtotvten oh vkvsamatskekokv.

39 Cokan vketecvks, Mv ofvn hesaketv yuksv-sekon ocēs, komatsken, vc ohkerkuccakat mvt omakekv.

40 Momen a'c oh vwetv komatskekot omes, hesaketv ocatskvren.

41 Este *vc* vrakkuecvkvren *enkusvpvkot*, em esvkot omes.

42 Momis ce kerrvkit, Hesaketvmese em vnokeckv ece pike ocatskekat *kerris*.

43 Cv'rke hocefkv ofvn vlakis, momen cv yvpayatskekos; etvt eme e hocefkv ofvn vlaken omat, mvn cvpayatskvres.

44 Estomēt vkvsamatske taye haks, vrakkueckv ete'n hopoyepet, vrakkueckv Hesaketvmese tvlkuse aenkvpakat hopoyatskekat?

45 Erke ehomv epu'nrvpvres, cv kohmatskvs: hvmket ece'nrapvket omes, Moses vfekrakkatske *mahusatet*.

46 Moses vkvsamatskvten omat, vc vkvsamatskvnt os; vc opunvyecet hoccievtet omekv.

47 Momis hoccican vkvsamatskekon omat, estomet vm opunvkvn vkvsvmatskvr haks?

SETENTVCKE 6.

Hevv nanvke renyupvn, Cesvs Kalvle vkhvsen etohtikvtes, *vkhvse* Tipelevs mv tes.

2 Momen este sulke mahet vcvkvpeyvtes, enokhokan nanvke eskerkvn ohcelayan hecakekv.

3 Momen Cesvs ckvnhvlwe vcemiket, mvn en kerrepvlke vpaket likvtes.

4 Momen ohhoyvnkv, Cusvlke en hompetv-rakko hvmket, vwolice tates.

5 Monkv Cesvs vfvnnaket, este sulke mahet a oh awen hecof, Tvklike hompvke tayat estvmv vten neseyvr haks? Felvpen kievtes.

6 Momen heyv kicat eskerretvn komat okvtes, eme tat estomvranat kerrepekv.

7 Felvpet em vyoposket, Tvklike tenelyv cukpe hokkole enrahkv tis em etetayahkekos, cōtkuse vlken ehset o estomis, *kicvtes.*

8 En kerrepvlke hvmket, Antolu, Simv Petv etecakkatet, kicvtes,

9 Cepanet likes, ketinv tvklike-vnore cahkepen, momet rvro lopuckuse hokkolen ocet; momis heyv naket o haks, este sulke momat em etenrvwv?

10 Momen, Este tvk vpoyvkes, Cesvs kicvtes. Mv mahusat pvhe tayet omekv. Monkv este tvk vpokvtes, em vhonkvtkv cukpe-rakko cahkepat mahet.

11 Momen Cesvs tvklike vnorvke cawvtes, momet ohvkvsamof, enkerrepvlke vwahlvtes, momen enkerrepvlket tvk vpokan emakvtes; momet rvrou matvpomecvtes, eyacakat vcvkvyen.

12 Momen fvcecvkehpof, En wokucke vhoskan vteloyvkes, naket sumkekaren, en kerrepvlken kicvtes.

13 Monkv etoh vteloyet, ketinv tvklike cahkepvte hompakvten vhoskat en wokucke svmpv palen hokkolohkaken fvcficakvtes.

14 Momen mv estet Cesvs nakeskerkvn momecen hecakofvt, Fvccv mehenwusen heyvt mv Owalv ekvnv vlvkvranvtet os, makakvtes.

15 Momen, yekcetvn es ehset, mekko hayetvn komet, yicvranan Cesvs keriyet, entvlkuset ekvnhvlwe hvtvm vcemkvtes.

16 Momen yafkof en kerrepvlke vkhvsen vkhvtvpecvtes,

17 Momen perro-cukon vtehiket, vkhvse tvpalv Kvpvnevn vfvccvn vpeyvtes. Momen yomuckepen, Cesvs em vlvkekates.

18 Momen hotvle rakke hotalat omecicen, vkhvse melohlvtes.

19 Momen vkerkv tutcenat, monkat ostat mahen kafahkof, Cesvs vkhvse oh yvkapet, perro-cukon vwolicen hecet, penkvlvke tates.

20 Momis, Vne tes; penkahlatskvs, kicvtes.

21 Momen vkvsvmet, perro-cuko a oh ceyicakvtes; momen moman vpakusen perro-cuko ekvnv vpeyvte er vcakvtes.

22 Enhvyvtke este vkhvse tvpalv svpaklatet, perro-cuko etv sekon, hvmke en kerrepvlke vtehkat tvlken, *hecet*, momet Cesvs perro-cuko vpiket en kerrepvlke vcvkayekon, momis en kerrepvlke entvlkuset vpeyepvten hecakof,

23 (Momis perro-cuko etvt Tipelevs mv Pucase ohvkvsame tvklike hompakvte ocat vnakv vwet, yicvtes:)

24 Momen Cesvs momet en kerrepvlkeu sekon este hecakof, emeu perro-cuko vtehiket, Cesvs hopoyet, Kvpvnevn er oricvtes.

25 Momet vkhvse tvpalv er eshecakat, Mvhaya, estofvn yvmvn vlaketskvt haks? kicakvtes.

26 Cesvs em vyoposket, Mehenwvn, mehenwvn ee kicvkis, Nakeskerkv hecatskvte omecicen cv hopoyet omatskekos, momis tvklike hompet, ce cvporvkate omecicen *omatskes*, kicvtes.

27 Hompetv yvmahke tayat em vtotkekot, momis mv hompetv hesaketv emeyuksv-sekat 'roren, *em vtotkvkes*, este E'chuswvt ce'mvkvranat: mvn Erke Hesaketvmeset eskerkuecvtet omekv.

28 Momen, Hesaketvmese em vtotketv vtotkeyvret, naken estomeyvr haks? kicakvtes.

29 Cesvs em vyoposket, Mv atotvten oh vkvsamatsken omat, mvt Hesaketvmese em vtotketv tes, kicvtes.

30 Momekv, Eskerkv naken heckuecetska, hecēt, oh vkvsvmcye tayat? Naken vtotketske haks?

31 Pu'rkvlke vnrvwvn manvn hompakvtes, Tvklike hompvke tayat hvlwe vten e'makvtes, *maket*, cokat vcvkvyen, kicakvtes.

32 Momen Cesvs *kicat*, Mehenwvn, mehenwvn ce kiovkis, Mv tvklike hvlwe atat Moses ce'mvkckatet os; momis Cv'rke tvklike mehenwvn hvlwe vten ce'mvket os.

33 Hvlwe a hvtapkatet, hesaketvn ekvnvn ematet Hesaketvmese en tvkliket omekv, kicakvtes.

34 Momof, Pucasē, mv tvkliken estofis pu'mvtcvs, kicakvtes.

35 Momen Cesvs *opunayatet*, Vnet hesaketv tvklike toyis; este a'c oh atatet, estofvn elawekon, *este* vc oh vkvsamatet estofvn ewvnhikekos.

36 Momis, Cemet, cv hecatskvnkis, vkvsamatskekos, ce kiovkvyis.

37 *Cv*'rke a'mvtc omvlkvt a'c oh awvres; moinen este a'c oh atat, estomaten ossihcvkos.

38 Vne komvyat momecvranvyate tokon, a'c vtotvte komaten momecvranvyatet hvlwe a hvtapkvyvtet omekv.

39 Momen heyvt *Cv*'rke a'c vtotvte komatet os; *este Cv*'rke a'mvtc omvlkvn hvmkusis sumecievkot, nettv espoken a kvwvpvranvyat omes.

40 Momen heyvt a'c vtotvte komatet os, Eppuce hecet, oh vkvsamat vtekat hesaketv emeyuksv-sekon ocvranet os; momen nettv espoken akvwvpares.

41 Momen Cusvlke ecayakvtes, Tvklike hvlwe a hvtapkvte toyis, makaten.

42 Momen, Heyvt Cesvs, Cose e'ppuce toko haks, e'rke. e'cke tepakat kerreyat? momaten estomēn, Hvlwe a hvtapkvyat tes, maket oke haks? makakvtes.

43 Momekv Cesvs em vyoposket, Ecayet 'sete'm punahohyatskvs, kicakvtes.

44 Este estomet vc oh vteko tayes, *Cv*'rke a'c vtotvtet ahvlvtekon omate: momen nettv espoken a kvwvpares.

45 Omvlkvn Hesaketvmeset emvhayvres, make owalvlke coyakvte ofvn hoccet omes. Monkv este vtekat pohhet, Erke en kerrvte *sasat* a vc oh atet omes.

46 Estimvt Erke hecvtes, *makit* okvkos, Hesaketvmesc aenkvpvkat tvlket, mvt Erke hecvtet omes.

47 Mehenwusen, mehenwusen ce kicvkis, Este vc oh vkvsamate hesaketv emeyuksv-sekon ocet omes.

48 Vnet mv hesaketv tvklike toyis.

49 Cc'rkvlke vnrvwvn manvn hompakvtes, momet pvsatkvtes.

50 Heyvt tvkliket, hvlwe a hvtapket omes, *este* mvn hompet, clekaranat.

51 Vnet tvklike hesake hvlwe a hvtapkvte toyis; este estomet heyv tvklike hompen omat, meyuksv-sekon hesakvres; momen tvklike emvranvyat cv'navpeswv mv ekvnv en hesaketv vrahkv emvranvyat omes.

52 Monkv Cusvlke 'setc'nrvpaket, Estomēt hęyv este e'navpeswv pu'men, papeye taye hakes? makakvtes.

53 Momen Cesvs em punayatet, Mehenwusen, mehenwusen ce kicvkis, Este E'chuswv e'navpeswv pvpekot, e catv eskatskekon omat, hesaketv ece 'pikvkekos, kicvtes.

54 Estimvt cv'navpeswv papet, cv catv esken omate, hesaketv emeyuksv-sekon ocet omes, momen nettv espoken a kvwvpares.

55 Cv'navpeswv mehenwvn hompetvt omen, cv catv mehenwvn esketvt omekv.

56 Estet cv'navpeswv papet, cv catv esken omat, vc ofvn fekhonnet omen, vneu ofvn fekhonnvyet omes.

57 Erke hesake likatet a'c vtotvte omen, Erken v he-

sakvyet omes; matvpomen este cv hompate, mvu vc v hesakvres.

58 Heyvt tvklike hvlwe ahvtapkatet omes. Ce'rkvlke manv hompakat momet pvsatkat omēkon: este heyv tvklike hompen omate, hesake emunkv tares.

59 Heyv nanvke, Kvpvnevn senekake ofvn este emvhayofvt, opunayet okvtes.

60 En kerrepvlke vnvcomet heyvn pohvkvtet, Opunvkv yekcet omes; estimvt pohe tayc haks? makakvtes.

61 En kerrepvlket heyvn es ecahoyen, Cesvs emet kerrof, Heyvt ce 'lentappuecvk haks?

62 Monkv enhomv likvtet este E'chuswv v kvwapken hecatsken omat, *estomvre te?*

63 Puyvfekcvt este wenahuecet omes; *este* enavpeswv naken lopicekos. Opunvkv cem punayvkvyatet puyvfekcvt's, momet hesaketvt's.

64 Momis vkvsvmeko ce sasvket os; kicakvtes. Cesvs enhvtecceskvn vteken este estomvket vkvsvmekat kerret estimvt wiyyvranate kerre tatet ok.

65 Momet, Momēt omekv, Cv'rket emet omekon omat, este vc oh vte tetayate sahsekos, ce kicvkit okvyis, kicakvtes.

66 Mv vtekate en kerrepvlke vnvcomet fulecvtes, mont svnvcomv vcvkfullekates.

67 Momen Cesvs pale hokkolohkakaten oket, Cemeu vpeyepvranatska? kicakvtes.

68 Momen Simv Petvt vyoposket, Pucasē, estimvn oh vpeyeyvr haks? cemet hesaketv yuksv-seko opunvkv ocetsket omes.

69 Momen vkvsamēt, kerrēs, mv Klist, Hesaketvmese hesake E'ppuce toyetskate, kicvtes.

70 Cesvs em vyoposket, Palen hokkolohkakatskan

ce'nhopoyvkvyvtet omeko haks? momen hvmkatskat puyvfekcv holwvket's, kicakvtes.

71 Cutvse Eskalevt, Simv e'*ppucen* okvtes, mvt, palen hokkolohkakat hvmkat omet, wiyyvranat omekv.

SETENTVCKE 7.

Hevv nanvke renyupvn, Cesvs Kalvlen arvtes, Cusvlket clecetvn komet hopoyakat omecicen. Cutevn vretvn komekokv.

2 Momis eto-esse-vpette-es-haye hompetv-rakkot Cusvlke en *hompetv-rakko* vwolice tates.

3 Momekv em etecakketvlket, Yvmv enkvpaket, Cutevn vyvs, cen kerrepvlkeu vtotketv celayetskat hecvkvren, kicakvtes.

4 Este, hecke kerhoyvren cyacet, chke naken celayate sahsekot ok. Heyv nanvke celayetsken omat, ckvnvn em e heckuecvs, kicakvtes.

5 Etecakkvte tisem oh vkvsvmvkekok.

6 Momen Cesvs, Vm oketv vlvkeko munkes, momisem cem oketv take tetake emunkvt omes.

7 Ekvnv cen homecvkeko tetayet omes: momis vnen *vn* homecet omes, em vtotketvt holwahoket omen ohkerkuecvyet omekv.

8 Heyv hompetv-rakko oh vpeyvkes; heyv hompetv-rakko oh ayvko munkes, vm oketvt oreko munkekv, kicakvtes.

9 Heyv opunvkv kicakof, Kalvlen fekhonnvtes.

10 Momis etecakkvte vpeyofvn, emeu hompetv-rakko oh ayvtes, kerhoyekon, momis ehke omēt.

11 Momen Cusvlke, hompetv-rakko omof hopoyet, Estvn ara? makakvtes.

12 Momen este tetayen opunvkv es ete'm ecakvt ocvtes; Este heret omes, makakat sasen, vpvlwvt, Monks, este chosicet os, makakateu sasekv.

13 Momisem, estit pohaken opunvyeeckates, Cusvlken em penkvlakekv.

14 Momen hompetv-rakko en nvrkvpv orofvn, Cesvs cuko-vcakan ceyet, estemvhayvtes.

15 Momen Cusvlke, em estomahet, E'mvhahoyvte sckot omat, estomēt heyv este cokv kerre haks? makakvtes.

16 Cesvs em vyoposkatet, kicakvtes, Vm mvhakv cvnake tokot omen, momis a'e vtotvte cnaket *omes.*

17 Estimvt mv komaten celayen omat, mvhakv kerrvres, Hesaketvmeset ome tat, monkat vntvlket opunayin omat.

18 Estet entvlket opunayen omat, vrakkueckvn e en hopoyet omes: momisem este vtotvte vrakkuecetvn hopoyen omat, mvt mehenwvt omes, momen fvccetv-tokat vpikekot omes.

19 Moses vhakv ce'mvkekat haks? momaten hvmkusatskis vfastatskekot omes. Estoman ev 'lecvranet es fullatske haks?

20 Este em vyoposkaket, Puyvfekcv holwvken ocetskes; estimvt ce 'lecetvn komet es are haks? makakvtes.

21 Cesvs em vyoposket, kicakvtes, Vtotketv hvmken momehein, omvlkvt estomahes komatsket omes

22 Monkv Moses svkvmsiskvn ce'mvkvtet omes: (Momis Mose cnake tokot, crkvlke cnaket omvtes:) momaten fekvpkv nettvn hunvnwv svkvmsisatsket omes.

23 Mose em vhakv kvckekaren, fekvpkv nettv omof svkvmsiskvn hunvnwvt en hecken omate, hunvnvwv fekvpkv nettvn temvpoken cvfeknihevyaten estoman vn homecatske haks?

24 Nake en heckv vevkvye ohfvccehcatskvs momis fvccen ohfvcoecvkes.

25 Momen Celuslvmvlke, Elecvrane hopoyakat heyvt mv toko haks? makakat sasvtes.

26 Momis hecvkes, fekhvmket opunayes, momen naken

kihocekot omes. Mvpvkvlke heyvt Klist mehenwvt on kerrvkepet ome haks?

27 Momis heyv este estvn vtē tat kerrēs: momis Klist vlakofv, nvpvt estvmimvn vte tat kerrekares.

28 Momen Cesvs cuko-vcakan este mvhayofvt, hvmmaket huehkvtes, Cv kerratskes, momet estvmvn vtvyc tate kerratskes, momen vne komvyat tvlket vlaket omvkot omes, momisem a'c vtotvte, mv kerratskekat, mehenwvt omes.

29 Momis vne kerris, mvn aenkvpvket omin, mvt a'c vtotvtet omekv.

30 Momof esetvn komakvtes: momis nvpvt enke oh wvkecekates, em oketvt vlvkeko munket omekv.

31 Momen este sulket oh vkvsvmakat, Klist vlvkofvt nakeskerkv heyv este momecat es en hoyvnen momecvr haks? makakvtes.

32 Falvsevlke este sulket ehkuse nake mv omaken es ete'm punahoyen pohakof Falvsevlke momen plestvlke en homvhhotvt este-en-wiketvn vtotvtes, esvkvren.

33 Momen Cesvs *e'te'm punayet*, Hofunusekon ece 'pakvkvyatet, a'c vtotvten oh ayvranvyet omes.

34 Cv hopoyet, es *cv* hecatskekares, momen estvn likvyate awatskeko tetayes, kicakvtes.

35 Momen Cusvlke ete'm punahoyet, Estvmvn ayet omen, eshecēkar haks? Centilvlke vwahaten oh ayet, Centilvlken emvhayvr haks?

36 Heyvt nak maketv te? Cv hopoyatskis, es *cv* hehcatskekos, momet estvmvn likvyat awatskeko tayes, makat, makakvtes.

37 Hompetv-rakko nettv espoke, mv *nettv* rakkate omof Cesvs hueret, Estimvt ewvnhket on omat, vc oh atet, eskepekvs.

38 Estimvt vc oh vkvsamen omat, Cokate vcvkvyen,

cnvcofvn ucwv hesaket a fihhonvres, maket, huehkvtes.

39 (Momis heyv, oh vkvsvmakat, Puyvfekcv en heckvranen opunvyccet okvtes, Puyvfekcv Vcakat seko munkekv; Cesvs vrakkueckv seko munkekv.)

40 Monkv heyv opunvkv pohakof, este sulket, Heyv mv Owalv tat mehenwvt's, makakvtes.

41 Vpvlwvt, Heyvt Klist tes, makakvtes. Momis vpvlwvt, Klist Kalvlen apssvr haks?

42 Cokat, Klist Tewc honvpsen osset, Tewc likvte, Perehem tvlofvn ossvres, makekat haks? makakvtes.

43 Monkv Cesvs vrahkvn este etekvpvketvt *em* ocvtes.

44 Momen csetvn komakat sasvtes, momis estit enke oh wvkccekates.

45 Momof este-em-wiketvt plest enhomvhhotv, momet Falvscvlken en yicen, Estoman csawatskekisa? kicakvtes.

46 Este-em-wiketvt vyoposkaket, Hunvnwvt heyv hunvnwv *opunvyate* omē opunayvte sekos, kicakvtes.

47 Momof Falvsevlke em vyoposkaket, Cemeu cem etehoskvke haks?

48 Este 'mvpvke, monkat Falvsevlke oh vkvsamvke sase haks?

49 Momis heyv este vhakv kerrvkekat ohtvhikvket os, kicakvtes.

50 Nekotemvset, (mv nere Cesvs em vlakvtet hvmkat tot,) *okat*,

51 Pum vhakv, pohet momet naken estomat kerreko munket, este ohfvcecct ome haks? kicakvtes.

52 Em vyoposket, Cemeu Kalvlen vtetske te? Vketecct, hecvs; owalv hvmkis Kalvle a ossekot omckv, kicakvtes.

53 Momen este omvlkvt en cukon vpcyakvtes.

SETENTVCKE 8.

Cesvs ekvnhvlwe Olefvn ayvtes.

2 Momen hvthvyvtkusen hvtvm cuko-vcakan vlaket, ecchyet, este omvlkvt en yicen liket emvhayakvtes.

3 Momen cokv-hayvlke Falvsevlke esyomat hokte hoktaren eshoyen 'sen yicvtes, momet en nvrkvpvn licof,

4 Mvhaya, heyv hokte hoktare mvketeken eshēcēs.

5 Momen Moses vhakv ofv, Mv omakat cvton es nvfhokvkekvs, pu kicvtes: momis ceme estomēn maketske haks? kicakvtes.

6 Yv *makakat*, eskerret, esvnrvpkvn *hopoyet*, kicakvtes. Momis Cesvs cunehket, enkewesakvn ekvnvn 'soh coyvtes, *nak makakat poheko omēt.*

7 Momen em 'pohakat vwicecvkekon, a lvpotiket, Naorketv oceko ece 'pakvkat tatet cvto 'svfvllekvs, kicakvtes.

8 Momen hvtvm cunehket, ekvnvn oh coyvtes.

9 Momen pohakat em vkerrickvt ohfvcececn, vculc mahat vlicecet, hvmkvntot osset, pokvtes, momen Cesvs entvlket vhoskvtes, momen hokte nvrkvpvn tvk hueren.

10 Momof Cesvs, a lvpotiket, este sekon, momis hokte tvlkusen hecof, Hoktē, mv ece'nrapvlke estvmvn fulla? este hvmkis ec ohfvcceceko? kicvtes.

11 Pucasē, nvpvt *vc ohfvccecveks*, makvtes. Momen, Vneu ec ohfvccecvkos; vyvs, momet vnvcomv naoriketskvs, Cesvs kicvtes.

12 Momof Cesvs hvtvm em punvyakvtes, maket, Vnet ekvnv en hvyayvke toyis; mv a'c cvkayat yomuckofvn yvkvpekares, momis hesaketv en hvyayvken ocvres.

13 Momekv, Cemet e ohkerkuecotskes, cem ohkerkueckv mehenwekos, Falvsevlke kicakvtes.

14 Cesvs em vyoposket, kicakvtes, Vnet e ohkerkuecvyisem, vm ohkerkueckv mehenwet os: estvmvn vtvyvte

tat kerrit, estvmvn ayvyat kerrikv; momis centake estvmvn atvyat, momet estvmvn ayvyat kerratskekot os.

15 Centake enavpeswv vcvkvyen ohfvccecatskes; vne estimvn ohfvccecvkos.

16 Momis ohfvccecin omat, vm ohfvcceckv mehenwet os: vne vntvlkekos, momis Erke a'c vtotvten vnen *tepakes.*

17 Hvtvm, Este hokkole kerkuecat mehenwvt os, *maket,* cem vhakv take ofv coket os.

18 Vnet c ohkerkuecvyat hvmkat toyis, momen Erke a'c vtotvtet vc ohkerkuecet os.

19 Momof, Ce'rke ta? kicakvtes. Cesvs vyoposket Centake vne tis, Cv'rke tis kerratskeks; *vne* cv kerratskvten omat, Cv'rkeu kerratskvnt omekv, *kicvtes.*

20 Heyv opunvkv Cesvs cvtokunawv huten opunayet okvtes, cuko-vcakan estemvhayof: momen estimvt enken oh wvkccekates; en hvsc-vkerkvt hvte vlvkeko munkekv.

21 Momof, Ayis, momen cv hopoyatskvres, momet cen naorketv ofvn pvsatkatskvres; estvn ayvyat awatskeko tayes, hvtvm Cesvs kicakvtes.

22 Estvmvn ayvyat awatskeko tayes, makekv, e elecvr haks? momof Cusvlket makakvtes.

23 Kvncvpv aenkvpvke toyatskes: hvlwe aenkvpvke toyis; ekvnv enake toyatskes; ekvnv enake toyvkos, Cesvs kicakvtes.

24 Monkv, Cen naorketv ofvn ce pvsvtkvkvres; ce kicvkvyis, mv toyvyat vkvsvmatskekon omat, cen naorketv ofvn ce pvsvtkvkvret okv.

25 Momof, Esti toyetska? kicakvtes. Momen, Mv cnhvteceskv vteke ce kicvkvyvte.

26 Nanvke snlken ec opunvyeckv take, momet *ec* ohfvccectv take ocis: momis a'c vtotvtet mehenwes; momen nanvke make pohvyvtet, mvn ckvnvn 'sem punayis, Cesvs kicakvtes.

27 Erken opunvyecet okat kerrvkekates.

28 Momof, Este E'chuswv kvwahpatskof, *mv* toyvyat, momet vntvlkuset naken momecvkat, momis, Cv'rke v'mvhayvten, heyv nanvken opunayvyat kerratskvres.

29 Momen a'c vtotvtet vc vpaket os; Erket vntvlkusen cv wikekos; mv nanvke afvcecicat momecvye munkvt omekv, Cesvs kicakvtes.

30 Heyv opunvkvn makof, sulket oh vkvsvmakvtes.

31 Momof Cusvlke oh vkvsvmakan *em punayet*, Vm opunvkv ofvn fekhonnatsken omat. mehenwusen vn kerrepvlke toyatskes;

32 Momet mehenwvn kerratskvres, momen mehenwvt ce'nrecopvkvres, Cesvs kicakvtes.

33 Em vyoposkaket, Eplehame honvpse toyēs, momet nvpvn en svlvfkeyvte sekos; estomēn, Ce'nrecopkvkvres, maketske haks? *kicakvtes.*

34 Cesvs em vyoposket, Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Naorketv momecat vtekat naorketv en svlvfke tes.

35 Momen svlvfke yuksv-sekon cukon liket omeks, momis Eppucet yuksv-sekon liket os.

36 Monkv, Eppucet ce'nrecopvken omat, mehenwvn ce'nrecopkvke tares.

37 Eplehame honvpse toyatskat kerris, momis cv 'lecetvn hopoyatskes, vm opunvkv ec ofv take fekhonnetv en sekot omekv.

38 Cv'rke vpake hecvyvtet opunayis, momen cemeu ce'rke vpake hecatskvtet momecatskes, *Cesvs kicakvtes.*

39 Em vyoposkaket, Eplehamet pu'rke tes, kicakvtes. Eplehame en hopuetake toyatsken omat, Eplehame em vtotketvn momecatskēs.

40 Momis hiyomat este mehenwv Hesaketvmese make pohvyvtet cem punayvkvyvten cv 'lecetvn hopoyatskes. Eplehame heyvn momeccekates.

41 Ce'rkc em vtotketvn momecatskes, Cesvs kicakvtes. Momof, Hoktarkv ofvn pu heckvte tokot os; Erkc hvmkusen ocēs, Hesaketvmese, kicakvtes.

42 Hesaketvmese Ce'rke taket on omat, vc vnokccatskēs, Hesaketvmese aenkvpahket, vtvyvtet omekv; cv fekkomat vtvyvte tokon momis ēmet a'c vtotvte omes.

43 Estomēt on vm opunvkvn kerratskeko? vm punvkvn pohatskeko tayekv.

44 Ce'rke, puyvfekcv holwakat enake toyatskes, momet ce'rke em eyackvn momecetvn komatskes: enhvteceskv vteken estelecvt omet, mehenwv ofvn huerekates, eme ofv mehenwv sekot omekv. Lvksetvn punayof, enake aossen opunayet os; laksvt omet, *lvksetv* e'rket omekv.

45 Momen vm vkvsvmatskekos, mehenwvn *cem* punayvkikv.

46 Estomatskat naorketvn vc ohfvccecatske haks? Momen mehenwvn opunayin omat, estomēn vm vkvsamatskeko haks?

47 Hesaketvmese enake tat Hesaketvmese em punvkvn apohicet os: monkv apohicatskekos, Hesaketvmese enake toyatskekokv, Cesvs kicakvtes.

48 Momof Cusvlket em vyoposket, Semelevlket omet puyvfekcv holwvken ocetskes, makeyat, tetayen okēko? kicakvtes.

49 Cesvs em vyoposket, Puyvfekcv holwvken ocvkos, momis Cv'rken vrakkuecis, momen cemet vlesketvn vn hayatskes.

50 Momis vrakkueckv e en hopoyvkos: hopoye, ohfvccecat hvmkes.

51 Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Estimvt vm opu nvkvn vcayecen omat, estofvn elkv hehcekos, kicvtes.

52 Momof Cusvlket, Hiyomat puyvfekcv holwvken ocetskat kerrēs. Eplehame elet os, momen owalvlkeu,

moman, Estimvt vm opunvkv vcayecen omat, estofvn elkvn lahsckos, maketskes.

53 Eplehame pu'rke, elvte, 'sen rakketske te? momen owalvlkeu pvsvtkes: estimvn e hayetske haks? kicakvtes.

54 Cesvs em vyoposket, Vnet e vrakkuecin omat, vm evrakkueckv nake tokos: vc vrakkuecat Cv'rke tes; mv pun Hesaketvmeset makatskat.

55 Momis emen kerratskekates: momis kerris: momen, Kerrvk's, makin omat, laksv centake omares: momis kerrit, em opunvkvn vcayecis.

56 Eplehame Ce'rke vn nettv hecetv afvcke tates, momet hecet, afvckvtes, *kicakvtes.*

57 Momof Cusvlkc, Ohrolope palecahkepat oretskeko munkat, Eplehame hecetskvt haks? kicakvtes.

58 Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Eplehame seko munkof, toyis: Cesvs kicakvtes.

59 Monkv cvton ayocet, svfvllvkvranvtes: momis Cesvs ehket, cuko-vcakan osiyet, ete'n nvrkvpvn eteropottet ayepvtes.

SETENTVCKE 9.

Momet hoyanof, este-hunvnwv turheceko em munkv heckvten hecvtes.

2 Momen en kerrepvlket em 'pohet, Mvhaya, estimvt naorkvtet on ome haks? heyv hunvnwvt, monkat e'ckvlke *naorkvkvtet on,* turhecekot heckvtet ome haks? makakvtes.

3 Cesvs em vyoposket, Heyv hunvnwv naorkvtet, momen e'ckvlket naorkakvten omekos: momis Hesaketvmese em vtotketv eme es kerkvren omes.

4 A'c vtotvte em vtotketvn vtotkvranvyat tvlkus, nettv emunkofvn: neret vlaket os, momof nvpvt vtotkeko tayes.

5 Ekvnvn arvye vtekat ekvnv en hvyayvke toyis.

6 Hvmmake opunayofvt, ekvnvn oh tofiket, tofketvn fakken es hayet, hunvnwv turhecekat *mv* fakken turwvn es en siyyvtes,

7 Momet kicvtes, Ayet, vkhvse Silovm *likan* er es okkosvs. Momen ayet, er es okkoset, hece haket er vlakvtes. (Silovm *maketv*, Vtothoye, maketvt's, ohyvtekhoyen omat.)

8 Monkv em vwolicvlke, momen turhecekat homv hecakvte, Este nakvpohet likvnke, heyvt mv toko haks? makakvtes.

9 Heyvt mv tes, makakat sasen, vpvlwvt, Mv en heckv mahus, *makakvtes.* Emet, *Mv* toyis, makvtes.

10 Monkv, Estomēn ce turwv renayakvt haks? kicakvtes.

11 Em vyoposket, Hunvnwv, Cesvs kihocat, fakken hayet, cv turwvn '*svn* siyiyet, Ayet, vkhvse Silovm *likan* er es okkosvs, cv kicen, ahyit, rokkohsit, cv hece hakes.

12 Momof, Estvn are haks? kicakvtes. Kerrvks, kicvtes.

13 Mv turhecekaten Falvsevlke 'sen yicvtes.

14 Momen, *netlvn* Cesvs fakke hayet, turwv en renahuecat, fekvpkv nettv tates.

15 Momen hvtvm Falvsevlke estohmet renakv en hecke haket omat em 'pohakvtes. Momen, Fakken cv turwvn '*svn* siyiyen, okkosvyis, momet hecis, kicakvtes.

16 Momekv, Heyv hunvnwv Hesaketvmese aenkvpvke tokos, fekvpkv nettv vcayeccekokv, Falvsevlke vpvlwvt makakvtes. Momen vpvlwvt, Estomēt este-naorkv tat heyv nakeskerkv momece taye haks? makakvtes. Momen este etekvpvketvt *em* ocvtes.

17 Este turhecekan hvtvm, Mv ce turwv *cen* renahuecise estomes kicetska? kicakvtes. Owalv tes, makvtes.

18 Mv turhecekate ohfvccv renakv en heckat Cusvlke

vkvsvmvkekot, mv renakv en heckat e'ckvlken enhohike tvlkvtes.

19 Momet em 'pohaket makakvtes, Heyvt ce'ppuce take, turheceko heckvte makatskat te? momat estomet hiyomat hecet ome haks?

20 E'ckvlket em vyoposkaket, makakvtes, Heyv pu'ppuce tat, momet turhecekot heckvtet omat, kerrēs.

21 Momis nake omecicen hiyomat hecet omat kerrēkos, momet estimvt e'turwv en renahuecat kerrēkos: em vculkv orices: emen em 'pohvkes: e em opunvyepvres.

22 E'ckvlke heyv makakat Cusvlken em penkvlakat okakvtes, Estimvt mvt Klist tat maken omat, senekaken ossihocvres, *maket*, te'm vkvsvmvkepvtet omekv.

23 Momet okv, e'ckvlke, Vculkv orices: em 'pohvkes, maket okakvtes.

24 Momen hvtvm este turhecekaten enhohiket, Hesaketvmesen vkvsvmkvn emvs; heyv hunvnwv naorkvt omen kerrēs, kicakvtes.

25 Em vyoposket, Este-naorkvt ot kerrvks: nake hvmken kerris: cv turhecekot omvnket, hiyomat hecis, kicvtes.

26 Naken ce 'stomecvt haks? estomēt ce turwv cen renahuecvt haks? hvtvm kicakvtes.

27 Momen em vyoposket, Cem onayvkin hoyahnes, momen pohatskekises; estoman hvtvm pohvranatska? ceme takeu en kerrepvlke haketvn komatska?

28 Momen nakhayekot, Ceme en kerrepv toyetskes: momis pumet Mose en kerrepvlke toyepēs.

29 Hesaketvmeset Moses ete'm punayvtet omen kerrēs: momis heyv estet estvmvn vte tat kerrēkos, kicakvtes.

30 Momen hunvnwvt em vyoposket kicakvtes, Heyv ofvn nake estomahat oces; cv turwvn vn renahuecet oman, estvmvn vtē tat kerratskekat.

31 Mome estomis, Hesaketvmese este-naorkvlke em

vpohicekot omat kerrēs; momis este Hesaketvmese vrakkuecvt ot, nake komaten momecen omat, mvn em vpohicet os.

32 Ekvnv vlicecvte vtekis este turheceko heckvtet este-hunvnwv eturwv en renahuecat pohohvte sekos.

33 Heyv este-hunvnwv Hesaketvmese aenkvpvke tokon omat, naken momeceko tayes.

34 Em vyoposket, Naorketv ofv mvketeken ce heckvtet ot omat, pu 'mvhayetske haks? kihcet, ossicakvtes.

35 Ossicakvten Cesvs pohet, eshecof, Hesaketvmese E'ppuce oh vkvsametske te? kicvtes.

36 Em vyoposket, Pucasē, estimvt mv te, oh vkvsvmepvye tayat? kicvtes.

37 Momen, Hecetskvtes, momen mvt ce 'tem punayet okes, Cesvs kicvtes.

38 Momen, Pucasē, vkvsamis, maket, vrakkuecvtes.

39 Momen, Ohfvceckvn yvmv ekvnvn vlvkvyet omes, mv hecvkekate hecvkvren, momen mv hecakvte hecvkeko hakvren, Cesvs makvtes.

40 Momen Falvsevlke mv vpvkakat, heyv opunvkv pohakof, Pumeu pu turhecvkeko haks? kicakvtes.

41 Cesvs kicakvtes, Ce turhecvkekot omen omat, naorketv ocatskekvnt os; momis hiyomat, Hecēs, makatskekv, cen naorketv oce munk's.

SETENTVCKE 10.

Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Estit yvpefikhute em vhauken eceyekot, etvmin vcemket on omat, mvt horkopvt ot, svpenkvlecvt os.

2 Momis estit vhauken eceyet on omat, mvt yvpefikvhecicvt os.

3 Mvn vhaukvhecicv en hvwecet os; momen em opu-

nvkv en hake yvpefikv pohaket os; momen en yvpefikv hocefhuecet enhuehket, enhomahtet esosset os.

4 Momet en yvpefikv vpeyecicof, ehomvn ayet on, yvpefikv vevkvpeyet os, em opunvkv en haken kerrvket omekv.

5 Momet este kerkekat vevkvpehyekos, momis em pefatkēs, este kerkekat em opunvkv en haken kerrvkekot omekv.

6 Heyv svhopakvn Cesvs es em punayet omvtes; momis nanvke tat kerrvkekates, mv em punayat.

7 Momen Cesvs hvtvm kicakvtes, Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Vnet yvpefikv em vhauke toyis.

8 Cv homv yicvte omvlkvt horkopvlket ot, svpenkvlecvlket os: momis *vn* yvpefikv em apohicvkekatet os.

9 Vnet vhauke toyis: este estomet cv tehoyvnen eccyet on omat, mvt hesakvres, momet eccyet, er aosset, nanopkv heevres.

10 Horkopv vlvkekos, horkopkvn, eleckvn, momet nak yvmahketvn komeko vtekat: *vn yvpefikv* hesaketv en heckvkvren vlvkvyvtet os, momet sulke mahet en heckvkepvren.

11 Vnet yvpefikvheciev herat toyis; yvpefikvheciev herat yvpefikv vrahkv en hesaketv wvkecet os.

12 Momis este pvlhoyat tat, yvpefikvheciev *mahhe* tokot, yvpefikv e pucase tokon omat, yvhv vlaken hecis, yvpefikv wihket; letkes, momen yvhvt cawet, yvpefikvn vwaheces.

13 Este pvlhoyat letkes, pvlhoyet omet, yvpefikv senaoricekot omekv.

14 Vnet yvpefikvheciev herat toyis, momet vn yvpefikv kerrin, evnake ev kerrvket os.

15 Erke ev kerrat etvpomen vneu Erke kerrvyet os: momet yvpefikv vrahkv vn hesaketv wvkecit omis.

16 Momet yvpefikv etv ocvyet os, heyv hute a 'sossat

tokon: mvu 'svlvkvranvyet os, momen mvt vm opunvkv en haken pohvkvres, momen fulle hvmkusen, yvpefikvhecicv hvmkusvres.

17 Monkv Cv'rke vc vnokecet os, *vn* hesaketvn wvkecvyet omekv, hvtvm eseparet.

18 Este estomet vm esekot os, momis vne mahusatet wvkecvyet os. Wvkecetv yekcetv ocvyet os, momet hvtvm esetv yekcetv ocvyet os. Heyv vhakv Cv'rket v'mvtet os.

19 Monkv hvtvm Cusvlke etekvpvketvt em ocvtes, heyv opunvkv omecicen.

20 Momen sulket, Puyvfekcv holwvken ocet, hacohakes; estoman em vpohicatske haks? makakvtes.

21 Vpvlwvt, Heyvt puyvfekcv holwvke oce em opunvkv tokos. Puyvfekcv holwvket turhecvkekat e turwvn renahuece taye haks? makakvtes.

22 Momen *mekusvpkv* hompetv-rakkot, Enkinev kihocat, Celuslvmen ocvtes, momen rvfo tates.

23 Momen Cesvs cuko-vcakan, Salomv 'sem ohvpettv *kicetvn* yvkapvtes.

24 Momen Cusvlke yicet vnvkaftvtes, momet, En hofunc estomēn vkvsvmēkon pu hayetske haks? Klist toyetsken omat, kerkv heren pum onvyvs, kicakvtes.

25 Cesvs em vyoposkaket, Cem onayvkvyis, vkvsvmatskekis: vtotketv Cv'rke e hocefkv ofv vtotkvyat, mvt vc ohkerkuecvket os, kicvtes.

26 Momis vkvsvmatskekos, vn yvpefikv vpvke toyatskekokv, ce kicvkvyat etvpomen.

27 Vn yvpefikv vm opunvkv en haken pohvket os, momen kerrakin, vc vcvkvpeyet os:

28 Momen hesaketv yuksv-sekon emakvyet os, momen estofis estemerrahkekos, momen nvpvt cv'nke '*svm* ossiceko tayet omvres.

29 Cv'rke, v'mvte tat, omvlkvn 'sen rakket os: momen estimvt Cv'rke e'nke 'sem ossice tayat yekcetv ocekot os.

30 Vne Cv'rke tepakeyat hvmkusēs.

31 Momen Cusvlke, cvton es nvfketvn *komaket*, hvtvm cvto cvwakvtes.

32 Cesvs em vyoposket, Vtotketv herake sulken Cv'rke aenkvpvke ce hecicvkvyēs; mv *vtotketv* estomaten cvto es cv nvfkatske haks? *kicvtes.*

33 Cusvlke em vyoposket, Vtotketv herat *tat* cvto es ce nvfkēkos: momis Hesaketvmese tvklecetskat omecicen, momet, este toyetskatet, Hesaketvmese e hayetskekv, kicakvtes.

34 Cesvs em vyoposket, *kicvtes*, Hesaketvmese toyatskes, mahkis, cem vhakv take ofvn es hoccet omeko haks?

35 Hesaketvmese em opunvkv em vlakvten hesaketvmese taken kicvten omat, momen Cokat kvckeko tetayen *omat*,

36 Hesaketvmese E'ppuce toyis, ce kicvkikv, Erke vcake haye, momet ekvnv atotvte huerat, Hesaketvmesen tvklecetskes, kicatske haks?

37 Cv'rke em vtotketv taken momecvkot on omat, vm vkvsahmatskvs.

38 Momis momecin omat, vm vkvsvmatskeko estomis, vtotketvn vkvsvmvkes, Cv'rke vnen vc vpiket omen, vneu emen vpikvyet omen kerret, vkvsvmatskvret.

39 Monkv hvtvm esetvn komakvtes: momis enke em ossakvtes.

40 Momet Cotvne tvpalvn ahyet, enhvteceskv Cane *este* paptisvte ocan er oret, mvn fekhonnvtes.

41 Momen sulket vfullet, Cane tat nakeskerkv momecekatet os, momis Cane heyv este opunvyecvte omvlkvt mehenwvt os, makakvtes.

42 Momen mvn sulket oh vkvsvmakvtes.

SETENTVCKE 11.

Momof este-hunvnwv Pervnvlke, Lisvle *hocefket*, enokke tates: *Pervne* Mele Mare etecakkaten eme tvlofv tates.

2 *Mv* Melet omvtes, vfekv Pucase es em vfeye, e'le e'kvesse es en hvsvtecvte mv e 'cerwv Lisvlet enokket ot omat.

3 Monkv e wvntaket ohtotakvtes, Hecvs, Pucasē, mv vnokecetskat enokkes, makaket.

4 Cesvs pohof, Heyv enokketv elkv orekot os, momis Hesaketvmese vrakkuecky vrahkv tes, mv eteropotten Hesaketvmese E'ppuce vrakkuehocvren, makvtes.

5 Momen Cesvs, Mare, momen etecakkat, Lisvle esyoman vnokecvke tates.

6 Monkv enokkvcuken pohof, mata likvtet nettv hokkolen fekhonnvtes.

7 Mv hoyanof, Cutevn hvtvm vpeyvkeres, enkerrepvlken kievtes.

8 Enkerrepvlket okat, Mvhaya, Cusvlket hvte vwole evton es ce nvfketvn komakvnks: moman hvtvm mvn ayvranetske haks? kicakvtes.

9 Cesvs vyoposket, Nettv hvmkat hvse-vkerkv palen hokkolohkaket omeko haks? Estet nettvn yvkapen omat, elentappekos, heyv ekvnv en hvyayvken hecekv.

10 Momis estet neren yvkapen omat, elentappes, hvyayvket vpikekot omekv, *kievtes.*

11 Heyv nanvken makvtes: momen erenyupv, Pun hesse Lisvle nocet omes: momis nocan vhonecicaret ayvyet os, makvtes.

12 Momof en kerrepvlket, Pucasē, nocet on omat, en hervres, makakvtes.

13 Momis Cesvs em elkvn opunvyecet okvtes: momen, Fekapet nocet on okes, komakvtes.

14 Monkv Cesvs *em punayat*, kerkusen, Lisvle elet os.

15 Momen ece 'rahkv taken vrvkate vc afvckes, vkvsamatskvren; mome estomis oh vpeyvkeres, kicakvtes.

16 Momof Tamvse, Tetemvse kihocat, kerrepvlke em etohkvlketvn kicvtes, Pumeu vpeyvkeres, vpaket pvsvtkeyvret.

17 Cesvs vlakof, entis en sepvlkv ofv nettv osten wakkepen kerrvtes.

18 Momen Pervne Celuslvme em vwolet omvtes, vkerkv hokkolet mahet.

19 Momen Cusvlke sulket Mare Mele tepakan en yicvtes, e'cerwv ohfvccvn emahlvpvtvret.

20 Momen Mare Cesvs vlakvcuken pohan vpaket, vnrvpvranet ayvtes; momis Mele fekhonnet, cukon likvtes.

21 Momen Maret Cesvs em punayet kicvtes, Pucasē, yvmvn aretskvten omat, cv 'cerwv elekvnt os.

22 Momen hiyome estomis, Hesaketvmese nak estomen em 'pohetskat Hesaketvmese ce'mvret on kerris.

23 Ce 'cerwv hvtvm akvwvpkvres, Cesvs *Maren* kicvtes.

24 Maret *a em punayet*, Nettv-espoke akvwvpketv omof hvtvm akvwvpkvret on kerris, kicvtes.

25 Cesvs Maren *em punayat*, Vnet akvwvpketv toyit, hesaketv toyis: estimvt vc oh vkvsamat, elvtet o estomis, hesakvres.

26 Momen estimvt o estomis wenaket, vc oh vkvsamat, estofis ehlekos. Heyv vkvsvmetske te? kicvtes.

27 Maret em punayat, Henka, Pucasē, Klist Hesaketvmese E'ppuce yvmv ekvnv vlvkvranvte toyetsken vkvsamis, kicvtes.

28 Momet, mvn momēn mahkof, ayet, etecakkat Melen ehken enhuehkvtes, Mvhayvt vlvkes, momet ce'nhuehkes, kicet.

29 Mvn pohan vpaket, *Melet*, lvpken ahuyiret, a oh atvtes.

30 (Momen Cesvs tvlofv a eceyeko munket, mv Mare er vnrapvte tan fekhonne tates.)

31 Cusvlke mv emvhlvpvtake vpake cuko ofv vpokat, Melet lvpecicet ahuyiret, ossen hecakof, vcvkvpeyvtes, Sepvlkvn oh ayet er hvkihkvranet os, makaket.

32 Momis Mele, mv Cesvs fekhonnan vlaket, hecof, e'len v tvk lvtiket, Pucasē, yvmvn aretskvten omat, cv 'cerwv elekvnt os, kicvtes.

33 Momen Mele hvkihken, Cusvlke vpvke yicateu hvkihhoken Cesvs hecof, puyvfekcv ofvn hihket, fekherekates.

34 Momet, Estvmvn wvkecatskvnka? kicen, Pucasē, ahtet, hecvs, kicakvtes.

35 Cesvs hvkihkvtes.

36 Momen Cusvlket, Hecvkes, vnokece heraten! makakvtes.

37 Momen, Heyv hunvnwv turhecvkekat tis en renahuecet ont omat, heyv este-hunvnwv elekare tayen hayeko tayvt haks? makakat sasvtes.

38 Monkv Cesvs hvtvm eme ofvn hihket, sepvlkvn vlakvtes. Cvtohauket omen, cvtot oh liket omvtes.

39 Cvton vkueyicvks, Cesvs kicvtes. Maret, mv elat e 'wvnwvt, Pucasē, hiyomat fvmpepes, *elvte* nettv ostekv, kicvtes.

40 Momen Cesvs em punayat, Vkvsvmetsket on omat, Hesaketvmese en rakke hecetskvres, ce kicvkisa? *kicvtes.*

41 Monkv ele wakkat cvton vkueyicakvtes. Momen Cesvs e turwv hvlwen v kvwapket, Cv'rkē, ece 'kvsamis vm vpohihcetskekv.

42 Momet estofis vm vpohicetsket omat kerrvyis, momis este heyv svpaklat pohet, cent a'c vtotetskvtet omat kerrvkepvren okvyis, makvtes.

43 Momet hiyomēn opunahyof, yckcicet huehket, Lisvlē, aossvs, makvtes.

44 Momen elvtc aossvtes, hopele vcceckv enke eleu es vpvllvket, momen e turofv enockuce es vpvllvket. Enrecohpatsken, vyepekvs, Cesvs kicvtes.

45 Monkv Cusvlke Mele en yice, Cesvs nanvke momecan hecakat sulket oh vkvsvmakvtes.

46 Momis vpvlwvt, Falvsevlken oh vpeyet, nanvken Cesvs momecat en kerkuecakvtes.

47 Momof plest enhomvhhotv, Falvsevlke esyomat tekueketvn nvkaftecet, okat, Naken estomēceya? Heỳv hunvnwv nakeskerkv sulken momecet ok;

48 Hiyomēn wikēn omat, este omvlkvt oh vkvsvmvkvres, momen Lomvlket yihcet, pum etvlwv ekvnv tepaken pu 'konahvres, makakvtes.

49 Momen hvmket, Kiefvse hocefket, mv ohrolopen plest enhomahtv hvlwat omet, *em punayat*, Naken kerratskekot os;

50 Momet este hvmket este em elaten, etvlwv omvlkvt yvmahkeko tayet, es pun here tayet omat, vkerricatskekot os, kicakvtes.

51 Heyv emet e opunvyecet okekates, momis mv ohrolopen plest enhomahtv hvlwat omekv, Cesvs mv etvlwvn em elvranet omen;

52 Momet mv etvlwv tvlkekon, momis Hesaketvmese en hopuetake vwahat omvlkvn hvmkusen etoh vteloyvranan owalet okvtes.

53 Momen mv nettv vteke ayat elecetvn komet, etempunahoyakvtes.

54 Momekv Cesvs Cusvlke hecke vpake vreko hakvtes; momis vnrvwv vnakv ekvnv likan ayet, tvlofv Eflevm kicetvn eceyvtes, momet mvn en kerrepvlke esyomat fekhonnvtes.

55 Momen Cusvlke em ohhoyvnkvt vwolice tates; mo-

men este sulket, ohhoyvnkv hvte oreko munken, Celuslvmen vpeyvtes, e hvsvtecvkvranet.

56 Monkv Cesvs hopoyakvtes, momet cuko vcakat ofv svpaklet, Estomen vkerricatske haks? hompetv-rakko vlvkekares *komatske haks?* maket etempunahoyvtes.

57 Momen plest enhomvhhotv Falvsevlke esyomat, este estomet estvmvn hecke tayen kerren omat, onayen, ese tayat opunvkv ossicet omvtes.

SETENTVCKE 12.

Momen ohhoyvnkv oreko nettv epakat vhoske munken, Cesvs Pervnen er orvtes, Lisvle pvsatkat a en kvwapvte likan.

2 Mvn yafke hompetv-rakkon en hayakvtes; momen Maret ohvfastvtes; momis Lisvle *Cesvs* vpvke hompvrane vpokan hvmkat tates.

3 Momen Mele, vfekv espeknv *kihocet*, vcake heren, vtarkv hvmken ohmet, Cesvs elen 'sen siyiyet e'kvessen 'sen hvsvtecvtes: momen mv vfekv en fvmece cuko fackvtes.

4 Momof en kerrepvlke hvmket, Cutvse Eskalevt, Simv e'*ppucet*, wiyyvrane hueratet,

5 Estoman heyv vfekv tenelyv cukpe tutcenen wiyiyet, estemerrakan emhoyekvt haks? makvtes.

6 Heyv makat este estemerrakan senaoricet okekates; momis horkopvt omet, sukevn esaret omet, momet nake vtehkan esaret omekv okvtes.

7 Momis, Naorihcatskvs, ev herihocvrane nettv vrahkvn heyvn vcayecvtet os.

8 Estemerrakat ece pakvke ocatske munkvt omen, momis vntat ocatske munkv tokot omekv, Cesvs kicvtes.

9 Monkv Cusvlke sulket mv fekhonnat tat kerraket, a

oh vwakvtes, Cesvs vrahkv tvlkckon, momis Lisvle pvsatkat a en kvwapvte hecetv *komat omakvtes.*

10 Momen plest enhomvhhotvt, Lisvlen elecetvn komet, tempunahoyvtes:

11 Mv omecicen Cusvlke sulket vpehyet, Cesvs oh vkvsvmvkepekv.

12 Rempvksen este sulket hompetv-rakkon yicet, Cesvs Celuslvmen vlakvcuken pohakof,

13 Talv elvccen es cahwet, vpeyvtes, vnrvpvranet, momet huehoket, Hosanv! Eslevl em mekko, Hesaketvmese hocefkv ofv vlakat vkvsvmket omes, makaket.

14 Momen Cesvs corakko-wakv mvnettusen eshecof, mvn ohlikvtes, Cokat *hvmmakat* etvpomet.

15 Ce penkahlates, Sivn e'chushokte toyetskat; hecvs, cem Mekko vlakes, corakko-wakv e'chuswvn ohliket.

16 En kerrepvlke heyv nanvke kerrvkekates, enhvteceskv; momis, Cesvs vrakkuehohcof, heyv nanvke emen opunvyecet cokat omen, momen heyv nanvke em momecakvten, vkerricakvtes.

17 Momekv mv este, Lisvle enhohike en sepvlkv aossice pvsatkat a en kvwapof vpvkakat, kerkuecakvtes.

18 Heyv omecicen estet er vnrvpakvtes; momen heyv nakeskerkv, momecvten pohvket ok.

19 Nake estomatskekat hecatska? Falvsevlket ete kicakvtes. Hecvkes, ekvnv omvlkvt vcvkvpeyepes.

20 Momen *Hesaketvmese* vrakkuecvrane hompetv-rakko yican Klekvlket vpvke tates;

21 Monkv matvwvt, Felvpe Kalvle *ekvnv* Persitv *tvlofv* aossan en yicet, Pucasē, Cesvs hecetvn komēs, kicakvtes.

22 Momen Felvpet vlaket, Antolun em onayvtes; momen hvtvm Antolu Felvpen tepaket Cesvs em onayakvtes.

23 Momen Cesvs em vyoposkaket, Hvse-vkerkv vlvkes, este E'chuswv vrakkuehocvranat, makvtes.

24 Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Teleko nerkv ekvnv oh lvtikot lekweko vtekat emunkis, entvlkuset liket os: momis lekwen omat, em ette sulken hayes.

25 Estimvt en hesaketv vnokecat sumecicvres; momis estimvt en hesaketv en homece yvmv ekvnv *huerat*, hesaketv yuksv-sekat roren vcayecepvres.

26 Este vm vtotken omat, vc vevkvyekvs: momen estvmvn likvyat, mvn vm vtotkv likvres: momen este vm vtotken omat, mvn Cv'rket vrakkuecvres.

27 Hiyomat vm puyvfekcv fekherek's, momen naken makar haks? Cv'rkē, heyv hvse-vkerkv enkvpvken cv hesayecvs; momis heyv vrahkvn heyv hvse-vkerkvn vlakvyet os.

28 Cv'rkē, ce hocefkvn vrakkuecvs. Momof opunvkv en hake hvlwe atatet vlakvtes, Vrakkuecvyvtet omet, hvtvm vrakkuecares, *maket.*

29 Momekv mv este vnakv svpakle pohakat, Tenetikes, makakvtes: vpvltaket, Encelvt em punayet os, makakvtes.

30 Cesvs em vyoposket makvtes, Heyv opunvkv en hake vc vrahkvn vlaket omekos, momis ece 'rahkv taken *omēs.*

31 Hiyomat heyv ekvnv ohfvccet os: hiyomat heyv ekvnv em mekko ossihocvres.

32 Momen ekvnv enkvpvken cv kvwvphoyen omat, *este* omvlkvn a e oh hvlvtares.

33 Heyv makat elkv estomen elvranat kerkuccat okvtes.

34 Estet em vyoposkakat, Klist hesake emunkvt os, vhakv aossen *makat* poheyvtet os, momen estomēn, Este E'chuswv kvwvpkvranet os, maketske haks? Heyv este Echuswvt estimvt o haks? *kicakvtes.*

35 Hvte vhofunusekon hvyayvke ece 'pakvket os. Yvkvpvks, hvyayvke ocatskof, yomucket ee oh vlakvkekaren; yomucke ofv yvkapat estvmvn ayat kerrekot omekv.

36 Hvyayvke ocatskof, hvyayvke ofvn vkvsvmepvks, hvyayvke en hopuetake toyatskvret, momof Cesvs kicakvtes. Heyv nanvken Cesvs opunahyet, enkvpaket em ehkakvtes.

37 Momis nakeskerkv sulke moman ehomv momecet omis, oh vkvsvmvkekates:

38 Esivs owalv nak makvte esohfvckvren, Pucasē, estimvt nake kerkueccyat vkvsamvt haks? momen estimvn Pucase e'nke *en nekekv* estimvn hecihocvt haks? *make* opunayat.

39 Momekv oh vkvsvmvkeko tayvtes,

40 E turwv hecvkekon hayet, e feke en wvuwvheces, monkon omat, e turwv es hecet, e feke es kerret, fulotecen, em wicecvkvye tayen, Esivs hvtvm *opunayet*, makvtet omekv.

41 Esivs heyv nanvke makat, en rakken hecet, opunvyecofvt okvtes.

42 Mome estomis evpayvlke rvkrakat sulket oh vkvsvmakvtes, momis Falvsevlke omecicen kerkuecvkekatēs, senekaken sossihocvkekaren.

43 Este vkvsvmvkvre *mimvn* Hesaketvmese vkvsvmvre 'semuntvlen vnokecvket omakekv.

44 Cesvs huehket makvtes, Estimvt vc oh vkvsamat, *vnen* vc oh vkvsamet omekos, momis a'c vtotvten oh *vkvsamet omes.*

45 Momen estimvt cv hecat a'c vtotvten hecet os.

46 Vnet hvyayvke ekvnvn vlvkvyet os, estimvt vc oh vkvsamat yomuckofv fekhonnekaren.

47 Momen este vm opunvkv pohet, vkvsvmekat ohfvc-

cecvkot os; ekvnv ohfvccecvranit vlakit omvkot, momis ekvnvn hesayecvranit *vlakit omekv.*

48 Estimvt, vm opunvkv esekot, vc vhepaken omat, hvmket ohfvccecat ocet os; opunvkv opunayvyvtet, mvt ohfvccecvres, nettv espoken.

49 Vntvlket opunayet okvkos, momis Erke a'c vtotvtet, emet vhakv v'mvtet os, naken makvranvyat, momet naken opunvyvranvyat.

50 Momen em vhakv hesaketv yvksv-sekot omen kerris: momekv naket o estomen opunayvyis, Erke cv kicvte etvpomen opunayvyet os.

SETENTVCKE 13.

Momen ohhoyvnkv hompetv-rakko oreko munken, heyv ekvnv osiye, Erke oh vyepvranat en hvse-vkerkv vlaken Cesvs kerret, cnake ekvnv fullaten vnokecvtet, eyuksv roren vnokecvtes.

2 Momen hompetv hoyahnof, puyvfekcv holwakat Cutvse Eskalevt, Simv e'*ppucen* wiyyvren e feken en pihken,

3 Cesvs Erket nanvke omvlkvn e'nke ofvn wiken kerret, momet Hesaketvmesen aenkvpvkvtet ot, Hesaketvmesen oh ayepvranat *kerret,*

4 Hompvte ahuyiret, kapv etvn kayvtes, momet turofeshvsvteckvn cahwet, es e wvnakvtes.

5 Mohmof uewvn pvlvknvn a vcahnof, en kerrepvlke e'len em okkosetvn momet turofeshvsvteckv es e wvnakatet es en hvsvtecetvn vlicecvtes.

6 Momof Simv Petvn em vlakvtes: momen Petvt, Pucasē, cv'le vm okkosetske haks? kicvtes.

7 Cesvs em vyoposket kicvtes, Nake momecvyat hiyomat kerretskekos, momis heyv cryupvn kerretskvres.

8 Cv'le estofis okkohsetskekos, Petvt kicvtes. Cesvs

em vyopōsket, Ec okkosvkon omat, ecē 'rahkv vc vpvyetskekos, *kicvtes.*

9 Pucasē, cv'le tvlkekon, momis cv'nken, cv'kvu, Simv Petvt kicvtes.

10 Este vklopet on omat, e'le tvlket okkosvre em vhoskes, momen hvmkvt hvsvtket omes; momen cc hvsvthvkvkes, momis omvlkek's, Cesvs kicvtes.

11 Estimvt wiyyvranat kerrekv, Omvlkvt ce hvsvthvkvket ot omekos, maket okvtes.

12 Momekv ele em okkosahkof, en kapv cahwet, hvtvm lihket, Naken cem momecvkvyat kerratske haks? kicvtes.

13 Mvhayv momet Pucase cv kicatskes, momen tetayen okatskes, *mv* toyikv.

14 Monkv vnet, Pucase *tat*, momet mvhayv toyvyat, ce'le *cem* okkosvkin omat, centakeu ce'le ete'm okkosvranatsket os.

15 Vhayetvn cc'mvkvyet omekv, cem momecvkvyat etvpomen momecatskvren.

16 Mehenwvn, mehenwvn cc kicvkis, Vtotkv e pucasen 'sen rakkekot os, momen vtothoyat vtotat 'sen rakkekot os.

17 Heyv nanvke kerratsken omat, cen hervket os, momecatsken omat.

18 Omvlkatskan ec opunvyecvkit okvkos. Estimvn enhopoyepvyvte tat kerris, momis Cokat esohfvckvren, Mv vc vpvke tvklike hompat vc vnrvpen e'lieceskv kvwapvtes.

19 Momen hvte hoyvneko munken cem onayvkis, eshoyahnof, vnet mv toyvyat vkvsvmatskvren.

20 Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Estimvt vtotvyan evpayen omat, vnen cv yvpvyet os; momen estimvt *vnen* cv yvpayen omat, vc vtotvten evpvyet os.

21 Cesvs heyv mahkof, puyvfekcv ofvn fekherekot,

kerkuecet makvtes, Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, hvmkatskat cv wiyyvranatskes.

22 Momen en kerrepvlket estimvn opunvyecet okat en kerkvkekot, ete hecakvtes.

23 Momen en kerrepvlke hvmke, Cesvs vnokecat, Cesv e hokpen vccakvtes.

24 Momekv Simv Petvt, estimvn opunvyecet okat em 'pohvren enken es em vhopayvtes.

25 Momof Cesvs e hokpen vccaket, Pucasē, estimvt o haks? kicvtes.

26 Hompetvn esvklihcvyof, estimvn e'mvyat, mvt mv tes, Cesvs vyoposket *makvtes*. Momen esvklihcof, Cutvse Eskalevt, Simv e'*ppucen* emvtes.

27 Momen pahpof, puyvfekcv holwakat eceyvtes, momen, Mv momecvranetskat, lvpken momecvs, Cesvs kicvtes.

28 Momen ohhompetv vfulotakat, nvpvt kerrekates, estoman heyv em punayet okat.

29 Cutvse sukcvn ocet ok, *Nake* hompetv-rakko pu yacan nesvs, Cesvs kicet okes, monkat naken estemerrakan emvren *okes*, komakat svset omekv.

30 Momen hompetv en heckan vpakusen ossvtes. Momen nere tates.

31 Momekv osiyof, Mucv este E'chuswv vrakket os, momen Hesaketvmeset eme ofvn vrakket os, Cesvs makvtes.

32 Eme ofvn Hesaketvmeset vrakken omat, Hesaketvmeseu vrakkuecvres eme ofvn, momet lvpkusen vrakkuecvres.

33 Hopuetakucē, hvte hofunusekon ece 'pakvkit omis. Cv hopoyatskvres, momen, Estvn ayvyat vwatskeko tayes, Cusvlke kicvyvnke etvpomen hiyomat ce kicvkvyet os.

34 Vhakv mucvsen ce'mvkis, Ete 'nokecatskvren; ece nokecvkvyvte etvpomen, centakeu ete 'nokecatskvren.

35 Vnokeckv ete'm ocatsken omat, heyvn *este* omvlkvt es kerrvkvres, vn kerrepvlke toyatsket omat.

36 Pucasē, estvmvn ayetska? Simv Petvt kicvtes. Estvmvn ayvyat hiyomat vc vcvkayetskeko tayes, momis eryupvn vc vcvkayetskvres, Cesvt em vyoposket *kicvtes.*

37 Pucasē, estoman hiyomat ece 'cvkayvko taye haks? Vn hesaketv ece 'rahkv wvkecares, Petvt kicvtes.

38 Cen hesaketv vc vrahkv wvkecetskvr haks? Mehenwvn, mehenwvn ce kicis, Tottolose hakeko munken vtutcenv vc vrahkv ehelvksecetskvres, Cesvt em vyoposket *kicvtes.*

SETENTVCKE 14.

Ce feke cen naorvkates; Hesaketvmese oh vkvsamatskes; vneu vc oh vkvsvmvkes.

2 Cv'rke hute ofv liketv sulket os; monkaten omat, cem onvyvkvyvnt os. Liketvn cem etetakuecvranvkit ayis.

3 Momen ayit, liketvn cem etetakuecvkin omat, hvtvm 'rvlakit, ce yvpvyvkares: vnet estvmvn likvyat, cemeu mvn vpokatskvren.

4 Momen estvmvn ayvyat kerratskes, momet vyetv kerratskes.

5 Pucasē, estvmvn ayetskat kerrēkos, momat estomet vyetv kerreye taye haks? Tamvset kicvtes.

6 Vnet vyetv toyit, mehenwv toyit, hesaketv toyis; este estomet Erke oh vtekot omes, *vnen* cv tehoyvne tokon omat.

7 Cv kerratskvten omat, Cv'rkeu kerratskvnt os; momen mucv ayat kerratskes, momet hecatskvtes, Cesvs kicvtes.

8 Pucasē, Erken pu hecicvs, momen pum etetayvres, Felvpet kicvtes.

9 Cesvs kicvtes, Felvpē, hofune mahen ece 'pakvkit omvyat, hvte cv kerretskeko munke haks? estimvt cv

hecat Erken hecvtes; momân estomen, Erken pu hecicvs, maketske haks?

10 Vnet Erke vpikin, Erket vc vpikat vkvsvmetskeko haks? Opunvkv es ce tem punayvyat, vntvlket ce tem punayet omvkos, momis Erke vc vpikat, mvt vtotketv momecet os.

11 Vnet Erke vpikin, Erket vc vpikat vm vkvsvmvkes: monkat vtotketv mahusat svrahkvn vm vkvsvmvkes.

12 Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Estimvt vc oh vkvsamat, vtotketv momecvyat emeu momecvres, momet vtotketv heyv 'sen rakrvken momecvres, Cv'rken oh ayepikv.

13 Momen naket o estomen cv hocefkv ofvn vpohatskat, mvn momecares, Eppuce ofvn Erket vrvkkvren.

14 Naken cv hocefkv ofvn vpohatsken omat, momecares.

15 Vc vnokecatsket on omat, vm vhakv taken vcayecvkes.

16 Momen Erken emekusvpares, momen Emahlvpatv etv, ece 'pakvke emunkv taranen ce'mvkvres.

17 Puyvfekcv mehenwat, ekvnv hvlvteko tayat, hecekot omet, kerrekot omekv: momis centake kerratsket os, ece 'pvkvket omet, ece 'pikvket omvret ok.

18 Ce mahlvpvtkekon ce wihkvkos; cem vlvkvkares.

19 Hvtetusat ekvnv svnvcomvn cv hecekares, momis centaket cv hecatsket os; hesakvyet omikv, centakeu hesahokatskvres.

20 Mv nettv omof, vnet Cv'rke vpikin, centaket vc vpikatsken, vnet ece 'pikvkvyet omat kerratskvrēs.

21 Vm vhakv oce, vcayecat, mvt vc vnokecat tes: momen mv vc vnokecat, Cv'rket vnokecen, vnet vnokecet, em·e heckuecares.

22 Pucasē, estomēn pum e heckuecat, ekvnvn *em* e

heckuecvranetskeko haks? Cutvse, Eskalevt tokot, kicvtes.

23 Cesvs em vyoposket kicvtes, Este vc vnokecet on omat, vm opunvkvn vcayecvres, momen Cv'rket vnokecen, oh vthoyet, pum vpoketv en hayeyvres.

24 Mv vc vnokecekat, vn nak maketv vcayecekot os; momen opunvkv pohatskat cvnake tokos, momis Erke vc vtotvte enaket omes.

25 Heyv nanvke es ce 'tem punayvkvyat, hvte ece 'pakvkvye munkat okvyet os.

26 Momis Emahlvpatv, Puyvfekcv Vcakat, Erket cv hocefkv ofv vtotvranat, nanvke omvlkvn ce mvhayet, nanvke ce kicvkvyvte omvlkvn ece 'kerricepuecvkres.

27 Herkvn cem wikvkis; vn herkvn ce'mvkis; ekvnv estemat omēkon ce'mvkit omis. Ce feke cen naorvkates, momet cem penkahlvkates.

28 Ayepit, cem vlvkvkares, ce kicvkvyat pohatskis. Vc vnokecatsket on omat, ece 'fackvke tayes, Erken oh ayis, makikv; Cv'rke *vne* 'svn rakket omekv.

29 Momen hiyomat cem onayvkit ohmis, hvte eshoyvneko munken, eshoyahnof vkvsvmatskvren.

30 Heyv eryupv sulke ce tem punayvkvkares, heyv ekvnv em mekkot vlvkvranet, vc ofv naken ocekot omekv.

31 Momis Erke vnokecvye tat ekvnvt kerrvren, Erke vhakv v'mvte vcvkvye mahusan momecvyet os. Asvpvklvks, yvmvn enkvpahket, vpeyvkeres.

SETENTVCKE 15.

Vnet pvrko-em-vpe mehenwv toyin, Cv'rket vfastvt omes.

2 Elvcce vc ofv ocat ettekat vtekat vkueyet omes; momet *elvcce* ettat vtekat hysvtecet omes, ohvtvlaken ettvren.

3 Opunvkv es ce 'tem punayvkvyvte eteropotten hiyomat ce hvsvthvkvket omes.

4 Vc ofvn fekhonnvkes, vneu ec ofv take *fekhonnin.* Elvcce em vpen vlvce emunket omekot, entvlkat, etteko tayat etvpomen cemeu vc ofvn fekhonnatskekon omat, *ettatskeko tayes.*

5 Vnet pvrko-em-vpe toyin, cemet elvcce *toyatskes.* Estimvt vc ofv fekhonnet on, vneu eme ofv *fekhonnvyet* on omat, matvwvt em ette sulken hayet omes; vnet ece 'pvkvkat naken estomatskeko tayet omekv.

6 Estimvt vc ofvn fekhonnet omekon omat, lvcce omecet wihoken, yuknet omes; momen estet vteloyet, totkvn tvkpvlvtaken, nokret os.

7 Vc ofvn fekhonnatsken, vm opunvkvt ec ofv taken fekhonnet on omat, naken maket, vpohatskis, mvt cem momvkvres.

8 Emette sulken ettakatskaten, heyv ofvn Cv'rke vraknuehocet omes; momatskofvt vn kerrepvlke toyatskvres.

9 Cv'rke vc vnokecvte etvpomen, vneu ece 'nokecvkvyvtes; vm vnokeckv ofvn fekhonnvkes.

10 Vm vhakvn vcayecatsken omat, vm vnokeckv ofvn fekhonnatskvres: Cv'rke em vhakv vcayecvyvte, em vnokeckv ofv fekhonnvyat etvpomen.

11 Heyv nanvke es ce 'tem punayvkvyat, vm afvcketvt ec ofv taken fekhonnen, cem afvcketv taket esfvckvren okvyis.

12 Ece 'nokecvkvyvte etvpomen, cemeu etenokecatskvret, heyvt vm vhakvt omes.

13 *Este* en hessvlke vrahkv en hesaketv wvkecat, vnokeckv heyv es en rakkat nvpvt ocekot omes.

14 Nanvke ce kicvkvyan momecatsket on omat, vn hessvlke toyatskes.

15 Mucv vtekat vtotkvlken ce kicvkvkos: vtotkvt e

pucase nake estomat kerrekot omekv; momis *vn* hesvlken ce kicvkvyet ohmis: nanvke Cv'rke *opunayen* pohvyvte omvlkvn cen kerkuecvkvyvtet omekv.

16 Centat v'nhopoyatskekates, momis vnet ce'nhopoyvkit, wiketv ce hayvkimvts, vpehyet, emette sulken ettakatskaten, cem ette take oce emunken, nake estomis cv hocefkv ofvn *Cv*'rke em 'pohatskat ce'mvkvren.

17 Heyv nanvke ce kicvkvyet omes, etenokecatskvren.

18 Ekvnvt cen homecvken omat, cen *homecvkeko* munket, vne taten *vn* homecvtet omen kerratskes.

19 Ekvnv enake toyatsken omat, ekvnv enaken vnokece tayes, momis ekvnv aenkvpvken ce'nhopoyvkvyat omecicen, monkv ekvnvt cen homecet omes.

20 Opunvkv es ce tem punayvkvye, Vtotkv e pucase es en rakkekot omes, makvyvnken ce hohsvkates. Vc assecakvten omat, cemeu ece'ssecvkvres; vm opunvkvn vcayecakvten omat, cem opunvkv takeu vcayecvkvres.

21 Momis heyv nanvke omvlkvn cem momecvkvres, cv hocefkv vrahkvn, mv a'c vtotvten kerrvkekatet ok.

22 Vlahkit, ete'm punayvkvkaten omat, holwvyeckv ocvkekvnt omes; momis hiyomat holwvyeckv esohrvnkv ocvkekos.

23 Estimvt *vnen* vn homecet on omat, Cv'rkeu en homecet omes.

24 Vnet vpvkakit, vtotketv este-hunvnwv etv momecvte sekaten momecvkaten omat, holwvyeckv ocvkekvnt os; momis hiyomat Cv'rke eshokkoleyan, hokkolvn hecvkvtet ot, pun homecvkvtes.

25 Momis *heyvt momēt os*, opunvkv, Nake omecice sekon vn homecakvtes, em vhakv take ofv *make* es hocce ocat esohfvckvren.

26 Momis Emahlvpatv, mv Erke aenkvpvket a cen

'totvranvkvyat, Puyvfekcv mehenwat, mv Erke aenkvpakat vlakof, vc ohkerkuecvres:

27 Momen cemeu ohkerkuecatskvres, enhvteceskv vteke vc vpakatskvtet okv,

SETENTVCKE 16.

Ce'lentappuehocvkekaren heyv nanvke es ce 'tem punayvket ohmis.

2 Senekake take a 'sec ossicvkvres, momes, hvse-vkerkv vlvkvres, mv ce 'lecvkat vtekat, Hesaketvmesc em vtotketvn momecet omis, komvres.

3 Heyv nanvke cem momecvkvres, Erke, momen vneu kerrvte sekot omakekv.

4 Momis heyv nanvke cem onahyvkis, mv hvse-vkerkv vlakof, cem onayvkvyvte vkerricatskvren. Momis enhvteceskv heyv nanvken ce kicvkvkomvts, ece 'pakvkikv.

5 Momis hiyomat mv a'c vtotvten oh ayis, momen hvmkatskis, Estvmvn ayetska? cv kicatskekos.

6 Momis heyv nanvke ce kihcvkikv, feknokketvt ce feken *cen* fvcfakvk's.

7 Momc estomis, mehenwvn cem onayvkis: vyepvyate min es cem ymmomvkes; ayvkon omat, Mahlvpatv cem vlahkvkekot okv; momis ayepin omat, a cen 'totvkares.

8 Momen emet vlakof, naorketv, fvccetv, momet ohfvcceckv ekvnvn ohkerricvres.

9 Naorketv *ohkerricvres*, vc oh vkvsvmvkekokv.

10 Fvccetv *ohkerricvres*, Cv'rken oh ayepin, cv hecatskekaret okv.

11 Ohfvcceckv *ohkerricvres*, heyv ckvnv em mekkot ohfvccekv.

12 Nanvke ce kicvranvkvyat suiken ocvye munket omis, hiyomat kvwvpatskeko tayes.

13 Momc estomis, Puyvfekcv mehenwat, emet vlakof,

mehenwv omvlkvn 'seceyvkvres; entvlket opunayekaret okv; momis naken pohat, mvn opunayvres: momet nanvke vlvkvranan ce hecicvkvres.

14 Emet vc vrakkuecvres; cvnake aossat en hecken, mvn ce hecicvkvret okv.

15 Nanvke Erke ocat omvlkvt cvnaket's; momet okv, Cvnake aossan ehset, ce hecicvkvres, makit okvyis.

16 Hvtetusat cv hecatskekares; momen hvtvm hvtetusat cv hecatskvres, Erken oh ayepikv.

17 Hvtetusat cv hecatskekares: momen hvtvm hvtetusat cv hecatskvres; momen Erken oh ayepikv, heyv makat, naken pu kicet oke haks? en kerrepvlke *vpvlwvt* ete kicakvtes.

18 Momekv heyv, Hvtetuse, makat, naken *maket* oke haks? Naken maket okat kerrēkos, makakvtes.

19 Momen em 'pohetv eyacvket on Cesvs kerret, kica kvtes, Hvtetusat cv hecatskekares; momen hvtvm hvtetusat cv hecatskvres, makvyan, etempohatske haks?

20 Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Wahoket, hvkihhokatskvres, momis ekvnv afvckvres: momen ce feke *cen* nokhokvkvres, momis ce feke *cen* nokhokvkvte afvcketv hakvres.

21 Hokte hopuewv heckuecvranat en nokket em vlakof, feknokket omes, en hvse-vkerkvt vlakekv: momis hopuewv en heckat vpaken, nokke ehoses, estet ekvnvn heckan es vfackekv.

22 Momen centake momet okv ce feknokhokvkes, hiyomat; momis hvtvm ce hecvkares, momen ce feke take afvckvres, momen cem afvcketv este estomet ce 'konvhhvkekos.

23 Momen mv nettv omof naken vm 'pohatskekares. Mehenwvn, mehenwvn ce kicvkis, Nake estomen cv hocefkv ofvn Erke em 'pohatsken omat, ce'mvkvres.

24 Naken cv hocefkv ofv vpohatskekon hiyomat oret os: vpohvks, momen cen heckvkvres, cem afvcketv take esfvckvren.

25 Heyv nanvke opvnvkv-svhopakvn es ce tempunayvkit ohkis; momis oketvt vlvkvres, svnvcomv opunvkv-svhopakv es ce 'tempunayvkvkot, momis Erke kērkusen ce hecicvranvkvyat.

26 Mv nettv omof cv hocefkv ofvn vpohatskvres: momen, Erken cem emekvsvpvkares, ce kicvkit okvkos:

27 Erke eme mahusat tis ece 'nokecvket ok, vc vnokecet, Hesaketvmesen aenkvpvket vtvyvte tat vkvsvmatskvtet okv.

28 Erken aenkvpahkit, yvmv ekvnvn vlvkvyet os: momet hvtvm ekvnv wihkit, Erken oh ayis.

29 *Momen*, Hecvs, hiyomat kērkusen opunayet, opunvkv-svhopakv tokon opunayetskes.

30 Hiyomat nanvke omvlkvn kerretske tat, momen este estomet cem 'pohekar tayet omen mucv mehenwvn kerres; Hesaketvmese aenkvpvketskvten heyvn es vkvsamēs, en kerrepvlket kicakvtes.

31 Cesvs em vyoposket, *kicvtes*, Hiyomat vkvsamatska?

32 Hecvkes, este enake vlken *oh ayet*, vwahvranatskat hvse-vkerkv vlakes, momes, hiyomat vlvkes, momet vntvlken cv wikatskvres: montomis vntvlkek's, Erket vc vpvket okv.

33 Heyv nanvke ce 'tempunayvkvyat, vne ofvn herkv ocatskvren okvyet os. Ekvnvn estemerkv ocatskvres; momis ce mahlvpvtkvket omekvs; ekvnv ohfvnkvyvtet os.

SETENTVCKE 17.

Hevv opunvkvn Cesvs opunahyof, e turwvn hvlwen vkvwahpet, makvtes, *Cv*'rkē, hvse-vkerkv vlvkes: Ce'ppucen vrakkuecvs, Ce'ppuceu ece 'rakkuecvren:

2 Nvcomen emetskvtet on omat, hesaketv yuksv-sekon emē tetayen enavpeswv omvlkv ohfvnken yekcetvn emetskvte etvpomen.

3 Momen, Hesaketvmese mehenwv hvmkusetskan ce kerret, momet Cesvs Klist mv vtotetskvten *kerrat*, heyvt hesaketv yuksv-sēkat tes.

4 Ekvnvn ec oh vrakkuecvyvtet omes; vtotketv momecvranvye v'metskvte poyis.

5 Momen, Aeha *Cv*'rkē, hiyomat ceme mahusan 'svc vrakkuecvs, ekvnv seko emunke rakketv ece 'pake ocvyvten.

6 Estē ekvnv asosse v'metskvte ce hocefkv en kerkuecakvyvtes: cenake tates, momen mvn v'metskvtes; momen cem opunvkvn vcayecvkvtet omes.

7 Hiyomat nanvke omvlkvn naket o estomis v'metskvte a ce'nkvpvkvtet on kerrvkvtet omes.

8 Opunvkv v'metskvte e'makvyvtet omekv: momen cenakuecvkvtet omet, a ce'nkvpakvyvtet omen mehenwvn kerret, a'e vtotetskvtet omat vkvsvmvkvtet omes.

9 Em emekusvpakis; ekvnv em emekusvpvkvkos, momis v'metskvten; cenaket omakekv.

10 Momen cvnake omvlkvt cenaket's, momen cenake cvnaket's; momen emetake ofvn vc vrakket omes.

11 Momen hiyomat vnvcomvn ekvnvn arvkos, momis heyvt ekvnvn fulles, momen a ec oh atis. *Cv*'rkē vcaketskat, ce hocefkv eteropotten mv v'mvketskvte vcvyecvkvs, pume omēt hvmkusvren.

12 Ekvnv ofv vpvkakvyof, ce hocefkv ofvn vcayecvkvyvtes: mv v'mvketskvte vcayecvkvyvtes, momen hvmkis sumkekos, sumketv e'ppuce tvlket, Cokat esohfvckvren.

13 Momen hiyomat a ec oh atis: momet heyv nanvke ekvnvn opunayis, emetake ofvn vm afvcketvn esfvcken ocvkvren.

14 Cem opunvkv e'makvyvtes: momen ekvnvt en homecvkvtes, ekvnv enanvke tokok, vnet ekvnv enake toyvkat etvpomen.

15 Ekvnv esossicetskvren emekusapit omvkos, momis holwakan enkvpvyecicetskvren.

16 Ekvnv enake tokot omakes, vne ekvnv enake toyvkat etvpomen.

17 Cem mehenwv eteropotten vcacvken hvyvs: cem opunvkvt mehenwv tes.

18 Cemet ekvnv a'c vtotetskvte etvpomen, vneu ekvnvn vtotvkvyet os.

19 Momen emetake vrahkvn vcaken e hayvyet os, mehenwv eteropotten emeu vcacvke hakvren.

20 Momet heyv tvlken em emekusapit omvkos, momis em opunvkv eteropotte vc oh vkvsvmvkvranateu;

21 Entake omvlkvt hvmkusvren; cemet, *Cv*'rkē, vc vpiketsken, vne ece 'pikvyat etvpomen, entakeu ep'ofvn hvmkusvren: a'c vtotetskvten ekvnvt vkvsvmvren.

22 Momen rakketv v'metskvte e'makvyvtes, hvmkuseyat etvpomet hvmkusvren;

23 Vpikakin, vc vpiketsken, hvmkuse etemvpoke hakvkvren, momen a'c vtotetskvte tat, momet vc vnokecetskvte etvpomen vnokecvketskvtet omat ekvnvt kerrvren.

24 *Cv*'rkē, mv v'mvketskvte estvmvn likvyat vc vpakvren komis, rakketv v'metskvte hecvkepvren; ekvnv hakeko munken vc vnokecetskvtet omekv.

25 *Cv*'rke faccetskat, ekvnvt ce kerrekates, momis ce kerrvyvtes, momen heyvt a'c vtotetskvte tat kerrvkvtet omes.

26 Momen ce hocefkvn en kerkuecvkvyvtes, momet kerkuecares, mv vnokeckv es vc vnokecetskvtet vpikaken, vnet vpikakaren.

SETENTVCKE 18.

Heyv opunvkvn Cesvs opunahyof, en kerrepvlke vpaket ayet, Ketlvn hvccucen tikvtes; mvn cvpofucet ocet on, eme en kerrepvlke esyont esceyvtes.

2 Momen Cutvse mv wiyyat mv cvpofuce kerre tates, Cesvs en kerrepvlken vpaket mvn ctohkvlke mahet omvtet okv.

3 Momen Cutvse, *suletawv* etohkvlke hvmken, momet este-en wiketvn, plest enhomvhhotvt, momet Falvsevlket en heckuecof, kulken, eto-kulecvkvten, momet setepokv ocvken, 'res orvtes.

4 Cesvs, nanvke eme oh vlvkvranat omvlkvn kerret, oh ayet, Estimvn hopoyatska? kicakvtes.

5 Em vyoposket, Cesvs, Nasvlvlkē, *kicakvtes.* Vnet *mv* toyis, Cesvs kicakvtes. Momen Cutvseu, Cesvs wiyyat vpvkaket huervtes.

6 Momen, Vnet *mv* toyis, kicakat vpakusen, vcekellehcet, ekvnvn tvkpvlatkvtes.

7 Momen hvtvm em 'pohakat, Estimvn hopoyatske haks? *kicvtes.* Momen, Cesvs, Nasvlvlkē, makakvtes.

8 Cesvs em vyoposket, Vnet *mv* toyvyat cem onahyvkis; momekv cv hopoyatsken omat, heyvt vpeyepekvs, *makvtes:*

9 Mv v'metskvte hvmkis vn sumkekos, make eme opunayat esohfvckvren.

10 Momof Simv Petvt, eslafkv-cvpkon ocet ot, a esvtes, momet plest enhomahtv hvlwat em vtotkv hvmken e hvcko vkvpervn *en* tacvtes. Vtotkv e hocef kv Malkvs tates.

11 Cem eslafkv-cvpkon e huten vpikvs: sesketv Cv'rke v'mvte es eskvranvko haks? Cesvs Petvn kicvtes.

12 Momof kvpetvne, *suletawvlke* etohkvlke hvmket, momen Cusvlke este-en-wiketv esyomat, Cesvs esahket, wunayakvtes,

13 Momet Anvse taten 'soh vpeyvtes, Kiefvse em mahet omekv, *Kiefvset* mv ohrolopen plest enhomahtv hvlwat omen.

14 Momen, Kiefvset, Este-hunvnwv hvmket este em ele tayet ome omecet, Cusvlken 'semvhayat omvtes.

15 Momen Simv Petvt Cesvs vcvkarvtes; momen en kerrepv etvt. Mv enkerrepv plest enhomahtv hvlwat kerre tates, momen Cesvs vpaket plest enhomahtv hvlwat en cuko-herv eceyvtes.

16 Momis Petvt fettvn vhauken vhuervtes, momen mv enkerrepv hvmkat plest enhomahtv hvlwat kerrat, ossvtes, momet hokte *mvnette* vhauke vhecican em punahyet, Petvn a ceyicvtes.

17 Momof mv hokte mvnette vhauke vhecicatet, Cemeu heyv hunvnwv en kerrepvlke *hvmkat* toyetskeko haks? Petvn kicvtes. *Mv* toyvks, makvtes.

18 Momen vtotkvlke momen este-en-wiketv, kvsvppet okv, torawvn eteeet, vsvpvklvtes, tvrraket: momen Petv mvn vpaket tarret, huervtes.

19 Momof plest enhomahtv hvlwat Cesvs, em mvhakvn, momet en kerrepvlken em vpohvtes.

20 Cesvs em vyoposket, Ekvnv kērkusen em punayvyvtes; senekake ofvn, momet cuko-vcakat ofvn, mv Cusvlke estofis nvkaftan, mvhayvye munkvts; momet ehkuse naken makvyvte sekos.

21 Estoman vm 'pohetske haks? vm vpohicakvten em 'pohvs, naken kicakvyvte; hecvs, nake makvyvte kerrakes, *kicvtes.*

22 Momen hiyome opunahyof, este-en-wiketv vnakv svpaklat hvmket enke-tvpeksen Cesvs es nafkvtes, Plest enhomahtv hvlwat momēn em vyoposketske haks? maket.

23 Cesvs em vyoposket, Holwvken opunayin omat, hol-

wakan akerkuecvs: momis heren omat, estoman cv nafketske haks? *kicvtes.*

24 Momen Anvset *Cesvs* wvnvken Kiefvse plest enhomahtv hvlwan ohtotet omvtes.

25 Momen Simv Petvt tarret, huervtes. Monkv Cemeu en kerrepvlke *hvmkat* toyetskeko haks? kicakvtes. Momen ehelaksecet, *Mv* toyvks, makvtes.

26 Plest enhomahtv hvlwat em vtotkvlke hvmket, e hvcko Petv en tacvte en naket omet, Vpvketsken cvpofuce ofv ce hecvkvt haks? kicvtes.

27 Monkv Petv hvtvm ehelaksecvtes; momen moman vpakusen tottoloset hakvtes.

28 Momof Kiefvse enkvpvken Cesvs fvcceckv-cukon'soh vpeyvtes; momen hvten tates; momen emetake fvcceckvcuko esceyekates, svholwvhokekot, momis ohhoyvnkv *hompetv* hompvkepvret.

29 Momekv Pilvtet osiyet, oh vyakvtes, momet, Vnrvpueckv estomen heyv este-hunvnwv vnrvpe es yicatske haks? makvtes.

30 Vhakv-kacv tokon omat, ye cen huericēkvnt os, em vyoposket kicakvtes.

31 Centake ehset, cem vhakv take vcvkvyen ohfvccecvks, Pilvtet kicakvtes. Momekv, Este eleceyvre vhakv tok's, Cusvlket kicakvtes:

32 Cesvs em opunvkv, elkv estomēn elvranat kerkuecet makat, esohfvckvren.

33 Momof Pilvtet fvcceckv-cukon hvtvm ceyet, Cesvs enhuehket, Cusvlke em Mekko toyetska? kicvtes

34 Heyv nake ceme mahusat maket oketske haks? monkat etimvt vc opunvyecet cem onahoye haks? Cesvs em vyoposket *kicvtes.*

35 Pilvte vyoposket, Cusvlke toyvya? Cem etvlwv,

momen plest en homvlhotvt ye ce huericaket os; naken estometska? kicvtes.

36 Cesvs vyoposket, Vm ohmekketv ekvnv cnake tokot omes. Vm ohmekketv ekvnv enaket on omat, vm vtotkvlke tepoyakēs, Cusvlket cv 'sekaren; momis hiyomat vm ohmekketv yvmv vtē tokot omes, kicvtes.

37 Momekv mekko toyetska? Pilvtet momof kicvtes. Cesvs vyoposket, Mekko toyvyat, maketskes; heyv 'svrahkvn cv heckvtet omes, momet heyv omecicen ekvnv vlvkvyvtet omes, mehenwv akerkuccaret. Mehenwv cnake vtekat vm opunvkv en hake vpohicet omes, makvtes.

38 Naket mehenwvt o haks? Pilvtet kicvtes. Momet heyv mahkof, hvtvm osiyet, Cusvlken oh ayet, Naket em mvtte tat eshecvkos, kicakvtes.

39 Momis es cem vpeyetvn ocatsket os, ohhoyvnkv omof hvmken cem enrecopvkaren. Momekv Cusvlke em Mekkon cem enrecopvkaren komatske haks? *kicvtes.*

40 Momof omvlkvt hvtvm huehkaket, Heyv hunvnwv tokon, momis Pvlapvsē, makakvtes. Momen Pvlapvse svpenkvlecvt omvtes.

SETENTVCKE 19.

Momekv momof Pilvtet, Cesvs ehset, tepkvtes.

2 Momen sūletawvlket, eto-fvske kvpotokvn hotanet ekvn em oh licakvtes, momet kapv okholatten vcceckakvtes.

3 Momet, Cusvlke em Mekko toyetskate! maket, e'nken es nvfkakvtes.

4 Momekv, Pilvte hvtvm aosiyet, Hecvks, a's cem ossvkis, nake em mvtte hvmkusis eshecvkat kerratskvren, kicakvtes.

5 Momof Cesvs, eto-fvske kvpotokvn es kvtopoyet,

momet kapv okholatten accet, aossvtes. Momen *Pilvtet* Este-hunvnwvn hecvks, kicakvtes.

6 Monkv plest enhomvhhotvt, momen este-en-wiketv hecakof, huehkaket, Etohweklepkvn svrvhvs, etohweklepkvn svrvhvs, makakvtes. Pilvtet, Centaket ehset, etohweklepkvn svrvhvks; vne em mvtten eshecvkot omekv, kicakvtes.

7 Cusvlket em vyoposkaket, Vhakvn ocēs, momen pum vhakv vcvkvyen ele tayet omes, Hesaketvmese E'ppuce e hayet omekv, *makakvtes.*

8 Momekv Pilvtet, mv opunvkvn pohof, svheremahen penkalvtes:

9 Momet, hvtvm fvcceckv-cukon cehyet, Estvmvn atetska? Cesvn kicvtes. Momis Cesvs em vyoposkekates.

10 Momekv Pilvtet, Vm punayetskeko haks? Etohweklepkvn 'sece 'rvhetv yekcetv ocit, ce'nrecopetv yekcetv ocvyat, kerretskeko haks? kicvtes.

11 Cesvs vyoposket, Vc vnrvpe yekcetv ocetskeko tayes, hvlwe vten ce'mhoyekon omat; monkv ce homv cv huericat svhere mahen naorket os, *makvtes.*

12 Momen mv vteken, Pilvtet enrecopetvn ohvtvlaken komvtes: momis Cusvlke huehkaket, Heyv hunvnwvn enrecopetsken omat, Sesv en hēsse toyetskekos; estimvt mekkon e hayat Sesv vnrvpet opunayet omekv, makakvtes.

13 Momekv mv opunvkvn pohof, Cesvs es ossvtes, momet fvcceckv ohliketvn oh likvtes, Cvto-pvtihocvte kihocan, momis Hepluvlke em punvkv Kvparvt's.

14 Momen ohhoyvnkv etetakueckvt omen, hvse-vkerkv esepakat mahe tates. Momen Pilvtet, Cem Mekkon hecvks! Cusvlken kicakvtes.

15 Momis huehkaket, Esvyepvs, esvyepvs, etohweklepkvn svrvhvs, etohweklepkvn svrvhvs. makakvtes. Pilvtet,

Cem Mekkon etohweklepkvn svrahvrari haks? kicakvtes. Plest enhomvhhotvt vyoposket, Mekko ocēkos, Sesvt *mv* tokon omat, *makakvtes.*

16 Momof em wikvtes, monkv, etohweklepkvn svrahkvren. Momen Cesvs ehset, 'svpeyvtes.

17 Momen osiyet, em etohweklepkvn karonet, Estekvfune kicetvn oh ayvtes, Hepluvlke em punvkv Kalkorvt's:

18 Mvn etohweklepkvn svrvhakvtes, momet etv hokkolet vpaken, hvmkevlket etempalvsen, momen Cesvs en nvrkvpvn.

19 Momen Pilvtet eshocefat hoccihcet, etohweklepkvn svlicvtes. Momen hoccat, CESVS NASVLVLKE, CUSVLKE EM MEKKO, *maket* omvtes.

20 Momekv heyv eshocefat Cusvlke sulket hecakvtes, Cesvs etohweklepkv svrahohat tvlofv em vwoluset omekv; momen Hepluvlke, Klekvlke, Lomvlke esyomat em punvkvn hoccet omvtes.

21 Momof Cusvlke, plest enhomvhhotvt, Cusvlke em Mekko makekon, momis, Cusvlke em Mekko toyis, makvtes, *maken* coyvs, Pilvten kicakvtes.

22 Pilvte vyoposket, Nake hoccicvyat hoccicit ohmis, *makvtes.*

23 Momof suletawvlket, Cesvs etohweklepkv svrvhahkof, em accvken cvwaket, tekvpvke osten hayakvtes, suletawv esvrahkvn tekvpvke hvmkevlken: momet kapvn *cvwakvtes;* momen kapv etehorkv sekot, onvpv hvmkv yeshvtapket tarket omvtes.

24 Momekv, Selahlecēkot, momis estimvt omvre eskerrvkeres, ete kicakvtes; Vm accvke etekvpicet, vn kapv estit omvre eskerrakvnkes, Cokv makat sohfvckvren. Momekv heyv nanvke *mahusan* suletawvlket momecakvtes.

25 Momen Cesvs e'cke, momen e'cke etecakkat, Mele

Tleofvse e *hiwv*, momen Mele Maktelv esyomat *Cesvs* em etohweklepkv tempen svpaklvtes.

26 Momekv Cesvs, e'cke momen enkerrepv Cesvs vnokecat v hueren hecof, Hoktē, ce'chuswvn hecvs! e'cken kicvtes.

27 Momof enkerrepvn, Ce'cken hecvs! kicvtes. Momen mv hvse-vkerkv vteken mv enkerrepvt evpayet, e *huten likvren* sayvtes.

28 Heyv eryupvn, Cesvs, nanvke omvlkv hiyomat esyukpokat kerrekv, Cv wvnhkes, makvtes, Cokat esfvckvren.

29 Momekv uetukse vcvnkv fvcket es likvtes; momen uepvton uetuksen fvcehcet, momet hesvpen oh licet, e cukwvn em vcelicakvtes.

30 Momekv Cesvs, uetukse en hecikof, Esyukpokes, makvtes: momet e'kvn potoyicet, puyvfekcvn wikvtes.

31 Cusvlket monkv, tetakueckvt omen, ena pvsatkat etohweklepkvn oh vtvrtake munkekaren, (mv fekvpkv nettv nettv rakket omekv,) ele kvcehken, *ena* vkuehoyvren Pilvten em 'pohakvtes.

32 Momof suletawvlke yihcet, cnhvteceskv *vtarkan* elen en kvcehyet, hvmkateu vpake etohweklepkv svrahkat *ele* en kvceyakvtes.

33 Momis Cesvs en yicen, entis clepvtet on hecakof, elen en kvceyvkekates.

34 Momis suletawv hvmket cufunfvsken envcen 'sen sekeyvtes, momen moman vpaken uewv catv esyomet a fihnvtes.

35 Momen mv hecvte ohkerkueces, momen em ohkerkueckv mehenwe tes; momen mehenwvn opunayat kerret omes, vkvsamatskvren.

36 E fune hvmkusis kvckekares, Cokv makat, esohfvckvren, heyv nanvken momechoyvtet okv.

37 Momen, Mv sekeyakan hecvkvres, maket, hvtvm etvt coket omes.

38 Heyv 'renyupvn, Cose Alemetvlket, Cesvs enkerrepvt omen, momis ehken, Cusvlke em penkalat omecicen, Cesvs e'na vkueyvret Pilvten em 'pohvtes; momen Pilvtet *em* vkvsamvtes. Momekv vlahket, Cesvs e'nan 'sayvtes.

39 Momen Nekotemvseu, (mv enhvteceskv nere Cesvs em vlakvtet,) smvnv, alo tohkvlke vtarkv cukpe hvmkat mahen 'svlakvtes.

40 Momekv Cesvs e'nan esaket, hvnvwelv tvrken, esfvmecickv vpvken es vpvllvyakvtes, Cusvlke en herickv vcvkvyen.

41 Momen etohweklepkv svrahkan cvpofuce tates, momen cvpofuce ofvn sepvlkv mucvse este wvkechoyvte sekot ocvtes.

42 Momekv mvn Cesvs wvkecakvtes, Cusvlke *e* etetakueckv *nettvt* em ocet on, momen sepvlkv vwoluset omekv.

SETENTVCKE 20.

Nettvcakuce nettv enhvteceskvn, hvtem, yomuckuse emunken, Mele Maktelv sepvlkvn vlaket, cvto sepvlkv vkueyihocen hecvtes.

2 Monkv letket, Simv Petvn, momet enkerrepv etv, Cesvs vnokecan em vlaket, Pucasen sepvlkvn aossicet vkueyihoces, momet estvmvn wvkechoyat kerrēkos, kicakvtes.

3 Momekv Petvt enkerrepv hvmkeu tepaket wolket, sepvlkvn vlahokvtes.

4 Momof hokkolvt etepvket tokorken, enkerrepv hvmkat, Petv letkat emuntalet, en homvn sepvlkvn 'rorvtes.

5 Momet, ohcunehket, hvnvwelv tvrke accvke tvk kaken hecvtes, momis ceyekates.

6 Momof Simv Petvt vcvkayet, vlakvtes, momet sepvlkvn cehyet, hvnvwelv tvrke accvke tvk kaken hecvtes.

7 Momet, enockuce ekv vpvllakvte hvnvwelv tvrke accvke vpakekot, momis tulpuket entvlket etin kaken *hecvtes.*

8 Momekv momof mv enkerrepv hvmkat, mv tate sepvlkv 'rorat, ecehyet, hecvtes, momet vkvsamvtes.

9 Cokv, Pvsatkan a en kvwvpkvranet os, makat hvte kerrvkekokv.

10 Momof enkerrepvlket hvtvm e hute taken vhoyvtes.

11 Momis Melet hvkihket, sepvlkvn fettvn v huervtes; momet hvkihkof, ohcunehket, sepvlkv ofvn *vfvnnakvtes,*

12 Momet encelvlke hokkolet, hvtkc accvket, Cesvs e'na wakkvten kaken, hvmket ekv likvten liken, hvmkatet ele kakvten liken hecvtes.

13 Momen, Hoktē, Estomen hvkihketska? kicaken, Cv Pucasen vkueyihocen, estvmvn wvkechoyaten kerrvkat omecices, kicakvtes.

14 Momen hiyomen opunahyof, fulotkat, Cesvs hueren hecvtes, momis Cesvs tat kerrekates.

15 Hoktē, estomen hvkihketska? Estimvn hopoyetska? Cesvs kicen; emet, Cvpofuce vfastv tes, komet, Pucasē, cemet etimvn 'sayetskvten omat, estvmvn wvkecetskat, vm onayetsken, vkueyares, kicvtes.

16 Cesvs, Melē, kicen, a oh fulotiket, Laponi, kicvtes, mvt Mvhayv maketvt's.

17 Cv celahyetskvs, hvte Cv'rke vkvwvpkvkot emunkekv; momis vm etecakketvlken oh vyvs, momet Cv'rken, Ce'rke take, momet vn Hesaketvmesen, cen Hesaketvmese take vkvwvpkvyan, em onvyvks.

18 Mele Maktelv vlaket, Pucasen hecvyis, momen heyv nanvken es cv tempunayis, en kerrepvlken kicakvtes.

19 Momen mv nettv otvwvn, nettvcakuce *nettv* enhv-

teceskvt omen, yafkof, enkerrepvlke, Cusvlke em penkvlvket, vhauke vkhothoken, nvkaften, Cesvs vlakvtes, momet, nvrkvpvn hueret, Herkvt cem ocvkekvs, kicakvtes.

20 Momet, hiyomen punahyof, enken, e'nvcen tepaket hecvkuecvtes. Momekv enkerrepvlket, Pucasen hecakan, afvckakvtes.

21 Momof hvtvm, Herkvt cem ocvkekvs: *Cv*'rke vc vtotvte etvpomen ece 'totvkis, Cesvs kicakvtes.

22 Momet heyv mahkof, oh hesaket, Puyvfekcv Vcakat cen heckvkekvs, kicakvtes.

23 Estimv en naorketv es em wikatskat, es em wikaket omes, momet estimv en *naorketv* vfekhonnicatskat, vfekhonnaket omes.

24 Momis Tamvse, Tetemvse kihocat, pale hokkolohkakat hvmkatet vpvkvkekon, Cesvs vlaket omvtes.

25 Momekv enkerrepvlke vpvltaket, Pucasen heceyvnks, kicakvtes. Momis, E'nken vcopv svrahkvten hecit, vcopv svrahkvten cv'nkewesakvn vpikvkon omat, momet e'nvcen cv'nken vpikvkon omat, vkvsahmvkos, Tamvset kicakvtes.

26 Momen nettv cenvpake renyupvn hvtvm enkerrepvlket ofvn vpoken, Tamvseu vpvkakvtes: Cesvs vlaket, vhauke vkhothokepen, nvrkvpvn hueret, Herkvt cem ocvkekvs, makvtes.

27 Momet Tamvsen, Ce'nkewesakvn rvtosecet, cv'nken hecvkvs: momet, ce'nken rvtosecet, cv'nvcen vpikvs: momet vkvsvmkv ocekot huyiretskvs, momis vkvsvmet, kicvtes.

28 Momen Tamvse em vyoposket, Cv Pucase, momet vn Hesaketvmesē, kicvtes.

29 Tamvsē, cv hecetskekv, vkvsahmetskes: hecvkekis, vkvsvmakvte en herakes, Cesvs kicvtes.

30 Momen mehenwvn, nakeskerkv etv sulke, heyv nak-

cokv ofv hoccvkekat, Cesvs momecakvtes, en kerrepvlke en renakv ehomvn.

31 Momis, Cesvs, Klist tot, Hesaketvmese E'ppuce tat vkvsvmatskvren, momet vkvsamet, e hocefkv eteropotten hesaketv ocatskvren, heyv nanvke coket os.

SETENTVCKE 21.

Heyv nanvke renyupv, Cesvs hvtvm enkerrepvlken em e heckuecvtes, vkhvse Tipelevs *hocefkan:* momet hiyomēn em *e* heckuecvtes.

2 Simv Petvt, Tamvse Tetemvse hocefkat, Neranevl, Kalvle *ekvnv*, Kenv *tvlofv* aossat, Sepete e'*ppuce take*, momen en kerrepvlke etv hokkole etohkvlkvtes.

3 Momen Simv Petvt, Rvropokvn ayis, kicaken, Pumeu ece 'cvkvpēyēs, kicakvtes Asosiyet, lvpken perro-cukon resceyvtes; momet mv neren naken esvkekates.

4 Momen hvyvtikof, Cesvs lvpvtken huervtes: momis enkerrepvlke Cesvs tat kerrvkekates.

5 Momof, Hopuetakē, hompetvn ocatske haks? kicaken, Monkos, em vyoposket kicakvtes.

6 Momen, Perro-cuko em vkvpervn hoyv vk wikvks, momet eshecatskvres, kicakvtes. Momekv vk wikakvtes, momet momof, rvro sulke mahat omecicen, asossiceko tayvtes.

7 Momekv enkerrepv Cesvs vnokecat, Pucase tes, Petvn kicvtes. Momen Petvt Pucaset omaten pohof, (enatvlket omekv,) rvro-poyv en kapvn vciyet, e wvnahket, vkhvsen e vk wikvtes.

8 Momis enkerrepvlke vpvlwvt, perro-cuko cotken vtehket, es yicvtes; (lvpvtke en hopvyekot, kupetv cukpe hokkolvteke *en hopvyet* omekv,) hoyv rvron es vk sopotecakvtes.

9 Momet lvpvtken es yicat vpakusen, totkv-torawvn hecakvtes, rvrot oh ocen, momen tvklike.

10 Rvro hvte poyatskat es vwvkes, Cesvs kicakvtes.

11 *Momen* Simv Petvt ahyet, hoyv rvro rakrvke fvcken, lvpvtken 'res vcayvtes, cukpe hvmken pale cahkepen tutcenohkaken: momen, en sulke momis, hoyv vhopvnkekates.

12 Ahwet, hompvks, Cesvs kicakvtes. Momen enkerrepvlke hvmkis, Esti toyetska? kice em 'pohetvn eyacvkekates, Pucaset on kerrakekv.

13 Momof Cesvs vlaket, tvkliken ehset, e'makvtes, rvro matvpomen.

14 Momen Cesvs pvsatkat a en kvwvpkvte renyupv enkerrepvlke em e heckuecat, heyvt 'svtutcenat tes.

15 Momekv hompahkof, Simv, Convse e'*ppucē*, Heyv 'sen hoyvnen vc vnokecetske haks? Cesvs Simv Petvn kicen, Petvt, Henka, Pucasē, ece 'nokecvyat kerretskes, kicvtes. Vn yvpefikucen hompvkuecvs, Cesvs kicvtes.

16 Hvtvm svhokkolvn, Simv, Convse e'*ppucē*, vc vnokecetske haks? kicen, Henka, Pucasē, ece 'nokecvyat kerretskes, kicvtes. Vn yvpefikvn hompvkuecvs, *Cesvs* kicvtes.

17 Svtutcenvn, Simv, Convse e'*ppucē*, vc vnokecetske haks? kicen, Petvt, Vc vnokecetske haks? svtutcenvn kicekv, e feke en nokket, Pucasē, nak omvlkvn kerretskes; ece 'nokecvyat kerrusetskes, kicvtes. Cesvs kicvtes, Vn yvpefikvn hompvkuecvs.

18 Mehenwvn, mehenwvn ce kicis, Ce mvnettusof, e wvnaket, estvmvn kometskat yvkapetskvtes; momis ece 'cule hakof, ce'nken rvtosecetsken, *este* etvt ce wvnayvres, momet estvmvn kometskekat *sece* 'yvres.

19 Elkv estomēn Hesaketvmese 'svrakkuecvranat oket,

heyvn makvtes. Momen hiyomen opunahyof, Vc vcvkvyvs, kicvtes.

20 Momof Petvt afolotkat, mv enkerrepv Cesvs vnokecat, mv, hompakof, Cesvs e hokpen vccaket, Pucasē, mv ce wiyyat, estit o haks? makvte, vcvkayen hecvtes,

21 Monkv Petvt mvn hecet, Pucasē, momen heyv estehunvnwv naken *estomvr* haks? Cesvn kicvtes.

22 Fekhonne munken vlvkaret komin omat, mvt cem estoma? cemet vc vcvkvyvs, Cesvs kicvtes.

23 Momekv heyv opunvkv, Mv enkerrepv elekares, makat, etecakkvte em etenrvwvn pohkvtes. Momis Cesvs, Elekares, makekot, momis, Fekhonne munken vlvkaret komin omat, mvt cem estoma? makvtes.

24 Heyvt mv enkerrepv tes, heyv nanvken kerkuecet, heyv nanvken hoccicat; momen em ohkerkueckv mehenwet on kerrēs.

25 Momen nanvke etv sulket ocakes, Cesvs momecakvtet, momat, momecakvte vtekat cohoyen omat, nakcokv cohoyat ekvnv tis facke hoyvne tayes, komis. Emen.

VPASTELVLKE EM FULLETV.

SETENTVCKE 1.

Reafelvs toyetskat, enhomv cokv hayvyvtet os, Cesvs vlicehce nake momecvte, momet estemvhayvte omvlkv ohfvccvn,

2 Nettv Puyvfekcv Vcakat eteropotten vpastelvlke enhopoyvtet, vhakv e'hmet, kvwvpkvte eroren:

3 Estemerike enyupv, wenaket, eskerkv kerkakuse sulke etehoyvnen em e heckuecaket, nettv pale osten hecaken, Hesaketvmese em ohmekketv ohfvccv nanvke ocakan opunvyecvtes

4 Vpvken etenvkaftof, Celuslvmen enkvpvkekot, momis Erke temfaccvten mehakvkvren kicvtes, Mvn vnet *cem onayvkin* pohatskvtet os, *makvtes.*

5 Mehenwvn Cane uewvn es paptiset omvtes: momis centake tat, nettv sulke hoyvnekon, Puyvfekcv Vcakan es paptiskatskvres, kicvtes.

6 Monkv etohkvlikof, Pucasē, mucv hiyomat ohmekketv Eslevl ohfulecicetskvr haks? maket em 'pohakvtes.

7 Momen, Estofvn monkat oketv Erke eme en yekce ofv vtehat kerratskvre cenake take tokot os;

8 Momis Puyvfekcv Vcakat ec oh vlvhkvke min yekcetv cen heckvkvres; momet centaket Celuslvmen Cutcv omvlkvn, momet Semelevn, momet ekvnv hopvye mahat vteken vc ohkerkuecvlke toyatskvres, kicakvtes.

9 Momen heyv nanvken opunahyof, hecaken, vkvwvpkvtes; momet vholocet ehset, en renakvn 'sem vrvnvyakvtes.

10 Momen ayepen, hvlwe-fvccvn hericet vhecakof, hecvs, hunvntake hokkolet, em accvke hvthvket, etempen sehokvtes;

11 Momet, Kalvle hunvntake toyatskat, estoman hvlwen vhecaket svpaklatske haks? Heyv Cesvs, hvlwen a eshoyat, hvlwe receye hecatskat, matvpomet nvlvkvres, makakvtes.

12 Momof ekvnhvlwe Olefv kicetvn enkvpaket, Celuslvmen oh fulecvtes, mv Celuslvme em vwole fekvpkvnettv *nettv* hvmke vyetv tes.

13 Momet mvn ye 'secehyof, ohonvpv nvthofvn ohcemecvtes; mvn Petv, Cems, Cane, Vntolu, Felvpe, Tamvse, Paralome, Maro, Cems Alfevs e'*ppuce*, Simv Selotes, Cutvse Cems e'*tecakkvte* esyomat fekhonnakvtes.

14 Heyv omvlkvt hoktvken, momet Mele, Cesvs e'cken, momet Cesvs etecakkakan esyomvket mekusvpkv momet enkusvpetv ofvn em vkerrickv hvmkusen vpeye mahvtes.

15 Momen mv nettv omof, (etohkvlkat e hocefhokv cukpe hvmken pale hokkolvteket omen,) Petvc enkerrepvlke en nvrkvpvn ahuyiret, makvtes,

16 Hunvntake tecakkeyvte toyatskat, Hoccat, Puyvfekcv Vcakat Tewe e cukwv eteropotte Cutvse, Cesvs esakat em fvyatv hakvte, homv opunvyece kerkuecvtet sohfvckvranet omvtes.

17 Es epu 'honkvtket omet, heyv vtotketv epu"pvken en hecket omvtet okv.

18 Momet, heyv hunvnwv holwvyeckv es en feketvn cvpofvn es nesvtes, momet hakcelopotket lvtiken, nvrkvpvt etetvkociken, e fekce omvlkvt esossvtes.

19 Momen Celusivme vpokat omvlkvt en kerkvke tates;

momat mv cvpofv eme em punvkv tat Eseltemv kicaket omes, mvt, Catv cvpofv, maketvt omes.

20 En liketvt tvlvhassekvs, momen mvn este estomet lihkates; momen, Em wiketv *este* etvt esckvs, maket, Sams cokv ofvn hoccet omēkv.

21 Monkv Cesvs pu homv eceye aosse *arof*, Cane paptisvte vlicehce aye nettv Cesvs a pum eshoyvte rorat vteken,

22 Heyv hunvntake epu 'pake emunkv tatet hvmket, em wiketvn hayet, epu 'paket Cesvs raenkvwvpketv akerrv hakvranet os.

23 Momen hokkolen, Cose, Pasepvs kicetvn, mv hocefkv mahhe Cvstvs taten, Merivs tepaken asehoyakvtes.

24, 25 Momet, Pucasē, *este* omvlkv c feke ohkerrv toyetskat, heyv vtotketv momet vpastelvlke em wiketv, Cutvse, liketv enaken ayepvret, naoriket a lvtkvtet, heyv hokkolat estomat en heckvren enhopoyetskvte tat kerkuecvs, maket emekusvpakvtes.

26 Momen eskerretvn hayaken, eskerretv Merivsen oh latkvtes; momen vpastelvlke pale hvmkontvlakan es vhonkatkvtes.

SETENTVCKE 2.

Momen Pentekast nettv mahusat orof, omvlkvt em vkerrickv hvmkusen etohkvlket vpokvtes.

2 Momen vyvkhvmkusen hvlwe vtet hotvle yekce, pvfne en hake omēt mv cuko vpokat omvlkvn fvcecvtes.

3 Momen tulaswv eteyakyvpe totkv omēt heckaket, setetayen oh vpokvtes.

4 Momen omvlkvt Puyvfekcv Vcakat fvcfaket, Puyvfekcvt opunaye tayan e'makat vcvkvyen tulaswv etv es opunvyetvn vlicecakvtes.

5 Momen Cusvlke hunvntake mekusapvlke sutv elecv etvlwv like tayat asossevlket Celuslvmen vpoke tates.

6 Monkv heyv *nake* hvmkvn pohkof, este sulsoket etohkvlkaket, em estomahakvtes, este omvlkvt em punvkvn 'sopunahoyen pohakekv.

7 Momen omvlkvt en kerkvkekot, em estomahaket, etekicakvtes; Hecvkes, heyv opunahoyat omvlkvt Kalvlvlket omvkeko haks?

8 Momat estomen pum punvkv, mv ofv pu heckvten, opunahoyen pohēt ome haks?

9 Parenvlke, Metvlke, Elemitvlke, momet Mesopotemev, Cutev, Kapvtosev, Pantvs, Esev,

10 Flecev, Pamfelev, Ecepse, momet Lepev ekvnv Silene vwolakan vpokat, Lome tvleporvlkeu, Cusvlke momet vkvsamvlke hahoyvte,

11 Kletvlke momet Elepvlke *toyeyat*, Hesaketvmese em vtotketv estomahakat pum punvkvn es opunahoyen pohēs.

12 Momen omvlkvt, em estomahaket, momet en kerkvkekot, Heyv nak eston ome haks? etekicakvtes.

13 Vpvlwvt nakhayekot, Heyv hunvntake pvrko-opuswv mucvset fvcfvket ot os, makakvtes.

14 Momis Petvt, pale-hvmkontvlakan vpaket hueret, yekcen opunayvtes, Cutev hunvntake toyatskat, momen Celuslvme vpokatskat omvlkvt, heyvt cen kerkvkekvs, momet vm opunvkvn vpohicvkes;

15 Heyv hacvkes, komatskat, monkot os, nettv hvsevkerkv svtutcenusat tok.

16 Momis owalv Coel opunayvte, heyvt mv tes;

17 Momen nettv respokake omof momēt ocvres, vm Puyvfekcv aossen enavpeswv omvlkvn a oh kvlares; momen ce'ppucc take, ce'chustvlke esyomat owalvkvres, momen cen hunvntake mvnettakat nanvke en heckuchocan hecvkvres, momen cen hunvntake vculakat vpueckvn vpuecvkvres;

18 Momen mv nettv omof vm vtotkvlke, momet vm vtotkv hoktvke tis vm Puyvfekcv aossen a oh kvlares; momen owalvkvres.

19 Momen hvlwe sutv ofv nake estomahaken, momet kvncvpv ckvnvu nanvke eskerkvn, catv, totkv momen ekkucen heckuecares.

20 Hvse yomucke haken, hvresse catv hakvres, Pucase en nettv rakke, hecke herat vlvkeko emunken.

21 Momen momet ocvres, estimvt o estomet Pucase e hocefkvn oh huehkat hesakvres, Hesaketvmeset maket os.

22 Eslevl hunvntake toyatskat, heyv opunvkvn pohvkes; Ceme tis kerratsket omen, Cesvs Nasvlvlke, hunvnwv ece 'pakvke Hesaketvmeset vtotketv yekevke, nak estomahvke, nanvke eskerkv esyomat eskerkuecvten, Hesaketvmeset eme eteropotte cem etenrvwv take momecvte,

23 Mvn, Hesaketvmese hvteta kerrvte, momet momvres komvte eteropotte wikvten, ehset, enke holwvyecvke es vtahret, elecatskemvts.

24 Mvn Hesaketvmese elkv en nokken enrecohpet, akvwapvtes; mvn es hvlvtket omeko tayet omekv.

25 Mv ohfvccvn Tewe makvte ocet omekv; Pucase vn renakv ehomv enhomvn hecvye munkv tates; cv nekeyihocekaren vm vkvpervn likekv;

26 Monkv cv feke 'safvcken, cv tulaswvu 'safackvnkes; momen ohvtvlakat cv 'na enhonrkv ofvn fekvpvres.

27 Vm puyvfekcv pvsatkat e huten wiketskekot, cenake Vcakat lekwetvn hecvren etektvnecetskekaret ok.

28 Hesaketv vyetvn vn kerkvkuecetskvtes; afvcketvn ce turofheckvn es cv fvcecotskvres, *maket.*

29 Hunvntake etecakkvte toyatskat, cuko-hvmecvlke em ckv Tewe etektvnkusen cem opunvyehcvkvres, elepet

on, herihocvtet on, en sepvlkvt epu 'paken mucv nettv oret omat.

30 Monkv owalvt omet, momet Hesaketvmeset setemfvccetv-vcakan 'setemfaccat, enavpeswv vcvkvyen etetackv em ette aossen em ohliketv oh likvranat Klist akvwvpvranen kerrekv;

31 Heyv hvtetvwvn hecet, Klist akvwvpketv opunvycect, eme em puyvfekcv pvsvtkat e huten wihokekon, em enavpeswv lekwetvn hecekates, maket okvtes.

32 Heyv Cesvs Hesaketvmese akvwvpvtet omes, omvlkeyat akerrvlket omen.

33 Monkv Hesaketvmese e'nkvperv hvlwecvtet, momet Erke etemfacce Puyvfekcv Vcakat en heckvtet, heyv hiyome hece, pohatskaten oh kalvtes.

34 Tewe hvlwe kvwvpkeko emunkelv, momis emet hvmmaket os; Cehofvt cv Pucasen, Vm vkvpervn liketske munken,

35 Cen horre ce 'leohhuerickvn hahyvrs, kicvtes.

36 Monkv Eslevl en cuko homecvlke omvlkvt mehenwvn kerrvkekvs, heyv Cesvs vtaratskvte mahusat, Klist momet Pucase tepaken Hesaketvmeset hayvtes.

37 Momen *heyvn* pohakof, e feken en sekehoye *ohmen*, Hunvntake tecakkeyvte toyatskat, naken estomvranē haks? Petvn momen vpastelvlke vpvlwvn kicakvtes.

38 Momof Petvt, Cem vkerrickvn eticvkes, momet huyiromvlkatskat naorketv ce'nkvpvkvkvren Cesvs Klist hocefkvn es paptiskvkes, momen Puyvfekcv Vcakat est'emhoye *tayat* cen heckvkvres.

39 Temfvccetv ceme cenaket on, cen hopuetake enaket momet hopvye vpokakateu omvlkv, estohmomuse Pucase pun Hesaketvmeset enhuehkvranat enaket omepekv, kicakvtes.

40 Momet ohvtvlakat opunvkv sulken 'sem vcahnet en

kerkuecakvtes, Heyv honvpse yenahakat enkvpvket e hesahuecvkes, maket.

41 Momof em opunvkv 'safvckvke eenakuecepat paptiskakvtes; momen mv nettv mahusat estempuyvfekcv cukperakko tutcenvteket ohvpvkakvtes.

42 Momet vpastelvlke em mvhakv, em etohkvlketv, tvklike kvlkv, mekusvpkv esyomat ofvn vpeye mähvtes.

43 Momen feksumketvt estempuyvfekcv omvlkvn oh vlakvtes; momen vpastelvlket nake estomahvken, momet nanvke eskerkvn momecakvtes.

44 Momen vkvsvmakat omvlkvt etohkvlket, nanvke omvlkvn tvleme *omen* etem ocakvtes;

45 Momet nakocakat nakuce tis wiyyaket, *este* omvlkvn en kvpicakvtes, enkusvpkakat vtekat vcvkvyen.

46 Momet nettv omvlkvn em vkerrickv hvmkusen cukovcakan fullet, ehuten tvkliken kalet, e feke em mehenwv momen afvcketv ofvn hompaket, vpeye mähvtes,

47 Hesaketvmese vkvsamet, este omvlkvt heromkv em ocaken. Momen Pucaset nettv omvlkvn hesahokvranan mekusvpkv-cukon ohvpvyvtes.

SETENTVCKE 3.

Momen mekusvpkv hvse-vkerkv omof, esostvpakat *tok*, Petv Cane tepakat cuko-vcakat vcemhokvtes.

2 Momen este-hunvnwv e'cke e nvrke ofv vteke yvkvpvte sekon 'svpehoyet, cuko-vcakat en tohopkvhauke Heruse kicetvn nettv lihkomvlkvn er wvkechoyet omvtes, cuko-vcakat esceyan heromkvn em 'pohepvren.

3 Mvt Petv Cane tepakat cuko-vcakan cukolvkvranen hecof, heromkvn em 'pohvtes.

4 Momen Petv hericet hecet, Canen tepaket, Ep oh hecvs, kicvtes.

5 Momen vketecvtes, Nak tis v'mvkvranes, komet.

6 Momen Petvt, Cvtokunaplane momet cvtokunaphvtke ocvkos; momis nake ocvyat ce'mis; Cesvs Klist Nasv lvlke e hocefkv ofvn ahuyiret, yykvpvs, kicvtes.

7 Momet enkvpervn en hvlahtet, akvwapvtes; momen moman vpakusen e'le e'letoktuswv esyomat en yekcakvtes.

8 Momen vyvkhvmkusen akvwvpiket huervtes; momet yvkapet, tasket momet Hesaketvmese vkvsamet, mvn vpahket, cukovcakan eceyvtes.

9 Momen yvkape Hesaketvmese vkvsamat este omvlkvt hecakvtes;

10 Momet mvt cuko-vcakat en tohopkvhauke Herusat heromkv vpohepe vlikvtet omen kerrakvtes; momet mv nake em momat vrallkvn tayen em estomahaket, feksumketv es fvcfvke tates.

11 Momen mv hunvnwv yvkvpekate en wicehocat Petv Canê tepakan hvlatof, este omvlkvt tayen em estomahaket mv sohvpettv Salomvn enake kicetvn etohkvlket oh pefatkvtes.

12 Momis *mvn* Petv hecat este em vyoposket, Eslevl hunvntake toyatskat, estoman estomahe es cem momvke haks? monkat estoman, pun yekce momet pun heretv tis eteropotte yv este es yvkvpeceye omecet, hericet pu hecatske haks?

13 Eplehame, Iseke, Cekvpe esyomat en Hesaketvmese, momet pu'rkvlke en Hesaketvmese E'ppnce Cesvs vrakkuecvtes; mvn est' em wihket, Pilvte ehomv em ehelaksecatskemvts, enrecopetvn ohyekcet omof.

14 Momis centat Mv Vcake momet Fvccat ohlakset estelecv *min* ce'mhoyvkvren vpohatskemvts;

15 Momet hesaketv e Pucasen elecatskemvts; mvn Hesaketvmeset pvsvtkvten enkvpvken akvwapvtet os, pumet a en kerrvlket omen.

16 Momen eme e hocefkvt, *mv* e hocefkv ohvkvsvmkv eteropotten, heyv hunvnwv, hece kerratskat, yekcen hayet os; momes, eme etehoyvne vkvsvmkv ocat omvlkatskat ce homv take heyv etemvpoketv esfvckan e'met os.

17 Momen hiyomat, tecakkeyvte toyatskat, kerratskekat omecicen omatskvten kerris, es cem evpayvlken *kerrekot momecakvnke* etvpomēn.

18 Momis mv nanvke ehomv etvwv em owalvlke omvlkv e cukwv eteropotte, Cesvs estemerkvres, Hesaketvmese make kerkuecvtet, hiyomen sohfvcecvtet os.

19 Monkv cem vkerrickvn eticet rafulecvkes, mahlvpvtketv oketv Pucase ehomv akvpvket vlaken,

20 Cesvs Klist enhomv es cem erkenvkhoyvten atohten, cen holwvyeckv take vsholvren;

21 Mv *Cesvs* hvlwet esepvranet os, oketv nak omvlkv mvherickv Hesaketvmese em owalvlke vcacakat omvlkv e cukwv eteropotte, ekvnv vlicecvte vteke opunvyecvte eroren.

22 Mehcnwusen Moses erkvlken em punayvtet omekv, Owalvn Pucase cen Hesaketvmeset ahuericvres, etecakkatskat etvwvn, vne omēn; mvt nakèt o vtekat omvlkvn ce kicvkat vpohicatskvres, kicet.

23 Momen momēt ocvres, puyvfekcv mv Owalv em vpohicekat vtekat *em* estvlke enkvpvken sumecihocvres.

24 Momēt os, momen owalvlke Samyvl *hueṛvte* vteke, momet renyupv vyecicat, mv opunahoyvte vtekat hiyōmēn heyv nettv hvte etvwvn onvyakvtet omes.

25 Owalvlke en hopuetake toyatskes, momet Hesaketvmese Eplehame em punayet, Ec ohhonvpse eteropotten tvlwvvlke ekvnv oh fullat omvlkvt ohmerkvkvres, makat, pu'rkvlke setemfvccetv hayvte en hopuetake toyatskes.

26 Centake taten Hesaketvmeset E'ppuce Cesvs akvwahpet, huyiromvlkatskan, cen naorketv take ce wike-

puecat eteropotten, ec ohmerrvkvren atotvtet os, kicakvtes.

SETENTVCKE 4.

Mɔmen esten em punvyakof, plestvlket, cukovcakat en kvpetvnet, Satusevlke esyomat oh yicvtes,

2 Este emvhayakat, momet Cesvs eteropotte pvsatkvte akvwvpkvkvranen eserkenvkakat svrahkvn efeknokhoket omet.

3 Momet enke taken oh ohcet, svlvfkuecakvtes, *vhecihocen* hvyvtkvren; yvfkepekv.

4 Mome estomis opunvkv pohakat sulket vkvsvmakvtes; momen este-hunvntake em vhonkvtkv cukpe-rakko cahkepat mahe tates.

5 Momen mome ocvtes erempvkse em evpayvlke, este vculvke, cokv-hayvlke,

6 Anvs plest enhomahtv, Kivfvs, Cane, Vleksantv esyomat, momen plest enhomahtv hvlwat en nakvlke en sulke estomuse *fullat* vtekat Celuslvmen nvkaftvtes.

7 Momet em etennvrkvpvn ye kahyof, Yekcetv estomen, monkat hocefkv estome eteropotten heyv momecet omatske haks? *makaket*, em 'pohakvtes.

8 Momof Petvt, Puyvfekcv Vcakat es fvcket, kicakvtes; Este em evpayvlke, momet Eslevl em vculvke toyatskat,

9 Este yekceko en lopihocat ohfvccvn, Nake omecicen en wiket ome haks? *maket*, mucv nettv ep ohvketehocen omat,

10 Omvlkatskat, momen Eslevl este omvlkvt, heyvt cen kerkvket omekvs, Cesvs Klist Nasvlvlke, mv vtare elecatskvte, Hesaketvmeset pvsatkvten a en kvwapvte, e hocefkv eteropotten, Cesvs *mahusat* eteropotten heyv este en wiket ce homv take hucret omes.

11 Cvto, Nake toks, komatskvtet, tohtarvlke toyatskat, heyvt mv tes, kvnvwv em ekv hakat.

12 Momet etv ofv tat vhesaketv sekot os, hocefkv vhesahokvraneyat, sutv elecv este vpvke estemhoyvte, etv sekot omekv.

13 Momen, Petv Cane tepakat en fekhvmketvn hecet, cokv kerrvkekot, momet nakkerrvkekot omen kerrakof, em estomahakvtes; momet Cesvs vpvkakvtet omaken kerrakvtes.

14 Momis mv este em wicehocat vpvkaket hueren hecakof, vnrvpuece nake makvkeko tayvtes.

15 Momis nvkvftetv wolket, etvn vhoyvren makahkof, etem punahoyaket,

16 Heyv este naken estomecvkvraneya? nake-eskerkv kerken momecakat Celuslvme vpokat omvlkvt en kerkvket omekv, momen pumeu, Monkot os, makēkō tayes.

17 Momis ohvtvlaken este em etenrvwv hvmecicekaren yekcen opunvkvn es penkvlvkuecvkeres, svnvcomv este estomen heyv hocefkv ofv 'sem punayvkekaren, makakvtes.

18 Momen enhuchkakvtes, momet Cesvs hocefkv ofv vhvmkvn opunayet, monkat mvhayet omvkekaren yekcetv 'sem punayakvtes.

19 Momis Petv Cane tepakat em vyoposkaket, Hesaketvmese en renakv ehomvn centake mimvn Hesaketvmese 'semuntvlen cem vpohicvkeyat fvccvt on omat, cemet fvccecvkes, kicakvtes.

20 Pumet nake pohe heceyvte opunvyecēkare ep umekot omekv.

21 Monkv ohvtvlaken opunvkvn es penkvlvkuecahkof, estemerrvkuece tayat eshecvkekot, vhoyvre em etektvnecakvtes, este svrahkvn; mv nake mohme ocat svrahkvn *este* omvlkvt Hesaketvmesen vrakkuecaket omekv.

22 Mv este emwiceckv nake-eskerkv kerkat em momehocat em vculkv ohrolope pale ostat hoyvnet omekv.

23 Momen wihokat, em etohkvlketvn oh vhoyvtes, momet plest enhomvhhotv, este em vculvke esyomat nake kicakat omvlkvn kerkuecakvtes.

24 Momen mvn pohakof, em vkerrickv hvmkusen en hake Hesaketvmesen vkvwvpakvtes, hvmmaket; Pucase, Hesaketvmese, hvlwat tis, ekvnv tis, uehvtkv tis, momet nake vtehkakat omvlkvn hayvte *toyetskat*,

25 *Momet*, Tewe cem vtotkv e cukwv eteropotten, Estomen Centilvlket cvpvkhoken, tvlwvvlket nake ehvperkvken vkerricvke haks?

26 Ekvnv mekkvlke asvpvklen, evpayvlkeu, Pucasen vnrvpet, momet enake Klist vnrvpet etenvkaftvtes: maketskvte toyetskat;

27 Mehenwvn Helot, Pantevs Pilvte tepakat, Centilvlke Eslevlvlke vpvkvket Ce'ppuce vcake Cesvs, mv em vfeyetskvte, vnrvpet etenvkaftvtet omekv;

28 Ce'nke momet cem vkerrickvt nake momvres hvtetvwvn komakvte momecvkvret *etenvkaftet*.

29 Momen hiyomat, Pucasē, em opunvkv es penkvleckvn hecvs, momet ce'nken arvtosecetsken,

30 Cem vtotkvlke cem opunvkvn fekhvmketv omvlkvn 'sopunayet, nanvke eskerkv momet nake estomahvken Ce'ppuce vcake Cesvs e hocefkv eteropotten momecvkvren emvkvs.

31 Momen mekusvpakat hoyahnof, mv etohvtelokat nckeyvtes; momen omvlkvt Puyvfekcv Vcakat es fvcfvket, Hesaketvmese em opunvkvn fekhvmketvn es opunahoyvtes.

32 Momen vkvsamvlke sulkat e feke, em puyvfekcvu hvmkuse tates, momen este estomet, Nake ocvyat cvnake tes, makekates; momis nanvke omvlkvn tvleme omecakvtes.

33 Momen Pucase Cesvs Klist raenkvwvpketv vpastelvl-

ket yekcetv rakken 'sohkerkuecakvtes; momen heromkv rakket omvlkvn oh ocakvtes.

34 Momen mv vpvket nake enkusvpkat hvmkis sekates; ekvnv cuko tis ocakat estohmomusat wiyyaket, nanvke wihoyat enrahkvn esyicaket,

35 Vpastelvlke ele ehomv yvpoyakekv; momen este vtekat nake enkusvpkat vcvkvyen vwahholvtes.

36 Momen Coses, mv vpastelvlke Panepvs hocefakvte, (mv ohyvtekhoyat, Mahlvpvtketv e'ppuce maketvts,) Lcfitvlke, Siplvs tvlofvlket,

37 Ekvnvn ocet, *mvn* wiyyvtes, momet enrahkvn 'svlaket, vpastelvlke e'le ehomvn yvpoyvtes.

SETENTVCKE 5.

Momis este-hunvnwv hvmket, Anvnivs hocefket, e hiwv Svfilv etepvket nake ocakat wiyyakvtes;

2 Momet enrahkv akvpvken fekhonnicvtes, (e hiwvu en kerren,) momet akvpvken esvlahket, vpastelvlke e'le tempen yvpoyvtes.

3 Momis Petvt, Anvnivs toyetskat, estomen Setvnet, ekvnv enrahkv akvpvken fekhonnicet, Puyvfekcv Vcakat en laksetskvren ce fekcen fvcece haks? kicvtes.

4 Hvte oce munkof, cenake tokvt haks? momen neshohyof, cen yekce ofv tokvt haks? estomaten heyv naken ce feke ofvn hocacetske haks? este tokon, momis Hesaketvmesen en lakset ometskes.

5 Momen Anvnivs, heyv opunvkvn pohof, tvklvtiket, hesaketvn wikvtes. Momen heyv nanvke pohakat omvlkvn penkvlkv rakket oh vlakvtes.

6 Momen hunvntake mvnettakat asvpvkilet, vpvllahyet, momet esvpehyet er hericakvtes.

7 Momen mome ocvtes, hvse-vkerkv tutcenvtckat hoyahnof, e hiwvt, naken momehocat kerrekot, yeceyvtes.

8 Momen Vm onvyvs, hiyomusen ekvnvn wiyyatskvt haks? Petvt maket em vyoposkvtes. Momen, Momes, momuset *omvnks*, kicvtes.

9 Momis Petvt, Naket omecicen Pucase em Puyvfekevn eskerretvn temfvccatskvt haks? hecvs, ce 'he hericakat e'le. vhauken v *svpakles*, momet 'sec ossvkvres, kicvtes.

10 Momen moman vpakusen *Petv* e'le ehomvn tvklvtiket, hesaketvn wikvtes. Momen hunvntake mvnettakat esschyet, elepen hecakvtes; momet esossahket, e 'he tempen er hericakvtes.

11 Momen mekusvpkv-cuko omvlkvn, momen neyv nanvke pohakat vtekat penkvlkv rakket oh vlakvtes.

12 Momen vpastelvlke e'nke eteropotten nanvke-eskerkv momet nake estomahvke sulken momehocvtes, este em etenrvwvn; (momen Salomv en sohvpettvn omvlkvt em vkerrickv hvmkusen fullvtes.

13 Momen vpvltaket este estomis enhotet e ohvpvyekates; momis estet vrakkuecakvtes.

14 Momen vkvsamvlke, hunvntake hoktvkeu sulsoket ohvtvlaken Pucasen ohvpvkakvtes;)

15 Momat enokhokat tehoyvnkvn esyicet, topv topuce tis oh lumhicakvtes, Petv hoyanat em vpette tis este sasat oh vpettvren.

16 Momen hvtvm tvlofv *Celuslvme* afolotakat este asosset Celuslvmen yicakvtes, enokhokat, momet *este* puyvfekcv holwvhokat es naorkakat esyicet; momen omvlkvn em wicehocvtes.

17 Momof plest enhomahtv hvlwat, momet vpvkakat omvlkvt, (mvt Satusevlke em etohkvlketvt omet,) asvpvkilet, enhomeckv es fvcfahket,

18 E'nken vpastelvlken oh ocet, cuko-yekcv tvlemen vtehakvtes.

19 Momis neren Pucase em encel cuko-yekcv vhanken hvwehcet, esossihcet,

20 Vpehyet, cuko-vcakat ofvn svpaklet, heyv hesaketv opunvkv omvlkvn este 'monvyvks, kicvtes.

21 Momen pohakof, hvthvyvtkusen cuko-vcakan esceh-yet, estemvhayakvtes. Momis plest enhomahtv hvlwat momet vpvkakat yicof, nvkvftetvn, momet Eslevl en hopuetake em *vculvken* senetvlken *kihocat* omvlkvn nvkaftecaket, cuko yekcvn ohtotakvtes, mv *vpastelvlken* a'syihocvren.

22 Momis este-em-wiketv er yicakat, cuko-yekcv ofvn eshecvkekot, afulehcet, kerkuecaket,

23 Cuko-yekcv vcayece heren vkhotken, momet vhecicvlke fettvn vhauke ehomvn svpaklen hecet, momis hvweceyat, ofv estimvn hecēkis, makakvtes.

24 Momen plest enhomahtv hvlwat, cuko-vcakat en kvpetvne, plest enhomvhhotv esyomat heyv nanvken pohakof, nake hakvranat en kerkvkekates.

25 Momof este hvmket vlahket, Hecvkes, mv hunvntake cuko-yekcvn vtehatskvnke cuko-vcakat ofvn svpaklet, este emvhayaket os, maket em onvyakvtes.

26 Momen kvpetvne, este-em-wiketv esyomat vpeyet, sosssicakvtes, ohyekcicvkekot, esten em penkvlaket, Cvton es pu nvfkake wites, *komaket.*

27 Momet esyicaket, nvkvftetv ehomvn svpvklecakvtes; momet plest enhomahtv hvlwat em 'pohet,

28 Heyv hocefkv ofv mvhayetvn yekcen cem vseheyekvnka? momen hecvs, cem mvhakvn Celuslvmen es fvccatsket os, momet heyv este e catvn ep oh vlvkuecetvn komatsket os, kicakvtes.

29 Momof Petv, vpastelvlke *vpvlwv* esyomat em vyoposkaket, Este *em vpohiceko munket*, Hesaketvmese miu em vpohicvranevet os;

30 Pu'rkvlke en Hesaketvmeset, Cesvs, eto vtahre, elecatskvten akvwapvtet os.

31 Mvn Hesaketvmeset e'nkvpervn es hvlwecvtes, Evpayv momet Hesayecv *taranen*, vkerrickv-etickv momet holwvyeckv enkvpvketvn Eslevl emvren.

32 Momen heyv nanvke, pumet, Puyvfekcv Vcakat tis, Hesaketvmese em vpohicakat emvten, a en kerrvlke toyes, em onvyakvtes.

33 Mvn pohakof, *efeketake* etetacke *omen*, pvsvtetvn *komet* temopunvyecakvtes.

34 Momof nvkvftetv ofvn hvmket, Kemelevl hocefket, Falvsevlket, vhakv-mvhayvt, este omvlkvt vrakkuecaken, ahuyiret, Vpastelvlken sossihcet, estomusen fekhonnicvks, maket, *heyvn* kicakvtes.

35 Eslevl hunvntake toyatskat, e vketecvkes, heyv este hunvntake estomecvranatskat;

36 Heyv nettvt yiceko munkof, Rutvs, este tetaye e omecen, hunvntake em vhonkvtkv cukpe ostvteket oh vpvkakvtes; mvn elehocen, em vpohicakvte estomomusat omvlkvt vwahhet, seko hakvtet omekv.

37 Momen heyv hunvnwv renyupvn Cutvse, Kalvlvlket, este e hocefhokv escohoyvte nettv omof ahuyiret, este sulken e vcvkvpeyecicvtes; emeu elehohcen, em vpohicakvte estomomusat omvlkvt vwahvtet omekv.

38 Momen hiyomat ce kievkis, Heyv esten wihkatsken, fullekvs; heyv mvhakv, momet heyv vtotketv este avtet on omat, sumkvret ok;

39 Momis Hesaketvmese avtet on omat, sumecicatskeko tetayes; wikatskekon omat, Hesaketvmese etepoyatsken es ce kerhohyvke wites, kicakvtes.

40 Momen em vkvsvmakvtes; momet vpastelvlken enhuchkahket, rukafahket, Cesvs e hocefkv ofv opunvyetvn em vschakvtes; momet vpeyvre em etektvnecakvtes.

41 Momen nvkvftetvn enkvpahket, Cesvs e hocefkv svrahkvn vlesketv en hahoyvre heretv oricvken komhoyat svrahkvn afvckvket, vpeyvtes.

42 Momen nettv vtekat, cuko-ycakat momen cuko vtekat ofvn, Cesvs Klist es emvhayetvn, momen es erkenvketvn wikvkekates.

SETENTVCKE 6.

Mv nettv omof, enkerrepvlke sulke mahe hakof, Klekvlke asosset vnrvpe-opunvyeckvt kvwvpkvtes, Hepluvlken vnrvpet, nettv vtekat *heromkv* vfvstetv ofvn em oyevlken fvccvn em vfvstvkekat svrahkvn.

2 Momof pale hokkolohkakat enkerrepvlke sulkat cnhohiket, Hesaketvmese em opunvkvn wikēt, ohhompetvn vfvstvraneyat momvre here tokot os, kicakvtes.

3 Monkv tecakkeyvte toyatskat, ece 'pakvkat hunvntake kolvpake, here opunvyehocen, Puyvfekcv Vcakat hoporrenkvu es fvcfakan, heyv nakvfvstetvn ohvfvstvkueceyvren enhopoyvkes.

4 Momis pumet mekusvpkvn, momet opunvkv vfvstetvn e emeye emunkvres.

5 Momen mv opunvkv *este* sulkat omvlkvn afvcecihccn, Stefen, hunvnwv Puyvfekcv Vcakat vkvsvmkvu es fvckan, momet Felvpe, Plokolvs, Nikenv, Timvne, Pamenvs, momet Anteokvlke vkvsvmepuehocvte, Nekolas *hocefken*, enhopoyakvtes.

6 Mvn vpastelvlke ehomvn svpvklehcen, mekusvpahket, e'nken oh wvkecakvtes.

7 Momen Hesaketvmese em opunvkv ohvtvlaket ayen, enkerrepvlke em vhonkvtkv Celuslvmen tayen ohvtvlakvtes; momen plestvlke sulke mahet vkvsvmkvn em vkvsvmakvtes.

8 Momen Stefen, vkvsvmkv yekcetv tepakat es fvcket,

este em etenrvwvn nanvke eskerkv, momen vtotketv estomahaken momecvtes.

9 Momof senekake Lepvtinvlke enake kihocat ohvpvkakat vnvcomet, momet Silenvlke, Vleksantvlke, esyomat momet Selesev Esev tepakat asossat, asvpvkilet, Stefen vnrvpuecakvtes.

10 Momet hoporrenkv Puyvfekcv tepvke 'sopunayat vnrvpetv umvkeko tayusvtes.

11 Momof, Moses mome Hesaketvmese vtvkleckvn es opunayen pohes, este-hunvntake makaken emvkerret heckuecakvtes.

12 Momet esten, em vculvke, nakcokv-hayvlke esyomakan teyvmakvtes; momet oh yihcet, hvlahtet, nvkvftetvn esyicakvtes;

13 Momet akerrv laksvlke, Heyv este heyv tvlofv vcakat vhakv tepakat vtvkleckv opunvkv 'sopunayat wikeko emunkes:

14 Heyv Cesvs Nasvlvlke heyv tvlofvn sumecihcet, es pum vpeyetv Moses pu'mvte mvrahkuecvres, maken pohekv, makaken svpvklecakvtes.

15 Momen nvkvftetv ofv vpokat omvlkvt hericet hecaket, e turofv encel e turofv tis ome omen hecakvtes.

SETENTVCKE 7.

Momof plest enhomahtv hvlwat, Heyv nanvke momet o haks? makvtes.

2 Momen makvtes, Hunvntake, tecakkvyvte, erkvlke esyomatskat, pohvkes; Hesaketvmese vrakkat, Eplehame pu'rken, Mesopotemevn liken, Kelvn er likeko munken, em e heckuecvtes,

3 Momet, Cem etvlofvn osiyet, cen nakvlkeu enkvpvkvs, momet ekvnv cem onvyvranvyan a oh vtes, kicvtes.

4 Momen Kaltevlke em ekvnvn osiyet, Kelvn er likvtes;

momen, e'rke elehpof, *Hesaketvmeset* yv ekvnv vpokatskan oh cuneckuecvtes.

5 Momet mvn cotkusen emekot, e 'le oh huericetv tis pucasetvn e'mekates; mome estomis, emen momen erhonvpse yupv *yicvranat* pucasetvn emetvn temfaccvtes, hopuewv oceko *emunken.*

6 Momen Hesaketvmeset hiyomen em punayvtes, Ec ohhonvpse tvleporvlke em ekvnvn cuneckvlket omvres, momen svlvfkuehcet, meske cukpe ostat estemerrvkuecvkvres.

7 Momen etvlwv en svlvfkvkvranaten ohfvccecares; momen renyupv asosiyet, yvmv ekvnvn vm vtotkvkvres, Hesaketvmeset makvtes.

8 Momet svkvmsiskv setemfvccetvn e'mvtes; monkv *Eplehamet,* Iseken en heckuehohcen, nettv escenvpakan vkvmsisvtes; momen Iseket, Cekvpen *en heckuehohcen,* Cekvpet cuko-hvmecvlke em ekv pale hokkolohkakan *en heckuehocvtes.*

9 Momen cuko-hvmecvlke em ekv take *em* vleskahpet, Cosef Ecepse escehoyvren wiyyakvtes; momis Hesaketvmeset vpakvtes,

10 Momet estemerkv omvlkvn aossihcet, hoporrenkv heromkv tepakan Felo Ecepse em mekko ehomvn emvtes; momen Ecepsen en cuko omvlkvn ohfvnken huericvtes.

11 Momen elaukot momet estemerkv rakket Ecepse Kenvn tepakat em ekvnv omvlkvn oh vlakvtes; momen pu'rkvlke hompetvn eshecvkekates.

12 Momis Cekvpe Ecepsen teleko ocvcuken pohof, enhvteçskvn pu'rkvlken vtotvtes.

13 Momen svhokkolv vpeyan Cosef etecakkvten em e kerkuecvtes; momen Cosef en nakvlken Felon en kerkuehocvtes.

14 Momen Cosef vtohtet, e'rke Cekvpe enhuehkvtes,

en nakvlken omvlkvn, puyvfekcv pale kolvpakan cahkepohkaken.

15 Monkv Cekvpe Ecepsen vkhvtvpiket, elvtes, emet momen pu'rkvlken.

16 Momen Sekem *ekvnvn* 'sohvpehohyen, sepvlkv Eplehame Hemv, Sekem *erke*, eppucetaken en nesvte *ocat* ofvn wvkechoyvtes.

17 Momis Hesaketvmese Eplehame temfaccvte oketvt vwolicof, este Ecepse ofvn sulke hahket, ohvtvlaket vyecicet emunken,

18 Mekko etvt, Cosef kerrekot, akvwvpkvtes.

19 Mvtat pun nakvlken vkerrct, pu'rkvlken holwvken avfvstakvtes, én hopuetakuce hesahokekaren vpvlvtakat oren.

20 Mv omof Moses heckvtes, momen en heckv heruset omvtes: momen e'rke cuko ofvn vhecihocen hvse tutcenat orvtes.

21 Momen ossihohcof, Felo c'chustet eselhpet, e'chuswv mahusan omecet mahecvtes.

22 Momen Moses Ecepsvlke en nakkerretv omvlkv ofvn heren mvhahoyet omvtes, momet. momeckv opunvkv tepakat ofvn yekce mahet omvtes.

23 Momen ohrolope em pale ostat ore herof, etecakkakat Eslevl en hopuetaken en cukoperickv *kometvt* efeken en ceyvtes.

24 Momen hvmken fvcccken estemerrihocen hecof, emvnicvtes, momet mv en nokkihocan em en pvlecet, Ecepsvlken nafkvtes;

25 Momet, Etecakkakvyat Hesaketvmeset cv'nken sossvkuecvranat kerrakēs, komvtes; momis kerrvkekates.

26 Momen renhvyvtken, *etecakkvte* tepoyakof, em e heckuecvtes, momet, eten herkepueckvn komet, Hunvn-

take toyatskat, tecakkvte toyatskes, estoman eten nokkicatske haks? kicakvtes.

27 Momis em vwolicvn en nokkicat etvn vyecicvtes, Estimvt ep ohfvnke, momet ep ohfvccecv ce huericvt haks?

28 Pvksvnke Ecepsvlke elccetskvnke omēn cv 'lecetvn kometske haks? kicet.

29 Momen Moses yv opunvkvt omecicen letkvtes, momet Metevn ekvnvn tvleporv tates; mvn eppucetake hokkolen en heckuehocvtes.

30 Momen ohrolope pale ostat hoyahnof, Sinv ekvnhvlwe vnrvwvn Pucase em encel eto-pokhen totkv fenke ofvn em e heckuecvtes.

31 Momen Moses hecof, em estomahvtes, mv nak hecat; momet vketecetvn *kohmet* oh vwohicof, Pucase em opunvkv en haket em vlakvtes,

32 Ce'rkvlke en Hesaketvmese *toyit*, Eplehame en Hesaketvmese, Iseke en Hesaketvmese, momet Cekvpe en Hesaketvmese toyis, maket. Momof Moses fekeket, vketecetv umekates.

33 Momof Pucaset, Ce'le em estelepikvn tefvs; mv oh hueretskat ekvnv vcaket omekv.

34 Ecepsen vm estvlke em estemerkvn hecit, hecvyvtes, momet en hihketvn pohit, sossvkuecvranit ahvtvpkit omis. Momen hiyomat vtes, Ecepsen ece 'totares, kicvtes.

35 Heyv Moses, eyacvkekvnna, Estimvt ohfvnke momet ohfvccecv ce huericvt haks? kihocvte, mv mahusan Hesaketvmeset em encel eto-pohke ofv em e heckuecvte e'nke aetehoyvnen vtotvtes, ohfvnke momet sossicv *'turanen.*

36 Heyv estet, ohrolope pale ostat oren Ecepse ekvnv, uehvtkv Cate ofvn, momet vnrvwvn nake estomahvken, momet nanvke eskerkvn heckuecof, mvn-asossicvtes.

37 Heyvt mv Moses, Owalv vne omēn Pucase cen Hesaketvmese tecakkatskvte aossen ahuericvres, mvn 'mvpohicatskvres, Eslevl en hopuetaken kicakvte tes.

38 Mekusvpkv-cuko vnrvwv ocat ofvn *hueret*, encel Sinv ekvnhvlwe ofypv em punayat, momet pu'rkvlkeu vpakvte, momet opunvkv hesahoke pu'mvranat en heckvtet, heyvt mv tes.

39 Mvn pu'rkvlke, mvpohicetvn komvkekot, vhepvkakvtes; momet e feke ofvn Ecepsen hvtvm yohfulecet,

40 Elvn *em punayet*, Hesaketvmese pun hahicvs, pum vhomahtvkvren; heyv Moses, Ecepse ekvnv a 'sepu'ssicvnke, estvn estomat kerrēkok, kicakvtes.

41 Momet mv nettv omof wakucen hayaket, nake pvsvthoyvranan mv nakvhaken emakvtes, momet e'nke take em vtotketvn es afvckakvtes

42 Momof Hesaketvmeset folotiket, sutv ofv nanvke sulke *oce toyan* emekusvpvkvren wikakvtes, cokv owalvlke *hvmmaket* coyakvte vevkvyen, Eslevl en cuko toyatskat, ohrolope pale ostat oren nake pvsvthoyvranan, momet nake pvsvthoyan vnrvwvn v'matskvt haks?

43 Momen Molvk em escukohakv, momet cen hesaketvmese Lemfan en kococumpvn, nakvhake mekusvpvrane hayatskvte, esatskvtes, momen Papelvn rvsimvn secc'yvkares.

44 Pu'rkvlke vnrvwvn eskerkv escukohakvn ocakvtes; Moses em punayat mellvte etvpomen, vhake hecvte etvpomen hayvren.

45 *Momen* pu'rkvlke *Moses* enyupvn fullvtet, Caswe vpvkaket Centilvlke Hesaketvmeset pu'rkvlke ehomvn Tewe en nettv eroren vtohkvte nake epucasakvten esceyakvtes; mv *escuko hakvn* enheckaket *esceyakvtes.*

46 Tewet Hesaketvmese ehomvn heromkvn eshecvtes

momet Cekvpe en Hesaketvmese liketvn en heckuecetvn komvtes.

47 Momis Salomvt cukon en hayvtes.

48 Momis mv Hvlwe Mahat cuko este e'nke es hahoyvte likekot omes, owalv hvmmakat vcvkvyen,

49 Hvlwet vm ohliketvt *omet*, ekvnvt cv'le vm ohhuerickvt omes: cuko estomen vn hayvranatske haks? monkat estvn fekapvyat naket *o* haks?

50 Heyv nanvke omvlkvn cv'nket hahicvtet omeko haks? Pucase maket os.

51 Enokwv yekcvke, ce feke, momen hvcko ofv svkvmsiskatskvte seko toyatskat, Puyvfekcv Vcakat vnrapatske munkvt omes; ce'rkvlke *momecakvte* etvpomen cemcu *momecatskes*.

52 Owalvlke estoman ce'rkvlke assecvkekat haks? momet Fvccat vlvkvranat homv kerkuecakan pvsvtakvtes; mv ceme hiyomat wiyyvlke, momet elecvlke hakatskvtet.

53 Cemet, encelvlke wiyyakat vhakv *cen* heckvkvtet omis, vcayecatskekat.

54 Momen heyv nanvken pohakof, e feke oren warkvtes, momet e nuten oh etetekkakvtes.

55 Momis emet, Puyvfekcv Vcakat es fvcket, hvlwe vnvtaksvtes, momet, Hesaketvmese en rakken, momen Cesvs Hesaketvmese em vkvpervn hueren hecvtes,

56 Momet, Hecvkes, sutvt hauhahken, Este E'chuswv Hesaketvmese em vkvpervn hueren hecis, makvtes.

57 Momof huehketv yekcen huehhakvtes; momet e hvckon cekkottaket, em vkerrickv hvmkusen oh pefatkvtes;

58 Momet tvlofv ossicahket, cvton es vfvllakvtes, momen akerrvlket em accusvke este-hunvnwv mvnette, Sal hocefke, e'le tempen rvpoyakvtes.

59 Momen Stefen, *Hesaketvmesen* oh huehket, Pucase

Cesvs toyetskat, vm puyvfekcvn esvs, maken, cvton es vfvllakvtes.

60 Momen tvk tokkehket, yekcen huehket, Pucase toyetskat, heyv naorketv em en rvhecahketskvs, makvtes. Momet, heyvn mahkof, nocepvtes.

SETENTVCKE 8.

Momen em elkv Sal vkvsvme tates. Momen mv nettv omof, emekusvpkv-cuko Celuslvme likat *vtehkat* asseckv rakket em ocvtes: momen vpastelvlke tokvkekat omvlkvt Cutev Semelev tepakat em ekvntvckv hvmkvn vwahvtes.

2 Momen este-hunvntake fvccvket Stefen *hericvranet* sohvpeyvtes, momet waketv rakken oh hayakvtes.

3 Momis Sal emekusvpkv-cuko yvmahkuecvtes, cuko vtekat eceyet, hunvntake hoktvken esyomakat rasofothuecet, cuko yekcvn vtehakvtes.

4 Monkv mv vwahakat, opunvkvn erkenaket, hvmkvn vpeyvtes.

5 Momof Felvpe, Semelev tvlofvn vkhvtvpiket, Klist es em erkenvkakvtes.

6 Momen estet pohaket, nanvke eskerkv Felvpe momeeat hecakof, em vkerrickv hvmkusen mv nanvke opunayat em vpohicakvtes.

7 Puyvfekcv hvsvthvkeko sulken vtehkvte, yekcen huehkaket asossen, palse es enokhokat, yvkvpvkekateu sulken em wicecvtet ok.

8 Momen afvcketv rakket mv tvlofvn ocvtes.

9 Momis este-hunvnwv hvmket, Simv hocefket, enhomvn nake estomahakan mvkerret momecat, Semelevlke estomahes komvken hayakvtet, este rakke e omecet opunayat, likvtes.

10 Mvn omvlkvt, cotkus mahat tot, rakke mahan vteket,

em vpohicakvtes, Heyv hunvnwv Hesaketvmese en yekce rakkat tes, makaket.

11 Momet mvn em vpohicakvtes, hofunen emvkerretv vtotketv eteropotten estomahes komvken hayvkvtet omekv.

12 Momis Felvpe nake herake Hesaketvmese em ohmekketv, momen Cesvs Klist hocefkv ohfvccvn erkenakat vkvsvmakof, paptiskakvtes, hunvntake hoktvke esyomvken.

13 Momof Simv emeu vkvsamvtes, momet, paptiskof, Felvpen vpake munkvtes, momet nak estomahvken, momet nanvke eskerkv momccen hecet, em estomahvtes.

14 Momis-Semelev Hesaketvmese em opunvkvn cenakuecakvcuken vpastelvlke Celuslvme vpokat pohakof, Petvn Canen tepakan ohtotakvtes:

15 Mvt rvkhvtvphohkof, Puyvfekcv Vcakat en heckvkvren em emekusvpakvtes;

16 Estvmivlkis oh lvtkeko munket omen, Pucase Cesvs hocefkv es paptishoyat tvlkusekv.

17 Momof enken oh wvkhokicahken, Puyvfekcv Vcakat en heckakvtes.

18 Momen Simvt, vpastelvlke e'nke est' oh wvkecakan Puyvfekcv Vcakat en heckaken hecof, cvtokunawvn emetvn kicvtes,

19 Heyv yekcetv vneu v'mvkes, este estomen cv'nke oh wvkhokicvyat Puyvfekcv Vcakat en heckvkvren, maket.

20 Momis Petvt *okat*, Cen cvtokunawv ece 'paket sumkekvs, Hesaketvmese em estemkvn cvtokunawvn es nesvke tetayes, kometskekv.

21 Heyv nake ofvn nake hvmkusis, momet nake cotkusis ocetskekos, ce feket Hesaketvmese ehomvn fvccekot omekv.

22 Monkv heyv cen naorketvn ce feken es nokkicvs, momet, ce feke em vkerrickv cen kvpvyecice witvren, Hesaketvmesen emekusvpvs.

23 Kvlakcuwv en home, momet naorketv eswvnakv ofvn hucretskvcuken hecikv, kicvtes.

24 Momof Simv vyoposket, Centaket Pucasen vm emekusvpvks, yv nanvke opunvyecatskat hvmkusis vc oh vlvkekaren, kicvtes.

25 Momen mv este Pucase em opunvkvn kerkuecaket, erkenvkahkofvt, Celuslvmen yoh fulecet, Semelevlke em etvlofucvlke sulken opunvkv-hervn es erkenvkakvtes.

26 Momen Pucase em encel Felvpen em punayvtes, hvmmaket, Ahuervs, momet wahvlv fvccvn, mv vyetv Celuslvme vkhvtapke Kesv roran vyvs, mvt vnrvwv tes.

27 Momen ahuyiret, ayvtes, momen hecvs, hunvnwv, yunvke, Ereopvlket, yekcetv rakken ocet, Kantese Ereopvlke hokte mekko em elecvn hueret, mv en nakockv omvl vfastvt, emekusvpvranet Celuslvmen vlakvtet,

28 Rafulket, momet en calev ofvn likat, Esivs owalv *hoccicvten* ohonvyvtes.

29 Momof, Heyv calevn vwolicet, ohvpvkvs, Puyvfekcvt Felvpen kicvtes.

30 Momen Felvpe oh letiket, Esivs owalvn ohonayen pohvtes, momet, Nak ohonayetskat kerretske haks? kicvtes.

31 Momen, Estoman vc ume taye haks, hunvnwv hvmkvteket vm fvyatet omekon omat? makvtes. Momet Felvpe ohcemiket, en likepvren komvtes.

32 Nakcokv ofv opunvkv ohonayat, heyv tates, Yvpefikv omēn eleckvn sohvpehoyvtes, momet yvpefikuce en tonv ehomvn cvyayvke omēt e cukwvn hvwecekos.

33 En kvncvpueckv ofvn em ohfvcceckv em eshoyvtes,

momen en honvpsetv estimvt kerkuecvre te? en hesaketvn ekvnvn enkvpihocekv.

34 Momen yunvket em vyoposket, Cem 'pohis, estimvn opunvyecet owalv heyv maket *oke* haks? eme etvwvn, monkat este hunvnwv etvn *oke haks?* Felvpen kicvtes.

35 Momof Felvpe e cukwvn hvwehcet, mv Hoccat etan 'svlicecet, Cesvs 'sem erkenakvtes.

36 Momen *em* vyetv vhoyof, uewv ocen rorhoyvtes; momen yunvket, Hecvs, *heyvmvn* uewv *oces;* cv paptiskvre naket 'svn tacke haks? makvtes.

37 Momen Felvpet, Ce feke 'somvlkvn vkvsametsken omat, mometske tayes, kicvtes. Momen em vyoposket, Cesvs Klist Hesaketvmese E'ppucet on vkvsamis, makvtes.

38 Momen calevt huervren kicvtes; momen hokkolvt uewvn vk hvtvphokvtes, Felvpe yunvke tepakat; momen paptisvtes.

39 Momen uewv er a enkvpvkahkof, Pucase em Puyvfekevt Felvpen sayepvtes, momen yunvke svnvcomvn hecekates; momet em vyetv afvcket ayepvtes.

40 Momis Felvpe Esotvn hechoyvtes; momet tehoyanat, tvlofv omvlkvn em erkenaket emunket, Seselevn vlakvtes.

SETENTVCKE 9.

Momis Sal Pucase en kerrepvlke vnrvpen punvkv-espenkvleckvn momen pvsvtetv *eyackvn* es hesaket, plest enhomahtv hvlwan oh ayet,

2 Nakcokvn Temaskvs *tvlofv* senekake ocakan ohtotvkvranan em 'pohvtes, heyv vyetv hunvntake, hoktvkeu eshecaken omat, wvnawvken Celuslvmen svlvkvren.

3 Momet ayat Temaskvn vwolicvtes; momen vyvkhvmkusen hvyayvket hvlwe vtet vfolotet hvyvyakvtes.

4 Momen ekvnvn oh latkvtes, momet opunvkv, Sal, Sal, estoman vc assecetske haks? kicen pohvtes.

5 Momet, Puçase toyetskat, estimv toyetska? makvtes. Momen, Vnc, Cesvs, mv assécetskat toyis; nak fvsken ohrefketv cen yekcet *os*, Pucaset makvtes.

6 Momen fekeket, momet em estomahet, Pucase toyetskat, naken momecaren kometske haks? kicvtes. Momen Pucaset, Ahuyiret, tvlofvn eceyvs, momen nak' momecvranetskat *estet* cem onayvres, kicvtes.

7 Momen hunvntake vcvkfullat, en hake pohaket omis. esten hecvkekot, punayvkeko haket svpaklvtes.

8 Momen Sal ekvnv *oh wakkvte* ahuervtes; momen e turwv en hauhahkof, este hecekates; momis enken en hvlvtahket, Temaskvn svpeyvtes.

9 Momen nettv tutcenat hecckates, momet hompekot, eskekates.

10 Momen enkerrepvlke hvmket, Anvnivs hocefket, Temaskvn likvtes; momen mvn Pucaset, nakhecihocat ofvn, Anvnivs, kicvtes. Momen, Pucasē, hecvs vnet *likis*, makvtes.

11 Momen Pucaset, Ahuyiret, tehoyvnkv Lvpotke kihocan oh ayet, Tasvlke, Sal hocefkan, Cutvse en cuko ofvn 'rvpohvs, hecvs, emekusapekv;

12 Momet nakheckekat ofvn, este-hunvnwv, Anvnivs hocefket, accyet, hece hakvren e'nken oh wvkecen hehces, *kicvtes*.

13 Momen Anvnivs em vyoposket, Pucasē, heyv hunvnwv ohfvccv nak holwvhoke estvmahen ce mekusapvlke Celuslvme vpokat momecvten *este* sulke etehoyvnen pohvyvnks;

14 Momen heyvmvn plest enhomvhhotv a vten yekcetvn ocet os, ce hocefkv oh huchkakat omvlkvn wvnawicvret,

15 Momis Pucaset, Vyvs, mvt svtotketv enhopoyvyvte Centilvlke, mekkvlkeu, momet Eslevl en hopuetake ehomv cv hocefkv 'svrvranat omekv;

16 Nake rakrvke estvmahe cv hocefkv svrahkv estemerkvranan hecicaret ok, kicvtes.

17 Momen Anvnivs ahyet, cuko 'receyvtes; momet e'nken oh wvkhokieet, Tecakkeyvte Sal toyetskat, Pucase, Cesvs, atetske cem e heckuecvnke, vc vtotes, cen renakv cen heciket, Puyvfekcv Vcakat es fvcketskvren, kicvtes.

18 Momen moman vpakusen nakcelkv omēt e turwvn a em pvlatkvtes, momen momat vpakusen renakv en heciket, ahuyiren paptiskvtes.

19 Mohmen, hompetv en hecikof, yekce nakvtes. Momof Sal nettv vnvcomen enkerrepvlke vpakvtes, Temaskvn.

20 Momet senekake take ofvn, Klist Hesaketvmese E'ppuce tat em erkenakvtes.

21 Momis pohakat omvlkvt em estomahakvtes, momet, Heyv *este* Celuslvmen heyv hocefkv oh huehkakat sumhuecvnket, momet heyv esvrahkvn, wvnawvken plest enhomvhhotv 'sem vyvret yvmvn vlakot omekat haks? makakvtes.

22 Momis Sal en yekce em ohvtvlaket emunkvtes, momet heyvt Klist o herat kerkuecet, Cusvlke Temaskvn vpokakat cvyayvkuecvtes.

23 Momen nettv sulket sohfvcikof, Cusvlke elecetvn komet setempunahoyvtes.

24 Momis emehakakat Sal kerre tates. Momen nettv nere tepakvn elecetvn *komet*, tvlofv em vtohopke-rakko vhauken vhecicakvtes.

25 Momof neren enkerrepvlket ehset, svmpvn vpihket, tvlofv em vtohopke-rakko a's tvk hvtvpecicakvtes.

26 Momen Sal, Celuslvmen vlakof, enkerrepvlke vpvketvn komvtes; momen omvlkvt em penkvlvket, enkerrepvt omat vkvsvmvkekates.

27 Momis Panepvs evpahyet, vpastelvlke 'sém vlakvtes, momet, ayof, estomen Pucasen hecvte, momen em punayvten, momen fekhvmke heret Temaskvn Cesvs hocefkv erkenakvten en kerkuecakvtes.

28 Momen Celuslvmen, esceyet, asossat, vpvke tates.

29 Momet Pucase Cesvs hocefkv ofvn fekhvmke heret opunayvtes, momet Klekvlken setenrvpakvtes; momis elecetvn komet etefullakvtes.

30 Momen tecakkakat kerrahkof, Sesclev 'svk hvtvpehcet, Tasvs *tvlofvn* ohtotakvtes.

31 Momof Cutev, Kalvle Semelev esyomat hvmkvn mekusapvlket herkvn ocet, yekevkuehocvtes, momet Pucase em penkvlkv, momet Puyvfekev Vcakat mahlvpvtketv ofvn vpeyet, ohvtvlakvtes.

32 Momen mome ocvtes, Petv mv ekvnvn hvmecicet aret, mekusapvlke Letv vpokan, mvu vk hvtapkvtes.

33 Momen mvn hunvnwv hvmken, Enevs hocefke, palse es enokket ot, ohrolope cenvpaken en topv ohwakkvten hecvtes.

34 Momen Petvt, Enevs toyetskat, Cesvs Klist cvfeknen ce hayes; ahuyiret, cem pvtakvn pvticvs, kicvtes. Momen vyvkhvmkusen ahuervtes.

35 Momen *este* Letvn momet Selvn vpokat omvlkvt hecaket, Pucasen oh fulotecvtes.

36 Momen enkerrepv Taperv hocefket, mv oh yvteketv Takvs kihocat, Capvn likvtes; heyv hokte vtotketv herakat, momet merkv vtotketv momecat es fvcket omvtes.

37 Momen mome ocvtes, mv nettv omof, enokiket, elvtes; momen vklopecahkof, ohonvpv nvthofvn wvkecakvtes.

38 Momen Letv Capv vwolicet omen, enkerrepvlke Petvt mvn likvcuken pohaket, hunvntake hokkolen ohtotakvtes, oh vtetv vcewicekaren *en* komaket.

39 Momen Petv ahuyiret, vcvkayvtes, momen, erohrof, ohonvpv nvthofvn es oh 'cemecakvtes; momen oyevlke omvlkvt hvkihhoket, vnakvn svpaklvtes, kapv accvke tis Takvs, vpake munkof, hahicvten hecicaket.

40 Momis l'etv omvlkvn sossicet, tvk tokkehket, emekusapvtes, momet enan oh fulotket, Taperv toyetskat, ahuervs, kicvtes. Momen e turwv arvmricvtes, momet Petvn hecof, alikvtes.

41 Momen enken a em wiyiyet, akvwapvtes; momet mekusapvlke oyevlke esyoman enhohiket, wenaken heccpuecvtes.

42 Momen Capv hvmkvn kerkvtes; momen sulket Pucasen oh vkvsvmakvtes.

43 Momen mome ocvtes, nettv sulken Capvn, Simv nakhvrpe-catecvn en fekhonnepvtes.

SETENTVCKE 10.

Este hvmket, Kvnelevs hocefket, sentulev, metohkvlketv Etvlvlke kihocat *en kvpetv:vlke* hvmkat,

2 *Humvnwv* fvccet, momet en cuko 'somvlkvt Hesaketvmese em penkvlvket, heromkv sulken estemet, momet estofis Hesaketvmese emekusapat, Sesvlevn likvtes.

3 Nettv hvse-vkerkv esostvpakvtekat nake heckekat ofvn Hesaketvmese em encelvlke hvmket, Kvnelevs toyetskat, kicet, a en ceyen heckusen hecvtes.

4 Momet mvn hecof, penkvle tates, momet, Pucase toyetskat, naket o haks? kicvtes. Momen, Cem mekusvpkv, momet cen heromkv Hesaketvmese ehomv esvkerrickvn kvwapkvket os;

5 Momen hiyomat hunvntake Capvn vtotvs, momet Simv, Petv kihocan, enhuehkvs;

6 Simv hvmke, este nakhvrpe catecvn, en cuko uehvtkv afopke ocan, fekhonnes; mvt nake estomvranetskat cem onvyvres, kicvtes.

7 Momen encel Kvnelevs em punayvte enkvpahkof, en cuko vfastvlke hokkolen, momen suletawv eme vfvstake emunkv tate hvmken, emekusapvt omen, enhohiket,

8 *Heyv* nanvke omvlkvn en kerkuecahket, Capvn vtotakvtes.

9 Momen rempvkse vpeyet, momet tvlofv vwolicakof, hvse-vkerkv sepakat mahe orof, Petvt emekusvpvranet cuko-pnvpvn ohcemkvtes.

10 Momet elawuse haket, hompetvn komvtes, momis etetákuecakof, nocekon vpueckv omet oh latkvtes;

11 Momen hvlwat enrvmken, nakvtchkv hvmket, vcetvhake rakke omēt, kvnvwv ostat es hvlvtket, ekvnvn a oh hvtapken hecvtes.

12 Mv ofv ele-ostakat ekvnv oh fullat mvrahrvkv omvlkvt, momet punvttv, momet nak hvllecusat, fuswv hvlwe fullateu vtehket omvtes.

13 Momen opunvkv en haket em vlakvtes, Petv toyetskat, ahuyiret, pvsahtet, hompvs.

14 Momis, Monkos, Pucase, nake vcakekat, momet hvsvtkekat hompvyvte sekot omekv, Petvt kicvtes.

15 Momen svhokkolv opunvkv en haket em *vlakvtes*, Nake Hesaketvmese hvsvtecvte, *mvn* vcakeko kihcetskvs.

16 Heyv svtutcenv momvtes; momen mv nakvtchkv hvtvm sutvn vkvwvpkvtes.

17 Momen Petvt heyv nak heckekat hecise nak estoman omat en kerkeko mahof, hecvs, hunvntake Kvnelevs a ohtotakat Simv e huten vpohahket, vhauken vsvpaklvtes;

18 Momet huehket, Simv, Petv kihocat, mvn fekhonnen omat vpohakvtes.

19 Momen Petv nak hecihocan oh vkerricof, Hecvs, hunvntake tutcenet ce hopoyakes;

20 Monkv ahuyiret, ahvtvpkvs, momet vcvkvyvs, Naken vn kerkekos, komekot; vnet vtotakit omikv, Puyvfekevt kievtes.

21 Momof Petv hvtvpiket, mv hunvntake Kvnelevs a ohtotakat er em orvtes, momet, Hecvkes, vnet mv hopoyatskat toyis; naket omecicen yicatske haks? kievtes.

22 Momen, Kvnelevs sentulev, hunvnwv fvcce, momet Hesaketvmese em penkvle, momet Cusvlke tvlwvvlke omvlkv este fvcce omecvke *likaten*, Hesaketvmeset encel vcakan atoten, en cukon ce'nhuehket, opunvkv cem pohvren 'mvcahnvnks, makakvtes.

23 Momof a 'sceyihcet fekhonnicakvtes. Momen rempvksen Petvt vpaket ayvtes, momen etecakkvte Capvlke vnvcomet vhorkvsakvtes.

24 Momen rempvksen Sesvlevn seceyvtes. Momen Kvnelevs en nakvlken, momet en hessvlke em vnokeckakat nvkvftecahket, e'mehakvtes.

25 Momen Petv yeceyof, Kvnelevs tenrapet, e'le tempen tvk lvtiket, vrakkuecvtes.

26 Momis Petvt, Ahuervs, vneu este toyis, kicet, ahuercvtes.

27 Momen em punayet, ecehyof, nvkaftat sulken hecvtes.

28 Momet, Hunvnwv Cusvlket on omat tvleporv ohvpvkvre, monkat oh vyvre vhakv tokot omen kerratskes; momis Hesaketvmeset este estomen vcakeko, monkat hvsvtkeko kievranvkon vn kerkuecvnks.

29 Monkv *ec oh* atit omis, seokepkvn hayvkot, v'nhuehhokat vpakusen; monkv cem 'pohis, Nake svrahkvn v'nhuehkatskvt haks? kievtes.

30 Momen Kvnelevs, Nettv ostof e elvwecen, hvse-vkerkv hiyomat orvnkes, momet hvse-vkerkv sostvpakof vn cuko ofvn mekusapvyvnks; momen hecvs, hunynwv em accvke hvyayvhoket cv homvn huervnks;

31 Momet, Kvnelevs toyetskat, cem mekusvpkv pohkes, momet cen heromkv Hesaketvmeset vkerricet os.

32 Monkv Capvn vtotet, Simv, em vhocefkv Petvt omen, enhuehkvs, Simv nakhvrpe-catecv uehvtkv vfopke likat en cukon fekhonnet omes; mvt vlakof, cem punayvres, makvtes.

33 Monkv moman vpakusen ec ohtotvyvnkes, momen vlaketskat heren ometskes. Monkv hiyomat Hesaketvmese nak cem onayat omvlkvn pohetvn *cen* komet, Hesaketvmese ehomvn omvlkeyat vpokes, makvtes.

34 Momof Petvt, e cukwvn hvwehcet, Mchenwvn Hesaketvmese este etemetuecckot omat hecis;

35 Momis tvlwv vtekat ofv estimvt em penkalet, fvccetv vtotkat, emen afvcecicet os, makvtes.

36 Opunvkv *Hesaketvmese* Cesvs Klist eteropotte herkv opunvkv-hervn erkenaket Eslevl en hopuetake ohtotakvte, (mvt omvlkv e Pucase tes;)

37 Mv opunvkvn kerratskes, mv paptiskv Cane erkenakvte enyupvn Kalvlen vlicecvte, Cutev omvlkv hvmkvn kerkuehocvten;

38 *Momat* Cesvs Nasvlvlken Hesaketvmeset Pnyvfekcv Vcakan, momen yekcetvn es vfeyvtet omes; mvt nak herakan momecet arvtes, momet pnyvfekcv holwakat svlvfkuecat omvlkvn em wicecvtet os; Hesaketvmese vpakvtet ok.

39 Momen Cusvlke em ekvnvn momet Celuslvmen nanvke omvlkvn momecevte pumet a en kerrvlke toyes; momen mvn, eto vtahret, elecakvtes.

40 Mvn Hesaketvmeset nettv svtutcenof akvwapvtes, momet heckv-heren,

41 Este-omvlkv tokon, momis akerrvlke Hesaketvmese enhomv enhopoyvten en heckuecvtes, pumet, pvsatkvte aenkvpvken akvwvpkvte renyupvn ete'n hompe ete'm eskeyvtet, mv akerrvlke toyen.

42 Momet, este em erkenvkaket, Hesaketvmeset hesahokat momet pvsvtkat Ohfvccecv taranen ohmellvtet omen, ohkerkueceyvren, pu kicvtet os.

43 Mvn owalvlke omvlkvt a en kerkuecaket os, e hocefkv eteropotten estimvt o estomet oh vkvsamen omat, naorketv enkvpvketv en heckvranet os, makaket.

44 Momen Petv heyv opunvkvn opunaye emunkof, Puyvfekcv Vcakat opunvkv pohakat omvlkvn oh latkvtes.

45 Momen Centilvlkeu estemkv Puyvfekcv Vcakat aohkvlkat omecicen vkvsamvlke svkvsvmsiskvlke, Petv vcvkawvte en sulke estomomusat em estomahakvtes.

46 Estempunvkv *mvrahrvkvn* es opunahoyet, Hesaketvmesen vrakkuccaken pohakckv.

47 Momof Petvt *em* vyoposket, Heyv pume etvpomuse Puyvfekcv Vcakat en heckakat paptiskvkekare, estimvt ucwv sentvcke tetaye haks? *makvtes.*

48 Momet Pucase e hocefkv ofvn paptiskvkvren kicvtes. Momen nettv vnvcomusekon fekhonnvren e'nkusvpakvtes.

SETENTVCKE 11.

Momen vpastelvlke, momet etecakkvte Cutevn vpokat Centilvlke Hesaketvmese em opunvkv en heckvcuken pohakvtes.

2 Momen Petv Celuslvmen vlahkof, svkvmsiskvlket vnrvpakvtes,

3 Hunvntake svkvmsisvkhoyekan oh ayet, ete'n hompetskvnks, makaket.

Momis Petvt vlicecet, etetayusen en kerkuecvtes, hvmmaket,

5 Capv tvlofvn emekusapvyvnks, momet nockv-seko vpueckv ome nake heckekan hecvyvnks, nakvtehkv vccetv hake rakke omet kvnvwv osten hvlwen a's hvtapkan, momen vne mahusan vm vlakvnks.

6 Momen mvn hericet hecet, oh vkerricvyvnks, momet ele-ostvlke ekvnv oh fullat, momen punvttvn, momen nak hvllecusat, momen fuswv hvlwe fullateu hecvyvnks.

7 Momen opunvkv en haket, Petv toyetskat, ahuyiret, pvsahtet hompvs, cv kicen pohvyvnks.

8 Momis, Monkos, Pucase, nake vcakekat, monkat hvsvtkekat cv cukwv eccyvte sekot omekv, makvyvnks.

9 Momis opunvkv en hake hvlwe vtet hvtvm vm vyoposkvnks, Nake Hesaketvmese hvsvtecvten vcakekon kihcetskvs.

10 Momen heyv nake svtutcenv momvnkes, momen hvtvm omvlkvn sutvn a's vkvwapkvnks.

11 Momen hecvkes, moman vpakusen este-hunvntake tutcenet cuko likvyan vsvpvklvt hakvnks, Sesvlev awe a vc ohtothoyen.

12 Momen Puyvfekcv *Vcakat*, Mvn vcvkvyvs, naken cen kerkeko omekot, cv kicvnkes. Momen heyv etecakkvte epakat vc vpvkaken, hunvnwv en cuko esccyeyvnks.

13 Momen estomen en cuko ofv encel hueren, momet, Hunvntaken Capvn vtotetsken, Simv, Petv hocefkan, enhuehkvkekvs;

14 Mvt opunvkv ceme momen cen cuko omvlkv es hesahokatske tayat cem onvyvres, kicen hecvtet pun kerkuecvnkes.

15 Momen opunvyetv vlicecvyof. Puyvfekcv Vcakat, enhvteceskv ep oh latkvte omēt, oh lvtkakvnks.

16 Momof Pucase em opunvkv vkerricvyvnks, opuna-

yvte, Mehenwv Cane uewvn es paptisvtet os, momis cemet Puyvfekcv Vcakan es paptiskatskvres.

17 Momekv Hesaketvmese, Pucase Cesvs Klist oh vkvsvmeyvte pu'*mvte* etvpomen estemkv emakof, nake toyit, vne Hesaketvmese vnrvpvye tayvt haks?

18 Heyv nanvken pohakof, cvyayvkakvtes, momet Hesaketvmesen vkvsvmakvtes, Momekv Çentilvlkeu vkerrickv-etickv hesaketv oren Hesaketvmese emakvcuks, makaket.

19 Momof Stefen ohfvccv asseckv hakat svrahkvn vwahakvtet Fenese, Siplvs, Anteak esyoman vteken vpeyvtes, Cusvlke tvlkusen opunvkvn es erkenvkaket.

20 Momen vpvlwvt Siplvlke, momet Silenvlke hunvntaket omvtes; mvt Anteak yicof, Klekvlken em punayet, Pucase Cesvn es erkenvkakvtes.

21 Momen Pucase e'nket vpaken, sulke mahet vkvsamet, Pucasen oh fulecvtes.

22 Momof heyv nanvke opunvyeckv mekusvpkv-cuko Celuslvme vpokat e hvokot pohakvtes, momen Panepvs Anteak vteken vyvren vtotakvtes.

23 Mvt vlahket, Hesaketvmese en heromkvn hehcof afvcke tates; momet omvlkvn efeke fekhvmken Pucasen es hvlvtvkvren mvcahnakvtes.

24 Este-hunvnwv heret omepekv, momet Puyvfekcv Vcakat vkvsvmkvu es fvcket omvtes; momen este sulke mahet Pucasen ohvpvkakvtes.

25 Momof Panepvs enkvpahket, Sal hopoyvranet Tasvn ayvtes.

26 Momet eshehcof, Anteak svlakvtes. Momen mome ocvtes, ohrolope hvmken mekusvpkv-cuko vpaket etohnvkaftet este sulke mahen mvhayakvtes. Momen enkerrepvlke Anteak ofvn enhvtecesky Klistvlke kihocvtes.

27 Momen mv nettv omof, owalvlke Celuslvmen vwet Anteak yicvtes.

28 Momen hvmket, Akepvs hocefket, ahuyiret, Puyvfekcvn es kerkuecvtes, Elauko rakket ekvnv omvl' hvmecicvres, *maket;* mvt Klatevs Sesv en nettv omof ocvtes.

29 Momof enkerrepvlke omvlkvt, nake ocakat vcvkvyen, etecakkat Cutev vpokan emvnickvn vtotetvn komakvtes.

30 Momet mvn momecakvtes, momet Panepvs Sal tepakat e'nke ofvn mekusvpkv-cuko em fvyatvlken es ohtotakvtes.

SETENTVCKE 12.

Momen mv oketv omof, Helot mekko mekusapvlke vpvlwvn estemerrvkuecetvn e'nken arvtoscevtes.

2 Momet Cems, Cane etecakkan, eslafkv-cvpkon es elecvtes.

3 Momet, Cusvlken afvcecicen hecekv, Petvu esetvn komvtes. Momof tvklike pakkeko en nettv tates.

4 Momen ehsof, cuko-yekcvn vpikvtes, momet suletawvlke oste eslike osten es en wikvtes, vcayecvkvren, ohhoyvnkv hoyanof este 'sem vlvketvn komet.

5 Monkv Petv cuko-yekcv vpihoke munkvtes; momis mekusvpkv-cuko wikekot Hesaketvmesen em emekusvpakvtes.

6 Momen Helot svlvketv metetakvranusof, mv nere Petv cvto-tetvkkakv hokkolen es wvnvken suletawvlke hokkole etenrvwvn nocvtes; momen vhecicvlke vhauke ehomvn cuko-yekcvn vhecicakvtes.

7 Momen hecvs, Pucase em encel a oh vlahken, hvyayvket cuko yekcv ofvn hvyvyakvtes, momen Petv e nvcen en nafket, ahuericvtes, Lvpken ahuervs, kicet. Momof cvto tetvkkakvt e'nken en yorkvtes.

8 Momen encel, Se wvnaket, cem estclepikvn sohwvnv-

yvs, kicvtes. Momen momecvtes. Momet, Cen kapvn e oh kahyet, vc vcvkvyvs, kicvtes.

9 Momen osiyet, vcvkayvtes, momet encel nak momecat mehenwv tat kerrekates, momis, Nak heckekan hecis, komvtes.

10 Vketeckv enhvteceskv momet svhokkolan tehoyvnhohyof, cvto vhauke tvlofv ayan vlahokvtes, mvt emet a en hvwiken, woliket, tehoyvnkv hvmken ropothoyvtes, momen moman vpaken encel enkvpakvtes.

11 Momen Petv er hoporrenof, Hiyomat mehenwvn, Pucaset em encel atohtet, Helot e'nke, momet Cusvlke nak en nene hecakvte omvlkvn a vc ossicet on kerris, makvtes.

12 Momet *mv nake* oh vkerrihcof, Cane, Mak hocefkat, e'cke Mele en cukon vlakvtes, sulke tohvteloke mekusvpake *vpokan*.

13 Momen Petv vhauke svkhotkvn vnafkof, hokte mvnettet, Lote hocefket, pohvranet vlakvtes.

14 Momet Petv em punvkvn keriyof, afackat omecicen, vhauke hvwecekates, momis letiket ecehyet, Petvt vhauke chomv hueran onayvtes.

15 Momen, Ce haco-hakes, kicakvtes. Momis, Momet o heret os, make munkvtes. Momof, *Petv* em encel tes, kicakvtes.

16 Momis Petv vnafke munkvtes; momen *vhauke* hvwehcet, hecakof, em estomahakvtes.

17 Momis cvyayvkvren enken 'sem vhopvyahket, estomen Pucase cuko-yekcv aossican em onvyakvtes. Momet, Heyv nanvke Cems, momen etecakkateu 'ren kerkuecvks, makvtes. Momet enkvpahket etvn ayvtes.

18 Momen hvyatkat vpaken Petv estvn estomat ohfvccv suletawvlke em eteyvmketv cotkekates.

19 Momen Helot hopoyet, eshecekof, vhecicvlken ohvke-

tece *poyat*, pvsvthoyvren makvtes. Momen *Petvt* Cutev enkvpahket, Sesvlevn vk hvtvpiket, *mvn* fekhonnvtes.

20 Momen Helot Tilvlke Sitvnvlke tepakat enhomece mahvtes. Momis em vkerrickv hvmkusen en yicvtes, momet mekko en nockv cuko vhecicv Plastvs en hesse taken hayahket, herkvn vpohakvtes, em ekvnvn mekko em *ekvnvt* 'mvnicet ok.

21 Momen Helot, nettan mellet, mekko em accvken accet, em ohliketvn oh liket, opunvkv cvpkon em wvkecakvtes.

22 Momen, Hesaketvmese take hvmke em opunvkv en hake *tes*, este hunvnwv enake toks, estet *makaket* yekcen huehkakvtes.

23 Momen vyvkhvmkusen Pucase em encel *enokketvn* vlicvtes, vkvsvmkv Hesaketvmesen emekokv, momen, cuntvt pvpaken, hesaketvn wikvtes.

24 Momis Hesaketvmese em opunvkv ohvtvlaket aye mahvtes.

25 Momen Panepvs Sal tepakat nak *em* vfvstetv sohfvcecahkof, Cane, Mak hocefkan, evpayahket, Celuslvmen enkvpahket fulhokvtes.

SETENTVCKE 13.

Momen Anteak mekusvpkv-cuko ohvtchkat owalvlke mvhayvlke esyomat fullvtes, Panepvs momet Semev Nicv kihocat, momet Lusevs Silenvlke, momet Menev, Helot tetlak vpake munke mahvtet, Sal esyomaket.

2 Pucase em vtotket, eelvwecakof, Puyvfekev Vcakat, Panepvs Sal tepakan a vn sehoyvks, mv vtotketv enhuehkvyat svrahkvn, makvtes.

3 Momen eelvwecaket, mekusvpahket, momet enken oh lumhicahkof, vtotakvtes.

4 Monkv Puyvfekev Vcakat vtoten, Selusevn vhoyvtes;

momet mvn enkvpakat, perron ohtehiket, *ote* Siplvs *hocefken* vhoyvtes.

5 Momen Salvmes *tvlofvn* kakof, Cusvlke en senekake take ofvn Hesaketvmese em opunvkvn erkenvkakvtes. Momet Cane *en* nakvfastvn ocakvtes.

6 Momen oten hvmecihcet, Pefvn rorihcof, este-mvkerrv, owalv laksv, Cusvlke Pacesvs hocefken, eshecakvtes;

7 Mvt ekvnv semevpayv, Svcevs Palvs, hunvnwv hopor renvn vpvke tates; mvt Hesaketvmese em opunvkvn pohetvn komet, Panepvs Sal tepakan enhuehkvtes.

8 Momis este-mvkerrv Elemvs, (mvt hocefkvt ok, ohyvtekhoyat,) vnrvpakvtes, vkvsvmkvn sevpayvn sentvcketvn komet.

9 Momof Sal, (Pal *kihocat,*) Puyvfekcv Vcakat es fvcket, heren hecvtes,

10 Momet, Aeha vkerretv omvl momet naorketv omvl es fvcketskat, puyvfekcv holwakat e'ppucc, momet fvccetv omvl vnrapv toyetskat, Pucase em vyetv fvccat fvyecicetskat wikvranetskeko haks? kicvtes.

11 Momen hiyomat hecvs, Pucase e'nket ec oh *wakkes,* momen ce turhecekot, hvse hecetskekon oketvt ocvres. Momen vyvkhvmkusen hoperet momet yomucket oh latkvtes; momen enken en hvlatet es vre sasvren hopoyet arvtes.

12 Momof sevpayv nake momehocan hecof, Pucase em mvhakv em estomahet, vkvsamvtes.

13 Momen Pal, momet vpvkakat Pefvs esenkvpahket, Pamfelev *ekvnv* Pvkv *tvlofvn* roricvtes. Momen Canet enkvpahket Celuslvmen yoh fulkvtes.

14 Momis Pvkv enkvpvkahkof, Pisetev *ekvnv* Anteak yicvtes, momet fekvpkv nettv omof senekaken secehyet, vpokvtes.

15 Momen vhakv owalvlkeu ohonvyetv hoyahnof, sene-

kake semevpayvlket ohtotakvtes, Hunvntake tecakkeyvte toyatskat, opunvkv es este mvcahnetv ocatsken omat, makvkes, maket.

16 Momof Pal ahuyiret, enken svhopayet, Eslevlke hunvntake toyatskat, momet Hesaketvmese em penkvlakatskat, vpohicvkes, makvtes.

17 Heyv Eslevlke en Hesaketvmese pu'rkvlke enhopoyet, momet tvleporvlke omet Ecepsen vpokof, hvlhvwecet, enke hvlwen es asossicvtes.

18 Momet ohrolope pale ostat oren vnrvwv ofvn semvpeyetvn 'sem enkvsvmkekates.

19 Momen Kenvn em ekvnvn etvlwv kolvpaken sumhuehcof, em ekvnv estimvt omvre eskerretv eteropotten em etekvpicakvtes.

20 Momen renyupv ohfvcecevlken emakvtes, ohrolope cukpe oste pale cahkepe oren, Samyvl owalv eroren.

21 Momen eryupv mekkon komakvtes; momen Hesaketvmeset Sal Kes e'ppucen emakvtes, hunvnwv Pencemen em vliketv aossen, ohrolope pale oste oren.

22 Momen mvn vkueyihcof, Tewen mekkon a en huericvtes, momet mvn opunvyecet kerkuecvtes, Tewe, Cvse e'ppucen eshecvyvtes, hunvnwv cv feke vcvkvyen, mvt nanvke komvyat omvlkvn momecvres; maket.

23 Heyv hunvnwv en honvpse aossen Hesaketvmeset setemfvccetv vcvkvyen, Hesayecvn, Cesvs, Eslevl a en hucricvtes;

24 Canet cfeke-etickv paptiskv Eslevl em este omvlkvn, vlvkeko munken, 'sem erkenahkof.

25 Momen Canet, em vyetv sohfvcecof, Estit ot os, cv komatske haks? Vne *mv* toyvks, momis hecvkes, hvmket cv yupvn vlakes, mv em estelepikv enrecopetv heretv orvkat, makvtes.

26 Hunvntake tecakkeyvtē, Eplehame en honvpse en

hopuetake toyatskat, momet estimvt Hesaketvmese em penkvlet ece 'pakvkat, cemen heyv vhesaketv opunvkv *Hesaketvmeset* a cen 'totet os.

27 'Celuslvme vpokat semevpaylkeu emen *kerrvkekot*, owalvlke em opunvkvn fekvpkv nettv omvlkv ohonahoyat tis kerrvkekokv, *emen* ohfvccecakat, *mv opunvkvn* sohfvccecakvtes.

28 Momen naket omecice ele tayat ohkerkuecat eshecvkekot omis, elehocvren Pilvten em 'pohakvtes.

29 Momen emen opunvyece cohoyvte omvl sohfvccahkof, eto a tvk hvtvpecihcet, sepvlkv ofvn wvkecakvtes.

30 Momis Hesaketvmeset pvsatkvten aenkvpvken akvwapvtes;

31 Momen Kalvle enkvpake Celuslvme atvte vpvkakat nettv sulken hecakvtes, mvt este chomv a en kerrvlket omen.

32 Momen opunvkv herakat cen kerkuecvkeyet os, *heyvt ot os;* nake erkvlke setemfaccvte,

33 Matan Hesaketvmese pume en hopuetake toyeyat, es pum ohfvceces, Cesvs akvwapvtet omat; Sams cokv setentvcke svhokkolat ofvn, Cv'ppuce toyetskes, mucvnettvn ce heckuehcis, make cokat vcvkvyen.

34 Momen Cesvs svnvcomvn lekwetvn ohfulkvranekon pvsatkvte aenkvpvken akvwapat ohfvccvn hvmmakvtes; Tewe em merretv mehenwakan ce'mares.

35 Momen *Sams setentvcke* etv ofvn, Cenake Vcakat lekwetvn hecvre em etektvnecetskekares, maket os.

36 Tewe vpvke hesahokat, Hesaketvmese komat vcvkvyen vfvstehpof, nocet, erkvlke taten v wvkechohyen lekwetvn hecvtet omekv.

37 Momis mv Hesaketvmese akvwapat lekwetvn hecckates.

38 Monkv hunvntake, tecakkeyvte toyatskat, *heyvt* cen

kerkvkekvs, heyv hunvnwv eteropotten naorketv enkvpvketv cem erkenvkhoyvkes;

39 Momen mv eteropotten, ohvkvsamat vtekat, nanvke Moses em vhakv vcvkvye enkvpvket ce fvccvkeko tayvte omvl enkvpvket fvccet hueres.

40 Monkv vketecvkes, nake owalvlke opunvyecakvte *hvmmakat* ec oh vlvkekaren;

41 Hecvkes, nakhayvkekvlke toyatskat, momet cem estomahvken, estemerkvkes, cen nettv omof vtotketvn vtotkis, estet cen kerkuecis, vkvsvmvranatskekan.

42 Momen Cusvlke senekake sosiyof, Centilvlket, fekvpkv *nettv* hvmke orof, heyv opunvkvn em erkenvkhoyvren enkusvpakvtes.

43 Momen tohnvkaftvte vwahhof, Cusvlke sulket, momen enkerrepvlke hahoyvte Pal Panepvs tepakan vcvkvpeyvtes; momen mvt em punvyaket, Hesaketvmese en heromkv ofv emomeccicakvren emvcahnakvtes.

44 Momen fekvpkv *nettv* hvmket orof, tvlofv *vpokat* omvlkvranuset Hesaketvmese em opunvkv pohvranet nvkaftvtes.

45 Momis Cusvlket este sulsokan hecakof, vleskvpkvn es fvcfakvtes, momet nake Pal opunayan vnrvpet opunvyakvtes, em vnrvpuecaket, momet tvhikaket.

46 Momof Pal Panepvs tepakat fekhvmkvke haket, Hesaketvmese em opunvkv estonkon ceme taten es *cem* punahoyvranvtes; momis etvn vkueyet, hesaketv yuksvseko cen heckvkvre heretv oricatskekat e ohfvcccecatskekv, hecvkes, Centilvlken ohvpeyes.

47 Centilvlke en hvyayvket ot, ekvnyuksv em vhesaketv toyetskvren a ce huericvyvtet os. Pucaset *maket* pu mvhayvtet omekv, kicakvtes.

48 Momen Centilvlke heyvn pohakof, afvckvket, Pucase em opunvkv vrakkuecakvtes, momen en sulke estomo-

muset hesaketv yuksv-seko em melhoyvte tat vkvsvmakvtes.

49 Momen Pucase em opunvkv mv ekvnv omvlkv hvmkvn kerkuchocvtes.

50 Momis Cusvlket, hoktvke fvccvke momet vrakkuehocat, momet *este* momvrherake tvlofv vtehkan teyvmakvtes, momet Pal Panepvs tepakat assecetvn vlicecaket, em ekvnv wolhuecakvtes.

51 Momis e 'le em essun vfekahyet, Ikonevn rorhoyvtes.

52 Momen enkerrepvlke afvcketv, momet Puyvfekcv Vcakan es fvcfakvtes.

SETENTVCKE 14.

Momen momc ocvtes, Ikonevn hokkolvt etepvket Cusvlke en senekaken cukolakvtes, momen opunvyakat, Cusvlke Klekvlken sulke mahen vkvsvmepucecakvtes.

2 Momis Cusvlke vkvsvmvkekat Centilvlken teyvmakvtes, momet em vkerrickv tecakkakat vnrvpen en hayakvtes.

3 Monkv hofunen fekhvmkvket Pucase ofvn opunahoyet, fekhonnakvtes, *momen Pucaset* en heromkv opunvkv a en kerkuecvtes, momet nanvke eskerkv, momet nake estomahvken eme e'nke take es momecvkvren e'mvtes.

4 Momis tvlofv este sulkat tekvpakvtes, momen Cusvlken vpvkakat sasen, vpvlwvt vpastelvlken vpvkakvtes.

5 Momen Centilvlke, Cusvlke, em vculvke esyomat evton es vfvllaket vlesketv vpvken celayetvn es vnrvpakof,

6 Kerrahket, Likeonev em etvlofv, Lestv Tvpe tepakan, momet mv ekvnv vfolotan oh tokorkvtes:

7 Momet mvn opunvkv-herv es erkenvkakvtes.

8 Momen hunvnwv hvmket, ele yekevkekot, mv e'cke e

nvrke ofv vteke yvkvpekot em emunkvt, yvkvpvte sekot, Lestvn likvtes.

9 Mvt Pal opunayat pohvtes, *momen* emet hericet hecat, em wikvre vkvsvmkv ocet on hecet,

10 Opunvkv yekcen 'sopunayet, Lvpotket ce'len oh huervs, *kicvtes.* Momen tasiket, yvkapvtes.

11 Momen estet Pal nak momecan hecakof, em opunvkv en haken kvwvpaket, Likeonvlke em punvkvn es opunayet, Hesaketvmeset este-hunvntake omvket a pun hvtvphokes, makakvtes.

12 Momen Panepvs Cupetvn kicaket, Pal, opunaye mahat tok, Mvkulevn kicakvtes.

13 Momen Cupetv en *cuko-vcakat* tvlofv ehomv likat, mv em plest wakvn momet etoesse eskvtvlvkvn en tohopkvhauken svlaket, este sulket vpvkaken, es emekusvpkvn *wakvn* pvsvtetvn komvtes.

14 Mvn vpastelvlke Panepvs Pal tepakat pohakof, em accvken setakvtes, momet este vlkan tokorket, huehkaket,

15 Hunvntakē, estoman heyv nanvke momecatske haks? Pumeu este hunvntake, vkerrickv ocatskat etvpomen occyet os, momet heyv nake ehvperkakan enkvpaket, Hesaketvmese sutv, ekvnv, uehvtkv, momet nake vtehkakat omvl hayvten ohfulecatskvren cem erkenakvkes;

16 Mvt oketv eshoyvnvte ofv etvlwvvlke vtekat em vpeyetv mahusat ofv yvkvpvkvre em etektvnece tates.

17 Momen estomis, nak herakat momecet, momet hvlwe vten oske pu'met, momet meske naklokce *pu'met*, momet pu feke hompetv afvcketv tis es *pum* fvcficet, eme a en kerrv seko wikekates, makakvtes.

18 Momen heyv opunvkvn makake *estomis*, este nak pvsate es vrakkuecvkvranat vfekhonnicetv en yekcvke tates.

19 Momis Cusvlket Antcak Ikonev tepaken a vwet

yicvtes, momet este em vkvsvmepuecen, Pal, cvton es vfvllahkof, tvlofvn ossicakvtes, Elepes, komaket.

20 Momis, enkerrepvlke em vfolotet svpaklen, ahuyiret, tvlofvn ecevytes; momen rempvksen enkvpahket, Panepvs tepaket Tvpen vhoyvtes.

21 Momen mv etvlwv opunvkv-herv em erkenvkahkof, momet sulken emvhayahkof, hvtvm Lestv, Ikonev, Anteak esyoman yoh fulhokvtes,

22 Enkerrepvlke em vkerrickvn en yekevkuecaket, vkvsvmkv ofvn vpeye mahvren emvcahnet, momet, Estemerkv sulke eteropotten Hesaketvmese em etvlofv esceyvraneyet os, *kicaket.*

23 Momen mekusvpkv-cuko ofv omvlkvn erkenvkvlken emwiketv hahicahkof, momet eelvwecet emekusvpahkof, Pucasen em wikakvtes, mvn oh vkvsvmakekv.

24 Momen Pisetev eteropothohyof, Pamfelevn vlahokvtes.

25 Momen Pvkv tvlofvn opunvkv erkenvkahkof, Atclevn vk hvtvphokvtes;

26 Momen perron vtehket, Anteak esvhoyvtes, mv tvlofvn vtotketv sohfvcecakat vrahkvn Hesaketvmese en heromkvn em wihokvtes.

27 Momen vlahohket, mekusapvlken etohvtelohyof, Hesaketvmese nake em momecat omvl, momet vkvsvmkv vhauke Centilvlke en hvwecvte tis omvl en kerkuecakvtes.

28 Momen mvn enkerrepvlken vpaket hofunen kakvtes.

SETENTVCKE 15.

Momen hunvntaket, Cutev vwet, etecakkakan emvhayaket, Moses em vhakv vevkvyen ce svkvmsishoyekon omat, ce hesakvkeko tayes, *kicakvtes.*

2 Momof Pal Panepvs tepakat opunvyeckv, momen opunvkv 'setenrvpetv sulken es est' vnrvpakof, Pal, Pane-

pvs, vpvlwv vpvkakat esyomat, Celuslvmen vpehyet, vpastelvlke mekusvpkv-cuko vfastvlke esyoman ehomvn heyv vpohkvn em wvkecvkvren vkerrickv hayakvtes.

3 Momet mekusvpkv-cuko *vtehkvlke* en heromkv eteropotten Fenes Semelev tepakan teropoteevtes, Centilvlke fulotecvten kerkuecet, momet etecakkakat omvlkvn tayen afvckvkuecvtes.

4 Momet Celuslvmen yihcof, mekusapvlke, emekusvpkv-cuko vfastvlke vpastelvlke esyomat evpayakvtes, momen Hesaketvmese eme eteropotten nake momeevte omvlkvn kerkuecakvtes.

5 Momis Falvsevlke em etohkvlketv vkvsvmakat vpvlwvt asvpaklet, Svkvmsiset, Moses em vhakvn vcayeckvn emvhayvke tetayet omes, kicakvtes.

6 Momen vpastelvlke mekusvpkv-cuko vfastvlke esyomat heyv nake oh vketecvkvret etohvtelokvtes.

7 Momen tenrvpetv sulket hoyahnof, Petvt ahuyiret. Hunvntake etecakkeyvte toyatskat, hofunen Hesaketvmese pu'nhopohyet, Centilvlke ev cukwv aossen opunvkvherv em opunvkv pohaket, vkvsvmkvren *komvtet on*, kerratskes, makvtes.

8 Momen Hesaketvmese *este* efeke take en kerrat Puyvfekev Vcakat pu'mvte etvpomen e'maket eskerkuecvtes;

9 Momet eme pume esyomat pu temeticekot omet, vkvsvmkv eteropotten e feken en hvsvthicvtes.

10 Monkv hiyomat estomen, nokwv-ohwakkv pu'rkvlke momet pume tis karonēko tayvten enkerrepvlke oh wvkecet, Hesaketvmese eskerratske haks?

11 Momis Cesvs Klist Pucase en heromkv eteropotten *hesahokvranat* etvpomen pu hesahokvranat vkvsamēs.

12 Momof este sulsokat omvl' cvyayvhohket, Panepvs Pal tepakan em vpohicakvtes, nanvke eskerkv momet

nake estomahvke Hesaketvmese eme etehoyvne Centilvlke em momeevten kerkuecakof.

13 Momen evyayvhohkof, Cems em vyoposket, Hunvntake tecakkeyvte toyatskat, vm vpohievks;

14 Enhvteceskvn Hesaketvmeset e hocefkv vrahkvn Centilvlke asosse esten evpvyvrane oh ayvten Semevt kerkuehces.

15 Momen owalvlke em opunvkv heyvn tentvkhaket os;

16 Heyv enyupvn rvlvkares, momet Tewe em escukohakv latkvte hvtvm hayet, yvmahkvkvte hvtvm en hayares, momet ahuericares;

17 Este vhoskat Pucasen hopoyvkvren, momet Centilvlke es ev hocefhoyvte vtekaten, Pucaset, heyv nanvke omvlkv momecat maket os, *make* cokat vevkvyen.

18 Ekvnv em vlieeckv vteke Hesaketvmese em vtotketv omvlkvt en kerkvket omes.

19 Monkv *heyvt* vm vkerrickvt's, Centilvlke enkvpvke Hesaketvmese oh fulotecat naorihceyats, komis;

20 Momis, nake-vhake svholwvketv, hoktarkvn, nake e catv pvlvtkeko pvsatkat, momet catvn e en hvlvtvkvren kicet en hocciect, ohtotvkeres.

21 Moses, hofunvlke tate, tvlofv omvlkvn eme es erkenakat oeet omekv, fekvpkv nettv omvl en senekake ofv ohonahoyet omekv, makvtes.

22 Momof vpastelvlke, mekusvpkv-cuko vfastvlke, momet mekusvpkv-cuko somvlkvt eme aenkvpvke hunvntake enhopoken, Cutvs Pasepvs hocefkan, Silvs tepakan, etecakkakat semevpayvlken, Pal Panepvs tepakan vevkv hoyvren, Anteak ohtotakat here 'sem momakvtes.

23 Momen en hoccihcet mvn es vtotakvtes, hiyōmēn; Vpastelvlke, mekusvpkv-cuko vfastvlke etecakkakat esyomat Centilvlke etecakkakat Anteak, Selev, Selesev esyomat vpokan vsekaket os;

24 Este a pu'nkvpvket vpeyet opunvkvn es ce naoricakvten poheyvtet os, cem vkerrickv naoricet, Svkvmsiset, vhakvn vcayecvks, maket, mv vhakv mome emeyvte sekon;

25 Momekv vkerrickv hvmkusen etohnvkafteyof, hunvntake enhopoke, Pal Panepvs tepake, pum vnokeckakat, vpvke ec ohtoteyat here es pum momvnks,

26 Hunvntake Pucase Cesvs Klist e hoccfkv esvrahkv en hesaketv penkvlke ofv e schoyvten *ec ohtotēs.*

27 Monkv Cutvs Silvs tepakan vtotēs, mv nake etvwvn e cukwvn es cem onvyvkvres.

28 Nakhonne heyv nanvke momvrane tvlkusat es en rakke here es pum momen, Puyvfekcv Vcakateu here es em momvnks.

29 Vpeswv nake vhake emetv, catv, nake e catv pvlvtkeko pvsatkat, momet hoktarkvn e en hvlatatskvres, mvn e en hvlvtatsken omat, heren fullatskvres. Ece sekēs.

30 Monkv vtothohyof, Anteak yicvtes, momet este sulsokat etohvteloyahkof, cokvn a c'makvtes.

31 Momen ohonayahkof, semahlvpvtkvket es afvckakvtes.

32 Momen Cutvs Silvs tepakat, emeu owalvlket omepekv, etecakkakat opunvkv sulken 'semvcahnaket, yekcvkuecakvtes.

33 Momen *mvn* estomusen fekhonnahkof, etecakkakan enkvpahket vpastelvlke oh vhoyctvn herkv ofvn em etektvnkvtes.

34 Mome estomis Silvs mata fekhonnetv here es em momvtes.

35 Pal Panepvs tepakateu Anteak ofvn fekhonnakvtes, mvhayet, momet Pucase em opunvkvn erkenvkaket, etv sulket vpvkaken.

36 Momen nettv hoyanet vyecicof, Etecakkeyat tvlofv

vtekat vpokan Pucase em opunvkvn em erkenakeyvtet ren hecet, estomakat *er hecvkeres*, Pal Panepvsen kicvtes.

37 Momen Panepvs Cane Mak hocefkan evpvyetvn em vkerrickvn hayvtes.

38 Momis Pal, Evpvyetv herekos, komvtes, Pamfelev *tvlofvn* enkvpvkahket, vpaket vtotketvn vevkvyekatet ok.

39 Momen etenrvpetv yekce mahet omekv, ete'nkvpakvtes; monkv Panepvs, Mak evpayet, perron vtehiket, Siplvs esayvtes.

40 Momis Pal, Silvs evpahyet enkvpakvtes, etecakkakat Hesaketvmese en heromkvn em wikaken.

41 Momen Selev Selesev tepakan eteropottvtes, mekusvpkv-cukon yekevkuecet.

SETENTVCKE 16.

Momof Tvpe Lestv tepakan em vlakvtes; momen hecvs, enkerrepv hvmket mvn likvtes, Temorevs hocefket, Cusvlke hokte vkvsamv e'chuswvt; momis e'rke Klekvlke *tates*.

2 Momen etecakkakat Lestv Ikonev tepake vpokat-e hocefkv here opunvyccaket omvtes.

3 Mvn Pal, Ve vevkvyekvs, komvtes, momet Cusvlke mv fullakat svrahkvn ehset svkvmsisvtes; e'rke Klekvlket on omvlkvt kerrvket omekv.

4 Momen tvlofv vlkan ropothoyofv, vpastelvlke momet mekusvpkv-cuko vfastvlke Celuslvme vpoke vhakv hayvkvten vcayecvkvren em wikakvtes.

5 Monkv mekusvpkv-cuko vkvsvmkv ofvn yekevke hahken, nettv omvl em vhonkvtkv ohvtvlakvtes.

6 Momen Flecev momet Kelesev ekvnvn etehoyvnhohyof, momen Esev ofv opunvkv erkenvketv Puyvfekov Vcakat em vsehaken,

7 Mesevn rorhohyof, Pirenevn vpeyetvn komvtes, momis Puyvfekevt em etektvnecvkekates.

8 Momen Mesev hoyvnhohyof, Tlovs vk hvtvphokvtes.

9 Momen neren Pal nak heckekan heevtes; estehunvnwv Masetonevlket hueret, em 'pohepet, Masetonevn a oh cehyet, pum vnievs, maken.

10 Momen nake heckekan hehcof, lvpken Masetonev esceyetvn komēmvts, Mvn opunvkv-herv em erkenvkeyvren Pucase pu'nhuehkveuk's, komēt.

11 Monkv perron enrecohpet, Tlovs 'senkvpaket Semoresevn vyetv fvcevn vpeyet, yicēmvts, momet rempvkse Neapoles roricemvts.

12 Momet mvn senkvpahket, Masetonev ekvnv, Felepi tvlofv, ekvnv vnakv etvlofv rakke mahat, *momet* kalvnet. *omen*, *yicet*, mv tvlofv nettv vnvcomusekon fekhonnēmvts.

13 Momen fekvpkv-nettv omof, tvlofv sosiyet, hvece vfopken vpeyēmvts, emekusvpkv ocvnton, momet tvk vpohket, hoktvke yican em punayēmvts.

14 Momen hokte hvmket, Letev hocefket, nak okholatte wiyyvt, Rivtilv tvlofv aosset, Hesaketvmese emekusapvt, *pu* pohemvts; e feke Pucaset en hvwecen, Pal nak makan vfastemvts.

15 Momen eme, momet en cuko-vtehkvlken paptiskahkof, pum 'pohepet, Pucase em vtotkv fvcces, ev kohmatsken omat, vn cukon escehyet, fekhonnvkes, *pu* kicemvts. Momet ep obyekcicemvts.

16 Momen mome ocemvts, emekusvpkvn vpeyeyof, hoktuce hvmket, puyvfekev holwvken ocet, em owaletv eteropotten e pucasvlken sulken em ohvtvlayvtet, pu'nrapemvts.

17 Mvt Pal esyomeyan *pu* 'cvkvyemvts, momet huehket, Heyv hunvntake Hesaketvmese hvlwe mahat em vtotkvlket, vhesaketv vyetv pun kerkuecat omakes, makemvts.

18 Momen nettv sulken heyvn momecemvts. Momis Pal, feknokket, oh fulotiket, Cesvs Klist e hocefkv ofvn, mv *hokten* aossvs, ce kicis, puyvfekevn kicemvts. Momen mv hvse-vkerkv etvwvn aossemvts.

19 Momen e pucasvlket em ohvtvlvkvranvte em enhonrkv sumkepen hecakof, Pal Silvs tepakat cvwahket, nakwikv ocan esemevpayvlken es en yicemvts.

20 Momet ohfvececvlken 'sen yicemvts, Heyv estehunvntake, Cusvlke tat, tayen pum etvlofvn naoricakes,

21 Momet, Lomvlke toyeyat, semvpeyetv, *mv omat* e enakueceye tayat, monkat vfasteye tayat pum etektvnkekot oman, mvhayaket os, makaket.

22 Momen este sulsokat vnrvpuecet asvpaklvtes; momen ohfvccecvlket, em accvke *en* rokroyahkof, tephokvren makakemvts.

23 Momen tepketv sulken oh lumhicahkof, cuko-yekevn vtehakvtes, cuko-yekev vhecicv vcayecvren yekcen opunvkv em wiket.

24 Mvt, opunvkv mome en hecikof, cuko-yekev ofv mahhan vtehet, eton e 'len 'sem vyekevkuecvtes.

25 Momen nere en nvrkvpv omof, Pal Silvs tepakat emekusvpaket, Hesaketvmesen vyvhikakvtes; momen svlvfkvlke pohakvtes.

26 Momen vyvkhvmkusen ekvnv-nekeyv rakke mahet ocvtes, mv momat cuko-yekev en likv nekeyvtes, momen vyvkhvmkusen vhauke omvlkvt hauhaken, eswvnakv omvlkvt enrecoprakvtes.

27 Momen cuko-yekev vhecicv nocepvte vhonecet, cukoyekev vhauke hauhaken hehcet, em eslafkv-cvpkon a esvtes, momet, Svlvfkvlke pefatkepes, komet, e elecvranvtes.

28 Momis Pal, yekcen huehket, E en nokkihcetskvs, omvlkvt vpokēkv, kicvtes.

29 Momof kulken vpohvtes, momet letket ecehyet, Pal Silvs tepakat ehomvn fekeket er tvk latkvtes;

30 Momet, awolhuchcet, Pucasvlkē, naken estomvyat ev hesakvr haks? kicen,

31 Pucase Cesvs Klist oh vkvsvmvs, momen ce hesakvres, cen cuko-*vtehkvlkeu*, kicakvtes.

32 Momet emet on, cuko vtehkakateu omvlkvn Pucase em opunvkvn em punvyakvtes.

33 Momen cahwet, nere en hvse-vkerkv mata omof rukafhoyan em okkosvtes, momen moman vpakusen eme, en *cuko-vtehkvlkeu* omvlkvn paptiskakvtes.

34 Momen en cukon a secehyof, hompetvn ehomvn 'sem ohcet, afvckvtes, Hesaketvmesen oh vkvsamet, en cuko 'somvlkvt.

35 Momen hvyvtikof ohfvccecvlket sacvlken ohtotakvtes, Mv hunvntáke enrecopvkes, kicet.

36 Momen cuko-yekcv vhecicv heyv maketv Pal 'monayvtes, Ohfvcccevlket ce'nrecopvkvren atptakes; monkv hiyomat wolket, herkv ofvn vhoyvks, *kicet.*

37 Momis Pal em punayet, *Ep* ohfvccekon hecken pu rukafakvnkes, Lomvlke toyeyan, momet cuko-yekcvn epu 'tehakvnks; momen hiyomat ehken 'sepu'ssicvkvranc haks? monkos, mehenwvn; momis emet ahwet pu wolhuecvkekvs, makvtes.

38 Momen sacvlke heyv opunvkv ohfvcccevlken em onvyakvtes; momen Lomvlke tacuken pohakof, penkvlakvtes.

39 Momen yicet, enkusvpaket, awolhuehcet, tvlofv wolkvren en komakvtes.

40 Momen cuko-yekcv woliket, Letev en *cukon* er cuko lakvtes, momet ctecakkakat hecahkof, emahlvpvtahket, enkvpvkakvtes.

SETENTVCKE 17.

Momen Amfepoles Apolonev tepaken eteropothohyof, Reselonikvn, Cusvlke en senekake likan, rorhoyvtes.

2 Momen Pal, momvte vevkvyen, *est'* em ecehyet, fekvpkv nettv tutcenen Cokat aossen em punayakvtes;

3 Klist estemeriyet, hvtvm pvsatkvte enkvpvket kvwvpkvranet omvten em enramet, en kerkuecet, momet, Heyv Cesvs, mv cem erkenakvkvyat, Klist tes, kicet.

4 Momen *Klist oh* vkvsvmahket, Pal Silvs tepakan ohvpvkakat sasvtes, momet Klekvlke fvccakat sulke mahet, momet hoktvke enhomvhhotv vhonkvtkv cotkekot.

5 Momis Cusvlke vkvsvmvkekat, vleskvpkv es nekeyet, hunvntake holwvyecvke, en svpvkletv kvncvpvke mahan, este sulken etôhvteloyahket, evpayaket tvlofv omvlkvn eteyvmakvtes, momet Cesvne en cukon oh pefatket, esten a 'sem ossickvn komakvtes.

6 Momen eshecvkekof, Cesvne momen etecakkakat vpvlwvn tvlofv semevpayvlken es oh vpeyvtes, huehkęt, Heyv *este*, ekvnv rvkpvlakvtet, yvmvu yicet os, makakvtes.

7 Mv Cesvne evpayat, momen heyv omvlkvt Sesv em vhakv vnrvpet fullet os, Mekko etvt oces, Cesvt, makaket.

8 Momet esten naoricakvtes, tvlofv semevpayvlken, heyv nanvke pohakofv.

9 Momen Cesvne, vpvltakeu temfvccetvn es hvlvtepuccahket, vpeyecicakvtes.

10 Momen etecakkakat Ivpken Pal Silvs tepakat neren Pelev *tvlofvn* ohtotakvtes; mv rorhohyof, Cusvlke en senekaken cukolakvtes.

11 Heyv *estet* Resvlonikvlke esenhervke tates, heyv nanvke momet ot omat *eskerraket*, nettv omvlkvn Cokan oh vketecaket, em vkerrickv vkvsvmakuset opunvkv cenakuccakekv.

12 Monkv sulket vkvsvmakvtes, Klekvlke hoktvke vrakkuehoce sasat, momet hunvntake vhonkvtkv cotkekot.

13 Momis Cusvlke Resvlonikvn vpokat Hesaketvmese em opunvkvn Pelevn Pal erkenakvcuken kerrakofv, mvn roriheet, este eteyvmakvtes.

14 Momen moman vpakusen etecakkakat Pal uehvtkvn vyvrane omen vtotakvtes; momis Silvs Temorevs tepakat matan fekhonnakvtes.

15 Momen Pal evpayakat Arens roricvtes, momet Silvs Temorevs tepakat lvpke mahen em vlahokvren Pal kicahkofvn, enkvpvkakvtes.

16 Momen Pal Arens tvlofvn mehaket likof, em puyvfekevt ofvn en uekeyvtes, tvlofv nakvhakvke es fvcket on hecof.

17 Monkv senekake ofvn Cusvlken etenrvpuecvtes, momet este fvccakaten, momet nakwikv ofv tis yicakat nettv omvlkvn etenrvpuecvtes.

18 Momof Epekulevlke Stoekvlke esyomat, felasvfvlket *omet*, vnrvpuecakvtes. Momen, Heyv nanvkokv naken makvrane haks? makakat sasvtes; momen vpvlwvt, Hesaketvmese kerkvkekat kerkuecv tacuk's; makakvtes, Cesvs momen akvwvpketvn em erkenakekv.

19 Momen esahket, Eleapvkvn esvpeyvtes, Heyv mvhakv mucvse opunvyecetskat nake *tal* kerreye taye haks? makaket.

20 Nanvke estomahvken pu hvcko es em vlaketskekv; monkv heyv nanvke naken okat kerretvn pu yaces.

21 (Mv Arensvlke, momet tvleporvlke mv vpokat omvlkvt nake mucvse onvyetv monkat pohetv tvlkusen em oketv es yvmahkuecaket omakekv.)

22 Momof Pal Eleapvkv en nvrkvpvn hueret, Arensvlkē, nanvke vtekat ofv *nanvke* emekusvpkvn vheremahecatsket on hecis, makvtes.

23 Etehoyanit nanvke emekusapatskan hecvyof, altv hvmket vhoccet, HESAKETVMESE KERKEKO ENA KE, *maket* vcoken hecvyvnks. Monkv kerreko emekusapatskat, mvn cen kerkuecvkis.

24 Hesaketvmese, ekvnv momet nanvke vtehkat omvlkv hayvte, hvlwe momet ekvnv e Pucaset on, emekusvpkvcuko enke es hakvten vpiket likekot os.

25 Momet nake enkusvpke omen este e'nken sem emekusvphoyet omekot os omvlkvn en wenaketvn *emet*, momet hesaketvn *emet*, nanvke omvlkvn emaket omekv.

26 Momet etvlwv omvlkvn ekvnv hvmkvn oh vpokvren catv hvmkusen es hayvtet omes, momet oketv homv melhoyvten, momet em vpoketv em vfolotke em mellvtes;

27 Pucasen hopoyvkvren, mvyaket hopoyet. eshecake witen omat; omvlkeyis pum vhopvyecekot ont omis.

28 Mv ofvn hesahoket, nekehoyet, wenaketvn ocēt omekv, Pumeu mv vhonvpse toyēkv, cen yvhiketv hayvlke makakvte etvpomen.

29 Monkv pumet Hesaketvmese en honvpse toyēkv, Hesaketvmese cvtokunaplanen monkat cvtokunaphvtken, monkat cvton este vtotketv, momet este em vkerrickv eteropotten kvlvfhoyvte omet omes, komvranēkot os.

30 Momen heyv oketv nakkerretv sekat Hesaketvmese oh mesettvtes. momis hiyomat este omvlkvn estvmit o estomis em vkerrickvn eticvkvren kicet os;

31 Mv hunvnwv *Cesvs* wiketv hayat eteropotte ekvnv fvccetv etehoyvnen ohfvcecevranat nettvn mellvtet ok, este omvlkvn 'sen kerkuecat pvsatkvte aenkvpvken akvwapvtet omekv.

32 Momen pvsatkvte aenkvwvpketvn pohakof, nakhayvkekat sasen; vpvlwvt, Heyv nake ohfvccv hvtvm cem vpohiceyvres, kicakvtes.

33 Monkv Pal vpakvte enkvpakvtes.

34 Mome estomis este vpvlwvt vyokcaket, vkvsvmakvtes, Tionesevs Eleapvkvlke, hokte Temele hocefket, *este* vpvlwv esyomat mv vpvkvke *tates*.

SETEN'TVCKE 18.

Hsyv nanvke hoyanof, Pal Arens enkvpahket, Kolenrvn ayvtes.

2 Momet Cusvlke hvmke, Akwelv hocefke, Pantvs ofv heckvte, hvtuse Etvle vten, e hiwv Pleselv topaken eshecet, em vlakvtes, (Klatevs Cusvlke omvlkvt Lome enkvpvkvkvren kicvtet okv.)

3 Momen, mv em vtotketv escukohakv hayvlket omen, eme *em* vtotketv matat omekv, vpvkehpet vtotkvtes.

4 Momen fekvpkv-nettv omvl senekake ofvn, Cusvlke mo|net Klekvlken vkvsvmepuecetvn komet, etempunayakvtes.

5 Momen Silvs Temorevs tepakat Masetonev enkvpahket, vlahokat, Pal em puyvfekcv em vwetenket, Cesvs *mv* Klist *tes*, maket, Cusvlken en kerkuecvtes.

6 Momen vnrvpaket, Hesaketvmese tvklecakof, em accvken fekeyet, Ce catv take ceme cc'kvn oh ocekvs; vne *cv* hvsvtkes; mucv Centilvlken oh vyares, kicakvtes.

7 Momen mvn enkvpahket, *hunvnwv* hvmke, Cvstvs hocefke, Hesaketvmese emekusapv, en cukon ecevytes, en cuko senekake tewolicuset omen.

8 Momen Klespvs, senekake semevpayv hvlwe mahat, en cuko 'somvlkvt Pucasen oh vkvsvmakvtes; momen Kvlenrvlken sulket pohaket, vkvsvmaket, paptiskakvtes.

9 Momof Pucaset neren nake heckekat ofvn Pal em punayvtes, Ce penkahlates, momis opunvyvs, momet evyvyahketskvs;

10 Vnet ece 'pakikv, momen este estomet .e tohlatket,

cen nokkihcekos; heyv tvlofvn este sulken ocikv, kicvtes.

11 Momen vpvkaket, Hesaketvmese em opunvkv emvhayet, ohrolope hvmken hvse epaken likvtes.

12 Momen Kaleo Ekiv *ekvnvn* mekko vyoposkvt huerof, Cusvlke vkerrickv hvmkusen Pal oh pefatket, ohfvceckv ohliketvn resoricvtes;

13 Heyv este vhakv vnrvpe Hesaketvmese emekusvpvkvren esten em vlopvkuecet os, makakvtes.

14 Momen Pal hvte e cukwvn hvwecvranof, Kalect, Cusvlke toyatskat, naket fvccekot, monkat holwvyeckvt on omat, cem vpohicvkvyat hoporrenkvt vpvket ont os;

15 Momis vpohetv opunvkv, momet hocefhokv, momet cem vhakv take ohfvccvt on omat, cemet *oh* hecvkes; vntat *nake* momakat ohfvccecv toyvranvkot omekv, Cusvlken kicvtes.

16 Momen *Kaleot* ohfvcceckv-ohliketv enkvpvken vtohkvtes.

17 Momof Klekvlke omvlkvt, Sasrenes, senekake semevpayvn esahket, ohfvcceckv ohliketv chomvn tepkakvtes. Momen Kaleo heyv nanvken stoskomekates.

18 Momen ohvtvlakat nettv sulken Pal mvn fekhoniyof, esctemfvccetvn occt omekv, Senklevn ekvesse tonepvtet omet, tecakkakat vsehket, Akwelv Pleselv tepakat vcvkvhoyen, perron pihket, Selev fvccvn esayvtes.

19 Momen Efesvn yihcet, *Pal* mvn wikakvtes, momis emet senekaken ecehyet, *Cokan* Cusvlken em ohhvyvyicvtes.

20 Momen ohvtvlaken vpaket fekhonnvren komakof, em vkvsvmekates;

21 Momis, Estome estomis heyv hompetv-rakko Celuslvme ocvranat vfvstvranvyet os; momis Hesaketvmeset

komen omat, ra ec oh fulkvkares, kicet vsekakvtes. Momet, perron pihket, Efesvn senkvpakvtes.

22 Momet Sesvlevn yvcahket, erosiyet, emekusvpkvcukon ervsekahkof, Anteak vk hvtapkvtes.

23 Momen oketv hofunen *mvn* yvmahkuehcof, enkvpahket, enkerrepvlke omvlkvn yekevkuecet, Kelesev *ekvnv*, Flecev ekvnv tepakat etehoyane poyvtes.

24 Momen Cusvlke hvmket, Vpalvs hoccfket, Vleksantlevn heckvtet, hunvnwv punvkv-cvpkueckv vkvsvmket, *momet* nakcokv-rakko ofv yekce mahet, Efesvn vlakvtes.

25 Heyv hunvnwv Pucase em vyetv ofv emvhahoyet omvtes, momen puyvfekcv ofv yekcet okv, vketece heret Pucase en nanvken opunayet, este mvhayvtes, Cane en paptiskv tvlkusen kerret.

26 Momen senekake ofvn fekhvmket opunvyetv vliccevtes. Momen Pleselv Akwelv tepakat pohakof, evpvyahket, Hesaketvmese em vyetv senheren em ohkerkuecakvtes.

27 Momen Ekivn ceyetvn komof, etecakkakat enkerrepvlken evpayvkvren nakcokvn ohtotakvtes; mvt vlahkofv, heromkv eteropotte vkvsvmakvte tayen emvnievtes.

28 Este ehomvn, Cokat etëropotten, Cesvs mv Klist tot omat, heckv heren kerrvkuecet, Cusvlke tayen vkvsvmepuecekv.

SETENTVCKE 19.

Momen momo ocvtes, Vpalvs Kvlenrvn likof, Pal, ekvnv cefahlakan etehoyahnet, Efesvn rorvtes, momet enkerrepvlke vnvcomen hecof,

2 Vkvsahmatskvte vtekat Puyvfekcv Vcakat cen heckvkvt haks? kievtes. Momen, Puyvfekcv Vcakat oce tat tis pohëks, kicakvtes.

3 Monkv naken es ec oh paptiskvkvt haks? kievtes. Momen, Cane em paptiskvn omeyvtes, kicakvtes.

4 Momof Pal, Mehenwvn Cane vkerrickv etickv paptiskvn es paptisvtes, esten em onayat yupv vlvkvranan oh vkvsvmvkvren, mvt Cesvs Klist tok, kievtes.

5 Momen heyvn pohakof, Pucase Cesvs e hocefkv ofvn paptiskakvtes.

6 Momen Pal e'nke oh wvkhokihcof, Puyvfekev Vcakat oh vlahken, tulaswv *mvrahrvkvn* es opunahoyet, owalakvtes.

7 Momen hunvntake omvlkat palen hokkolohkakat mahe tates.

8 Momen senckaken ecchyet, hvse tutcenen fekhvmket opunayvtes, est' vnrapet nanv'ke Hesaketvmese em ohmekketv ohfvccv ocakan vkvsvmepuecctvn komet.

9 Momis vpvlwvt, *efeket* wvnwahen, vkvsvmvkekot, momis mv vyetv ohfvccv este sulkat ehomvn holwvken 'sopunahohyof, *Pal* enkvpakvtes, momet enkerrepvlke etekvpievtes, Tilanvs en cokv-mvhakv ofvn nettv omvlkvn est' vnrapet.

10 Momen heyvt ohrolope hokkolen mome munkvt omvtes, momat Cusvlke Klekvlke Escv *ekvnv* vpokakat omvlkvt Pucase Cesvs em opunvkvn pohakvtes.

11 Momen Pal e'nke eteropotten Hesaketvmeset eskerkv estomahaken momeevtes.

12 Momat *Pal* e'na enkvpvken enockv tis, monkat homvsohpackv tis enokhokat es en yihocvtes, momen enokketv enkvpvkaken, puyvfekev holwvhokat esossvtes.

13 Momof Cusvlke etefullvlke eksasisvlke puyvfekev holwvke ocakan Pucase Cesvs e hocefkvn 'svhocefet, Cesvs Pal erkenakat vcvkvyen es ce hvlvthicēs, kicakvtes.

14 Momen Cusvlke, Sefv hocefket, plestvlke enhomahtv e'ppucetake kolvpaket heyvn momecakvtes.

15 Momen puyvfekev holwakat vyoposket, Cesvs kerrit, Pal kerris, momis centake, esti toyatska? makvtes.

16 Momen hunvnwv, mv puyvfekcv holwvke vpikat oh tasiket, emuntahlet, ohfvniken, enatvlkvkvranuset, vnvttvket mv cuko em pefatkvtes.

17 Momen heyvn Cusvlke Klekvlkeu Efesvn vpokakat omvlkvt kerrakvtes, momen omvlkvn penkvlkvt oh vlaken, Pucase Cesvs e hocefkvn vrakkuehocvtes.

18 Momen vkvsvmakat sulket yihcet, e ohkerkuecet. nak momecakvten ohonvyakvtes.

19 Vtotketv estomahakau momecakvtet, nakcokvn esyicet, *este* omvlkv ehomvn nekricakvtes; momen enrahkv vhonkvthoyat, cvtokunaphvtke cukpe-rakko pale cahkepvtes.

20 Hiyomēn Hesaketvmese em opunvkv yekce heret vkueket rvticvtes.

21 Heyv nanvke eshoyahnof Pal, Masetonev Ekiv tepakan tehoyahnet, Celuslvmen oh vyetvn komet, em vkerrickvn hayvtes, Mvn likvyvtet, Lomen hecvranvyet omes, maket.

22 Monkv nak em vfvstakvte hokkolen, Temorevs Elastvs tepaken vtotvtes, *momis* emet Esevn vhofunusen fekhonnvtes.

23 Momen mv omof mv vyetv ohfvccv teyvmketv cutke tokot ocvtes. Hiyonton *omvtes.*

24 Hunvnwv, Temetlevs hocefket, cvtokunaphvtke nak es hayvt *omet*, Tianv vhakvkusen cvtokunaphvtken es hayet, nake seenhopokv cotkekon hayvlken 'sen heckuecvtes;

25 Mvt heyv nakhayvlke momet mv omv vtotkvlken etohvtelohyof, hvmmakvtes; Hunvntake toyatskat, heyv pum vtotketv etehoyvnen pun nakockv oceyet on kerratsket os.

26 Momen Efesvs tvlkekon, momis Esev omvlkvranusen, heyv Pal, Nake estenke es hakat hesaketvmese tokvkekot

os, maket, este sulken em vlopvknecet folothuccen hecet, pohatsket os;

27 Monkv heyv pum vtotketv *pum* enhvperke taye penkvlkat tvlkekot os, momis Tianv hesaketvmese hokte rakkat en cuko tis enhvperkuchocen, en rakke tis sumecihoce tayet os; mvn Esev *este* omvlkv, momen *este* yvmv ekvnvn vpokat *omvlkvt* emekusvpaket ont omaten.

28 Momen *heyvn* pohahkof, cvpvkketvn es fvcfakvtes, momet huehkaket, Efesvlke en Tianv rakket *os*, makakvtes.

29 Momen tvlofv omvlkvt teyvmketvn es fackvtes, momen Masetonevlke, Pal aye arat en horkasvlke, Kivs Elestakvs tepakan cvwahkof, vkerrickv hvmkusen pefatiket, rēvtvn *esceyvtes*.

30 Momen Pal mv este em eceyetvn komof, enkerrepvlket em etektvnecvkekates.

31 Momen en hessvlke Esev semevpayvlke vpvltaket eceyet e yvmahkuecckaren en komvket ohtotakvtes.

32 Monkv vpvlwvt nak hvmken *es huehken*, vpvlwvt mvrahkvn huehkakvtes, nvkaftat eteyvmkepekv, momen sulke mahat naken en nvkaftet omat kerrvkekates.

33 Momen Vleksantvn este sulkan aossicakvtes, Cusvlket homvn vyecicaken. Momen Vleksantv, enken es vhopayet, seokepkv este en hayetv eyace tates.

34 Momis Cusvlket on kerrakof, omvlkvt, em opunvkv hvmkusen, hvse-vkerkv hokkolvteken huehkaket, Efesvlke en Tianv rakket *os*, makakvtes.

35 Momof tvlofv en cokv-hayv este cvyayvkuehcof, kicvtes, Efesvs hunvntake toyatskat, Tianv hesaketvmese hokte momet hokte vhake Cupetv a en lvtkvte *likan* Efesvlke etvlwv vrakkuecv tat, este estomet kerrekot like haks?

36 Monkv heyv nanvke vnrvpe opunvyehoceko tavet

omekv, cvyayvket ot nake helvpke momecvranatskekot os

37 Heyv hunvntake, mekusvpkv-cuko en horkopvlke tokot, momet cen hesaketvmese hokteu vtvklecvlke tokvkekan esyicatskekv.

38 Monkv Temetlevs, momen nakhayvlke vpvkakat nake es est' vnrvpkv estomvken ocvket on omat, tekueketvt ocet os, momen este em wiketv sehoket os, *mv ehomvn* etemfvccvkepekvs.

39 Momen nanvke etv ohfvccvn vpohatsken omat, vhakv vcvkvye nvkvftetv ofvn cem fvccvkvres

40 Nake omecicat sekon, heyv nvkvftetv ohfvccvn ohkerkuecvraneyat sekot omen, heyv mucv nettv tekyvmketv omecicen vpohkv es pun hahoye tayat penkvlket omekv.

41 Momen momēn opunahyof, nvkaftat vwahecvtes.

SETENTVCKE 20.

Momen tekyvmketv fekhoniyof, Pal enkerrepvlken enhuehket, momet vsehket, Masetonevn ayvranet enkvpakvtes.

2 Momet mv ekvnvn hvmecice pohyet, vcahnetv sulken e'mahkof, Klesen vlakvtes;

3 Momet *mvn* hvse tutcenen fekhonnvtes. Momet, perron pihket. Selevn esayvranof, Cusvlket *vnrvpet* emehakaket omen, yohfulket, Masetonevn eteropottetvn komvtes.

4 Momen Sopetv Pelevlket, momen Elastvs Sekvntvs tepakat, Resvlonikvlket, momen Kivs Tvpvlket, momen Temorevs, momen Tekekvs Tlofimvs tepakat, Esevlket, Esev vteken vhorkaskemvts.

5 Heyvt homvn vpeyaket, Tlovn pu mehakakemvts.

6 Momen tvklike pakkeko nettv *kvlvpaket* hoyahnof,

perron vtehiket, Felepin enkvpahket, nettv svcahkepan Tlovs *tvlofvn vpokvten* vlahohken, mvn nettv kolvpaken fekhonnēmvts.

7 Momen nettvcakuce *nettv* enhvtecekvn tvklike kvlkicvkvranet enkerrepvlke nvkaften, Pal, rempvksen enkvpvketvn emetetakekv, em erkenakemvts, momet opunvkv emomecicen nere nvrkvpv oremvts.

8 Momet onvpv nvthofv etohvtelokat kulket tayemvts.

9 Momen vhaukuce ofvn hunvnwv mvnette hvmket, Yutekvs hocefket, nockv sufket ohlvtiken, nocepet ohlikemvts; momen Pal hofunen erkenakekv, nockvt ohfvniken, ohtihe svtutcenen ra tvk lvtiket, elēpen ra eshoyemvts.

10 Momen Pal ahvtvpiket, oh latkemvts, momet otaket, E naorihcatskvs, en hesaketv vpikekv, makemvts.

11 Monkv hvtvm yohcemiket, tvklike kvlkahyet, homipet, hofunen, hvyatke vteken, opunahyof, enkvpakemvts.

12 Momen hunvnwv mvnettat hesaken esyicet, tayen mahlvpvtkakemvts.

13 Momen homvn perro-cukon oh vpehyet, vtehiket, Asvs *tvlofvn* vpeyēmvts, mvn Pal a oh piketvn komēt, emet yvkapet vyvranet, mōmēn eskerkuecvnkekv.

14 Momen Asvn ye pu 'pahkofv, a ohpihket, Metelenen resoricēmvts.

15 Momet mvn enkvpaket, rempvksen Kivs vnakvn resoricēmvts, momet rempvksen, Semvn resorihcēt, Tlokelevn fekhonnēmvts, momet rempvksen Miletvn resoricēmvts.

16 Pal, Efesvs *fekhonickot* hoyvnetvn komemvts, Esev ofv oketvn yvmahketvn eyacekokv, mome tayen omat, Pentekast nettvn Celuslvmen vretvn eyacet en helvpket omekv.

17 Momet Efesvn vtohtet, mekusvpkv-cuko vfastvlken Miletvs *tvlofvn* ra enhuehkemvts.

18 Momen en yihcof, makat, Nettv enhvteceskv Esev eceyvyvte vtekat estomēn oketv vtekat ece 'pakvkvyvte kerratskes,

19 *Momet* Cusvlke v'mehakakat omecicen vnrvpkv vc oh vlakvte, momet turopuswv sulken, momet ekvncv-pueckv omvlkvn ehopakit, Pucasen em vtotkit,

20 *Momet* nak *cen* lopicvke tayat ohranvkot, omvlkvn cen kerkuecvkit, momet estvlemicit, cukon tohtvlkit, ce mvhayvkit,

21 Cusvlke momen Klekvlkeu Hesaketvmese ohfvccv efeke-etickv, momet Pucase Cesvs Klist ohfvccv vkv-svmkvn cem ohkerkuecvkin, *kerratskeś.*

22 Momen hiyomat hecvkes, *vn* yvfekcv ofv es cv hvlvtket Celuslvmen ayis, mimv nake estomvkēt vc oh lvtkvranat kerrvkot:

23 Momis eswvnakv momet feknokketv v'mehakakat Puyvfekcv Vcakat tvlofv lihkomvlkvn akerkuecat *kerris.*

24 Momis heyv nanvke estomakis stoskomvkos, momet, Vn hesaketv v'ncakes, komvkot os, vm vyetv momen vtotketv Pucase Cesvs a vm wikvte, Hesaketvmese en heromkv em opunvkv-herv ohkerkuecvyan afvcketv vpv-ken respoyvye tayen omat.

25 Monkv hiyomat hecvkes, cemetake omvlkvt, ece 'pvke arvye Hesaketvmese em ohmekketv es cem erke-nakvkvyvte, svnvcomvn cv turofv hehcatskeko tat, kerris.

26 Monkv mucv-nettvn, *este* omvlkv e catv enkvpvken cv hvsvtket on, a cen kerkuecvkis.

27 Hesaketvmese *nake* komat vtekat cen kerkuecetv take vfolotkvkatet omekv.

28 Monkv e vketecvks, momet etohvtelokat omvlkvn, Puyvfekcv Vcakat ohvfastvlke ce hayvkvten, Hesaketv-

mese em emekusvpkv-cuko e catv mahusat es nesvte, hompvkuecetvn *vketecvkes.*

29 Heyvn kerrikv, *ce*'nkvpahkvkvye renyupvn yvhv *este* ohyekcvket es cem eceyvkvres, etohvtelokat tis wikvkekot.

30 Cemetake mahusat asosse tis este hunvntake akvwapket, nanvke fvccekon opunahoyvres, kerrepvlke e oh vwecicvkvret.

31 Monkv e vketecet, vkerricvkvtcvs, ohrolope tutcenat, netta nereu fekhonnvkot, cv turopuswv oce, huyiromvlkv emvcahnvyvten.

32 Monkv hiyomat, etecakkvte toyatskat, Hesaketvmese, momet en herkv opunvkvn, mv ec ohvtvlaye taye, momet mv hvsvthvke hakvte omvlkv vpvkepatskvren ce'mvke taye yekcetv ocan ce wikvkis.

33 Este estome en cvtokunaphvtke, en cvtokunaplane tis, em accvke tis em vleskvpvyvte sekos.

34 Momen heyv enke *vne* v'nkusvpkakat *em vtotkaket*, vc vpvkakaten em vtotkakaten ceme tis kerratskes.

35 Nanvke omvlkvn cen kerkuecvkvyvtes, estomen mv omēn vtotket, yekcvkekan mvnicvranatskat, momet Pucase Cesvs em opunvkv, *Est*' emetvt enhecketvn senheres, makvten vkerricaket, *kicakvtes.*

36 Momen heyv nanvken mahkof, tokkehket, omvlkvn vpaket mekusapemvts.

37 Momen omvlkvt tayen hvkihhoket, Pal e nokwvn oh pvlatket, vfvnkakemvts,

38 Svnvcomv cv turofv hehcatskekos, *make* opunvkv opunayat omvlkv semuntvlen e feke en nokhokicen. Momen perro-cuko vteken vpvkakemvts.

SETENTVCKE 21.

Momen mome ocemvts, enkvpahket, perron vtehikeyof, fvccvn svpeyet, Koos resoricēmvts, momen rempvkse

Lotes resorihcet, mvn enkvpakeyat, Petelvn resoricē-mvts.

2 Momen perro-cuko Eenesev ayen eshehcet, ohtchiket, svpeyēmvts.

3 Momet Siplvs eshehceyof, vkvskvnvn wihket, Selevn svpeyēmvts, momet Tilvn esvcakēmvts, mvn perro-cuko nake vtehkvten asossicvranekv.

4 Momet enkerrepvlken eshehcet, nettvkolvpaken fekhonnēmvts, mvt Puyvfekcv eteropotte Celuslvme oh ayekaren Pal kicaken.

5 Momen mv nettv taken esohfvcehceyof, enkvpahket, pum vpeyetvn vpeyemvts, momen emetake omvlkv, chitake, hopuetake epu 'pvkake emunken, tvlofv sossemvts: momet vfopken tokkehket, emekusapēmvts.

6 Momen etesekahkeyof, perro-cukon pu 'tehiken, e huten yohfulccemvts.

7 Momen Tilv esaweyvten espoyeyof, Tolemis esyicē-mvts, momet etccakkakan vsehket, nettv hvmken fekhonnēmvts.

8 Momen rempvkse Pal vpvkakeyat *Tolemis* enkvpaket, Seselevn resoricēmvts; momet kolvpakate hvmkat, erkenvkv Felvpe, en cukon escehyet, mvn vpaket fekhonnēmvts.

9 Momen mv hunvnwv etvwvt echustvlke oste, hoktvke mvnettvke, owalvlken ocemvts.

10 Momen nettv sulken vpokēkv, owalv hvmket, Ekepvs hocefket, Cutevn vtet vlakemvts.

11 Momet pum vlahkof, Pal 'sem ewvnaketvn cahwet, eme e'nke e'le tepakvn es wvnahyet, Hiyomen Puyvfekcv Vcakatet maket omes, Cusvlke Celuslvme vpokatet hiyomēn mv hunvnwv heyv sewvnaketv epucasen wvnvyvkvres, momet Centilvlke e'nke ofvn wikvkvres, makvtes.

12 Momen heyv nanvke pohheyof, pume momet mata

vpokakat esyomet Celuslvme oh vyekaren enkusapēmvts.

13 Momof Pal vyoposket, Hvkihhoke, cv feke vn nokkicatskat, naken omatske haks? Celuslvmen Pucase Cesvs e hocefkv vrahkv cv wvnvkvre tvlkekot, momis elkvn vm etetaket omekv, kicemvts.

14 Momen vkvsvmepuehoceko tayof, Pucase komatet momekvs, mahkēt, wikēmvts.

15 Momen mv nettv take enyūpvn nanvke ehopakeyvten cvwehpet, Celuslvmen oh vpeyēmvts.

16 Momen enkerrepvlke vnvcomet, Seselevlket, Nesv hvmke, enkerrepv vcule, Siplvsvlken en fekhonneyvren esvicet, pu 'cvkvpeyēmvts.

17 Momen Celuslvme yihceyof, etecakkakat afvckvket epu yvpvyakemvts.

18 Momen rempvkse Cems oh vpeyet, Pal epu 'paken, seceyēmvts, momen mekusvpkv cuko vfastvlke omvlkvt vpaket vpokēmvts.

19 Momen Pal vsekahkof, eme em vtotketv eteropotte Centilvlke em etenrvwv Hesaketvmese nanvke momecvten svrvhecuset en kerkuecemvts.

20 Momen pohakof, Hesaketvmesen vkvsvmaket, Etecakkeyvte toyetskat, Cusvlke cukpe-rakko nvcomet vkvsvmvke tat hecetskes, momen omvlkvt vhakv es fekcakhvkes, kicakemvts.

21 Momen, Cusvlke Centilvlke vpvke vpokat omvlkvn, Mosen enkvpaket, en hopuetakucen svkvmsisvkekot, semvpeyetv vcvkvyen yvkvpvkekare mvhayetskaten em onahoyen ce *pohakvtet os.*

22 Monkv naket o haks? este sulsokat etohvteloke tvlkvres, vlahketskat pohvkvret okv.

23 Monkv heyv ce kiceyaten momecvs. Este-hunvntake *Hesaketvmese ohfvccv* temfvccetv e oh ocvke osten ocēs.

24 Mvn cahwet, vpaket e hvsvtecvs, momet, e'kvn vkasvkvren, en yvmahkuecvs, momen omvlkvt, ec ohfvccv nanvke en kerkuehocvte nake tokot omen, momis cemeu tetayusen aret, vhakv vcayecctsket on kerrvkvres.

25 Centilvlke vkvsvmakat ohfvccv heyvn komet, hoccicēmvts, mv omakat hvmkusis vfvstvkekot, heyv tvlkusen *vfvstvkvres: nanvke* nakevhake emhoyan, catv, nake ecatv pvlvtkeko pvsvtkat, momen hoktarkvn e en hvlvtvkvres.

26 Momof Pal, hunvntake cahwet, rempvkse vpaket e hvsvtecet, vrahrvkv nakemetv *Hesaketvmese* em emhoyvre vteken ehvsvtecetv en nettvtake esfvckvten kerkuecet, cuko vcakan eccyvtes.

27 Momen nettv kolvpakat pokvranusof, Cusvlke Esev vpokatet cuko vcakat ofvn liken hecakof, este sulkat omvlkvn tekyamahket, enken oh ocakemvts,

28 Huehkaket, Hunvntake Eslevlke toyatskat, vnicvks! Heyv este, este, vhakv, heyv vpoketv csyome vnrvpen *este* omvlkvn estvmv estomis emvhayet, momet ohvtvlakat Klekvlken cuko-vcakan escehyet, heyv cuko hvsvtkat svholwvyecat tes.

29 Enhomvn tvlofvn Tlofimvs Efesvlken eme vpaken hecakvnkekv, momet vkerricaket, Pal mvn cuko vcakan asceyet omvtes, komakvtes.

30 Momen tvlofv omvlkvt nekeyen, este etohpefatkemvts, momet Pal esahket, cuko-vcakat ossicakemvts: momen moman vpaken vhauke vkhothokemvts.

31 Momen elecvkvranof, suletawv-es likat en kvpetvne enhomahtvn opunvkvt em vlakemvts, Celuslvme omvlkvt tekyvmkes, maket.

32 Momen lvpken suletawvlken kvpetvnvlkeu cahwet, oh letkemvts: momen suletawvlke kvpetvne enhomahtv csyomen hecakof, Pal nvfkakvte wikakemvts.

33 Momof kvpetvne enhomahtv vwolihcet, csemvts, mo-

met cvto-tetvkkakvn hokkolen es wvnvyvkvren kihcet, estimvt ot, nake momecvten *est'* em 'pohemvts.

34 Momen este sulsokat, vpvlwvt nake hvmken, vpvlwvt nake etvn es huehkakvtes; momen eteyvmkat omecicen mehenwetvn kerreko tayof, tohopken secehoyvren kicemvts.

35 Momen vccakvn vcemkof, momc ocvtes, este en yekcetvt omecicen suletawvlket esvcemecemvts.

36 Este sulsokat svcvkvpeyet, huehkaket, Mv *esten* etvn sayvs, makakekv.

37 Momen Pal, tohopke seceyvranof, Cem punvyetv vm etektvnke te? kvpetvne enhomahtvn kicemvts. Momis *em vyoposket*, Klekvlke em punvkvn kerretske te?

38 Mv Eccpsvlke heyv nettvt yiceko munken tekyvmketvn hayet, este-pvsatvlke cukpe-rakko osten sosiyet, vnrvwvn esceyvte toyetskeko? kicemvts.

39 Momis Pal, Vne Selesev ekvnv Tasvs tvlofv Cusvlket omit, tvlofv holwvkuse toko tvlofvlke toyis, momen este etempunvyetv vm etektvnecetskvren ce'nkusapis.

40 Momen em etektvnchcof, Pal, vccakvn oh hucret, enken esten es em vhopayemvts. Momen cvyvyvketv rakke hakof, Hepluvlke em punvkvn '*sem* punayemvts, maket,

SETENTVCKE 22.

Hunvntake, etecakkvyvte, momet erkvlke esyomatskat, hiyomat opunvkv seokepkv cen *hayvyan* vin vpohicvkes.

2 (Momen Hepluvlke em punvkvn 'sem punayen pohakof, senhoyvnen cvyayvhokemvts; momen makemvts,)

3 Mehenwvn Cusvlke hunvnwv toyis, Selesev *etvlofv* Tasvn cv heckvtet, momis heyv tvlofvn Kemelevl e'le tempe emunken cv mahvtet, erkvlke em yhakv vcvkvyen esfvcken v'mvhahoyet, momet cemetake omvlkvt mucv-

nettvn Hesaketvmese ohfvccv ce fekcakhvkat omit huerit omvyvtet os.

4 Momet heyv vyetv elkv vteken assecit, hunvntake, hoktvkeu wvnawicit, cuko-yekcvn vtehvyvtet omes.

5 Momen plëst enhomahtv hvlwat a vn kerrvt omes, momet vculvke etohkvlkat omvlkvt, mvt cokv etecakkakat ohtotakat v'mvkvtet on, Temaskvn oh ayimvts, mv vpokat estemerrvkuehocvren wvnawvken Celuslvme resvlvkaret.

6 Momen mome ocemvts, fvccv-likat mahen Temaskvn vwolicvyof, vyvkhvmkusen hvyayvke rakke hvlwe vtet vm vfolotet hvyvyakemvts.

7 Momen ekvnvn tvk lvtikit, opunvkv, Sal, Sal, estoman vc assecetske haks? cv kicen pohimvts.

8 Momet, Pucasē, estimv toyetska? *kicit em* vyoposkin; Cesvs Nasvlvlke, mv assecetskat toyis, cv kicemvts.

9 Momen vc vpvkakat, mehenwvn hvyayvke hecet, penkvlakemvts; momis mv vm punayat em opunvkv en hake pohvkekomvts.

10 Momen, Naken estomvranvya? Pucasē, kicimvts. Momen, Ahuyiret, Temaskvn eceyvs, momen mvn nanvke momecvranetske cem melhoyvte omvlkv ohfvccv cem onahoyvres, Pucase cv kicemvts.

11 Momen mv hvyayvke en rakket omecicen hecvko tayof, mv vc vpakat e'nken es cv yvpayen, Temaskvn eceyimvts.

12 Momen Anvnivs hvmket, vhakv vcvkvye hunvnwv fvccet, Cusvlke *mv* vpokat omvlkvt heren ohkerkuecaken,

13 Vm vlahket, hueret, Sal etecakkvyvte toyetskat, renvyvs, cv kicemvts. Momen mv hvse-vkerkv etan emen oh hecimvts.

14 Momen, Pu'rkvlke en Hesaketvmeset, eme nake

koman kerre, momet mv Fvcce Hvmkat hece, momet e cukwv en hake pohetskvren ce mellvtes.

15 Nake hece, momet pohetskvte este omvlkvn a en kerrv toyetskvret ok.

16 Momen hyomat estomen acewicetske haks? Ahuervs, momen ce paptiskekvs, momen Pucase e hocefkvn oh huehket, cen naorketv *ce'nkvpvken* okkosvs, cv kicemvts.

17 Momen mome ocvtes, Celuslvme yecehyvyof, cukovcâkat ofvn emekusapvyof, *cv nocekon* vpueckv omet vc oh latkemvts;

18 Momen, Lvpecet, lvpken Celuslvmen ossvs, vne *vc* ohfvccv cem ohkerkueckv esahkekot ok, cv kicen heci mvts.

19 Momen, Pucasē, senekake omvlkv ofv ec oh vkvsvmakat nvfnaket cuko-yekcv vtehakvyvten, kerrakes.

20 Momen a cen kerrv Stefen e catv pvlatkof, vhuerit, elvre estemvkvsamit, momet mv elecakat em accvken vhecicimvts, makimvts.

21 Momen, Ayvs; hopvyen Centilvlken ec ohtotaret ok, cv kicemvts.

22 Momen heyv opunvkv vteken 'mvpohicakemvts, momet en haken kvwvpaket, Este momat ekvnv enkvpvken sayvs; hesake taye orekokv, makakemvts.

23 Momet huehkaket, em accvke akayaket, fakken hvlwen vpvlvtakofvn,

24 Kvpetvne enhomahtvt, Tohopken asceyvks, kicet, momet tepket ohkerhoyvren, makemvts, estoman momvteken es huehkaket omat kerretvn komet.

25 Momen eswvnakvn es wvnayahkof, Este Lomvlket omat ohfvcceko munke tepkatskvre vhakv vcvkvye tę? Pal sentulev vhueran kicemvts.

26 Mvn sentulev pohhof, kvpetvne enhomahtvn rem

onayet, Nake momeccetskat vketecvs, heyv hunvnwv Lomvlket ok, kicemvts.

27 Momof kvpetvne enhomahtvt vlaket, Vm onvyvs, Lomvlke toyetska? kicemvts. Henka, makemvts.

28 Momen kvpetvne enhomahtvt em vyoposket, Enrahkv rakken heyv *Lomvlke en* hueretv es heckuecvyvtes, *makemvts.* Momis vne *matat* cv heckvtet omes, Pal kicemvts.

29 Momof mv ohkerrvkvranvte vyvkhvmkvn enkvpvkakvtes; momen kvpetvne enhomahtvt, Lomvlket on kerrof, momet wvnayate svrahkv penkalemvts.

30 Rempvkse omof, estomaten Cusvlke vnrvpaket omat mehenwvn kerretvn eyacat omecicen, svlvfkvte enrecopemvts, momet plest enhomvhhotv, momen en nvkaftvlkeu omvlkvt yicvren kicemvts, momet Pal es hvtvpiket, chomvn licemvts.

SETENTVCKE 23.

Momen Pal, nvkvftetv hericet oh hecat, Hunvntake etecakkvyvte toyatskat, mucv-nettv vteken Hesaketvmese ehomv eohvkerrickv omvlkv heren esarvyvtet omes.

2 Momen Anvnivs plest enhomahtv hvlwat mv etempe svpaklaten e cukwv em vtepkvkvren kicemvts.

3 Momof Pal, Hesaketvmeset cemen *ce* nvfkvres, cvtotohopke hvtecvkvte toyetskat, vhakv vcvkvyen vc ohfvccecvranet liket, vhakv vnrvpen cv nvfhokvren maketske haks? kicemvts.

4 Momen vsvpvklatet, Hesaketvmese em plest enhomahtv hvlwan vtvklecetske haks? makakemvts.

5 Momof Pal, Etecakkvyvte toyatskat, plest enhomahtv hvlwat tat kerrvkis, Cem este semevpayv holwvke opunvyehcetskvs, maket coket omekv; kicemvts.

6 Momis Pal, vpvlwvt Satusevlket on, vpvlwvt Falvse-

vlket on kerrof, nvkvftetv ofvn huehket, Hunvntake etecakkvyvte toyatskat, Falvsevlke toyit, Falvsevlke e'ppuce toyis; pvsatkvte a en kvwvpketv, momet em enhonrkv vrahkvn vc ohfvccehocet omes, makemvts.

7 Momen heyvn opunahyof, Falvsevlke Satusevlkeu etenrvpkvt emetenrvwv ocemvts, momen sulsokat etekvpakemvts.

8 Satusevlke, Akvwvpketv, encelvlkeu, puyvfekevlkeu sahsekos, makaket omekv; momis Falvsevlket hokkolvn kerkuccaket omes.

9 Momen huehketv rakket ocemvts, momen cokvhayvlke Falvsevlke vpvkakat vpvlwvt akvwvpkaket, Heyv hunvnwv ofv naorketv hecēkot omes, momis puyvfekevt, monkat encel em punayvten omat, Hesaketvmese etepohyeyats, makakemvts.

10 Momen tenrvpkv rakket ocof, kvpetvne enhomahtvt, Hvlatet, telvtahlece wites, *komet*, penkalet, suletawvlken ohtotemvts, hvtvpehcet, vyvkhvmkusen em esahket, tohopken asceyvkvren.

11 Momen mv 'ren nere omof, Pucaset vhueret, Pal toyetskat, ce 'fvckekvs, Celuslvmen a vn kerretskvte etvpomen Lomen a vn kerretskvret ok, kicemvts.

12 Momen hvyatkof, Cusvlke vnvcomet *em* etohkvl ketvn hayet, ohtvhiketv elecvn e hahyet, Pal elecēko vtekat hompēkot, eskēkares, makakvtes.

13 Momen heyv etemfvccetv hayakat pale ostat hoyvne tates.

14 Momen piest enhomvhhotv momen mvculvke en yihcet, Ohtvhiketv rakke elecvn, Pal elecēko vtekat naken homipēkos, *maket* etemfvccēs, kicakvtes.

15 Monkv hiyomat centaket nvkaftvlke vpvket kvpetvne enhomahtvn en kerkuccvks, nake esohfvcken em 'pohvranatske omēn, pvksen ce homv taken huericvren;

momen pume, hvte vwoliceko munken, elecetv pu metetakes, makakvtes.

16 Momen Pal e wvnwv e'chuswvt emehakakvcuken pohof, ahyet, tohopke ecehyet, Pal rem onayvtes.

17 Momof Pal, sentulevlke hvmken huehket, Heyv hunvnwv mvnettan kvpetvne enhomahtvn 'sem vyvs; nake hvmken 'monvyetvn ocet omckv, makvtes.

18 Monkv evpahyet, kvpetvne enhomahtvn 'sem vlakvtes, momet, Pal svlvfkat v'nhuehket, heyv hunvnwv mvnettv, nake ce kicetvn ocet omen, es cem vyaren vm 'pohhes, makvtes.

19 Momof kvpetvne enhomahtvt enken en hvlahtet, vrvnakusen vcvkahyet, Nake vm onvyetv ocetskat, nake te? *kicet* em 'pohvtes.

20 Momen, Cusvlket pvksen Pal nvkvftetvn esceyetskvren cem 'pohetvn temvkvsvmaket omes, esohfvcken naken em 'pohvkvrane omet, kicvtes.

21 Momis em vpohihcetskvs, hunvntake pale ostat hoyvnet e'mehakaket, ohtvhiketv elecvn etemfvccaket, Elecēko vtekat, hompēkot, esikēkos, *makaket os*, momen hiyomat em vkvsvmvketskvre en nene hecet emetetakvkes, *kicvtes.*

22 Monkv kvpetvne enhomahtv hunvnwv mvnettat vyecicvtes, momet, Heyv nanvke vn kerkuecetskate, estimvn monahyetskvs, kicvtes.

23 Momen, sentulevlke hokkolen enhohiket, Suletawvlken cukpe hokkolen, momen corakko-ohvpokvlket pale kolvpaken, cufunfvske-cawvlket cukpe-hokkolen nere en hvse-vkerkv tutcenof Seselevn vpeyvren metetakuecvs, kicvtes.

24 Momet vpuekvn, Pal oh licahket, vcayecaket Felekse evpayvn res em oricvren etetakuecvs, *kicvtes.*

25 Momen cokv hiyomēn hoccicvtes;

26 Klatevs Lesevs Felekse evpayv here mahat vseket os;

27 Heyv hunvnwv Cusvlket esahket, elecvkvkvranvtes, momof suletawvlken es vlahkit, em esakvyvnks, Lomvlket on kerrvyof.

28 Momet naket omecicen vnrvpakat kerretvn komvyof, en nvkvftetvn a'sceyvyvnks;

29 Eme *em* vhakv em vpohkvn 'svnrvpaken, momis ele taye, monkat svlvfke taye ore em mvttekon, kerrvyvnks.

30 Momen Cusvlke mv hunvnwv e'mehakakvcuken vm onahoyof, lvpken ec ohtotit, momet vnrapvlken nake 'svnrvpkvn *ocvke tat* ce homvn onvyvkvren, kicakvyvnks. Ece 'sekis.

31 Momof suletawvlket, kihocat vcvkvyen, Pal esahket, neren Antepetlvn es yicvtes.

32 Rempvksen corakko-ohvpokvlket es vcvkvpeyvren wikahket, tohopken yefulecvtes;

33 Mvt Seselevn yihcet, cokvn evpayvn a emahkof, ehomvn Pal en licakvtes.

34 Momen evpayv ohonahyof, em etvlwv estomat tat vpohvtes; momet, Selesevn vte *tan* kerrof,

35 Ce'nrapvlket yicof, cem vpohicares, kicvtes. Momen Helot em ohfvceeckv-cukon vpihokvren, makvtes.

SETENTVCKE 24.

Momen nettv cahkepet hoyahnof, Anvnivs plest enhomahtv hvlwat, mvculvke es hvtapket, momet opunayv hvmke, Tvtvlvs *hocefket*, Pal vnrvpen evpayvn en kerkuecakvtes.

2 Momen enhuehohkof, Tvtvlvs vnrvpetvn vlicecvtes, maket, Ceme *ce* tehoyvnen evyayvketv rakken es epu 'fvcket omen, momen cem fvyatkv herat eteropotten nake herakat heyv etvlwv em momehocet omen,

3 Estofis, momet estvmvt o estomis, vkvsvmkv emetv 'somvlkvn punaken hayeyet omes, Felekse here mahetskat.

4 Mome estomis ohvtvlaken ce naoricvkaret, cen heromkvn opunvkv nvcomusen es pum vpohicetskvren ce'nkusapis.

5 Heyv hunvnwv este naoricvt ot, yvmv ekvnv hvmkvn Cusvlke omvlkv etenrvpkv en hayvt ot, momet Nasvlvlke esemevpayvt on heceyet omekv;

6 Momet ohvtvlakat cuko-vcakat svholwvyecetvn komvnks; mvn, pum vhakv vcvkvyen ohfvccecetvn pu yacet, eseyvnks;

7 Momis kvpetvne enhomahtv, Lesevt, vlahket, yekcetv rakken pu'nke ossen es *pu* 'konahvnks.

8 Vmvpuecvlke cemen *ec* oh vpeyvren kicet; mvn vketeccetskat, heyv nanvke es vnrapeyat omvlkvn kerretske tayes.

9 Momen Cusvlke em vkvsvmakvtes, Heyv nanvke momēs, makaket.

10 Momof cvpayvt opunvyvren es em vhopahyof, Pal em vyoposket, *makvtes*, Vc afvcket es vc vrahkv vyoposkis, heyv etvlwv ohrolope sulken ohfvccecv toyetskvten kerrikv:

11 Celuslvme emekusvpvrane ohvyvyvte nettv palen hokkolohkakuset omat kerretsket omekv.

12 Momen cuko-vcakat ofv, estimvn vnrvpuecet em punayin, monkat este tenrvpepuecin, senekake ofv tis, tvlofv tis, es cv hecvkekvnks;

13 Momet nanvke es vc vnrvpakat ohfvccecvkeko tayes.

14 Momis heyv tan cem e ohkerkuecis; nanvke vhakv vcvkvyc, momet owalvlke coyakvte omvlkvn vkvsamit, mv vyetv tekvpvketv kicakat vcvkvyen pu'rkvlke en Hesaketvmesen em vtotkvyet os;

15 Momet Hesaketvmese ohfvccv enhonrkvn, mv emetakeu vkvsvmakat, ocit, pvsatkvte fvccakat fvccvkekateu a en kvwvpketv ocvranat vkvsvmvyet omés.

16 Momet heyv ohfvccvn vtotkvyet omes, estofis Hesaketvmese ohfvccv, momet este *ohfvccvn* eohvkerrickv mahlvpvtke ocaren.

17 Monkv ohrolope sulket hoyanof, heromkvn momet *Hesaketvmese* nake emetvn vm etvlwv 'scm vtaret vlakvyet omvnks.

18 Momof Cusvlke vpvlwuset, Esev vwet, cuko-vcakat ofvn e hvsvtehcin es cv hecakvnks, este sulkat vpvkvkot, estoke mahateu sekon.

19 Mvt, nake es vc vnrvpkv ocvken omat, ce homvn svpaklet, kerkuecvkvranvtes.

20 Monkat heyv hunvntake mahusat tis, naorketv estomen vc ofvn eshecakvten omat, onvyvkekvs, nvkvftetv ofvn huerit,

21 Pvsvtkvtet akvwvpkvkvranat ohfvccvn mucv-nettvn vc ohvketecatoket os, vpvkakvye huervye huchkvyvtc, heyv opunvkv hvmkat tawv.

22 Momen Felekse, heyv nanvken pohof, *mv* vyetv senfvccen kerrekv, em acewicvtes, momet, Lesevs kvpetvne enhomahtvt vlakof, esfvcken cem ohvketecvkares, kicvtes.

23 Momet sentulevn, Pal etektvnken e'met, momet em ctekerhoyetv em afvstvkepvre, momet a oh vwvkepvre sentackekon, vhecicvs, kicvtes.

24 Momen nettv nvcomuse enyupvn Felekset e hiwv Tluselv, Cusvlke hoktet omen, evpayet vlahkof, Pal em vlvkvren ohtohtet, Klist ofv vkvsvmkv *ocat* ohfvccvn em vpohicvtes.

25 Momen fvccetv, eemfvyatkv, momet ohfvcceckv vlvkvranan opunvyecof, Felekse fekekct, Mucvn cem vyetvn

vyvs; okctv etektvnket vn heckofvn, ce'nhuehkares, kicvtes.

26 Monkv, Enrecoparen Pal cvto-kunawvn v'mvres, komekv, etewolusen enhuehket, etempunayvtes.

27 Momis ohrolope hokkolet hoyanof, Pasevs Festvs Felekse vyoposkvtes, momen Felekset, Cusvlke afvcecicetvn komet, Pal svlvfkēn wikvtēs.

SETENTVCKE 25.

Monkv Festvs, kvntvckv acehyof, nettv tutcene hoyahnof, Sesvlev enkvpaket Celuslvmen ayvtes.

2 Momof plest enhomahtv, Cusvlke enhomvhhotv esyomat Pal vnrvpet en kerkuecakvtes, em 'pohaket,

3 *Pal* vnrvpen en heromvkvren komaket, mvn Celuslvmen ra enhuehkvren, vyctv ofvn mehakaket elecvkvren.

4 Momis, Pal Sesvlevn fekhonnihocekvs, momen vne hofunusekon ayvranis, Festvs *maket* vyoposkvtes.

5 Monkv mv yekcetv ocvke ece 'pakvkat, vc vcvkvpehyct, heyv hunvnwv vnrvpvkekvs, nake es em mvttet on omat, kicvtes.

6 Momen nettv pale esenhoyvnen vpahkofv, Sesvlevn vk hvtapkvtes, momet rempvkse omof, ohfvcceckv ohliketvn oh liket, Pal esyihocvren makvtes.

7 Momen vlahkof, Cusvlke Celuslvmen awvtet em vfoloten svpaklet, opunvkv yekcvke, momet sulken, ohfvcecevkeko tayat, Pal 'svnrvpakvtes;

8 Momen emet e em vyoposket, Cusvlke em vhakv, cuko-vcakateu, momet Sesvn vnaorkvkvyvte sekos, makvtes.

9 Momis Festvs, Cusvlken afvcecicetvn komet, Pal em vyoposket, Celuslvmen oh ayet, mvn cv homvn heyv nanvke ohfvccv cem fvccvren kometske haks? kicvtes.

10 Momof Pal *okat*, Sesv em ohfvcceckv ohliketvn

vhueris, mvn vm fvccvre tayet os; Cusvlke naken em vhopanvyvte sekos, momat kerrusetsket omes.

11 Naken vhopanvyvten omat, monkat elkv oren naken momecvyvten omat, elkv e vselvkot os; momis heyv nanvke es vc vnrvpakat sekon omat, estimvt vnen em wikvkeko tayes; Sesvn oh huehkis, makvtes.

12 Momof Festvs, nvkaftvlken setempunahyof, Sesvn oh huehket ohmetska? Sesvn oh ayetskvres, *kicet em* vyoposkvtes.

13 Momen nettv nvcomet eshoyahnof, mekko Vklepvt Pvnese tepakat Festvsen vsekvkvranet Sesvlevn vlahokvtes.

14 Momen nettv sulken mvn kahkof, Festvs mekkon Pal em en kerkuecvtes, hvmmaket, Felekset wikvten, hunvnwv hvmket svlvfkēt likes;

15 Mv ohfvccvn, Celuslvmen arvyof, plest enhomvhhotvt momet Cusvlke em vculvket ohfvcceckvn komaket oh kerkuecakemvts.

16 Mvn em vyoposkit, Lomvlket este vnrvphoyat elkvn em wikvranet omeks, vnrapvlket tehecaken, momet nake 'svnrvphoyat emeu e em vyoposke taye em etektvnkeko emunken omat, kicakimvts.

17 Monkv yvmvn vtelohkof, acewicvkot, rempvkse omof, ohfvcceckv ohliketvn oh likit, hunvnwv esyihocvren makimvts.

18 Vnrapvlke vsvpaklof, nake momvke tares komvkaten es vnrvpakemvts.

19 Momis es vnrvpakat em mekusvpkv ohfvccvn, momen Cesvs hvmke elvten, Hesakes, Pal kicat, vpohkv ocakemvts.

20 Momen vpohkv mv omakat vn kerkekokv, Celuslvmen oh ayet, mv nanvke mvn em fvccvren kome tat em 'pohimvts.

21 Momis Pal, Vkvstvt pohvren oh hohikof, Vhecihoce emunken Sesvn ohtotares, kicimvts.

22 Momof Vklepvt, Vntat hunvnwvn em vpohicetvn cv yaces, Festvn kicvtes. Momen, Pvksen pohetskvres, kicvtes.

23 Momen rempvkse, Vklepvt Pvnese tepaket en heckv rakken es vlahohkof, momet kvpetvne enhomvhhotv, mv tvlofv en rvkrakv esyomat pohvkvranet pohetv-cukon escehyof, Festvs mahken, Pal esyihocvtes.

24 Momen Festvs, Vklepv toyetskat, momet este hunvntake heyv epu 'pakatskat omvlkvt, heyv hunvnwv, mv ohfvccv Cusvlke sulkat omvlkvt Celuslvmen, momet yvmv *tis*, vc oh huehkaket, Ohvtvlaken hesakekan tayes, makakat hecatsket os.

25 Momis elkv ore naorkekot, eme tis Vkvstvs oh huehkēn hecvyat ohtotetvn ohfvccecvyet omemvts.

26 Mv ohfvccv cv pucase naken en hoccicetv ocvks. Monkv ce homv taken esvlakis, momet mekko Vklepv toyetskat, cen *ce* rvhecit, ohvketeckv ohcof, nanvke hoccicetv ocaret.

27 Svlvfke est' ohtote nanvke es vnrvpkv kerkueceskat hoporrenkv toko es vm momet ok, makvtes.

SETENTVCKE 26.

Momen Vklepvt, Ece 'rahkv opunvyetskvre cem etektvnkes, Pal kicvtes. Momof Pal e'nken a rvtosecet, e em vyoposkvtes;

2 Vklepv mekko toyetskat, vc afvckes, komis, mucvnettv Cusvlke nanvke es vc vnrvpakat omvlkvn ce homvn e em vyoposkvranikv;

3 Mv omecice mahat, cemet Cusvlke em vpohkvn, momet semvpeyetv omvlkvn kerretsket omes; momekv cen heromkvn es vm vpohicetskvren ce'nkusapis.

4 Enhvtecceskvn, cv mvnettvte vteken, vm etvlwvvlke mahusat, vpvket Celuslvmen *likit*, vm vretvn Cusvlke omvlkvt kerrvket os;

5 Enhvtecceskv vteken cv kerrakvtet, (kerkuccetv komvken omat,) pum emekusvpkv em etekvpvketv vfekcakhe mahat *em* vyetv vcvkvyen Falvsevlket arvyvtet omat, *kerkuecvke* tayes.

6 Momen hiyomat setemfvccetv herat, Hesaketvmese pu'rkvlke en hayvte enhonrkv vrahkvn vc ohfvccehocvranen huerit omis.

7 Mvn oricetvn *komaket* pum etvlwv pale hokkolohkakat, *Hesaketvmese* netta nereu emomecicet em vtotkaket, enhonrvket omes. Momen heyv enhonrkv vrahkvn, mekko toyetskat, Cusvlke vc vnrvpaket omes.

8 Hesaketvmese pvsvtkvte akvwapat estoman nake vkvsvmhoyeko taye es cem momet o haks?

9 Mehenwvn vntat Cesvs Nasvlvlke e hocefkv vnrvpe nanvke sulken momecvranvyat omes, komvyvtet os.

10 Momet heyvn Celuslvmen momecvyvtet omes, momet, plest enhomvhhotv enkvpvket yekcetv vn hecken, mekusapvlke sulken cuko-yekcv ofvn em vkhothuecvyvtet omes, momet, pvsvthoyof, pvsvthoyvren opunvkv vpvyecvyvtet os.

11 Momet senekake omvlkv ofvn tewolen estemcrvkuecit, tvhiketv opunvkv opunvyepuecetvn komimvts; momet en cv homece mahet, tvleporvlke em etvlofv vteken assecakvyvtet omes.

12 Momen plest enhomvhhotvt *vm* wiketvn hayet, momet yekcetvn v'maken, Temaskvn ayvyof,

13 Mekko toyetskat, fvccv-likof, vyetv ofvn hvyayvke hvse en hvyayvke emuntvlen, vne momet vc vpvkakvte pu folotken, hvyayaken hecimvts.

14 Momen omvlkeyat ekvnvn tvk pvlvtikeyof, opunvkv

en hake vm punayet, Hepluvlke em punvkv ofvn, Sal, Sal, estoman vc assecetske haks? nak fvske oh refketv cen yekcet os, maken pohimvts.

15 Momet, Pucase, estimv toyetska? makin, Cesvs, mv assecetskat toyis; makemvts.

16 Momis ahuyiret, ce'len oh huervs, heyv vrahkvn cem e heckuecikv, heyv nanvke hecetskvte, momet nanvke mv ofv cem e heckuecvranvyat vtotkv, momet a en kerrv ce hayaret;

17 Este momet Centilvlke hiyomat ec oh 'totvyat enke a ec ossicit;

18 *Mvn ec oh 'totakis*, e turwv take en hvwecet, yomucke enkvpvken hvyayvken oh *fulothuecet*, momet Setvne en yekce *enkvpvken* Hesaketvmesen oh fulothuecet, naorketv enkvpvketvt, momet, vkvsvmkv vc ofv ocat eteropotten, hvsvthvke hahoyvte vpvke epucasvke haketv en heckvkvren, *makemvts*.

19 Monkv, mekko Vklepv toyetskat, heyv nake hvlwe vtē hecke ocat em vkvsmvkot omvkomvts;

20 Momis Temaskvn vpokat taten, momet Celuslvmen, momet Cutev ekvnv omvlkvn, momet Centilvlken, em vkerrickvn eticaket Hesaketvmesen oh fulotecet, vtotketv vkerrickv etickv orvken momecvkvren en kerkuecakimvts.

21 Heyv nanvke omecicen Cusvlke cuko-vcakat ofvn cv sahket, cv 'lecetvn komakemvts.

22 Monkv Hesaketvmese vten vnickv vn hecken, rvkrakat lopuckaten a en kerrakit, nanvke owalvlke, momen Moses mome ocvkvres, makakvte tvlkusen punayet, mucvnettv oren huerit omis;

23 Klist estemerkvrane, momet elkv raenkvwvpketv enhvteceskv taranat, este momet Centilvlken hvyayvke hecvkuecvranat tat *kerkuecis*.

24 Momen hiyomen e em punayepof, Festvs, yekcicet

huehket, Pal toyetskat, ce hacohakes; cokvkerretv tayat ce hacohayes.

25 Momis, Festvs here mahetskat, cv hacohakeks, momis mehenwv momet mahlvpvtketv opunvkvn opunayis, kicemvts.

26 Mekkot heyv nanvken kerret omekv, mv ehomvn etektvnkusen opunvyvyat. Heyv nanvke hvmkis em ehkekat komvye herekv; heyv nake vkvnowv ofvn momehocekatet omekv.

27 Mekko Vklepv toyetskat, *nanvke* owalvlke *coyakvten* vkvsametske te? Vkvsvmetske tat kerris.

28 Momof Vklepvt, Klistvlke hakaren vc vkvsvmepuecvranusetskes, Pal kicvtes.

29 Momen Pal, Cen tvlkusekon, momis mucv-nettv cv pohakat omvlkvt vne ome orvkvranusat *tvlkekot*, *momis* orvke tate! komit, Hesaketvmesen es oh hecis; heyv eswvnakv tvlkuset momekon.

30 Momen heyv nanvken opunahyof, mekko, evpayv, Pvnese esyomat, momet mv vpvkakat asvpaklvtes;

31 Momet etvn vpeyahkof, etempunahoyet, Heyv hunvnwv elvre taye, monkat wvnvkvre tetaye naken momeceks, makakvtes.

32 Momof Vklepvt, Heyv este Sesvn oh huehkekaten omat, en recopke tayvnt os, Festvs kicvtes.

SETENTVCKE 27.

Momen Etvlen perron vtehkēt svpeyvranēn pum fvciyof, Pal momen svlvfkvlke vpvlwvn, sentvlev, Culevs hocefken, Vkvstvs en suletawvlke etohkvlkat en *kvpetvnvlke* hvmkan em wikakemvts.

2 Momen Etlvmetev em perro-cukon ohtehket Esev ekvnv vfopken svpeyvranet, esenkvpakemvts, Elestakvs, Masetonevlket, Resvlonikvn vtet, epu 'paken.

3 Momen rempvkse Sitvn rvcakēmvts, momen Culevs Pal heromen vfastet, en hessvlken oh vyepet, e emahlvpvtvren em etektvnecvtes.

4 Momen mvn esenkvpahkeyof, Siplvs vfopken svpeyēmvts, hotvlet vnrvpet ok.

5 Momen uehvtkv Selesev momet Pamfelev vnakv svktiyehcēyof, Lesev ekvnv Milv *tvlofvn* roricēmvts

6 Momen mvn Aleksantlev *tvlofv* perro-cukot Etvlen ayen sentulevt eshehcet, ep ohtehemvts.

7 Momen nettv sulken yulohusen svpeyet, Nitvs vfopken resoricvranuseyof, hotvlet pu mvnvttecen, Klete vfopken, Salmone vnakvn resoricēmvts.

8 Momet hoyvnece mahekot, Svcaketv Herakusat kicetvn, tvlofv Lesev vnakvn, resoricemvts.

9 Momen oketv hofunet yvmahkepen, svkvyetvt entis penkvlke hahken, momen eelvweckv hoyvnepekv, Pal emvcahnemvts;

10 Hunvntake toyatskat, heyv svpeyeyat perro-cuko momet nanvke vtehkat tvlkekot, pun hesaketvn yvmahketvt, momet vhopvnketv tayet ocvranen hecis, kicet.

11 Momis sentulev Pal nanvke makat esemuntvlen perro epucase, momet vfastv min vkvsamemvts.

12 Momen perrvcakv rvfo yvmahketv herekokv, Mvn enkvpaket, estome estomis perrvcakv Klete, Fenesen resoricē tayen omat, *mvn* rvfon yvmahkeyvres, *este* sulkat makakemvts; *mv perrvcakv* Hvsaklatkv-enhonerv fvccvn momet Hvsaklatkv-em-wahvlv fvccvn wakket os.

13 Momen wahvlv hotvlet yulohusen hotalof, Mv komeyvte pun heckes, komet, en recopahket, Klete vfopkusan svpeyemvts.

14 Momis renyupv hofune mahekon hotvle rakket, Yulakletvn kicetvt, perron nafkemvts.

15 Momen perro-cuko vkēsen, hotvle vnrvpen vkayeko tayof, vkafiyvren wikēmvts.

16 Momen ote hvmke, Klatv kicetvn vnakvn svpeyen, perruce pun sumkekaren ep umekaranusēmvts.

17 Mvn a vk esahkof, sevnickvn omaket, perro-cuko wvnayahket, Oktahv vksvmohen es epu'klvtike wites, *komet* penkvlaket, hvnvwelvn kvncvpuecahken, esvkatiyēmvts.

18 Momen hotvle-rakkot tayen es pum melohlicen, rempvkse perro-cuko tvhoknicakemvts.

19 Momen *nettv* svtutcenof, perro-cuko nanvke vtehkvten pu'nke mahusaten es apvlatēmvts.

20 Momen hvse kococumpvu nettv sulken heckvkekof, momen hotvle-rakko cotkuse tokot ep oh wakket on, pu hesahoke taye enhonrkv omvlkvt sumkemvts.

21 Momis eelvweckv hofune hoyanof, Pal en nvrkvpvn 'ren huyiret, Hunvntake toyatskat, heyv yvmahketv, momet hopvnketv e en cakkuccatskekaret, Klete senkvpvkekot vm vpohicvrahatskvtes.

22 Momen hiyomat ece 'fvckvke taren ce mvcahnvkis, ece 'pakvkat hvmkusis en hesaketv sumkvranekok, mo mis perro-cuko tvlkuset.

23 Hesaketvmese, cnake toyvyat, momet em vtotkvyatet, em encel nereise vc vhueret,

24 Pal toyetskat, ce penkahlats, Sesv chomvn enhuervranetsket omekv, momen hecvs, Hesaketvmeset mv esvkfullvlke ece 'pakvkat omvlkvn cemēs, cv kicis.

25 Monkv ece 'fvckvkekvs, hunvntake toyatskat, mv vm onahoyvte mahusat taranat, Hesaketvmesen vkvsvmvyet omekv, kicemvts.

26 Momis ote hvmken ep oh pvlvtkvranet os.

27 Momis nere pale ostohkakat orof, estvmi estomis 'sepu 'tohken, Etlevn svkfullen, nere nvrkvpv mahe orof,

perro-cuko vfastvlket, Ekvnvt ocen vwolicēs, komakemvts.

28 Momet vkvhopahyet, estele-vhopakv cukpe hvmken pale hokkolen kerrakemvts; momet ohvtvlvkusen svpehyet, hvtvm vkvhopayat, estele-vhopakv pale ostvpaken kerrakemvts.

29 Momof, Cvton oh pvlvtike witeyes, komet penkvlaket, perro-cuko yupvn esvkhvlatkv osten a vk pvlvtahket, Hvyatkate! komakemvts.

30 Momen perro-cuko vfastvlket, perro-cuko esosset, pefatketvn komaket, perro-cuko homv esvkhvlatkv a vk pvlvtvrane omecaket, perrucen uehvtkvn vk hvtvpecihcof,

31 Pal sentulevn momet suletawvlken *em punayet*, Heyvt perro-cukon vtehket fekhonnvkekon omat, ce hesahokeko tetayes, kicemvts.

32 Momof suletawvlket perruce eswvnakvn warahket enkvpvkvren wikakemvts.

33 Momen hvyvtkvranusof, Pal omvlkvt, hompetvn cahwet, hompvkvren em 'pohet, Fekhonne emomecice e elvwece, naken cahwet hompatskekat heyvt nettv pale ostohkakat tes, kicakemvts.

34 Monkv hompetv cvwatskvren cem 'pohvkis, heyvt ece 'cayecvranvket omekv, hvmkatskis ce'kv-esse ce'kv a lvtkvranekot omekv.

35 Momen hiyomen opunahyof, tvkliken ehset, omvſkv ehomvn vkvsvmkvn Hesaketvmesen emet, kvlkahyof, hompetvn vlicecemvts.

36 Momof omvlkvt, *em* vkerrickv herake haken, hompetvn cvwakemvts.

37 Momen perro-cuko vtehkeyat omvlkat est' em puyvfekcv take cukpe hokkolen pale kolvpaken eponkakemvts.

38 Momen em etetayen hompvkehpof, telekon uehvtkvn a vk pvlvtaket, perro-cukon tvhoknicakemvts.

39 Momen hvyatkof, ekvnvn kerrvkekomvts, momis uewv afvske hvmken lvpvtke ocen eshecaket, mvn perrocukon res vceyetvn komakemvts, momecvke tayen omat.

40 Momen svkhvlvtkvn warahket, uehvtkvn em wikahket, esfvyatkv eswvnakvn enrecopakemvts, momet hvnvwelv rakkat hotvlen 'sem wihkēt, lvpvtke fvccv.. svpeyēmvts.

41 Momen uehvtkv hokkole etenrapen 'svk pvlvtiken, perro-cuko erohvtvlahyen, homvt vkyekcehpen, nekeyeko tayet vk lihken, uemclohlv en yekcet e yupvn kacemvts.

42 Momen, Svlvfkvlken pvsvtvkeres, monkon omat, omayet esosset pefatke wites, suletawvlket *maket* vcahnakemvts.

43 Momis sentulevt, Pal vcayecetvn komet, nake makakat em vsehvtes, momet, *Estit* omvyvke tayat tatet *e vk* pvlvtahket, lvpvtken roricvkekvs, makemvts;

44 Momen vhoskat vpvlwvt toselkvn 'se hvlvtaket, vpvlwvt perro-cuko nake *vk wokockan* 'se hvlvtaket, *lvpvtken roricvkekvs, makemvts.* Momen mome ocemvts, omvlkvt hesahoket lvpvtken roricakemvts.

SETENTVCKE 28.

Momen hesahohkof, mv ote Melitvn kihocet omat kerrakemvts.

2 Momen tvleporvlket heromkv cotkuse tokon pu hecicakemvts, momat omvlkeyan pu evpvyahket, totkvn etecakemvts, kvsvppe momet oskat svrahkvn.

3 Momen Pal, eto wokuckuce sulken vtelohyet, totkvn oh vpohyof, eketnv *cettot* hiyyan aosiyet, e'nken em vyokcemvts.

4 Momen mv tvleporvlket mv nak senhonecke e'nken em vtarken hecakof, e etempunahoyet, Heyv estehunvnwv este elecvt o hervcuks, hesaket uehvtkv aosset ont omis,

fvccetvt ohvtvlvken hesakvre em etektvnccekot omes, makakemvts.

5 Momen mv nak senhonecken totkvn a tvk fekehyet, naket en nokkekomvts.

6 Momis, Hvsvfkvres, monkat vyvkhvmkusen ehlet, tvk lvtkvres, komaket vketecakemvts; momis hofune mahen hecahkof, holwvke estomet oh vlvkekon, em vkerrickvn eticahket, hesaketvmese hvmke tes, makakemvts.

7 Ekvnv mv vfolote ocakan mv ote este en rakkat, Pvplevs hocefket, enaket ocakemvts, momen mvt epu yvpayet, nettv tutcenen heromet epu 'fastet pu fekhonnicemvts.

8 Momen mome ocemvts, Pvplevs e'rket hepetketv, momet cate nvrkakvn es enokket wakken; Pal, mvn cehyet, emekusapet, e'nken oh wvkhokicet, em wicecemvts.

9 Monkv heyvn momehocof, oten enokketv vlilakat vpvltaken yicet, em wikakemvts;

10 Ohvtvlakat, heyv *estet* nake es vrakkuecetv sulken es epu 'rakkuecakemvts, momet enkvpvkakeyof, nanvke este eyace tayat es ep oh ocakemvts.

11 Momen hvse tutcenet hoyanof, perro-cuko Aleksantlev aosse, mv es en kerkv Kastv Palvks tepakat omen, oten rvfo yvmahkvten ohtehket, es en kvpakēmvts.

12 Momen Selekyuse resvcahket, *mvn* nettv tutcenen fekhonnēmvts.

13 Momen mvn esenkvpahkēt, vfolotecet Lecevm esyicēmvts, momen, nettv hvmke hoyanof, wahvlv hotvlet hotalen, rempvkse Puteoli esyicēmvts.

14 Momet mvn etecakkakan eshehcēt, nettv kolvpaken em fekhonneyvren komakemvts. Momen moman Lome fvccvn vpeyēmvts.

15 Momen etecakkakat *Lome vpokat* ep ohfvccvn pohakof, mvn a awet, Apei Folvm, momet Hompetv-cuko Tutcenat vteken pu'nrvpvranet yicvtes; mvn Pal hecof, Hesaketvmesen vkvsamet, fekhvmketvt en heckemvts.

16 Momen Lomen yihceyof, sentulevt svlvfkvlken vketecvlke en kvpetvnen em wikemvts, momis Pal entvlket, suletawv hvmke vhecicat vpvket likvren em etektvnechoyemvts.

17 Momen mome ocemvts, nettv tutcenat hoyanof, Pal Cusvlke en homvhhotvn vteloyvtes, momen etohkvlikof, em punayet, Hunvntake etecakkvyvte toyatskat, este monkat pu'rkvlke sem vpeyetv vnrvpe naken momecvyvte sekot ont oman, svlvfkēn Celuslvme enkvpvken Lomvlke e'nke ofvn cv wihokemvts.

18 Mvt vc ohvketecahkof, vn recopakvnt omes, cv 'le tetaye ore naken momecvkokv.

19 Momis Cusvlke *vn recophoyvren* vnrvpen opunahohyof, Sesvn oh huehkvranvyat tvlkemvts, nake vm etvlwv 'svnrvpetv ocvkot o estomis.

20 Monkv heyv vrahkvn cen huehkvkit omis, *ce* hecit, *ce* tempunayvkaret, Eslevl em enhonrkv vrahkvn heyv cvto-tetvkkakv es cv wvnvket omekv, kicemvts.

21 Momen, Cutev aosse cc ohfvccv nakcokv tis pun heckekon, etecakkakat yicakat estomet ec ohfvccv holwvke opunayvkekot, momet pun kerkuecvkekvnks, kicakemvts.

22 Momis naken vkerricetske tat cem pohetvn pu yaces; heyv emetohkvlketv hvmkat ohfvccv hvmkvn vnrvpen opunvyehocet omat kerrēt omekv.

23 Momen nettv em mellahkof, este sulket *en* liketvn en yicaken, mvn Hesaketvmese em ohmekketvn em ohkerkuecet, momet ohhvyvyicet Moses em vhakv momet

owalvlke *coyakvte* aossen hvthvyvtken yafke vteken Cesvs ohfvccvn em vcahnakemvts.

24 Momen nanvke opunayat vkvsvmakat sasen, vkvsv mvkekateu sasemvts.

25 Momen em etvwvt etem vkvsvmvkekofvt, enkvpvkakemvts, Pal *heyv* opunvkv hvmken opunahyof; Esivs eteropotten Puyvfekev Vcakat pu'rkvlken momvre heren em punayet,

26 Heyv esten oh ayet, Pohatskat pohatskvres, momet kerratskekares; momet hecatskat hecatskvres, momet kerratskekares, kicvkvtcvs;

27 Heyv este e feke take wvnwvhes, momen e hvcko take pohetvn tefnes, momen e turwv vkhottakekv; monkon omat, estofv tis e'turwv es hecet, e'hvcko es pohet, e'fekeu es kerret, fulotecen em wiccevkvye tayen, makvtes.

28 Monkv cen kerkvkekvs, Hesaketvmese em vhesaket Centilvlken ohtothoyet omes, momen em vpohicvkvres.

29 Momen heyv opunvkv opunahyof, Cusvlket enkvpvkakemvts, momet opunvkv tayen em etvwvt es etenrvpakvtes.

30 Momen Pal ohrolope etemvpoke hokkolen eme en cuko pvlepat liket, en yicakat omvlkvn evpayemvts.

31 Sentackv sekon, momet fekhvmketv omvlkvn Hesaketvmese em ohmekketvn es erkenaket, momet mv nanvke Cesvs Klist ohfvccv *ocakat* '*seste*'mvhayet.

COKV VPASTEL PAL
LOMVLKE OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

Pal, Cesvs Klist em vtotkv, vpastel hakvren Cesvs enhuehkvte, Hesaketvmese em opunvkv-hervn oh melhoyvtet,

2 (Cokv vcacakat ofv em owalvlke eteropotten enhomv etemfaccvten;)

3 E'ppuce Cesvs Klist pu Pucase enavpeswv vcvkvyen Tewe e nerkv etehoyvne hakvte,

4 Yekcetv eteropotten, hvsvtketv em Puyvfekcv vcvkvyen, pvsatkvte aenkvwvpketv eteropotten, Hesaketvmese E'ppucet *omat* kerkuehocvte ohfvccvn;

5 E hocefkv vrahkvn tvlwvvlke omvlkv ofv vkvsvmkv vpohickvn, mv eteropotten herkv momet vpastel em wiketvn mv etehoyvnen pun heckvtet os.

6 Cemeu mvn vpaket Cesvs Klist ce'nhuehkvkvtet os, enake *toyatskvren:*

7 Hesaketvmese vnokecvkvte, faccvlke *hakvren* enhuehkvte Lome vpokat omvlkvn; Heromkv momen herkv Hesaketvmese Pu'rke, Pucase Cesvs Klist tepakat aenkvpvket cem ocvkekvs.

8 Esvliceckvn, omvlkatskat ece 'rahkvn Cesvs Klist eteropotten vn Hesaketvmesen vkvsamis, cem vkvsvmkvt ekvnv hvmkvn opunvyehocet omekv.

9 Hesaketvmeset, vm puyvfekcvn E'ppucc em opunvkvherv ofvn es em vtotkvyan, vm mekusvpkv ofvn estofis centaken hocefvkvyat fekhonnvkan a vn kerrvt omekv.

10 Cem vlvkvkaren *em* 'pohvyet *os*, estome estomis Hesaketvmese komat vcvkvyen hiyomat estonkon heren ayvye tayen omat;

11 Ce hecetv taken ev yacuset onkv, emetv puyvfekev ohfvccv ocat ce'mvkaret, ce yekevke hakvren.

12 Heyvt omes, ece 'pakvkit v'mahlvpvtkvren vkvsvmkv centake tepakeyat pu tenrvwv ocat eteropotten.

13 Tecakkvyvte toyatskat, Centilvlke vpvlwv em etenrvwv emette *ocvyat* etvpomen cem etenrvwv takeu ocaret, cem vlvketv taken tewolen komvyvtet omis, (hiyomat oren vm mvnvttehocaten,) kerratskekaren komvkot os.

14 Klekvlke momet Papelevlke hokkolvn, hvtvr hoporrenvke momet hoporrenvkekat hokkolvn em e vhuerievkvyet os.

15 Monkv *yekcetv* vc ofv ocat oren, ceme takeu, Lome vpokatskat opunvkv-hervn cem erkenvketv take vm etetakes.

16 Klist em opunvkv-hervn es vc vlsekokv: mvt vkvsamat vtekat vhesaketvn Hesaketvmese en yekcet omekv, Cusvlke taten, momet Klekvlkeu en *heckat*.

17 Mv ofv Hesaketvmese em fvccetv vkvsvmkv avtet vkvsvmkvn oren hecket omekv, Fvccat vkvsvmkv eteropotten hesakvres, make hoccat vcvkvyen.

18 Este, mv mehenwetv fvccetv-tokat ofv hvlvtakat em fvccetv-tokat momet Hesaketvmese vrakkueckv-tokat omvlkv vnrvpen Hesaketvmese en cvpvkketvt hvlwe avten kerket omekv.

19 Nake Hesaketvmese ohfvccv kerhohoye tayat eme ofv taken heckvket omekv; Hesaketvmeset en kerkuecakvtet ok.

20 Eme ohfvccv nake hechoyekat ekvnv hocackvte vteken heckusen hechoyet omekv, nake hocackvte eteropotten kerhohoyet omen, en yekce estofis oce munkat momet

estofis Hesaketvmeset omat, *mvn hechoyet* omen; momat seokepkv ocvkekot os:

21 Hesaketvmesen kerrakis, Hesaketvmese omecet vrakkuecekot, monkat *em merkv vrahkvn* vkvsvmvkekatet ok; momis em vkerrickv ofv ehvperkvke haket, e feke take hoporrenekat yomucke hakvtet os.

22 Hoporrenvke e okicaket, hoporrenvkeko hakvtes,

23 Momet Hesaketvmese hopvnkeko tayat en hvyayvken mvrahkuecet, este hopvnke taye, momet fuswv, momet eleostakat, nakhvllecakat esyome vhaken hayakvtes.

24 Momen monkv Hesaketvmeset e feke take em eyackv eteropotten hvsvtketv-tokan em wikakvtes, eme em etenrvwv-em ena taken vlesketv en hvyaken;

25 Mvt Hesaketvmese em mehenwetvn mvrahkuecet lvksetvn hayakvtes, momet Hayvten, mv meyuksv-sekon vrakkuehocat senhoyvnen nake *eme* hayvten vrakkuecet em vtotkakvtes. Emen.

26 Heyv omecicen Hesaketvmeset vkerrickv holwvhokan em wikakvtes; hoktvke enaketake nake *em* munkv vevkvye ocan eticet *em* munkv vnrvpen fullvtet ok.

27 Hunvntakeu matvpomen este *em* munkv vevkvye ocan wikaket, eyackv holwvke ete'm ocakat ofvn vhethokvtes; hunvntaket hunvntaken etohkvlket nake holwakan vtotkaken, momet naorkakvten eme ofv feketv momvre tetayat en heckaken.

28 Momen en nakkerretv ofv Hesaketvmese ocetvn eyacvkekate etvpomen, Hesaketvmeset vkerrickv holwakan em wikakvtes, nake momvkvranekaten momecvkvren;

29 Nakfvccvkekat omvlkv, hoktarkv, holwvyeckv, nakockv-vnoksetv momet enhomeckv es fvcfvket omen, *momet* vleskvpkv, esteleckv, punvkv setenrvpkv, chosickv, estevnrvpkv es fvcfaket; wvswakvlket,

30 Nanvkokvlke, Hesaketvmese enhomecvlke, enhomecakat, ekvsvmakat, punvkvn 'sekvsvmakat, nake holwvhoken heckuecakat, eckvlke em apohicvkekat,

31 Hoporrenvkeko, temfvccetv kacvlke, enahvmkvlke vnokecvkekat, fekhervkuecesko tayat, merrvkekat;

32 Mv, Hesaketvmese em ohfvcceckv, mv nake mv omakan momecakat pvsvtke taye em mvttvket on *fvccecat* kerrakis, mv *ñanvken* momecakat tvlkekot, momis mvn momecakat em vpvyecvket os.

SETENTVCKE 2.

Monkv este-hunvnwv *est'* ohfvccecetskat vtekat, seokepkv ocetskekos, mv nake ohfvccv este etin ohfvccecetskat e ohfvccecetskekv; cemet ohfvccecetskat mata nanvken momecetskekv.

2 Momis Hesaketvmese mv omvken momecakat vnrvpe ohfvccecky *ocat* mehenwetv vcvkvyet omat kerrēs.

3 Momen, este-hunvnwv, nake mv omakan momecakat ohfvccccetskat, momet matan momecetskat, Hesaketvmese em ohfvccecckvn mvnvttepares, kometske haks?

4 Monkat Hesaketvmese en heromkvt vkerrickv-etickvn ec ohyekcicat kerrekot, en herkv, en yvmvskv momet momis-kometv vcvpkat esyomat en sulken ehvperkuecetske haks?

5 Momis cem wvnhat, momet *ce* feke mvrahkekat vcvkvyen cvpvkketv nettv momet Hesaketvmese ohfvccecky fvccat kerkuecky nettv vlvkvranan cvpvkketvn e en hericetskes;

6 Mv estimvt o estomis em vtotketv vcvkvyen pvlken em fekvranat:

7 Mv heren momecakat ofv momis-komet emunkat eteropotten afvcketv, vrakketv aye-munketv esyome hopoyakat hesaketv yuksv-sekon *emvkvres:*

8 Momis mv tepokv em vlostvke, mehenwetvn em vpohicvkeko, fvccetv tokat min em vpohicakat, enhomeckv, cvpvkketv,

9 Estemerkv efeknokketv esyoman, este em puyvfekcv holwvke momecat vtekat *emvkvres;* enhvteceskvn Cusvlken, momet Centilvlkeu;

10 Momis heren momecat vtekat afvcketv, vrakketv, herkv esyoman; enhvteceskvn Cusvlken momet Centilvlkeu:

11 Hesaketvmese ofv este etemetueckv sahsekot ok.

12 Estomomuset vhakv sekon naorkakvten omat, vhakv sekon estemerkaken, estomomuset vhakv ofv naorkakvten omat, vhakv vcvkvyen ohfvccvkvret ok.

13 (Hesaketvmese chomv fvccakat vhakv pohvlke tokon, vhakv momecvlke mit fvccvket svpvklvret ok.

14 Centilvlke, vhakv ocvkckat em munkv vcvkvyen nanvke vhakv ofv ocakan momecakof, heyvt vhakvn ocvkckis, e vrahkvn vhakvt omakes.

15 Mvt, vhakv em vtotketv e feke take ofv hoccaken *este* hecicaket os, eohvkerrickv take akerret omen, momen *em* vkerrickv take vnrvpueckvn eten hayet, monkat seokepkvn eten hayen.)

16 Mv nettv Cesvs Klist etehoyvnen Hesaketvmese vm opunvkv-herv vcvkvyen este enake ehkakat ohfvccecvrane omof.

17 Hecvs, Cusvlke ce hoccfket on, vhakv ofvn fekapet, Hesaketvmesen es ekvsametsket os;

18 Momet naken komat kerret, momet, vhakv aossen ce mvhahoyet omen, nake hervke mahan vrakkuecetskēs;

19 Momet, Vne turhecvkekan em evpayv, yomucke ofvn vpokat en hvyayvke,

20 Hoporrenvkekat nake em ohhvyayicv, momet hopuetakuce em mvhayv toyis, e kometske heres; nakkerretv momet vhakv ofv mehenwetv *ocat* en heckvn ocetskat.

21 Monkv etvn mvhayetskat, e emvhayetskeko? Esto horkopekares, make erkenaketskat, horkopetske te?

22 *Estet* hoktvrekares, maketskat, hoktaretske te? nakvhakakan enhomecaketskat, mekusvpkv enanvken hopanetske te?

23 Vhakvn es ekvsametskat, vhakv-kackv eteropotten Hesaketvmesen ehvperkuccetske te?

24 Hoccat vevkvyen, cemet omecicatsken, Centilvlket Hesaketvmese e hocefkvn tvklecaket omekv.

25 Mehenwvn, vhakvn vfastetsken omat, svkvmsiskvt lopicet os; momis vhakvn kaccetsken omat, ec svkvmsiskvte *tis* ce svkvmsiskvkekate *ome* haket os.

26 Monkv mv svkvmsiskvkekatet vhakv em fvccetvn vfasten omat, svkvmsiskvkekat *tis* svkvmsiskvtes komhoyvraneko?

27 Momen svkvmsiskv tokat, mv emunkv vevkvyet omat, vhakv vfasten omat, *ceme*, letv svkvmsiskv tepakat vevkvye vhakv-kacvt ometskat, ec ohfvccecekare te?

28 Mv heckuse *tvlkusat* Cusvlke tokon; mv svkvmsiskv heckuse vpeswv ofv ocat *tvlkusis* svkvmsiskv tokot os.

29 Momis ofvt omat Cusvlke *tes;* momen svkvmsiskv efeke enaket's, letv ofv tokon, puyvfekcv ofvt ocen; mv vkvsvmke ocat, este vkvsamat tokon, Hesaketvmese vkvsamet omes.

SETENTVCKE 3.

Monkv estomen Cusvlket homahtet o haks? monkat svkvmsiskv naken lopice te?

2 Estome estomis sulkes; omecice mahat, Hesaketvmese em opunvkvn mvn em wikvkvtet omekv.

3 Vkvsvmvkekat sasvten omat, estome te? mv em vkvsvmkv ekat Hesaketvmese enhonrkv lopiceko tayen hayvrane haks?

4 Mohmats; este estomis laksvt omen, Hesaketvmeset mehenwet omekvs; hoccat vcvkvyen, Cem opunvkv ofv fvccet omen hueret, ec ohfaccof muntvlet hueretskvren.

5 Momis pun holwvyeckvt Hesaketvmese em fvccetv heret omen kerkuecen omat, naken makvraneya? Hesaketvmese *naorketv vrahkvn* estemerricat fvccekot *ome te?* (este-hunvnwv omēn opunayis;)

6 Mohmats; hiyomet omekv, momēn omat, estomēn Hesaketvmeset ekvnvn ohfvccecvr haks?

7 Momēt omen laksvyat cteropotten Hesaketvmese em mehenwetv ohvtvlakat ohvtvlaket ayen en rakketvn kerkuecen omat; estomaten monkv este-naorkv omēn ve ohfacce haks?

8 Momen, (fvccekon epu 'punvyehocat omekon,) momen, Herat aossvren, holwakan momecvkeres, makaket os, (pu kice sasat omekon,) mv ohfvccvkvre fvccvt omes.

9 Monkv estome te? pumet *Centilvlke* senherakeya? Estome estomis, monkos; Cusvlke Centilvlke esyomat omvlkvt naorketv elecvn vpoket omat homv etan fvcceceyvtet omekv:

10 Hoccat vcvkayat, Fvccat sekos, hvmkusis:

11 Heren kerrat sekos: Hesaketvmese hopoyat sekos.

12 Omvlkvt fiyecaket, tohkvlket lopicvkcko taye hakvtet os; heren momecat sekos, hvmkusis.

13 'Sen nokmelkv take sepvlkv hauke *tes;* e tulaswv taken chosickvn es vtotkakvtet os; *cetto* aspetv *kihocan* en fenenv e cukhvrpe take elecvn *oces;*

14 E cukwv taket tvhiketv home opunvkv tepakan es fvcket *os;*

15 E 'le take catv pvlvtkv *ohfvccvn* pvfpvnet *os.*

16 Hopvnketv momet estemerketvt em vpeyetv taken oh *ocakes;*

17 Momen herkv em vyetvn kerrvkekatet os;

18 E turwv take ehomvn Hesaketvmese em penkvlkv sekot omes.

19 Momen naket o estomen vhakv makat vhakv elecv svpaklan kicet os; ecukwv omvlkvt em vkhotken, ekvnv omvlkvt Hesaketvmese ehomvn em mvttet svpaklvren, kerreyet os.

20 Monkv vhakv vtotketv eteropotten eme ehomvn enavpeswv hvmkusis fvccv hahkekos; naorketv kerretv vhakv etehoyvnet omekv.

21 Momis hiyomat Hesaketvmese em fvccetv vhakv sekat ofvn hecket os, vhakv owalvlke esyomat akerraken.

22 Hesaketvmese em fvccetv Cesvs Klist vkvsvmkv eteropotten, mv omvlkv oran, omvlkv oh ocan *okis;* temvrahketv sekot omekv;

23 Omvlkvt naoriket, Hesaketvmese vrakkueckvn yupvklvtkakvtet omekv;

24 Enrahkv sekon, em merkv eteropotten, neskv Cesvs Klist ofv ocat etehoyvnen pu fvccvke omet svpaklet omen:

25 Mvn Hesaketvmeset merkv heckueckvn ahuericvtet os, e catv ofv vkvsvmkv ocat eteropotten em fvccetvn holwvyeckv momehocvte enkvpvyecickv kerkueckvn, Hesaketvmese hofunen mehakat etehoyvnen:

26 Hiyomat em fvccetv kerkueckvn; Cesvs ofvn vkvsamat fvcce omēn huerice *estomis* fvccvt omvren.

27 Monkv sekvsvmkv estvmvn *oce te?* Semvkhotkes. Vhakv estomet *esemvkhotke* te? vtotketv em *vhakv* te? Monkos; vkvsvmkv em vhakv eteropotten.

28 Monkv *heyvn* vkerriceyet os; vhakv em vtotketv sekon, vkvsvmkvt esten fvcce omen hayet os.

29 Cusvlke tvlkuse en Hesaketvmese *te?* Centilvlkeu en *Hesaketvmese toko?* Momes, Centilvlkeu:

30 Hesaketvmese hvmkuset svkvmsiskakat vkvsvmkv

etehoyvnen, momet svkvmsiskvkekat vkvsvmkv eteropotten fvccvke omēn hayet omekv.

31 Monkv vhakvn vkvsvmkvn es ehvperkuecē haks? mohmates; momis vhakvn yekciceyet os.

SETENTVCKE 4.

Monkv Eplehame, enavpesvv vcvkvye pu'rke, naket en hecket os kicvraneya?

2 *Hiyomet* omekv, Eplehame vtotketv eteropotten fvcce omēn hakvten omat, *es* ekvsvme tayat ocet os; momis Hesaketvmese ehomv tokon.

3 Momat Cokat naken make haks? Eplehame Hesaketvmesen vkvsamet omen, mvt fvccetv vyoposken esvkerricvkvtet omes.

4 Momen mv vtotkat *em* feketv merkv omecice tokon, momis vhuericat *omecices* komhoyet os.

5 Momis mv vtotkekot, momis fvcccken fvcce omen hayan oh vkvsamat, em vkvsvmkvt fvccetv vyoposke hakvtet os.

6 Mv hunvnwv, vtotketv sekon, Hesaketvmeset fvcce omecat em ohmerketvn Tewe opunvyecat etvpomen;

7 Mv en holwvyeckv take enkvpvkakan, momet en naorketv take ohrvnrakan en herakes;

8 Mv hunynwv Hesaketvmeset naorkv omecekat en heres, *makat.*

9 Heyv ohmerketvt svkvmsiskvte *tvlkusen oh vlake* haks? Svkvmsiskekateu oh vlaket omeko haks? *Hesaketvmeset* Eplehame em vkvsvmkv fvccetv vyoposke omecvtes, makeyet omekv.

10 Monkv estomēn momes komvt haks? svkvmsiskvt en hoyanof, monkat svkvmsiskvt en heckeko emunkof komvt haks? Svkvmsiskv en hoyvnckon, momis en heckeko emunkof komvtes.

11 Momen svkvmsiskv eskerkvn, svkvmsiskv en heckeko emunkof, vkvsvmkv etehoyvne fvccetv *ocvte* eskerkuec-kvn en heckvtet os; vkvsvmakat omvlkv e'rke take hakv-ren, svkvmsisvkhoyeko estomis; mvu fvccvkes, *Hesaketv-meset* komvren:

12 Momet mv svkvmsiskakat tvlkekot, momis mv vkv-svmkv Eplehame pu'rke svkvmsiskv en heckeko emunke *ocvte* ele-vkakv vcvkvye yvkvpakaten svkvmsiskakat e'rke hakvren.

13 Setemfvccetv, Ekvnvn epucasetskvres, *makat*, Eple-hamen monkat erhonvpsen vhakv eteropotten *en heckekon*, vkvsvmkv em fvccetv eteropotten *en heckvtet* omekv.

14 *Hiyomet* omekv, vhakv este *setemfvccetv vcvkvyen* pucasvke taranet *omaken* omat, vkvsvmkvn ehvperke haken, setemfvccetv lopiceko taye haket os.

15 Vhakv cvpvkketvn vtotket omekv; estvmvn vhakv sekon omat, vhakv-kackv sekot omekv.

16 Monkv vkvsvmkv eteropotte *tes*, merkv etehoyvne *taren;* momat erhonvpse omvlkv setemfvccetv en yekce hakvren; vhakv ofv svpaklat tvlkuse tokon, momis Eple-hame, omvlkeyat *pu*'rket omat, em vkvsvmkv ofv svpak-lat, mvu *em ocvkvren*,

17 (Tvlwvvlke sulke e'rken ce hayis, *make* cokat vcv-kvyen;) mv ohvkvsamvte ehomvn, *mvt* Hesaketvmeset *omat*, mv pvsatkvten wenahuecet, nanvke ocvkekat na-nvke ocake omēn kicat.

18 Enhonrkv vnrvpen enhonrkv ofvn vkvsamvtet os, tvlwvvlke sulke e'rke hakvret; Cen honvpse momē tares, makat vcvkvyen.

19 Momet vkvsvmkv ofv yekcet omet, em vculkv ohro-lope cukpe hvmkvteket omis, e 'na entis elat *tis* vkerrice-kot, monkat Sele en hopuetakhute elateu vkerricekates;

20 Hesaketvmese em etemfvccetvn elentappekates, vkv-

svmkvt sekon; momis vkvsvmkv ofv yekcet, Hesaketvmesen vkvsvmkvn emvtes;

21 Momet nake etemfaccvten momece tayes, kome hervtes.

22 Monkv *Hesaketvmeset* fvccetv vyoposken em ohvkerricvtet os.

23 Momen ohvkerricvtes, makat eme tvlkuse vrahkvn hoccet omekates,

24 Momis pumeu *epu* 'rahkvn, ep oh vkerricvranat, Cesvs pu Pucasen pvsatkvte a en kvwapvten oh vkvsamēn omat;

25 Pun naorketv vrahkvn wihokvte, pu fvccvke omet svpakleyvren hvtvm a kvwvpkvten.

SETENTVCKE 5.

Monkv, vkvsvmkv eteropotten fvccvke omēt svpaklet, Hesaketvmese ohfvccvn herkvn ocēs, pu Pucase Cesvs Klist eteropotten.

2 Mv eteropotte tan heyv herkv, mv ofv svpakleyat, eceye tayat oceyet omēt, Hesaketvmese en hvyayvke em enhonrkv ofvn epu 'fvcket omēs.

3 Momen mv tvlkusekon, estemerkvu es epu 'fvcket omēs, estemerkvt momis-kometvn vtotken;

4 Momen momis-kometvt nake es kerretvn vtotken; nake es kerretvt enhonrkvn vtotkan kerrēkv:

5 Momen enhonrkvt vlsecekot os; Hesaketvmese em vnokeckv, Puyvfekcv Vcake pu'mat etehoyvnen, pu feke ofvn hvmecicet omekv.

6 Pun yekce seko emunken, oketv orof, Klist holwvyecvlken em elvtet omekv.

7 Estimvt este faccv em eleko tayuse omet omekv, momis este enheroman em ele taye estet fekhvmke taye sase wites.

8 Momis Hesaketvmeset vnokeckv pum ocat hiyomēn kerkuecet os; holwvyecvlke toyeye emunkof, Klist pum elvtes.

9 Monkv mucv mahvkvu, e catv eteropotten pu fvcce omet svpaklēn, Cesvs eteropotten cvpvkketv enkvpvken pu hesahokvres.

10 Vnrapvlke toyeye emunkof, E'ppuce em elkv eteropotten Hesaketvmese ohfvccvn pu tenherkakvten omat, *mucv* pu tenherkahkof mahvkvu, en hesaketv eteropotten hesahokeyvret ok.

11 Momen mv tvlkusekon, momis ohvtvlakat pu Pucase Cesvs Klist, mv etehoyvne etenherkv mucv pun heckvte eteropotten, Hesaketvmese ofvn epu 'fvcket os.

12 Monkv este hvmke etehoyvnen naorketvt yvmv ekvnvn ecchyen, naorketv etehoyvnen elkvu *eceyvtet* omen, momen momat, omvlkvt naorkakvtet omekv, elkvt omvlkvn oh vlakvtet omen,

13 (Vhakv *heckvte* vteken naorketvt ekvnv ofvn ocvtet omekv, momis estvmvn vhakv sekon omat, *este* naorke ohvkerrihocekot os.

14 Mome estomis, Atvme atat Moses vteken *Hesaketvmeset* Atvme nak kicvte etohwvlvpkat omet naorkvkekate tis elkvt ohmekkvtes, *Atvmet* mv vlvkvranvte vhaket omen.

15 Momis nakemkv enrahkv sekat naorketv omekot *os:* hvmke en naorketv etehoyvnen sulket pvsatket on omat, Hesaketvmese em merkv, momen estemkv merkv etehoyvne *ocat*, mv este hvmke Cesvs Klist etehoyanat mahvkvu sulken em ohvtvlaket os.

16 Momen nakemkv hvmke naorkvte omekot os. Fvcceckvt hvmke eteropotte tates, ohfvcceckvn, momis nakemkv enrahkv sekat, naorketv sulke omecicen, fvcce ome hueretvn omvtes.

17 Monkv este hvmke en naorketv eteropotten hvmke

etehoyvnen elkvt mekkvten omat; merkv momet fvccetv estemkv sulke en heckvkvte mahvkvu hvmke Cesvs Klist etehoyvnen hesaketv ofvn mekkvke tares.)

18 Monkv hvmke en naorketv eteropotten omvlkv ohfvccvke hakvren *jvcceckvt* oh *vlakvte* etvpomet, hvmke em fvccetv eteropotten *estemkv enrahkv sekat* omvlkvn oh vlakvtes, fvcce ome hueretvn, hesaketv oren.

19 Este hvmke vpohicekat omecicen sulket naorkvlke hakvkvte etvpomet hvmke vpohicat omecicen sulket fvccvke hahoyvret ok.

20 Momen naorketv sulke hakvren vhakvt eceyvtet os. Momis estvmvn naorketv sulkvten omat, senhoyvnen heromkvt sulket omvtes:

21 Momat elkv oren naorketvt mekkvte etvpomen heromkvt hesaketv yuksv sekat oren, pu Pucase Cesvs Klist etehoyvnen, fvccetv eteropotten mekkvren.

SETENTVCKE 6.

Monkv naken makvraneya? Heromkvt sulkvren naorketv ofvn emomecicvranē haks?

2 Mohmates; pumet, naorketv ohfvccvn pu pvsatkat, estomēn mv ofvn ohvtvlaken emomeciceyvr haks?

3 Vnvcomēt Cesvs Klist ohfvccvn paptiskvkvtet omat em elkv ohfvccvn paptiskvkvtet omen kerratskeko haks?

4 Monkv paptiskv eteropotten elkv ohfvccvn mv vpvket pvsatkv omēn pu herihocēt os: Klist Erke en rakke eteropotten pvsatkvte aenkvpvken akvwvpkvte etvpomen pumeu hesaketv mucvse ofvn yvkapeyvren.

5 Em elkv vhake ofv tohkvlkēn pu 'hockvten omat, a en kvwvpketv *vhakateu ofvn* matvpomeyvret ok.

6 Heyvn kerrēt, pum este vculat *mv* vpvken svrahohvtes, naorketv em ena yvmahkvren, momat ohvtvlaken naorketvn em vtotkēkaren.

7 Mv elat naorketv ohfvccvn pucasseko haket omekv.

8 Momen Klist vpvken pu pvsvtkēt on omat, vpaket hesahokvraneyateu vkvsameyet os:

9 Klist pvsatkvten a enkvwapkvtet omat hvtvm elekon kerrēt; elkvt ohvtvlaken ohfvnkekos.

10 Elvte tat vhvmkvn naorketv ohfvccvn elvtet, momis hesakat tat Hesaketvmese ohfvccvn hesaket omekv.

11 Monkv cemeu matvpomen, Mehenwvn naorketv ohfvccvn pu pvsvtket, momis Cesvs Klist pu Pucase eteropotten Hesaketvmese ohfvccvn pu hesahoket os, *komet*, e vkerricvkes.

12 Monkv naorketvt ce 'na take elat ofvn, em eyackv 'mvpohickvn, ohmekikats.

13 Momet ce 'nalvcce naorketv es vtotketvn holwvyeckvn em wihkatskvs, momis pvsatkvte aenkvpvken hesahoke omvket, Hesaketvmesen em e *wiket*, ce 'nalvcce fvccetv es vtotketvn Hesaketvmesen em wikvks.

14 Naorketv ce pucaset omekaret ok: vhakv elecv tokon, heromkv elecvn svpaklatsket omekv.

15 Monkv estome haks? vhakv elecv tokon, heromkv elecvn svpakleyat omecicen naorkvraneya? Mohmates.

16 Estimv em vpohickvn vtotkv|ken em e wikatskat, mv em vpohicatskat em vtotkvlke, naorketvn elkv ohfvccvn, monkat vpohickvn fvccetv ohfvccvt svpaklatskat kerratskeko haks?

17 Momis, naorketv em vtotkvlke toyatskvtet, ce feke take vten mv mvhakv em etelvckv cem wihokvten em vpohicatskvte vrahkvn Hesaketvmeset vkvsvmkekvs.

18 Monkv naorketv ohfvccvn pucasseko hakatskat, fvccetv em vtotkvlke hakatskvtes.

19 Ce 'navpeswv yekcekat omecicen este omit opunvyvyet os; ce 'nalvcce taken hvsvtketv tokat, momet holwvyeckv em vtotkvlke holwvyeckvn em wikatskvte etv-

pomat, hiyomat ce 'nalvcce taken fvccetv em vtotkvlken hvsvtketvn em e wikvranatsket omekv.

20 Naorketv em vtotkvlke toyatskof, fvccetv ohfvccv pucasseko toyatskvtet omekv.

21 Monkv mv nanvke hiyomē es vlsatskat ofvn em ette estomēn ocatskvt haks? mv nanvke em eyuksvt elkvt omekv.

22 Momis hiyomat naorketv ohfvccv pucasseko momet Hesaketvmese em vtotkvlke ce hakvkat, cem etten hvsvtketvn, momet em eyuksv hesaketv meyuksv sekon ocatsket os.

23 Naorketv es em fekctv elkvt omen, Hešaketvmese em estemkvt, Cesvs Klist pu Pucase eteropotten, hesaketv yuksv sekot omekv.

SETENTVCKE 7.

Tecakkvte toyatskat, (vhakv kerrakan em punayvkit okikv,) este hesake vtekan vhakvt ohfvnket omen kerratskeko haks?

2 Hokte ehe ocat, e'he hesake vtekan vhakv vcvkvyen vwvnvket omekv; momis, ehet elen omat, vhakv *e*'he *ohfvccv* ocat enkvpvken enrecopket os.

3 Monkv *e*'he hesake emunken hunvnwv etin en liken omat, hoktarvn kihocvres; momis ehet elen omat, mv vhakv ohfvccvn pucasseko haket os; monkv hunvnwv eti en like estomis hoktarv tokot omes.

4 Monkv, tecakkvyvte toyatskat, Klist e 'na eteropotten cemeu vhakv ohfvccvn ce pvsatkvket os; etvn, mv pvsatkvte enkvpvken akvwvpkvten, etelvccvkēt omatsken, Hesaketvmesen etten en heckueeeyvren.

5 Enavpeswv ofvn fulleyof, holwvyeckv vhakv etehoyvne ocakat en nekeyetvt, emette elkv oren heckuecetvn pu 'nalvccē ofvn vtotkakvtet omekv.

6 Momis hiyomat, mv ofv pu hvlatkat elet omen, vhakvn enrecopkeyet os, letv em vculkv ofv tokon, puyvfekcv em mucvskv ofvn vtotkeyvren.

7 Monkv naken makvraneya? Vhakvt holwvyeckv te? Mohmates. Momis vhakv etehoyvne tokon omat, naorketvn kerrvkatet os: vhakvt, Vleskahpetskvs, makekaten omat, vleskvpkvn kerrvkvnt omekv.

8 Momis naorketvt, vhakvt omecicen, vleskvpkv omvlkvn vc ofvn vtotkakvtet os. Vhakv sekan naorketvt elet *omvtet* ok.

9 Vhakv sekon hesakvyvte ocet omekv; momis vhakvt vlakof, naorketvt vhesaken, vnet elvyvtes.

10 Momen vhakv hesaketv ohfvccv *ocvte* elkv eroret *omen* hecvyvtet os.

11 Naorketvt, vhakvt omecice omecet, v'mvkerret, vhakvn es *cv* 'lecvtet omekv.

12 Monkv vhakv hvsvtket omen, nake *Hesaketvmeset pu kicvte* hvsvtket, fvccvt momet heret omekv.

13 Monkv vc ohfvccv nake herat elkv hakvte te? Mohmates. Momis naorketvt, mv nake herat eteropot ten elkvn vc ofvn vtotken, naorketvt omat heckvren; *momet* naorketv vhakv eteropotte holwvke here hakvren *omvtes.*

14 Vhakv puyvfekcv ohfvccvt omat kerreyet omekv; momis vnet enavpeswv *toyin* naorketv elecvn svlvfket *hueris.*

15 Mv momecvyat *em* vkvsvmvkot omekv, *Momecares*, komvyat, mvn momecvkot, naken enhomecvyat mvn momecvyet omekv.

16 Monkv, Momecares, komvkan momecin omat, vhakv heret *omat* em vkvsamvyet os.

17 Monkv mucv vtekat mvn momecat, vne tokon, naorketv vc ofv likat *momecet omes.*

18 Vc ofv, (cv 'navpeswv ofvn okis,) nake here likat sekot omen kerrikv, kometv vc vpaket omis, here momecetvn eshecvkot omekv.

19 Nake here komvyaten momecvkon, nak holwvke komvkan momecvyet ok.

20 Momen naken komvkan momecin omat, ohvtvlaken vne tokon, naorketv vc ofv likat mvn momecet os.

21 Monkv heyv vhakvn eshecis, heran momecetvn komvyof, holwakat vc vpaket os.

22 Ofv este vcvkvyat Hesaketvmese em vhakvn es vc afvcket omekv:

23 Momis cv 'nalvcce take ofvn vhakv etv vm vkerriekv em vhakv vnrapet, momet naorketv vhakv cv 'nalvcce take ofv ocat en svlvfke cv hayen eshecis.

24 Aeha! hunvnwv estemerkusvyat! heyv elkv em enan estimvt vm enrecopvr haks?

25 Cesvs Klist eteropotten Hesaketvmesen vkvsamis. Monkv mehenwvn Hesaketvmese em vhakvn vkerrickvn es em vtotkvyet os; momis cv 'navpeswvn naorketv vhakvn.

SETENTVCKE 8.

Monkv hiyomat mv Klist Cesvs ofvn fulle, cnavpeswv vcvkvye tokon, puyvfekcv vcvkvyen fullakat *vnrvpe* ohfvccecky en sekot *omes*.

2 Cesvs Klist ofv hesaketv em Puyvfekcv em vhakvt naorketv elkv tepakat em vhakvn vm enrecopvtet ok.

3 *Hiyomet* omekv, vhakv, cnavpeswv omecicat yekcekot omen, naken momeceko tayan, Hesaketvmeset E'ppucc mahusat, naorketvt omecicen, cnavpeswv holwvyece vhake ofvn vtoten, cnavpeswv ofvn naorketvn vnrvpen ohfvccecvtes;

4 *Pume*, cnavpeswv vcvkvye tokon, Puyvfekcv vcvkvyen fulleyat ofvn vhakv em fvccetv esfvekvren.

5 Mv enavpeswv vcvkvyen fullat nake enavpeswv ohfvccv ocakan *vkerricaken*, puyvfekcv vcvkvyen fullat puyvfekcv enanvken vkerricaket omekv.

6 Enavpeswv em cyackvt elkvt *omen*, puyvfekcv em cyackvt hesaketvt *omet*, herkvt omekv.

7 Enavpeswv em eyackvt Hesaketvmese vnrvpkvt omet, Hesaketvmese em vhakv elecvn huerekos, momet elecv hucretv umeko tayet omekv.

8 Monkv mv enavpeswv ofvn svpaklat Hesaketvmesen afvcecicceko tayes.

9 Momis cemet, enavpeswv ofv tokon, momis Puyvfekcv ofvn svpaklatskēs, Hesaketvmese em Puyvfekcvt ec ofv taken liken omat. Momis este estomis Klist em Puyvfekcvn ocekon omat, Klist enake tokot os.

10 Momen Klist ec ofv taken *liken* omat, naorketvt omecicen ena elet *os;* momis fvccetvt omecicen puyvfekcv hesaketvt *omes*.

11 Momis Cesvs pvsatkvte aenkvpvken kvwapvte em Puyvfekcvt ec ofv taken liken omat, ohvtvlakat mv Klist pvsatkvten aenkvpvken kvwapvtet em Puyvfekcv ec ofv take likat eteropotten ce 'na elv taken wenahuecvres.

12 Monkv, tecakkvyvte toyatskat, enavpeswv vcvkvyen hesahokvraneyat, enavpeswvt epu 'huericvkekot os.

13 Enavpeswv vcvkvyen hesahokatsken omat, ce pvsatkvken, momis Puyvfekcv eteropotten ena em vtotketvn ohfvnkatsken omat, hesahokatskvret ok.

14 Estomomuse Hesaketvmese em Puyvfekcvt evpayat, mvt Hesaketvmese e'ppuce taket omakekv.

15 Hvtvm ce penkvlvkvre, svlvfketv em puyvfekcvn cen heckvkekon, momis cenakueckv em Puyvfekcv, mv etehoyvnen, Apv, *Pu*'rken makeyat cen heckvkvtet omekv.

16 Puyvfekcv mahusat, pum puyvfekcv take vpvken, Hesaketvmese en hopuetake toyeyat akerret os:

17 Momen hopuetaket on omat, epucasvke taranat; Hesaketvmese *enaken* epucasvke taranat; momet Klist vpvken epucasvke taranat, vpvken pu 'stemerkēn omat, vpvken epu 'rakkvke taren.

18 Estemerketv hiyome ocakat, mv vrakketv ep ofvn heckvkvranat *setehopayesko* etetayet os, komvyet omekv.

19 Hesaketvmese e'ppuce take heckvke hakvranan nake hocackvte en neneheckv yekcat emehaket omekv.

20 Nakhahoyvte komat tokon, momis mv enhonrkv ofv svlvfkuecvtet omecicen, ehvperketv elecvn huerihocvtet omekv.

21 Nakhahoyvte etvwvt vhopvnkv en svlvfketv ossihocet omen, Hesaketvmese en hopuetake epucasseko svpvkletv vrakkat ofvn *svpvklvret* ok.

22 Nakhocackvte omvlkvt hihket, tohkvlken *nak'* en nokkat ofvn hiyomat oren nekeyakat kerreyet omekv.

23 Momen *mv* tvlkusekon, ohvtvlakat pume mahusat, Puyvfekcv emette enhvteceskvn pun hecket omat, pume mahusat tis, ecnakueckvn, *mv* pu 'na take enrecopkvren emehakēt ep ofvn hihkeyet os.

24 Enhonrkv etehoyvnen hesahokeyet omekv: momis enhonrkv heckat enhonrkv tokot os; *hiyomet* omekv, estet naken hecen *omat*, estomaten mvn ennenehece emunke haks?

25 Momis naken hecēkat em enhonrēn omat, momiskometvn es emehakeyet os.

26 Matvpomen Puyvfekcvt pu yekcvkekaten pum vnicet os; nake momvre here emekusvpvranevat kerrēkot omekv, momis Puyvfekcv mahusat hihketv onahoyeko tayan es pum emekusapet omekv.

27 Momen estefeke taken heren hecat Puyvfekcv em eyackvn kerret os, Hesaketvmese *komat* vcvkvyen emekusapvlken em emekusapet omekv.

28 Momen nanvke omvlkvt, mv Hesaketvmese vnokecake, eme nak komat vcvkvye enhuehkvkvte en herakvre tohkviket em vtotkaket omat, kerrēs.

29 Mv homv kerrvtet, E'ppuce vhake vhayvkvren homvn mellvtet omekv, tecakkvte sulke vpvke emette enhvteceskv hakvren.

30 Mv homvn mellvtet, mvu enhuehkvkvtet, mv enhuehkvkvte, mvu fvccvke omēn svpvkleccet, momet fvccvke omen svpvkleevte mvu vrakkuccvkvtet omekv.

31 Monkv heyv nanvke ohfvccvn naken makvraneya? Hesaketvmeset pum vpvlhvmken *hueren* omat, estimvt epu'nrvpe *taye* haks?

32 Mv E'ppuce mahusan *est'* em encakekot, momis omvlkeyat epu 'rahkvn wikvtet, estomaten mv vpvken nak omvlkvn vkvsamuset pu'mvraneko haks?

33 Estimvt Hesaketvmese em enhopoyvkvte vnrvpen vrvhccvkvr haks? Hesaketvmeset fvcce omēn huericet *os*.

34 Ohfvccecat estimvt *o* haks? Klist elvte *tes*, momes momet mehenwvn akvwvpkvtes; momen ohvtvlakat Hesaketvmese em vkvpervn liket, pum emekusapet os.

35 Estimvt Klist em vnokeckvn pu tekvpicvr haks? Estemerkv, monkat feknokketv, monkat asseckv, monkat clauko, monkat enatvlketv, monkat penkvlkv ofv hueretv, monkat eslafkv-cvpkot *omvr* haks?

36 Hoccat vcvkayat, Ece 'rahkvn nettv temvpoken pu pvsvthoyet omen; yvpefikv pvsvthoyvrane omēn ep ohvkerrihocet omes.

37 Momis heyv nanvke omvlkv ofvn, mv epu 'nokecvte eteropotten, ohfvnkvlke semuntvlēn svpakleyet omes.

38 Elkv, monkat hesaketv, monkat encelvlke, monkat ohmekketv *ocakat*, monkat yekcetv *ocakat*, monkat nanvke hiyome *ocakat*, monkat nanvke taranat,

39 Monkat hvlwe, monkat sufke, monkat nakhocackvte etv estomis, Hesaketvmese em vnokeckv, Cesvs Klist pu Pucase ofv ocan pu tekvpicetv umeko tayes, komvye heret omekv.

SETENTVCKE 9.

Klist ofvn mehenwvn opunayit, laksvkon, vm vkerrickvt, Puyvfekcv Vcakat ofvn,

2 Vn honne mahe ocet on, feknokketvn cv feke ofv ocvye munkvt omat, a vn kerret os.

3 Vm etecakketvlke, enavpeswv vcvkvye cv 'nahvmkvlke vrahkvn, Klist vnaremv cv hayvren komvye taye *omet* omekv:

4 Mvt Eslevlket omen; *Hesaketvmese* eenakuecvkvte, momet hvyayvke, momet nak setemfaccvte ocakat, momet vhakv emetv, momet *Hesaketvmese* em vtotketv, momet setemfvccetv ocakat em *ocvket* os;

5 Erkvlke tate enaket *on*, mv aossen enavpeswv vcvkvyen Klist, omvlkv ohfvnkat, Hesaketvmese meyuksv-seko vrakkuehocet omat *vlakvtet os.* Emen.

6 Hesaketvmese em opunvkv ehvperkv omvte omekon; Eslevl en *honvpse* omvlkvt Eslevlket omvkekokv:

7 Momen Eplehame-vhonvpset o estomis, mvt omvlkvn *en* hopuetake tokot os: momis Iseke ofvn cen honvpsen hocefkvkvres.

8 Heyvt *omes;* enavpeswv en hopuetake tat Hesaketvmese en hopuetake tokot omes; momis setemfvccetv en hopuetake *en* honvpse mvt's komhoyet omes.

9 Heyvt setemfvccetv opunvkvt omekv; Heyv oketv vcvkvyen vlvkares, momen Selet echuswv hunvnwvn ocvres.

10 Momen *heyv* tvlkusekon, momis ohvtvlakat Lepekv *hunvnwv* hvmke, pu'rke Iseke, en nvrkehsof,

11 (*Hopuetakucet* hvte heckvkekot, monkat nake here, monkat holwakan momecvkeko emunken, Hesaketvmese momvres komvte, vtotketv omecicat tokon, momis mv enhuchkat omecicen enhopoyetv vcvkvye huervren;)

12 Semvculat semmvnettau em vtotkvres, *Hesaketvmeset* hokten kicvtet omekv.

13 Cekvpen vnokecit, Esan enhomecvyvtet os, *make* hoccat vcvkvyen.

14 Monkv naken makvraneya? Fvccetv tokat Hesaketvmese ofv *oce* te? Mohmates.

15 Moses *em punayet*, Mv em merrvyat em merrares, momet mv merkv em ocvyat merkvn em ocares, makvtet ok.

16 Monkv estimvt komat enake tokon, monkat mv letkat enake tokon, momis Hesaketvmese *este em* merrat enake *tes*.

17 Cokat Feleon *em punayet*, Heyv nake mahusat vrahkvn a ce huericvyvtet omes, vn yekce ec ofvn hecicit, yvmv ekvnv omvlkv ofvn cv hocefkvn kerkuehocvren, kicet omekv.

18 Monkv estimvn em merretvn komat em *merret*, estimvn komat wvnhecet omes.

19 Monkv vm *punayet*, Monkv estomaten *pum* mvttc omecet punaye munke haks? Naken koman estimvt vnrapvtet ome te? cv kicetskvres.

20 Monkos, hunvnwv toyetskat, momis ceme, Hesaketvmese vnrvpen vyoposketskat, estimv toyetske haks? Nake hahoyvtet, mv hayvten em *punayet*, Estomaten hiyomēn cv hayetskvt haks? makvre te?

21 Vrkvshayvt fakke eskvlke hvmke vrkvswv hvmke vrakkvren es hayet, etv vrakkekaren es hayetv yekcetvn oceko haks?

22 Hesaketvmeset, *en* cvpvkke heckuecetvn, momet

en yekce kerkuecetvn komet, momis-kometv hofunen cvpvkketv nake-vcvnkv sumecvranat es emehakvten omat,

23 Momet merkv nake-vcvnkv hvyayvken homv emetetakuecvte ohfvccv em vrakketv en sulke kerkuecvren,

24 Pume tis, mv enhuehkvtet, Cusvlke tvlkekon, momis Centilvlkeu, *pu mehakvten omat, estome* te?

25 Ose *hoccat* ofv opunaye etvpomet, Este cvnake tokvkekaten este cvnaken kicares; momet hokte vnokeckekaten vnokeckan kicares.

26 Momen mome ocvres, estvmv, Centaket vm este *toyatskekos*, kicvyvten, mvn Hesaketvmese wenakat en hopuetaken kicvkares.

27 Momen Esivs Eslevl opunvyecet, Eslevl en hopuetake em vhonkvtkv uehvtkv oktahv omēt o estomis, *nvcome* vhoskat hesahokvres.

28 Vtotketvn poyet, fvccetv ofvn kocoknicvret ok, *momet* vtotketv kocoknen Pucaset yvmv ekvnvn oh hayvret ok, *maket* huehkvtes.

29 Momen, Esivs homvn makvte vcvkvyen, Sepeorv e Pucaset nerkvn pum wikekaten omat, Sotomv omēt on, Komalv omvken pu hakvnt os.

30 Monkv naken makvraneya? Centilvlket, fvccetvn vcvkvpeyekatet, fvccetvn epoyvkvtet os, mv fvccetv vkvsvmkv etehoyvne ocat.

31 Momis Eslevl, fvccetv em vhakvn vcvkayvtet, fvccetv em vhakvn epoyekatet os.

32 Estoman? Vkvsvmkv eteropotte tokon, vhakv em vtotketv eteropotten *hopoyakvtet* omekv. Mv cvto elentappueckvn oh elentappakvtet omekv;

33 Hoccat vcvkvyat, Hecvs, Sivn ofvn cvto elentappueckvn, momet cvto esemmvttetvn licares, momeñ estimvt mvn oh vkvsamat vlsekares.

SETENTVCKE 10.

Tecakkvyvte toyatskat, Eslevl ohfvccv cv feke em cyackvt, momet Hesaketvmesen emekusapvyat heyv tes, hesahokvren.

2 Hesaketvmese ohfvccv vkerrickv yekcen ocakat a en kerrakikv, momis kerretv vcvkvye tokot os.

3 Mvt, Hesaketvmese em fvccetvn kerrekot, eme mahusat em fvccetvn ahuericetvn hopoyet, Hesaketvmese em fvccetv elecvn svpaklvte sekot omekv.

4 Vkvsamat vtekat, Klist vhakv em eyuksvt en hueret omekv, fvccetvn.

5 Moses vhakv em fvccetvn opunvyecet omekv, Mv este mv nanvken momecat mv ofvn hesakvres, *makat.*

6 Momis fvccetv vkvsvmkv etehoyvne-ocat hiyemēn opunayet os; Estimvt, akvwvpiket hvlwe-tvlofvn eceyvr haks? (Klist ashvtvpketvn oket,) ce feke ofvn mahketskvs.

7 Monkat, Estimvt sufkan vkhvtvpkvr haks? (Klist pvsatkvten aenkvpvken akvwvpetvn oket.)

8 Momis naken make te? Opunvkvt ece 'wolet, ce cukwv ofvn, momet ce feke ofvn oces; vkvsvmkv opunvkv erkenakeyat mv tes:

9 Heyvn *makat,* Pucase Cesvs ce cukwvn es kerkuccet, Hesaketvmeset pvsatkvten aenkvpvken kvwapvtet omat ce feken es vkvsamētsken omat, ce hesakvres.

10 Estet fvccetv oren efeken es vkvsamen, kerkucckv vhesaketv orat ecukwv eteropotten hayet omekv.

11 Estimvt mvn oh vkvsamat vlsekares, Cokat maket omekv.

12 Cusvlke Klekvlke tepakat temvrahketv sekot omekv: Pucase hvmke omvlkv ohfvnkat ohhuehkakat omvlkv ohfvccv nake-ocvt omekv.

13 Estimvt o estomet, Pucase e hocefkvn oh huehken omat, hesakvret ok.

14 Monkv estimv oh vkvsvmvkekatet estomēn oh huehkykvr haks? momet mv ohfvccv pohvkvte sekan estomēn oh vkvsvmvkvr haks? momet, erkenvkv sekon, estomēn pohvkvr haks?

15 Momen vtotvkhoyekon omat, estomēn erkenvkhoyvr haks? cokat vcvkvyat, Mv herkv em opunvkv-herv erkenvkakat, momet nake herake ohfvccvn opunvkv estafvcecicvken esyicat e'le take mvtawwvt herakusa!

16 Momis opunvkv-herv omvlkvt em vpohicaket omekot os. Pucasē, estimvt pun kerkueckvn vkvsamvt haks? Esivs maket omekv.

17 Monkv vkvsvmkvt pōhetv eteropotten *vlaken*, pohetvt Hesaketvmese em opunvkv eteropotten vlaket omekv.

18 Momis pohvkekate te? makis. Mehenwvn momes, En hake take yvmv ekvnv omvlkvn hvmecicen, em opunvkvt ekvnv yuksvlken oricvtet os.

19 Momis makvyet os, Eslevl kerrekate te? Enhvteceskvn, Moses, Este tokvkekan vfekcakhetv oren es ce 'lesecicet, etvlwv hacohakan es ce cvpvkhokicvkares, maket os.

20 Momis Esivs, fekhvmke mahet, Mv cv hopoyvkekatet es cv hecaken, mv vc vpohvkekatet em e heckuecvkvyvtes maket os.

21 Momis Eslevl *em punayet*, Nettv temvpoken este vpohicvkeko, momet pvlken vyoposkakat cv'nken a em wiyvkvyvtes, maket os.

SETENTVCKE 11.

Monkv makvyet os, Hesaketvmeset em estvlken etvn vhepakvt haks? Mohmates. Vneu, Penevmen em vliketv, Eplehame en honvpse aosse, Eslevlke toyikv.

2 Hesaketvmeset, em esten, mv homvn kerrvtet, etvn vhepakvke sekates. Cokat Elivs ohfvccv nake makan

kerratskeko haks? Eslevl vnrvpen Hesaketvmesen em punayet hvmmakvtet omat;

3 Pucasē, cem owalvlken pvsatet, cem altvn lekvflecakvtet os; momet, vntvlkuset vc vhosket omen, vn hesaketvn hopoyakes.

4 Momis Hesaketvmeset em vyoposkat naken make haks? Hunvntake cukpe-rakko kolvpake, mv Pevl *vhakan* ehomv etorkowv taken kunhicvkvte sekan e em vevyecvkvyvtet os.

5 Monkv hiyomat tis heromkv em enhopoyetv vevkťyen vhoskat ocet os.

6 Momen heromkv etehoyvnet on omat, ohvtvlaken vtotketv etehoyvne tokot *os:* monkon omat, heromkvt ohvtvlaken heromkv tokot os. Momis vtotketv etehoyvnen *omat*, ohvtvlaken heromkv tokot os; monkon omat, vtotketvt ohvtvlaken vtotketv tokot os.

7 Monkv estome te? Eslevl naken hopoyvtet epoyekon, momis enhopokvtet epoyet omen, vpvlwvt hecvkeko hakvtes, mucv nettv oren:

8 (Hoccat vevkayat, Hesaketvmeset nockv em munkvn, eturwvn hecvkekaren, ehvckon pohvkekaren emakvtes.)

9 Momen Tewe, Em ohhompetvt, naksenkvnhetv, momet nake esepueckv, momet es clentappueckv, momet es em feketvt en hakvkekvs:

10 E turwv taket ohyomuckvkekvs, hecvkekaren, momen e'ra taken kunkuhicvs, estofis, maket os.

11 Monkv makvyet os, Pvlatkvren clentappakvtet o haks? Mohmates; momis mv pvlatkvte eteropotten vhesaketvt Centilvlke em vlakvtet os, *Cusvlket* vfekcakhvke hakvren.

12 Momēt on, em vhopvnketvt yvmv ekvnv en nakockv, momet em vhonkvtkv kocuknickvt Centilvlke en nakockv, haken omat, en sulketvt mahvkvn mvt *hakekare* te?

13 Centilvlke toyatskat, cem punayvkis, Centilvlke em vpastel toyikv; vm wiketvn vrakkuecis:

14 Estome estomis cv 'navpeswv *mahusan* vfekcakhetv oren neke huecit, momet vpvlwvn hesahuecvve taven omat.

15 *Hesaketvmeset* etvn vhepakvtet yvmv ekvnv em etenherketv haken omat, evpvyvkat nake *tar haks*, pvsatkvten a en hesaketv tokon omat?

16 Momen emette enhvtecesky vcaket on omat, eskvlkateu *vcakes;* momen yvlonkvt vcaken omat, elvcceu *vcacvket* omekv.

17 Momen elvcce vnvcomet a kvcekvket omen, ceme, olefv semvnole toyetskat, mv *mehenwakat* vpvken olefv en yvlonkv en nehetv tepakan ete'm ocatsken omat.

18 Elvcce vnrvpen ekvsahmetskvs. Momis ekvsametsken omat, yvlonkvn hvlatetskekon, yvlonkvt ce *hvlatet* os.

19 Monkv, Elvccet a kvcekvtes, oh rvfkaren, maketskvres.

20 Momes; vkvsvmvkekat svralikvn a kvcekvtes, momen vkvsvmkv eteropotten hueretsket os. Vkerrickv hvlhawan ohcetskvs, momis penkvlvs:

21 Hesaketvmeset elvcce olefv em munkv vcvkvye ocakat vcvyecvkekaten omat, *vketecvs*, cemeu ece 'cvyeceko witet ok.

22 Monkv Hesaketvmese en heromkv en yekcetv tepakan hecvs; mv pvlatkvte ohfvccvt *on omat*, yekcetvn; momis ec ohfvccv heromkvn, mv en heromkv ofvn fekhonnetsken omat; monkon omat, cemeu a tvcketskvres.

23 Momen eme takeu vkvsvmkv toko ofvn fekhonnvkeko emunken omat, oh rvfkvkvres; Hesaketvmeset hvtvm oh rvfrice tayet omekv.

24 Momet omeu cemet, mv em munkv vcvkvye olefv

semvnolet on, a ce tvcken, *nake hocackvte* em munkv vnrvpen olefv heran oh rvfketskvten omat, heyv, *elvcce* mehenwakat, em munkv vcvkvye elvccet omakat mahvkvu em olefv mahusan oh rvfkvkar haks?

25 Tecakkvte toyatskat, Centilvlke etemvpoketv asce-hrehoceko emunken, vpvlwusen turhecekat Eslevl oh cakkvtet os; heyv nake ehkat kerrekot *svpaklatskvren* komvkot os, Pu hoporrenet os, *komet*, e oh vkerricatske witet ok.

26 Momen momēn Eslevl omvlkvt hesakvres, cokat vcvkvyen; *Holwvke* aossievt, Sivn aosiyet, Cekvpe en holwvyeckvn em vkueyievres.

27 Heyvt etemfvccetv em ocvyat omekv, en holwvyeckv taken em vkuehuecvyof, *makat.*

28 Opunvkv-herv ohfvccvt on *omat*, ece 'rahkv taken vnrapvlket *omakes;* momis enhopoyetv ohfvccv tat, erkvlke vrahkv taken vnokeckvket *omes.*

29 Hesaketvmese en nakemkv enhuehketv tepakat vkerrickv-etickv vpvkekot omakekv.

30 Oketv hoyvnakvte ofvn Hesaketvmesen vkvsamatskekis, eme take vkvsvmvkekat eteropotten hiyomat merkv cen heckvkvte etvpomen;

31 Heyvu, hiyomat vkvsvmvkekates, merkv cen heckvte eteropotten eme takeu merkv en heckvkvren.

32 Hesaketvmeset, omvlkvn em merrvkvren, omvlkvn vkvsvmvkekat ofvn em vkhottvtet omekv.

33 Mvtawwvt Hesaketvmese en hoporrenkv en nakkerretv hokkolvt sufket *omeko* haks! Em ohfvceeckv ofv kerrēsko tayen, ēm vyetvu eshecesko tayuset os!

34 Momēt omekv, estimvt Hesaketvmese em vkerrickvn kerrvt haks? monkat estimvt etempunayvt omvt haks?

35 Monkat estimvt homvn ehmen, pvlken em fehokvr haks?

36 Nanvke omvlkvt eme avtet, eme eteropottet, eme em ocvket omekv; vrakketv em ocekvs, emeyuksv sekon. Emen.

SETENTVCKE 12.

Monkv, tecakkvte toyatskat, Hesaketvmese em merkv take vcvkvyen, ce'na take nake ematske wenake, hvsvtke *momet* Hesaketvmese afvcecican ematskvren ce'nkusapvkvyet os; *mvt* nake momatskvre tetayet ok.

2 Momen yvmv ekvnvn vhahyatskvs, momis cem vkerrickv ohmucvseckv eteropotten mvrahkvke hakvkes, Hesaketvmese nakkomat here imomet afvcecice momet temvpokan eskerratskvren.

3 Heromkv vn heckvte eteropotten este ece 'pakvkat vtekat em *punayit heyvn* makvyet omekv; Momvre tetaye senhoyvnen *e* oh vkerricckot, momis mahlvpvtken *e* oh vkerricvs, Hesaketvmese este vtekaten vkvsvmkv svkerkan emvte vcvkvyen.

4 Ena hvmkat enalvcce sulken ocēt, momen enalvcce omvlkv em vtotketv hvmkuset omekon;

5 Mv etvpomen, pume, sulke *toyeyat*, Klist ofv ena hvmket omet, omvlkeyat etelvcvke toyēkv.

6 Monkv nanvke *Hesaketvmeset* pu'mvte, heromkv pu'mvte vcvkvye temvrahrvken ocēn, owaletvt on omat, vkvsvmkv svkerkat vcvkvyen *owalvkeres;*

7 Monkat vtotketvt, vtotketvn *vfvstvkeres;* monkat mv mvhayat mvhayetvn;

8 Monkat estemvcahnat, emvcahnetvn; estit nake estemat mehenwetv ofvn momecekvs; emwiketv huerat vfekcakhetvn es *vfvstekvs;* merkvn heckuecat afvcketvn es *em merrekvs.*

9 Vnokeckv vhayetv vpvkekan ocekvs. Holwakat en homecet, heran hvlvtvks.

10 Tecakkvte em vnokeckvn 'setenokecusvkes, vrakkueckv ofvn *e oh vkerricetskat* senhoyvnen *est'* vrakkuecet.

11 Vtotketv ofv enhorrvkekot; vkerrickv ofv vfekcakhet; Pucasen em vtotket;

12 Enhonrkv ofvn afvcket; estemerketv ofvn momiskomet; mckusvpkv ofv emomecicet emunket;

13 Vkvsamvlke nake enkusvpketvn vfastet; etenheromkvn vcvkvpeyet;

14 Mv ece'ssecakan heren opunvyecvkes; heren opunvyecet, ohtvhihkatskvs.

15 Afvckakan vpvken afvcket, hvkihhokan vpvken hvkihkvkes.

16 Vkerrickv hvmkusen etc'm ocvkes. Nake hvlhawan stoskomekot, este kvncvpakan etenheromvkes. Hoporrenvke toyēs, komet, e ohvkerrihcatskvs.

17 Holwakan holwakan estimvn pvlken ehmatskvs. Este omvlkv ehomvn fvccen naken epoyvkes.

18 Mome tayen omat, umatske taye vcvkayat, este omvlkv vpvken herketv ofvn fullvkes.

19 Vnokeckatskat, e ohfvccvn pvlehcatskvs, momis cvpvkketvn em etektvnccvkes. Empvlecetv cvnaket's; vnet fekares, Pucaset maket os, *make* cokat vcvkvyen.

20 Monkv cen horret elvwet on omat, hompicvs; ewvnhken omat, eskuecvs; hiyomecetskat torawv vhethoken e'kvn em oh vpoyetskvres.

21 Nake holwakat ce muntvlekon, nake heran nake holwakan es ohfvnkvs.

SETENTVCKE 13.

Est'em Puyvfekcv vtekat yekcetv ohfvnkakat elecvn huerekvs. Yekcetv Hesaketvmese avtekat sekot omekv; yekcetv ocakat Hesaketvmeset mellvtet omekv.

2 Monkv mv yekcetv vnrapat nake Hesaketvmese mellvten vnrapet os; momen mv vnrvpakat ohfvcceckvn e cn heckuecvkvres.

3 Ohfvnkvlket vtotketv herakat tokon, holwvhokan vpenkvlecet onkv. Monkv yekcetv em penkvletvn ce yaceko haks? nake heran momecctsken, mvt vkvsvmkvn ce'mvres:

4 Hesaketvmese em vtotkvt omekv, es cen hervren. Momis nake holwakan momecctsken omat, penkvlvs; eslafkv-cvpkon chvperkvn hvlvtekot omekv; Hesaketvmese em vtotkv estemerricvt holwvke momecan cvpvkketvn *ohvlvkuecvranat* hueret omekv.

5 Monkv vpohicvket svpvklvranatsket omes, cvpvkketv vrahkv tvlkekon, momis eohvkerrickvu vrahkvn.

6 Momen ohvpakat *hiyomēt* omekv; heyv vrahkvn ekv-feketvn fekatsket os, mvt, heyv nake mahusat vfvstake emunkvt, Hesaketvmese em vtotkvlket omakekv.

7 Monkv nake vhuericakat omvlkvn vhuerakan em fekvkes, nake-oh-feketv *vhuericakat* nake-oh-feketvn; ekvfeketv *vhuericakat* ekv-feketvn *em feket,* em penkvlvranan em penkalet, vrakkuehocvranan vrakkuecet.

8 Este estomis, etenokeckv tvlken ece *'huericen,* nake etvn ece 'huerihcats; mv *este* etvn vnokecat vhakvn esfvcecvtet omekv.

9 Heyvt, Hoktahretskvs, Elehcctskvs, Horkohpetskvs, Fvccekon akcriyetskvs, Vleskahpetskvs, momen vhakv etv occn omat, heyv opunvkv ofv etohkvlken ocet omekv, E vnokecctskat etvpomen cem vwolicvn vnokecvs.

10 Vnokeckvt em vwolicvn holwakan em vtotkekot os; monkv vnokeckvt vhakv esfvceckvt omes.

11 Momen heyvn, oketvn kerret, nocvtc ahonecetv hvse-vkerkv momvre heret *omen kerret;* hiyomat pum vhesaketvt vkvsameyvten sem vwolet omekv.

12 Neret hoyvnvranuses; nettvt vwolices; monkv yomucke em .vtotketvn vpvlatet, hvyayvke setepokvn vccvkeres.

13 Nettv ofv omēn, fvccen yvkvpvkeres; eshvyvtketv hackv tepakat ofv tokon, hoktarkv nake yvmahkueckv tepakat tokon, etepokv vleskvpkv tepakat ofv tokon:

14 Momis Pucase Klist Cesvn vccvkes, momet enavpeswv em eyackvn em chopahkatskvs.

SETENTVCKE 14.

Vkvsvmkv ofv yekcekan cvpvyvkes, *momis* punvkv setenrvpkv kerkvkekan ascehuecekot.

2 Hvmket, Nake omvlkvn hompvye tayes, *komet* vkvsamen, etv, yekcekat, nakvhockucen hompet omekv.

3 Hompat hompekan enhomehcats; momen hompekat hompaten ohfvccehcats; Hesaketvmeset evpayvtet omekv.

4 Cemet, esto etv em vtotkvn ohfvccecetskat, estimv toyetske haks? E pucase mahusat ohfvccvn hueret monkat latket os; momet huervres; Hesaketvmeset huerice tayet omekv.

5 Hvmket nettv hvmken nettv etv senhoyvnen vkerricet os; hvmkat nettv omvlkvn *temomvlkusen* vkerricet os. Este vtekat em vkerrickv mahusat ofvn esfvcken vkvsvmekvs.

6 Nettv vrakkuecat Pucase ohfvccvn vrakkuecet os; momen nettv vrakkuecekat Pucase ohfvccvn vrakkuecekot os. Hompat Pucase ohfvccvn hompet os, Hesaketvmesen vrakkuecet omekv; momen hompekat Pucase ohfvccvn *omes*, hompekat, momet Hesaketvmesen vrakkuecet os.

7 Epu 'pakat hvmkusis e vrahkusen wenaket omekon, nvpvt e vrahkusen elekot os.

8 Wenahokēn omat, Pucase ohfvccvn wenahokeyet os, monkat pvsatkēn omat, Pucase ohfvccvn pvsatkeyet omekv; monkv wenahoket, monkat pvsatkeye estomis, Pucase enake toyēs.

9 Heyv vrahkvn Klist elvtet, akvwvpiket, hvtvm hesakvtes, pvsatkvte hesahokat esyomat e Pucase hakvren.

10 Momis estomaten tecakketskan ohfvccecetske haks? monkat estomaten tecakketskan ehvperkuecetske haks? omvlkeyat Klist em fvccecky ohliketv ehomvn svpvklvraneyet omekv.

11 Hesakvyat *etvpomen*, etorkowv omvlkvt cv *homvn* pekohlen, etulaswv omvlkvt Hesaketvmese ehomvn ohkerkuecvres, Pucaset maket os, *make* hoccet omekv.

12 Monkv omvlkeyatet Hesaketvmese ehomvn e ohkerkuecvraneyet os.

13 Monkv ohvtvlaken etohfvccecet ohmeyates; momis heyv min fvccecet, este estomet elentappueckv, monkat naorkepueckvn etecakkan ehomvn lihcats.

14 Klist Cesvs ofvn *heyvn* kerrit, komvye heret omes; eme ofvt on omat nake hvsvtkekat sekot *os;* momis nake, Hvsvtkeks, komat ehomvn hvsvtkekat *tes.*

15 Momis *cen* hompetvt tecakketskan e feken en nokkicen omat, hiyomat vnokeckv vcvkvyen aretskckot os. Mv Klist em elvten cen hompetvn es sumecihcetskvs.

16 Monkv cen heretvn hoiwvken opunvyehohcats;

17 Hesaketvmese em ohmekketvt hompetv esketv tepakat tokon, momis fvccetvt, herkvt, afvcketv Puyvfekcv Vcakat ofv ocat esyomat omes.

18 Mv heyv nanvke ofvn Pucase em vtotkat, Hesaketvmesen afvcecicet, esteu afvcecicet *omes.*

19 Monkv herkv enanvken *vcvkvpeyet*, nake etemvnickv *ocakan* vcvkvpeyvkeres.

20 Hompetv vrahkvn Hesaketvmese em vtotketvn

hopahnetskvs. Mehenwvn nanvke omvlkvt hvsvthvket *omis*, mv este mv omecicen elentappet hompat, mvt eme ohfvccvn holwvket *omes*.

21 Vpeswvn hompekot, monkat pvrko-opuswvn eskekot, monkat *nake estomis* mv omecicen tecakketskat elentappet, monkat naorket, monkat en yekcen es en sumke tayan *hompekan* heres.

22 Vkvsvmkvn ocetske haks? Hesaketvmese ehomvn e ofvn ocvs. Mv este nake em etektvnecat ofvn e ohfvccecekat afvcket *omes*.

23 Momen mv en kerkekat hompen omat, ohfvccehocet os, vkvsvmkvn es hompekot omekv; nake vkvsvmkvn avtekat holwvyeckvt omekv.

SETENTVCKE 15.

Monkv pume, yekcakeyat, e afvcecicēkot, yekcvkekat en yekce sekan kvwvpvraneyet os.

2 *Pum* vwolicvn *en* hervren nake vnickv ofvn omvlkeyat afvcecicvkeres.

3 Klist tis e afvcecicekatet ok; momis, Ce tvklecakat en tvkleckv take vc oh latkvtes, *make* hoccat vcvkvyen.

4 Nanvke estomis homvn cokakat, pu mvhayat coyvkhoyvtet ok; cokat momis-kometv emahlvpvtketv tepake omecicat eteropotten enhonrkvn oceyvren.

5 Momen momis-kometv emahlvpvtketv tepakat en Hesaketvmeset, Klist Cesvs vcvkvyen vkerrickv hvmkusen ete'm ocatskvren ce'mvkate!

6 Momat vkerrickv hvmkusen, ecukwvu hvmkusen Hesaketvmese, mv pu Pucase Cesvs Klist Erken es vrakkuecatskvren.

7 Monkv Klist Hesaketvmese em vrakketv vrahkvn epu yvpayvte etvpomen etc yvpvyvkes.

8 Monkv Klist, erkvlke nake etemfvccakvte yekcvkue-

cvren, momet Centilvlket Hesaketvmesen, *em* merkv vrahkvn vrakkuecvkvren, Hesaketvmese em mehenwetv vrahkvn svkvmsiskv vtotkvt omvtes, makvyet os;

9 Heyv omecicen Centilvlke vpvken ec ohkerkuecares, momet ce hocefkvn vyvhikares; *make* cokat vcvkvyen.

10 Momen hvtvm, Centilvlke toyatskat, em estvlke vpvken afvckvks, maket os.

11 Momen hvtvm, Hesaketvmesen vkvsvmvkes, Centilvlke omvlkatskat, momen, este omvlkatskat, mvn vrakkuecvkes.

12 Momen Esivs hvtvm maket os, Cvse en yvlonkvt ocvres, momet mv Centilvlke ohmekketvn akvwvpkvranat; mv ofvn Centilvlket enhonrvkvres.

13 Momen enhonrkv en Hesaketvmeset vkvsvmkv ofvn afvcketv herkv tepakat omvlkvn es ce fvcecekvs; Puyvfekcv Vcakat en yekcetv eteropotten enhonrkv esfvcken ocatskvren.

14 Momen, tecakkvyvte toyatskat, vne mahusat, ec ohfvccv taken heyvn komvye heres; ceme takeu heretv es fvcket omet, kerretv omvlkv es fvcket, momet ete'm vcahnatske taye svpaklatsket os.

15 Mome estomis, tecakkvyvte toyatskat, ece 'kerricepuecit, heromkv Hesaketvmese a'mvtet omecicen, fekhvmketv ohvtvlaken kvpvkusen es cen hoccihcvkis.

16 Centilvlke ohfvccv, Hesaketvmese em opunvkv-hervn es vtotket, Cesvs Klist em vtotkv taren, Centilvlke nake *Hesaketvmese* em wihokvtet, Puyvfekcv Vcakat eteropotten vcake haket, afvcecicet omvren.

17 Monkv Cesvs Klist eteropotten naken es ekvsvmvye tayat ocvyet os, mv nanvke Hesaketvmese ohfvccv ocakat ofvn.

18 Nanvke etvn opunvyecetv fekhvmkvkot, mv nanvke Klist, Centilvlke vpohicvke hayvret, opunvkv vtotketv

tepakat etehoyvnen nakeskerkv, nakestomahake esyome yekcakat eteropotten, Hesaketvmese em Puyvfekcv en yekce eteropotten, cv tehoyvnen momecate tvlkusen *opunvyecetv fekhvmkaret* ok;

19 Momat Celuslvme aenkvpvken afolotken Elelekvn oren Klist em opunvkv-hervn esfvcken erkenakvyvtet os.

20 Momes, hiyomen opunvkv-hervn erkenvketvn vcevllvyvtet omes; Klist hocefhoyekan erkenakvyvtes, este eti em enlikvn cukon oh hayvkaret:

21 Momis cokat vcvkvyen, Mv ehomvn hocefhoyekat hecvkvres, momen pohvkekatet kerrvkvres.

22 Momen heyv omecicen cem vlvketv taken *komvyis*, tayen v'mvnvttehocet omvnks.

23 Momis hiyomat estvmv *erkenakvye tayan* ohvtvlaken ocvkokv, momet ohrolope sulken cem vlvketv taken cv yace heret omvtet ok,

24 Estofvn Spene *ekvnvn* ayin omat, cem vlvkvkares; ayvyof ce hecvkares, *komit*, momet, Mvn vyaren vm vnicvkvres, ce komit, enhonrkvn ocvyet omekv; *mvn rorvyat* enhomvn ce *hecvkvyat* estonkon cv mahlvpatken omat.

25 Momis hiyomat, emekusapvlken *heromkvn es* em vfvstvkaret, Celuslvmen ayis.

26 Mv Masetonev Ekiv tepakan vpokat mv mekusapvlke estemerrvke Celuslvme vpokan heromkv vnvcomen em vtotvketvn es afvckvket omvnkekv.

27 Mehenwvn *mvn* es afvckvket omes; momen eme taken vhuericvket omes. Mv nake puyvfekcv ohfvccv ocakat enaken Centilvlket etencawvlke hakvten omat, mvu nake enavpeswv ohfvccv ocakan es afvstvkvre nake momecvkvranat tes.

28 Monkv heyvn momecit, heyv emetten heren em wikakvyof, Spenen eceyvranit ye cen hoyvnvkares.

29 Momet cem vlakvkvyof, Klist em opunvkv-herv em merkv em fvcketv ofvn vlvkvranvyan kerris.

30 Momen, tecakkvyvte toyatskat, vm emekusapatskat vc vpaket vcevllatskvren pu Pucase Cesvs Klist vrahkvn, momet Puyvfekcv em vnokeckv vcvkvyen ce'nkusapvkis;

31 Vkvsvmvkekat Cutev ofv vpokan enkvpvken cv huerihocen, vtotketv Celuslvmen vfastvranvyat emekusapvlket es afvckvke taren;

32 Hesaketvmese komat eteropotten afvcketv ofvn cem vlakit, centake vne esyomeyan pu yekevkehakvren.

33 Monkv herkv en Hesaketvmeset omvlkatskan ece 'pakvkekvs. Emen.

SETENTVCKE 16.

Fepe tecakkeyvte, mekusvpkv-cuko Senklevn ocat em vtotkvn heren cem opunvyecvkis;

2 Momat mekusapvlket momvkvre here omet, Pucase ofvn evpayet, nakvfvstetv estomis mv ohfvccv *em vnicatskvre* enkusapkat ofvn em vnicatskvres; *este* sulken em *vnicet*, vneu vm vnicvtet ok.

3 Pvselv Akwelv tepake Klist Cesvs ofv vtotkvlke vm etohkvlketv;

4 Vn hesaketv vrahkvn e'nokwv take mahusan wvkecakvten vsekvkvtcvs; mvn vne tvlkekon, momis Centilvlke em mekusvpkv-cuko omvlkvt vkvsvmvket os.

5 Momet mekusvpkv-cuko *vtehkvlke* en cuko take-vpokan *vsekvkvtcvs*. Epenetvs vm vnokeckuse, Klist ofv Ekiv emette enhvteceskvn vsekvkvtcvs.

6 Mele, tayen pum vtotkvten, vsekvkvtcvs.

7 Antlonekvs Cunev tepake, vn nakvlke, svlvfkvlke vm etohkvlketv, mv vpastelvlke vpvken este pohkvke, cv homv Klist ofvt omakvten vsekvkvtcvs.

8 Amplevs, Pucase ofv vm vnokeckan vsekvkvtcvs.

9 Vpene, Klist ofv pum vnicv, Stekes vm vnokeckat tepakan vsekvkvtcvs.

10 Epeles, Klist ofvn eskerhoyvten vsekvkvtcvs; Alestapulvs en *cuko-vtehkvlken* vsekvkvtcvs.

11 Vn nake Helotevn vsekvkvtcvs. Pucase ofvn svpakle Nasesv en *cuko-vtehkvlken* vsekvkvtcvs.

12 Tlifenv Tlifosv tepake, Pucase ofv vtotkakan vsekvkvtcvs. Pvses vnokecke, hokte Pucase ofvn tayen vtotkvten vsekvkvtcvs.

13 Lufvs, Pucase ofvn enhopokat, momen vne tepakeyat *pu*'cken vsekvkvtcvs.

14 Esenkletvs, Flekvn, Hvmas, Petlopvs, Hvmes, tecakketvlke vpvkakat esyoman vsekvkvtcvs.

15 Filalokvs, Culev tepake, Nelevs e'wvnwv tepake, momet Olempvs, momet mekusapvlke vpvkakat omvlkvn vsekvkvtcvs.

16 Afvnketv vcakan es ete 'sekvkvtcvs. Klist em mekusvpkv-cukot ece 'sekakvket os.

17 Momen, tecakkvyvte toyatskat, mvhakv kerratskvte vnrvpen fullet, etekvpvketv elentappetv esyoman omecicakan vketecet, em e fulecatskvren ce'nkusapvkis.

18 Mv omakat, pu Pucase Cesvs Klist tokon, e'nvrke taken em vtotkaket, opunvkv herakan, momet opunvkv yvmvskvken *este* nakkerrvkekat e'feke taken es ehosvkuecaket omekv.

19 Cem vpohickv take *ohonvkv este* omvlkvn em vlakvtet omekv. Monkv ece 'rahkv taken vc afvckes; mome estomis nake herat ohfvccvn hoporrenvket, momis nake holwakat ohfvccvn nakkerrvkekot *omatskvren* cv yacet os.

20 Momen herkv en Hesaketvmeset ce'le take elecvn lvpken Setvnen tonufvres. Pu Pucase Cesvs Klist en heromkvt ece 'pakvkekvs Emen.

21 Temorevs vtotkv vm etohkvlketv, momen vn nakvlke Lusevs, Cesvne, Sosepetv esyomat ece 'sekakes.

22 Vne Tvsevs, *heyv* cokv hoccicvt, Pucase ofvn ece 'sekvkis.

23 Kivs vm evpayvt, momet mekusvpkv-cuko omvlkv em *evpayvt* ece 'sekvkes. Elastvs tvlofv vfastvt, momet Kwatvs tecakkvte hvmket ece 'sekakes.

24 Pu Pucase Cesvs Klist en heromkvt omvlkatskan ece 'pakvkekvs. Emen.

25 Monkv vm opunvkv-herv Cesvs Klist 'sem erkenvketv tepakat vcvkvyen, mv nake ehkat yvmv ekvnv vliceckv vteke ohrvnkvte,

26 Momis hiyomat hecke haket, owalvlke en Cokat etehoyvnen, momet Hesaketvmese meyuksv seko likat kicvte vcvkvyen, vkvsvmkv vpohickv vrahkvn etvlwvvlke omvlkv en kerkuehocvte, *mv* vcvkvyen, yekcen svpaklatskvre ce yekevkuece taye yekcetv ocat:

27 Hesaketvmese, mv tvlkuse hoporrenat, Cesvs Klist eteropotten meyuksv sekon vrakkuehocekvs. Emen.

COKV ENHVTECESKV VPASTEL PAL

KVLENRVLKEN OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

Pal, Hesaketvmese komat vcvkvyen, Cesvs Klist em vpastel hakare *v*'nhuehkvte, tecakkvte Sosrenes tepakeyat,

2 Mekusvpkv-cuko Kvlenrvn ocat, mv Cesvs Klist ofv vcacvke hakvte, mekusapvlke *hakvre* enhuehkvkhoyvte, mv estvmv estomis pu Pucase Cesvs Klist e hocefkv ohhuehkakat, mvt entake esyomeyat *pu Pucaset ok*, es omvlkvn oh *'totakeyet os:*

3 Heromkv momet herkv Hesaketvmese Pu'rke momet Pucase Cesvs Klist *aenkvpvket* ece 'pakvkekvs.

4 Ece 'rahkv take, mv heromkv Cesvs Klist ce'mvkvte vrahkvn, estofis vn Hesaketvmesen vrakkuecis;

5 Opunvkv omvlkv momet nakkerretv omvlkv ofvn nakeocvlken Cesvs ce hayen, momet nake vtekat ofvn;

6 Cesvs Klist ohkerkueckvt ec ofv take yekcihocat etvpomen;

7 Momat, pu Pucase Cesvs Klist em vlvketv mehakatskat, nakemkv hvmkusis ofv yupvklvtkatskekos:

8 Momen mvu meyuksv oren ce yekcvkuecvres, pu Pucase Cesvs Klist en nettv omof em mvttvkekot *fullatskvren.*

9 Hesaketvmese mehenwet *omes*, mvt E'ppuce Cesvs Klist pu Pucase em etohkvlketv *toyatskvren* ce'nhuehkvkvtet os.

10 Momen, tecakkvte toyatskat, hvmkusen opunahoyatsken, tekvpvketv cem ofv take sekaren, momis vkerrickv hvmkuse, fvccccckvu hvmkuse ofvn etelvcvke herakatskvren, pu Pucase Cesvs Klist e hocefkv ofvn ce'nkusapvkis.

11 Tecakkvyvte toyatskat, Etenrvpkv em etenrvwv taken ocaket os, *maket* ec ohfvccv taken Kloe en *cukovtehkvlket* vn kerkuecakvtet omekv.

12 Momen heyvn makvyet os, Ece 'pakvkat *hvmket*, Pal enake toyis, *maken ; hvmkat*, Vpalvs enake toyis; momen *hvmkat*, Vne Sefvs enake *toyis ;* momen *hvmkat*, Klist enake *toyis ;* makake vlket omatskes.

13 Klist tekvpvke te? Pal ece 'rahkv taken etohweklepkvn svrahkvte te? monkat Pal e hocefkv ofvn ce paptishoyvkvte te?

14 Klespvs Kivs tepakat tokat hvmkusatskis paptisvkatet omekv, Hesaketvmesen vrakkuecis;

15 E hocefkv ofvn paptisvtes, estimvt cv kicekaren.

16 Momen Stefenvs en cuko-vtehkvlke, mvu paptisvyvtes; vpvlwv ohfvccvn etv hvmkusis paptisvyvten omat, kerrvkot os.

17 Paptisare tokon, opunvkv-hervn erkenvkaren Klist vc vtotvtet omekv; opunvkv en hoporrenkv ofv tokon, Klist em etohweklepkv ehvperke hake witet ok'.

18 Etohweklepkv ohonvkv estemerkvkvranan hacohaketvt omet, momis pume hesahokeyan Hesaketvmese en yekcet omekv.

19 Mv hoporrenat en hoporrenkvn sumecicit, nakkerrakat em vkerrickvn ehvperkuecares, *make* coket omekv.

20 Hoporrenat ta? cokv-hayv ta? yvmv ekvnv opunvkv-setenrapv ta? Hesaketvmeset yvmv ekvnv hoporrenkvn haco-haketvn hayekvt haks?

21 Hesaketvmese en hoporrenkv vcvkvyen yvmv ekvnvt

hoporrenkv eteropotten Hesaketvmesen kerrekat enyupvn erkenvketv en hacohaketv eteropotten vkvsvmakan hesahuecetvt Hesaketvmesen afvcecicvtet omekv.

22 Cusvlket nakeskerkvn vpohaken, Klekvlket hoporrenkvn hopoyaket omekv.

23 Momis Klist etohweklepkv svrahkvte, Cusvlken selentappueckvn, momet Klekvlken hacohaketvn;

24 Momis mv enhuehhokvten, Cusvlke Klekvlke esyoman, Klist, Hesaketvmese en yekcen, momet Hesaketvmese en hoporrenkvn 'sem erkenakeyet os.

25 Hesaketvmese en hacohaketv este 'sen hoporrenet omen; Hesaketvmese en yekcetv tokat este 'sen yekcet omekv.

26 Tecakkvte toyatskat, ce'nhuehhokan hecatsket omekv, *enhuehhokat* enavpeswv vcvkvye hoporrenakat, monkat yekcakat, monkat vrakkuehocat sulkekot omat *hecatskes:*

27 Momis Hesaketvmeset hoporrenakan es vlsvkueckvn, yvmv ekvnv nake hoporrenvkekan, momet yekcakan es vlsvkueckvn yvmv ekvnv nake yekcvkekan enhopoyvtet;

28 Momet yvmv ekvnv enanvke vrakkuehocekan, momet enhomeckakan; momet nanvke sekan nake ocakan es sumecickvn, Hesaketvmeset enhopoyvtes;

29 Enavpeswv hvmkusis ehomvn ekvsvmekaren.

30 Momis mv awet omatskes, Klist Cesvs ofvn, mvn Hesaketvmeset hoporrenkvn, momet fvccetvn, momet hvsvtketvn, momet pvlke neskvn pun hayvtet os.

31 Momat, cokat vcvkvyen, Estit ekvsamat Hesaketvmese ofvn ekvsvmekvs.

SETENTVCKE 2.

Momen, tecakkvte toyatskat, Hesaketvmese en kerkueckvn cem onayit, cem vlakvkvyof, opunvkv monkat hoporrenkv en hvlwen es cem vlvkvkates.

2 Ece 'pakvkvyat nake etvn kerrvkon, Cesvs Klist momet etohweklepkv svrahkvte tvlkusen kerretvn *komit* fvccecvyvtet omekv.

3 Momet *vn* yekce sekon, penkvlkv ofvn, momet fekeketv rakke ofvn ece 'pakvkvyvtes.

4 Momen vm opunvkv erkenvketv tepakat este en hoporrenkv em opunvkv eslopicakusat ofv tokon, Puyvfekcv yekcetv tepakat eskerkv vpvket *omvtes:*

5 Momat cem vkvsvmkvt, este en hoporrenkv ofv tokon momis Hesaketvmese en yekcetv ofvn huervren.

6 Momis temvpokakat vpvken hoporrenkvn opunayeyet os; momis yvmv ekvnv, monkat em mekkvlke en hoporrenkv, mv sumkat, tokon:

7 Momis nake ehke, ohrvnkvte ofvn Hesaketvmese en hoporrenkv, mv pum vrakketv vrahkvn, Hesaketvmese ekvnv seko emunkof mellvten *es* opunahoyeyet os.

8 Mvn yvmv ekvnv mekkvlke hvmkusis kerrekates, kerrakvten omat, rakketv e Pucasen elecvkekvnt omekv.

9 Momis cokat vcvkvyat, Hesaketvmeset vnokecakat nanvke emetakuecvkvtet, eturwvt hecekon, ehvckot pohekon, est' e'feken esceyekatet os.

10 Momis Hesaketvmeset, em Puyvfekcv eteropotten, *mvn* pum enramvtet os; Puyvfekcvt nanvke omvlkvn, Hesaketvmese enake ehkakat tis, vketecet omekv.

11 *Hiyomet* omekv, estimvt nake este ofv *ocakan* kerre te, mv puyvfekcv eme vpikat *kerret* omekon omat? matvpomen estimvt Hesaketvmese enanvken kerrekon, Hesaketvmese em Puyvfekcv tvlkuset kerret os.

12 Momen yvmv ekvnv em puyvfekcv tokon, mv Puyvfekcv Hesaketvmese atan eenakuecyvtet os; momat mv nanvke Hesaketvmeset enrahkv sekon pu'mvten kerreyvres.

13 Opunvkv este en hoporrenkvt *este* mvhayat ofv

tokon, momis mv *opunvkv* Puyvfekcv Vcakat pu mvhayat ofvn mv nanvken opunayet, puyvfekcv enanvke *ocakat* puyvfekcv enanvken 'setchopayēs.

14 Momis estet em munkv vcvkvye *huerat* Hesaketvmese em Puyvfekcv enanvken cenakuecekot os; hacohaketvt omake 'sem *momet* omekv; momet kerreko tayet os, puyvfekcv eteropotten kerhohoyet omekv.

15 Momis mv puyvfekcv vcvkvye arat nake omvlkvn ohfvccecet omis, este estomet emen ohfvccecekot os.

16 Momen estimvt Pucase em vkerrickvn kerrvt haks, mvhayvret? Momis pumet Klist em vkerrickvn oceyet os.

SETENTVCKE 3.

Momen, tecakkvte toyatskat, puyvfekcv vcvkvye fullat ec omecvkvko tayet, momis enavpeswv vcvkvye fulle, Klist Cesvs ofv hopuetakuce ec omecet cem punayvkvyvtes.

2 Vpeswv tokon epesen es ce hompvkuecvyvtes; hiyome oren kvwvpatskeko tayvtet ok, momet hiyomat *kvwvpetv* umatskeko tayet omekv.

3 Enavpeswv vcvkvyen fullatske emunkekv; *hiyomet* omekv, vleskvpkv, vnrvpkv, etepvketv esyomat ece 'pakvke occt omen, enavpeswv vcvkvyen fullet, este *fulle* omet fullatskeko haks?

4 Vnet, Pal enake toyis; hvmket *makof*, hvmkat, Vpalvs enake *toyis;* makekv, enavpeswv vcvkvyen fullatskeko?

5 Monkv Pal, monkat Vpalvs estit o haks, Pucase este vtekat emvte etvpomen, erkenvkvlke mv eteropotten vkvsvmatskvte tokon omat?

6 Vnet vhocin, Vpalvs *em* otohicvtes, momis Hesaketvmeset ohvtvlayvtes.

7 Monkv vhocat nake tokon, *em* otohicatcu *nake* tokot omes, momis Hesaketvmeset mv ohvtvlayat *omes*.

8 Momen mv vhocat, momet *em* otohicat hvmkuset omes; momen este vtekat em vtotketv mahusat vcvkvyen em feketv mahusat en heckvres.

9 Hesaketvmese etohkvlke vtotkvlke toyēkv; Hesaketvmese eme cvpofvt omet, Hesaketvmese en cuko toyatskes.

10 Cuko-hayv homahtv hoporrene omēt, Hesaketvmeset heromkv v'mvte vcvkvyen, enlikvn hahyin, *este* etvt mvn oh hayet os. Momis *ohhayat* vtekat estomēn mvn ohhayat vketecekvs.

11 Enlikv hahoyvte, mvt Cesvs Klist ot *omekv*, mv likat tokat este estomet hayeko tayckv.

12 Momen este estomet cvtokunaplanen, cvtokunaphvtken, cvto vcacakan, eton, pvhe-tvckvn, *monkat teleko* em vpen heyv enlikvn es ohhayen omat;

13 Este vtekat em vtotketvt heckvres; totkv eteropotten kerke haken, nettvt kerkuecvret ok; momen totkvt este estome em vtotketvn, estomet omat, eskerrvres.

14 Estimv em vtotketv mvn ohhayvtēt oce munken omat, feketvt en heckvres.

15 Estimv em vtotketvt nekren omat, nake em vhopvnkvres, momis emet, totkv eteropotte omēn, hesakvres.

16 Hesaketvmese en cuko-vcakat toyatskat, momen Hesaketvmese em Puyvfekcv Vcakat ec ofv taken like tat kerratskeko haks?

17 Hesaketvmese en cuko-vcakan estimvt vhopanen omat, mvn Hesaketvmeset hopanvres; Hesaketvmese en cuko-vcakat, mv *cuko-vcakat* ceme toyatskat, vcaket omekv.

18 Este estomet e emvkeriyats. Ece 'pakvkat estimvt yvmv ekvnv ofv hoporrenet on omat, este hoporreneko hakekvs, hoporrene taren.

19 Yvmv ekvnv en hoporrenkvt Hesaketvmese ehomv

hacohaketv tes; Hoporrenakat em emvkerretv take ofvn hvlvtaket os; *make* coket omekv.

20 Momet hvtvm, Hoporrenakat em vkerrickvn Pucaset kerres, ehvperkvket omat.

21 Monkv este estomet este ofvn ekvsahmats; nanvke omvlkvt cenake taket omekv;

22 Pal, monkat Vpalvs, monkat Sefvs, monkat yvmv ekvnv, monkat hesaketv, monkat elkv, monkat hiyome nake ocakat, monkat ocvkvranat; omvlkvt cenake taket on;

23 Centake Klist enake toyatsken; Klist Hesaketvmese enake *tes.*

SETENTVCKE 4.

Klist em erkenvkvlke, momet Hesaketvmese en nakeehkakat ohvfastvlket omakes, estet pu komekvs.

2 Momen ohvtvlakat, ohvfastvlke tat, estet herome eshechoyvren enhonhoret os.

3 Momis vnet on omat, centaket ohfvccecatskat, monkat este ohfvcceckv es *ve ohfvccehocat* nake cotkuset os; momen vne tis e ohfvccecvkos.

4 Vnet e ohfvccvn naken kerrvkok'; mome estomis mvt cv fvccvn cv hayekos; momis mv vc ohfvccecat Pucase tes.

5 Monkv oketv orekon, Pucaset vlvkeko emunken, naken ohfvccehcatskvs; mvt yomucke en nake ehkakat ohhvyayicet, estefeke em vkerrickv take heckvken hayvres; momen momof *este* vtekaten Hesaketvmeset vkvsvmvres.

6 Momen, tecakkvte toyatskat, svhopakv ofvn heyv nanvken Vpalvs tepakeyan ohtvlecicvyvtes, ece 'rahkv taken; momat pume eteropotten mv cokat senhoyvnen est' oh vkerricatskekaret kerratsken, hvmkvtekatskis hvmke vrahkvn etv vnrvpen ete'm ekvsamatskekaren.

7 *Hiyomet* omekv, *este etv* emvrahken estit ce haya? momen *ce'mhoyeko* heckuecetskvte naken ocetske haks? monkv ce'mhoyen heckuecetskvten omat, estoman ce'mhoyeko heckuecetskvte omet ekvsametske haks?

8 Hiyomat ce fvcfvket os, hiyomat nakeocvke toyatskes, ece 'pvkēkon ohmekkatskvtes; momen ohmekkatskvte! ece 'paket ohmekkeyvren komis.

9 Vpastelvlke toyeyat espoken elkvn oh melhoyvte omēn Hesaketvmeset homvn pu svpaklecvtes, komikv; yvmv ekvnv, hvlwe estvlke momet esten ehomvn oyupkvn pu hahoyet omekv.

10 Pumet Klist vrahkvn pu hoporreneko *haken*, momis centaket Klist ofvn hoporrenvke *toyatskes;* pu yekcvkekon, cemet ce yekcvkes; centaket vrakkvke *toyatskes*, *pun tat* pu'nhomechoyes.

11 Mucv hvse-vkerkv tis oren pu 'lvwet, *pu* 'wvnhket, *pu*'natvlkvranuset, *pu* nvfhoken, fekhonnetvn ocekot;

12 Vtotkeyet os, pu'nke mahusan es vtotkēt: holwvken ep opunvyehocis, heren opunayēs; epu'ssehocis, vkvsvmeyet os:

13 Pu tvklehocis, *est'* enkusapēs; yvmv ekvnv enake holwvke mahat, momet nake vtekat em vholwvke mahat omvkēn mucv nettv oren pu hahoyet os.

14 Heyv nanvke cen coyvkvyat ec vlsvkuecetv tokot os; momis cv'ppuce take *vm* vnokeckvlke omatsken *cem* vcahnvkis.

15 *Hiyomet* omekv, Klist ofv mvhayvlke cukpe-rakko palen ocatsket o estomis, *ce*'rkvlke take sulken ocatskekos, Klist Cesvs ofv opunvkv-herv eteropotten ce heckuecvkvyvtet ok.

16 Monkv ce'nkusapvkvyet 'os, 'svc vhayvlket omvkes.

17 Heyv vrahkvn Temore cv'ppuce *vm* vnokecke, momet Pucase ofv heroman cem vtotvkvyvtes, mvt vm vretv

Klist ofv ocakan, estvmv estomis mekusvpkv-cuko omvlkv ofv mvhayvyat vcvkvyen, ece 'kerricepuecvkvres.

18 Momis cem vlvkvranvkvko omēn pakkvket svset os.

19 Momis Hesaketvmeset komen omat, lvpken cem vlvkvkares, momet mv pakkakat em opunvkv tokon, momis en yekce *taken* kerrares.

20 Hesaketvmese em ohmekketvt opunvkv ofv tokot, yekce ofvt ok.

21 Naken komatske haks? Estepketvn es cem *vlakit*, monkat vnokeckv momet eyasketv em vkerrickv ofvn cem vlvkvkare te?

SETENTVCKE 5.

Hoktarkv ece 'pakvke *ocat* hvmkvn pohket os, momet hoktarkv mv ome mahat Centilvlke em ofv opunvyehocat sekot oman, estet e'rke e 'hiwv epayat.

2 Momen mv heyv naken momecvtet cem etenrvwv taken ossihocvren, hvkihhokatskvr tayvte tat *momecatskekot*, ce pakkvkes.

3 *Hiyomet* onkv, vne, mehenwvn cv 'na ofvn *ece* 'pakvkot, momis puyvfekcv ofvn *ece* 'pakvkit, *ece* 'pakvkvye omvyet, mv heyv naken momēn momecvte *ohfvccv* entis ohfvccēcis;

4 Pu Pucase Cesvs Klist e hocefkv ofv, vm puyvfekcv esyomatskat, pu Pucase Cesvs Klist en yekcet vpvkaken, nvkaftatskof,

5 Este momēn, enavpeswv vhopvnkvre vrahkvn, Setvnen em wikatskvres, puyvfekcvt Pucase Cesvs Klist en nettv omof hesakvren.

6 Cem ekvsvmkv taket herekos. Espakkueckv estomusis likhvmkat omvlkvn pakkuecat kerratskeko?

7 Monkv espakkueckv vculan ossicvkes, naklike mucvse hakatskvren, *tvklike* pakkeko toyatskat etvpomen. Klist

pum Ohhoyvnkv tis epu 'rahkvn *Hesaketvmese es afvcecickvn* elehocvtet omekv:

8 Monkv *ohhoyvnkv* hompetvn, espakkueckv vcule tokon, monkat enhomeckv holwvyeckv tepakat em espakkuecokv tokon, momis vhayetv-tokat mehenwetv tepakat en *tvklike* pakkekat es vfvstvkeres.

9 Hoktarvlken vpahkatskvs, *kicit*, cokv ofvn cen coyvyvnks:

10 Momis yvmv ekvnv hoktarvlke, monkat *nake este'm* vleskapvlke, monkat fvcceko vkonahvlke, monkat nak vhake emekusapvlke *vpvkatskvren* esfackusen *cem vsehvkit* omvkos; momen omat, ekvnvn esossvranat tvlkusekv.

11 Momis hiyomat cen coyvkis, Estimvt tecakkvten kihocat, hoktarv, monkat vleskapv, monkat nake vhake mekusapv, monkat tvklecv, monkat *este* hacv, monkat fvcceko vkonahvt on omat, vpahkatskvs; *este* mv oman vpaket homipatskvs.

12 *Hiyomet* omekv, naket vm oce haks, mv fettv svpaklateu ohfvccecvranvyat? ofv svpaklan centaket ohfvccecatskeko?

13 Momis mv fettv svpaklan Hesaketvmeset ohfvccecet os. Monkv mv este holwvyecan cem etenrvwv taken ossicvkes.

SETENTVOKE 6.

Hvmkvtekatskat, *este* etimv nake vnrvpen ocatskat, mekusapvlke ehomv tokon, fvccvkekvlke ehomv vhakv 'soh vyetv ce fekhvmke taye haks?

2 Mekusapvlket ekvnvn ohfvccecvkvranat kerratskeko? momen centaket ekvnvn ohfvccecvranatsken omat, nake lopuckus mahan ohfvccecatske tayat heretv oricatskeko haks?

3 Hvlwe-estvlken ohfvccecvraneyat kerratskeko? *momet on omat*, yvmv hesaketv enanvke mahvkvu *ohfvcceceyvres.*

4 Monkv yvmv hesaketv enanvke ohfvccvkvranat ocen omat, mekusvpkv-cuko ofv vrakkuecvkhoye mahekan ohfvccecvlken svpvklecvkes.

5 Ec vlsepueckv taken okis. Momēt *o haks?* Ece 'pakvkat este-hunvnwv hoporrene em etecakkakvte em etenrvwv taken ohfvccece tayat hvmkis seko haks?

6 Momis etecakkat etecakkate vnrvpen vhakvn 'soh ayet os, vkvsvmekvlke ehomv take tisem.

7 Monkv hiyomat oren cem mvttvket ocet os, nanvke ohfvccehocvranat cem etenrvwv take ocvket omekv. Estoman nake *cem* vhopvnkvkan *momis-kometv* min es esatskeko? Estoman fvcceko nake ce 'konahvten *momis komet esatskeko?*

8 Momis centaket *esten* naken em vhopanet, fvccekon naken *est'en* vkonahatsket os, momet heyvn etecakkatskvten *momecatskes.*

9 Momen este fvccvkekat Hesaketvmese em ohmekketvt en heckvkeko tayan kerratskeko? Cem etehosikvkates: etepayeko hoktarvlke, monkat nak vhake mekusapvlke, monkat etepayvkvte hoktarvlke, monkat afvcketv vnokecvlke, monkat hunvntake hunvntaken etohkvlket nake holwvke vtotkvlke,

10 Monkat horkopvlke, monkat vleskapvlke, monkat hacvlke, monkat tvklecvlke, monkat fvcceko vkonahvlke, Hesaketvmese em ohmekketvt en heckvkekares.

11 Momen mv omakat centaket sasatskvtes: momis okkosket omatskes, momis vcake haket omatskes, momis Pucase Cesvs e hocefkv ofv, momet Hesaketvmese em Puyvfekcv eteropotten fvccvke omen ce hahoyvkes.

12 Nanvke omvlkv *ohfvccv* vm etektvnket ocet os, momis nake omvlkvt lopicvkekot os; nanvke omvlkv *ohfvccv* vm etektvnket os, momis nake hvmkusis en yekce elecvn e hucricvkares.

13 Nanvke hompetv envrke em ocaken, envrke nanvke hompetv em ocet os; momis heyv *envrke* momet mv nanvken Hesaketvmeset sumhuecvres. Momen enat hoktarkv em ocat tokon, Pucase em *ocet os*, momen Pucaset ena em *ocet os*.

14 Momen Hesaketvmeset Pucasen *elkv* a en kvwapvtes, momet pumeu en yekce mahusat etehoyvnen a pu kvwvpvres.

15 Ce'na take Klist em enalvccet omakat kerratskeko? Monkv Klist em enalvccvken cahwet, hokte-hoktarv em enalvccvken hayvranvya? Mohmates.

16 Momen estimvt hokte-hoktarv vlvccat ena hvmkuset omat kerratskeko? hokkolet ena-vpeswv hvmkusvres, maket omekv.

17 Momis Pucase vlvccat puyvfekcv hvmkuset os.

18 Hoktarkvn em pefatkvkes. Naorketv estomis omvlkv este-hunvnwv momecat ena *vnaorketv* tokot os ; momis mv hoktarat em ena mahusan vnaorket os.

19 Momen ce'na take, Hesaketvmese ce'mvte, Puyvfekcv Vcakat ece 'pikat en cuko-vcakatet omen, cemet e enake toyatskekot omat kerratskeko?

20 Enrahkvn es ce neshoyvkvtet ok'; monkv ce'na take momet cem puyvfekcv taken Hesaketvmesen es vrakkuecvkes, mvt Hesaketvmese enaket omakekv.

SETENTVCKE 7.

Momen mv nanvke opunvyece vn hoccicatskvte ohfvccvn: Hunvnwvt hokten celayekan heres.

2 Mome estomis, hoktarkv omecicen, hunvnwv vtekat e hiwv mahusan ocen, hokteu e 'he mahusan ocekvs.

3 Hunvnwvt ehiwv heromkv enaken emen; hokteu ehen matvpomen *emekvs*.

4 Ehiwvt e'na mahusat ohfvccvn yekcetvn ocekon, mo-

mis ehet *ocen;* momen matvpomen ehet e'na ohfvccvn yekcetvn ocekon, momis ehiwvt *oces.*

5 Ete'm vkvsvmatskat tvlken, momet oketv vkocoknusen, eelvwece mekusvpkv vrahkv tokon omat, hvmkat enaken ete'n fekhonnihcatskvs, momen hvtvm etohvhoyvkvtcvs, Setvnet eemfvyatkvn ocatskekat omecicen es ce kerrvkekaren.

6 Momis, *Makvs,* cv kihoce tokon, vm etektvnechoyet on, heyvn makvyet os.

7 Este hunvntake omvlkvt vne omakate! komvyet omekv. Momis, Hesaketvmeset *ehmen,* omvlkvt emkv em etetaye vlken emvten ocvket os, hvmket hiyomēn, hvmkat momēn.

8 Monkv etepayvkekvlke oye-hoktvke esyomen *heyvn* kicvkvyet os; Vne etvpomet emomecicaken omat, heres.

9 Momis e en hvlvtvkeko tayen omat, etepayvkekvs; etepvyetvt vhetketv senheret omekv.

10 Momis vne tokot, Pucaset maken, etepayakan kicakvyet os; Ehiwvt ehen enkvpahkats:

11 Momis enkvpaken omat, ehesekot emunkekvs, monkat ehen etenherkekvs; momen hunvnwvt ehiwvn wihkates.

12 Momis vpvlwvn, Pucase tokot, vnet em punayvkis, Tecakkvte estomet ehiwv *Cesvs* ohvkvsamv tokon ocet on, vpaket liketv vkvsamet on omat, wihkates.

13 Momen hokteu, ehe *Cesvs* ohvkvsamv tokon ocen, vpaket liketv vkvsamen omat, *hoktet* wihkates.

14 *Hiyomet* omekv, hunvnwv vkvsvmekat ehiwv eteropotten vcake haken, hokte vkvsvmekat ehe eteropotten vcake haket os; monkon omat, cen hopuetake take vcacvkekvnt os; momis hiyomat vcacvket os.

15 Momis vkvsvmekat enkvpaken omat, enkvpvkekvs Tecakkvte hunvnwv monkat tecakkvte hokte heyv oma-

kat ofv svlvfketv elecvn hnerekot os; momis Hesaketvmeset herkvn pu'nhuehkvtes.

16 *Hiyomet* omekv, ehiwv toyetskat, *ce*'hen hesayece witetske tayat, estont kerretska? momen hunvnwv toyetskat, *ce* 'hiwvn hesayece witetske tayen omat, estont kerretska?

17 Momis Hesaketvmeset este vtekate em etekvpicvkvte vcvkvyen, *momet* Pucaset este vtekate enhuehkvte vcvkvye etvpomēn vrckvs. Momen mekusvpkv-cuko omvlkv ofvn momēn mellis.

18 Estimvn svkvmsishoyvten enhuehhokvtet o haks? mvt svkvmsishoyeko hahkates. Svkvmsiskv tokat ofvn estimvn enhuehhokvtet o haks? mvn svkvmsishohyats.

19 Svkvmsiskv nake tokot omen, svkvmsiskv tokat nake toks, momis Hesaketvmese em vhakv take vfvstetvt.

20 Mv ofv huere enhuehhokvte vtekat mata ofvn emomecicekvs.

21 Vtotkvt *ometsken* ce'nhuehhokvt haks? mvn stoskolhmetskvs; momis pucasseko ce haketske tayen omat mv min es afvckvs.

22 Estimvt, vtotkvt *omen*, Pucase ofvn enhuehhokat Pucase em este-pucassekot omen; mv pucasseko enhuchhokat Klist em vtotkvt omekv.

23 Enrahkvn es ce neshoyvkvtet os; este em vtotkvlke hahkatskvs.

24 Tecakkvte toyatskat, estimvt o estomis *hueretv* mv ofv enhuehhokvten emomecicekvs, Hesaketvmesen vpvket.

25 Momen hoktvke epayvkhoyvte sekat ohfvccv Pucase em vhakvn ocvkos; momis heromvye taren merkv Pucase v'mvte vcvkvyen vm vkerrickvn kerkuecis.

26 Monkv estemerkv hiyome ocat omecicen heyvt heres, komvyet os; este momēn huerat heres, *makis.*

27 Hokten etehvlvtetske te? Enrecvpketvn kohmetskvs. Hokten etehvlvtetskeko? hokten hopohyetskvs.

28 Momis *hokten* epayetskat naorketskekates; momen hokte ehesvte sekat ehesat naorkekates. Mome estomis mv omakat enavpeswv ofvn naorkvn ocvkvres; momis cem merrvkis.

29 Momis, tecakkvte toyatskat, heyvn makis, Oketv kocoknuset *os;* vhoskat, mv ehiwv ocakat ocvkeko omēt;

30 Momet mv hvkihhokat hvkihkvkeko omēt; afvckakat afvckvkeko omēt; nesakat nake ocvkeko omēt;

31 Momet yvmv ekvnv es e vnicakat yvmahkuecvkeko omēt omvranet os; yvmv ekvnv en heckv hoyvnepet omekv.

32 Momis senaorickv cen svkekaren komvyet os. Ehiwv ocekat Pucase enanvken 'senaoricet os, estomēt Pucasen afvcecice tayat *vkerricet:*

33 Momis ehiwv ocat yvmv ekvnv enanvken 'senaoricet os, estomet ehiwvn afvcecice tayat *vkerricet.*

34 *Momen* hokte ehe ocat mv ocekat tepakat temvrahkvt os. Ehe ocekat Pucase enanvken 'senaoricet os, ena *em* puyvfekcv tepakat ofvn vcake taren; momis ehe ocat yvmv ekvnv enanvken 'senaoricet os, estomet ehen afvcecice tayat *vkerricet.*

35 Momen ceme mahusat ece 'rahkv taken cen lopicvkaret, nake-senkvnhetvn ec oh wikvkare tokon, momis nake momvre here vrahkvn, momet fvyvtkekon Pucasen hvlvtatskvren heyvn makvyet os.

36 Momis, Hokte epahoyvte sekat cvnake ohfvccvn momvre tetayen momecvkos, estimvt komen omat, *momen* mv hoktet hoktvle mahet on, momen mv tvlkuset momvre heret on omat, naken komat momekvs, naorkekos; ctepayvkekvs.

37 Momis, naket ohyekcicekon, estimvt nake eme ma-

husat komat ohfvnken yekcetvn ocet, e feke ofv emomecickvn yekcen ocet, Hokte epahoyvte sekat cvnaken vcvyecares, *komet*, e feke ofvn fvcccevten omat, heren momecet os.

38 Monkv *hokte* epahoyvren emat heren momecet os, momis epahoyvren emekat senheren momeces.

39 Ehiwvt e'he hesake vtekan vhakvt e'hen vwvnvyet os; momis e'het elen omat, estimvn komat ehesvre em etektvnket os; Pucase ofv tvlkusen.

40 Momis, vne vkerricvyat vcvkvyen, momēn likat mit afvcket omes; momen ohvtvlakat, Hesaketvmese em Puyvfekcvn ocis, komvyet os.

SETENTVCKE 8.

Momen nanvke nake vhakakat emvkhoyat ohfvccv tat, omvlkvt kerretvn oceyat kerreyet os. Nakkerretvt pakkuecen, momis vnokeckvt yekcicet os.

2 Este estomis, Naken kerris, komen omat, kerrvre etetaye oren nak hvmkusis kerreko emunkvt os.

3 Momis estimvt o estomet Hesaketvmesen vnokecen omat, emet emen kerres.

4 Monkv hompetv nake vhakakat emvkhoyan hompetv ohfvccv tat, nake vhake yvmv ekvnv ofv nake tokot *omen*, momen Hesaketvmese hvmkuset, etv sekot *omen*, kerreyet os.

5 *Hiyomet* omekv, sutv ofv monkat yvmv ekvnv ofvt on omat, hesaketvmese kicvkhoyat sulket o estomis, (hesaketvmese sulket on, pucasvlke sulket omen,)

6 Momis pume *kerreyat* Erke, Hesaketvmese hvmkuset, mv avtet nanvke omvlkvt *ocaken*, pumet eme ofv toyeyat *liket os;* momet Pucase Cesvs Klist hvmkuset, mv etehoyanat nanvke omvlkvt *ocaken*, eme etehoyvne pume *fulleyat kerres.*

7 Momis omvlkvt heyv kerretvn ocvkekot *os;* nakvhaken vkerricet, nakvhake emhoyvte omēn, mucv hvsevkerkv oren, *mvn* hompakat svset omekv, momen em eohvkerrickvt, yekcekot omet, svholwvke haket os.

8 Momis hompetvt Hesaketvmese ehomvn heraken pu hayekot os; hompēn omat, semvmomvkeyet omekot, monkat hompēkon omat, svheremahvkeyet omēkot omekv.

9 Momis e vketecvkes, estome estomis heyv cem etektvnkvke ocat *este* yekevkekat ehomvn selentappetvt hakekaren.

10 *Hiyomet* omekv; este estomet nakvhake en cukovcakat ofvn hompetvn vliketsken hecen omat, *mvn hecat* mv este yekceko em vkerrickvn yekcihcen, nake nakvhakvken emvkhoyvten hompekare te?

11 Momen tecakketske yekcekat, mv vrahkvn Klist elvtet omaten, cen nakkerretv eteropotten sumkvr haks?

12 Momis tecakkaketskan vnaorket, em vkerrickv take yekcekan mvnvttecatskof, Klist vnaorkatsket os.

13 Monkv hompetvt tecakkvyvten naorkepuecen omat, vpeswvn estofis hompvkares, tecakkvyvten naorkepuecvkaret.

SETENTVCKE 9.

Vpastel toyvko? pucassekot huervko? Cesvs Klist pu Pucasen hecvkate te? cemetake Pucase ofv vm vtotketv toyatskeko?

2 *Este* vpvltake ohfvccvn vpastel toyvkon omis, mehenwvn centake ohfvccvn mv toyis; Pucase ofvn vpastel em wiketv cvnake *tat* em eskerkv toyatskekv.

3 Vm 'pohake em vyoposkvyat heyv tes:

4 Hompetv esketv tepakat yekcetvn ocēko?

5 Vpastelvlke etv, Pucase etecakkakvte, Sefvs esyomat ehiwv monkat cwvnwvn evpayakat omēt evpvyetv yekcetvn ocēko?

6 Monkat vntvlkuset Panepvs tepakeyat vtotkvranēkat yekcetvn ocēko!

7 Estimvt e em fekvranat suletawv hake te? estimvt, pvrko-cvpofvn ahohcet, en lokcen pvpeko haks? monkat estimvt *vpuekv* fulle hvmken hompvkuecet, *mv* vpuekv e'pesen hompeko haks?

8 Este omēn heyv nanvken maki haks? monkat vhakvt matan makeko te?

9 Wakv-vtotkv telekon cesapan yupopihcetskvs, Mose em vhakv ofvn coket omekv. Hesaketvmeset wakv-vtotkvlken vkerricet ome te?

10 Monkat epu 'rahkv tvlkusen make te? Mehenwvn epu 'rahkvn coket omes; momat mv cvpvyecat enhonrkv ofvn cvpvyecen, mv enhonrkv ofvn cesapat mv vpaket em enhonrkvn epoyvren.

11 Centake nake puyvfekcv ohfvccv ocakan cem fokayeyvten omat, nake enavpeswv ohfvccv ocatskan vteloyēn omat, nake rakke *te?*

12 *Este* etvt ec ohfvccv taken *heyv* yekcetvn tohkvlket ocaken omat, pume mahvkvu ocēko *taya?* Momis pumet heyv yekcetvn es e vfastēkates; momis nanvke omvlkvn em etektvnecēs, Klist em opunvkv-hervn emvnvttecēkaret.

13 Mv nake vcacvken vfvstakat cuko-vcakat *enanvken* vhesahoket omen, mv altvn vfvstakat altv enanvken kvpvken es e vfvstakat kerratskeko haks?

14 Matvpomen Hesaketvmeset mv opunvkv-hervn erkenakat opunvkv-hervn vhesahokvren mellvtet os.

15 Momis vnet heyv nanvke hvmkusis es e vfvstvkates; momen heyv nanvken hoccicvyat mvn vm momehocvre vrahkv tokot os: heyv es e vrakkuecvyat este estomis vm ehvperkuecekon, elare mit vn hervret ok'.

16 Opunvkv-hervn erkenakvye estomis, naken es e

vrakkuecvye tayat ocvkot omekv; momvranat tvlkusat vc oh wakkekv; momen opunvkv-hervn erkenvkvkon omat, vn holwakes!

17 Momet komvyat *omecicen* heyvn momecin omat, feketvn ocis; momis *mvn* komvkis, *opunvkv-herv* vfvstetvn vm wihoket os.

18 Monkv es vm feketvt naket o haks? Opunvkv hervn erkenakvyof, Klist em opunvkv-hervn enrahkv sekon hayit, yekcetvn opunvkv-herv ofvn ocvyan fvccekon es e vfvstvkare *tes*.

19 *Este* omvlkv ohfvccv cv pucasseko estomis, sensulken epoyaret, omvlkv em vtotkvn e hayvyvtet ok'.

20 Momet Cusvlke ohfvccvn Cusvlke ome cv hakvtet os, Cusvlken epoyaret; vhakv elecvn svpaklat ohfvccvn vhakv elecvn *huervye* omet *cv hakvtes*, vhakv elecv svpvklan epoyaret.

21 Vhakv ocvkekat ohfvccvn vhakv ocvko omet, vhakv ocvkekan epoyaret; (momis Hesaketvmese ohfvccv vhakv ocvko *huervkot*, Klist ohfvccv vhakv ofvn hueris.)

22 Yekcvkekan epoyaret, yekcvkekat ohfvccvn yekceko ome cv haket, *este* omvlkv ohfvccvn nanvke omvlkv cv hakvtet os, estome estomis hesahuecvranvyat svsvren.

23 Momen opunvkv-herv vrahkvn heyvn momecvyet os, *ece* 'pakvkit vneu mvn epoyaret.

24 Etemvrkv ofvn pefatkat, omvlkvt pefatkis, hvmkuset ohfvnketv eskerkv en hecket omat kerratskeko? Epoyatskvre tetayet pefatkvkes.

25 Etemuntvlkv vcevllat vtekat nanvke omvlkv ohfvccvn e em fvyatet os; momen mvt kvtvlvkv vhopvnke tayan epoyetvn *momecaket os;* momis pumet mv vhopvnkeko tayan *epoyeyvret:*

26 Monkv vnet vn kerkeko omekon letkis; momet hotvle nafke omvkot tepoyvyet os.

27 Momis cv'nan ohfvnkit, svlvfken hayvyet os; estome estomis este etvn em erkenvkakvyvtet omis, vne mahusat este vhepvkhoyvte cv hakekaren.

SETENTVCKE 10.

Momen, tecakkvte toyatskat, *heyvn* kerratskekare komvkot os; pu'rkvlke omvlkvt vholoce elecvn fullet, omvlkvt uehvtkvn eteropottecvtes,

2 Momet omvlkvt vholoce uehvtkv tepakat ofvn Moses ohfvccvn paptiskakvtes:

3 Momet omvlkvt puyvfekcv en hompetv vlken hompakvtes:

4 Momet omvlkvt puyvfekcv em esketv vlken eskakvtes; puyvfekcv Cvto vcvkayakan es eskakvtet ok, mv Cvtot Klist ot omen.

5 Momis sulken, Hesaketvmeset em afvckekok', vnrvwv ofvn pvlatkvtes.

6 Momen heyv nanvke omvlkvt eskerkv pun *hakvren* momaket omvtes, mvt nak holwvhokan eyacakvte omēt pu yacekaren.

7 Momen nakvhake emekusapvlke sasvte mv ohmatskvs; Estet hompet, eskvranet vpokvtet, ahkopvnvranet asvpvklvtes, *make* cokat vcvkvyen.

8 Momen hoktarake saset, nettv hvmkan cukperakko pale hokkolen tutcenohkaket pvlatkvtes; mv omēn hoktvhleyats.

9 Vpvlwvt Klist eskerrakat, cetto holwvhokatet pvsvtakvtes; mv omēn eskeriyeyats.

10 Momen ecayakat sasen, sumecicvt sumhuecvtes; mv omaket ecahyatskvs.

11 Momen heyv nanvke omvlkvt eskerkvn em momaket omvtes, momet pume ekvnv yuksakat pun yicen svpakleyat pum vcahnetvn hoccet omvtes.

12 Monkv, Hueris, komat, lvtike witet ok', e vketecekvs.

13 Eskerkv este eskerhoye munkv tokat ec oh vlakvkekates: momis Hesakevmeset mehenwet *os*, *kvwvpatske* tayat senhoyvnen es ce kerhoyvre etektvnecekot, momis es ce kerhoyat vpvken kvwvpatske tayvren mvnvttepetvn *cen* hayvkvres.

14 Monkv, tecakkvyvte vm vnokeckatskat, nakvhake mekusvpkvn em pefatkvkes.

15 Este hoporrenakat em *punayvye* omet opunayis; naken makvyan centaket ohfvccecvkes.

16 Vkvsvmkv sesketv merkvn oh vpoheyat Klist e catv em etohkvlketvt omeko haks? Mv tvklike kvlkayeyat Klist e'na em etohkvlketvt omeko?

17 Pume sulkeyat tvklike hvmkuset, ena hvmkuse toyēkv; mv tvklike hvmkan omvlkeyat etenhompvlke toyēkv.

18 Eslevl enavpeswv vevkvyen hecvkes; mv nanvke nekrihocvkvranan hompakat altv enanvken etenhompvlke toko?

19 Monkv naken makvya? Nakvhake naket omen, monkat nakvhakakat emhoyat nake tes, *makvya?*

20 Momis nanvke Centilvlket emakat Hesaketvmese tokon, puyvfekcv holwvhokan emaket os, *makis:* momen puyvfekcv holwvhokat etohkvlke toyatskvren komvkot os.

21 Pucase'sem esketv puyvfekcv holwvhokat'sem esketv hokkolvn es eskatskeko tayes. Pucase em ohhompetv puyvfekcv holwvhokat em ohhompetv tepakan etohkvlken cawatskeko tayes.

22 Fekcakhetv oren Pucasen cvpakkueceye te? Eme 'sen yekcvkeye te?

23 Nanvke omvlkvt vm etektvnket os, momis nake omvlkv momvkvre here tokot os: nanvke omvlkvt vm etektvnket os, momis nake omvlkvt lopicvkekot os.

24 Estimvt o estomet enake tokon, este eti enaken hopoyekvs.

25 Eohvkerrickv vrahkvn vpohkvn hayekot, nake estomis nakwikv vlkan wihoyan hompvkes.

26 Ekvnvt, momet es em fvcketvt Pucase enaket omekv.

27 Vkvsvmekvlke hvmket *hompetv-rakkon* ce'nhuehkvken, vyetvn komatsken omat, eohvkerrickv vrahkvn vpoh kvn hayekot, nake ce homv es cem ohocvkan hompvkes;

28 Momis, Heyvt nakvhakakat emhoyet os, estimvt ce kicvken omat, mv kerkuecvte, momet eohvkerrickv vrahkvn homipatskvs, ekvnv momet es em fvcketv Pucase enaket ok':

29 Eohvkerrickv makvyat, cenake tokon, *este* etv enaken *okis; hiyomet* omekv, estomaten cv pucasseko huervyat *este* etit em eohvkerrickv *vcvkvyen vc* ohfvccece haks?

30 Heromkv eteropotten etemesv toyin omat, estomaten mv omecicen vkvsamvyat vrahkvn holwaken vc opunvyehoce haks?

31 Monkv hompatskat, monkat eskatskat, momet naket o estomen momecatskat, Hesaketvmese vrakkueckvn momecvkes.

32 Cusvlke, Centilvlke, monkat Hesaketvmese em mekusvpkv-cukon elentappuehcatskvs:

33 *Momecvyat* etvpomen *este* omvlkvn *nanvke* omvlkv ofv afvckvkuecit, nake vn lopicvre tokon, momis *este* sulke *nake* en *lopicetvn* hopoyis, hesahokvren.

SETENTVCKE 11

Es vc vhayepvlket omvkes, Klist *vhayepv* toyvyat etvpomen.

2 Momen, tecakkvte toyatskat, nanvke omvlkv ofvn vc vkerricet, cem wikvkvyvte nanvke pum melhoyvte vfastatskan ece 'kvsamvkis.

3 Momis Klist este-hunvnwv vtekat e'kvt omen, hunvnwvt hokte e'kvt *omen*, Hesaketvmesét Klist e'kvt *omat* kerratskvren komis.

4 Hunvnwv vtekatet *e*'kvt ohrvnken emekusapet, monkat owalet on omat, e'kvn vlesketvn en hayet os.

5 Momis hokte vtekat, ekvt ohrvnkekon, emekusapet, monkat owalen omat, e'kvn vlesketvn en hayet os, mvt vkase etvpomuset omekv.

6 *Hiyomet* omekv, hoktet ohrvnkekon omat, tonet omekvs; momis hoktet tonat monkat vkasat vlesketvt on omat, ohrvnket omekvs.

7 *Hiyomet* omekv, mehenwvn hunvnwvt ekvn ohranvranekot os, Hesaketvmese vhake momet em vrakketvt omekv: momis hoktet hunvnwv em vrakketvt omes.

8 Hunvnwvt hokte avte tokon, momis hoktet hunvnwv avtet omekv.

9 Momen hunvnwvn hokten en hahoyekon, momis hokten hunvnwvn en hahoyvtes.

10 Heyvt omecicen hoktet ekvn yekcetvn oh ocvranet os, hvlwe-estvlke vrahkvn.

11 Mome estomis hunvnwvt hokte vpvkekot omekot omen, hokten hunvnwv vpvkekot omekot os, Pucase ofv *tat.*

12 Hokte hunvnwv avte tat etvpomen, hunvnwvt hokte etehoyvnet *omes;* momis nak omvlkvt Hesaketvmese avte vlket *omes.*

13 Hoktet ohrvnkekot Hesaketvmesen mekusapen omat, nake momvre heret oma? centake ofvn fvccecvkes.

14 Hunvnwv ekvesse cvpcvken ocen omat, vlesketv en hayat, nak em munkv mahusat ce mvhayekot oma?

15 Momis hoktet ekvesse cvpcvken ocen omat, mvt es em cvrakkueckvt omes, ekvesse eseohrvnkvn e'mhoyvtet ok'.

16 Momis estimvt etehvnkv em vlosten omat, pun *tat* es pum vpeyetv mv omakat hvmkusis ocēkon, Hesaketvmese em mekusvpkv-cuko takeu ocvkekot os.

17 Momen heyv *cen* kerkuecvkvyat ofv *tat*, mv etenvkaftatskat svmomuse hakvre tokon, svheremahecatskckv, *ece* 'kvsamvkvkos.

18 Enhvteceskat, mekusvpkv-cuko ofvn nvkaftatskof, etekvpvketv cem etenrvwv taken ocakvcuken pohvyet omekv, momet vpvlwvn vkvsvmvyēs.

19 Vkvsvmhoye taye orvke ece 'pakvkat heckvke hakvren, etekvpvketv cem etenrvwv taken ocvkvranet omekv.

20 Monkv hvmkusen etohkvlkatskof, *heyvt* yvfkehompetv Pucase mellvte hompatskvre tokot os.

21 Hompakat vtekat *este etvt* hompeko emunken eme mahusat yvfke-hompetvn hompepet os, momen hvmket elvwet on, hvmkat hacet os.

22 Cuko ofv hompet eskatske *tayan* ocvkatskeko haks? monkat Hesaketvmese em mekusvpkv-cukon ehvperkuecet, ocvkckan vlsvkuecatske haks? Naken ce kicvkvranvya? heyv ofvn ece 'kvsvmvkare te? *Ece* 'kvsamvkvkos.

23 Pucase v'mvten cem wikvkvyvtet omekv, momat Pucase Cesvs, mv nere wihoyvte *mahusan*, tvkliken ehset,

24 *Erken* vkvsahmof, kvlkayet, Ehset, hompvkes; heyvt cv'na ece 'rahkv taken kvlkat tes; heyvn es vc vkerrickvn momeccvkes, kicvtes.

25 Matvpomen, yvfke hompetvn homipof, sesketvn 'seset, Heyv sesketvt cv catv ofv setemfvccetv mucvset os; etewole estomomusen eskatskat, es vc vkerrickvn heyvn momecatskvres, kicvtes.

26 Etewole estomomusen heyv tvkliken hompet, heyv sesketvn 'seskatskat, Pucase em elkvn kerkuecatsket omekv, vlvkvranat oren.

27 Monkv estimvt mome taye orekot heyv Pucase en tvkliken hompet, es em esketvn 'sesket on omat, Pucase e'na e'catv tepakat ohfvccvn em mvtte tares.

28 Momis estet es e kerrekvs, momet momen *mv* tvkliken hompet, *mv* sesketvn 'seskekvs.

29 Mv momvre taye orekot hompet, esken omat, ohfvcceckvn e en hompet, e em esket omekv, Pucase e'na *esvhockvpkv tat* kerrekot.

30 Heyv omecicen yekcvkekat momen pulsakat sulket ece 'pvkvkes, momen sulket nocicvkes.

31 E ohfvccecēn omat, ep ohfvccehocekaret ok'.

32 Momis ep ohfvccehocof, Pucaset pu 'stemerrvkuecet os, ekvnv vpvken ep ohfvccehocekaren.

33 Monkv, tecakkvte toyatskat, hompvranet nvkaftatskof, ete'mehakvkvtcvs.

34 Momen estimvt elvwet on omat, e hute *min* hompekvs; etohkvlkatskat ec ohfvccvkvre tokaren. Momen vlakvyof, nak vhoskan eteticares.

SETENTVCKE 12.

Momen, tecakkvte toyatskat, *nakemkv* puyvfekcv ohfvccv ocakat ohfvccvn kerratskekaren komvkot os.

2 Centilvlke toyatsken, ce yvpahoyvkate mahusat vcvkvyet, nakvhake opunahoyekat 'sec ohvpeyvket omhoyvten kerratskes.

3 Monkv *heyvn* cen kerkuecvkvyet os; estimvt Hesaketvmese em Puyvfekcv eteropotten opunayen omat, Cesvs ohtvhikvkvten kicekot, momen Puyvfekcv Vcakat eteropotte tokon omat, Cesvs Pucasen kiceko tayes.

4 Momen nakemkv cahmelikvket svset os, momis Puyvfekcvt hvmkuses.

5 Momen nakvfvstetv cahmelikvket svset os, momis Pucase hvmkuset os.

6 Momen vtotketv cahmelikvket omes, momis Hesaketvmese hvmkat tes, nak omvlkv ofvn nakomvlkvn vtotkat.

7 Momis Puyvfekcv heckucckvn este vtekaten en lopickvn emhoyet omes.

8 Puyvfekcvt este hvmken hoporrenkv em opunvkvn emen; mv Puyvfekcv etvwvt nakkerretv em opunvkvn hvmkan emet omekv:

9 Mata Puyvfekcvt vkvsvmkvn hvmken emen; mata Puyvfekcvt hvmkan estemwiceckv emkvn emaket os:

10 Hvmken nakeskerkv vtotketv taken; hvmkan owvletvn; etvn puyvfekcvlke kerretvn; etvn *este* etulaswv mvrahrvkvn; etvn etulaswv *opunvkv* yvteketvn *emhoyet os:*

11 Momis mata Puyvfekcvt, komat vcvkvyen, este vtekaten em etekvpicet, heyv nanvke omvlkvn vtotket os.

12 Ena hvmkuset, enalvcce sulken ocen, mv ena hvmkusat em enalvcce omvlkv, sulket omat, ena hvmkuse etvpomet Klist omet omekv.

13 Puyvfekcv hvmkuse eteropotten omvlkeyat ena hvmkuse ofvn pu paptishoyet omekv, Cusvlke monkat Centilvlke, pucase ocvket, monkat pucassvkeko *toyeyis;* momet omvlkeyat Puyvfekcv hvmkuse•ofvn pu'skvkuehocvtet omekv.

14 Enahkvn elvcce hvmkusekot, momis sulket omekv.

15 Enke toyvkok', ena enake toyvkos, elet make estomis, ena enake toko?

16 Momen, Eturwv toyvkok', ena enake toyvkos, ehvckot make estomis, ena enake toko?

17 Ena omvlkvt eturwvt *on* omat, pohetv estvmvn *ocvrana?* Omvlkvt pohetvt *on* omat, vwenvyetv estvmvn *oce haks?*

18 Momis hiyomat Hesaketvmeset enalvcce vtekat ena ofvn ocvkvtet os, eme komat vcvkvyen.

19 Omvlkvt enalvcce hvmkuset on omat, ena estvmvn *oce haks?*

20 Momis hiyomat enalvcce sulket *ot*, momis ena hvmkuset *os.*

21 Momen eturwvt, Es ce vnickv ocvkos, enken kiceko tayet on; momen ekvt, Es ce vnickv ocvkos, elen kiceko tayes.

22 Momis mv enalvcce yekcvkeko mahe es *pum* momakat mahvkvu sevnickvt omakes.

23 Momen mv *pu 'nalvcce* vrakkuehocvkekvr tetaye es pum momakat, mvn vrakketv senhoyvnen oh ocēs, momen mv pu *'nalvcce* hervkeko omakat mit senhoyvnen herake haket os.

24 Pu*'nalvcce* herakat enkusvpkvkekok', momis Hesaketvmeset, mv enkusvpkan vrakkueckv senhoyvnen emet, enan etelvcvkuecvtet os.

25 Ena ofv *enalvcce* tekvpvke sekon, momis enalvcce vkerrickv momvlken ete'm ocvkvren.

26 Momen enalvcce hvmket estemerken omat, enalvcce omvlkvt vpaket estemerkaket os; monkat enalvcce hvmken vrakkuehocen omat, enalvcce omvlkvt vpaket afvckaket os.

27 Momen cemet, Klist enat omet, em enalvcce vlke toyatskes.

28 Momen Hesaketvmese mekusvpkv-cuko ofvn svpvklecvtet svset os; enhvteceskv vpastelvlke, svhokkalan owalvlke, svtutcenan mvhayvlke, vwihekat nakeskerkvlken, mohmen emwiceckv emvkhoyvten, vnickv taken, ohfvnketv taken, etulaswv cahmelikvken *svpvklecvtes.*

29 Omvlkvt vpastelvlke *te?* omvlkvt owalvlke *te?* omvl kvt mvhayvlke *te?* omvlkvt nakeskerkvlken momecvlke *te?*

30 Omvlkvt emwiceckv emvkhoyvten ocaket ome te?

omvlkvt etulaswv mvrahrvkvn es opunayaket ome te? omvlkvt yvtekaket ome te?

31 Momis emkv hervke mahan vyekcen komvkes; momen mome estomis vyetv svmomusan cen kerkuecvkis.

SETENTVCKE 13.

Este momet hvlwe-estvlke etulaswv taken 'sopunayvye estomis, vnokeckvn ocvkon omat, cvto-lane hake momet sempvl hakat *omē* cv haket os.

2 Momet owaletv *yekcetvn* ocit, nake ehkakat momet nakkerretv omvlkvn kerrit, momet ekvnhvlhawan vkuehuecvye tayat vkvsvmkv omvlkvn ocvyet o estomis, vnokeckvn ocvkon omat, nake toyvks.

3 Momet *estemerrakan* hompvkueckvn vn nakockv omvlkvn emit, cv'nan nekrvren emvyet o estomis, vnokeckvn ocvkon omat, naken vn lopicekos.

4 Vnokeckvt hofunen momiskomet, enheromet os; vnokeckvt vleskapekot, e vkvsvmekot, pakkekot os:

5 Vlesketvn e en hayekot, enaken hopoyekot, vyvkhvmkvn cvpvkkekot, nakholwakan vkerricekot os;

6 Fvccetv tokat es afvckekot, mehenwetvn es afvcket os.

7 Nanvke omvlkvn kvwapet, nanvke omvlkvn vkvsamet, nanvke omvlkvn em enhonret, nanvke omvlkvn momiskomet kvwapet os.

8 Vnokeckvt estofvn sumkekos; momis owaletvt *on* omat, sumecvres; etulaswv taket *on* omat, fekhonnvkvres, nakkerretvt *on* omat, sumkvres.

9 Kvpvkusen kerrēt, kvpvkusen owaleyet ok'.

10 Momis mv temvpokat vlahkof, mv esfvckekat fekhonnvres.

11 Hopuewvt arvyof, hopuewv omit opunayit, hopuewv omit kerrit, hopuewv omit vkerricvyvtes; momis hunvnwv vc orof, hopuewv enanvken wikvyvtes.

12 Hiyomat estvkheckv eteropotten, heckusekon, heceyet os; momis momof turofvn tenhēcuset heceyvres; hiyomat kvpvkusen kerrēs; momis momof cv kerhoyat etvpomen kerrares.

13 Momen hiyomat vkvsvmkvt, enhonrkvt, vnokeckvt, heyv tutcenat ocvke emunkvts; momis heyv senrakke mahat vnokeckv *tes.*

SETENTVCKE 14.

Vnokeckvn vcvkvpeyvks, momet puyvfekcv enanvken komvkes, momis owalatskvre mit *komvkes.*

2 Estit punvkv *kerkekon* opunayen omat, este em *punayet* omekot, momis Hesaketvmesen em punayet omekv; estit *en* kerrekok'; mome estomis puyvfekcv ofv *tat* nake ehkakan punayet os.

3 Momis mv owalat, yekcvkueckvn, emvcahnetvn momet mahlvpvtetvn esten em punayvket os.

4 Estit punvkv *kerkekon* opunayat e yekcicēt os; momis mv owalat mekusvpkv-cukon yekcicet os.

5 Omvlkvt etulaswv *mvrahrvkvn* 'sopunayakate! cc komvkis, momis owalatskvre min *cv yaces;* mv etulaswv *mvrahrvkvn* 'sopunayat, mekusvpkv-cuko yekcvren yvtekekon omat, owalat mit rakket omekv.

6 Monkv, tecakkvte toyatskat, naken cen lopicvkvranvya, etulaswv *mvrahrvkvn* 'sopunayit, cem vlakvkin, nakhecickv eteropotten, monkat nakkerretv eteropotten, monkat owaletv eteropotten, monkat mvhakv eteropotten cem punayvkit omvkon omat?

7 Momen nake en hake ocvke wenahokekat tis, fehpvt, monkat kervlvt, en hake mvrahrvkvt omekon omat, fehpv hakat, monkat estvt kervlvt okat estomēn kerhoyvre te?

8 *Hiyomet* omekv, pofketvt en hake kerkekon haken omat, estit horren e em etetakuecvr haks?

9 Ceme takeu matvpomen, punvkv heren kerrvke tayan punayatskekon omat, estomēn nake makatskan kerhoyvre te? hotvle ofvn punayatskvret ok'.

10 Yvmv ckvnv ofvn en hake mvrahrvkv sulket omake wites, momen mv hvmkusis naken okekat sekos.

11 Monkv mv opunvkv en hake naken okan kerrvkon omat, mv opunayan ehomvn tvleporv toyares, momen mvt cv homvn tvleporv *tares*.

12 Monkv centakeu matvpomen, puyvfekcv enanvken tayen vlosticatskekv, ohvtvlvken ocatskvren hopoyvkes, mekusvpkv-cuko yekcickv vrahkvn.

13 Monkv punvkv *kerkekon* opunayat yvtekvret emekusvpekvs.

14 Punvkv *kerkeko* ofvn mekusapin omat, vm puyvfekcvt mekusapis, vm vkerrickvt ettekot omekv.

15 Monkv estome te? puyvfekcvn es emekusapit, vkerrickvu, *mvn* es emekusvpares; puyvfekcvn es yvhikit, vkerrickvu es yvhikares.

16 Monkon omat, puyvfekcvn es vkvsametsken omat; vkvsametskof, mv nakkerrekat en huerctv huerat estomēn, Emen, makvr haks, naken maketskan kerrekot omofvt.

17 Mehenwvn heren vkvsametsket omekv, momis *mvt* etin yekcicekot os.

18 Omvlkatskan ce muntvlvket etulaswv *mvrahrvkvn* 'sopunayvyat vn Hesaketvmesen vkvsamis.

19 Momis etulaswv *kerkeko* ofvn opunvkv cukpe-rakko palen punayvkot, vm vkerrickv eteropotten mekusvpkvcuko ofvn opunvkv cahkepusis opunvyetv min komvyet os, vpvltaken mvhayaret.

20 Tecakkvte toyatskat, hoporrenkv ofvn hopuetakucet omekot, momis enhomeckv ofvn hopuetakucet omvkes; momis hoporrenkv ofvn hunvntaket omvkes.

21 Tvleporvlke e tulaswv, momet tvleporvlke e cukhvrpe heyv esten 'sete'm punayvkares, momen mome estomis vm apohicvkekares, Pucaset maket os, *makat* vhakv ofvn coket os.

22 Monkv etulaswv *mvrahrvkvt*, vkvsvmakat tokon, momis vkvsvmvkekan es en kerkvn ocaket os; momis owaletvt, vkvsvmvkekat tokon, momis vkvsvmakan vrahkvt *omes*.

23 Monkv mekusvpkv-cuko omvlkvt hvmkusen nvkvftaken, omvlkvt etulaswv *mvrahrvkvn* es opunahoyen omat, momen mv nakkerrvkekat, monkat vkvsvmekvlket esceyaken omat, Hacohakes, ce kicvkekar haks?

24 Momis omvlkvt owalaken, vkvsvmekat, monkat nakkerrekat yeceyen omat, omvlkvt kerrepuecaket, omvlkvt ohfvccecvkvres;

25 Momen momēn c feke enake ehkakan enrvmhoyen, momof e turofvn oh latket, Hesaketvmesen vkvsamet, Hesaketvmeset mehenwvn vpikvket os, *maket* kerkuecvres.

26 Monkv, tecàkkvte toyatskat, estomet ome te? etohvtelokatskof, omvlkatskat esyvhiketvn ocen, mvhakvn ocen, etulaswvn ocen, nakhecickvn ocen, nake oh yvteketvn ocatsket os. Nanvke omvlkvt yekcickv vrahkvn momvkekvs.

27 Estit punvkv *kerkekon* opunayen omat, hokkolet, monkat tutcenan vtekuset *omen*, hvmkvntot opunayen, hvmket yvtekekvs.

28 Momis yvtekvt sekon omat, cvyayvket omekvs, mekusvpkv-cuko ofvn; momet e em *punayet*, Hesaketvmesen em punvyekvs.

29 Owalakat hokkolet, monkat tutcenet opunayaken, vpvltaket ohfvccecvkekvs.

30 *Este* vnakv likan *naken* hecihocen omat, enhvteceskvt cvyayvkekvs.

31 Omvlkvt kerraken, omvlkvt emahlvpvtkakvren, omvlkatskat hvmkvntot owalatske tayet ok'.

32 Momen owalakat em puyvfekevtaket mv owalakat em elecv taket omes.

33 Hesaketvmeset, tekyvmketv tokon, momis mahlvpvtketv *hayvt* os; mekusapvlke em mekusvpkv-cuko omvlkv ofv etvpomen.

34 Mekusvpkv-cuko ofvn cen hoktvke taket nahnvkekot omvkekvs; opunvyetv em etektvnkvkekot omekv: momis vhakv makat vcvkvyen apohicet svpvklvranet os.

35 Momen naken kerretvn komaken omat, ehute e'hetaken em 'pohvkekvs: hoktvket mekusvpkv-cuko ofvn punayaken omat, vlesketvt omekv.

36 Hesaketvmese em opunvkvt centaken aossvt haks? monkat centake tvlkusen *cem* vlakvt haks?

37 Owalv toyit, monkat Puyvfekev *Vcakan* ocis, e kome sasen omat, nanvke cen hoccicvkvyat Pucase em vhakvt omakat kerkuccekvs.

38 Momis estimvt nakkerrekon omat, kerrekot omekvs.

39 Monkv, tecakkvte toyatskat, owaletvn komet, etulaswv *mvrahrvkvn* 'sopunvyetvn vsehhatskvs.

40 Nanvke omvlkvt momvre heren, momet etewiwvhoke heren momet omekvs.

SETENTVCKE 15.

Momen, tecakkvte toyatskat, mv opunvkv-hervn cem erkenakvkin, mv eenakuecatskvte, ofv svpaklatskan cen kerkuccvkvyet os.

2 Momen mv eteropotten hesahokatsket os, nake cem erkenakvkvyvten *cem* vkerrickv ofvn vcayecatsken omat, *momet* ehvperkvn vkvsamatskekaten omat.

3 Mv vne *vn* heckvten enhvteceskvn cem wikvkvyvtet

ok', mv Cesvs Klist pun naorketv vrahkvn elvtet omat, Hoccat vcvkvyen ;

4 Momet herihohcen, Hoccat vcvkvyen, nettv svtutcenan akvwvpkvtet omat;

5 Momen Sefvset, mohmet mv palen hokkolohkakat hecakvtet omat;

6 *Momen* mv renyupvn tccakkvte cukpe cahkepe hoyvnet vhvmkvn hecakvtet omat; mv sulke mahat hiyomat fulle munkvts, momis nocicakat svset omes.

7 Mv renyupvn Cems hehcen, momof vpastelvlke omvlkvt hecakvtes.

8 Momen omvlkv espoke vneu, *este* em oketv toko heckvte omēt, hecvyvtes.

9 Vpastel kihoce taye orvkot, vpastelvlke sencotkus mahat toyikv: Hesaketvmese em mekusvpkv cukon asseevyvtet ok'.

10 Momis Hesaketvmese en heromkv eteropotten nake toyvyat *mv* toyit omis; momen en heromkv vc ohfvccv *ocvtet* ehvperkv tokates ; momis omvlkv senhoyvnen vtotkvyvtet os: momis, vne tokon, Hesaketvmese en heromkv vc vpakvtet *momecvtes*.

11 Monkv vnet, monkat entaket, momēn erkenakēn, momēn vkvsamatskvtes.

12 Momen Klist vkvwvpkvte tat cem etenrvwv taken erkenvkhoyet oman, estomēn, Pvsatkvte aenkvwvpketv sekos, makakat ece 'pvkvke sase haks?

13 Momis pvsatkvte aenkvwvpketv sekon omat, Klist akvwvpkekaten omēs.

14 Momen Klist akvwvpkekaten omat, pum erkenvketvt ehvperkvt *omen*, cem vkvsvmkv taken ehvperkvt *os*.

15 Momes, momen Hesaketvmese a en kerrvlke fvccvkekon es pu hechoyet os; Hesaketvmese a en kerrēt

Klist akvwapvtet os, *makeyvtet* ok'; moman pvsatkvtet akvwvpkvkekon omat, mvn akvwvpekaten omēs

16 Klist akvwvpkekatet ok', pvsatkvtet akvwvpkekon omat:

17 Momen Klist akvwvpkekaten omat, cem vkvsvmkv taket ehvperkvt *os;* cen naorketvtake ofv emunkv toyatskes.

18 Momen momēn omat, mv Klist ofvn nocicakat sumecvtet omes.

19 Heyv hesaketv ofv tvlkusen Klist ofvn enhonrkvn ocēn omat, este omvlkv 'sem estemerkvke mahat toyēs.

20 Momis hiyomat Klist, pvsatkvten a en kvwvpiket, mv nocicvte ēm ettetake enhvteceskv haket os.

21 Este etehoyvne elkv *vlakvte* etvpomen este etehoyvne pvsatkvte aenkvwvpketvt *vlakvtet* ok'.

22 Atvme ofvn omvlkvt pvsatkat etvpomen Klist ofvn omvlkvt hesahokvret ok'.

23 Momis este en hueretv mahusat vcvkvyevlken, Klist ettetake enhvteceskvt *on*, momen em vlvketv omof, Klist enaketaket renyupvt *on*.

24 Momof ohmekketvn Hesaketvmese, Erken em wihkof, ohfvnketv omvlkvn, momet *este* em wiketv yekcetv tepakat omvlkvn lekahfet, meyuksv *tares*.

25 Ohmekket emunket *en* horre omvlkvn e'le elecvn hahye tvlkvranet omekv.

26 *En* horre espoke sumecihocvranat elkvt'*s*.

27 Nanvke omvlkvn e'le elecvn svpvklecvtet omekv. Momis, Nanvke omvlkvn *mv* elecvn svpvklehocvtet os, makat, mv nanvke omvlkv elecv svpvklecvtet mv vpvken vhonkvtkekot omat, hecket *os*.

28 Momen nanvke omvlkvt elecvn en hahkof, momof Eppuceu, mv nanvke omvlkvn elecv en hayvte emen

elecvn huervres, mv momat Hesaketvmeset omvlkv ofv omvlkv taren.

29 Monkon omat, mv pvsatkvtet akvwvpkvkekon omat, mv pvsatkvte ohfvccvn paptiskakvtet estomvkvre te? momen estomaten pvsatkvte ohfvccvn paptiskake te?

30 Momen estomaten hvse-vkerkv omvlkvn penkvlkv ofvn svpaklē haks?

31 Klist Cesvs pu Pucase ofv afvcketv ec ofv take ocvyat vcvkvyen, Nettv omvlkvn elis, makvyet os.

32 Este em fulletv vcvkvyen, Efesv tvlofvn, punvttv sehoneckakan etepoyvyvten omat, naken vn lopice haks, pvsatkvtet akvwvpkvkekon omat? hompēt, eskvkeres; pvksen pu pvsvtkvret ok'.

33 Cem etehohsvkates: etempunahokv holwvhokat fulletv herakan hopanet os.

34 Fvccetv ohfvccvn ahonecet, naorikatskvs; Hesaketvmese ohfvccvn kerrvkekat sasekv: *heyv* opunayvyat ece'lsvkuecvkvyat *okis.*

35 Momis, Estomen pvsatkvten akvwvphoye te? momet ena estoman es yice haks? estet makvres.

36 *Ce* hoporrenekat, mv fokayetskat elekon omat, honte taye hakekot os:

37 Momen mv fokayetskat mv nake taranan fokayet omekot, nerkv tvlkusen, teleko tateu, monkat *nerkv* etv tateu fokayetskes.

38 Momis Hesaketvmeset, komat vcvkvyen, emvpen emet, nerkv vtekat emvpe vrahkvn emet os.

39 Vpeswv omvlkvt vpeswv hvmkuset omekos: momis hvmket este vpeswvt *omen*, etvt ele-ostakat vpeswvt *on*, etvt rvro vpeswvt *on*,-etvt fuswv vpeswvt *omes.*

40 Momen nanvke hvlwe ofv ocakat, hvtvm ekvnv oh ocakat *svset os;* momis hvlwe ofv ocakat en hvyayvke hvmken, ekvnv oh ocakat *en hvyayvke* etvt *os.*

41 Hvse en hvyayvket hvmken, hvresse en hvyayvket etvt *omen*, kococumpv en hvyayvke etvt *os:* kococumpv *hvmkat* kococumpv *etv* en hvyayvke emvrahket omekv.

42 Momen pvsatkvte aenkvwvpketv matvpomet *os*. Hopvnketv ofvn fokahoyen, hopvnkeko tayat akvwvpket os.

43 Vleşketv ofvn fokahoyen, hvyayvke ofvn akvwvphoyet os; yekcetv sekon fokahoyen, yekcetv ofvn akvwvphoyet os.

44 Ena emmunkvn fokahoyet omen, puyvfekcv enan akvwvphoyet os. Ena emmunkat ocet omen, puyvfekcv enat ocet os.

45 Momen momēn hoccet os; Atvme este-hunvnwv enhvteceskvt puyvfekcv hesake *haket omen*, Atvme svhokkolat puyvfekcv hesaketv emat haket omvtes, *makat*.

46 Mome estomis, puyvfekcv enake tat enhvteceskv tokon, momis *ena* emmunkv vcvkvye *mit on*, momen puyvfekcv emmunkvt renyupv tates.

47 Este-hunvnwv enhvteceskv ekvnvn akvpvket, ekvnvlket *omes:* este-hunvnwv svhokkolat Pucase hvlwe ahvtvpkat *os*.

48 Fakke es *hayvkhoyvte* tat fakke es hayvkvte *hvmkat* etvpomvket *os*, momen hvlwe ofv ocakat hvlwe ofv ocat *hvmkat* etvpomvket *os*.

49 Momen fakke es hayvkvte *hvmkat* en heckvn es fulleyvte etvpomen hvlwe ofv *hvmkat* en heckvn es fulleyvres.

50 Momen, tecakkvte toyatskat, heyvn makvyet os; Enavpeswv catv tepakat Hesaketvmese em ohmekketv epucaseko tayen; hopvnketvt hopvnketv tokan epucaseko tayes.

51 Hecvs, nake ehken ce hecicvkvyet os; omvlkvt nocicēkares, momis omvlkeyat pu mvrahkv hakvres,

52 Oketv cotkus mahan, mesettickv hvmkuse ofvn, pofketv espoke hakof; pofketvt hakvret ok', momen pvsatkvtet hopvnkvkeko tayet akvwvpkvkvres, momen pu mvrahkv hakvres.

53 Heyv nake hopvnke tayat hopvnkeko tayan accen, heyv nake ele tayat eleko tayan accvranet omekv.

54 Monkv heyv nake hopvnke tayat hopvnkeko tayan accen, heyv nake ele tayat eleko tayan accof, mv maketv, Ohfvnketv ofvn elkvn nokmelket os, *make* hoccat hoyvnvres.

55 Elkv toyetskat, cen re estvmvn *oce* haks? este-herickv toyetskat, cem ohfvnketv estvmvn *oca?*

56 Elkv en ret holwvyeckvt *omen*, holwvyeckv en yekcet vhakvt *os*.

57 Momis Hesaketvmeset vkvsvmket *omekvs*, mv pu Pucase Cesvs Klist eteropotten ohfvnketvn pu'mat.

58 Monkv, tecakkvyvte vm vnokeckatskat, yekcen svpaklet, vkueko tayaket, Pucase em vtotketv estofis es fvcfvket omvkes, cem vtotketv take Pucase ofv ehvperkv tokot omat kerratsket omekv.

SETENTVCKE 16.

Momen mekusapvlke em vtelokv ohfvccvt on omat, mekusvpkv-cuko Kelesev ocakan *mv* vhakv emvyvte etvpomen momecvkes.

2 Nettvcakuce *nettv* enhvteceskvn omvlkatskat *Hesaketvmeset* ohvtvlvyetv em vnicvte vcvkvyen *naken* hericekvs, vlakvyof vtelokv svkekaren.

3 Momen vlakvyof, mv cokv *vtotvranatskat* ofv vkvsvmakatskan cen heromkv taken Celuslvmen esyicvren vtotvkares.

4 Momen ayvyan heren omateu, ayin vc vcvkvpeyvres.

5 Momen Masetonevn eteropotiyof, cem vlvkvkares, Masetonevn eteropottikv.

6 Momet ece 'pakvkit fekhonnin rvfot hoyvne witvres, estvmvn ayvranvyan *vm* vmicet ykocuknusen vc vcvkvpeyatskvren.

7 Mucv ayvyat ce hecvranvkvkok', momis, Hesaketvmeset komen omat, ece 'pakvkit vkocuknusen fekhonnares, *komit*, enhonrkvn ocvyet os.

8 Momis Efesvn fekhonnvye emunken Pentekast orvres

9 Vhauke rakke momet etektvnke *a'mat* vm en 'hauken, vnrapvlke sulket ok'.

10 Momen Temorevs vlaken omat, penkvlekot cem etenrvwv taken vrvren vketecvkes; Pucase em vtotketvn vtotket omekv, vne *momecvyat* etvpomen.

11 Monkv estimvt ehvperkuehcats: momis *ce'nkvpakof*, herkv ofvn vkocuknusen vcvkvpeyvkvtcvs, vm vlvkvren; tecakkvte vpvken en nene hecakikv.

12 Tecakkvte Vpalvs ohfvccvt on omat, tecakkakvte vpvket cem vlvkvkvren tayen enkusapvyvnks: momis hiyomat cem vlvketv taken komvronkot omvnks; momis em etektvnkusof, vlvkvres.

13 Vketecvkes; vkvsvmkv ofvn yekcen svpvklvkes; hunvntake omēt fullvkes; yekcvket omvkes.

14 Nanvke omvlkv momecatskan vnokeckvt vpvkekvs.

15 Tecakkvte toyatskat, (Stefenvs en cuko-vtehkvlken kerratsket os, momet, Ekiv em ette enhvteceskvt omet, estomēn mekusapvlke em vtotketvn e wikakvtet omat *kerratskes*;)

16 Mv omakan, momet *epu* 'paket vnice, vtotkat vtekan em apohicatskvren ce'nkusapvkis.

17 Stefenvs, Fatunetvs, Ekivkvs esyome yican es vc afvcket os: nake momecatskeko cem vhoskvkan esfvcecakekv.

18 Vm puyvfekcvn, momet cem puyvfekcv taken afvckvkuecakckv: monkv mv omakan vrakkuecvkes.

19 Mekusvpkv-cuko Escv ocakat ece 'sekakes. Akwelv Pvselv tepakat, momen mekusvpkv-cuko e hute ofv ocat Pucase ofvn tayen ece 'sekakes.

20 Tecakkakvte omvlkvt ece 'sekakes. Vfvnketv vcakēn 'setesekvkes.

21 Pal *toyvyat* cv'nke es ysekvyat.

22 Estimvt Pucase Cesvs Klist vnokecekon omat, Vnaremvt omekvs; Melvn erv.

23 Pu Pucase Cesvs Klist en heromkvt ece 'pakvkekvs.

24 Klist Cesvs ofvn vm vnokeckvt omvlkatskan ece 'pakvkekvs. Emen.

Cokv enhvteceskvn Kvlenrvlken ohtothoyvte, Felepi tvlofvn hoccihocvten, Stefenvs, Fatunetvs, Ekivkvs, Temorevs esyomet 'sem vpeyvtes.

COKV VPASTEL PAL KVLENRVLKEN

OHTOTVTE SVHOKKOLAT.

SETENTVCKE 1.

Pal, Hesaketvmese komat vcvkvye Cesvs Klist em vpastel, tecakkvte Temorevs tepakat, Hesaketvmese em mekusvpkv-cuko Kvlenrv ocan mekusapvlke Ekiv hvmkv vpokat es omvlkvn oh*totakeyat;*

2 Heromkv momet herkv Hesaketvmese Pu'rke, momet Pucase Cesvs Klist aenkvpvket cem *ocvkekvs.*

3 Hesaketvmese, mv pu Pucase Cesvs Klist E'rke, merkv E'rke, momet emahlvpvtketv omvlkv en Hesaketvmese,

4 Mv emahlvpvtketvn Hesaketvmeset, pume mahusan es pu mahlvpatan estemerkv ofv vpokan es emahlvpvteyvren pu feknokketv omvlkv pu mahlvpatan, vrakkuehocekvs.

5 Klist em estemerketv ep ofv sulket ocake etvpomen Klist eteropotten pum emahlvpvtketv sulket ocakekv.

6 Momen pu 'stemerkēn omat, cem mahlvpvtketv take momet *cem* vhesaketv *take* vrahkv *tes,* mv estemerkvn es pu 'stemerkakat mahusan kvwvpatskvre yekcicet omat; monkat pu mahlvpvtkvken omat, cem mahlvpvtketv take momet *cem* vhesaketv *take* vrahkvt *os.*

7 Momen enhonrkv ec ohfvccv take oceyat yekcet *os;* estemerkv ofv tohkvlkvlke toyatskat etvpomen emahlvpvtketv ofv *tohkvlkvlke toyvranatskat* kerrēt.

8 Tecakkvte toyatskat, pu feknokketv Esev ofvn ep oh vlakvte, estomēn svhopayēsko tayan, *pun* yekce

senhoyvnen pun honhoye, hesaketv tis enhonrkvn wikeyvte oren kerratskekaren komēkot omekv:

9 Momis elkvn ohfvcceckvn pume ofvn oceyvtes, e em enhonrēkot, momis Hesaketvmese pvsatkvten akvwapan enhonreyvren:

10 Mvt elkv en rakke mome a'sepu'ssicvtes, momet a'sepu'ssicet os; a'*sepu*'ssice emunkvres, *komet*, mv ofvn enhonrkvn oceyet os;

11 Mekusvpkv es pum *emekusapatskat* eteropotten cemetaken etohkvlket vnicatsken, momat pume *epu* 'rahkvn sulket *Erken* vkvsvmvkvres, mv nakemkv este sulke eteropotte pu'mhoyvte vrahkvn.

12 Emvkerretv sekon, Hesaketvmese em mehenwetv ofvn, enavpeswv en hoporrenkv ofv tokon, momis Hesaketvmese en heromkv eteropotten yvmv ekvnv ofvn, momet ec ohfvccv take min semuntvlen *ocēt* etefulleyvtet omat pum eohvkerrickvt akerret os: heyvt pum afvcketv tes.

13 Nanvke etv tokon, *nanvke* ohonayet, *fvccvt os*, *komet*, kerkuecatskvte tvlkusen cen hoccicvkeyet omekv; momen, Eyuksv vteken *mvn* kerkuecvkvres, ce *komet*, enhonrkvn ocis;

14 *Fvccvket os*, pu *komet* kvpvkusen kerkuecatskvte etvpomen, ceme taket Pucase Cesvs en nettv ofv pum afvcketv *toyatskat* etvpomen pumet cem afvcketv taket omeyat *kerkuecet.*

15 Momen nak cen lopickv svhokkolv ocatskvren heyv enhonrkv ofvn enhomvn cem vlvketvn komvyvtes;

16 Momet ce hoyahnvkit Masetonevn ecehyet, hvtvm Masetonevn aosset cem vlakvkin, cemetake, Cutev fvccvn ayvyof, vkocuknusen vc vcvkvpeyatskvren *komi'mvts.*

17 Monkv heyvn ohvkerricvyof, tahoknicvye tat haks? monkat henka, henka, monkat hekos, hekos, maketv vc

vpakvren, mv nanvken ohvkerricvyat enavpeswv vcvkvyen ohvkerricvye te?

18 Momis Hesaketvmese mehenwat *etvpomen* pum opunvkv ec ohfvccv take *opunayeyat* henka, momet hekos tokates.

19 Hesaketvmese Eppuce, Cesvs Klist, mv cem etenrvwv take pume, vne, Selfenvs, Temorevs esyomeyat erkenakeyvte, henka momet hekos *maketv* tokates, momis eme eteropotten henka *maketvt* omvtes.

20 Pume *pu* tehoyvnen, Hesaketvmese em vrakketvn *omecicen*, Hesaketvmese em etemfvccetv omvlkvt eme ofvn henka, momet eme ofvn Emen *maketvt* omakekv.

21 Momen mv cemetake esyomeyan Klist ofv pu yckcvkuecet, momet pum vfeyvtet Hesaketvmese *tes;*

22 Momet mvt em eskerkvn epu 'licet, Puyvfekcv em eskerkvn pu feke take ofvn pu'mvtet os.

23 Momen Hesaketvmese vm puyvfekcv a en kerrvn enhuehkvyet os, cem etektvnecvkvyat Kvlenrvn vlvkvko munks.

24 Cem vkvsvmkv take ohfvnkeyat tokon, momis cem afvcketvn temvnicvlke toyēs, vkvsvmkv eteropotten. svpaklatskekv.

SETENTVCKE 2.

Momis fcknokketv ofvn cem vlvkvkvkares, komet, vc vrahkvn vm vkerrickvn hayvyvtes.

2 *Hiyomet* omekv, vnet ce feke cen nokhokicvkin omat, estimvt vc afvcecice haks, mv *este* e feke en nokkicvyvte *vc afvcecicet* omekon omat?

3 Momen, Vm afvcketv mv omvlkv em *afvcketv* tes, ce komvkit, heyv *nake* mahusan cen hoccicvkvyvtes, vlakvyof, mv vc afvcecicvkvranvtet cv feke vn nokkicvkekaren.

4 Estemerkv rakke momet feknokketv vpvken turopus-

wv sulket pvlatken, cen hoccicvkvyvtet ok'; ce feknokhokvre tokon, momis mv vnokeckvn esfackusen cem ocvkvyan kerratskvren.

5 Momis estimvt efeknokketv hayvten omat, kvpvkuse tvlkusen cv feken vn nokkicvtes: omvlkatskan svhere mahen ec oh wetenepuecvkvkaren.

6 Heyv estemerkv sulket *'sestemerricakvtet este* mv omat em etetayes.

7 Monkv pvlhvmken em merre mit emahlvpvtvranatsket os: feknokketv svhere mahatet mv esten nokmelekaren.

8 Monkv vnokeckv eme ohfvccv *ocatskat* yekcicatskvren ce'nkusapvkis.

9 Momen heyv vrahkvn cen hoccicvkvyvtes, ec ohfvccv taken, nanvke omvlkv ofv apohicatsken omat, eskerkvn kerretvn komit.

10 Estimvn naken enkvpvyecicatsken omat, vneu en*kvpvyecicis; hiyomet* omekv, naken enkvpvyecicvyvten omat, mv enkvpvyeciciyvten Klist vyoposket, ece 'rahkv taken, *enkvpvyecicvyvtes:*

11 Setvnet pu mvkerrekaren; nanvken ohvkerrican kerreyet omekv.

12 Momen Klist em opunvkv-hervn *erkenvkvranit* Tlovn vlahkin, Pucaset vhauken vn hvwehcof,

13 Vm puyvfekcv ofvn fekvpkvn ocvkomvts, Titvs tecakkvyvten esheevkok'; momis vsekahkit, mvn enkvpaket, Masetonevn eceyimvts.

14 Momen Hesaketvmeset, mv estofis Klist ofvn ohfvnken pu hayet, eme *oh*kerretv en fvmeckvn pu teropotte estvmv estomis hecken hayat vkvsvmkekvs.

15 Hesahokat momet estemerkvkvranat ofvn Hesaketvmese chomvn Klist en fvmeckv toyēkv:

16 Hvmken hesaketv en fvmeckv hesaketv orat, momet

hvmkan elkv en fvmeckv elkv orat *toyes.* Momen heyv nanvken estit ume taye ore haks?

17 Hesaketvmese em opunvkv hopvnake sasat omēkot, momis mehenwetvn aosse omet, momis Hesaketvmesen aosse omēt, Hesaketvmese ehomvn Klist ofvn opunayeyēt omekv.

SETENTVCKE 3.

Cɛ homv taken heren e opunvyecetvn hvtvm vlicecē haks? monkat here opunvyeckv cokvn ec oh*tothoyan*, monkat here opunvyeckv *cokvn* vtotatskvren vpvltake omēt pu yace haks?

2 Ceme taket pun nakcokv pu feke ofv cohoyvte, este omvlkvt kerret, ohonayakat toyatskes:

3 Ceme taket, Klist en nakcokv pume eteropotte vfvshotat, coyetv en lvste tokon, Hesaketvmese wenake em Puyvfekcvt hoccicat; cvto tvpestakan oh *hocce* tokon, momis efeke vpeswv tvpestakan oh *hoccat* toyatsket omat kerkusen ec ohkerkuehocvket os.

4 Momen enhonrkv mv omēn Klist eteropotten Hesaketvmese ohfvccvn oceyet os:

5 Puntvlkat naket a ep osset os, *komet* vkerriceye tayat omēkon, momis Hesaketvmeset nake umetvn pu'met *os;*

6 Momen mvt setemfvccetv mucvsat vfvstetv umeye tayen pu hayvtet os; letv toko, momis puyvfekcv *vfastvlke:* letvt elecen, momis puyvfekcvt wenaken hayet omekv.

7 Momis elkv em vfvstetv cvton oh hocce, *momet* oh kvlvfhoyat hvyayvket omvten omat, momat Eslevl en hopuetaket Mose e turofvn, en heckv en hvyayvken, mv hoyvnepvranet oman, hericet vhecvkeko tayvte;

8 Puyvfekcv em vfvstetv mahvkvu hvyayvkekar haks?

9 *Hiyomet* omekv, ohfvcceckv em vfvstetvt hvyayvket on omat, mehenwvn fvccetv em afvstetv en hvyayvke mahvkvu muntvlet os.

10 Mv hvyayvken hahoyvtet, mv hvyayvke *eti* muntalat omecicen, heyv ohfvccvn hvyayvken ocekot omekv.

11 Mv sumecihocvranat· hvyayvket *omvtet* on omāt, mv oce emunkat mahvkvu hvyayvket *os.*

12 Monkv enhonrkv mv oman ocēkv, fekhvmketv rakken es opunayeyet os:

13 Momen Moses Eslevl en hopuetaket mv sumkvranat e ynksvn hericet hecvkekaren sohrvnkvn e turofvn es ohranvte, omēkot *os:*

14 Momis em vkerrickv taket em vrvnakvtet os; setemfvccetv vculan ohonahoyof, mv esohrvnkv etat vkueyihocekon, mucv nettv oren oce munkvt omekv; mv sohrvnkv Klist ofvn sumecihocet omen.

15 Momis Mosen ohonahoyof, mv sohrvnkv e feke taken es ohrvnke munken, mucv nettvt ores.

16 Mome estomis mvt Pucasen ohfulket omof, mv esohrvnkvn vkueyihocvres.

17 Momen Pucaset mv Puyvfekcvt os: momen estvmv Pucase em Puyvfekcvt *ocen* omat, mvn pucasseko hucretvt *oces.*

18 Momis omvlkeyat, pu turofv ohrvnrvkeko omēn, Pucase en hvyayvken estakheckv ofv omēn hecēt, hvyayvken enkvpvket hvyayvke oren mata vhaken pu hahoyet os; Pucase em Puyvfekcv eteropotte *omēn.*

SETENTVCKE 4.

Monkv heyv vtotketvn oceyat omecicen, merkv pun heckvte vcvkvyen pu hotosvkekot os;

2 Momis nakfvccvkeko ehkakan wikeyvtet os; mvkerretv ofvn fullēkot, momet Hesaketvmese em opunvkvn mvkerretv ofvn celayēkot; momis mehenwetvn kerkueceyat eteropotten Hesaketvmese ehomvn, este omvlkv em vkerrickv takeu ehomvn pum fvccetvn heciceyet os.

3 Momis pum opunvkv-hervt ehken omat, sumecan em ehket os.

4 Mv *sumecat* ofvn yvmv ekvnv en hesaketvmese vkvsvmvkekat em vkerrickv taken oh yomucecicvtes, Klist, Hesaketvmese vhaket omat, em opunvkv-hervt hvyayakat en hvyayvket mv orvken hvyayvkekaren.

5 Pume *mahusat* tokon, momis Klist Cesvs Pucasen, momet Cesvs vrahkvn pumet cem vtotkvlken erkenakeyet omekv.

6 Hesaketvmeset, mv yomucke aosset hvyayvket hvyayvkvre kicvtet, Cesvs Klist en heckv ofvn Ilesaketvmese en hvyayvke kerretvn es hvyayvkvren, pu feketake ofvn hvyayvkvtet omekv.

7 Momis heyv nakeockvn vtehkv fakke es hayvkhoyvte vpiken oceyet os, yekcetv en heretv pume avte tokon, Hesaketvmese avte taren.

8 Vfolotken *pu* naore estomis, *pu* feknokhokekot os; *pum* vkerrickvt tekyvmkakis, enhonrkvn wikēkos;

9 *Epu*'ssehocis *pu* wihokekot *os; pu* tvkwihokis, *pu* sumecekot *os;*

10 Estofis Pucase Cesvs em elkvn *pu* 'na *take* ofvn esfulleyet *os*, Cesvs en hesaketvu pu 'na ofvn hecke taren.

11 Pume wenahokeyat, Cesvs vrahkvn elkvn em wihoket omekv, Cesvs en hesaketvu pu 'navpeswv elat ofvn hecke taren.

12 Monkv ep ofvn elkvt *vtotken*, momis ec ofv taken hesaketvt vtotket os.

13 Pumet mata vkvsvmkv vkerrickvn ocēt, Vkvsamvyvnks, momet monkv opunayvyvnks, make cokat vcvkvyen, pumeu vkvsamēs, momet monkv opunahoyeyet os;

14 Mv Pucase Cesvn akvwapvtet, Cesvs etehoyvnen pumeu a *pu* kvwapet, momet ece 'pakvken *pu* svpvklecvranan kerret.

15 Nanvke omvlkvt ece 'rahkv taket omekv, mv heromkv sulkat este sulke em vkvsvmkv take eteropotten sulket omet, Hesaketvmese es vrakkueckv taren,

16 Mvt omecicen pu hotosvkekot os; momis pum ohonvpv este sumket omis, *pum* ofv *este* nettv omvlkvn mucvsehocet os.

17 Pum estemerkv tahoknat, oketv kocuknus mahe ocat, hvyayvke en honne *mv* senhoyvne estvmahen, *momet* meyuksv-sekon pum vtotket omekv;

18 Mv nanvke heckakat tokon, mv nanvke heckvkekan heceyof: mv nanvke heckakat yvmv ekvnv em oketv enanvket omen, momis mv nanvke heckvkekat meyuksvsekat enanvket omekv.

SETENTVCKE 5.

Heyv escukohakv ekvnv cuko oceyat sûmken omat, cuko Hesaketvmese aenkvpvken, cuko enke es hahoyekon, meyuksv-sekon hvlhawat ofvn oceyat kerreyet omekv.

2 Pun cuko hvlwe atan oh accvkeye taren *pu* yace heret, heyv ofvn hihkēkv:

3 Mehenwvn accvkeyet on omat, accvkekon es pu hechoyekaren.

4 *Heyv* escukohakv vtehkeyat pun honhoyet, hihkēkv, accvken pu 'konahohvre pu yacat tokon, momis ep oh vccehocvren, mv ele tayan hesaketvt nokmelvren *pu yacet*.

5 Momen mv heyv nake mahusat vrahkvn ep oh vtotkvtet Hesaketvmese *tes*, mv ohvtvlaken Puyvfekcv em eskerkvn pu'mvtet.

6 Monkv enhonrkvn oceye munkvt *os*, ena ofvn fulleyof, Pucase enkvpvken fulleyat kerret.

7 (Heceyat tokon, vkvsvmkv eteropotten fullēkv:)

8 Mehenwvn enhonrkvn ocēs, momet ena enkvpvken Pucase vpvket fulletv min es epu 'fvcket os.

9 Monkv vpvket, monkat vpvkēko estomis, emen afvcecicēyvren vcevlleyet os.

10 Klist em ohfvccēckv ohliketv ehomvn omvlkeyat er heckvraneyat tvlkuset omekv; *este* vtekat nake momecvte vcvkvyen, here monkat holwake estomis, mv nanvke ena ofvn *momecakvte* en heckvren.

11 Monkv Pucase em penkvlkvn kerrēt, esten ohyekcicakeyet os; momis Hesaketvmese e homvn pu heckvket os; momet cem ohvkerrickv take ofvn pu heckvket omat enhonrkvn ocis.

12 Hvtvm ce homv taken heren e opunvyecēkok', momis ep ohfvccv nake seafvcecickvn ce'mvkeyet os, mv efeke ofv tokon, *nake en* heckv ofvn 'se afvcecicakan nake 'sem *vyoposketv* ocatskvren.

13 *Hiyomet* omekv; pu hoporrenvkekis, Hesaketvmese ehomvt *os;* monkat pu hoporrenvke tis, ece 'rahkv taket *os.*

14 *Hiyomet* omekv, Klist em vnokeckvt ep ohyekcicet os; hiyomēn ohfvccecēkv; hvmket omvlkvn em elvten omat, omvlkvt pvsatke tates.

15 Momet, omvlkvn em elvtet, mv wcnahokat mucv vtekat, e vrahkv take tokon, mv em chlet, hvtvm akvwvpkvte vrahkvn hesahoket *fullvren elēt omvtes.*

16 Monkv mucv vtekat enavpeswv vcvkvyen nvpvn kerrēkos; momes, enavpeswv vcvkvyen Klist kerreyvtet o estomis, mucv ayat kerrēkos.

17 Monkv estit Klist ofvt on omat, nake hocvcke mucvse *tes;* nake vculakat hoyvnepes; hecvs, nake omvlkv mucvsvke haket os.

18 Momen mv Ccsvs Klist etehoyvnen pu tenherkepuecvtet, etenherketv erkenvketv pu'mvte, Hesaketvmesen nanvke omvlkvt avtet *os;*

19 Heyvt omen, Hesaketvmeset Klist otvn en naorketv

taken vrvhecekot, ekvnvn e etenherkepuecvtes, momet tenherketv opunvkvn pum wikvtes.

20 Monkv Klist opunvkv 'sem fullvlke toyēs, Hesaketvmeset pu tehoyvnen *ce*'nkusapvke omēn, Hesaketvmesen tenherkvkes, *maket*, Klist vyoposkēt, *ce*'nkusapvkeyet os.

21 Pumet eme ofvn Hesaketvmese em fvccetvn pu hahoyvren, mv naorketv kerrvte sekan epu 'rahkvn naorketvn hayvtet ok'.

. SETENTVCKE 6.

Monkv *em* etohkvlke vtotkvlke toyeyat, ohvtvlaken Hesaketvmese en heromkv cen heckvkat ehvperkv tokaren *ce*'nkusapvkēs.

2 (Oketv momvre herat ofvn cem apohicit, vhesaketv nettv ofvn cem vnicvyvtes; hecvs, hiyomat oketv momvre heret *os;* hiyomat vhesaketv nettvt *omes*, maket omekv.)

3 Nake hvmkusis ofvn nak selentappetvn estemekot, erkenvkvlke em wiketvn em mvttes kihocekaren:

4 Momis Hesaketvmese em erkenvkvlke omēt, *nanvke* omvlkv ofvn e ohkerkuecēt, yvmvsketv sulke ofvn, estemerkv *sulke* ofvn, enkusvpketv take ofvn, nake *pun* honhoyat ofvn,

5 Rukafkv ofvn, cuko-yekcetv vpiketv ofvn, tekyvmketv ofvn, vtotketv ofvn, vketeckv ofvn, eelvweckv ofvn;

6 Hvsvtketv ofvn, nakkerretv ofvn, momis-kometv hofunat ofvn, heromkv ofvn, Puyvfekcv Vcakat ofvn, vnokeckv mehenwat ofvn,

7 Mehenwetv opunvkv ofvn, Hesaketvmese en yekce ofvn, fvccetv setepokv akvpervn momet vkvskvnvn ocat etehoyvnen;

8 Vrakketv momet vrakketv tokat etehoyvnen, opu-

nvyeckv herat momet holwake opunvyeckv etehoyvnen; fvccvket omis, mvkerrvlke omvket;

9 Kerkvke heret omis, kerkvkeko omvket; pvsatke omēt omis, momen hecvs, hesahokēs; *pu* 'stemerrvkuehocet omis, *pu* pvsvthoyēkos:

10 Feknokhoket omis, estofis *pu* 'fvckvket; make ocekvlket omis, sulken nake ocvken hayaket; naken ocvkekot omēt, momis nanvke omvlkvn ocēs.

11 Kvlenrvlke toyatskat, pu cukwvt cen 'haukvken, pu 'feken rakkuehocet os.

12 Ep ofv ce cutecihocvkekos, momis ce nvcofv take mahusan ce cutecihocvket os.

13 Momen matvpomuse vyoposketv, (*vn* hopuetake *em punayvye* omit opunayis;) cemetakeu *ce* rakkuehocvkekvs.

14 Vkvsvmekvlke temomvlkekon nokwv-ohwakkv e em ohwvkikatskvs: *hiyomet* omekv, fvccetv fvccetv tokat etohkvlketv estomēn te'm oce haks? monkat hvyayvke yomucke etempunahoyetv estomēn te'm oce haks?

15 Monkat Klist Pelyvl tepakat tepvketv estomēn ete'm oce haks? monkat vkvsamat vkvsvmekan naken ete'm oce haks?

16 Monkat Hesaketvmese en cuko-vcakat momet nake vhakakat etohkvlketv estomēn ete'm oce haks? Cemetake Hesaketvmese wenake likat en cuko-vcakat toyatskekv; Emetake ofvn likit, *emetake* ofvn vrares, momet vnet en Hesaketvmese take toyin, mvt vm estet omvkvres, Hesaketvmeset makvte vcvkvyen.

17 Monkv em etenrvwv taken asosiyet, kvpvket omvkes, Pucaset maket os, momet mv hvsvtkekan celahyatskvs; momen vnet ce yvpayvkares,

18 Momet Ce'rke take toyares, momen cemetaket cv'ppucetake momet cv'chustvlke toyatskvres, Hesaketvmese yekcetv omvlecat maket os.

SETENTVCKE 7.

Monkv, vm vnokēckusatskat, heyv etemfvccetvn ocet, ena puyvfekcv tepakat em vholwvketv omvlkvn vkueyet, e hvsvthicvkeres, Hesaketvmese em penkvlkv ofvn hvsvtketvn esfvcken hayet.

2 Epu yvpvyvkes; nvpvn naken em vhopanēkot, nvpvn hopanēkot, nvpvn fvccekon vkonaheyvte sekos.

3 *Ec* ohfvcceckv *taken heyvn* makit okvkos, Cemetaket *ece* 'pvken pvsatket momet wenahokeyvren pu feken vtehkatskes, enhomvn makvyvtet ok'.

4 Ec ohfvccv taken vm opunvkv en fekhvmketv rakket *os;* ec ohfvccv taken vm ekvsvmkv rakket *os;* mahlvpvtketvn es cv fvcket os; pu feknokketv omvlkv ofvn vc afvcke estvmahet os.

5 *Hiyomet* omekv, Masetonevn escehyeyof, pu'navpeswvt fekvpkvn ocekates, momis vfolotken pu 'stemerrihocvtes; topvrvn tepokvt *ocaken*, ofvn penkvlkvt *ocakvtes.*

6 Momis Hesaketvmeset, mv kvncvpakan mahlvpatat, Titvs vlakat eteropotten pu mahlvpatvtes:

7 Momen vlakat eteropotte tvlkekon, momis mv emahlvpvtketv ec ofv taken es emahlvpvtkvte eteropotten, cem eyackv take yekcan, ce feknokketv taken, cem vkerrickv take yekce vc ohfvccv ocan pum onayof; momat svhere mahen vc afvcket omvts.

8 *Hiyomet* omekv, cokvn es ce feknokhokicvyvtet o estomis, vkerrickvn eticvkos, vkerrickvn eticvyvtet o estomis; mata cokvt vkocuknusen ce feknokhokicvtet omen hecikv.

9 Hiyomat ce feknokhokvkvte vrahkv tokon, momis vkerrickv etickv oren ce feknokhokvtet omat es vc afvcket os; Hesaketvmese vcvkvyen ce feknokhokihocvtet omekv, pume omeciceye naken ce yvmahkvkekaren.

10 *Hiyomet* omekv, feknokketv Hesaketvmese vcvkvye ocat vkerrickv etickv vhesaketv oran, mv ohfvccvn vkerrickv etickv oceko tayen vtotket os: momis yvmv ekvnv efeknokketvt elkvn vtotket os.

11 *Hiyomet* omekv, heyv nake mahusan hecvkes, Hesaketvmese vcvkvyen ce feknokhokvkvtet, cemetake ofvn vketeckv estomēn hayvten, momet e em fvcceckvn, momet cvpvkketvn, momet penkvlkvn, momet kometv yekcan, momet vkerrickv yekcan, momet pvleckvn! *Nanvke* omvlkv ofvn .heyv nake ohfvccvn ce hvsvthakvken e kerkuccatskvtet os.

12 Monkv cen hoccivkvyvtet o estomis, mv este nake *este* em vhopanvte vrahkv tokon, monkat mv em vhopvnhoyvte vrahkv tokon, momis vketeckv Hesaketvmese chomvn ec ohfvccv taken oceyat cen kerkvke hakvren, *momecvyvtes.*

13 Monkv ce mahlvpvtketv take ofvn pu mahlvpvtkvtes; momes, Titvs em afvcketv omecicen svhere mahen epu fvcke tates, omvlkatakat em puyvfekcvn afvcccicatskvtet omekv.

14 *Hiyomet* omekv, ec ohfvccv taken es ekvsamit em punayvyvten omat, vc vlsekot os; nanvke omvlkvn mehenwetv ofvn cem punayvkvyvte etvpomen mv esekvsvmkv Titvs chomvn *hayvyvte* mehenwen eshechoyet os.

15 Momen, omvlkatskat cem apohickv taken, estomēn penkvlkv momet fekeketv ofvn evpayatskvten vkerricof, em vnokeckv envcofv cem ocvkat ohvtvlaket os.

16 Monkv *nanvke* omvlkv ofvn enhonrkvn cemetake ofvn ocvyat vc afvcket os.

SETENTVCKE 8

Momen, tecakkvte toyatskat, Hesaketvmese en heromkvn Masetonev em mekusvpkv cuko emakvten:

2 Estomēn estemerkv rakken eskerhoyakof, em afvcketv take en sulket, momet nakeockv enkusvpketv take rakkat omecicaken, emetv eyackv sulket em ohvtvlvkakvtet oman, cen kerkuecvkeyet os.

3 Umake tayat vcvkvyen, momes, umake taye senhoyvnen, eme mahusat *emetv* vkvsvmaket,

4 Pum 'pohepet, estemetvn *ehset*, mekusapvlke ohfvccv heromkv etohkvlketvn eseyvren tayen pu'nkusvpakvtet omat akerris.

5 Momen pum enhonrkv vcvkvye tokon *heyvn momecakvtet os*, momis enhvteceskvn eme mahusan Pucasen em e wikaket, *pumeu* pum e wikakvtes, Hesaketvmese komat vcvkvyen.

6 Momet on, Titvs mata heromkvn ece 'pakvken vlicecvtet omekv, mvn ec ofv taken espoyvren em 'poheyvtet os.

7 Monkv *nak* omvlkv ofvn, vkvsvmkvn, momet opunvyetvn, momet nakkerretvn, momet vketeckv omvlkvn, momet epu 'nokeckvn sulecatskat etvpomen heyv heromkvn sulecatskvren vketecvkes.

8 Vhakv omecicat tokon, momis *este* eti em vketeckvt omecicen, momet cem vnokeckv take em mehenwetvn eskerraret heyvn opunvyvyet os.

9 Pu Pucase Cesvs Klist, nakeocet omvtet o estomis, ece 'rahkv taken, em estemerkv eteropotten nakeocvke hakatskvren, nakoceko hakvte en heromkvn kerratskekv.

10 Momen heyv ofvn vcahnetvn emis; heyvt cen lopickv taket ok', enhomvn emetv tvlkusekon, momis vkerrickv vkvsvmen ocetvn vlicecatskvte ohrolope hvmke senhoyvnet omekv.

11 Monkv *mv* momeckvn poyvkes, momat kometv vkvsvmkv ocvte etvpomen nake ocatskat aossen momeckvt ocvren.

12 Enhvteceskvn vkerrickv vkvsamat ocen omat, *estet* nake ocekat vcvkvye tokon, nake ocat vcvkvyen *Hesaketvmeset* em afvcket omekv.

13 Este etvt en tahoknvken, momet cemetake ec ohwetenkvkvren *komvkot* omekv.

14 Momis temmomvlkusat ocvren, mucv mahusan cen sulketv taket mv oricvkekan es em *fvcecvren*, momet en sulketv takeu mv oricatskekan es cem *fvcecen*, temmomvlketv ocvren *komis*.

15 Estit sulken *vteloyat em etetayat* senhoyvnen ocekates, momen nvcomusen *vteloyat* em etetayen ocvtes, *make* cokat vcvkvyen.

16 Momis Hesaketvmeset, my ec ohfvccv taken mata vfekcakhetv heran Titvs e feken vpikvtet, vkvsvmkekvs.

17 Mehenwvn emvcahnetvn eenakuecvtet ok'; momis vkvsamusekv, eme komat omecicen ec oh ayvkvtes.

18 Momen mv vpvken, mv etecakkvte opunvkv-herv ofv mekusvpkv-cuko omvlkv ofv vkvsvmhoyan vtoteyvtes.

19 Momen mv tvlkusekon, mekusvpkv-cukot mvn enhopoyakvtes, heyv heromkvn mata Pucase em vrakketvn, momet cem vkerrickv vkvsamat *kerkueckv* vfasteyan svpeyeyof, epu 'cvkayvren:

20 Heyvn e vketecēt, heyv nake sulke vfasteyat ohfvccvn, Em mvttvkēs, estimvt makekaren.

21 Hesaketvmese ehomv tvlkusekon, esteu ehomvn nake fvccakan ehopaket.

22 Momen mv vpvken tecakkeyvte, mv tewolen nanvke sulke ofvn vketece mahen, momet hiyomat mahvkvu, enhonrkv rakke ec ofv taken *ocvyat* vrahkvn vketece heren esheceyvten vtoteyvtes.

23 Titvs ohfvccvt on omat, vm etepvketv, momet ec ohfvccv take vtotkv vm etohkvlketv *tes;* monkat tecak-

keyvte, mvt mekusvpkv-cuko em vpastelvlke, momet Klist em vrakketvt *omakes.*

24 Monkv cem vnokeckv take, momet eče 'rahkv take ekvsvme ec opunvyecvkeyvte eskerkvn emētaken, momet mekusvpkv-cuko ehomvn hecicvkes.

SETENTVCKE 9.

Mekusapvlke vfvstetv ohfvccvt on omat, cen hoccicvkvyat momecvke tayat semuntvlet omekv:

2 Cem vkerrickv take en helvpketvn kerrikv, mv ec ohfvccv taken Masetonev vpokat ehomvn es ekvsamvyvtet oman, Ekiv ohrolope hvmkevnkē metetakvtet omen; momen cem vketeckv *heyv ohfvccv ocat* este sulke mahe em vkerrickvn nekehuecvtet os.

3 Mome estomis, heyv nake ohfvccv mv ec ohfvccv taken ekvsamet punahoyeyvtet ehvperkvt omekaren, makvyvte vcvkvyen, ce metetakvkvren, tecakkakvten vtotimvts:

4 Monkon omat, Masetonevlket vc vpaket yicet, ce metetakvkekon es ce hecvken omat, pumęt, (centake *mit ome tis* makēkot,) heyv heren ekvsameyat ohfvccvn vlesketv pun hake wites.

5 Monkv tecakketvlket, homvn ec oh vpeyvket, cen heromkv, mv ohfvccvn homvn cen kerkuehocvten, metetakuecvkvren emvcahnetv momvranat tvlkuse es vm momemvts, *estematskat* encaketv etehoyvne tokon, heromkv eteropotte taren.

6 Momis heyvn *makvyet os;* Estit encake omēt fokayat encake ome tat vteloyvres; momen estit encakeko omēt fokayat sulken vteloyvres.

7 Este vtekat e feke ofv vkerricat vcvkvyen *emekvs;* efeke en nokkicekon, momet ohyekcihocekon, Hesaketvmeset es afvcke esteman vnokecekv.

8 Momen Hesaketvmeset heromkv omvlkv ec ohfvccv take sulke taren hayetv ume tayet *os;* momat estofis, *nanvke* omvlkv ofvn tayecatsket, vtotketv herakat omvlkv es fvcke toyatskvres.

9 (Vwahecet, estemerrakan emvtet os; em fvccetvt oce munkvt os, *make* cokat vcvkvyen.

10 Momen mv fokayv nerkv emat tvkliken hompetvn *ce*'mvket, momet nerkv fokayatskan cem ohvtvlayvket cem fvccetv take em etten ohvtvlayakate!)

11 Nak omvlkv ofv heromkv omvlkv oren nakeocvlken *ce* hahoyvken, mvt omecicen pume *pu* teropotten vkvsvmkvn Hesaketvmesen emhoyet os.

12 Heyv heromkv vfvstetvt mekusapvlke enkusvpketv ohfvccvn em vnicat tvlkusekon, momis Hesaketvmese vkvsvmkv sulke eteropotten sulecet os;

13 Mvt Hesaketvmese en heromkv rakke mahe ec ofv take ocat omecicen ece 'nokecakuset, cem emekusvpakvkat momet heyv *heromkv* vfvstetvn eskerret;

14 Cesvs Klist em opunvkv-herv apohicatske e ohkerkuecatskat, momet encakekot emaket, momet *este* omvlkvn *heromkvn* em vwahecatskat vrahkvn Hesaketvmesen vkvsvmakof.

15 Hesaketvmeset vkvsvmket omekvs, em emkv onahoyeko tayat vrahkvn.

SETENTVCKE 10.

Mómen vne, Pal mahusat, mv *ece* 'pakvkvyof cem etenrvwv take kvncapuset, momis *ece* 'pvkvkof ec ohfvccv take fekhvmke toyvyat, Klist en yvmvsketv, momet em merkv vcvkvyen ece kusapvkis:

2 Enavpeswv vcvkvycn fulleyat omēn ep ohvkerricvke sasan fekhvmketv mvn es vnrvpares komvyat, *ece* 'pakvyof, mvn es fekhvmkvkaren ce'nkusapvkis.

3 Enavpeswv ofvn fulleyet o estomis, enavpeswv vcvkvyen suletawvlke toyēkok':

4 (Pun horre setepokv enavpeswvvlket omekon, momis Hesaketvmese eteropotten tohopke yekcvke lekvfkvn yekcvket os.)

5 Vkerrickv hahihocan, momet nake hvlwe Hesaketvmese kerretv vnrvpe e hvlwecat omvlkvn lekahfet, momet Klist em apohickvn vkerrickv vtekan en svlvfknecet;

6 Momet cem apohickv taken esfvckof, apohickv tokat omvlkv empvlecepetv *pu* metetakes.

7 *Ēn* heckv *take* vcvkvyen nanvken hecatske haks? Estimvt e em enhonret, Klist enake toyis, *vkerricet* komen omat, eme mahusat heyvn hvtvm vkerricekvs, emet Klist enake etvpomen pumet Klist enake *toyēs.*

8 *Hiyomet* omekv, pun yekcetv, Pucaset, cen sumketv take tokon, momis yekcvkuecckvn pu'mvten, ohvtvlaken 'sekvsamvye witet o estomis, vc vlsekares;

9 Cokvn es ce feksumhuecvranvkvye omēt omvkaren.

10 Nakcokv a pun 'totakat honhoyet, yekcvket omen; momis ena *epu* 'pakat yekcekon, *em* opunvkvt ehvperket omekv, makakes.

11 Mv omat heyvn vkerricekvs; *ece* 'pvkvkēkot, nakcokv eteropotten opunvkv ofv toyeyat etvpomen ece 'pakvkeyof, nake momeceyat ofv *toyeyvres.*

12 Mv eme tat e vkvsvmvke sasat em vhonkvtkv vpvken vhonkvtkeyvre, monkat mvn es e vhopayetv pu fekhvmkeko tayekv; momis mvt eme tat eme vlket e vhopayaket, eme ta vlket etehopayakat hoporrenvket omekot os.

13 Momis nanvke es pum vhopakv en lvpvtken omēkot, momis mv vhopakv Hesaketvmeset pu'mvte vcvkvyen, vhopakv centake tis *ec* orvken sekvsvmeyvres.

14 *Hiyomet* omekv, centake oricēko omēt *pum vhopakv*

senhoyvnen e cvpkuecēkok'; Klist em opunvkv-hervn *erkenakeyat* centakeu ec oricēkv.

15 Nake es *pum* vhopakv en lvpvtke ocakan sekvavmēkot, vpvlwv em vtotketv ofvn *okis;* momis cem vkvsvmkv taket ohvtvlakof, pum vhopakv vcvkvyen esfvcken pu 'rakkuecatskvres, *komet* enhonrkvn ocēs;

16 Momat este etv em vhopahoyat ofv nanvke pu metetakuehocan es ekvsvmēkot, *ekvnv* cem vsimv ocakat ofv opunvkv-hervn erkenakeyēs.

17 Momis estit ekvsamat Pucase ofvn ekvsvmekvs.

18 Estit e vkvsamat vkvsvmke tokon, momis mv Pucaset vkvsamat vkvsvmket omekv.

SETENTVCKE 11.

Vn hacohaketvn estomusis momis komatskate? momen mehenwvn vc ohfvccvn momis komvkes.

2 Ec ohfvccv taken Hesaketvmese vcvkvyen fekcakhit omikv; hokte mvnette fvcce omvken Klist ehomvn *ce* svpvklecaren *ce* 'he take *taranat* hvmken cem etemfaccvkvyvtet ok'.

3 Momis mv cettot em emvkerretv eteropotten Ef ehosicvtet o etvpomen estome estomis cem vkerrickv taket mv mehenwetv Klist ofv ocat cnkvpvken hopvnke wites, *komit* cv penkales.

4 Mv vlakat, mv erkenvkēkaten, Cesvs etvn erkenaken omat, monkat mv evpayatskekatet puyvfekcv etvn evpayatsken *omat*, monkat mv eenakuecatskekatet opunvkvherv etvn *eenakuecatsken* omat, momvre heren *em* etektvnecatskē tayet omekv.

5 Vpastelvlke hvlhvwe mahat nake hvmkusis ofvn senkvncapet omvkates, komikv.

6 Opunvkv ofv *vm* mvhahoyeko omvyet o estomis, nak-

kerretv ofv tokon; momis nanvke omvlkv ofvn ece 'pakvken kerkvke heret pu hakvtet os.

7 Enrahkv sekon Hesaketvmese em opunvkv-hervn cem erkenakvkit, ce hvlwehocvkvre vrahkv e kvncvpuecvyvte naorket omvyvt haks?

8 Es ece 'fvstvkaret mekusvpkv-cuko etvn vkonvhakit, feketvn a *en* cvwvkvyvtes.

9 Momen ece 'pakvkvye, *naken* cv kusapof, estimvn en honnvkates; nake cv kusapan tecakketvlket Masetonevn awat es vm fvcecakvtet ok'; momen *nanvke* omvlkv ofvn cen honnvkaret e vketecvyvtes, momet e vketecares.

10 Klist em mehenwetv vc vpikat vcvkvyen Ekiv em ekvnvvlkan estimvt heyv ekvsamvyan vfekhonnicekares.

11 Naket omecica? ece 'nokecvkvkok' *omvya?* Hesaketvmeset kerres.

12 Momis nake momecvyat momecares, mv nake omecickvn komakan nake omecickvn a en tvcvkaret; nake mv ofv ekvsamat ohfvccvn pume omvken eshechoyvren.

13 Mv omakat, vpastel laksvlke, vtotkv mvkerrvket, Klist em vpastelvlke vhakvken e hayaket os.

14 Momen *mvt* estomahet omekos; Setvne tis hvyayvke hvlwe esten e vhayekv.

15 Monkv, em vtotkvlket fvccetv em vtotkvlke e vhayaken omat, nake rakke tokot os; mv em eyuksv taket em vtotketv vcvkvyet omvranet os.

16 Estimvt, Hoporrenekot os, cv kohmates, hvtvm makis; mome estomis *cv* hoporreneko omēn cv yvpayvkes, estomusis ekvsvmaren.

17 Naken makvyat Pucase vcvkvyen makvkot os, momis hoporrenkv vpvkeko omēn, heyv ekvsvmkv en fekhvmketv ofvn *opunayis.*

18 Sulket enavpeswv vcvkvyen ekvsvmakekv, vneu ekvsvmares.

19 Cemet ce hoporrenvket omēt, este hoporrenekvlke ece 'fvckvket em etektvnecatskekv.

20 Estimvt ce svlvfkvkuecen, monkat *ce* lokvken, monkat *cem* esvken, monkat e hvlwecen, monkat ce turofvn cem vnafkvken omat, etektvnecatskekv.

21 Vlesketv ohfvccvn, pu yekcvkekate omen opunayis. Mome estomis, nake estomis ofvn estet fekhvmket on omat, *mv ofvn* vneu fekhvmke toyis; (hoporreneko omēn opunayis.)

22 Hepluvlket omake haks? vneu mv *toyis*. Eslevlket omake haks? vneu mv *toyis*. Eplehame en honvpsvket o haks? vneu mv *toyis*.

23 Klist em erkenvkvlket omake haks? (este hoporreneko omēn opunayis) *mv* senhoyvne toyis; vtotketv ofv sensulken *momecit*, rukafkv vhonkvtkv sekon, cukoyekcvn vpikvyvte, tewole sulke mahen, elkv tewolen.

24 Cusvlket *rukafkv* pale tutcenen ostvpohkaken vcahkepan cv rukvfakvtes.

25 Vtutcenvn estepketvn es cv tephokvtes, vhvmkvn cvton es cv nvfhokvtes, vtutcenvn perro-cukot vk vhopvnken cv 'stemerkvtes; nettv hvmken nere hvmken laukan vk arvyvtes;

26 Vyetv tewolen, uewv em penkvlkv ocakan, naksestvpenkvlccvlke em penkvlkv *ofvn*, penkvlkv *vm* etvlofvlke omecicakan, penkvlkv tvlofv ocakan, penkvlkv vnrvwv ocakan, penkvlkv uehatkv vk ocakan, penkvlkv tecakketvlke laksvlke em etenrvwv *ofvn*;

27 Hotoskv enanokke tepakat ofvn, vketeckv tewolakat ofvn, elauko ewvnhketv tepakat ofvn, eelvweckv tewolakat ofvn, kvsvppe momet enatvlkvranusat ofvn *arvyvtes*.

28 Momen ohvtvlakat mv nanvke vc ofv toko nettv omvlkvn mv vc oh latkat, mekusvpkv-cuko omvlkv ohvketeckvt.

29 Estimvt yekcekon, vneu cv yekceko haks? estin cvpvkhuchocen, momen vnet vc vhetkvko haks?

30 Ekvsvmvranvyat tvlkuset on omat, nanvke cv yekcekat ofvn es ekvsvmares.

31 Pu Pucase Cesvs Klist E'rket, mv estofis vrakkuehocat, laksvkan kerret os.

32 Temaskvs ofvn evpayv, Eletvs mekko elecv *hueratet*, cv 'setvn komet, Temaskvlke em etvlofvn suletawvlken es vhecicvtes:

33 Momen vhaukuce eteropotten, svmpvn vpikin, tvlofv vtohopke afopken a cv tvkhvtvpecihocen, enketaken em ossvyvtes.

SETENTVCKE 12.

Ekvsamvyat nake momvre here tokot os. Nanvke Pucaset cv hecicet, momet vn kerkuecvten *opunvyecetvn* orares.

2 Klist ofvn este hvmken kerrvyvte vtekat ohrolope palen ostohkakat senhoyvnet os, (ena ofvt ot, ena ofv tokate kerrvkos; Hesaketvmeset kerres;) mv esten hvlwe svtutcenan vyvkhvmkusen a eshoyvtes.

3 Momen, (ena ofvt ot, ena ofv tokat kerrvkos; Hesaketvmeset kerres;)

4 Estomen heyv esten palvtis ofvn a eshoyen, opunvkv opunahoyvkeko tayan, mv opunayvre este em etektvnkekan pohvten kerrvyvtes.

5 Este mv omat ohfvcevn ekvsvmares, momis vne ofvn, nanvke cv yekcekat ofv tokon omat, ekvsvmvkares.

6 *Hiyomet* omekv, ekvsvmetvn komvyet o estomis, este hoporreneko toyvkares; mehenwvn opunvyaret ok'; momis fekhonnis, estimvt, mv cv hecat, monkat vc ohfvcevn pohat hoyvnen vc oh vkerricekaren.

7 Momen nake cv hecihocvte sulkat omecicen, tayen cv hvlwehocekaren, *cv*'navpeswv ofvn nakfvsken v'mhoyv-

tes, Setvne em opunvkv-sarvt cv nvfkvren, tayen cv hvlwehocekaren.

8 Heyv vrahkvn vtutcenvn Pucasen enkusapvyvtes, v'nkvpvkvren.

9 Momen, Vn heromkvt cem etetayes: vn yekcetv yekcetv sekat ofvn temvpoken hahoyekv, cv kicvtes. Monkv *es* vc afvcket nanvke mv ofv cv yekcekat ofv min ekvsvmares, Klist en yekcetvt vc oh fekhonnvren.

10 Monkv vekcetv ocvkat, tvkleckv ofvn, enkusvpketv ofvn, asseckv ofvn, efeknokketv Klist vrahkv ocakat ofvn, *heyvn es* vc afvcket os; cv yekcekof *min* cv yekcet ok'.

11 Ekvsamvyat este hoporreneko cv haket os; centaket vc ohyekcicatskvtes; centaket vc vkvsvmvranatskvtet ok'; nake toyvkot o estomis, nak hvmkusis ofvn vpastelvlke hvlhvwe mahan eyupv toyvkok'.

12 Mehenwvn yvmvsketv omvlkv ofvn, eskerkv, nake estomahakat, momet nakmomeckv yekcakat ofvn vpastel em eskerkvn cem etenrvwv taken momecakvyvtes.

13 *Hiyomet* omekv, mv ofv mekusvpkv-cuko vpvlwvn eyupv toyatskat naket o haks, vne mahusat cen honnvkvkate tokon omat? heyv *vm* mvttan vm merrvkes.

14 Hecvs, vtutcenvn cem vlvketvn v'metetakes; momet cen honnvkvkares: cenake tokon, centaken hopoyvkvyet ok': hopuetaket eckvlke *naken* en hericvkekon, eckvlket hopuetaken en *hericvkvranet* omekv.

15 Momen vkvsamuset centaken cen yvmahkuecin, ece 'rahkv taken cv yvmahkuehocvres; svhere mahen ece 'nokecvkin, yupvklatken vc vnokecket o estomis.

16 Momis momekvs, ec oh wetenkvkates, momis mvkerret omit, mvkerretv eteropotten ce cawvkvyvtes, *make sase wites.*

17 Mv ec ohtotvkvyvte hvmkusis eteropotten a ce'nkvpakan 'se ohvtvlvyvyvt haks?

18 Titvs em 'pohhit, mv vpvken tecakkvte hvmken vtotvyvtes. A ce'nkvpvkvken Titvs 'se ohvtvlvyvt haks? vkerrickv hvmkuse ofvn, momet mata elehvpo ofvn yvkapēkvt haks.

19 Hvtvm, Seokepkvn pu homvn hayakes, pu komatske haks? Klist ofvn Hesaketvmese chomvn opunayis; momis, vm vnokeckusatskat, ce yekcvkueckv vrahkvn nanvke omvlkvn *momecēs.*

20 *Heyv* penkvlkv vm ocet omekv; estofvn vlakvyof, mv komvyat omatsken es ce hecvko witen, monkat cemet mv *cv* komatskat omen es cv hecatskeko wites: punvkv setenrvpkv, *etem* vleskvpkv, cvpvkketv, etehvnkv, eratopvrv opunvyeckv, wvswahoketv, ckvsvmkv, este tekyvmketvt *ocake wites:*

21 *Momet* hvtvm vlakvyof, cem etenrvwv taken vn Hesaketvmeset cv kvncvpuecen, sulke, mv entis naorkahket, mv hvsvtketv tokan, momet hoktarkvn, momet nake svholwvhokan momecakvte ohfvccvn vkerrickv eticvkekaten oh hvkihkakvye witvres.

SETENTVCKE 13.

Heyv cem vlakvkvye svtutcenat *tares.* Opunvkv vtekat akerrvlke hokkole monkat tutcene e cukwv take ofvn yekce tares.

2 Homvn cem onayvkvyvtes, momet svhokkolan, ece 'pakvkvye omēn, homvn cen kerkuecvkis; momet *ece* 'pakvkvkot, hiyomat mv heyv enhomvn naorkakvten, momet vpvlwv omvlkvn en hoccicakis; Hvtvm vlakin omat *em* etektvnecahkvkos.

3 Klist vc ofv opunayat eskerkv, mv ec ohfvccv taken yekcekot omekon, momis ec ofv taken yekcet oman hopoyatskekv.

4 *Hiyomet* omekv, yekcetv toko eteropotten etohweklepkvn svrahkvte estomis, Hesaketvmese en yekce eteropotten hesaket os. Pumeu eme ofvn yekcvkeko toyēkv, momis Hesaketvmese en yekce ec ohfvccv take *ocat* eteropotten hesahokeyvres.

5 E oh vketecvkes, vkvsvmkv ofvn *svpaklet* omatsken omat; ceme mahusat es e kerrvkes. Ece 'hepvkhoyvkekon omat, Cesvs Klist ece 'pikvket oman, ceme mahusat kerratskeko haks?

6 Momis epp 'hepvkhehocēkot omat kerratskvren *komit*, enhonrkvn ocis.

7 Momen nak holwvke hvmkusis momecatskekaren Hesaketvmesen mekusapis; pumet fvccvkeye *este* 'sem momvkvre tokon, momis vhepvkhoye omeye *este* 'sem momvket o estomis, cemetaket nake fvccan momecatskvren.

8 Mehenwetv vnrvpen naken momecēko tayēkv, momis mehenwetvn *em momecēs*.

9 Pumet pu yekcekon, cemet ce yekcvket omof, epu 'fvcket ok': momet cem etemvpoketv taken, heyvn mehenwvn komēs.

10 Monkv *ece* 'pakvkot heyv nanvken *cen* hoccicvkit omis, *ece* 'pakvkvyof, mv yekcetv Pucaset, sumecickv tokon, momis yekcickvn a'mvte vcvkvyen fvsken cem punayvkit omvkaren.

11 Vhoskat, tecakkvte toyatskat, ece 'fvckvkekvs. Temvpoket omvkes; heren *ce* mahlvpvtkvkekvs; vkerrickv hvmkusen *ete'm* ocvkes; heikv ofvn fullvkes; momen vnokeckv herkv tepakat en Hesaketvmeset ece 'pakvkvres.

12 Vfvnketv vcakan 'sete 'sekvkes.

13 Mekusapvlke omvlkvt ece 'sekakvkes.

14 *Pu* Pucase Cesvs Klist en heromkvt, momen Hesa-

ketvmese em vnokeckvt, momen Puyvfekcv Vcakat em etohkvlketvt omvlkatskan ece 'pakvkekvs. Emen.

Cokv svhokkolan Pal Kvlenrvlke ohtotvte, Masetonev ofv, Felepi tvlofvn *liket* hoccicvtes; momen Titvs Lukvs tepakat svhoyvtes.

COKV VPASTEL PAL
KELESVLKE OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

Pal, (este eteropotte tokon, momet este etehoyvne tokon, momis Cesvs Klist eteropotten, momen Erke Hesaketvmese, mv pvsatkvten aenkvpvken kvwapvte eteropotten,) vpastel *toyvyat*,

2 Momet tecakkvte vc vpvkakat omvlkvt mekusvpkvcuko Kelesev ofv ocakan oh*toteyat;*

3 & 4 Erke Hesaketvmese, momet pu Pucase Cesvs Klist, mv, Hesaketvmese momet Pu'rke komat vcvkvyen, yvmv ekvnv holwakan a 'sepussicvret pun naorketv vrahkv e wikvte avtet heromkv herkv tepakat cem *ocvkekvs.*

5 Mvn vrakketv estofis emeyuksv-sekon em *ocekvs.* Emen.

6 Lvpke mahe Klist en heromkv ofv ce'nhuehkvkvten enkvpake opunvkv herv etv 'soh*ceyatskat* estomahes, komvyet os:

7 Mv etv tokot omen; momis mv ce naoricet, Klist em opunvkv-hervn mvrahkuecetv komakat svset *omekv.*

8 Momis pumet, monkat encel hvlwe ahvtapket, opunvkv-herv cem erkenakeyvte *tokon*, etvn cem erkenakvken omat, mvt ohtvhikvkvtet omekvs.

9 Enhomv makeyvte etvpomen hiyomat hvtvm makvyet os; Estimvt opunvkv-herv eenakuecatskvte emvrahken cem erkenaken omat, ohtvhikvket omekvs.

10 *Hiyomet* omekv, hiyomat esten monkat Hesaketv-

mesen afvckvkuecn haks? monkat esten afvckvkuecetvn hopoyi haks? esten afvckvkuecin omat, Klist em vtotkv toyvkaret ok.

11 Momis, tecakkvyvte toyatskat, mv opunvkv-herv cem erkenakvkvyvte este vcvkvye tokot omat cen kerkuecvkis.

12 V'mvhahoyekon, este eteropotte tokon, momis Cesvs Klist en kerkueckv eteropotten vn heckvtet ok?

13 Cusvlke em mekusvpkv ofvn arvyvte ocan, estomen svkerkuehoceko taye Hesaketvmese em mekusvpkv-cukon assecit, yvmahkuecvyvten,

14 Momet Cusvlke em mekusvpkv ofvn cv kerre mahe hakat, vm etvlofvlke vm *vculkv* etvpomakan emuntalit, cv'rkvlke tate em opunvkv ohfvccvn svhere mahen vketecvyvtet oman pohatskvtet ok.

15 Momis Hesaketvmeset, mv cv'cke e nvrken a vc ossicet, momet en heromkv etehoyvnen *v*'nhuehkvtet,

16 E'ppuce Centilvlke em etenrvwvn erkenvkaren mvn vc ofvn kerkuecetvn es afvcket omof, *este e* catv enavpeswv tepakan tempunayvkot,

17 Monkat cv homvn vpastelvlke taten oh ayit, vyvkhvmkusen Celuslvmen vcemkvkates; momis Elepevn ecehyit, hvtvm Temaskvn oh fulkimvts.

18 Momen ohrolope tutcenet hoyahnof, Celuslvmen vcemkimvts, Petvn hecvranit, momet mvn vpaket nettv palen cahkepohkaken fekhonnimvts.

19 Momis vpastelvlke etv hvmkusis hecvkon, Pucase etecakkvte Cems tvlkusen hecimvts.

20 Momen *heyv* nanvken cen hoccicvkvyat, hecvs, Hesaketvmese ehomvn, läksvkos.

21 Mv renyupvn Selev Selesev tepakat ekvnv ocakan ohceyimvts:

22 Momen Cutev em mekusvpkv-cuko Klist ofv ocakat cv turofheckvn kerrvkekomvts:

23 Momis *heyv* tvlkusen pohakvtes, Mv oketv hoyvnakvte ofvn epu'ssecvte tat mv vkvsvmkv yvmahkuecvtet hiyomat es erkenaket os.

24 Momet vc vrahkvn Hesaketvmesen vrakkuecakvtes.

SETENTVCKE 2.

Momen ohrolope palen ostohkakat hoyanof, Titvs cvpayit, Panepvs vpakit, hvtvm Celuslvmen vcemkimvts.

2 Momen kerkueckvt omecicen vcemiket, mv opunvkvherv Centilvlke em etenrvwvn erkenakvyan em ohhvyayicakimvts, momis, estome estomis letkvyat, momet letkvyvtet ehvperkvt omekaren, este here kerkakan ehkusen em *punayakimvts.*

3 Momis Titvs vc vpakatet, Klekvlket ot omis, svkvmsiskvren ohyekcihocekomvts:

4 Momen tecakkvte vhayvlket, mv pucasseko hueretv Klist Cesvs ofv oceyan vketecvranet, pu svlvfkuecetvn komakat, ehkusen ascehuehocat omecicet *omemvts:*

5 Mvn hvse-vkerkv hvmkusis vpohicet, em etektvnecēkomvts, opunvkv herv em mehenwetvt ece 'pakvke emunkvren.

6 Momis mv naket os komhoye taye sasat ton omat, naket omakvte estomis, cv homv nake tokot os; este en heckvn Hesaketvmeset es afvckekot os; mv *naket os* komhoyat, etempunahoyeyof, naken vm ohvpayvkekokv:

7 Momis mv vpvlhvmke ocan, svkvmsiskv *opunvkv-herv* Petv em *wihokvte* etvpomen svkvmsiskv toko opunvkvherv vm wikvten hecakof;

8 (Mv vpastel em wiketv svkvmsiskv *este* ohfvccvn Petv eteropotten yekcen vtotkat, matat Centilvlke ohfvccvn cv teropotten yekcen vtotkvtet ok;)

9 Momen Cems, Sefvs Cane esyomat, mv cukelet omakes komhoyat, mv heromkv vn heckvten hecakof,

Panepvs tepakeyan etohkvlketv enkvpervn pu'makemvts, pumet Centilvlken oh *vhoyen*, ent svkvmsiskv *esten* oh vpeyvkvret.

10 Estemerrakan vkerriceyvre tvlkusen *komakemvts*, momen vneu matan ohyekcimvts.

11 Momis Petvt Anteak vlakof, eturofvn em vhuerit vnrapimvts, em vsehóhvr tetayet omekv.

12 *Hiyomet* omekv, Cems aenkvpvke yice sasat yiceko emunkof, Centilvlken vpaket hompemvts; momis, yihcof, enkvpaket em vkuekemvts, svkvmsiskvlken em penkalet.

13 Momen Cusvlke vpvltakeu vpaket estemvkerret fullemvts; momat Panepvs tis em mvkcrretv taken es fvyecicakemvts.

14 Momis fvccen, opunvkv-herv em mehenwetv vcvkvyen fullvkekon hecvyof, omvlkv ehomvn, Cemet, Cusvlket ometskat, Cusvlke onkot, Centilvlke fullat omēn aretsken omat, estomaten Centilvlken Cusvlke omet fullvren ohyekcvkuecetske haks? Petvn *kicit* em punayimvts.

15 Pumet, pum munkv vcvkvyen Cusvlket *omēt*, Centilvlke naorkvlke sasat toyēkot,

16 Vhakv em vtotketv eteropotte tokon, momis Klist Cesvs oh vkvsvmkv eteropotten este fvccvke hakat kerrēt, pume mahusat, vhakv em vtotketv eteropotte tokon, Klist oh vkvsvmkv eteropotten pu fvccvke hakvren Cesvs Klist ofvn vkvsvmcyvtet os; vhakv em-vtotketv etero potten enavpeswv hvmkusis fvcce hakekaret ok.

17 Momis Klist eteropotten pu fvccvke hakvren hopoyeyof, pume mahusat holwvyecvlken es pu hechoyen omat, Klist monkv naorketv em vtotkvt *ome* te? Mohmates.

18 *Hiyomet* omekv, mv hopanvyvten hvtvm tohtarin omat, vhakv-kacvn e hayvyet os.

19 *Hiyomet* omekv; Hesaketvmese ohfvccvn wenakaren, vhakv eteropotten vhakv ohfvccvn cv'let os.

20 Klist vpaken tohweklepkvn cv svrahket os; momis wenakis; mome estomis, vne tokon, momis Klist vc ofvn wenaket os; momen mv hesaketv enavpeswv ofvn mucvn *es* wenakvyat Hesaketvmese E'ppuce, mv vc vnokecet vc vrahkvn e wikvte ohvkvsvmkvn es wenakvyet os.

21 Hesaketvmese en heromkvn ehvperkuecvkot os; *hiyomet* omekv, fvccetv vhakv eteropotten *vlaken* omat, Klist ehvperkvn elvtes.

SETENTVCKE 3.

Aeha Kelesvlke ce hacohakvkat, ce turwv take ehomvn Cesvs Klist opunvyece, cem etenrvwv taken tohweklep kvn svrahkan hecke heren cohoyat, mehenwetvn vpohicatskekaren estimvt ce mvkerrvkvt haks?

2 Heyv tvlkusen cen kerretv taken komis. Vhakv em vtotketv eteropotten, monkat vkvsvmkv vpohickv eteropotten Puyvfekcv cen heckvkvt haks?

3 Momvteken ce hacohakvke te? Puyvfekcv ofvn vlicecatskvtet omen, hiyomat enavpeswv eteropotten temvpoke ce hakvke te?

4 Nanvke en sulke momvteken ehvperkvn es cc 'stemerkvkvt haks? ehvperkv tat mehenwet *on* omat.

5 Puyvfekcvn es ece 'fastet, cem etenrvwv taken eskerkvn vtotkat, vhakv em vtotketv eteropotten, monkat vkvsvmkv vpohickv eteropotten *momecet o haks?*

6 Eplehamet Hesaketvmesen vkvsamat, fvccetv vyoposke hakvte etvpomen.

7 Monkv *heyvn* kerrvkes, vkvsvmkv vcvkvyen fullat, matat Eplehame en hopuetaket omakes.

8 Momen Cokat, vkvsvmkv eteropotten Centilvlke fvccvke omen Hesaketvmeset hayvranen homvn hecet, en-

homvn opunvkv-hervn Eplehamen em erkenakvtes, Ce teropotten Centilvlke omvlkvn ohmerkvke tares, *maket.*

9 Monkv vkvsvmkv vcvkvyen fullat Eplehame vkvsvmkv vcvkvye arvte vpvken ohmerrvket os.

10 Estomomuset vhakv em vtotketv enaket omakat tvhiketv elecvn svpaklet omekv; Vhakv en nakcokv ofvn nanvke hoccat omvlkvn momecet, mv ofvn emomecicekat vtekat ohtvhikvket *omes*, maket coket omekv.

11 Momis Hesaketvmese ehomvn este estomis vhakv eteropotten este-faccv en hueretvn huereko tayat kerket *os*, Fvccakat vkvsvmkv eteropotten hesakvret ok.

12 Momen vhakvt vkvsvmkv enake tokot os, momis, Mv este mvn momecat mv ofvn hesakvres.

13 Klist, epu 'yoposken tvhiketv haket, vhakv en tvhiketv enkvpvken pu nesvtet os, Eton oh vtarkat vtekat ohtvhikvket *os*, *maket* coket omekv:

14 Ohmerkv Eplehame en heckvtet Cesvs Klist eteropotten Centilvlken oh vlvkvren; *momen* pumet vkvsvmkv eteropotten Puyvfekcv em etemfvccetvt pun heckvren.

15 Tecakkvte toyatskat, este omēn opunayis; este em etemfvccetvt *o* estomis, yekcihocen *omat*, este estomet yvmahknecekot, momet *naken* ohvpayekot omes.

16 Momen etemfvccetvt Eplehame momet en honvpse tepakvn en hahoyvtet omes. *Momen*, Cen honvpse taken, sulken opunvyece omēt, makekot, momis hvmkuse omēt, Cen honvpsen, mvt Klist omen, *maket* os.

17 Momen heyvn makvyet os; Etemfvccetv Hesaketvmeset Klist ofv yekcicvte, vhakv, ohrolope cukpe osten pale tutcenen renyupv hakvtet, temfvccetvn elecet, yvmahkueceko tayes.

18 *Hiyomet* omekv, *estet* vhakv eteropottet naken pucasvranet on omat, ohvtvlakat etemfvccetv eteropotte tokot.

os; momis etemfvccetv etehoyvnen Hesaketvmeset Eplehamen *mvn* emvtes.

19 Monkv *mv* vhakvt *estomeckvt* o haks! Vhakv kvcekvtet omecicen ohvpakvtes, mv honvpse etemfvccetv en hahoyvtet vlvkeko emunken, momet etenherkepuecv e'nke ofvn encelvlke etehoyvnen hahoyvtes.

20 Momen etenherkepuecv hvmkuse enake tokot os; momis Hesaketvmeset hvmkuses.

21 Monkv mv vhakvt Hesaketvmese em etemfvccetvn vnrvpet o haks? Mohmates; *Hesaketvmeset* hesaketvn eme taye vhakvn *est'* emakvten omat, mehenwvn fvccetvt *mv* vhakv eteropotten ocvnt omekv.

22 Momis Cokat *este* omvlkvn naorketv elecvn etohkalvtes, mv etemfvccetv Cesvs Klist ohvkvsvmkv etehoyvne *ocan* vkvsvmakat omvlkvn emhoyvren.

23 Momis vkvsvmkvt vlvkeko emunkof, *mv* vhakv elecvn pu svlvfket omvtes, mv vkvsvmkv renyupvn kerke hakvranan pum vkhotket *omvtes.*

24 Monkv vkvsvmkv eteropotten fvcce omēn pu hakvkvren Klist *'sep oh ayvret* mv vhakvt pu mvhayv tates.

25 Momis vkvsvmkv vlake hoyanat ohvtvlaken mvhayv elecvn vpokēkos.

26 Klist Cesvs ohvkvsvmkv eteropotten omvlkatskat Hesaketvmese en hopuetake toyatskekv.

27 *Hiyomet* omekv, estomomusatsken Klist ofvn ce paptiskvkvten omat, Klist vccatskvtes.

28 Cusvlke monkat Klekvlket sekos; svlvfke monkat pucassekat sekos; hunvnwv monkat hoktet sekos; omvlkatskat Klist Cesvs ofvn hvmkusatskekv.

29 Momet Klist enake toyatsken omat, Eplehame en honvpse, momet etemfvccetv vcvkvyen pucasvke taranat toyatskes.

SETENTVCKE 4.

Momen *heyvn* makvyet os; Epucase taranat, hopuewvt ome vtckat, vtotkv estomēn em mvrahkekot os, omvlkv e pucaset o estomis.

2 Momis oketv erke mellvte oreko vtekat mvhayvlke momet evpayvlke elecvn hueret os.

3 Momen matvpomen pūmet, hopuetakuce toyeyof, nanvke yvmv ekvnv es hocackvte elecvn pu svlvfkvket omvtes.

4 Momis oketv esfackof, Hesaketvmeset E'ppuce *mahusan*, hokte aossen es haye, vhakv elecvn heckvten atotvtes;

5 Vhakv elecv vpokvten pvlken nesetvn *Hesaketvmese* e'ppucetake haketv pun heckvren.

6 Momen eppucetake toyatskat omecicen Hesaketvmeset E'ppuce em Puyvfekcv, Apv *Pu*'rke, *maket* huehken, ce feke take ofvn atotvtes.

7 Monkv ohvtvlaken vtotkv tokot, eppuce toyetskes; momet eppucet on omat, Klist eteropotten Hesaketvmese enake epucasvranat toyetskes.

8 Momis Hesaketvmesen kerratskekof, mv em munkv vcvkvyen hesaketvmese tokvkekan em vtotkatskvtes.

9 Momis hiyomat, Hesaketvmesen kerrepatskof, momet Hesaketvmeset ce kerrvkvte mahvkvn, estomaten nanvke ekvnv es hocackvte yckcvkeko, ehvperkakan, hvtvm en svlvfke haketvn ce yacvket, hvtvm ohfulecatske haks?

10 Nettvn, momet hvsen, momet oketvn, momet ohrolope taken vketecatsket os.

11 Ec *ohfvccv* taken cv penkvles, ehvperkvn ece 'rahkv taken vtotketvn es cv hotose witvtes, *komvyat*.

12 Tecakkvte toyatskat, cemet vne omēt omatskvren ce'nkusapvkis, centake omēt omikv; nak 'stomusvten vm vhopanatskekates.

13 Enavpeswv yekcusekat eteropotten enhvteçcskvn opunvkv-hervn cem erkenakvkvyvtet oman kerratskes.

14 Momen nake es cv kerretv cv 'navpeswv ofv ocvten ehvperkuecet, monkat vhepvkatskekates, momis Hesaketvmese em encel, momet Klist Cesvs omēn cv yvpayatskvtes.

15 Monkv ohmerkv *okatskvte* estvmvn oce haks? mome tayvten omat, ce turwv taken es vk osslhcet, vmatskvnt omat a cen kerrvkikv.

16 Monkv mehenwetvn cem onvyvkvyat omecicen ce'nrapv take cv haket o haks?

17 Ec ohfvccv taken vfekcakhvket os, *momis* herekon; a cem vkhottetvn komakes, eme ohfvccvn vfekcakhvkatske taren.

18 Momis *nake* herat ofvn estofis vfekcakhetv heret *os*, vne ece 'pakvkvyof tvlkekon.

19 Vn hopuetakucē, Klist ec ofv taken hahoyeko vtekat, hvtvm *ce* heckuecetvn vcevllvyet omat,

20 Hiyomat ece 'pakvkit, vm opunvkv en haken mvrahkuecetvn komis; ec ohfvccv taken vn kerkekokv.

21 Vhakv elecv svpvkletvn eyace ce sasvkat, vm onvyvkes, vhakvn pohatskeko?

22 Eplehamet eppucetake hokkolen, hvmket hokte svlvfket en heckuecvten, hvmkat hokte pucassekot heckuecvten ocvtes, *maket* coket omekv.

23 Momis svlvfkat heckuecvtet enavpeswv vcvkvyet *omen*, pucassekat heckuecvtet etemfvccetv vcvkvyet *omvtes*.

24 Mv nanvket nake svhopakvt omakes; heyvt etemfvccetv hokkolat omakekv; hvmket ekvnhvlwe Sini avtet svlvfketv ohfvccvn heckuecat, mvt Hekv tes.

25 *Hiyomet* omekv, Hekvt ekvnhvlwe Sini, Elepev ofv *likat* tes, momet Celuslvme mv hiyome ocet, svlvfketv ofv en hopuetaken es likat etvpomet os.

26 Momis Celuslvme hvlwe likat, pucassekot omet, omvlkeyan pu'cket omes.

27 Echusseko, heckuecetskekat, afvckvs; heckuecetskekat, vyvkhvmkusen huehkvs; ehe oce, hopuetake ocat sensulke estvmahen mv entvlkuse hueratet ocet omekv, *maket* coket omekv.

28 Tokvs, tecakkvte toyatskat, pumet Iseke omvte omeyet, setemfvecetv en hopuetake toyēs.

29 Momis momof, mv enavpeswv vcvkvyen heckvtet Puyvfekcv vcvkvye *heckvten* assecvte etvpomen hiyomis momet *os.*

30 Momis Cokat naken maka? Mv svlvfke hokten e'chuswv-hunvnwv tepakvn wolhuecvs, svlvfke hokte e'chuswvt hokte pucassekat e'chuswv vpvken naken epucasvranekok.

31 Monkv, tecakkvyvte toyatskat, mv svlvfke hokte echustake toyēkot, momis pucassekat enake toyēs.

SETENTVCKE 5.

Monkv mv pucasseko hueretv Klist es pu'nrecopvte ofvn yekcen svpaklet, mv svlvfketv en nokwv-ohwakkvn hvtvm cem ohtvkhahkvkats.

2 Hecvkes, vne Pal *toyvyat heyvn* ce kicvkvyet os; Ce svkvmsiskvken omat, Klist naken cen lopihcvkekos.

3 *Hiyomet* omekv, Este svkvmsiskat vtekat hvtvm en kerkuecis, vhakv omvlkvn momecetvn em e vhuericet os.

4 Ece 'pakvkat estimvt vhakv eteropotten ce fvccvke haken omat, Klist ec ohfvccv taken ehvperkv haket os; heromkv enkvpvken a ce tvkpvlatkvkes.

5 Pumet Puyvfekcv eteropotten fvccetv em enhonrkv vkvsvmkv etehoyvne *ocan* mehakeyet omekv.

6 Svkvmsiskvt monkat svkvmsiskv tokat Klist Cesvs

ofvn naken lopicekon, momis vkvsvmkv, vnokeckv eteropotten vtotkat, *lopicet* omekv.

7 Heren pefatkatskvtes; mehenwetvn vpohicatskekaren estit ce mvnvttecvkvt haks?

8 Heyv ohyekcickvt mv ce'nhuehkvkan a *vtet* omekot *os.*

9 Espakkueckv estomusis cvlvpke hvmkat omvlkvn pakkuecet os.

10 Vkerrickv etvn ocvkekares, ce komvkit, Pucase ofvn cem enhonrvkis; momis ce naoricvkat em ohfvcceckvn kvwvpvres, estimvt omet o estomis.

11 Momen vnet *on omat*, tecakkvte toyatskat, svkvmsiskvn erkenakin omat, estomaten asseckvn es cv 'stemerke haks? Momen omat, tohweklepkv elentappetv *hakvte* fekhonnet os.

12 Mv ce naoricakat warhoyate! komis.

13 *Hiyomet* omekv, tecakkvte toyatskat, pucasseko hueretvn ce'nhuehhokvtet os; *heyv* tvlkusen, mv pucasseko hueretvn enavpeswv em etektvnken *hayet* omekot, momis vnokeckv eteropotten ete in vtotkvkes.

14 Vhakv omvlkvt opunvkv hvmkuse ofvn esfvcket omekv, mv, E *vnokecetskat* etvpomen cem vwolicvn vnokecvs, *makat* ofvn.

15 Momis ete'kkatsket ete'n lokatsken omat, vketecvkes, ete sumecicatskekaren.

16 Monkv *heyvn* makvyet os, Puyvfekcv ofvn yvkvpvkes, momof enavpeswv em eyackvn esfvcecatskekares.

17 *Hiyomet* omekv, enavpeswvt Puyvfekcv vnrvpen eyacen, Puyvfekcvt enavpeswv vnrvpen eyacet os; momen heyvt ete'nrvpaket os, momat nanvke komatskat momecatskeko tayes.

18 Momis Puyvfekcvt ce yvpayvken omat, *mv* vhakv elecvn svpaklatskekot omes.

19 Momen enavpeswv vtotketv heckvket omet, *heyvt*

omakes; hoktarkv, empvlse-seko-hoktarkv. hvsvtketv tokat, eemfvyatkv tokat,

20 Nake vhakake emekusvpkv, famvkakv, homeckv, etehvnkv, etemvccvlkv, cvpvkketv, etenrvpueckv, estetekyvmketv, estetekvpvketv,

21 Vleskvpkv, esteleckv, hackv, eshvyvtketv, momet nanvke mv omakat; mv nanvke ohfvccvn *cem* onvyvkvyvte ocat etvpomen hvtvm homvn cem onayvkis, Estimvt nanvke mv omakan momecakat Hesaketvmese em ohmekketvt en heckvkekares.

22 Momis Puyvfekcv em ettet, vnokeckv, afvcketv, herkv, momis-kometv hofunat, yvmvskv, heretv, vkvsvmkv,

23 Eyasketv, momet eemfvyatkvt omes; heyv omakat vhakv vnrapat sekot os.

24 Momen mv Klist enake take tat enavpeswv *em* vnokeckv *em* eyackv vpvken tohweklepkvn svrahakvtet os.

25 Puyvfekcv ofvn wenahokēn omat, monkv Puyvfekcv ofvn yvkvpvkeres.

26 Ete cvpvkhokicekot, ete'm vleskapekot, vrakketv ehvperkan pu yahcats.

SETENTVCKE 6.

Tecakkvte toyatskat, naorketvt esten ohcakken omat, ceme, puyvfekcv vcvkvyen fullatskat, eyasketv vkerrickv ofvn mv oman pvlken evpvyvkes; cemeu es ce kerkekaren e vketecet.

2 Nake honhoyan ete'n kvwvpvkes, momet momēn Klist em vhakvn esfvcecvkes.

3 *Hiyomet* omekv, estet, nake tokot omis, Nake toyis, *komet* vkerricen omat, e emvkerret os.

4 Momis este vtekat em vtotketv mahusan es e kerrekvs, momof este etv ofv tokon, e ofv tvlkusen afvcketvn ocvres.

5 Este vtckat eme mahusat en nakhonnen kvwvpvranet omekv.

6 Opunvkv ofv mvhahoyat, mvt mvhayan nak herakat omvlkv ohfvccvn em onvyekvs.

7 Cem etchosikvkates: Hesaketvmese emvkerhoyekot os; estet naken fokayat mvn vteloyvret ok.

8 *Hiyomet* omekv, estit em enavpeswv ohfvccvn fokayat enavpeswv vcvkvyen hopvnketvn vteloyvres; momis Puyvfekcv ohfvccvn fokayat, Puyvfekcv etchoyvnen hesaketv yuksvsekon vteloyvres.

9 Momen here momeckvn es pu hotohsates; oketv momvre orof vteloyeyvres, pu hotosaket omēkon omat.

10 Monkv, pum etektvnkof, omvlkvn heran em momecvkeres, momet vkvsvmkv en cuko vtehkvlke mahvkvn.

11 Cokv cv'nke es cen hoccicvkvyat en cvpke estomuset omat hecatsket os.

12 Este estohmomuset em enavpeswv ofv heckv here haketvn komakat, mvt, Klist em etohweklepkv vrahkvn assehocekare tvlkusen, ce svkvmsiskvkvren eo ohyekcicaket os.

13 *Hiyomet* omekv, mv svkvmsiskvkvte mahusat vhakvn vfvstvkekos; momis ce svkvmsiskvkvren komakes, ce 'navpeswv take ofvn es ekvsvmvkvret.

14 Momis vn tat naken es ekvsahmvyates, pu Pucase Cesvs Klist em etohweklepkv ofv tokon omat, mv eteropotten vc ohfvccvn ekvnvt etohweklepkvn svrahken, vneu ekvnv ohfvccvn 'svc vrahket os.

15 Svkvmsiskv, monkat svkvmsiskv tokat Klist Cesvs ofvn naken lopicekon, nak hocackvte mucvsc hakat tvlkuset *lopicet* omekv.

16 Momen estomomuse heyv mvhakv vcvkvye yvkvpakat, mvn, momet Hesaketvmese em Eslevl, herkv merkv tepakat oh ocvkekvs.

17 Mucv vtekat estit cv naorihcats. Pucase Cesvs es en kerkv cv 'na vlumhen sarikv.

18 Tecakkvyvte toyatskat, pu Pucase Cesvs Klist en heromkvt cem puyvfekcv taken vpvkekvs.

¶ Pal. Lomen liket, heyvn hoccihcet, Kelesvlken ohtotvtes.

COKV VPASTEL PAL

EFESVLKE OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

Pal, Cesvs Klist em vpastel *toyvyat*, Hesaketvmese komat vcvkvyen, emekusapvlke Efesvs *tvlofv* vpokat, momet Klist Cesvs ofv em enhonrvke tayat oh 'totakis;

2 Heromkv momen herkv Hesaketvmese Pu'rke, momet Pucase Cesvs Klist a vtet ece 'pakvkekvs.

3 Hesaketvmese, momet Cesvs Klist pu Pucase E'rken vrakkuehocekvs, Klist ofvn puyvfekcv merretv vtekat omvlkvn es ep oh merrvtet, hvlwe vpoketv ofvn:

4 Pu hvsvthvke, em mvttvkeko, vnokeckv ofv ehomv fulleyvren, ekvnv hocackeko munken eme ofv pu'nhopoyepvte etvpomen.

5 Em eyackv yvmaskusat vcvkvyen, homvn pu mellvten Cesvs Klist eteropotten en hopuetake hakeyvren:

6 En heromkv en rakketv vkvsvmkvren, mv ofvn Vnokeckate ofvn emvlostet pu hayvtes;

7 Mv ofvn, e catv eteropotten nesketv momet holwvyeckv enkvpvketv oceyet os, en heromkv en sulke vcvkvyen.

8 Mvn sulke mahen pum ocvtes, nakkerretv hoporren kvu omvlkv ofvn;

9 Nake kome ehkat pun kerkuecvtet, mv eme ofv *en* yvmvsvkares komvte vcvkvyen.

10 Afvstetv oketv esfvcfakof, hvlwe ocakat, momot ekvnv ocakat omvlkv Klist ofvn hvmkusen vteloyvres;

11 Eme ofvn *makis*, mv ofv etan punake taranvten heckueceyvtes, homvn pu mellvkvtet omen, momecares komvte vcvkvyen, mvt em eyackv hoporrenkv vcvkvyen nak omvlkvn vtotkat;

12 Pume, enhvteceskv Klist ofv enhonrkv hayeyvtet, en rakke vkvsvmkvren fulleyvren.

13 Mv ofvn centakeu vfekrakkatskvtes, mehenwv em opunvkv, cem vhesaketv opunvkv-hervn pohatskvte renyupvn, temfvccvkvte Puyvfekcv Vcakat vkvsamatskat rohyvpvn es ce kerkuecvkvtes;

14 Mvt -nake punake taranat eskerkvt omes, *Hesaketvmese* enake mahusan pvlken neskvre, momet en rakketv vkvsvmkv oren.

15 Monkv vneu, Pucase Cesvs ofvn vkvsvmkv, momet mekusapvlke omvlkv vnokeckv em ocatskat polvyvte rohyupvn,

16 Vm emekusvpkv ofvn ce hocefvkit, momet 'sece 'rahkv take vkvsvmkvn hayvyat wikvkot os;

17 Pu Pucase Cesvs Klist en Hesaketvmese, rakketv E'rket, hoporrenkv, momet kerkueckv puyvfekcv ce'mvkvren, eme kerretv ofvn.

18 Cem vkerrickv take e turwvt hvyvyaken, cemet en huehketv enhonrkv nake tat, momet en nakockv mekusapvlke ofv en rakketv en sulke tat,

19 Momet vkvsameyat ohfvccv en yekce en rakke estvmahe nake tat kerratskvren, en yekce, rakke em vtotketv vcvkvyen.

20 Mvn emet Klist ofv momecvtes, pvsatkvte enkvpvken a kvwapof, momet hvlhawat ofvn em vkvpervn licet,

21 Ohfvnketv, yekcetv, nekeyickv, pucasetv, momet hocefkv yvmv ekvnv ofv tvlkekon, momis mv vlvkvranat tis ofvn hocefhoyat omvlkv senhvlwen *licet;*

22 Momet nak omvlkv ele elecvn vpohyet, emen mekusvpkv-cukon emet, nak omvlkv ofv ekv *taranen.*

23 Emekusvpkv-cuko e'nat omet, mv omvlkv ofvn omvlkvn fvcficat en sulke tes.

SETENTVCKE 2.

Momet naorketv, holwvyeckv ofvn ce pvsvtkakvte co *wenahuecvket os.*

2 Mv ofvn fullatskvte ocet os, yvmv ekvnv vretv vcvkvyen, hotvle en yekcetv em mekko, puyvfekcv hopuetake vpohicvkekat ofv vtotkat vcvkvyen *fullet.*

3 Mv vpvket pumeu omvlkeyat pu 'navpeswv naken. komat ofvn etefulleyvte ocet os, enavpeswv momet vkerrickv em eyackvn fvcficet, momet pum emunkv vcvkvyen cvpvkketv en hopuetake vpvltake omet omeyvtes.

4 Momis, Hesaketvmese merretv oce nake oce likat em vnokeckv rakke,

5 Naorketv ofvn pu pvsatkvte omof tis, 'sepu 'nokecvte svrahkvt Klist vpvken pu wenahuecvtes; (heromkv es ce hesahokes;)

6 Momet tohkvlken *pu* wenahuehcet, hvlwe *vpoketv* ofv Klist Cesvs ofvn tohkvlke vpoken pu hayvtes;

7 Cesvs Klist eteropotten yvmvskv epohfvccv *ocat* ofvn, en heromkv en sulke estvmahen heckuccvret, oketv yicvranat ofvn.

8 Vkvsvmkv eteropotten, heromkv es ce hesahoket omekv; momen ceme ce teropotte tokos; Hesaketvmese em estemkvt's.

9 Vtotketv eteropotte tokon, estimvt 'sekvsvmekaren.

10 Pumet em vtotketv toyekv, Klist Cesvs ofvn hocackvtet, vtotketv herakat svrahkv, mv Hesaketvmese homv tetakuecvten, mv ofvn fulleyvren.

11 Monkv, enavpeswv ofvn Centilvlket *omatsken*, mv enavpeswv ofvn enke es haye Svkvmsiskvn kihocat, Svkvmsiskv-tokon ce kicaken, fullatskvten vkerricvkes,

12 Momet mv omof, Klist ocvkekot, Eslevlke em etvlwv ohfvccv tvleporvlket, temfvccetv temfvccakvten kerrvkekot, enhonrkvn ocvkekot, Hesaketvmeseu ocvkekot ekvnvn fullatskvten *vkerricvkes.*

13 Momis Klist Cesvs eteropotten, cemet, hopvyen fullatskvte ocan, hiyomat Klist e catv eteropotten vwolicen ce hahoyvket os.

14 Emet pun herkvt omekv; hokkolvn hvmkusen hahyet tohopke setekvpickvn lekafvtes.

15 Em enavpeswv ofvn homeckv, nakvfvstetv melhoyvte em vhakvn sumecihcet, eme ofv hokkolat este hvmke mucvsen hayvret, herkvn hayet,

16 Momet hokkolvn ena hvmke ofvn tohweklepkv eteropotten Hesaketvmese em etenherkepuecvret, mv ofvn homeckvn elehcet,

17 Momet vlahket, centake hopvye fullatskvten, momet vwolicakateu herkvn 'sem erkenvkakvtes.

18 Eme etehoyvnen Puyvfekcv hvmke ofvn hokkoleyat Erken oh vhoyeye tetayat ocet omekv.

19 Monkv hiyomat ohvtvlakat este kerkvkeko, tvleporvlke toyatskekot, momis mekusapvlke vpvke tvlofvlke, Hesaketvmese en cuko-vtehkvlke toyatskes.

20 Momet vpastelvlke, momet owalvlke en likvn oh hakatsket os, Cesvs Klist mahusat kvnvwv-cvtot omen.

21 Mv ofvn cuko omvlkvt heren eteliket, Hesaketvmese en cuko vcake hakat oren ohvtvlaket os.

22 Mv ofvn cemeu etelike hakatsket os, Puyvfekcv eteropotten, Hesaketvmese e hute hakatskvret.

SETENTVCKE 3.

Hɛyv esvrahkvn, Pal, Cesvs Klist em *este* svlvfkuehocat toyvyat, Centilvlke toyatskat svrahkv,

2 Hesaketvmese en heromkv vfvstetv cemetake ohfvccv a'mvten pohatskvten omat,

3 Kerkueckv eteropotten nake ehkat vn kerkuecvtet omen, (opunvkv nvcomuse ofvn hoccicvyvte etvpomet,

4 Mv eteropotten, mvn hecatskof, Klist cn nake ehkat ofv nake kerrvyat kerratskvres.)

5 Puyvfekcv hiyomat vpastelvlke vcacakat, owalvlke osyomat en kerkuecat omen honvpse hoyvnakvte ofvn este en hopuetake en kerkuecekates;

6 Centilvlke vpvkvke pucasvlket ot, ena hvmkuset, momet Klist ōfv opunvkv-herv etehoyvnen em etemfvccetv tohkvlket en heckvkvren.

7 Hesaketvmese en heromkv em estemkv en yekcetv em vtotketv eteropotten a'mvte vcvkvyen *opunvkv-herv* vfastv es cv hakvtes.

8 Vnen, mekusapvlke lopuckus mahat 'scn cotkusat toyvyat, heyv heromkv a'met os, Centilvlke'vpvken Klist en nake-ockv enrvmrvkeko tayat erkenvkaren;

9 Momet nake ehkat em etohkvlketvn, mv ekvnv vliceckv vteken Hesaketvmese, mv Klist etehoyvnen nake omvlkv hayvte ofvn ehkvten *este* omvlkvn hecvkuecaren.

10 Hiyomat, mekusvpkv-cuko· eteropotten, Hesaketvmese hoporrenkv mvrahrvkv sulke estvmahen ocat, ohmekketv momet ohfvnketv hvlhawat ofv ocakat en kervke taren,

11 Meyuksv-seko komvte, pu Pucase Cesvs Klist ofvn komvte, vcvkvyen.

12 Eme ohvkvsvmkv eteropotten fekhvmketv momet enhonrkv ofvn oh vpeyeve tetayat oceyet os.

13 Monkv vm estemerketv 'sece 'rahkv take vn heckat

svrahkvn ce hotòsvkekaren komis; mv *estemerketv* cem vrakketv taket omakes.

14 Heyv esvrahkvn pu Pucase Cesvs Klist E'rke ehomvn cv torkowvn pekohlicis;

15 Cuko-hvmecvlke omvlkvn, hvlwe, ekvnv ofvu mvn es hocefkvket os;

16 En rakketv en sulsuke vcvkvyen em Puyvfekcv eteropotten, cem ofv-este ohfvecv yekcetv es ce yekcvke hakvren ce'mvkvren *emekusapis.*

17 Vkvsvmkv eteropotten Klist ce feke take ofvn likvren, momat vnokeckvn likvn oh hayet, mv ofvn vvlonkvn hayet,

18 Mekusapvlke omvlkv vpvket en tvphe, en cvpke, en sufke, en hvlwe kerratske tayvren,

19 Momet Klist em vnokeckv kerresko tayat kerret, Hesaketvmese em fvcketv omvlkvn es ce fvcfvke taren.

20 Hiyomat vpoheyat, momet vkerriceyat omvlkvn 'sen hoyvne estvmahen momece tayat, yekcetv ep ofvn vtotkat vcvkvyen,

21 Mvn, mekusvpkv-cuko ofvu Cesvs Klist eteropotten, oketv omvlkv etehoyvnen, estofis meyuksv-sckon rakketvt em ocekvs. Emen.

SETENTVCKE 4.

Monkv vne, Pucase em *este* svlvfkuehocat toyvyat, enhuehketv Pucase es ce'nhuehkvkvtet oren fullatskvren cc'nkusapvkis.

2 Ekvncvpueckv omvlkv, eyasketv momet momiskometv ocet, cem etenrvwv take vnokeckv ofvn e en hvlatet,

3 Puyvfekcv hvmkusetv vcvyecetv vcevllvket, herkv semetelvckv ofvn.

4 Ena hvmken, puyvfekcvu hvmket os; ce'nhuehkvkvte enhonrkv hvmkuse ofv ce'nhuehkvte etvpomen.

5 Pucase hvmken, vkvsvmkv hvmken, paptiskv hvmken.

6 Omvlkv E'rke, momet Hesaketvmese hvmket, omvlkv 'sen hvlwe, omvlkv eteropotte, momet omvlkatskat ofvt's.

7 Momis epu'rahrvkvn, Klist em estemkv svhopakv vcvkvyen, heromkvn pu'mvtet os.

8 Monkv, Hvlwen vkvwapkof, svlvfketvn svlvfkuehcet, emkv est' emvtes, maket os.

9 Tokvs, vkvwapkat naket o haks? homvn ekvnv sufsoke mahan vk hvtvpkvte tokon omat?

10 Hvtapkvtet, mv nake omvlkvn fvcficvret, hvlhawat omvlkv 'sen hvlwe vkvwvpkvtet, mvt omes.

11 Momet emakvte vpastelvlke sasen, owalvlke sasen, punvkv-herv es fullvlke sasen, *erkenvkvlke* mekusvpkvcuko vhecicvlke momet mvhayvlke sases.

12 Mekusapvlke mvherickv svrahkvn, ohvfvstetv vtotketv, momet Klist em ena here tohtvretv svrahkvn;

13 Momet emunken omvlkeyat vkvsvmkv, momet Hesaketvmese E'ppuce kerretv hvmkusetv este hunvnwv etemvpoken, momet Klist em fvcketv rakketv svhopakvn roriceyvres.

14 Svnvcomvn hopuetake fvllehole, momet mvhayetv en hotvle vtekan es pu fulhoyen, momet este emvkerretv, momet en cvfeknetv sehosickv, esenkvnhetv es pu 'mehakakat eteropotten pu fulhoyekaren.

15 Momis vnokeckv ofvn mehenwvn opunahoyet, nake omvlkv ofvn, eme esceyet mahvkeres, Klist, mvt ekvt ok.

16 Mv aenkvpvken ena hvmkvt etetayusen etelvcvket omet, momet teweteknuset omet, mv eteropotten etetekkekv vtekat emvnicet omes, vrahkv vtekat vhopake vtotkat vcvkvyen, mvt ena ohvtvlayet vnokeckv ofv e etohtvretv svrahkvn.

17 Monkv heyvn makit kerkuecis, Pucase ofvn, Centilvlke vpvltake em vkerrickv ehvperkv ofvn fullakat omet mucv vtekat fullatskekaren ;

18 En hoporrenkvn ohyomucecicet, Hesaketvmese vhesaketv en lvpvtket omakes, nakkerreko vtehtekat eteropotten, e feke take em wvnhet omecicen :

19 Feke-nokkat kerreko hahket, holwvyeckvn e em e wikaket os, vnoksetv ofvn nake hvsvtkekat omvlkv vfvstvkvret.

20 Momis momēn Klist kerratskvtet omekos.

21 Cesvs pohatskvten, emet ce mvhayvkvten omat, Cesvs ofv mehenwv ocat vcvkvyen.

22 Fullatskvte ocat ohfvccvn este vculat, eyackv ehosicat vcvkvyen hopvnkat, etvn ocvkes,

23 Momet mucvsvks cem puyvfekcv ēm vkerrickv ofvn,

24 Momet este mucvsat vccvks, mv Hesaketvmese vcvkvyen fvccetv momet hvsvtketv mehenwat ofvn hocackat.

25 Monkv lvksetvn etvn ocet; omvlkatskat, cem vwolicvn mehenwvn tempunahoyvkes, etelvcvket omēkv.

26 Ce cvpvkhokis, naorikatskvs ; ce cvpvkhoke emunken hvse vklvtikats.

27 Momet Puyvfekcv Holwakat em etektvnehcatskvs.

28 Estimvt horkopvte hvtvm horkohpāts : momis vtotketv min nake heran e'nken es vtotkekvs, este nake enkusapkat eme tetayat ocvret.

29 Opunvkv hvsvtkekat hvmkusis ce cukwvn osiyats; momis mv herat, tohtvrkv emvnickv svrahkv, pohakat heromkv emvret.

30 Momet Hesaketvmese em Puyvfekcv Vcakat, neskv nettv oren es ce kerkuecat, elesecihcatskvs.

31 Home-opunvky, homeckv, cvpvkketv, estoke-mahetv, momen vtvkleckv ce'nkvpakvkekvs, momen holwvyeckv omvlkvt.

32 Momet ete'n heromvket, *ce* feke lowvcloket, ete'm merrvket omvkes, Klist svrahkv Hesaketvmeset cem merrvkvte etvpomen.

SETENTVCKE 5.

Monkv, hopuetake vnokeckvlke omaket, Hesaketvmese vcvkfullvlket omvkes.

2 Momet vnokeckv ofvn fullvkes, Klist epu 'noke cvte etvpomen, momet e pum e wikvtes, Hesaketvmese emhoyvre, momet nake chomv elehocvre fvmecusat svrahkvn.

3 Momis, mekusapvlke momvkvranat, hoktarkv, nake hvsvtkekat omvlkvn, vleskvpkv tis,

4 Vretv svholwvke tis, opunvkv hacohake tis, *este'n* lopiceko tayat, hvmkis ce tenrvwv take hocefikats, momis vkvsvmkv emetv min *momecvks.*

5 Heyvn kerratsket omekv, hoktarv hvmkis, momen este hvsvtkekat, momen nake vleskapv, nake-vhake mekusapvt omat, Klist momet Hesaketvmese etvlwv ofvn nake epucasvranat ocekot os.

6 Estimvt opunvkv chvperkvke es ce mvkeriyvkats, heyv nanvke omecicen Hesaketvmese en cvpvkket hopuetake vpohicvkekat oh vlaket omekv.

7 Monkv emetake vpvket naken cen hecikvkats.

8 Yomucke toyatske ocvtet omekv, momis hiyomat Pucase ofvn hvyayvke toyatskes; hvyayvke hopuetake etvpomet fullvkes.

9 (Puyvfekcv emette herketv, momet fvccetv, mehenw esyomat omvlkv ofvt omekv;)

10 Nake Hesaketvmese afvcecice tayat eskerratsket *fullvkes.*

11 Momet yomucke em vtotketv ettvkekat ofvn naken temohcatskvs, momis vnrvpvkes.

12 Nake ehken momecakat opunvyccetv tis vlesketv. vpvket omekv.

13 Momis nake vsehvkat omvlkvn hvyayvke eteropotten heckvket os; naken hecken hayat vtekat hvyayvket omekv.

14 Monkv, Nocetskat, vhonehcet, pvsvtkvten a en kvwvpkvs, momen Klist hvyayvken ce'mvres, maket os.

15 Monkv vketecvkes, vhericet fullatskvret, hoporrenvkekat omekot, momis hoporrenakat omet;

16 Oketvn nesaket, nettvt holwahoket omekv.

17 Monkv nakkerrvkekot ohmatskvs, momis Hesaketvmese naken komat kerrvket *omvkes.*

18 Momet pvrko-opuswv es hacahkatskvs, mv otv yvmahkueckv ocat, momis Puyvfekcvt es ce fvcfvkekvs;

19 Yvhiketv, vkvsvmkv-yvhiketv, momet puyvfekcv ohfvccv yvhiketvn 'se em punahoyet, yvhikaket, ce feke ofvn Hesaketvmesen vkvsvmaket,

20 Nanvke omvlkv svrahkvn vkvsvmkvn emake emunkvt, pu Pucase Cesvs Klist e hocefkv ofvn Hesaketvmesen momet Erken vkvsvmaket;

21 Hesaketvmese em penkvlkv ofvn ete'm vpohicvket omvkes.

22 Ehitake, ce'hetaken em vpohicvks, Pucase *Cesvs* ohfvccvt o omen.

23 Ehet ehiwv e'kvt omekv, Klist mekusvpkv-cuko e'kvt omat etvpomen; momet emet ena Hesayecvt omes.

24 Monkv mekusvpkv-cuko Klist em vpohicat etvpomen ehitake ehetaken nak omvlkv ofvn *em vpohicvkekvs.*

25 Ehetake, ce'hitaken vnokecvkes, Klist mekusvpkv-cukon vnokecet, e em e wikvte etvpomen;

26 Opunvkv eteropotten uewv es okkosetvn es hvsvtecet, vcaken hayvret,

27 Emekusvpkv-cuko vrakkuehocvre tetayen, svholwvke

cutkusis, momet yucke hvmkusis, momet mv omakat hvmkusis ocekon e em c heckuecvret, momet svholwvkekot, vcake taren.

28 Ehetake eme ena vnokecakat etvpomen e'hitaken vnokecvkvranet os. Estimvt e'hiwvn vnokecat c vnokecet os.

29 Estimvt estofvn em enavpeswv en homecvtė sekot omekv, momis vfastet vcayecet os, Pucase mekusvpkvcuko *em momecat* etvpomen.

30 *Pucase* ena, enavpeswv, momet e funen etelvcvket omekv.

31 Heyv esvrahkvn estet e'rken, e'cken wikvres, momet e'hiwvn etelvcvres, momen mv hokkolat enavpeswv hvmkusvres.

32 Heyvt nake ehke rakket omes; momis Klist mekusvpkv cuko tepakan opunvyecit okis.

33 Mome estomis omvlkatskat vrahrvkvn e vnokecat etvpomen e'hiwvn vnokecekvs; momen ehiwvt e'hen vrakkuecekvs.

SETENTVCKE 6.

Hopuetake, ce'ckvlken em vpohicvks, Pucase ofvn, heyvt fvccvt omekv.

2 C'erken hvtvm ce'cken vrakkuecvs, mvt vhakv temfvccetv ocat enhvteceskv tes;

3 Cen hervren, momet hofunen ekvnvn oh vretskvret.

4 Momen erkvlke toyatskat, cen hopuetaken cvpvkhokihcatskvs, momis Pucase ofvn mahccet, em fvyatet, vfvstvkes.

5 Vtotkvlkē, enavpeswv vcvkvye ce pucasvken em vpohicvks, penkvlkv fekeketvu vpvken, ce feke em mehenwetv ofvn, Klist ohfvccvt o omēn;

6 Renakv vtotketv tokon, este afvcecicvlke omekot,

momis Klist em vtotkvlke omet, efeke vtet Hesaketvmese nake komat momecvket,

7 Este tokon, Pucase ohfvccvt o omen, vkerrickv heren 'sem vtotket.

8 *Heyvn* kerret, este estomet nake here estomis momecen omat, Pucase vtet matan en heckvres, pucase oce tis, pucasseko tis.

9 Momen pucasvlkē, matan em momecvks, opunvkv es penkvleckvn e en hvlatet, momet *heyvn* kerret, cemeu ce Pucase take hvlwen likes, momet este etemetueckv en sekot os.

10 Espoken, tecvkkvyvte, Pucase ofvn ce yekcvkekvs, momet en yekcetv en yekce ofvn.

11 Setepckv Hesaketvmese *est'emat* omvlkvn vchoyvks, Puyvfekcv Holwakat em mvkerretv vnrvpen svpaklatske tayvret.

12 Catv, enavpeswv tepakan ete'n cevlhoyet omēkokv, momis ohfvnkvlke vnrvpet, yekcetv ocakat vnrvpet, yvmv ekvnv en yomucke evpvyvlken vnrvpet, holwvyeckv puyvfekcvlke hvlhawan fullat vnrvpet, *en cevlhoyet os.*

13 Monkv setepokv Hesaketvmese *est'emat* omvlkvn cvwepvks, nettv holwvhokat omof *nake estomis* vnrapatske tayvret, momet nak omvlkvn momecatskof, svpaklatske tayvres.

14 Monkv svpvklvkes, ce tetackvn mehenwvn es wvnawicet, fvccetv hokpe-svrvnakvn vlumhicet,

15 Momet opvnvkv-herv herkv emetetaketvn ce'letaken vtehvket;

16 Omvlkv emuntalat, vkvsvmkv sevrvnvkvn es fullet, holwvyecv em fvske fenkakat omvlkvn es vslecatske tayvres.

17 Momet vhesaketv sekvpvtokvn cvwvkes, momen

Puyvfekcv em cslafkv-cvpkon. Hesaketvmese em opunvkvt mvt omat.

18 Estofis Puyvfekcv ofvn enkusvpkv omvlkvn, momet mekusvpkvn es emekusvpaket, momet mv ohfvccvn momis-kometv omvlkvn, momet emekusapvlke omvlkvn em emekusapet es vketecaket,

19 Momet vm *emekusvpatsket* opunvkvn v'mhoyvren, fekhvmket opunvkv-herv en nake-ehkat kerkuecetvn cv cukwvn hvwecaren;

20 Mv esvrahkvn este-en-wiketv svlvfkuehocat toyvyat, mv ofvn fekhvmkit, opunvyare tetayat oren opunvyaren.

21 Momis vn nakvfvstetvn, momet estomen arvyat kerratskvre svrahkv, Tekekvs, tecakkvte vnokecke, momet Pucase ofv vtotkv enhonrvke tetayat, nak omvlkvn cen kerkuecvkvres.

22 Mata svrahkvn mvn ec oh 'totvkvyvtes, estomen fulleyat kerratskvren, momen ce feke taken emahlvpvtvkvren.

23 Tecvkkakvte herkvt em ocvkekvs, momet vkvsvmkv vpvke vnokeckvt Erke Hesaketvmese, momet Pucase Cesvs Klist aenkvpvket.

24 *Vnokeckv* vhopvnkeko tetayat pu Pucase Cesvs Klist 'svnokecakat omvlkvn heromkvt vpvkvkekvs. Emen.

1 Pal Heyv cokv Lome ofvn coyvtes, momet Efesvlken Tekekvs 'soh 'totvtes.

COKV VPASTEL PAL

FELEPVLKE OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

Cesvs Klist em vtotkvlke, Pal Temore tepakat Klist Cesvs ofv mekusapvlke Felepi *tvlofv* vpokat omvlkvn, momet mekusvpkvcuko vhecicvlke tekvnvlke esyoman oh*totaket os.*

2 Heromkv momet herkv Hesaketvmese Pu'rke, momet Cesvs Klist akvpvket cem ocvkekvs.

3 Estofv estomis ece 'kerricvkvyof vn Hesaketvmesen vkvsamis,

4 Estofis omvlkatskat cem emekusapvkvyat vtekat vc afvcket vpohkvn hayit,

5 Opunvkv-herv ofv etohkvlketv nettv enhvtecekv vteke hiyome oren ocatskat vrahkvn *vc afvcket omekv.*

6 Heyv mahusan komvyc heret omit, mv vtotketv heren ec ofv take vlicecvtet Cesvs Klist en nettv eroren momecvres;

7 Momvre heren omvlkatskat heyv ec ohfvcev take vkerricvyc tayat etvpomen, cv feke ofvn ce 'tehvkikv; *hiyomet* omekv, vm eswvnakv, momet opunvkv-herv vpvyeckv yekcickv tepakat ofvn vc vpakatsken heromkv etencawvlke toyēs.

8 Cesvs Klist envcofv ofvn estomēn ce yacvkvyat, Hesaketvmesct a vn kerrvt omekv.

9 Momen cem vnokeckv taket nakkerretv momet hoporrenkv omvlkv ofvn ohvtvlake mahvren;

10 Momet nak' hervke mahan fvccecet, mehenwuset, momet cem mvttvkeko emunket,

11 Fvccetv em ette Cesvs Klist eteropotte oce, *momet* Hesaketvmese vrakketv vkvsvmkv tepakan omecicakat es ce fvcfaket emunken, Klist en nettvt vlvkvren, heyvn mekusapis.

12 Momis, tecakkvte toyatskat, heyvn kerratskvren komis, mv nake vm *momakat* opunvkv-herv ohvtvlaket ayvre min momakvtes:

13 Momat vn svlvfketv Klist ofv ocat *mekko en* cukoherv ofv hvmkvn, momet etv estvmv estomis heren kerhoyet os;

14 Momen Pucase ofv tecakkvte sulket vn svlvfketvt omecicen, enhonrvke hahket, penkvlkv occkot, Hesaketvmese em opunvkvn punvyetv fekhvmketv em ohvtvlvkvket os.

15 Mehenwvn vleskvpkvt momet etenrvpkvt omecicen Klist *es erkenakat* sasen; momis vpvlwvt kometv herat omecicen erkenvkakes:

16 Hvmket, mehenwetv ofv tokon, etenrvpkvt omecicen, vn svlvfketvn estemerkvn ohvpvyetvn komet, Klist es erkenvkaket os:

17 Momis hvmkat, vnokeckvt omecicen, opunvkv-herv vpvyeckv vrahkvn cv huerihocet omen kerret, *erkenvkakes.*

18 Monkv estome te? Estomet o estomis, mvkerretvt monkat mehenwetvt omecicet o estomis, Klist es erkenvkhoyet os, momen mv ofvn vc afvckes, momes, momet vc afvcke tares.

19 *Hiyomet* omekv, cem mekusvpkv take, momet Cesvs Klist em Puyvfekcv vm vnicat eteropotten heyvt vm vhesaketv ohfvccvn vnicvranat kerris;

20 Nenehecky yekcan, momet enhonrkv *ocvyat* vcvkvyen,

nake hvmkusis ohfvccvn vc vlsekon, momis estofis *ocvte* etvpomen hiyomat fekhvmketv omvlkv ofvn, hesaketv etehoyvnen, monkat elkv etehoyvnen, Klist cv'na ofvn vrakkuehocvren *komit enhonris.*

21 Vc vrahkvt *on omat*, hesaketvt Klist *tot omen*, eletvt eohvtvlvyetvt omekv.

22 Momis enavpeswv ofvn cv wenaken omat, heyvt vm vtotketv em ettet *os*, momen naken enhopoyvranvyat kerrvkos.

23 *Hiyomet* omekv, *nake* hokkole em etenrvwvn vc ohyekcihocet on, *yvmvn* enkvpaket, Klist vpvketvn komis; mvt semvmome estvmahet omen:

24 Mome estomis, ece 'rahkv taken, enavpeswv ofvn fekhonnvyat nake momvre here mahat *os.*

25 Momen heyv enhonrkvn ocvyat, omvlkatskat, cem vnickv take, momet vkvsvmkv afvcketv svrahkvn, ece 'pakvkit likit, fekhonnvranvyat kerris;

26 *Momat* hvtvm cem vlakvkvyat omecicen, cem afvcketv take vc vrahkv ocat, Klist Cesvs ofvn ohvtvlvkvren.

27 Klist em opunvkv-herv vcvkvyen fullatske tvlkusekvs, momat vlakit ce hecvkin omat, monkat vlvkvkis, nake ec ohfvccv take ocakat, estomen puyvfekcv hvmkuse ofvn, momet vkerrickv hvmkuse ofvn svpaklet, opunvkv-herv vkvsvmkv ohfvccvn tohkvlket vcevllatskan pohares;

28 Momet ce'nrapvlket omecicen nake estomis ohfvccvn empenkvlatskekan *pohares;* mvt en sumketv take ohfvccv eskerkvt omen, momis ec ohfvccv taken vhesaketv *eskerkvt os*, momet Hesaketvmesen avtet *os.*

29 *Hiyomet* omekv, mv etepokv vc ofvn hecatskvten, momet hiyomat vc ofvt *on* pohatskat mahusan ocet,

30 Klist vrahkvn ohvkvsvmvranatskat tvlkekon, momis mv vrahkvn *ce* 'stemerkvkvren ce'mhoyvket os.

SETENTVCKE 2.

Monkv Klist ofvn mahlvpvtketv estomet, monkat vnokeckv em afvcketv, monkat Puyvfekev vpvketv, monkat envcofv yvmasketv, momet merkv *ocaken* omat,

2. Vkerrickv mv omakan, momet mata vnokeckvn ocet, vkerrickv hvmkusen, momet kometv hvmkusen *ocet*, vm afvcketvn fveecvkes.

3 Etenrvpkv, monkat chvperkv ekvsvmkv eteropotten naken momehohcats, momis eyasketv ofvn este estomis, vpvltaket es vn hervket os, komet, vkerricekvs.

4 Este vtekat, enanvke tokon, momis este eti enanvken mvu ohvkerricekvs.

5 Heyv vkerrickvt, mv Klist Cesvs ofvn oovtet, ece pikvkekvs.

6 Mvt, Hesaketvmese vhake tat, Hesaketvmese etvpometv nake vpenkvleckvt's, komekates:

7 Momis, hocefkv pohkekon e en hayet, vtotkv en heckvn voiyet, este omē hakvtes:

8 Momen este en heckvn ocen eshechoyof, e kvnevpuehcet, elkv, tohweklepkv elkv tis oren, apohice hakvtes.

9 *Momen* monkv Hesaketvmeset tayen hvlwehcet, hocefkv hocefkv *etv* vtekat senhvlwen e'mvtet os;

10 Momat Cesvs e hocefkvt *pohkof*, hvlwe fullat, momet yvmv ekvnv fullat, momet ekvnv elecv fullat e torkowv vtekat pvkorvres;

11 Momet etulaswv vtekat, Erke Hesaketvmese vrakkueckvn, Cesvs Klist Pucase *tes*, *maket* kerkuecvres.

12 Monkv, vm vnokeckatskat, ece 'pakvkvyof vm apohicatskvte tvlkekon, momis hiyomat ece 'pakvkvkat min senhoyvne estvmahen *vm apohicatske* omēn, penkvlkv momet fekeketv vpvken cem vhesaketv mahusan esfvcken vtotkvkes;

13 Mv ec ofv taken, *en* heromkv vrahkvn, momecetv momet kometv tepake vtotkat Hesaketvmeset omekv.

14 Ecakv momet punvkv setenrvpkv sekon nanvke omvlkvn momecvkes:

15 Momat cem mvttvkeko momet fvccvket, Hesaketvmese e'ppucetake, Cem mvttvkes, ce kihoceko tetayat etvlwv ekvyekce momet yenahat, mv vpvkaken ekvnv ofv hvyayvke omvket hvyayvhokatskat em etenrvwvn omatskvren;

16 *Momet* hesaketv opunvkvn kerkuecet *omvkes;* momat ehvperkvn letkit, monkat ehvperkvn vtotkit omvkate vrahkvn Klist en nettv ofvn vc afvcke taren.

17 Momen cem vkvsvmkv take em vtotketv momet enake *Hesaketvmese* emetv onvpvn *Hesaketvmese ohfvccvn* cv'lehocen omat, vc afvckes, momet omvlkatskat ece 'pakvkit afvckvyet os.

18 Momen mata vrahkvn *ece* 'fackvket, vc vpvkaket afackatsket os.

19 Momis cen sehoketv taken kerrit, heren vm mahlvpvtkvren, lvpken Temorevs cem vtotvkares, *komit*, Pucase Cesvs ofvn enhonrkvn ocis.

20 Vkerrickv em vkerrickv oman ocet, cen sehoketv taken faccusen moskomvren ocvkokv.

21 Omvlkvt Cesvs Klist enanvke tokon, eme mahusat enanvken hopoyakekv.

22 Momis eskerhoyvten, estomēn eppuce erke vpake omēn vc vpaket opunvkv-herv ofv vtotkvten kerratskes.

23 Monkv lvpken, vm estomvranat kerrvyof vpakusen, mvn vtotares, *komit*, enhonrkvn ocis.

24 Momis lvpken vne mahusat vlvkares, *komit*, Pucase ofvn cv'nhonres.

25 Mome estomis Epafiotitvs tecakkvyvte, vtotkv *vm* etohkvlketv *hvmkat*, momet suletawv vm etohkvlketv,

momet mv vm eyackvn vfastvten, momis cem opunvkvsarvn cem vtotvranvkvyat tvlkuset os, komvyvnks.

26 Ce *hecetv* take eyace heret, en honne mahemvts, enokkvten pohatskvtet ok'.

27 Momen mehenwvn enokkemvts, elvranuset, momis Hesaketvmeset em merremvts; momen eme tvlkekon, momis vneu vm *merremvts*, feknokketv feknokketvn ohvpvken ocvkaren.

28 Monkv vcayece herit vtotimvts, hvtvm hecatskof, ece 'fackvke taren, momen feknokketvt vn yupvklvtkvren.

29 Monkv Pucase ofvn afvckvke heret evpvyvkes, momet *este* mv omakan vrakkuecvkes:

30 *Hiyomet* omekv, vm vnickv ohfvccvn esfvcken vtotkatskekaten esfvcecetvn komet, Klist em vtotketv vrahkvn, en hesaketvn vcayeccekot, elkvn vwolicusemvts.

SETENTVCKE 3.

Espoken, tecakkvyvte toyatskat, Pucase ofvn afvckvkes. Nanvke matan *hvtvm* cen hoccicvkvyat, mehenwvn vn yekcekos, momet cen hervket *os*.

2 Efvn em e vketecvkes; holwvyeckv vtotkvlke em e vketecvkes; kvnsiskv vcvkvpeyvlken em e vketecvkes.

3 Pumet ena-vpeswvn enhonrēkot, *mv* puyvfekcv ofvn Hesaketvmesen vrakkuecet, momet Klist Cesvs ofvn afvcket, svkvmsiskv toyēkv.

4 Mome estomis vnet enavpeswv ofv tis enhonrkvn ocvye tetayes. Enavpeswv ofvn enhonrkvn ocvye tetayes, este etimvt komen omat, vnet semuntvlen *komvyēs*.

5 Nettv escenvpakan svkvmsishoyet, Eslevl en cukohvmecvlket, Pencemen em aliketv *aossvyvtet*, Hepluvlke mahhet; vhakv ohfvccvn, Falvsevlket;

6 Vketeckv ohfvccvn, mekusvpkv-cukon assecit; mv

fvccetv vhakv eteropotte ocat ohfvccvn *vm* mvttekot *omvyvtes.*

7 Momis mv nake vn lopicake tayvte, Nake *vn* lopickv tokos, Klist vrahkvn komvyvtes.

8 Momen mehenwvn mv nakkerretv Klist Cesvs cv Pucase ofv ocat en heretv vrahkvn nak omvlkvt ehvperkv*t's*, komvyet os; mv *Cesvs* vrahkvn nanvke omvlkv *vn* sumkvten kvwapit, nake vpvlvthoyvte omēn vkerricis, Klist epoyaret,

9 Momet, vm fvccetv mv vhakv vcvkvye ocat tokon, momis mv Klist vkvsvmkv eteropotte, mv fvccetv Hesaketvmesen avte vkvsvmkv eteropotte ocan ocin es cv hechoyvren:

10 Momet Klist *kerrit*, momet a en kvwvpketv en yekcen, momet vpakit em estemerketvn kerraren, elvte omēn vc omehocen:

11 Estome estomis elkv a en kvwvpketvn epoyvye tayen omat.

12 Entis eenakuecvye, momet entis temvpoke cv hahoyvte omekon; momis vcvkvyvye emunkvts, mv nake vrahkv Klist Cesvs cv 'svten esaren.

13 Tecakkvte toyatskat, Ehsis, e komvkot os: momis *heyv* hvmkusan *momecis;* nake *cv'ra* topvrv ocakan ehosit, momet nake cv homv ocakan oretvn vcevllit,

14 Satkv vfvccvn ohyekcet ayemahis, Klist Cesvs ofvn Hesaketvmese huchketv ohfvnketv eskerkv vrahkvn.

15 Monkv pumet, estomomuse temvpokvkeye tat hiyomēn vkerricvkeres, momen nake etv ohfvccvn mvrahken vkerricatsken omat, heyv tisem Hesaketvmeset cen kerkuecvkvres.

16 Mome estomis, mv nake entis eenakueceyvte ohfvccvn vhakv hvmkusen 'se em fvyvtvkeres, nake hvmkusen vkerricvkeres.

17 Tecakkvtę toyatskat, etohkvlket vc vcvkfullvlket omvkes, momet pume svhopakvn ocatskat omvke fullan heren hecvkes.

18 (*Hiyomet* omekv, sulket, mv ohfvccvn tewolen cem onayvkvyvtet, momet hiyomat cv turopuswv tis pvlatken, ce kicvkis, Klist em etohweklepkv vnrapvlket *omakes.*

19 Mv em cyuksv taket hopvnketvt omen, en hesaketvmeset e nvrke take *tes ;* mv em ekvsvmkvt em vlesketv ocen, yvmv ekvnv enanvken oh vkerricaket os.)

20 *Hiyomet* omekv, pum etohkvlketvt hvlwe ofvt on, momet mata vten Hesayecv Cesvs Klist Pucasen en neneheceyet os.

21 Mvt pu'na kvncapan em ena vrakkat ome hakvren mvrahkuecvres, vtotketv mv eteropotte nanvke omvlkv eme mahusat elecvn svpvklece tayat vcvkvyen.

SETENTVCKE 4.

Monkv tecakkvyvte *vm* vnokecke, momet vm eyackv, vm afvcketv momet *vn* kvpotokv vcake toyatskat, momēn Pucase ofvn yekcen svpvklvkes, *vm* vnokeckatskat.

2 Yuotevn enkusapis, momet Senteken enkusapis, Pucase ofvn vkerrickv hvmkusen ocvkvren.

3 Momet cemeu, vtotkv vm vpvketv mehenwe toyetskat, *ce* kusapis, mv hoktvke vc vpake opunvkv-herv ofv vtotkakvten, momet Klementen, momet vtotkvlke vm etohkvlketv vpvltaken, mv e hocefhokv hesaketv en nakcokv ofv *ocakan*, emvnicvkes.

4 Pucase ofvn estofis afvckvkes ; *momen* hvtvm makis, Afvckvkes.

5 Cen yvmvsketvn omvlkvt kerrvkekvs ; Pucaset vwolices.

6 Naken 'se naorihcatskvs ; momis nak omvlkv ofvn,

mekusvpkv, momet vpohkv, momet vkvsvmkv emetvt vpvkaken, cem vpohkv taken Hesaketvmeset kerrekvs.

7 Momen Hesaketvmese en herkvt, mv hoporrenkv omvlkv ohfvnkat, ce feke take, momet *cem* vkerrickv *taken* Klist Cesvs eteropotten vcvyecvkvres.

8 Espoken, tecakkvte toyatskat, nanvke mehenwvke vtekat, nake fvccvke vtekat, nake herake vtekat, nake hvsvthakuse vtekat, nake vnokeckakat vtekat, nake vkvsvmvke taye vtekat, nak herat hvmkusis *ocen* omat, momet nake vkvsvmvke taye hvmkusis *ocen* omat, heyv nanvken oh vkerricvkes.

9 Mv nanvke vc ofv kerret, cenakuecet, pohet momet hecatskvten, *mvn* momecvkes; momen herkv en Hesaketvmeset ece 'pakvkvres.

10 Momis hiyomat espokan cem vkerrickv take vc ohfvccv ocat oh mucvsehocat vrahkvn Pucase ofvn tayen vc afvckvnks: mv ofvn vkerricatskvtet os, momis cem etektvnkvkekates.

11 Nake kusvpkat opunvyecvyat tokon, estomēn arvyis, mv ofv vm mahlvpvtke taren kerrvyvtet ok'.

12 Cv kvncvpuehocan *kerrit*, vm ohvtvlakan kerris; estvmv estomis, momet nanvke omvlkv ofvn cv fvcecat, momet cv 'lawat, vm ohvtvlakan momen kusvpketv kvwvpetvn v'mvhahoyet os.

13 Klist mv cv yekcicat eteropotten nanvke omvlkvn momecvye tayes.

14 Mome estomis, vm estemerketv ofvn vc vpake kvwapatskvte estonkon momecet omatskvtes.

15 Momen, Felepvlke toyatskat, *heyvn* kerrvkes, opunvkv-herv vlicecen, Masetonevn enkvpakvyof, mekusvpkvcuko *etv* hvmkusis emetv esetv tepakat ohfvccvn cv tempunayekon, ceme take tvlkuset cv *tempunayatskvtes*.

16 Resvlonikv ofv tisem vhvmkvn momet vhokkolvn vn kusvpketv omecicen naken vtotatskvtet ok'.

17 Naken v'mhoyvren komvyat okvkok', momis ette ece 'rahkv taken sulke taren komvyet os.

18 Momis nanvke omvlkvt vn hecken, sulken ocis; nanvke *atotatskvte*, mv fvmeckv fvmecusat, nake Hesaketvmese esvrakkueckv ehomv here, momet afvcecican Epaflotitvs y'vm ocemvt ok'.

19 Momis vn Hesaketvmeset cen kusvpketv omvlkvn 'sohfvcecvres, en nake-ockv en rakketv ofv ocat vcvkvyen, Klist Cesvs eteropotten.

20 Momen Hesaketvmesen momet Pu'rken vrakkueckvt em *ocekvs*, meyuksv-sekon. Emen.

21 Mekusapv vtekan Klist Cesvs ofv vsekvkes. Tecakkvte vc vpvkakat ece 'sekakes.

22 Mekusapvlke omvlkvt ece 'sekakes, Sesv en cukovtehkvlke mahvkvu.

23 Pu Pucase Cesvs Klist en heromkvt omvlkatskan ece 'pakvkekvs. Emen.

¶ Heyvn Lome ofvn cohoyan, Epaflotitvs Falenvlken 'sem ayvtes.

COKV VPASTEL PAL

KOLASVLKE OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

Pal, Hesaketvmese komat vcvkvyen Cesvs Klist em vpastel *toyvyat*, momet tecakkvte Temorevs,

2 Mekusapvlke momet Klist ofv tecakkvte heromvke Kolasen vpokan oh*toteyet os.* Heromkv momet herkv Pu'rke Hesaketvmese, momet Pucase Cesvs Klist avtet ece 'pakvkekvs.

3 Estofis cem emekusapvket, Hesaketvmese momet pu Pucase Cesvs Klist E'rken vkvsvmkvn emeyet os;

4 Cem vkvsvmkv take Klist Cesvs ofv *ocan*, momet mekusapvlke omvlkvn vnokeckv em *ocatskan* poheyof,

5 Mv enhonrkv hvlwat ofvn cen herihocvkat, mv opunvkv-herv em mehenwetv em opunvkv ofvn enhomv pohatskvte vrahkvn;

6 Mvt ekvnv hvmecicat etvpomen cem vlakvket os; momet *mv* pohatskvte en nettv, momet mehenwetv ofvn Hesaketvmese en heromkvn kerratskvte vteken ec ofv taken *ettvte* etvpomen ettet *os.*

7 Epeflas, vtotkv pum etohkvlketv vnokecket, momet ec ohfvccv taken Klist em vtotkv heromat cem onayvkvte etvpomen;

8 Momet mvt cem vnokeckv take Puyvfekcv ofv *ocan* pum onayvtet os.

9 Heyv vrahkvn, pumeu, mv nettv pohcyvte vteken *cem*

emekusapvket, hoporrenkv momet puyvfekcv nakkerretv omvlkv ofvn nake eme komat kerretvn es cc fvcfvkvren komeyat, fekhonnēkot cem emekusapvkeyet os;

10 Momat Pucase *vcvkayv* ore heret, afvcecickv omvlkv oren fullēt, vtotketv herat vtekat ofvn etten hayet, momet Hesaketvmese kerretv ofvn cem ohvtvlvkvren;

11 Yekcetv omvlkvn es ce yekcihocen, en yekcetv rakkat vcvkvyen, yvmvsketv omvlkv, momet momis kometv hofunat oren, afvcketvt vpvken;

12 Erke, mv mekusapvlke hvyayvke ofv *vpokat* nake ocakan etencawvlke toyeyvre orvke pu hayvten vkvsvmaket;

13 Mvt yomucke en yekcetvn a's epu'ssihcet, Eppucc em vnokeckan em ohmekketv ofvn es *pu* tohwvlvpkvtet os;

14 Eme ofvn, e catv eteropotten pylken pu neshoye tayan, *mvt* holwvyeckv enkvpketvt *omen*, oceyet os.

15 Mvt Hesaketvmese heckeko taye vhaket, nake hocackvte vtekat em enhvteceskv-heckvte tes;

16 *Hiyomet* omekv, mvt nak omvlkvn hahicvtet os; hvlwe ofv ocakat, monkat ekvnv oh ocakat, nanvke heckakat, monkat heckvkeko tayat, mekkvlke em ohliketv tis, monkat ohfvnkvlke em wiketv, monkat ohmekketv ocakat, monkat yekcetv ocakat, emet nanvke omvlkvn hahicen, eme vrahkvn omvlkvt *hocackvtet* os;

17 Momen emet nanvke omvlkv enhomvt omvtet, eme eteropotten nanvke omvlkv ocaket-os;

18 Momet emet ena em ekvt ot, *mv ena* mekusvpkvcukot *omen;* vliceckvt omet, pvsatkvte enkvpvken enhvtecesky heckvte tes; momat omvlkv ofvn homahtetvt enake taren.

19 Fvcketv omvlkv eme ofvt ocvre *Erken* afvcecicvtet ok;

20 Momen *mvt Eppuce* em etohweklepkv e catv eteropotten herkvn hahyet, eme etehoyvnen nanvke omvlkvn e en herkepueckvn *es afvckvtes ;* eme etehoyvnen, *makis*, nanvke ekvnv oh ocakan, monkat nanvke hvlwe ofv ocakan.

21 Momet centaken, vtotketv holwvhokat eteropotten vkerrickv ofv tvleporvlke momet vnrapvlke hakatskvtet o estomis,

22 Hiyomat elkv eteropotten enavpeswv ena ofvn *ce* hvsvthvken, cem mvttvkekon, momet ehomv nake es cem vsehokvke tayat cen sekon ce svpvklecctvn *komet*, *ce* tenherkepuecvtet os;

23 Vkvsvmkv ofvn yekcen, momet nekeyekot svpaklatske munken, opunvkv-herv, mv pohatskvtet, *momen* nake hocackvte hvlwe elecv ocakat vtekat *'sem* erkenvkhoyvte, vne, Pal *toyvyat* mv em erkenvkvn cv hahoyvtet em enhonrkvn em vkueyecatskekon omat.

24 Hiyomat vm estemerkv take ece 'rahkv taken *es* cv *stemerkan* es *vc* afvckes, momet cv 'navpeswv ofvn Klist em estemerkv *vm* vhoskakan, em ena vrahkvn, mvt mekusvpkv cukot omen, fvcecvyet os.

25 Nake Hesaketvmese em ohmelletv ece 'rahkv take v'mhoyvte vcvkvyen, mv em erkenvkvn cv hahoyvtes, Hesaketvmese em opunvkvn esfvcecaren;

26 Mv nake ehkat oketv hoyvnakvte, momet este honvpse sulke em ehkvtet, momis hiyomat mekusapvlken en kerkuehocet os:

27 Mvn Hesaketvmeset heyv nake ehkat en hvyayvke en rakke Centilvlke vpvke ocan en kerkuecetvn komvtes; mvt ec ofv take Klist, hvyayvke em enhonrkvt omes:

28 Mvn es erkenakēt, este omvlkvn emvcahnet, hoporrenkv omvlkv ofvn este vtekan emvhayeyet os, Klist Cesvs ofv temvpoken este vtekat *Hesaketvmese* chomvn huericeyvret,

29 Mv ohfvccvn vneu, mv vc ofv yekcen vtotkat em vtotketv vcvkvyen, yekcen vcevllit, vtotkvyet os.

SETENTVCKE 2.

Hiyomet omekv, ece 'rahkv taken, momet Leotesev vpokat, momet estomomuse enavpeswv ofv cv turofv hecvkekate *vrahkvn* senaorickv yekce momvteke ocvyan kerratskvren komis;

2 Efektake vnokeckv ofv etelvcvket, nake kerretv en kerke here esfvckat oren, Hesaketvmese, momet Erke, momet Klist enake ehkat kerkuecetv oren, mahlvpvtkvke taren *komit.*

3 Mv ofvn hoporrenkv nakkerretv tepakat en nakockv omvlkvt ehkaket omes.

4 Momen estimvt cem vlopvkuecet ce mvkerrekaren heyvn makvyet os.

5 *Hiyomet* omekv, enavpeswv ofv ece 'pakvko estomis, vc afvcket etelilvke heren fullatskan, momet cem vkvsvmkv nekeyihoceko taye Klist ofv ocan hecit, puyvfekcv ofvn ece 'pakvkvyet os.

6 Monkv Klist Cesvs Pucasen cenakuecatskvte etvpomen eme ofvn fullvkes;

7 Eme ofvn yvlonkvn hayet, eme ofvn ce hahoyvken, momet ce mvhahoyvte vcvkvyen, vkvsvmkv ofvn ce yekcihocen, mvn es ce fvcfaken, *Hesaketvmesen* vkvsamet *fullvkes.*

8 Klist vcvkvye tokon, este em opunvkv vcvkvye, momet yvmv ekvnv nake es hahoyvte vcvkvyen, felasvfe momet vkerretv ehvperkat eteropotten estimvt ce hopvnekaren e vketecvkes.

9 Eme ofvn, Hesaketvmese es em fvcketv omvlkvt ena ofvn liket omekv.

10 Momen *Klist*, mv ohfvnketv momet yekcetv omvlkv ekvt omat ofvn temvpoket omatskes;

11 Momet eme ofvn mv svkvsvmsiskv enke es hahoyvtc tokon es ce svkvmsiskvket os, Klist en svkvmsiskv eteropotten enavpeswv en naorketv enan em vkueyatsket omen:

12 Eme vpvken paptesvm ofvn ce herihocen, mv ofvu Hesaketvmese, mv emen elkv a en kvwapvtet em vtotketv vkvsvmkv eteropotten *eme* vpvken akvwapkatskvtet os.

13 Momen cemet, cen naorketv momet ce 'navpeswv svkvmsiskv tokat ofvn ce pvsatkvkvten cen naorketvn *cen* kvpakihcet, eme vpvken ce wenahuecvkvtet os.

14 *Momet* nanvke epu'nrvpe melhoyvte ocakvtc en hoccickv, mvt epu'nrvpet omvten, vslehcet, mvn vkueyet, em etohweklepkvn svrahvtes.

15 *Momet* ohfvnketv momet yekcetv ocakan hopahnet, heckv heren nakheckvn es hayet, mv ofvn ohfvnkvtes.

16 Monkv hompetv, monkat esketv, monkat nettv vcake ohfvccvn, monkat hvresse mucvsat, monkat fekvpkv *nettv* take ohfvccvn estimvt ec ohfvccehcvkats:

17 Mvt nanvke taranat em vpettet os; momis enat Klist enake*t's*.

18 Estimvt mv nanvke hecekaten eceyet, *momet* em vkerrickv enavpeswv omat ehvperkvn es ekvsamat,

19 Momet Ekv, mv enkvpvken ena hvmkvt etekkekv momet eswvnakv eteropotten, etelvcet momet yekcihocet omen, Hesaketvmese em ohvtvlvketvn es ohvtvlakat, mv *Ekvn* hvlvtekot, eme komat ekvncvpueckv momet encelvlke vrakkueckv eteropotten cem feketvn ce 'konahhvkates.

20 Monkv yvmv ekvnv nanvke es hahoyvte aenkvpvken Klist vpvken ce pvsatkvtet on omat,

21 Estomaten ekvnvn vpokatske omet, nanvke melhoyvte, mv 'se vfvshotof, omvlkv hopvnkvkvranat, em apohicet,

este em vhakv, momet nanvke estet mvhayakan vcvkvyen fullatske haks?

22 Vcelakekot, lasekot, celahyatskvs;

23 Mehenwvn mv nanvke, enavpeswvn afvcecickvn, vrakketv mahhe ofv tokon, eme komat mekusvpkv, ekvncvpueckv, momet ena heren vfvstekat ofvn hoporrenkv en heckvn ocaket os.

SETENTVCKE 3.

Monkv Klist vpvket akvwapkatskvtet on omat, mv nanvke hvlwe min, Klist Hesaketvmese em akvpervn likat ocakan hopoyvkes.

2 Nanvke yvmv ekvnv oh ocakat tokon, mv hvlwe ocakan vnokecvkes.

3 Ce pvšatkvket on, cen hesaketvt Hesaketvmese ofvn Klist vpvken ehket ocet omekv.

4 Klist pun hesaketvt e hecicof, momof centakeu hvyayvke ofvn vpakatsken *ce* hechoyvkvres.

5 Monkv ce'nalvcce yvmv ekvnv ocakan ehvperkuecvkes, hoktarkvn, hvsvtketv-tokan, vkerrickv herekan, eyackv holwakan momet vleskvpkv, mvt nakvhake mekusvpkvt omes.

6 Mv nanvke vrahkvn Hesaketvmese en cvpvkket apohickv toko en hopuetaken oh vlaket os:

7 Mv ofv centakeu yvkapatskvte ocet os, mv ofvn fullatskof.

8 Momis hiyomat heyv *nanvke* omvlkvn, cvpvkketvn, homeckvn, holwvyeckvn, Hesaketvmese vtvkleckvn, momet opunvkv holwakan ce cukwv asossen vpvlvtvkes.

9 Ete'n lvkisatskvs, este vculan en nakvfvstetvn vpvken etvn ocet,

10 *Este* mucvsat mv hayvte vhakat vcvkvyen nakkerretv ofvn mucvsehocvten vccatskvtet omekv.

11 Mvn Klekvlket momet Cusvlket sekon, svkvmsiskv monkat svkvmsiskv tokat *sekon*, Papelevlke, Serevlke, svlvfke, pucassekat *esyomat sekon*, momis Klist omvlkv ofvt, omvlkv*t's*.

12 Monkv, Hesaketvmese enhopoyvte herake momet vnokeckvke omēn, envcofv merrakusen, heromkv, vkerrickv kvncapan, eyasketvn, momet momis kometv hofunan vccvkes;

13 Momis kometvn ete'm ocet, momen, este estimv vnrvpen naken ocen omat, ete'm merret *omvkes;* Klist cen kvpvyecicvkvte etvpomen *momecvkes.*

14 Momet heyv nanvke omvlkv semuntalat vnokeckvn *vccvkes*, mvt temvpoketv es em wvnakvt omes.

15 Momen Hesaketvmese en herkvt, mvn ena hvmkuse ofv ec oh huehhokvkat, ce feke take ofvn mekkekvs; momen *Hesaketvmesen* vkvsvmkvn emvkes.

16 Klist em opunvkvt esfvcken, hoporrenkv omvlkv ofvn, ec ofv taken likekvs; yvhiketv, vkvsvmkv-yvhiketv, momet puyvfekcv ohfvccv yvhiketvn 'sete'm mvhayet, momet 'sete'm vcahnet, vkvsvmkvt ce feke take vpiken Hesaketvmesen vyvhikvkes.

17 Momen nake estomis, opunvkv monkat nakcelakv ofvn, momecatskat, omvlkvn Pucase Cesvs e hocefkv ofvn momecvkes, mv eteropotten Hesaketvmesen, momet Erken vkvsamet.

18 Hoktvke toyatskat, ce 'hetake em apohicet omvkes, Pucase ofv momvre herat vcvkvyen.

19 Hunvntake toyatskat, *ce* 'hiwv *taken* vnokecet, enhomehcatskvs.

20 Hopuetakē, nanvke omvlkv ofvn *ce*'ckvlken em apohicvkes, heyvt Pucasen heren afvcecicet ok'.

21 Erkvlkē, cen hopuetaken cvpvkhokihcatskvs, enhonrkvt en sumkvkekaren.

22 Vtotkvlke toyatskat, nanvke omvlkv ofvn enavpeswv vcvkvye *ce* pucasvlken em apohicvkes; renakv vtotketv tokon, este afvcecicvlke omekot; momis ce feke take em mehenwetv ofvn Hesaketvmesen em penkalet:

23 Momet nake estomis momecatskat, efēke vtet, este tokon, Pucasen em *momece* omēt momecvkes;

24 Nake epucashoyvranan em feketvn Pucaset ce'mvranvken kerret; Pucase Klist em vtotkatskekv.

25 Momis estimvt naken *esten* em vhopanat, mv vhopanvte vcvkvyen en heckvres; momen este etemetueckvt sekot os.

SETENTVCKE 4.

Pucasvlke toyatskat, nake fvccan momet momvre heran *cem* vtotkvlken emvkes; cemetakeu hvlwe ofvn Pucasen ocatskat kerret.

2 Mekusvpkv ofvn vpeye mahvkes, momet mata ofvn vketecet, *Hcsaketvmesen* vkvsvmvkes;

3 Momen pumeu *pum* emckusapet, opunvyetv vhauken Hesaketvmeset pun hvwecvren, Klist en nake ehkat, mv vrahkvn svlvfkuehocat toyvyat, kerkuecaren;

4 Opunvyar tayat vcvkvyen kerken hayaren.

5 Mv lvpvtke svpvklat ohfvccvn e hoporrenicet fullvkes, oketvn nesaket.

6 Heromkvt cem opunvkv taken estofis vpvkekvs, okcvnwvn es cvmpet omen, estomēn este estomis momvre heren em vyoposkatske tayan kerratskvren.

7 *Momen* nake vc obfvccv ocakat omvlkvn Tekekvs, tecakkvte vnokecke, momet vtotkv herome, momet Pucase ofv vtotkv *vm* etohkvlketvt cen kerkuecvkvres;

8 Mv vrahkvn, ce 'stomvkat kerrvren, momet ce feke taken mahlvpvtvren, mvn cem vtotvkvyvnks,

9 *Momet* vpvken Onesemvs, cem *etohkvlketv* take hvmkat, tecakkvte herome momet vnokecken *vtotvyvnks.*

Mvt nanvke yvmv *momehocat* omvlkvn cen kerkuecvkvres.

10 Elestakvs vc vpake svlvfkat ece 'sekakes, momet Makvs, Panepvs e wvnwv e'chuswvt, (mv ohfvccv nanvke ce kihocvkvtet; cem vlakvken omat, cvpvyvkes;)

11 Hvtvm Cesvs, mv Cvstvs kihocat; heyvt svkvmsiskvlket omakes. Heyv tvlkuset, Hesaketvmese em ohmekketv ohfvccv vtotkvlke vm etohkvlketvt, mv v'mahlvpvtketvt omakvtet *omakes.*

12 Cem *etohkvlketv* take hvmkat, Klist em vtotkv, Epeflas, estofis ece 'rahkv taken mekusvpkv ofvn yekcen cem vtotkvket, Hesaketvmese nake komat omvlkv ofvn temvpoke momet heren hahoyet svpaklatskvren *emekusapet* ece 'sekaket os.

13 *Hiyomet* omekv, a en kerris, centake *cem ocvket,* momet Leotesev vpokat, momet Hielapoles vpokat vnokeckv rakken *em* ocvket os.

14 Luk heleshayv vnokeckat, Temvs tepakat ece 'sekaket os.

15 Tecakkvte Leotesev vpokan, momet Nemfan, momet mekusvpkv-cuko en cuko ofv ocan vsekvkes.

16 Momet heyv cokvn cem etenrvwv taken ohonahohyof, Leotesevlke em mekusvpkv-cuko ofvn onahoyvren, momet *cokv* Leotesev atan cemeu ohonayatskvren vhecvkvtcvs.

17 Momet Akepvn, Mv vtotketv Pucase ofv cen heckvten vketecvs, fvcecetskvret, kicvkvtcvs.

18 Pal toyvyat cv'nke eteropotten vseketv*t's.* Vn svlvfketvn vkerricvkes. Heromkvt ece 'pakvkekvs. Emen.

¶ Pal Lomen liket hoccihcen, Onesemvs, Tekekvs tepakat Kolasvlken 'sem vhoyvtes.

COKV ENHVTECESKV VPASTEL PAL

RESVLONIKVLKE OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

Pal, Selfenvs, Temorevs csyomeyat Resvlonikvlke em mekusvpkv cuko, mv Erke Hesaketvmese momet Pucase Cesvs Klist ofv *ocan* oh*toteyet os;* Hcromkv momet herkv Hesaketvmese Pu'rke momet Pucase Cesvs Klist aenkvpvket ece 'pakvkekvs.

2 Pum mekusvpkv ofvn ce hocefhuecet, omvlkatskat ece 'rahkv taken estofis Hesaketvmesen vkvsameyet os;

3 Momet fekhonnēkot cem vkvsvmkv em vtotketvn, momet senaorickv vnokeckvt omecicen, momet pu Pucase Cesvs Klist ofv enhonrkv em momis-kometvn, Hesaketvmese momet Pu'rke ehomv ocatskan vkerricēt:

4 *Momet*, tecakkvte vnokeckatskat, Hesaketvmeset ce'nhopoyvkvten kerrēt.

5 Pum opunvkv-hervt, opunvkv ofv tvlkekon, momis yekcetv ofvu, momet Puyvfekcv Vcakat ofvn momen enhonrkv esfvckat ofvn cem vlakvkvtet ok', pumet ece 'rahkv taken *hunvntake* estomvket ece 'pakvket omeyvten kerratskekv.

6 Momen centaket, estemerkv rakke, momet Puyvfekcv Vcakat em afvcketv ofvn opunvkvn eset, epu 'cvkfullvlke, momet Pucase *vcvkfullvlke* hakatskvtes:

7 Momat Masetonev Ekiv tepakat ofv vpoke vkvsamvlke omvlkvn em evhopakvt omatskvtes.

8 *Hiyomet* omekv, centake avtet Pucase em opunvkvt Masetonev Ekiv tepakat ofv tvlken pohkekates; momis estvmv estomis vkvsvmkv Hesaketvmese ohfvccv ocatskat hvmecicvtet os; momat naken makēkis tayes.

9 *Hiyomet* omekv, ep ohfvccv ye's cen ceyetv take estomēn oceyvten, momet estomen nak vhakakat enkvpahket, Hesaketvmesen a oh fulotecet, Hesaketvmese wenake momet mehenwat em vtotketvn *komet*,

10 Momet E'ppuce hvlwe vten, mv pvsatkvte aenkvpvken kvwapvte, *mvt* Cesvt *omen*, mv cvpvkketv vlvkvranat enkvpvken pu hesahuecvten mehaketvn *komatsken* eme mahusat ep oh kerkuecaket os.

SETENTVCKE 2.

Tecakkvte toyatskat, ye's cen ceyeyvkeyvte ehvperkvt omekaten ceme mahusat kerratskekv.

2 Momis kerratskes, *mv* 'renhomvn Felepi *tvlofvn* pu 'stemerrihocet, vlesketv vpvken pu celahoyvte hoyanof, Hesaketvmese em opunvkv-hervn, etenrvpkv sulken es ce tempunayvkeyvret, pun Hesaketvmese ofvn pu fekhvmke tates.

3 Vcahneyvtet mvkerretv ofv, monkat hvsvtketv tokat ofv, monkat ehosickv ofv tokatet ok'.

4 Momis, Opunvkv-hervn em wihokvre heretv oricakes, Hesaketvmeset pu komvte vcvkvyen opunahoyeyet os; esten afvckvkueceyat omēkon, momis Hesaketvmese pu feke take eskerran *afvcecicet*.

5 *Hiyomet* omekv, cemet kerratskes, ece 'kvsamēt mvkerret cem punayvkeyvte sekos, momet vleskvpkv seokepkvn hayet *omēkates*; Hesaketvmeset akerrvt *omes*.

6 Momet Klist em vpastelvlket omet, *este* en honnicvkeyvre pum etektvnkvtet o estomis, estet, centake, monkat *este* vpvlwvt vkvsvmkvn pu'mvkvren hopoyēkates,

7 Momis hopuetakuce vhecicv en hopuetake vhecice etvpomen cem etenrvwv taken yvmaskuseyvtes.

8 Monkv ece 'nokecēt ce yacēkv, Hesaketvmese em opunvkv-herv tvlket omekon, momis pum puyvfekcv mahusat tis cc'metv pu metetakvket omvtes, pum vnokeckat omatskekv.

9 Tecakkvte toyatskat, pum vtetketv hotoskv tepakan vkerricatskekv; nettv neren vtotkēt, hvmkusatskis cen honnicvkēkaret, Hesaketvmese em opunvkv-hervn cem erkenakvkeyvtet ok'.

10 Vkvsamatskat cem etenrvwv taken estomēn hvsvtken, momet fvccen, momet pum mvttekot fulleyvte ohfvccvn centake akerrvlket *omatskes*, momen Hesaketvmeseu.

11 *Momen* estomēn Hesaketvmese mv em ohmekketv momet hvyayvke ohfvccvn ce'nhuehkvkvte ehomvn heren fullatskvren,

12 Erket en hopuetake *momecat* omēn omvlkatskan cem vcahnet ce mahlvpatet, akerreyvten kerratsket os.

13 Momen heyv vrahkvn fekhonnēkot Hesaketvmesen vkvsamvyet os, Hesaketvmese em opunvkvn cen kerkuecvkeyvten eenakuecatskof, este em opunvkv omekon, momis mehenwusen Hesaketvmese em opunvkvt omen, mv yekcen ec ofv taken vtotkat omēn cenakuecatskvtet ok.

14 *Hiyomet* omekv, tecakkvte toyatskat, mekusvpkv-cuko Cesvs Klist ofv Cutev ocakan vcvkfullvlke hakatskvtes; mv *mekusvpkv-cuko* Cusvlket estemerrvkuecvte omēn cem etvlofvlket nake matvpomakan es ce 'stemerrvkuecakvtet ok.

15 Mv *Cusvlket* Pucase Cesvn, momet eme mahusat em owalvlken pvsvtaket, epu'ssecakvtes; momet Hesaketvmesen afvcecicekot, este omvlkvn vnrvpaket os.

16 Centilvlke, hesahokvren, em punayeyvren pum vse-

haket *os*, momat estofis en holwvyeckvn fvcecvkvres; cvpvkketv esfvckuset oh vlvkaket omekv.

17 Momis pume, tecakkvte toyatskat, efeke ofv tokon, ena *tvlkuse* ofvn oketv kocuknusen ce'nkvpvken epu 'kuehoyvte tis, ce turofv taken hecetvn pu yace heret, yekcen vcevlleyvtes.

18 Monkv vhvmkvn momet vhokkolvn cem vlvketvn komeyvtes, vne, Pal okis; momis Setvnet pu mvnvttecvtes.

19 *Hiyomet* omekv, pum enhonrkv, monkat afvcketv, monkat afvcketv en kvpotokv vcakat naket mv tę? Pu Pucase Cesvs Klist ehomv *svpaklat*, em vlvketv omof, centake mv toyatskeko haks?

20 Centake pum vrakketv momet afvcketv toyatskekv.

SETENTVCKE 3.

Monkv ohvtvlaken kvwapēko tayof, *Pu*ntvlkusen Arens *tvlofvn pu* wihokan heres, komeyvtes;

2 Momet Temorevs tecakkeyvte, Hesaketvmese em erkenvkv, momet pum etohkvlketv Klist em opunvkvherv ofv vtotkvn vtoteyvtes, ce yekcvkuecet, cem vkvsvmkv take ohfvccvn ce mahlvpvtvkvren:

3 Heyv estemerkvt estimvn nekeyicvkekaren, heyv nanvken pum wihokvtet omen ceme mahusat kerratskekv.

4 Mehenwusen, ece 'pvkakeyof, Pu 'stemerrihocvres, homvn ce kicvkeyvtet ok; momvte mahusan, momen *mvn* kerratskes.

5 Heyvt omecicen, ohvtvlaken kvwvpvko tayof, cem vkvsvmkv taken kerretvn *komit* vtotvyvtes, Estome witat, vnrapvt es ce keriyvken, pum vtotketvt ehvperke wites, *komit*.

6 Momis hiyomat Temorevs vpokatskan vtet pum vla-

ket, cem vkvsvmkv vnokeckv tepakat ohfvccvn, momet estofis heren epu 'kerricet, ce *hecetv* take pu yace herat etvpomen pu hecetvn komatskat, *heyv* opunvkv heran es pum vlakof;

7 Mv vrahkvn, tecakkvte toyatskat, cem vkvsvmkv taket omecicen, pum estemerkv enkusvpketv tepakat omvlkv ofvn ec ohfvccv taken pu mahlvpvtkvtes:

8 *Hiyomet* omekv, Pucase ofvn yekcen svpaklatsken omat, hiyomat hesahokeyet os.

9 *Hiyomet* omekv, afvcketv pun Hesaketvmese ehomvn ece 'rahkv taken es epu 'fackat vrahkvn vkvsvmkv estomēn Hesaketvmesen hvtvm emeye taye haks?

10 *Momet* ce turofv taken hecēt, cem vkvsvmkv take orice mahekan esfvceceyvren neren nettvn tayen cem emekusapeyet *os*.

11 Tokvs, Hesaketvmese mahusat, momet Purke, momet pu Pucase Cesvs Klist pum vyetv ec orvken mellekvs.

12 Momen Pucaset vnokeckv ete'm *ocet*, momet *este* eti em ocatskat ohvtvlaket mvn es fvcfvket omatskvren ce hayvkekvs, pumet ec ohfvccv take *omeyat* etvpomen:

13 Momat, pu Pucase Cesvs Klist, em mekusapvlke omvlkvt vpvkaken, em vlvketv omof, Hesaketvmese Pu'rke tat ehomvn ce feke taken hvsvtketv ofvn em mvttvkekon yekcvkuecvres.

SETENTVCKE 4.

Monkv ohvtvlakat, tecakkvte toyatskat, estomēn fullet, Hesaketvmesen afvcecicvranatskat cen kerkuecvkeyvte etvpomen ohvtvlaket vpeyatskvren cem 'pohepet, Pucase Cesvs ofvn cem vcahneyet os.

2 Mv vhakv Pucase Cesvs eteropotten ce'mvkeyvten kerratskekv.

3 Hesaketvmese nake komat heyvt omekv hvsvtketvn ocet, hoktarkvn e enkvpvyecicatskvren:

4 *Momet* omvlkatskat estomēn en nakvcvnkv hvsvtketv vrakketv tepakat ofvn ocatske tayat kerratskvren,

5 Centilvlke Hesaketvmesen kerrvkekat *en nakvcvnkv* enavpeswv em eyackv ofvn *ocakat* omekot;

6 *Estimvt* estemvkerret, nake estomis ohfvccvn etecakkvten fvccekon naken vkonahekaren; mv omakat omvlkv Pucase em pvlecvt omekv, homvn cem onayet, cen kerkuecvkeyvte etvpomen.

7 Hesaketvmeset hvsvtketv tokan pu'nhuehkekatet ok, momis hvsvtketv *min.*

8 Monkv estit vhepakat, este tokon, momis Hesaketvmese, mv em Puyvfekcv Vcakat pu'mvten vhepaket os.

9 Momis vnokeckv etecakkakvte ete'm ocvranat ohfvccvn cen hoccicvkvkis tetayes, centake mahusat ete'nokecvranatsken Hesaketvmeset ce mvhayvket omekv.

10 Momen mehenwvn tecakkakvte· Masetonev vpokat ohfvccvn mvn momecatsket os; momis tecakkvte toyatskat, ohvtvlaket vpeyatskvren;

11 Momet mahlvpvtket fulletvn komet, cen nakcelakv mahusan vfastet, momet ce kícvkeyvte vcvkvyen ce'nke take mahusan es vtotkatskvren ce'nkusapvkeyet os.

12 Momat mv en lvpvtke sehokat ohfvccvn fvccvn fullēt, naken cen kusvpkvkekares.

13 Momis, tecakkvte toyatskat, mv nocicat ohfvccvn naken kerrekot, vpvltake mv enhonrkvn ocvkekat omēn feknokket omatskvren komvkos.

14 *Hiyomet* omekv, Cesvs ehlet akvwvpkvten vkvsamēn omat, matvpomen mv Cesvs ofvn nocicat Hesaketvmeset eme vpvken svlvkvres.

15 *Hiyomet* omekv, Pucase em opunvkv eteropotten heyvn ce kicvkeyet os, Pumet Pucase vlvkvranan vteken

hesahoket fekhonnē emunkat mv nocicat ehomvn vpehyēkos.

16 Pucase mahusat, huehketvt *pohken*, momet akencelv en hake, momet Hesaketvmese em pofketvt hakon, hvlwan ahvtvpkvret ok; momen Klist ofvn pvsatkvtet homvn akvwvpkvkvres.

17 Momof pumet, wenahokēt vpokeye emunkat, mv vpvken vholoce ofvn a pu cvwhoyvres, hotvlo ofvn Pucasen vnrapeyvren, momet momēn Pucasen estofis vpakeyvres.

18 Monkv heyv opunvkvn 'setemahlvpvtvkes.

SETENTVCKE 5.

Momis, tecakkvte toyatskat, oketv momet *pum* etektvnke ocakat ohfvccvn cen hoccicvkvkis tetayes.

2 Nere horkopv vlakat omēn Pucase en nettvt vlaket omat centake mahusat kerratskekv.

3 *Hiyomet* omekv, Mahlvpvtketv momet herkvt *oces*. makakof, hokte estuce heckuecvranat en nokket vyvkhvmkvn em vlakat etvpomen sumketvt oh vlvkvres, momen mvnvttvkepekares.

4 Momis, tecakkvte toyatskat, centaket yomuckofvn vpokatskekos, mv nettvt horkopv omēt ce cakkvren.

5 Omvlkatskat hvyayvke en hopuetake, momet nettv en hopuetake toyatskes: pumet nere, monkat yomucke enake toyēkos.

6 Monkv eti nocicakat omēkot, vketecet, pu mahlvpatkuset omekvs.

7 Mv nocicakat neren nocicaken, mv hacakat neren hacaket omekv.

8 Momis pumet, nettv enake toyeyat, *pu* mahlvpatkuset, vkvsvmkv vnokeckv tepakat sevrvnakvn, momet sekvpvtokvn vhesaketv enhonrkvn accet omvkeres.

9 Hesaketvmeset cvpvkketv tokon, pu Pucase Cesvs Klist cteropotten vhesaketvn heckueceyvren pum mellvtet ok'.

10 Mvt epu 'rahkvn elvtes, vhonecet monkat nocicet o estomis, wenahoket tohkvlket vpakeyvren.

11 Monkv etemahlvpatet, teyekcvkuecvkes, mv momatskat etvpomen.

12 Momen, tecakkvte toyatskat, mv ece 'pvkaket vtotket, Pucase ofvn ec ohfvnket cem vcahnakan kerret,

13 Em vtotketv vrahkvn vnokeckv ofvn heren vrakkuecatskvren ce'nkusapvkeyet os. *Momen* tenherket vpokvkes.

14 Momen, tecakkvte toyatskat, ekvyekcakan em vsehet, vkerrickv ofv yekevkekan mahlvpatet, yekcvkekan yekcen svpaklecet, *este* omvlkv ohfvccvn hofunen momis komvkes.

15 Estimvt holwakan holwakat vyoposken *este* em pvlecekaren vketecvkes, momet ceme mahusat *cem* etenrvwv taken *este* omvlkv esyomat ohfvccvn nake heran estofis vcvkvpeyvkvtcvs.

16 Estofis afvckvkvtcvs.

17 Fekhonnekot emekusapvkvtcvs.

18 Nake omvlkv ofvn *Hesaketvmesen* vkvsvmvkes, Klist Cesvs ofvn Hesaketvmeset nake ec ohfvccv take komat heyvt omekv.

19 Puyvfekcv *Heran* vslehcatskvs.

20 *Nake* owalvkhoyvten ehvperkuehcatskvs.

21 Nanvke omvlkvn eskerret, nake heran yekcen hvlvtvkes.

22 *Nak* holwvke en heckv omvlkvn e em vsehvkes.

23 Momen herkv en Hesaketvmese mahusat esfvcken ce hvsvthicvkekvs; momen pu Pucase Cesvs Klist em vlvketv vteken, cem puyvfekcv omvlkv, *cem* vkerrickv

take, momet *ce*'na emmvttvkekon vcvyehocate! *komit, Hesaketvmesen emekusapis.*

24 Mv ce'nhuchkvkat heromet *os*, mv momecvrane tvlket omat.

25 Tecakkvte toyatskat, pum emekusvpvkes.

26 Tecakkvte omvlkvn vfvnketv vcakan es vsekvkes

27 Heyv cokvn tecakkvte vcacakat omvlkv em ohonayvkhoyvren, Pucase ofvn yekcen ce kicvkis.

28 Pucase Cesvs Klist en heromkvt ece 'pakvkekvs. Emen.

¶ Cokv Resvlonikvlke enhvteceskvn em vtotet Arens tvlofvn hoccihocvtet omes.

COKV PAL
RESVLONIKVLKE OHTOTVTE SVHOKKOLAT.

SETENTVCKE 1.

Pal, Selfenvs, Temorevs esyomat Resvlonikvlke em mekusvpkv-cuko Hesaketvmese Pu'rke momet Pucase Cesvs Klist ofv *ocan* oh*toteyat:*

2 Heromkv momet herkv Hesaketvmese Pu'rke momet Pucase Cesvs Klist aenkvpvket ece 'pakvkekvs.

3 Tecakkvte toyatskat, momvre heret omen, ece 'rahkv taken estofis Hesaketvmesen vkvsvmvraneyat tvlkuses, cem vkvsvmkv taket tayen ohvtvlaket omen, omvlkatskat vnokeckv esfvcken ete'm ocatsket omekv.

4 Momet on, pume mahusat, ece'ssehocan momet este merketv kvwapatskat omvlkv ofvn cem momis kometv vkvsvmkv tepakat vrahkvn Hesaketvmese em mekusvpkv-cuko *ocakat* ofvn ec ohfvccv taken 'sekvsameyet os:

5 *Mvt* Hesaketvmese em ohfvcceckv fvccat eskerkv hēckuset os, momat Hesaketvmese em ohmekketv, mv vrahkv ce'stemerkakat en heckvkvre heretv orices, ce komhoyvkvres:

6 *Hiyomet* omekv, Hesaketvmese mv ece'ssecakan este-merkvn 'sem pvlecvkepvret fvccvt omes:

7 Momet, Pucase Cesvs, sutvn ahvtapket, em encelvlke yekcakat vpvkaken,

8 Mv Hesaketvmesen kerrvkekot, pu Pucase Cesvs Klist

em opunvkv-herv vpohicvkekat totkv fenke ofvn em pvlecvkepof, ceme ce naorihocan *vyoposken* fekvpkvn epu 'pvkaken *ce'mvkat fvccvt os.*

9 Mv nettv Pucaset vlakof, em mekusapvlke ofvn vrakkuehocvren, momen vkvsvmakat omvlkvt, estomahes, komvkvren, (pun kerkueckv cem etenrvwv taken vkvsvmhoyvtet ok',)

10 Mv *apohicvkekaten* eme likan enkvpvken, momet en yekce en hvyayvke enkvpvken estemerkv meyuksv-sekon es estemerrvkuehocvres.

11 Monkv estofis cem *emekusapvket* pun Hesaketvmeset, *heyv* emhuehhokan heretv orices ce komet, *en* heretv en kometv herat omvlkvn, momet vkvsvmkv em vtotketvn yekcetvn esfvcecvren emekusapeyet os.

12 Momat pun Hesaketvmese momet Pucase Cesvs Klist en heromkv vevkvyen ec ofv taken pu Pucase Cesvs Klist e hocefkvn vrakkuehocen, eme ofvn centakeu *ece 'rakkuehocvkvren.*

SETENTVCKE 2.

Momen, tecakkvte toyatskat, pu Pucase Cesvs em vlvketv omecicen, momet mvn em vtelokeyat *omecicen*

2 Puyvfekcv eteropotten, monkat *vm* opunvkv eteropotten, monkat cokv vtoteyyte oman eteropotten, Klist en nettvt vwoluses, komet, cem vkerrickv ofvn ce naorihocen, ce feknokhokekaren ce'nkusapvkeyet os.

3 Estome estomis estimvt ce mvkeriyvkats; ehomvn yupvklvtketv ocen, mv naorketv hunvnwv, estemerketv e'ppucet heckeko vtekat, *mv nettvt vlvkekaret* ok'.

4 Mvt nake omvlkv Hesaketvmese kihocan, monkat vrakkuehocan vnrapet, senhvlwen e hvlwecet os; momat Hesaketvmese omēt, Hesaketvmese en cuko-vcakat ofvn liket, Hesaketvmese toyis, *make* omēt e heckuecet os.

5 Ece 'pakvkvye emunkof heyv nanvken cem onvyvkvyvte vkerricatskeko haks?

6 Momen, em oketv omof heckvren, naket mvnvttecet omat hiyomat kerratskes.

7 Holwvyeckv enake ehkat entis vtotkekv; momis hiyome vnvttecat *vnvttece* emunken vkueke tvlkvres.

8 Momen momof mv Holwvyecat heckvres, mv Pucaset e cukwv en hesaketv eteropotten elecet, em vlvketv en hvyayvke eteropotten sumecicvranat:

9 Mv *Holwvyecat* em vlvketv, Setvne em vtotketv vevkvyet omet, yekcetv omvlkv momet eskerkv *omvlkv*, momet nake estomahe laksakat *omvlkv*,

10 Mv estemerkvkvranat ofv fvccetv tokat ehoskv omvlkvn vpvket os; hesahokvren, mehenwetv vnokeckvn eenakuecvkekatet ok.

11 Momen heyvt omecicen, ivksetvn vkvsvmvkvren, Hesaketvmeset ehoskv rakken ohtotvkvres:

12 Momat mv mehenwetvn vkvsvmekot, momis fvccetv tokan es afvckakat omvlkvn ohfvccehocvren.

13 Momis tecakkvte, Pucase em vnokeckvlke toyatskat, Hesaketvmeset, enhvteceskv vteken Puyvfekev ce hvsvthicat, momet mehenwetvn vkvsamatskat eteropotten vhesaketvn *cen heckvren* ce'nsathoyvtet omecicen, ece 'rahkv taken Hesaketvmesen estofis vkvsvmvranevat tvlkuses:

14 Puin opunvkv-herv eteropotten, pu Pucase Cesvs Klist em vrakketvn eenakuecatskvren, mvn ce'nhuehkvkvtet os.

15 Monkv, tecakkvte toyatskat, mv veulvke em punvkv cokv hocciceyvte, monkat opunvkv eteropotte ce mvhahoyvten hvlatet, yekcen svpvklvkes.

16 Momen pu Pucase Cesvs Klist mahusat, momet Hesaketvmese, mv Pu'rket omat, mv epu 'nokecet,

heromkv enhonrkv here tepakat eteropotten mahlvpvtketv meyuksv sekon *pu*'mvtet,

17 Ce feketaken mahlvpatet, opunvkv momet vtotketv herakat vtekat ofvn ce yekcvkuecekvs.

SETENTVCKE 3.

Espokat, tecakkvte toyatskat, pum emekusvpvkes, Hesaketvmese em opunvkvt, pvfnet ayen, vrakkuehocvren, cem etenrvwv take *vrakkuehocat* etvpomen :

2 Momet este ekv-yekcakat, momet holwvyecvlke enkvpvken epu 'cayehocvren ; omvlkvt vkvsvmkvn ocvkekokv.

3 Momis Pucaset heromet os ; mv ce yekcvkuehcet, *nak* holwakat enkvpvken *ece* 'cayecvkvres.

4 Momen nanvke ce kicvkeyan momecaket omet, momet, momecvkvres, ce *komēt*, ec ohfvccv taken Pucase ofvn enhonrkvn oceyet os.

5 Momen Pucaset, Hesaketvmese em vnokeckv oren, momet momis komet Klist ennenehеckvn ce 'feke taken mv mellekvs.

6 Momen, tecakkvte toyatskat, tecakkvte opunvkv emeyvte vcvkvye tokon, fvcceko arat vtekan e enkvpvyecicatskvren, pu Pucase Cesvs Klist e hocefkv ofvn ce kicvkeyet os.

7 *Hiyomet* omekv, cemetake mahusat, estomēn epu 'cvkvpeyvranatskat kerratsket os, pumet cem etenrvwv taken fvccekon fullēkatet ok ;

8 Momet estit o estomis ehvperkvn tvkliken en hompēkates ; momis nettvn momet neren vtotketv hotoskv tepakat ofvn vtotkeyvtes, estimv toyatske estomis, cen honnicvkēkaren.

9 Yekcetvn ocēko omecicat tokon, momis epu 'cvkfullatskvre vrahkvn svhopakvn e hayetvn komeyat *omecicet os.*

10 *Hiyomet* omekv, ece 'pakvkeye emunkof, heyvn ce kievkeyvtes, Estit vtotketvn komekon omat, homipats.

11 Ece 'pakvkat, fvccekon fullēt, naken vtotkvkekot, momis nanvkokvlke sasvcuken pohēkv.

12 Momen mv omakan, mahlvpvtkĕt vtotket, tvklike enake mahusan hompvkvren, pu Pucase Cesvs Klist ofvn kicēt, em vcahneyet os.

13 Momis centake, tecakkvte toyatskat, here momeckv ofvn ce hotohsvkats.

14 Momet, estimvt o estomet pum opunvkv heyv cokv ofv ocan apohicekon omat, mvn vketecet, vpahkatskvs, vlsvren.

15 Mome estomis, vnrapv omecekot, tecakkvte omēn *em* vcahnvkes.

16 Momen herkv e Pucase mahusat estofis, momet estomet o estomis herkvn ce'mvkekvs. Omvlkatskan Pucaset ece 'pakvkekvs.

17 *Vne* Pal vseketv cv'nke mahusan es hayvyat; mvt cokv omvlkv ofv eskerkvt omes; momēn hoccicis.

18 Pu Pucase Cesvs Klist en heromkvt omvlkatskan ece 'pakvkekvs. Emen.

¶ Cokv Pal Resvlonikvlke ohtotvte svhokkolan Arens tvlofvn hocciovtet os.

COKV ENHVTECESKV VPASTEL PAL

TEMORE OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

Pal, Hesaketvmese pu Hesayecv, momet Pucase Cesvs Klist pum enhonrkv makvte etehoyvnen Cesvs Klist em vpastel *toyvyat;*

2 Temore, vkvsvmkv ofv *cv*'ppuce mahusan oh*totis:* Heromkv, merkv herkv esyoman Hesaketvmese Pu'rke, momet Cesvs Klist pu Pucase avtet *cem ocekvs.*

3 Masetonevn eceyvyof, Efesvn fekhonnvtevs, momet mvhakv etvn mvhayvkekaren,

4 Momet nakonvkucen, monkat este erhonvpse opunvyeckv meyuksv-sekan, Hesaketvmese ofv yekevkueckv vkvsvmkv ofv ocan hayekot, nakvpohetv min hahicakan vketecvkekaren vpvlwvn emvcahnvkvtevs, ce kicvyvte vevkvyen *momecvs.*

5 Momen *heyv* vhakv em vheckv vnokeckv tes, efeke hvsvtke, eohvkerrickv here, vkvsvmkv mehenwe esyoman aossat;

6 Mvn em fiyecet, opunvkv ehvperkakan ohfulecakat sases.

7 *Mvt* vhakv mvhayvlke haketvn komakis, nanvke makakan, monkat nanvke opunvyecakan kerrvkekot *os.*

8 Momis estet vhakv vevkvyen 'se vfasten omat, vhakv heret omat kerreyet os.

9 Heyvn kerret, vhakvt, *este* faccv tokon, momis vhakv

vcvkvyen fullekat, *mvn* apohicvkekat, Hesaketvmese vmoskomvkekat, holwvyecvlke, *este* hvsvthvkckat, nakhayvkekvlke, erke-pvsatvlke, ecke-pvsatvlke, este-pvsatvlke,

10 Hoktarvlke, hunvntake hunvntaken etohkvlket nake holwvke vtotkvlke, estenhorkopvlke, laksvlke, fvcceko enken kvwvpakat esyomat vrahkvt os, momet mvhakv fvccat vnrvpen nake etvt ocen omat, *mv vrahkvt omes.*

11 Hesaketvmese vrakkuehocat em opunvkv-herv vrak kat mv vm wihokvte vcvkvyen.

12 Momen Cesvs Klist pu Pucasen vkvsamis, mv *mecvye* tayen cv yekcicvte, erkenvkv em wiketvn cv huericet, Heromet os, cv komvtet ok';

13 *Vne tis*, enhomvn vtvklecv, momet assecv momet vhopanv toyvyvtet; momis merkvt vn heckvtes, kerrvkot, momet vkvsvmkv tokat ofvn momecvyvtet ok'.

14 Momen vkvsvmkv momet vnokeckv Klist Cesvs ofv ocakat vpvkaken, pu Pucase en heromkvt tayet omvtes.

15 Heyvt opunvkv mehenwet on, omvlkvt eenakuecakvr tayet os, Klist Cesvs naorkvlken hesahuecvranet yvmv ekvnvn vlakvtes, vnet mv *naorkvlke* en homahte toyvyat.

16 Mome estomis, heyvt omecicen merkvt vn heckvtes, vc ofv taten Cesvs Klist *em* momis kometv hofonat omvlkvn kerken hayvren, mucv ayat hesaketv yuksv-sekon *en heckvre tetaye* oren emen oh vkvsvmakat svhopakv en *hakaren.*

17 Momen Mekko meyuksv-sekat, em elkv-sekat, heckesekat, mv Hesaketvmese hoporrene enhvmkusat, vrakketv vkvsvmkv tepakat estofis meyuksv-sekon em *ocekvs.* Emen.

18 Temore, cv'ppuce toyetskat, owvletv homvn ec oh vpeyvte vcvkvyen heyv vhakvn cem wikis, mv eteropotten tepokv heren etepoyetskvren;

19 Vkvsvmkvn momet eohvkerrickv heren hvlatet, mv wikakvte saset omen, mvt vkvsvmkv ohfvccvn *em* perrocuko *take* vkvhopvnakes.

20 Himenevs Vleksantv tepakat mvn vpvkakot os, mvn Setvnen em wikvyvtes, *Hesaketvmese* vtvklecvkekaret kerrvkvren.

SETENTVCKE 2.

Monkv *nak makvranvyat* omvlkv enhvteceskvn, este omvlkv, mekkvlke, este yekcetv ocakat omvlkv esyomat vrahkvn, vpohetv, mekusvpkv, este'm emekusvpkv, momet vkvsvmkv emetv hahoyvren vcahnis,

2 Hesaketvmese ometv, momet fvccetv omvlkv ofvn mahlvpvtket, momet etenherket fulleyvren.

3 Heyvt Hesaketvmese pu Hesayecv ehomvn here momet afvcecicat omekv;

4 Mvt este omvlkvt hesahoket, mehenwv kerretvn oricvkvren komet os.

5 Hesaketvmese hvmkuset *omen*, momen Hesaketvmese momet este etenherkepuecv hvmkuset omekv, mvt estehunvnwv Klist Cesvs *tes*.

6 Mvt omvlkv pvlke-es-neskvn e wikvtes, oketv orof ohkerkuehocvren.

7 Mv ohfvccvn opunvkv-sarv momet vpastel em wiketv v'mhoyvtes, (Klist ofvn mehenwvn opunayit, laksvkos,) vkvsvmkv mehenwv tepakat Centilvlke em mvhayv *toyaren*.

8 Monkv, este hunvntaket, enke hvsvthvken kvwvpaket, cvpvkketv momet en kerkekat sekon, estvmv estomis mokusvpvkvren komis.

9 Matvpomen hoktvkeu, eyasket, emahlvpvtket, accvke senchickv svheremahen accekot, ckvesse hotvnkan, monkat cvtokunaplanen, monkat makelitvn, monkat accvke vcake mahen 'se nehicet omekot;

10 Momis, (hoktvke, Mekusapvlke toyēs, *maket* e ohkerkuecakat momvkvre here tetayat *vcvkvyen*,) vtotketv herakan *'se nehicvkvren komis.*

11 Hoktet cvyayvket, apohice heret, kerrekvs.

12 Momis hokte emvhayet, monkat este-hunvnwvn ohfvnkvre em etektvnecvkos, momis cvyayvket vrvren komis.

13 Atvme taten hahoyen, mohmof Ef *hahoyvtet* omekv.

14 Momen Atvme mvkerhoyekon, momis hokte mvkerhoyen mv naorketv ofvn erhuervtes.

15 Momis emahlvpvtketv vpvken, ekvsvmkv, momet vnokeckv, momet efeke hvsvtketv ofvn emomecicaken omat, estuce heckueckv ofvn vcayehocvres.

SETENTVCKE 3.

Hēyvt maketv mehenwv*t's*, Estimvt mekusvpkv-cuko vhecicv em wiketvn eyacat vtotketv heren eyacet os.

2 Monkv mekusvpkv-cuko vhecicvt, nake em mvttekot, ehiwv hvmkusen ocet, vketecet, emahlvpvtket, yvmaskuset, este en cukopericat encaket, mvhayetv emvnvcket:

3 Hacv tokot, tepoyv tokot, cvto-kunawvn vnokecekot; momis momis komet, tepokv em vlostekot, vleskapv tokot;

4 En cuko mahusan heren ohfvnket, en hopuetake emahlvpvtketv omvlkv ofvn em apohicakusen ocet, omvranet os.

5 (*Hiyomet* omekv, estimvt en cuko mahusan heren em fvyvtetvn kerrekon omat, estomēn Hesaketvmese em mekusvpkv-cukon vhecicvr haks?)

6 Mekusapv hvtuse hakat tokot, ekvsvmkvt hvlwecen, puyvfekcv holwakat em ohfvcceckv ofvn lvtkekaren.

7 Momen ohvtvlakat *mekusvpkv cuko* en lvpvtke svpaklat este here omecet opunvyecaket omvranet os, vlesketv

momet puyvfekcv holwakat 'sem enkvnhetv ofvn lvtkekaren.

8 Tekvnvlke matvpomen mahlvpvtket, tulaswv hokkolicekot, pvrko-opuswvn em vloste mahekot, vlesketv ofv nake 'se ohvtvlvyetvn eyacekot;

9 Vkvsvmkv en nake ehkan eohvkerrickv hvsvtkat ofvn hvlvtaket *omvranet os.*

10 Momen heyvu eskerrvkhoye en topvrvn nake em mvttvkekon *eshechoyen*, tekvnvlke em wiketvn vfvstvkekvs.

11 Matvpomen ehitaket fvccet, este ohlaksvlke tokot, mahlvpvtket, nanvke omvlkv ofv heromvket *omvranet os.*

12 Tekvnvlket, ehiwv hvmkusen ocet, en hopuetaken, momet e hute take heren ohfvnkvket omekvs.

13 Mv tekvnvlke em wiketvn heren vfvstakvtet hueretv heran, momet vkvsvmkv Klist Cesvs ofv ocat ofvn fekhvmketv rakken e en heckuecakekv.

14 Lvpken cem vlvkares, *komvyat* enhonrkvn ocit, heyv nanvken cen hoccicis;

15 Momis, vlvkvkon hofunen omat, Hesaketvmese en cuko, mvt Hesaketvmese wenakat em mekusvpkv-cukot, *momet* mehenwetv en cukele momet em wakkvt omen, *mv* ofv estomēn momvre heren vretske tetayat kerretskvren.

16 Momen kerkuset *os*, mekusvpkv en nake ehkat rakkes; Hesaketvmeset vpeswv ofvn hechoyen, Puyvfekcvt fvcccecn, encelvlket hecaken, Centilvlke 'sem erkenvkhoyen, ekvnv ofvn oh vkvsvmhoyen, hvyayvke ofvn a eshoyvtes.

SETENTVCKE 4.

Momen Puyvfekcvt opunvkv kerkvken 'sopunayet, *hvmmaket* os; Oketv yicvranat ofvn mvkerrvlke em

puyvfekcvlke momet puyvfekcv holwvhokat em mvhakvn vpohicaket, vkvsvmkvn enkvpakat svsvranet os:

2 Mvkerretv ofvn lakset opunayet, em eohvkerrickv take cvto hvyyan es nekrihocen ocaket;

3 Etepayetvn vsehet, nakhompetv *mvrahrvkvn* estet e em vsehvkvren kicaket os; Hesaketvmeset, mv mehenwetvn kerrvke, vkvsvmakat, vkvsvmkv emetv vpvken eenakuecvkvren hahicvtet ont oman.

4 Nake Hesaketvmese hayvte vtekat heret *omet*, vhepvkhoyvre tokot omekv, vkvsvmkv emetv vpvken eenakuehocen omat.

5 Hesaketvmese em opunvkv, momet mekusvpkv eteropotten hvsvtken hahoyet omekv.

6 Heyv nanvken tecakkakvten vkerricvkuecetsken omat, Cesvs Klist em erkenvkv here, vkvsvmkv mvhakv herat tepakat em opunvkv vcvkvyetskvte ofvn rakkuehocet ometskvres.

7 Momis nakonvkuce hoktvlvke enanvke momet mekusvpkv vcvkvye tokvkekan vhepvkvs; momis mekusvpkv ohfvccvn e nekeyicvs.

8 *Hiyomet* omekv, ena nekeyickv estomusen lopicet omekv: momis mekusvpkvt nanvke omvlkv ohfvccvn lopicet omes, hiyome hesahokeyan, momet hesaketv vlvkvranan temfvccetvn ocet *omekv*.

9 Heyvt maketv mehenwvt's, momen omvlkvt eenakuecakvr tayet os.

10 *Hiyomet* omekv, heyvt omecicen vtotkēt, vlesketvn kvwapeyet os, Hesaketvmese wenake *likat*, mv este omvlkv, momet vkvsvmakat mahvkvu Hesahuecvn em enhonrēkv.

11 Heyv nanvken yekcetvn 'sopunayet, 'sestemvhayvs.

12 Cem mvnettetvn estit enhomehcats; momis vkvsvmakan opunvkv, vretv, vnokeckv, puyvfekcv, vkvsvm-

kv, *efeke* hvsvtketv esyomat ofvn 'sem vhopakvt ometskvres.

13 *Cokv* ohonvyetv, emvcahnetv, emvhayetv esyoman vfastetske emunken vlvkares.

14 Mv *ce*'mhoyvte ec ofv ocan, mv owaletv eteropotten momet erkenvkvlke nvkafte e'nke oh wvkecakat etehoyvnen ce'mhoyvten vmoskomekot huyiretskvs.

15 Heyv nanvken oh vkerricvs; mv ofv *mvketeken* huervs; cen lopican omvlkvt hecvkvren.

16 E *vketecet*, mvhakvn vketecvs; heyv nanvke ofvn emomecicvs; heyvn momecetskat e *hesayecet*, cem apohicvlkeu hesahuecetskvres.

SETENTVCKE 5.

Este vculican ehvnekot, *ce*'rke omēn emvcahnet; este mvnettakan tecakkakvte omēn;

2 Hoktvlakan *ce*'ckvlke omēn; hoktvke mvnettakan *ce* 'wvntake omēn *efeke* hvsvtketv omvlkv ofvn emvcahnvkvs.

3 Oyevlken vrakkuecvkvs, mehenwvn oyevlket on omat.

4 Momis oye estomet hopuetaken, monkat em osustaken, echussucvlke tis ocen omat, mvt e hute take ofvn heromkvn heckuecet, e'ckvlke take vfvstakvte vrahkvn vyoposketvn kerrvkekvs, heyvt Hesaketvmese ehomvn here momet afvcecicat omekv.

5 Momen hokte oye mehenwe, entvlkuse vhoskat Hesaketvmesen em enhonret, mekusvpkv momet *Hesaketvmese* em'pohetv ofvn nettvn momet neren emomecicet os.

6 Momis mv afvcketv ofv likat, hesaket *omis*, elet os.

7 Momen heyv nanvken es emvcahnvkvs, em mvttvkekot svpaklvren.

8 Momis estimvt en *nakvlke* mahusan, en cuko-vtehkvlke mahvkvu, en hopoyekon omat, vkvsvmkvn helaksehcet, este vkvsvmekat 'sen holwvket os.

9 Oyet ohrolope pale epakan oricekat sohvhonkvthoh-yats:

10 Este-hunvnwv hvmkusc e 'hiwvt omvtet, em vtǫtketv herakat vrahkvn heren opunvychocen, hopuetaken mahmicvtet on omat, este kerrvkekan evpvyvten omat, mekusapvlke e'len em okkosvten omat, *este* efeknokhokan emahlvpatvten omat, vtotketv herakat vtekan heren vcvkayvten omat *tvwwvn sohvhonkvthoyvres.*

11 Momis oyevlke esmvnettakan vhepvkvkvs, Klist vnrvpen afvcketv hopoyvlke hakof, ehesetvn eyacvket omekv.

12 *Mvt* ohfvcceckvt en heckaket *os*, em vkvsvmkv enhvteceskvn vwíkakekv.

13 Momen sohvpakat, cukon etohtvlecet, enhorkvn *kerret*, momet enhorkv tvlkekon, este opunvyecvlke, nanvkokvlke, momet nanvke makēsko tayat opunvyakat *haketvn* kerraket os.

14 Monkv *hoktvke* esmvnettakat ehesaket, hopuetaken heckuecet, cukon vfastet, *mv* vnrapvt holwvken opunvyecvre em etektvnecvkekaren komis.

15 Entis Setvnen vcvkvpeyetvn fiyecakat sasekv.

16 Este-hunvnwv, monkat hokte vkvsamat oye hoktvken ocen omat, ent emvnicvkekvs, mekusvpkv-cukot sen honnekaren, momat mehenwv oyevlken emvnicvke tayat.

17 Mekusvpkv-cuko em fvyatvlke heren fvyvtakat, vrakkueckv tepvkocket en heckvre heretv orices, komhoyvkekvs, mv opunvkv mvhakv tepakat ofvn vtotkakat mahvkvu.

18 Wakv-vtotkv telekon cesapan yupopihcetskvs, momet, Vtotkvt em feketv en heckvre heretv oret *os*, Cokat maket omekv.

19 Akerrvlke hokkolc monkat tutcene ehomv take tokon

omat, mekusvpkv-cuko em fvyatv vnrvpen akerkueckvn em apohihcetskvs.

20 Mv naorkakan omvlkv chomvn em vschvkvs, vpvltakeu penkvlvkvren.

21 Etemetueckv sekon, temvrahken est' ohvkerricekot heyv nanvken vfvstvs, makit, Hesaketvmese, momet Pucase Cesvs Klist, momet encelvlke enhopoyvkvte chomvn yekcen *ce*'mvcahnis.

22 Estimvn vyvkhvmkusen *ce*'nken oh wvkehcetskvs, momet este etv en naorketv take vpvken naken ohcetskvs: *ce* hvsvtke *emunkv taren* e vcayecvs.

23 Mucv ayat uewv *tvlkusen* esiketskvs, momis ce 'nvcofv vrahkvn, momet enokketv cem etewolicat omecicen pvrko-opuswv estomusen eskvtcys.

24 Este-hunvntake en naorketv homvn heckvket, homvn ohfvcceckvn oh vpeyat svset os, momis vpvlwv en naorketvt yupvn vpeyet os.

25 Momen matvpomen vtotketv herakat heckaket os, momen mvrahkvt o estomis ehkvkeko tayes.

SETENTVCKE 6.

Vtotkvlke estomomuse nokwv-oh-wakkv elecvn svpaklat eme mahusat e pucasvlken, Vrakkuecky omvlkv en heckvre oricakes, *komet* oh vkerricvkekvs, Hesaketvmese e hocefkv momet mvhakvn tvklehocekaren.

2 Momen mv epucase vkvsvmvke ocakat, etecakkakvtet omakat vrahkvn enhomecahkats, momis vtotketv min *em* mecvkekvs, heromet, momet vnokeckvket, momet mv nake herat etencawvlket omakekv. Heyv nanvken vcahnet, emvhayvkes.

3 Estimvt emvrahken mvnayet, opunvkv hoporrenvke, pu Pucase Cesvs Klist em opunvkv, momet mvhakv mekusvpkv vcvkvye ocan apohicekon omat,

4 Ekvsvmet, naken kerrekot, momis *este enokket naken eyacusat omēn*, nake vpohetv momet opunvkv setenrvpkv ohfvccvn eyacet os.

5 Vleskvpkvt, etenrvpkvt, tvhiketv, ohvkerrickv holwvhokat, momet mehenwv ocvkekot, vkerrickv holwvken oce, Eohvtvlvyetv mekusvpkvt's, komakat em opunvkv setenrvpkvt mvn asossaket os; heyv omakan e enkvpvyecicvs.

6 Momis mekusvpkv emahlvpvtketv vpakat nake epoyetv rakke tes.

7 *Hiyomet* omekv, *yvmv* ekvnvn naken asceyēkates, *momet* mehenwvn naken esossēko tayes.

8 Momis hompetv momet accvken occyat, mvn es pu mahlvpvtket omekvs.

9 Momis mv nake-ocvke haketv komakat nake eskerhoyat *ofvn pvlatkat*, momet nake senkvnhetv, momet eyackv hoporrenkv vpvkeko nokkicakat sulke ofvn pvlatket os, mvt sumketv estemerketv tepakan esten vkpvsatet os.

10 Cvto-kunawv vnokeckv nake holwvhokat omvlkv en yvlonkvt omekv; mvn vleskvpakat svset omof, vkvsvmkvn em fiyecet, feknokketv sulken 'se etekfvnvnicakvtes.

11 Momis cemet, Hesaketvmese em este toyetskat, heyv nanvken en letkvs; momet fvccetvn, mekusvpkvn, vkvsvmkvn, vnokeckvn, momis kometvn, *momet* eyasketvn vcvkvyvs.

12 Vkvsvmkv etepokv heran etepoyvs, hesaketv yuksvseko, mv ec ohhuchhokan hvlvtvs, eohkerkueckv heran, akerrvlke sulke ehomvn es e ohkerkuecetskvtes.

13 Hesaketvmese nak omvlkv wenahuecat ehomvn, momet Klist Cesvs, Pantevs Pilvte ehomvn eohkerkueckv herat eohkerkuecvte *ehomvn* yekcen ce kicis,

14 *Heyv* vhakv, svholwvke cotkusis sekon, momet

mvttes kihoceko tayen pu Pucase Cesvs Klist heckvranat oren vcvyecvtcvs:

15 Mvt, Ohfvnke vrakkuehoce enhvmkuse *liket*, mekkvlke em Mekkot, momet pucasvlke e Pucaset omat, em oketv omof, *em vlvketvn* hecicvres;

16 Mv tvlkuset hesaketv emunkvn ocet, hvyayvke estimvt oreko tayat ofvn likat, mvn estimvt hecekatet, hecetv umeko tayes; emen vrakketv momet yekcetv yuksv-sekat *em* ocekvs. Emen.

17 Yvmv ekvnv ohfvccv nake-ocvlken *em punayet*, Vkerrickvn es hvlhvwecekot, nake-ockv sumke tokon, momis Hesaketvmese wenake, mv esfvcken es afvckeyvren nanvke omvlkv pu'man enhonret,

18 Heren momecet, vtotketv herakat ofvn nake-ocvket, *nake* enkvpicetv metetaket, *nake* etekvpicvketv vkvsamuset omvkes,

19 Oketv vlvkvranat vrahkvn enlikv heran hericet, hesaketv yuksv-sekon hvlvtatskvren, *maket* yekcen kicvkvs.

20 Temore toyetskat, opunvkv ehvperkvke, momet hacohakakan, momet mv laksen nakkerretv kihocat em etenrvpkvn mvnvttepet, mv nake hericetskvren ce'mhoyvten vcvyecvs:

21 Mvn eenakuece omecaket, vkvsvmkv ohfvccvn em mvttakvtet svset os. Heromkvt ece 'pakekvs. Emen.

¶ Pal Peketevnvlke em etvlofv rakke Leotesev hocefkan liket, heyv cokv enhvteceskvn Temore ohtotvte coyvtes.

COKV VPASTEL PAL

TEMORE OHTOTVTE SVHOKKOLAT.

SETENTVCKE 1.

Pal, Hesaketvmese komat eteropotten, hesaketv Klist Cesvs ofv ocat etemfvccetv vcvkvyen Cesvs Klist em vpastel *toyvyat:*

2 Temore *cv*'ppuce *vm* vnokeckan oh*totis;* Heromkv, merkv *momet* herkv Erke Hesaketvmese, momet pu Pucase Klist Cesvs avtet *cem ocekvs.*

3 Hesaketvmesen, mv cv'rkvlke tate eteropotte *vn* heckvten eohvkerrickv hvsvtkan es *em* vtotkvyat, vkvsamis,

4 Fekhonnekot, nettv nereu, ce turopuswv pvlatkan vkerricit, ce hecetvn cv yacuset, vm mekusvpkv ofvn ece 'kerricvyet os ; afvcketvn es cv fvcke taren *komit;*

5 Vkvsvmkv mehenwe ec ofv likan, enhvteceskvn Loes ce 'puse ofvn, momet Yunese ce'cke ofvn likvten vkerricvyof; momen *mvt* cemeu *ec* ofvn likes, komvye heres.

6 Monkv Hesaketvmese en nakemkv cv'nke *ec* oh wvkhokickv eteropotte ec ofv ocan hvtvm vhetccetskvren ece 'kerricepuecis.

7 Hesaketvmeset penkvlkv *vkerrickv* tokon, momis yekcetv, vnokeckv, momet hoporrenkv em vkerrickvn pu'mvtet omekv.

8 Monkv pu Pucase ohkerkueckvn, monkat vne en

svlvfke toyvyat es ec elset ohmetskvs; momis opunvkvherv em estemerketvn astenkvwapvt omvs, Hesaketvmese en yekcetv vcvkvyen.

9 Mvt pu hesahuecet, huehketv hvsvtken es pun huehkvtet os, pum vtotketv vcvkvye tokon, momis eme komat, momet en heromkv vcvkvyen;

10 Mv *heromkvt* ekvnv vliceckv oreko emunken Klist ofvn pu'mhoyvtes, momis hiyomat pu Hesayecv heckat eteropotten hecket os; mvt elkvn sumecihcet, opunvkvherv eteropotten hesaketv, momet hesaketv meyuksvsekan ohhvyayicvtet os:

11 Mv ohfvccvn vne, erkenvkv, vpastel momet Centilvlke mvhayvn cv huerihocvtet os.

12 *Momen* mv vrahkvn heyv nanvken es cv 'stemerket os, momis vc vlsekos; *hiyomet* omekv, estimv ofvn vkvsamvyvten kerrit, mv nake em wikvyvten mv nettv oren vcayece tetayat yekcetv ocet os, komvye heres.

13 Opunvkv etelilvke herake *opunvyvye* vm pohetskvten, vkvsvmkv vnokeckv tepake Klist Cesvs ofv ocat ofvn yekcen hvlvtvs.

14 Mv nak here hericetskvre ce'mhoyvten Puyvfekcv Herat ep ofv likat eteropotten vcvyecvs.

15 Heyvn kerretskes, Esev ofvn vpokat omvlkvt v'nkvpvkakvtes; mv vpvkakat Ficelvs Hvmocenes tepakat omakes.

16 Hesaketvmeset Onesefolvs en cukon oh merrate, tewolen v'mahlvpatet, vn cvto-tetvkkakv es vlsekatet ok'.

17 Momis Lomen arof, vfekcakhet cv hopoyet, es *cv* hecemvts.

18 Pucase akvpvken mv nettv omof merkv en heckvren Pucaset cmate! Momen nanvke en sulke estomomusen Efesvs ofv vm vtotkvten heren kerretskes.

SETENTVCKE 2.

Monkv cemet, cv'ppuce toyetskat, heromkv Klist Cesvs ofv ocat ofvn yekcet omvs.

2 Momet mv nanvke akerrvlke sulke em etenrvwvn vm pohetskvten, heyvn hunvntake heromvke, etvu emvhayvke tayan, em wikvkvs.

3 Monkv Cesvs Klist en suletawv here omet estemerkvn kvwvpvs.

4 Suletawv are estomet *yvmv* hesaketv enanvken 'se vpvllvyekot os; mv suletawv hakvre enhopoyvten afvcecicetvn *komet* omekv.

5 Momen estimvt etemuntvlkv vcevllat, vhakv vcvkvyen vcevllekon omat, *kvtvlvkv vcakan es* kvpvtuehocekot os.

6 Mv cvpofv oh vtotkat tawvt *em* etten cvwvranet os.

7 Nake makvyan oh vkerricvs; momen Pucaset nanvke omvlkv ofvn kerretvn ce'mate!

8 Cesvs Klist, Tewe en honvpsen avtet, vm opunvkvherv vcvkvyen, pvsatkvte aenkvpvken akvwvpkvten ce hohsats.

9 Mv ofvn holwvyecv omēn estemerketvt vn hecket os, svlvfkueckv oren; momis Hesaketvmese em opunvkvn svlvfkuehocekot os.

10 Monkv enhopokvte vrahkvn nanvke omvlkvn kvwapvyet os, hvyayvke emeyuksv sekat vpvken vhesaketv Klist Cesvs ofv ocat en heckvkvren.

11 Heyvt maketv mehenwet *os;* Vpaket pu pvsatkvten omat, vpaket hesahokeyvret ok'.

12 Estemerketvn kvwapēn omat, vpaket mekkeyvres; vhepakēn omat, emeu epu 'hepvkvres:

13 Vkvsamēko estomis, emet mehenwet huere munkvt os; ehelakseceko tayes.

14 Heyv nanvken ohvkerricepuecet, Pucase ehomvn, Opunvkv *ocakat* ohfvccvn etenrahpatskvs, mvt naken

lopiceko *tayekv*, momis pohakan ehosvkueces, *kicet*, yekcen em vsehvkvs.

15 Hesaketvmese ehomvn vkvsvmvke taye oren e heckuecetskvret vcevllvs, *momat* vtotkv nak es vlsetv cen sekon, mehenwv em opunvkvn fvccvn tekvpicet *huerets-kvret*.

16 Momis opunvkv ehvperkvke *momet* hacohakakan em e fulkvs, holwvyeckv em ohvtvlvkvkvret ok'.

17 Momen em opunvkvt hote *vkuekvnto* omet pvpv-kvres; Himenevs Filetvs tepakat mvn vpvkakes.

18 Mvt mehenwetv ohfvccvn em mvttet, *Elkv* aenkv-wvpketv entis hoyvneps, maket, *este* vnvcome em vkv-svmkv taken lekvfaket os.

19 Mome estomis, Hesaketvmese en likvt yekcen hueret os, heyv eskerkvn ocet, Pucaset enaken kerhoyes, momet, Klist e hocefkvn hocefat vtekat fvccetv tokan enkvpv-kekvs.

20 Momis cuko rakke ofvn nake-vcvnkvt ocvket os, cvto-kunaplane, momen cvto-kunaphvtke es *hayvkvte* tvlkekon, momis eto tis, fakke tis es *hayvkvte* ocvket os; momet vrakkuehocvranat sasen, vrakkuehocvranekat *ocv-ket os*.

21 Monkv heyv nanvken estimvt e en hvsvtecen omat, nake-vcvnkv vrakkuehocvranat, hvsvtke, Pucase es en lopice herat, momet vtotketv herat vtekat emetetake tares.

22 Momis este mvnettvlke em eyackvn en letkvkvs, momet fvccetvn, vkvsvmkvn, vnokeckvn, *momet* efeke hvsvtke aossen Pucasen oh huehkakat vpvken etenherkvn hopoyvs.

23 Momis vpohetv ehvperkvke hoporrenkv vpvkeko *ocakan* vhepvkvs, mvt tepokv hayaket oman kerret.

24 Momen Pucase em vtotkvt tepoyekot, *este* omvlkv em eyaskuset, mvhayetv mvnvcket, momis komet,

25 Eyasketv ofvn mv vnrvpakan emvhayet; Hesaketvmeset mehenwetv ohkerkueckv oren vkerrickv-etickvn emake witen omat;

26 Momen mv puyvfekcv holwakat komat vcvkvyen svlvfkuecvkvtet 'sem enkvnhetvn 'se ossicvkvren.

SETENTVCKE 3.

Hevvu kerrvs, nettv espokakat omof, oketv penkvlket ocvkvres.

2 *Hiyomet* omekv, estet e vnokecet, cvto-kunawvn encaket, opunvkvn 'sekvsamet, ekvsamet, tvhiket, eckvlken *em* apohicekot, *Hesaketvmesen* vkvsvmekot, mekusapv tokot,

3 En nakvlken vnokecekot, temfvccetv-kacvlket, esteohlaksvlket, e-em-fvyvtekat, sehonecket, *este* herakan en homecet,

4 Enhonricvlke, ekv-yekcakat, serakken vkerricet, Hesa ketvmese senhoyvnen afvcketvn vnokecet;

5 Mekusvpkv en heckvn ocet omis, mv en yekce helaksecakat ocvkvres; mv omakan *em* e fulkvkvs.

6 *Hiyomet* omekv, heyv omakat cukon esceyet, hoktvke hacohakvke, naorketv es honhoye eyackv mvrahrvkvn es nekeyihocan,

7 Estofis naken kerrakis, mehenwetv kerretvn estofis umvkeko tayan svlvfkvken evpayaket os.

8 Momen Canese Camplese tepakat Moses vnrvpakvte omēt heyvt mehenwetvn vnrvpaket os; este em vkerrickv holwvhoket omen, vkvsvmkv ohfvccvn etv vhepvkhoyvten.

9 Momis ohvtvlaken vpeyekares, mv en *hoporrenkv take sekat hecket* omvte etvpomen mvu en hoporrenkv sekat *este* omvlkv ehomvn hecke taret ok'.

10 Momis vm mvhakvn, vretvn, kometvn, vkvsvm-

kvn, momis kometv hofunat, vnokeckvn, momis kometvn,

11 Asseckvn, estemerketvn *momet* nanvke Anteak, Ikonev Lestlv esyomat ofv ve oh yievten heren kerretskvtet omes; asseckv estomakan kvwapvyvten *kerretskes;* momis *mv* omvlkvn Pucaset a 'svc ossvtes.

12 Momes, momen Klist Cesvs ofv mekusvpkv vevkvye fulletvn komat omvlkvt asseckvt en heckvkvres.

13 Momis este holwvyecvlket momet ehosicvlket holwvyeckv ofvn ohvtvlaket vpeye munkvres, ehosicaket, momet ehosihocen.

14 Momis mv nanvke kerret, heren vkvsametskvte ofvn emomecicvs, estimvt *mvn* ce mvhayvten kerret;

15 Momet hopuewvt aretskof, cokv vcacakat, vkvsvmkv Klist Cesvs ofv ocat eteropotten vhcsaketske taye oren ce hoporrenice tayan kerre vtecicetskvten kerretskes.

16 Cokv vcakat omvlkvt Hesaketvmeset este em vkerrickvn nekeyicen *estemhoyvtes*, momet mvhakvn, *nak est em* vschetvn, vretv-mvherickvn, fvccetv-mvhayetv esyoman lopicet omes:

17 Hesaketvmese em este-hunvnwvt temvpoket, vtotketv herakat omvlkv ohfvccvn metetake heret omvren.

SETENTVCKE 4.

Monkv Hesaketvmese ehomvn, momet Pucase Cesvs Klist, mv em vlvketv momet em ohmekketv omof, hesahokan momet pvsatkvten ohfvccecvranat ehomvn yekcen *ce* kicis;

2 Opunvkvn 'serkenvkvs; oketv omof, oketv toko *estomis* vhuervs; momis kometv mvhakv tepakat omvlkvn '*sest*' em vschet, emvcahnet *em* punvyvs.

3 *Hiyomet* omckv, oketvt vlvkvres, momof mvhakv mehenwan kvwvpekot, momis, e hvcko hottopvken ocet,

eme mahusat em eyackv take vcvkvyen mvhayvlken e em vteloyvkvres;

4 Momet *e* hvcko taken mehenwetvn 'sem fulotket, nakonvkuce *min* oh fulotecvkvres.

5 Momis cemet, nanvke omvlkv ofvn vketecvs, estemerketvn kvwapet, opunvkv-herv emvhayv em vtotketvn momecet, cem vtotketvn es fvcecvs.

6 Vnet *Cesvs vrahkvn cv*'lehocvre vm etetaket omen, *yvmvn* enkvpvkvranvyat oketv vwolet omekv.

7 Tepokv heren tepoyit, temvrkvn poyit, vkvsvmkvn vcvyecvyvtes.

8 Mucv ayat fvccetv en kvpvtokv-vcakan vn herihocet os, mv Pucase fvccecv fvccat mv nettv omof v'mvranat; momet vne tvlkekon, momis em vlvketv vnokecakat omvlkvn *emvkvranat.*

9 Lvpken vm vlvketskvret vketecvs:

10 Temvs v'nkvpvkepekv, yvmv ekvnv mucv *ocan* vnokecet, *yvmvn* enkvpaket, Resvlonikvn ayepet os, Klessens Kelesevn *ayet*, Titvs Talmesevn *ayepet os.*

11 Luk tvlkuset vc vpakes. Mak evpahyet, ecc 'pvken svtes; vtotketv ohfvccvn vn lopicet omekv.

12 Momen Tekekvn Efesvn ohtotvyvnks.

13 Kapv-rakko Kapvs likan Tlov *tvlofvn* wikvyvten, atetskof, 'svtvtcvs, momet cokv *ocakan*, *momet* pacments *kicetv* mahvkvu.

14 Cvto-lane paccv, Vleksantv *hocefkat*, holwaken tayen cv momecvtet os; em vtotketv vcvkvyen Pucaset em fekate:

15 Momen cemeu mvn vketecvs; pum opunvkvn tayen vhrapvtet omekv.

16 Enhvteceskv em vyoposkvyof *este* hvmkusis vm *epvlhvmken* huerekates, momis omvlkvt v'nkvpvkakvtes; *Hesaketvmeset* mv taken vrvhecekate.

17 Mome estomis, Pucaset vc vpaket hueret, cv yekcicvtes; momat vm erkenvketvn esfvcken kerhoyen Centilvlke omvlkvt pohvkvren; momen este-papv e cukwvn a vc ossihocvtes.

18 Momen Pucaset vtotketv holwvke vtekan a vc ossihcet, em ohmekketv hvlwe ocan orvye *tayen vc* vcvyecvres; emen vrakketvt estofis emeyuksv-sekon em *ocekvs.* Emen.

19 Pleskv Akwelv tepakan, momet Onesefolvs en cukon vsekvkvs.

20 Elastvs Kolenrvn fekhonnemvts; momis Tlofimvs enokken Miletvn wikimvts.

21 Rvfo orekon vlvketvn komvs. Yupulvs, Plutens, Linvs, Klatev momet tecakkakvte omvlkvt ece 'sekaket os.

22 Pucase Cesvs Klist cem puyvfekcvn vpvkekvs. Herkvt ece 'pakvkekvs. Emen.

¶ Cokv esvhokkolat Pal Temore, mv Efesvlke em mekusvpkvcuko vfastv enhvtecèskv hahoyvten, ohtotvtet, Lomen likof. Nelo ehomvn svhokkolvn huerihoce omof.

COKV VPASTEL PAL

TITVS OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

Pal Hesaketvmese em vtotkv, momet Cesvs Klist em vpastel *toyvyat*, Hesaketvmese enhopoyvkvte em vkvsvmkv momet mehenwv mekusvpkv *mehenwuse* ohfvccv ocat ohkerkueckv vcvkvyen,

2 Hesaketv emeyuksv-seko em enhonrkv ofvn; mvn Hesaketvmese lakseko taye, ekvnv vliceceko munkof, *este* temfaccvtes,

3 Momet momvre tetaye ocof, erkenvketv eteropotten em opunvkvn kerkuecvtes, Hesaketvmese pu Hesayecv em vhakv vcvkvye vm wikvten;

4 Titvs, vkvsvmkv tvleme vcvkvyen cv'ppuce mahusat oh *'totis;* heromkv, merkv momet herkv, Erke Hesaketvmese, momet pu Pucase Cesvs Klist pu Hesayecv a vtet *ece'pvkekvs.*

5 Heyv vrahkv Kletv ofvn ce wikimvts, nake espokeko ocakan mvhericet, etvlwv omvlkvn erkehvkvlke *vculvkuecan* em wiketv hayetskvren, ce kicvkvyvte etvpomen;

6 Estimvt nake em mvttekot, elfiwvu hvmkusen, hopuetake vfekrakkvke taye, yvmahkuecvlke kihocekon, ekvyekcvkekon ocat hueren omat, *mvn hayetskvres.*

7 Mekusvpkv cuko vhecicv, Hesaketvmese en nakvfastvt omet, nake em mvttekot, ekvsvmekot, lvpken cvpvkkekot, tepoyv tokot, hacv tokot, vlesketv ofv nake 'se ohvtvlvyetvn eyacekot omvranet omekv;

[Muskokee Titus.]

8 Momet este en cukopericat encaket, nake herat vnokecet, emahlvpvtket, fvccet, hvsvtket, e em fvyatet,

9 Mvhahoyvte vcvkvyen punvkv fvccvn yekcen hvlatet, opunvkv mehenwv ofvn este'm vcahnet, momet a vnrvpe opunvyecvlke ohfvnkvre tetayat.

10 Ekv-yekcakat sulket omekv, momet ehvperkv opunayvlke, este-mvkcrrvlke, svkvmsiskv vkvsamvlke mahvkvu.

11 Mv e cukwv vkhothokvranet os; cuko hvmecat rvkpvlricet, vlesketv ofv nake 'se ohvtvlvyetvn eyacaket, nake mvhayeko tayat mvhayaket os.

12 Kletvlke estofis laksvlke, ponvttv holwvyecvke, hompetv vnoksvlke, enhorvket os, Kletvlke mahusat hvmket, owalvt, makvtes.

13 Heyv kerkuecvte mehenwvt os, monkv fvsken em vsehvkvs, vkvsvmkv ofvn cvfencvket;

14 Cusvlke en nakonvkuce, momet este mehenwv enkvpvkakat em vhakvn em vpohicvkekaren.

15 Hvsvthakat nanvke omvlkvt en hvsvthvkes; momis hvsvthvkekat, momet vkvsvmvkekat naket en hvsvthvkekot, em puyvfekcv, em vkerrickv tis svholwvhoket os.

16 E oh kerkuecakat, Hesaketvmesen kerres, *makaket os;* momis vtotketv ofvn *Hesaketvmesen* ehelaksecet, momet en homechoye tetayat, momet vpohicvkekot, vtotketv herakat vtekat ocvkekot omes.

SETENTVCKE 2.

Momis mvhakv temvpoke vcvkvyat nanvken punvyetskvres;

2 Vculakat mahlvpvtkvke, fvccvke, hoporrenvke, vkvsvmkv, vnokeckv, momis-kometv esyomat ofv cvfencvke taren.

3 Matvpomen hoktvlvke, em fulletv hvsvthvket, este-

oh-laksvlke tokot, pvrko-opuswv sulken eyacvkekot, nake herakat emvhayvlke *taren;*

4 Hoktvke mvnettvlken hoporrenkvn mvhayet, e'hetake vnokecvke, en hopuetakeu vnokecvke,

5 Mahlvpvtkvke, *efeke* hvsvthvke, cuko-vfekhonnvlke, herake, ehetake em vpohicvket, Hesaketvmese em opunvkvn tvklehocekaren mvhayvkvren.

6 Matvpomen hunvntake mvnettvlke em vcahnvkes, emahlvpvtkvke taren;

7 Nanvke omvlkv ohfvccv vtotketv herakat ofvn vhayetvn e heckuecet, mvhakv ohfvccv fvyvtkeko tayen, okhacekon, fvccen,

8 Opunvkv ofv temvpoken, ohfvccehoceko tetayen *e heckuecvs;* estimvt vpvlhvmke vpvket on omat, nake holwvke ec opunvyeckv ocekot, vlsvren.

9 Vtolkvlken em vcahnvkes, e pucasvlke mahusan vpohicvkvren, nanvke omvlkv ofvn afvcecicet, pvlken em vyoposkvkekot;

10 Vkonahvkekot, momis ñakomvlkv ohfvccv fvccvket, nanvke omvlkv ofv Hesaketvmese pu Hesayecv em mvhakvn *vccece omet* herusen hayvkvren.

11 *Hiyomet* omekv, Hesaketvmese en heromkv, vhesaketv svlakat, este omvlkv ehomvn hecke hakvtes, *pu mvhayet,*

12 Mekusvpkv-tokon, momet ekvnv em eyackvn, e em vsehet, mahlvpvtkvke, fvccvke, mekusapvket yvmv ekvnvn fullet,

13 Enhonrkv afvcketv ocan, momet Hesaketvmese rakkat, momet pu Hesayecv Cesvs Klist em vlvketv rakkat en nene hcceyvren pu mvhayet,

14 Mvt, holwvyeckv omvlkv enkvpvken pu neset, momet etvlwv vcake, vtotketv herakat vfekcahken e en hayet hvsvtecvret, e pum estemvtes.

15 Heyv nanvken opunayet vcahnvtcvs, momet yekcetv omvlkvn *es opunayet este'm* vsehvtcvs. Estimvt cen homehcats.

SETENTVCKE 3.

Mekkvlken, momet ohfvnkakat en yekcetvn em vkvsvmet, 'mvpohicvket, momet vtotketv herakat vtekat emetetakvket,

2 Estimvn nanvkokicekot, tepokv enkvpvkvket, yvmaskvket, eyasketv vtekat este omvlkvn em e heckuecvket omvkvren vkerricepuecvs.

3 Pume tis, pu hoporrenvkeko, vkvsvmvkeko, ehosvke, eyackv momet afvcketv mvrahrvkvn vfastet, enhomeckvn, vleskvpkvn fullet, en homecvke tayet, ete'n homecakeyvte ocet os.

4 Momis Hesaketvmese, pu Hesayecv en heromkv, momet vnokeckv este ohfvccv ocat hecikof,

5 & 6 Fvccetv em vtotketv momeceyvte eteropotte tokon, momis em merkv vcvkvyen, svnvcomv-hecketv okkoskv momet Puyvfekcv Vcakat mucvseckv pu Hesayecv Cesvs Klist eteropotte esohfvcken es ep oh kalvte eteropotten pu hesahuecvtet os;

7 En heromkv eteropotten pu fvccvke omet, hesaketv meyuksv-seko em enhonrkv vcvkvyen pucasvke taranat hakeyvren.

8 Heyv opunvkv mehenwvt's, momen heyv nanvken yekcen est' emvhayetskvren komis, Hesaketvmesen oh vkvsvmakat vhericet vtotketv herakat vcayecvkvren. Heyv nanvke este en heraket, en lopicvket omes.

9 Momis hoporrenkv-toko tempohetv, momet honvpsetv ohonvkv, momet etenrvpkv, momet vhakv ohfvccv etehvnkvn enkvpvkvtcvs; heyv nanvke esten lopicvkekot, chvperkvt omekv.

10 Este vkvsvmkv ofv fvccekat vhvmkvn, momet svhokkolvn em vcvhinet, em e fulkvtcvs.

11 Heyvn kerret, este heyv omat fiket, naorket, eme tat e oh fvccecet os.

12 Atemvs monkat Tekekvs ec oh 'tohtvyof, Nikapoles *tvlofvn* lvpken vm vlvkvtcvs; rvfo mvn fekhonnetvn vkerricikv.

13 Vhakv-hayv, Senvs, Vpálvs tepakan vcayecet, vtotvkvtcvs, naken en kusvpkvkekaren.

14 Momen pum *esteu* vtotketv herakat, nake en lopicvke tayat, vcvyeckvn eskerrvkekvs, ettvkekot omvkekaren.

15 Vc vpvkakat omvlkvt ece 'sekakes. Vkvsvmkv ofv epu 'nokecakat vsekvkvtcvs. Omvlkatskan heromkv ece 'pakvkekvs. Momekvs.

COKV VPASTEL PAL
FILEMVN OHTOTVTE.

Pal, Cesvs Klist en svlvfke tecakkvte Temore tepakat pum vnokeckuse, momet vtotkv *pum* etohkvlketv, Filemvn,

2 Hvtvm Afiv *pum* vnokeckan, momet Akepvs suletawv pum etohkvlketvn, momet mekusvpkv-cuko cen cuko ofv ocan oh*toteyat:*

3 Heromkv, momet herkv Pu'rke Hesaketvmese momet Pucase Cesvs Klist avtet cem *ocvkekvs.*

4 Cem vnokeckv momet vkvsvmkv mv Pucase Cesvs, momet mekusapvlke omvlkv em ocetskat pohit,

5 Vn Hesaketvmesen vkvsamis, vm mekusvpkv take ofvn estofis ce hocefet;

6 Nake here Cesvs Klist etehoyvne ec ofv ocat vtekat ohkerkueckv eteropotten cem vkvsvmkv *este em* etekvpickvt lopickvn yekce taren.

7 *Hiyomet* omekv, afvcketv mahlvpvtketv tepakat rakken cem vnokeckv ofvn oceyet os, emekusapvlke em envcofv taken tayen mahlvpatetskekv, tecakkvte toyetskat.

8 Monkv Pal vculat momet ohvtvlakat hiyomat Klist en svlvfket omit, vnokeckv mimv vrahkvn ce'nkusapvyet os,

9 Nake momecvkvr tayat ohfvccv yekcen ce kicare Klist ofv fekhvmketvn ocvyet o estomis.

10 Onesemvs, cv'ppuce, cv svlvfkuehoce omof heckuecvyvte ohfvccvn ce'nkusapis:

11 Oketv hoyanvte ofvn cen lopicekat omet, momis hiyomat ceme vne tepakvn pun lopicet omes:

12 Mvn yefulecicvyvnks; monkv evpvyvs, cv nvcofv mahusat mvt omes:

13 Opunvkv-herv eswvnakv ofv ece 'yoposket vm vtotkvren vc vpvkvren fekhonnicetvn komvyvnks.

14 Momis cem vkerrickvt vc vpaket omekat naken momecetvn komvkvnks; *vn* lopicetskat ec ohyekcihocvtet omekon, ceme kometskat omecice taren.

15 *Hiyomet* omekv, oketv vcvpke mahekon cc'nkvpahken meyuksv-sekon evpvyetskvre ome witvtes:

16 Momen mucvn *evpayetskat* vtotkv omekon, momis vtotkv senhvlwe, tecakkvte vnokecke, *vne* mahvkvu vm *vnokeckat*, momis mv senhoyvnen enavpeswv ofv, momet Pucase ofvn cēm *vnokeckat* omēn *evpayvranetsket os.*

17 Monkv, Vm etohkvlketv tes, cv kometsken omat, vne omēn evpvyvs.

18 Naken cem vhopanen, monkat naken vhuericetsken omat, mvn es vc vrvhecvs:

19 Vne Pal toyvyat cv'nke mahusan es hoccihcis vnet fekares: mome estomis, ohvtvlakan e mahusan vm e vhuericetskan ce kicvkos.

20 Momis, tecakkvtē, Pucase ofvn ec ofvn vc afvckckvs; Pucase ofvn cv 'nvcofvn mahlvpatvs.

21 Cem apohickvn enhonrit, cen hoccihcis, makvyat senhoyvnen momecvranetskan kerrit.

22 Momen ohvtvlakat, fekhonnvye tayan vm etetakuecvs, cem mekusvpkv eteropotten cem *vlvkaren* vm etektvnechoyvres, *komit* enhonrikv.

23 Klist Cesvs ofv svlvfkuehocat vm etohkvlketv, Epeflas hocefkat,

24 *Hvtvm* Mak, Elestakvs, Temvs, Luk, vtotkvlke vm etohkvlketvt ece 'sekakes.

25 Pu Pucase Cesvs Klist en heromkvt cem puyvfekcv taken vpvkekvs. Emen.

¶ Heyv cokv, Pal Lomen likof hoccihcen, vtotkv Onesemvs Filemvn 'sem ayvtes.

COKV VPASTEL PAL

HEPLUVLKE OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

Hesaketvmese, mv oketv hoyvnakvte ofvn owalvlke eteropotten oketv sulke momet cahmelike ofvn erkvlken em punayvtet,

2 *E*'ppuce, mv nanvke omvlkvn epucasvranen ohmellet, momet mv eteropotten ekvnv hahicvte, heyv nettv espokakat ofvn *mv* eteropotten pum punayvtet os:

3 Mvt *Erke* en rakketv en hvyayvket, momet en heckv vhakuset omet, momet en yekce em opunvkv eteropotten nanvke omvlkvn kvwapet, e eteropotten pun holwvyeckvn *pun* hvsvthihcof, Rakketv hvlwe *likat* em vkvpervn likvtes:

4 Epucase taranat omecicen encelvlke e hocefhokv senrakken hocefkv epoyvte etvpomen mv encelvlke senrakke hakvtet.

5 *Hiyomet* omekv, Cemet Cv'ppucet omet, mucv-nettvn ce heckuehcis, momet hvtvm, E'rke toyin, emet Cv'ppucet omvres, encelvlke hvmkis kice em punayvte oce haks?

6 Momet hvtvm, heckvte enhvteceskvn yvmv ekvnvn asceyof, Hesaketvmese em encelvlke omvlkvt vrakkuecvkekvs, maket os.

7 Momet encelvlken opunvyecet, Mv em encelvlken puyvfekcvlken *hayet*, em vtotkvlken totkv fenken hayat, maket os.

8 Momis Eppucen *em punayet*, Mekko-em-ohliketv co-

naket estofis emeyuksv-sekot *omes*, Hesaketvmese toyetskat, fvccetv en septv cem ohmekketv en septvt *omes;*

9 *Momet*, Fvccetvn vnokecet, holwvyeckvn enhomecetskvtes; monkv Hesaketvmese, cen Hesaketvmeset cem etohkvlketv senhoyvnen afvcketv vfekvn es cem vfeyvtet os.

10 Momet, Pucase, cemet hvteceskv omof yvmv ekvnv en likvn hayetskvtes, momen sutvt ce'nke em vtotketvt omakes:

11 Mvt sumecvres, momis cemet liketske munkvt os; momen mv omvlkvt accvke leske hake·omet vhassvke hakvres;

12 Momen accvke *pvkohlihoce* omēn cemet pvkohlicetsken, mvrahke hakvkvres; momis cemet emunkuset liketsken, cem ohrolopet pokvkekares, *maket os.*

13 Momrs, Vm vkvpervn liketske munken cen horrvlke ce'leohhuerickvn cen hayares, encelvlke hvmkis *kice* em punayvte oce haks?

14 Omvlkvt puyvfekev vtotkvlke vhesaketv epucasvke taranan em vtotkvkvren atothoyet omeko haks?

SETENTVCKE 2.

Monkv nanvke poheyvten ohvtvlaken vketecvraneyet os, estome estomis fihne omet sumecekaren.

2 *Hiyomet* omekv, opunvkv encelvlke opunahoyvtet yekcet omen, vhakv·kackv momet mapohickv tokat vtekat feketv fvccet en heckakvten omat;

3 Vhesaketv en rakke momvtekan vmoskomēkon omat, estomēt mvnvttepeyvr haks, enhvteceskvn Pucaset onayetvn vlicehcen, pohakvtet pum ohyekcicaken,

4 Momen Hesaketvmeset, eme·komat vevkvyen nakeskerkv, nak estomahakat momet yekcetv cahmelikv, mo-

men Puyvfekcv Vcakat emkv esyomat eteropotten vpvken a en kerrekv ?

5 Encelvlke ekvnv vlvkvrane opunvyeceyan ohfvnkvkvren hayekatet ok.

6 Momis *este* hvmket akerret hoccicvte ocet os, *hvm maket*, Estet naket omen vkerricetske haks ? monkat este e'ppuce *naket omen* en cukopericetske haks ?

7 Encelvlke estomuse a senkvncvpen hayet, rakketv vrakketv tepakan es kvtvlicetskvtes, momet ce'nke em vtotketv take ohfvnken hayetskvtes.

8 E'le elecvn nanvke omvlkvn hayetskvtes. *Hiyomet* omekv, nanvke omvlkvn eme elecvn hayvtet on nake elecv hayekat vhoskekates. Momis hiyomat nanvke eme elecv hvte omvlkvn hecēkos.

9 Momis Cesvs hecēs, mv elkvn kvwapvre vrahkvn encelvlke estomuse a senkvncvpen hahoyvten, rakketv vrakketv tepakan es kvtvlihocvten, momat mvt Hesaketvmese en heromkv etehoyvnen *este* omvlkv vrahkvn elkvn lasvren.

10 *Hiyomet* omekv, mv vrahkv nanvke omvlkv *ocet*, mv etehoyvne nanvke omvlkv *ocakat*, eppucetake sulken evpayet *en* hvyayvken 'soh ayat, estemerketv *sulke* ete ropotten em vhesaketv en kvpetvne temvpoke hayetv momvre tetayuset omvtes.

11 *Hiyomet* omekv, mv hvsvthicat momet mv hvsvthakat omvlkvt hvmkuse asosset *os ;* momen mv vrahkvn tecakkakat kicetvn es vlsekos.

12 Tecakkeyvten ce hocefkvn en kerkuecares; mekusapvlke en nvkaftetv ofvn ece 'kvsamit yvhikares. maket *omekv.*

13 Momet hvtvm, Vm enhonrkvn eme ofvn ocares Momet hvtvm, Hecvs, vne momet hopuetake Hesaketvmese a'mvte.

14 Momekv hopuetaket vpeswv catv tepakat ohfvccvn etohkvlke ocvlket omen, emeu matvpomet vpaket matan ocvtes; elkv eteropotten mv elkv en yekcen ocat en yekcen kvcvret, puyvfekcv-holwakat mvt omen;

15 Momet mv heckakvte vteken elkv em penkvlkv eteropotten svlvfketv ofv svpaklan asossicvret.

16 *Hiyomet* omekv, mehenwvn encelvlke *em munkvn* accekot, Eplehame en honvpsen accvtes.

17 Monkv nanvke Hesaketvmese *ohfvccv* ocakat ofvn plest enhomahtv merruset momet herome taret, nanvke omvlkv ofv etecakkakvte omē hakat, *momet* este en holwvyeckv ohfvccvn etenherkv hayvren momvre tetayusvtes.

18 Eme mahusat eskerhoyen estemerkvtet omen, mv eskerhoye sasan emvnicetvn ume tayet omekv.

SETENTVCKE 3.

Monkv tecakkvyvte vcacvke, huehketv hvlwe *vte* etohkvlke eenakuecvlke toyatskat, pum ohkerkueckv em Vpastel momet Plest Enhomahtv, Klist Cesvn ohvkerricvkes;

2 Mvt Moses en cuko omvlkv ofv *heromet omvte* omēt mv mellvte ohfvccvn heromet omvtes.

3 Heyv estet Moses vrakkvte senhoyvnen vrakkuehocc taye heretv ores komhoyvtet ok, cuko *vrakkuehocat* senhoyvnen mv cuko hayvte min vrakkuehocet omekv.

4 Cuko vtekat estet hayvte vlket omen, momis mv nanvke omvlkv hayvtet Hesaketvmeset omekv.

5 Momen Moses, vtotkvt omet, mehenwvn mv nanvke mv renyupvn mahokvranat esohkerkueckvn en cuko omvlkv ofvn heromet *omvtes*,

6 Momis, eppucet omet, Klist eme mahusat en cuko ohfvnken *heromet omvtes;* mv en cuko toyeyat, enhonrkv

em vkvsvmkv, momet em afvcketvn meyuksv vteken yekcen hvlatēn omat.

7 Monkv Puyvfekev Vcakat makat vcvkvyen, Mucv-nettvn, em *punvkv en* haken pohatsken omat,

8 *Ce'rkvlke take e feke take wvnhecakvte* omēt ce 'feke taken wvnhehcatskvs, cvpvkkueckv *momet* eskerhoye nettv omof, vnrvwv ofvn,

9 Ce'rkvlke taket es cv kerret, vc vketecet, momet vm vtotketv taken ohrolope pale osten hecakvtet omekv.

10 Monkv mv este honvpsen en cvm afvckekot, *E* 'feke take ofvn estofis flyecet, vm vyetvtaken kerrvkvte sekos, makvyvtes.

11 Monkv vn cvpvkke ofvn, Mvt vm fekvpkvn esceyv-kekares, *makit*, e hocefit fvccecvyvtes.

12 Tecakkvyvte toyatskat, efeke holwvke, vkvsvmekat Hesaketvmese wenake likat enkvpvketv ofvn hvmku-satskis ece 'pikekaren e vketecvkes.

13 Momis, Mucv-nettvn mahokof, nettv omvlkvn ete-'mvcahnvkes, holwvyeckv vkerretv cteropotten hvmkvte-katskis ce wvnhvket omekaren.

14 *Hiyomet* omekv, pum enhonrkv em vliceckvn me-yuksv vteken yekcen hvlatēn omat, Klist a en cawvlke pu hahoyet os;

15 Mucv-nettvn em opunvkv en haken pohatsken omat, cvpvkkueckv *nettv tate* ofv omēn, ce feke taken wvnheh-catskvs, mahoke emunkof.

16 Pohakof, cvpvkkuecakat sasvtet ok; momis Moses evpayet Ecepse asossvke omvlkvt omekates.

17 Momis estimvlken ohrolope pale osten es em afvcke-kot omvt haks? mv naorkake em enataket vnrvwv ofv pvlatkvten mvn omekate *te?*

18 Momen, Vm fekvpkvn esceyatskekares, estimvn *kicet*, e hocefet fvccecet omvt haks, mv vkvsvmvkekate tokon omat?

19 Monkv vkvsvmvkekat omecicen esceycko taye omakvten heceyet os.

SETENTVCKE 4.

Monkv em fekvpkv esceyeyvre temfvccetv *pum* wikvtet o estomis, hvmkvtekatskis ceyc tayat oricckos ce komhoyekaren, penkvlvkeres.

2 *Hiyomet* omekv, opunvkv-herv es em *erkenvkhoyvte* etvpomen es pum erkenvkhoyvtet os, momis mv opunvkv 'sem erkenvkhoyvtet en lopicvkekates, mv pohakat vkvsvmkvt vpvken pohvkekatet ok.

3 Pumet vkvsvmeyvtet fekvpkvn esceyet omekv, Hesaketvmeset, em vtotketvt ekvnv en likv ocvte vteken pokakvtet o estomis, Vn cvpvkke ofvn *makit*, e hocefit faccecvyvte omēn, makvte etvpomen.

4 *Nettv* eskolvpakan opunvyecet hvmmakvte ocet omekv, Momen nettv eskolvpakan Hesaketvmeset em vtotketv omvlkvn *poyet* fekapvtes.

5 Momen heyvmvn hvtvm, Vm fekvpkvn esceyvranen omat.

6 Monkv mv *fekvpkv* esceyvranat tvlkusat sase emunkvt omaten, momis enhomvn mv *fekvpkv* es em erkenvkhoyvtet vkvsvmvkekat omecicen esceyvkekatet omen,

7 Hvtvm nettv hvmken mellet, oketv momvteke hoyanen, Tewe eteropotten punayet os, Mucv-nettvn, mahokvte omen, Mucv-nettvn vm punvkv en haken pohatsken omat, ce 'feke taken wvnhehcatskvs.

8 Caswet fekvpkvn emakvten omat, mv renyupvn nettv etvn opunvyecekvnt omekv.

9 Monkv Hesaketvmese em esten fekvpkv em ocvke emunkvt omes.

10 Mv em fekvpkv eceyvtet, emeu, Hesaketvmeset em

vtotketvn vfekhonnvte omēt em vtotketvn vfekhonnvtet omekv.

11 Monkv pumet mv fekvpkvn esceyeyvret vfekcakhet omvkeres, estimvt mata vkvsvmkv-sekat vhopake vcvkvyen lvtkekaren.

12 Hesaketvmese em opunvkvt wenaket momet yekcet, eslafkv-cvpko em fvske hokkole estomis semfvsket omet, puyvfekcv vkcrrickv tepakan, momet etekkekv faluwv tepakan etekvpickv oren sekeyet, efeke koman momet em vkerrickvn kerrvt omekv.

13 Momen en renakv chomvn nake hahoyvte hvmkusis heckekat sekot omen, momis nanvke omvlkvt mv em e ohkerkuccvraneye likat en renakv chomvn enatvlket, momet enrvmkvket *os*.

14 Monkv plest enhomahtv rakke, Hesaketvmese E'ppuce Cesvs, hvlhawan eceyvten ocēkv, *pum* eohkerkucckvn yekcen hvlvtvkeres.

15 Plest enhomahtv pum ehvperketv ocakat vcelakeko tayan ocēkot, momis nanvke omvlkv ohfvccvn *pume* omēn eskerhoyvte *estomis*, naorkvte sekan oceyet omekv.

16 Monkv fekhvmket heromkv ohliketvn a oh vwvkeres, merkvt pun hecken, kusvpke oketv omof heromkv pum vnice *tetayan* eshecevyret.

SETENTVCKE 5.

Hiyomet omekv, plest enhomahtv este aenkvpvke enhopohoyvte vtekat, este vrahkv nake Hesaketvmese ohfvccv *ocakat* ofvn melhoyet omes, naorketv vrahkvn nakemkv momet nake *Hesaketvmese ehomvn* pvsvthoyvranan emvren:

2 Mv eme mahusat yekcetv tokat em vfulotet on, nak kerrvkekan momet fiyecakan em merre tayat,

3 Momet mv *vfulotat* omecicen, naorketvt omecicen

este vrahkvn naken emvranat omen eme mahusat e vrahkvn eme tayet omes.

4 Momen Hesaketvmeset Elvn *enhuehkvte* omēn enhuehhokekon omat, heyv vrakketvn e oh wvkecat sekot os.

5 Momen matvpomen Klist e vrakkueeckates, plest enhomahtv hahoyvren, momis mv, Cv'ppuce toyetskes, mucv-nettvn ce heckuehcis, makvtet *momecvtes.*

6 Momet, Melkesetek plest hakvte vcvkvyen estofis Plest toyetskes, makat etvu occt omekv.

7 *Momen* mvt e'navpeswv en nettv take omof huehketv yekcen, momet turopuswv pvlatken mv elkv aenkvpvken hesayece tetayan es em mekusapet, momet yekcen enkusapet penkalat omecicen em apohihocvten;

8 Eppucet omis, nanvke es estemerkat eteropotten vpohickvn kerrvtes.

9 Momen temvpoke hahkof, mv em vpohicakat omvlkvn vhesaketv meyuksv-sekon en heckuecv hakvtet os;

10 Hesaketvmeset, plest enhomahtv Melkesetek hakvte vcvkvyen, kicen.

11 Mv ohfvccv nanvke sulke momet ce hvckotake pohetv tefnat omecicen ohhvyvyickv yekcakan opunvyetvn occyet os.

12 *Hiyomet* omekv, cketv hiyomvteke oren mvhayvlke hakatskvnt omat, nanvke Hesaketvmese kerkuecvte en likv enhvtecesky ocakan ceme min hvtvm *ce* mvhahoye taye ont os; momet hompetv yekcen hompakat tokon, epese eskakat mi omvke hakatsket os.

13 Epesen eskat vtekat, estucet omet, fvccetv em opunvkv ofvn mvnvckekot omekv.

14 Momis hompetv yekcat vculkv orice, mv senses *kicetv* 'scvnicat eteropotten *nake* here, momet holwakan kerre *taye* hakvte enake tes.

SETENTVCKE 6.

Monkv Klist em mvhakv enhvtecēskv ocakan opunvyeckvn wihket, vtotketv pvsatkvte enkvpvken, efeke etickv momet vkvsvmkv Hesaketvmese ohfvccv ocat,

2 Momet paptiskv ocakat em mvhakv, momet enke oh wvkecetv, momet pvsatkvte raenkvwvpketv, momet ohfvcecckv emcyuksv-sekat en likvn hvtvm hayēkot, temvpoke haketvn oh vpeyvkeres.

3 Momen Hesaketvmeset etektvnecen omat, heyvn momeccyvres.

4 *Hiyomet* omekv, mv vhvmkvn *em* oh livyayihocvtet, momet emkv hvlwe vten lasvkvtet, momet Puyvfekcv Vcakat en heckvlke hakvtet,

5 Momet Hesaketvmese em opunvkv here, ekvnv vlvkvranat en yekcetv tepakan lasvkvtet,

6 En lvpvtke pvlatkvten omat, hvtvm vkerrickv etickv oren mucvsvkuecēsko tetayet *os*, Hesaketvmese E'ppucen *emetake* e ohfvccvn hvtvm tohweklepkvn svrahet, hecken vlesketvn en hayaket *omekv*.

7 *Hiyomet* omekv, ekvnvt, oske tewolen a oh hvtapkan esket, mv vfvstakat en herakvren nake hontakan honticat merkv Hesaketvmese avtet en hecket os;

8 Momis mv nanvke em fvske ocakat, momet eto-fvsken hontican wihoket *os*, momet ohtvhihokvranusen, em eyuksvt nekrvranat *tes*.

9 Momis, vnokeckatskat, hiyomēn opunayeye estomis, nake svmmomakan, momet nanvke vhesaketv vpvkakan ec ohfvccvn enhonreyet os.

10 Cem vtotketv take momet vnokeckv vtotketv e hocefkv vrahkv heckuecet, mekusapvlke em vtotkatskvte momet *hiyome* em vtotkatskan chose tayat Hesaketvmeset fvccekot omekot omekv.

11 Momen enhonrkv esfvckat oren meyuksv vteken mata vcvfeknetvn hecken hayatskevlke taren komēs;

12 Momat enhorrvkekot, momis vkvsvmkv momiskometv tepakat eteropotten temfvccetv *ocakan* en heckakat vcvkfullvlket omatskvren.

13 *Hiyomet* omekv, Hesaketvmeset Eplehamen etemfaccof, eme *mahusat* e hocefet etemfaccvtes, eme senrakken hocefet etemfacceko tayvtet ok;

14 Mehenwvn ohmerret, ec ohmerrares, momet ohvtvlayet, ec ohvtvlayares, maket.

15 Momen hiyomēn hofunen momis-komvte renyupvn, mv etemfvccetvn cenakuccvtes.

16 Mehenwvn estet emetake senrakkan hocefet etemfvccaken, *Hesaketvmese* hocefe temfvccetv hahoyat etenrvpkv em eyuksvt omekv.

17 Mv ofvn Hesaketvmeset, nake komat emvrahke hakeko tayat etemfvccetv en heckvkvranan senyekcen en kerkuecetvn komet, temfvccetv vcakan es yekcicvtes:

18 Momat nake mvrahkv hakeko taye hokkolat, mv ofv Hesaketvmeset lakseko tayat eteropotten pume, ehketvn hopoyēt, mv enhonrkv pu homvn huerihocvten hvlvtetvn komēt pefatkeyvtet mahlvpvtketv rakken oceyvren;

19 Mv *enhonrkv* puyvfekcv 'scen ehvlvtkv omēn yekcen momet nekeyihoceko tayan, momet setentvckv vcakat ofv eceyan oceyet os;

20 Mvn Cesvs homv letkv Melkesetek plest hakvte vcvkvyen plest enhomahtv like emunkat hakvtet pum eceyvtes.

SETENTVCKE 7.

Hiyomēt omekv, Heyv Melkesetek Selem tvlofv em mekko, Hesaketvmese hvlwe mahat em plest, mv Eplehamet mekkvlke pvsatkv rafulkof etenrahpet. ohmerret;

2 *Momen* Eplehamet omvlkv *tekvpice* tekvpvke espalan emvtet; enhvteceskvn *e hocefkv* ohyvtekhoyat fvccetv em Mekkot omet, mohmen hvtvm Selem em Mekkot, mvt herkv em Mekkot omat;

3 Erke seko, ecken seko, em vhonvpsetvu sekot, momet nettv em vliceckv monkat *en* hesaketv em eyuksvn ocekot; momis Hesaketvmese E'ppuce vhaken hahoyvtet plest like emunkvt os.

4 Tokvs, heyv hunvnwv en rakketv estomet *omvten* vkerricvkes, mvn cuko-hvmecvlke em ckv Eplehame tisem, *en horre* nanvke svpenkvlccvte tekvpvke espalaten emvtes.

5 Momen mehenwvn Lefi e'ppucetake plest em wiketv en heckakvtet vhakv vcvkvyen tekvpvke espalan esten fekepuecetvn vhakvn ocakes, mv *estet* etecakkvtet omaken, Eplehame etetackvn asossaket o estomis;

6 Momis mv *este* en honvpse mv *Lefivlke en honvpse* vpvke vhonkvtkekat tekvpvke espalakan Eplehamen en cawvtes, momet mv etemfvccetvn ocvten merkvn oh opunayvtes.

7 Momen nake vnrvphoyeko tayaten rakkatet sencutkan merkvn oh opunayet os.

8 Momen yvmvn este pvsatkvlke tekvpvke espalakan en heckaket os, momis min, Hesakes, *make* opunvyece *cohoyat espalakan cvwet os.*

9 Momen, makvye tayat vcvkvyen, Lefi, tekvpvke espalakan en heckat. Eplehame eteropotten tekvpvke espalakan fekvtes

10 E'rke etetackv ofv emunken Melkesetek vnrapvtet ok.

11 Monkv temvpoketv plest em wiketv Lefi vcvkvyet ōn omat, (mv elecv vhakv est' emhoyvtet omekv,) estomaten plest etvt, Elvne em etecvkvyetv vcvkvye

kihocekōt, Melkesetek em etecvkvyetv vcvkvye min akvwvpke tayet *omvt* haks?

12 Plest em wiketv teyoposecihohcen, vhakvu mvrahkuchocvranat tvlkuset omekv.

13 *Hiyomet* omekv, mv *este* heyv nanvken es opunvyehocat em vliketv etv, mv altv vfastv aossvte sekan, aosset omes.

14 Pu Pucaset Cutv *em vliketvn* aossvtet omat kerkuset omekv, momen Moses plest em wiketv ohfvccvn opunayet mv em vliketv ohfvccvn naken makekates.

15 Momen ohvtvlaken kerket os: Melkesetek vhake vcvkvyen plest etvt,

16 Mv enapeswv vhakv vcvkvye tokot, hesaketv eyuksv ocekat en yekcetv vcvkvyen hahoyat akvwvpket omekv

17 A en kerret, Plest Melkesetek em etecvkvyetv vcvkvyen meyuksv-sekon liketskes, maket omekv.

18 Vhakv homv ocvte en yekće sekat, momet en lopickv sekat omecicen yvmahkuehocet omekv.

19 *Hiyomet* omekv, vhakvt nakę hvmkusis temvpoken hayekon, momis enhonrkv svmmomusan asceyihocat *hayvtes;* mv eteropotten Hesaketvmesen vwoliceyet os.

20 (*Hiyomet* omekv, mv plestvlket etemfvccetv vcakat sekon hahoyvtes, momis heyvt, mv em punayat, Pucaset etemfvccetv vcakan 'sopunayet, momet em vkerrickv etihcekos, Melkesetek em etecvkvyetv vcvkvye estofis plest toyetskes, *makvte*, etemfvccetv vcakat eteropotten plest hahoyvtes.)

21 Monkv *Cesvs plest hahoyat* etemfvccetv vcakat sekon omekate etvpomusen,

22 Etemfvccetv svmmomusat eskerkv hahoyvtet os.

23 Momen mehenwvn entat, elkvt omecicen emomecicetv em etektvnecvkhoyekok, sulket plestvlket omakvtes.

24 Momis heyv *este hunvnwvt* plest em wiketv em vkueyihoceko tayen oces, estofis like emunkvt omekv.

25 Monkv mv eme eteropotten Hesaketvmesen a oh awat estofis esfackusen hesahuecetv ume tayes, em emekusapvret estofis like emunkvt omekv.

26 Plest enhomahtv heyv omat, mv vcaket, em mvttekot, svholwvkekot, naorkvlke enkvpvket, hvlhawat senhvlwe hakvten occyvret momvre heret omvtet ok.

27 Plest enhomvhhotat nettv omvlkvn enhvteceskvn eme en naorketv take vrahkvn nanvke Hesaketvmese ehomvn pvsvtahket, momof este en naorketv take vrahkvn momecakvte omēt momecvranat tvlket omekates; heyvn vhvmkvn momecvtet ok, eme mahusan *Hesaketvmese ehomvn* elehocvren *est'em* e wikof.

28 Vhakvt este temvpoke mahekan plest enhomvhhotan hahicen; momis heyv etemfvccetv vcakat em opunvkvt, mv vhakv enyupv ocvtet, Eppuce meyuksvseko temvpokan *plest enhomahtvn hayet* omekv.

SETENTVCKE 8.

Momen mv nanvke opunvyeceyat nake rakke mahat *heyv tes;* Pumet plest enhomahtv momēn occyet os, mv Rakketv em ohliketv hvlhawat ofv *ocat* vkvpervn liket omat,

2 *Momet* liketv vcake mahat, escukohakv vcake mehenwe, este tokot, momis Hesaketvmeset huericvte em vfastvt.

3 *Hiyomet* omekv, plest enhomahtv vtekat nakemkv momet nake ohnekrickv wiyyetvn melhoyet os: monkv heyv *plest enhomahtvn* nake wiyyetvn ocvranat tvlkuset *os.*

4 *Hiyomet* omekv, ekvnvn oh are *munkvten* omat, plest huerekvnt os: plestvlket vhakv vcvkvye nakemkv wiyyakat fullet omekv:

5 Mvt nanvke hvlwe ocakat vhaken momet em vpetten vfvstaket os, Moses escukohakv vcakat hayvranof, Hesaketvmese emvcahnvte etvpomen: Vhayetv ekvnhvlwe onvpv ce hecihocvte vcvkvyen nanvke omvlkv hahicetvn vketecvs, maket omekv.

6 Momis hiyomat, etemfvccetv svmmomusat, etemfvccetv svmmomakan oh hahoyvte etenhayv hakvte etvpomen vfvstetv svmmoman en hecket os.

7 Mv *etemfvccetv* enhvteceskvt temvpoket omvten omat, svhokkolat em etektvnke hopohoyvre sekvnt omekv.

8 *Hiyomet* omekv, em mvttaken em punayet, Hecvs, nettvt yicet os, Eslevl en cuko momet Cutv en cuko etemfvccetv mnevsen ete'n hayares, Pucaset maket os;

9 *Momet*, Mv nettv Ecepse ekvnv sossicetvn enke taken en hvlatvyof etemfvccetv e'rkvlken ete'n hayvyvte vcvkvyen *ete'n hayvkares:* vm etemfvccetv ofv emomecicvkekat omecicen vnet emetaken vmoskomvkatet ok, Pucaset maket os.

10 Mv nettv take renyupvn etemfvccetv Eslevl en cuko ete'n hayvranvyat heyvt omekv; Vm vhakvn em vkerrickv taken vtehit, e 'feke take ofvn hoccicares: momet emetake vrahkvn Hesaketvmeset huerares, momen emetaket vc vrahkvn etvlwvt omvres.

11 Momet estimvt em vwolicvn momen etecakkaten mvhayet, Pucasen kerrvs, *maket* kicake vlket omekares, cotkus mahaten 'svlicecet rakke mahat oren omvlkvt cv kerrvkvret ok.

12 Em fvccetv svkekat ohfvccvn em merret, en naorketv momet en holwvyeckv taken ohvtvlakat vkerricvkaret ok, Pucaset maket os.

13 *Etemfvccetv* mucvsen makat, enhvteceskan vculen hayvtet os. Momen mv vhasse momet vcule hakat sumketvn vwolices.

SETENTVCKE 9.

Momen mehcnwvn *etemfvccetv* cnhvteceskvt Hesaketvmese emekusvpkv ohfvccv nanvke mellvten, momet *nvthofv* vcakat yvmv ekvnv enaken ocvtet os.

2 Escukohakv hahoyvtet omekv; enhvteceskv, mv ofv kulke sohhuerickv, ohhompetv, tvklike hecetv esyomet ocvte; mv *nvthofv* vcake kihocat.

3 Momen setentvcke svhokkolat ofv, escukohakv *ofv* omvlkv semvcakat kihocat *ocvtes*,

4 Nakfvmecuse-es-nekrickv, *sensv kicetv*, cvtokunaplane es hayvkvte, momet setemfvccetv en tovhahvwv vcakat tokunaplane ohpvcket mv ofv tokunaplane vrkvswv manv vtehke ocvte, momet Elvne em vhuswv pvkpakvtet vpikvtes, momet setemfvccetv en *cvto* tvpestvke hokkolat vtehkvtes.

5 Momen mv *tovhahvwv vcakat* onvpusan celupvlke hvyayvhakusat merkv ohliketvn oh vpetticvke tates; hiyomat mvn esfvcken opunvyecēko tayes.

6 Momen heyv nanvken hiyomēn melhohyof, plestvlket, *Hesaketvmese em* mekusvpkv vfastetvn esfvccecet, estofis escukohakv *setentvcke* aye homv likan esceyet omvtes.

7 Momis svhokkolan plest enhomahtvt ohrolope ore vtckat vhvmkvn entvlkuset *eceyet*, catv ocekat ceyekot, momis *catvn* mv e mahusat vrahkvn, momet este en naorketv take *vrahkvn* wiyyvtes.

8 Puyvfekcv Vcakat heyvn okvtes, escukohakv enhvteceskat huere emunkof escukohakv setentvcke vcake mahat eceyetv hvte heckekates.

9 Mvt oketv mv omof svhopakv em *ocvtes*, mv omof nakemkv momen nanvke ohnekrickv, mv vfastan eohvkerrickv ohfvccvn temvpoken hayvkeko tayan em wiyyakvtes.

10 Mvt hompetv esketv esyomakat ofv, momet uewv es hvsvteckv cahmelikv, momet vtotketv enavpeswv ohfvccv ocakat, mucvseckv oketv oren mv ohlumhihocvte tvlkuse *ofvt ocvtes.*

11 Momis Klist nake herake ocvkvranat em plest enhomahtvt, escukohakv senrakke momet senherat, enke es hahoyvte toko, nak hayetv hiyome ocat vcvkvye tokon *okis*, mv etehoyvnen vlahket;

12 Pvlke neskv meyuksv-sekon *pun* heckuehcet, cowatv wakucvlke esyomat e catv eteropotte tokon, momis eme mahusat e catv eteropotten vhvmkvn cuko vcake mahan esceyvtes.

13 *Hiyomet* omekv, wakv-hunvntake cowatvlke esyomat e catvt, momet wakv hokte mvnette *nekrihocvte* em essut enavpeswv hvsvteckv oren hvsvtecen omat;

14 Mv senhoyvne estvmahen Klist, mv Puyvfekcv meyuksv-seko *likat* eteropotten, holwvke cotkusis vlikekon, Hesaketvmese chomvn *elehocvren* e wikvtet e catvt vtotketv pvsatkat enkvpvken cem eohvkerrickv taken hvsvthicekar haks, Hesaketvmese wenake *likat em* vtotkatskvren?

15 Momen heyvt omecicen etemfvccetv mucvse vcvkvyen etenherkepuecvt os, naorketv etemfvccetv enhvteceskv elecv ocakvte ohfvccvn pvlke neskv *hakvre* elvte eteropotten enhuehhokat *omvlkvt nake* meyuksv-seko ocvkvranat etemfvccetv en heckvkvren.

16 Estvmv wel *ocen* omat, wel hayv em elkvt ocvranat tvlkusekv.

17 *Hiyomet* omekv, este pvsatke erenyupvn wel yekcetv ocet *os;* momis wel hayv like emunkof, mv en yekce sekot os.

18 Monkv *setemfvccetv* enhvteceskv tis catv sekon yekcetvn emhoyckates.

19 *Hiyomet* omekv, Moses vhakv vevkvyen vhakv omvlkvn esten 'sem punayahkof, wakucvlke cowatvlke esyomat e catvn, momen uewvn, momen yvpefikv esso cahtuse hesvpe esyomen cawet, nakcokv momet este omvlkvn es ohfeskvtes,

20 Heyvt mv setemfvccetv Hesaketvmese ce kicvkvte vrahkv ecatv *tes*, maket.

21 Momet ohvtvlaken escukohakv momet nakvtchkv *mekusvpkv svfvstetv* omvlkv matvpomen catvn es ohfeskvtes.

22 Momen vhakv vevkayat nanvke omvlkvranuset catvn es hvsvthihocet os; momen cate pvlvtkv sekat *holwvyeckv* enkvpvyecickv sekos.

23 Monkv nanvke hvlhawat ofv ocakat vhakakat heyv nanvken es hvsvthihocvranat tvlkusvtes; momis hvlwat enanvke mahusat nanvke ohnekrickv heyv nanvke senherakan es *hvsvthihocvranvtes.*

24 *Hiyomet* omekv, Klist *cuko* vcacvke enke es hayvkvte, mehenwakat vhakvket *omen*, eceyet omekos; momis hiyomat epu 'rahkvn Hesaketvmese chomvn e heckuecetvn hvlwe tvlofv mahusan *eceyvtes.*

25 Momet hvtvm, plest enhomahtv ohrolope omvlkvn vhvmkvn *setentvcke* vcakat ofv, eme e catv toko esceyvtes; mv omēt tewolen e wiyyvranat tokates.

26 Momen omat, ekvnv vlicecky vteken etewolen estemerrihocvranvtet omekv; momis hiyomat, ekvnv 'meyuksv omof, vhvmkvn, holwvyeckvn vkueyvranet, *Hesaketemese ehomvn* elehocvren e wikvtet os.

27 Momen vhvmkv eletv, momet mv erhoyanat ohfvcecky este em mellvkhoyvte etvpomen,

28 Klist vhvmkvn elehocvtes sulke en naorketv taken o oh wvkecvren; momet mv en nene hecakan vhesaketvn emvranet, naorketv sekon, svhokkolvn em e heckuecvres.

SETENTVCKE 10.

Vharvt nake herake ocvkvranat vhake mahusat tokon, em vpette tvlkusen ocet, mv nake ohnekrickv ohrolope omvlkvn wihoye emunkv tate eteropotten mv a oh awat estofvn temvpokvken hayvkeko tayet omekv.

2 *Hiyomet* omekv, momen omat, mv vcvkvpeyvlket, vhvmkvn hvsvthihohcen, e ohfvccvn naorketvn kerrvkekot omen, mv nake ohnekrickv wihoyat fekhonnvkvranckate te?

3 Momis mv nanvke *ohnekricku* ofvn ohrolope omvlkvn naorketv vkerricepueckv hvtvm *ocet* omekv.

4 Wakv-hunvntake cowatvlke esyomat e catvt naorketvn vkuehueceko tayet omekv.

5 Monkv ekvnvn vlakof, Nake ohnekrickv momet nak wiyyetvn kometskekos, momis enan vm etetakuecetskvtes;

6 Nanvke ohnekrickv momet *nak wiyyetv* naorketv vrahkv es ece 'fvckekates;

7 Momof, Hecvs, Hesaketvmesē, vnet nake kometskan momecvranit vlakis, (nak hocce polpokat ofv ve ohfvccvn cohoyet os,) *Cesvs* makvtes.

8 Enhomvn, Nake ohnekrickv, momen nak wiyyetv, momen nanvke ohnekrickv, momen *nake* holwvyeckv vrahkv, mv vhakv vcvkvye *ce*'mhoyan kometskekos, momet *es* ece 'fvckekot os, mahkof,

9 Momof, Hecvs, Hesaketvmesē, vnet nake kometskan momecvranit vlakis, makvtes. Svhokkolan yekcicvret enhvteceskan vkueyet os.

10 Mv komat eteropotten vcacvken pu hahoyet os, Cesvs Klist ena vhvmkv wihoyvte eteropotten.

11 Momen plest vtekat, nettv omvlkvn *mekusvpkvn* vfastet, tcwolen ohnckrickv matan, holwvyeckv estofvn vkueyeko tayán, wiyyet hueret omekv:

12 Momis heyv hunvnwvt, nake *Hesaketvmese ehomv* elehocvre meyuksv-seko hvmken holwvyeckv vrahkvn ehmof, Hesaketvmese em vkvpervn likvtes;

13 Mucv vtekat en horre ele em ohhuerickv hahoyvre vteken mehaket.

14 Nakwikv hvmke eteropotten, (*elehocvtet mvt omen,*) mv vcacvke hakat, meyuksv-sekon temvpokvken hayvtet omekv.

15 Momen *mv ohfvccvn* Puyvfekcv Vcakat a pun kerret os:

16 *Hiyomet* omekv, Etemfvccetv mv nettv take renyupvn ete'n hayvranvyat heyv *tes;* vm vhakvn efeke take ofvn em vtehit, em vkerrickv take ofvn hoccicares, Pucaset maket os, mahkof, *hvmmakvtes;*

17 Momet en naorketv momet en holwvyeckv taken svnvcomvn oh vkerrihcvkos.

18 Momen estvmvn heyv enkvpakickv *ocat,* ohvtvlaken naorketv vrahkv naken elehocekot *os.*

19 Monkv, tecakkvte toyatskat, Cesvs e catv eteropotten vyetv mucvse, momet hesakat setentvckv eteropotten, em enavpeswvt mvt omen, emet vcake pun hayvten;

20 Nvthofv vcake mahan esceye tetayat fekhvmketvn ocēt;

21 Momet plest enhomahtv Hesaketvmese en cuko ohfvnken *ocēt;*

22 Pu 'feke taken eohvkerrickv holwakat enkvpvken ohfeshokvten, momet pu 'na taken uewv kvsvmrusen es okkoskvken, vkvsvmkv en kerretv esfvckat ofvn efeke mehenwen es vwolicvkeres.

23 *Vkerrickv* melohlekon, vkvsvmkv kerkueckvn yekcen hvlvtvkeres; mv temfaccvtet heromet omekv;

24 Momet et'oh vkerricvkeres, vnokeckv momen vtotketv herakat ohfvccv et'oh yekcickvn.

25 *Etohkvlketvn* wikake sasvnto omēn etohkvlketv wikekot, momis *ete'm* vcahnet *omvkes;* momet mv nettvt vwolicen hecatskat mahvkvu.

26 Mehenwetv keriyen hoyanat, momeyis komēt naor ken omat, nake holwyvyeckv enkvpvyccickv elehocvre svnvcomvn sekot omekv;

27 Momis ohfvccecky, momen cvpvkketv fenke vnrapvlke sumecicvranat en nene heckv penkvlkat *oces.*

28 Mv Moses em vhakvn vhepakat, akerrvlke hokkolet monkat tutcenet akerraken, merkvt *en* sekon, elvtet os.

29 Mv Hesaketvmese E'ppucen oh hueret, etemfvccetv ecatv, mv eteropotte vcake hahoyvten, vcakekos, komet, heromkv em Puyvfekevn vlesketvn en hayvtet estemerrickv senhoyvne estomomuse en hecke taye ores, komatske haks?

30 Mv, Pvleckvt cvnake*t's*, vnet pvlken fekares, Pucaset maket os, makvten kerrēkv. Momet hvtvm, Pucaset em esten ohfvccecvkvres.

31 Hesaketvmese wenake likat enke ofv lvtketv nake penkvlket *os.*

32 Momis mv nettv hoyvnakvten, mv ofv ec ohhvyvyakvte renyupvn estemerkv em etepokv rakken kvwvpatskvtet vkerricvkes;

33 Mv ofv estemerrickv tvhiketv esyomat eteropotten nakhuyopkvn ce hahoyvten, momen hvtvm este momē momehocvte fullat em etohkvlketv hakatskof.

34 Cv svlvfkat ofvn vm merratskvtet omekv, momet cen nakockv 'sece 'penkvlehocvkan ece 'facket kvwvpatskvtes, hvlwat ofvn nakockv senhere, momet oce munkan ece 'rahkv ocatskat kerret.

35 Monkv cem enhonrkv take, mv feketv rakken ocat vwihkatskvs.

36 Momis kometvn ocvranatskat tvlket omekv, momat, Hesaketvmese koman momehcatskof, etemfvccetv cen heckvkvren.

37 *Hiyomet* omekv, hofunekon mv vlvkvranat vlvkvres, momet vcewicekaret ok.

38 Momen mv fvccat vkvsvmkv eteropotten hesakvres; momis vcekellet on omat, mv *este* ofvn vm puyvfekevt afvcketvn occkares.

39 Momis mv sumketv oren vcekellecakat tokot, momis mv puyvfekev hesayeckv oren vkvsvmakat vpakvlke toyēs.

SETENTVCKE 11.

Momen vkvsvmkvt nanvke en nene hechoyan en likvt *ot*, nanvke hechoyckan 'sohkerkueckvt os.

2 Mv eteropotten *vkvsamvlke* vculvke tate heren ohkerkuehocvtet omekv.

3 Yvmv ekvnv momet etimv sasat Hesaketvmese em opunvkv etehoyvnen tetakuehocvten momat nanvke hechoyan nanvke heckakan es hahoyekatet on vkvsvmkv eteropotten kerreyet os.

4 Vkvsvmkv eteropotten Epelet, nake emetv Kenet *Hesaketvmese emvte* senheren Hesaketvmesen emvtes, mv etehoyvnen fvccet omat akerkueckvn e en heckuecvtes, Hesaketvmeset en nakemkv ohfvccvn akerren; momen mv eteropotten, elis, punaye munkes.

5 Vkvsvmkv eteropotten Envk, elkvn hecekaren, tohtvlecihocvtes; momen eshechoyekates, Hesaketvmeset tohtvlecicekv; Hesaketvmesen afvcecicvtet omat, tohtvlecihocceko emunkof, akerkueckvn ocvtet omekv.

6 Momis vkvsvmkv sekat afvcecicēsko tetayuset *os*, Hesaketvmese a oh atat, Likes, momet mv vhericet hopoyakat em fekvt os, *komet* vkvsvmvkvranet omekv.

7 Vkvsvmkv eteropotten Nov, Hesaketvmeset nanvke hvte heckvkekat ohfvccvn emvcahnen, penkalet, en cuko hesahueckvn perro-cukon tetakuecvtes; mvn momecat ekvnvn ohfvccecet, fvccetv vkvsvmkv etehoyvne ocat epucase hakvtes.

8 Vkvsvmkv eteropotten Eplehamet osiyet, liketv mv crenyupvn epucasvranat ayvren enhuchhokof, vpohicvtes; momet, estvmvn ayat kerrekot ossvtes.

9 Vkvsvmkv eteropotten, tvleporv em ekvnvn *are* omēt etemfvccetv ekvnvn arvtes, escukohakv ofvn liket, Iseke Cekvpe tepakateu etohkvlket etemfvccetv hvmkuse epucasvlket *omakekv;*

10 Tvlofv en likv ocvken, mv tohtarvt momet hayvt Hesaketvmeset *omen* en nene hecvtet omekv.

11 Vkvsvmkv eteropotten Selc mahusat tis nvrkese taye yekcetvt en heckvtes, momen, hoktvlehpof, hopuewvn heckuecvtes, Mv temfaccvtet heromet os, komvtet ok.

12 Monkv hvlwe kococumpv momet oktahv uehvtkv afopke oce vhonkvtēsko tayat *en sulke* etvpomusen estet *este* hvmkusen asossvtes, momen mv *estet* ele etenhvmket *omvtes.*

13 Heyv omvlkvt vkvsvmkv ofvn pvsatkvtes, etem fvccetvt enheckvkekon, momis hopvyen *ocen* hecaket, *em* enhonrvke heret, otakakvtes, momet, Cuneckvlke momet tvleporvlket ekvnvn oh fullēs, maket e oh kerkuecakvtes.

14 Nake momvkē makakat ekvnvn hopoyāket omat heckusen kerkuecaket omekv.

15 Momen mehenwvn, mv *ekvnv* asossvtet vkerricakvten omat, oh fulecetv em etektvnkvke tayvtes.

16 Momis hiyomat *ekvnv* svmmome, hvlwe ocan eyaevket os; monkv en Hesaketvmese take kihocvre Hesaketvmeset em vlsekot os; emet tvlofvn em etetakuecvkvtet omekv.

17 Vkvsvmkv eteropotten Eplehamet, eskerhoyof, Iseken ohnekrickvn emvtes;

18 Momet *on* mv temfvccetv take en heckvtet *e'ppuce* hvmkuse en heckuehocvten, mv, Iseke ofvn cen honvpsen hocefhoyvres, kihocvten emvtes:

19 Hesaketvmeset pvsatkvte tis aenkvpvken ahuerice tayes, komet; momet svhopakv ofvn mvn aenkvpvken evpayvtes.

20 Vkvsvmkv eteropotten Iseket, nanvke ocvkvranat ohfvccvn, Cekvpe Esa tepakan merkvn oh opunayvtes.

21 Vkvsvmkv eteropotten Cekvpet, clof, Cose e'ppuce take hokkolen merkvn oh opunayvtes, momet 'sem etekkekvn oh *cuneket* mekusapvtes.

22 Vkvsvmkv eteropotten Coset, clof, Eslevl en hopuetake sosse *ocvranan* opunvyecet, e fune ohfvccvn vhakvn emvtes.

23 Vkvsvmkv eteropotten Moset heckof, e'ckvlket hvse tutcenen ehakvtes, estuce en heckv heret *on* heeakckv; momet mekko em vhakvn em penkvlvkckates.

24 Vkvsvmkv eteropotten Moset, vculehpof, Felco e'chuste e'chuswv kihocvren komckates;

25 Naorketv em afvcketvn vkocoknusen es afvcketvn *komekot*, Hesaketvmese em esten vpaket estemerketv min enhopoyet;

26 Klist em vlesketvt nake ockv Eeepse *ekvnv* en nakockv senrakket os, komet; feketv em ocvranan vheeet omekv.

27 Vkvsvmkv eteropotten Eeepsen enkvpakvtes, mekko en evpvkketvn em penkvlekot; mv hecēsko tayan hece omēt estemerkvn kvwapet omekv.

28 Vkvsvmkv eteropotten ohhoyvnkv momet catv ohfesketvn vfastvtes, mv enhvtecesky heckakvten pvsatat emetaken celayckaren.

29 Vkvsvmkv eteropotten Uehvtkv Caten tehoyvnecvtes, *ekvnv* kvrpe tis tayusen; *momen* Ecepsvlket mvn mometvn komet fullet, vksumecvtes.

30 Vkvsvmkv eteropotten Cvleko em vtohopke-rakkot, nettv kolvpaken vfolotechohyof, lekafkvtes.

31 Lehape hoktarvt vkvsvmkv eteropotten mv vkvsvmvkekat vpvket elekates, ekvnv hecvlke herkv ofvn evpahyof.

32 Momen ohvtvlakat naken makare te? Ketevn, Peleke, Samse, Cefrv, Tewe, Samyvl owalvlke esyomat opunvyecetv vm etektvnkcko tayekv.

33 Mv vkvsvmkv eteropotten ohmekketv *ocakan* ohfvnket, fvccetvn vtotket, temfvccetv taket enhecken, estepapvlke e'cukwv taken vkhottet,

34 Totkv en yeken vslecet, eslafkv-cvpko em fvsken mvnvttepet, yekce sekat aossen yekevke hakepet, horre ofv fekhvmkvke hakepet, *momen* tvleporvlke en sulctawvlke etohkvlkan pefathuecat *sasvtes:*

35 Hoktvket em pvsatkvten hvtvm hesahoken evpayakvtes; vpvlwvn estemerrihocvtes, e ossicetvn eenakuccekot, elkv aenkvwvpketv svmmomusat en heckvkvren.

36 Nakhayeko momet tephokan kvwvpakat sasvtes; momet ohvpakat eswvnakvn momet cuko-yekev piketvn enheckakvtes:

37 Cvton es nvfhoken, esfokvn 'setewarhoyen, eskerhoyen, eslafkv-cvpkon es pvsvthoyvtes; yvpefikv hvrpe momet cowatv hvrpen vccet tefullvtes; enkusapket, estemerket, estemerrihocen.

38 (Ekvnvt mvt *oh vpokvre* heretv orekates:) vnrvwvn, momen ekvnhvlhawan, ekvnhaukakan momet ekvnv sufsokan etefullvtes.

39 Momen heyv omvlkvt vkvsvmkv eteropotten ohker-

kueckv heran epoyaket *omis*, etemfvccetvt onheckvkekates;

40 Hesaketvmeset nake svmmomusan pum etetakuccvtet omen, vpvkēkon *omat* temvpoke hakvkekaren.

SETENTVCKE 12.

Monkv pumcu akerrvlke aholoce rakke momvtekat pum vfulotet omekv, nake honnat vtekat, momet naorketv tewolen *pum* vfulotat vwikvkeres,

2 Momet, Cesvs, *pum* vkvsvmkv hayv momet espoyv, mv, afvcketv ehomv ocvte vrahkvn, *em* vlesketvn moskomekot, etohweklepkv em estemerketvn kvwapvtet, Hesaketvmese em ohliketv vkvperv likan vhecet, etemvrkv pu homv ocan momis komēt pefatkvkeres.

3 *Momet* omekv opunvkv vnrvpkv mv omēn holwvyecvlket vnrvpen opunvyecakan kvwapvten ohvkerricvkes, ce hotoset, cem vkerrickv take ofvn yekeeko ce hakvkekaret.

4 Naorketv vnrvpen vcevllatskat hvte catv *pvlvtke* oren vnrapatskekos.

5 Momet *cem* vcahne, hopuetake omece cem punayat, Cv'ppucē, Pucase *ce* 'stemerricat nake cotke omehcetskvs, momet *naorketv ohfvccvn* cem vschof, ce hotohsats;

6 Mv Pucaset vnokecat estemerricet, eppucen evpayat vtekat rukafet omekv, makan ce hosvket os.

7 Ce'stemerrihocan kvwapatsken omat, Hesaketvmeset eppuce taken ce omecvket os; *hiyomet* omekv, eppuce estomet like te, mv erket estemerricekat?

8 Momis omvlkvt 'sestemerrihocan cen heckvkekon omat, eppuce take *erke evpayat* tokot, evpahoyekat omatskes.

9 Momen ohvtvlakat pu'navpeswv erkvlke *pu* 'stemerrvkuecakan oceyvtet os, momet vrakkueceyvtes; *pum* puyvfekcv E'rke mahvkvn em vpohicet, hesahokēkar haks?

10 *Hiyomet* omekv, mehenwvn emetaket nettv vnvcomekon, eme komat mahusat vcvkvyen *pu* 'stemerrvkuecakvtes, momis heyvt *pun* lopickv vrahkv, en hvsvtketv en heckvlket omeyvren *momecet os.*

11 Momen estemerrickv estomis, hvte heckof, *est'* afvccicc tàyc onkot, momis honne *ont os;* momis renyupvn fvccetv em ette herken mv 'sestemerrvkuchocan en heckuccaket os.

12 Monkv enke vtvrtakan, momet torkowv yckcvkekan kvwvpvkes;

13 Momet vyetv lvpotlvken ce'le taken en hahicvkes, mv ele nokkan fiyecihocekaren; momis em wicehocvre mit omekvs.

14 *Este* omvlkv etenherketvn hopoyvkes, momet hvsvtketvn, mvn ocekat estimvt Pucasen hehcekot *ok;*

15 Vhericet hecet *omvkes*, estimvt Hesaketvmese en heromkv en heckeko witvren; hometv on yvlonkvt hontet *ce* naoricen, mv eteropotten sulket svholwvkekaren *vketecet;*

16 *Momet* hoktarvt monkat *mekusvpkv* ehvperkuecv Esa omēt sekaren *vketecvks;* mvt homv heckvte vrahkv enaken wiyyvtet ok, hompetv hvmkuse vrahkvn.

17 Mv renyupvn ohmerkv enake taranvten ecnakuecetvn komof, vhepvkhoyvten kerratskekv; vhericet, eturopuswvt pvlatken, hopoyet o estomis, vkerrickv etickv oce tayan eshecekatet ok.

18 *Hiyomet* omekv, mv ekvnhvlwe celahoye taye, totkv es fenkan a oh awatskekos, monkat lvsten, monkat yomucken, monkat hvnvcofelvn,

19 Monkat pofketv en haken, monkat opunvkv en haken; mv *haken* pohakvtet *mv* opunvkvn ohvtvlaken 'sem punayvkhoyekaren vpohakvten;

20 (Momen punvttv tis mv ekvnhvlwen vcelaken omat,

cvton es nvfhoken, monkat nak fvsken ropotten es sekehoyvres, makan kvwvpvkeko tayvtet ok;

21 Momen *en* heckvt sehonecke mahet omen, Moset, Tayen cv penkalit, cv fekeket os, makvtes;)

22 Momis Sivn ekvnhvlwen, momet Hesaketvmese wenakat em etvlofv, Celuslvme hvlwan, momet encelvlke *en sulke* vhonkvtēsko taye etohkvlkan,

23 Enhvteceskv heckakvte mv *e hocefhokv* hvlwe tvlofv ofv hoccakat en nvkvftetv, momet em mekusvpkv-cukon, momet Hesaketvmese *este* omvlkv en Fvccecvn, momet este fvccakat em puyvfekcv temvpokvke hahakvten;

24 Momet Cesvs etemfvccetv mucvse etenhayvn, momet catv ohfesketv, mv Epel *tate e catv nak makvte* nake senherake punayan a oh awatsket os.

25 E vketecvkes, mv opunayan vhepvkatskekaret; *hiyomet* omekv, mv ekvnvn *aret* punayen vhepvkakat mvnvttvkepekaten omat, pume mahvkvu, mv hvlwe vte *punayan* em e fulecēn omat, *mvnvttehpēkos;*

26 Eme em opunvkv en haket momof ekvnvn nekeyicvtes; momis hiyomat, Hvtvm vhvmkv, ekvnv tvlkusekon, momis hvlwaten nekeyicaret os, maket etemfaccvtet os.

27 Momen heyv, Hvtvm vhvmkv, *makat*, mv nanvke hahihocvte omakat mv nekeyihoce tayat vkuehuecvranan oket os, mv nanvke nekeyihoceko tayat oce munkv taren.

28 Monkv ohmekketv nekeyihoceko tayat *pun* heckekv, vrakkueckv momet em penkvlkv ofvn, heromkv mv eteropotten Hesaketvmesen afvcecicet, em vtotkeyc tayat ocvkeres:

29 Pun Hesaketvmeset totkv *nak* sumecicvt omekv.

SETENTVCKE 13.

Vnokeckv tecakkakvte ete'm ocatet oce munkvt omekvs.

2 Este kerkvkekat evpvyetvn ce hohsvkates; mvn momecat, kerrekot encelvlke evpayat sasvtet omekv.

3 Mv svlvfkuehocan, mv vpaket ce svlvfkuehoce omēn *vkerricet*, mv estemerrvkuehocan centakeu ena ofv fullatsket omat vkerricvkes.

4 Etepvyetv momet topv svholwvkekat este omvlkvt vrakkuecakvr tayet *os;* momis hoktarvlke momen etepayakvte hoktarvlke Hesaketvmeset ohfvccecvres.

5 *Cem* fulletv *taket* cvto-kunawv vnokeckv sekot *omekvs;* momen nanvke ocatskat es ce mahlvpvtkvket *omekvs;* Estofis ce'nkvpaket, monkat ce wihkvkos, emet makvtet ok.

6 Momēt on, Pucaset vm vnicvt on, estet nake cv momecan en cv penkvlekares, fekhvmket makeye tetayes.

7 Cem fvyatvlke, mv Hesaketvmese em opunvkv cem pnnayvkvten vkerricvkes; momet em vkvsvmkv taken svhayepvks, em fulletv em eyuksvn vkerricet.

8 Cesvs Klist pvksvnke, mucv-nettv momet meyuksvsekon mvrahke sekot *omes*.

9 Mvhakv mvrahrvkv momet estomahakat es ce fuliyvkates, hompetv mv vevkvye fullat en lopicvkekate tokon, efeke heromkvn es yekcihocat heret omekv.

10 Altv mv oh ocan mv escukohakv vcake vfvstakat hompvkvre mv em etektvnkekan oceyes.

11 Mv nak wenahokat e catv plest enhomahtvt naorketv vrahkv escukohakv vcakan esceyvtet, ena taken estehvpo en lvpvtken nekrihocet omekv.

12 Monkv Cesvs tis, e catv mahusat este vcacvken es hayvret, *tvlofv em* vtohopke 'mvhauke topvrvn estemerkvtes.

13 Monkv este-hvpo en lvpvtken, em vlesketvn kvwapet, emen oh vpeyvkeres.

14 Heyvmvn tvlofv like munkan ocēkot, momis ocvranan hopoyēkv.

15 Monkv eme eteropotten, Hesaketvmese e hocefkvn vkvsamet, vkvsvmkv nak emetvn estofis emvkeres, mvt *pu* cukhvrpe em ettet omekv.

16 Momis est'en lopickv, momen est'en kvpickvn ce hohsvkates; nak emkv mv omakan Hesaketvmeset es nfackuset omekv.

17 Cem fvyatvlken em vpohicet, elecvn svpvklvkes, este e ohkerkuecvkvrane omēt cem puyvfekev take ohfvccvn vketecaket ok, efeke es nokkicekot, momis afvcket momecvkvret; cen lopicvkekaret ok, *feknokket momecaken omat.*

18 Pum emekusvpvkes; nak omvlkv ohfvccv fvccusen fulletvn komēt, eohvkerrickv heren occyat enhonreyet omekv

19 Momen heyvn momecatskvren ohvtvlaken *cen* ku sapvkvyet os, senlvpkusen hvtvm cem vlvkvkaret.

20 Momen herkv en Hesaketvmeset, mv pu Pucase Cesvs, Yvpefikv Vhecicv rakkan, pvsatkvte aenkvpvken a kvwapvtet,

21 Etemfvccetv meyuksv-seko e catv eteropotten eme komat momecatskvren Cesvs Klist eteropotten mv ehomv afvcccicusan ec ofv taken vtotket, vtotketv herakat vtekat ofv temvpokvken ce hayvkate! vrakketv estofis meyuksv-sekon mvn em occkvs. Emēn.

22 Momen tecakkvte toyatskat, vcahnetv opunvkvn em etektvnecatskvren cen kusapvkis, opunvkv nvcomusen cen hoccievkikv.

23 Tecakke*yvte* Temoret enrecopkvten kerrvkes; lvpken vlaken omat, mvn vpakit ce hecvkares.

24 Cem fvyatvlke, momet mekusapvlke omvlkvn vsekvkes. Etvle vpokatet ece 'sekakes.

25 Heromkvt omvlkatskan ece 'pakvkekvs. Emēn.

Heyv cokv Pal Etvlen *liket* Hepluvlken en hoccievtes.

COKV CEMS

MEKUSAPVLKE OMVLKVN OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

Cems, Hesaketvmese em vtotkv, momet Pucase Cesvs Klist *em vtotkv*, etvlwv pale hokkolohkake vwahakat vseket os.

2 Tecvkkvyvte toyatskat, nake ce naorkepuece taye eskerretv mvrahrvkvn tvkpvlatkatskof, afvcketv omvlkvt's komvkvtcvs;

3 Cem vkvsvmkv eskerrat momis-kometvn hayet omat kerret.

4 Momis momis kometvt vtotketv esfvcken ocekvs, ceme temvpoke, herake, naket cen seko ce hakvkvren.

5 Estomatskis hoporrenkvn enkusapken omat, Hesaketvmese, mv encakekot, momet, Cem mvttes, kicekot, este omvlkvn emakat, em 'pohekvs, momen emvres.

6 Momis *em vkerrickv* melohlekot, vkvsvmkv ofvn vpohekvs, mv em *vkerrickv* melohlat uehvtkv melohlv, hotvle vtohken melohlicat omet omes.

7 Monkv mv estet, Hesaketvmeset nake a'men vn heckvres, kohmats.

8 Este-hunvnwv em vkerrickv hokkolat em vretv omvlkv ofv heren huerekot os.

9 Etecakkat kvncapat hvlwehocat es afvckekvs.

10 Momis este nake-ocat kvncvpe hakat *es afvckekvs*, pvhe em pvkpvke omet sumkvret ok.

11 Hvse en hiyye ocet akvwapkof, pvhen yuknicet omekv, momen em pvkpvket latkes, momen en heckv

herusat sumket os. Matvpomen este nake-ocat em vyetv ofvn sumkvres

12 Este-hunvnwv en heres momis komat eskerhoyof; eskerhoyat hoyanof, hesaketv en kvpvtokvn en heckvret ok, mv Hesaketvmese vnokecakat *ce'mvkares kice* etemfaccvte.

13 Este estomet, eskerhoyof, Hesaketvmeset es cv kerret os, mahkats. Hesaketvmese nak holwvke eskerreko tetayet omekv, momet este estomen *naorkepueckv svrahkv* eskerrekot os.

14 Momis este estomis, em eyackvt mvkerret, akueyicof, eskerhoyet omes.

15 Momof eyackvt, ofvn vfekhoniyet, holwvyeckvn heckuecet os, momen holwvyeckvt, mahof, elkvn heckuecet os.

16 Cem mvtiyvkats, tecvkkvyvte vm vnokeckvlke toyatskat.

17 Estemkv herakat vtekat, momet estemkv temvpokat vtekat hvlwe vtet os, momet hvyayvke E'rke, mvrahkv hakvte sekat, momet folotketv em vpette sekaten ahvtapket os.

18 Eme komat pu heckuecvtet os, mehenwv em opunvkv eteropotten, nak hocackvte vpvket ette enhvtecesky en hakeyvren.

19 Monkv, tecvkkvyvte vm vnokeckvlke toyatskat, este estomis pvfnen vpohicet, yvlohusen opunayet, yulohusen cvpakket omekvs.

20 Este-hunvnwv en cvpvkketv Hesaketvmese em fvccetvn vtotkekot omekv.

21 Monkv *efeke* svholwvke omvlkvn, momen holwvyeckv en sulken vpvlvtvks, momet eyasketv ofvn opunvkv vhocke cem puyvfekcv take hesahuece tetayan eenakuecvkes.

22 Momis, e emvkerre, *opunvkv* vpohicvlke tvlkekot, opunvkv momecvlket omvkes.

23 Estimvt opunvkv vpohicvt omet, opunvkv momecv tokon omat, este-hunvnwv estvkheckvn *hecet* e turofv emmunkvn hecat omet omekv.

24 E hebcet, em vyetvn ayet os, momet moman vpaken este estomet omat ehoset omekv.

25 Momis estimvt pucasseko-hueretv em vhakv temvpokan *heren* hecet, fekhonnen omat, mvt vpohicv ehosv tokot, momis vtotketv momecvt omet, mvt em momeckv ofv en hervres.

26 Estimvt ece 'pakvkat, emekusapv e omecet omis, e tulaswvn cuksakkuecekot, e feken emvkerren omat, mv este em mekusvpkv ehvperkvt omes.

27 Erke momet Hesaketvmese ehomvn emekusvpkv hvsatkuse, momet svholwvkekat heyv tes, Erkemelvlke oyevlke esyoman em estemerkv ofvn er hecet, momet ekvnv *en holwvken* esvholwvkekot e vevyecatet.

SETENTVCKE 2.

Tecvkkvyvte toyatskat, pu Pucase Cesvs Klist vrakkat em vkvsvmkv este etemetuecet ohcatskvs.

2 *Hiyomet* omekv, este-hunvnwv, estenke-wesakvtehkv cvtokunaplanen *ocet*, accvke herateu vccet, cen nvkvftetv take ofvn vlaken, hvtvm este-hunvnwv estemerkusat, accvke svholwvken vccet vlaken omat;

3 Momen accvke here vccan vrakkuecet, Yvmvn heran likvs, kicatsken, momet este estemerkusan, Vsvn huervs, monkat, Cv'lc vm ohhuerickv elecvn likvs, kicatsken omat;

4 Este etemetuecet etefullatskeko haks? momet fvccecvlke vkerrickv hervkeko ocet ce hakvkeko haks?

5 Pohvkes, tecvkkvyvte vm vnokeckvlke toyatskat, este

estemerkakuse ekvnvn fullat vkvsvmkv ofvn nake-ocvken *hayet*, momet etvlwv *Hesaketvmese* vnokecakan. Ce'mvkares, kice temfaccvte epucasvlke hakvkvren Hesaketvmeset enhopoyvtet omeko haks?

6 Momis este estemerkakan enhomecatskvtet os. Este nake-ocvlke ce'stemerrvkuecet, ohfvcceckv ohliketv ehomv ce svpvklecvket omeko haks?

7 Mv hocefkv vcakat ec oh huehhokvten tvklecaket omeko haks?

8 Momis, Nakhocce vcvkvyen, vhakv mekkvke 'mvhakv omat, Cem vwolicvn e vnokecetskat etvpomen vnokecvs, makat, esfvcecatsken omat, heren momecatsket os.

9 Momis este etemetuecatsken omat, naorketvn momecatsket os, vhakv eteropotten naorkvlke toyatsken ec ohkerkuecvket os.

10 Estimvt o estomis, vhakv omvlkvn vfastis, hvmken kacen omat, omvlkvn kvce omet hueret os.

11 Hoktahretskvs, makat, matat, Elehcetskvs, makvtet omekv. Monkv hoktaretskeko estomis, elecetsken omat, vhakv-kacvt hueretsket os.

12 Pucasseko-hueretv em vhakv eteropotten ohfvccvrane omēn opunayet, momecvs.

13 Merkvn heckuecekatet merkv en heckekon ohfvccehocen; momen merkvt ohfvcceckv vnrvpen afvcket omekv.

14 Tecvkkvyvte toyatskat, estimvt vtotketvn ocekot, Vkvsvmkvn ocis, maken omat, naken en lopicet ome haks? Vkvsvmkvt hesayece taye haks?

15 Tecakkakvte hunvnwv hvmket, monkat tecakkakvte hokte hvmket, enatvlkvranuset, momet nettv vrahkv hompetv enkusapket on omat,

16 Momen hvmkvtekatskat kicaket, Herkv ofvn vpeyvks, ce lekuthvket, momet ce fvckvkekvs; momis nake ena en lopicvke tayat emakatskekot, naken lopice haks?

17 Matvpomen vkvsvmkv vtotketvn ocekon omat, entvlkuset omet, elet os.

18 Momes, Cemet vkvsvmkvn ocetsken, vnet vtotketvn ocis, cem vkvsvmkvn cv hecicvs, cem vtotketv sekon, vneu vm vkvsvmkvn ce hecicares, vm vtotketv eteropotten, este-hunvnwvt make wites.

19 Hesaketvmese hvmkuset likes, komet, vkvsametsket os, heren momecetskes, *mv vkvsametskat;* puyvfekcv holwvhokat tis vkvsamet, fekekaket omes.

20 Momis, Aeha, este ehvperkv toyetskat, vkvsvmkv vtotketv sekat elet os, kerretvn kometsket o haks?

21 Eplehame pu'rke e'ppuce Iseke altvn oh wvkecet, Hesaketvmesen emvranof, vtotketv eteropotten este-faccv en hueretvn hueret omekvt haks?

22 Hecetsket os, vkvsvmkv vtotketv vpvke vtotkvte, momet vtotketv eteropotten vkvsvmkv temvpoke hakvtes.

23 Momen Nakhocce esfackvtes, hvmmakat; Eplehamet Hesaketvmesen vkvsamvtes, momen *Hesaketvmeset* em *vkvsvmkvn* fvccetvn omecvtes, momen Hesaketvmese en hessen kihocvtes.

24 Monkv hecatskes, estet, vkvsvmkv eteropotte tvlkekon, vtotketv eteropotten este-faccv en hueretvn hueret os.

25 Matvpomen Lehap, hoktarv *tate,* opunvkv esfullvlken evpahyet, etin vtotakof, vtotketv eteropotten este-faccv en hueretvn hueret omekat haks?

26 Monkv ena puyvfekcv vpvkekat elat etvpomen vkvsvmkv vtotketv vpvkekat elet os.

SETENTVCKE 3.

Etecvkkvyvte toyatskat, mvhayvlke sulket ohmatskvs, svhere mahen ec ohfvccehocvranvkat kerret.

2 Omvlkeyat nanvke sulke ofvn naorkeyet omekv; esti-

mvt opunvkv ofvn naorkekon omat, matat este-hunvnwv temvpoket omet, ena omvlkvn cuksakkuece tayet os.

3 Hecvkes, corakko e cukwv cuksakkvn cuksakkueceyet os, pum vkvsvmvkvren, momet ena omvlkvn folotecicceyet os.

4 Hecvkes, perro-cuko matvpomen, rvkrvketvt ont omis, momet hotvle yekcakat es vtohkis, estvmin em fvyatv komat semfvyatkv cotkusis es folotecihocet os.

5 Matvpomen etulaswv cnalvccc cotkuset os, momet ekvsamet nake rvkrvken 'sopunayet os. Hecvks, nake rakkc mahis totkv cotkusat vhetecet os.

6 Momen etulaswv totkvt omet, ekvnv holwvyeckv es *fvcke* tes; etulaswv pu'nalvcce vpvke hiyomet os, ena omvlkvn vhopanet, wenaketv en nekeyetvn vhetecet os, momet estemerkv-hutet vhetecet os

7 Nakc ele-ostvkusat, fuswv tis, cetto tis, uehvtkv vk fullat tis, mvrahrvkv omvlkvn yvmvsvkuehocet, yvmvsvkuehocvtet omekv.

8 Momis etulaswvn estimvt yvmvseceko tayes, nak holwvke fvyvthoyeko tayet, fenenv es fvcke tes.

9 Mvn Erke Hesaketvmesen es vkvsamet, momet mvn este Hesaketvmese vhake hocackvten es tvhikeyet os.

10 Vkvsvmkv tvhiketv tis ecukwv matan esossaket os. Tecvkkvyvte toyatskat, heyv nanvke momvranekot os.

11 Uckiwv mata a fihnat uewv heren uewv home tepaken a fihnece te?

12 Tecvkkvyvte toyatskat, ke-rakko olefv emette ettuece taye haks? momen pvrkofvkv ke-rakkon ettuece taye haks? monkv uckiwv ueokcvncvmpv, uewv herat tepaken a fihnecceko tayes.

13 Estimvt ece 'pakvkat hoporrenet, nakkerret ome haks? vretv herat aossen hoporrenkv en yvmasketv ofvn em vtotketvn heckvkuecekvs.

14 Momis vleskvpkv homc etepoyetv tepakat ce feke ofvn ocatsken omat, e ekvsahmatskvs, momet mehenwv vnrvpet lvkisatskvs.

15 Heyv hoporrenkv hvlwe ahvtapkekot omes, momis ekvnv enaket's, enavpeswv enaket's, puyvfekcv holwvke omet os.

16 Estvmvn vleskvpkv tepoyetv tepakat ocat, mvn tehvnkv momet vtotketv holwakat vtekat ocet omekv.

17 Momis hoporrenkv hvlwe ahvtapkat, enhvteceskvn hvsvtket, momet tenherkepuecet, yvmaskuset, vkvsamuset, emette herakat merkv tis es fvcket, este etemetuecekot, heren e omecekot omes.

18 Momen herkv hayakat fvccetv emette herkv ofvn fokayaket os.

SETENTVCKE 4.

Horre etepokv tepakat ece 'pvkvkat estvmin a awe haks? Yvn a aweko haks? Cem eyackv take ce'nalvcce ofv tepoyakan *a aweko haks?*

2 Ce yacvket, ocatskekot os. Elecatsket os, momet ocetv ce yacvket, cen heckvkeko tayet os; tenrapet etepoyatsket os, momis ocatskekot os, vpohatskekokv.

3 Vpohatskes, momis cen heckvkekot os, cem afvcketv taken oh sumecicvranet, mvtten vpohatskekv.

4 Hunvntake hoktarvlke, hoktvke hoktarvlke esyomatskat, yvmv ekvnv en hesse vretv Hesaketvmese vnrvpkvt omat kerratskeko haks? Monkv estimvt ekvnv en hesse haketvn komen omat, Hesaketvmese vnrapvt os.

5 Puyvfekcv epu 'pike likat vleskvpkv oren eyacet os, Nakhocce makat ehvperkvn maket os, komatske haks?

6 Momis herkv ohvtvlvken emet os. Monkv Hesaketvmeset ekvsamat vnrvpet omet, efeke ofv kvncapusat herkvn emet os, maket os.

7 Monkv Hesaketvmese elecvn svpvklvkes. Puyvfekcv holwakat vnrvpvkes, momen cen letkvres.

8 Hesaketvmesen vnakuecvkes, momen ece 'nakuecvkvres; naorkvlke toyatskat, cenke taken hvsvthicvks, momen vkerrickv hokkolicatskat, ce feke taken hvsvthvken hahicvks.

9 Ce feket cen nokhokusekvs, momet wahoket, hvkihhokvkes; cem vpelkv taket waketv hakekvs; afvcketvt feknokketv hakekvs.

10 Hesaketvmese ehomvn e kvncvpuecvkes, momen ce hvlwecvkvres.

11 Tecakkvte toyatskat, holwvken etopunvyehcatskvs. Estimvt tecakkvten holwvken opunvyecet, tecakkvten ohfvccecat, vhakvn holwvken opunvyecet vhakvn ohfvccecet os; momis vhakvn ohfvccecetsken omat, vhakv vfastv momecv tokot, vhakv ohfvccecvt ometskes.

12 Vhakv estemv hvmket, hesayece tayet, momet sumecice tayet liket os; este etv ohfvccecetskat, estimv toyetske haks?

13 Tokvs hiyomat, Mucv-nettv monkat vpvksen mv tvlofvn vpeyet, ohrolope hvmken fekhonnet, wiyyet, neset, 'se ohvtvlvyeyvres, makatskat;

14 Vpvksen nake estomvranat kerratskekofvt. Cen hesaketv nake te? Hopere, estomusen heciket, sumkat tes.

15 Momat, Hesaketvmeset komen omat, hesahokeyet, heyvn *momecet*, monkat mvn momeceyvres, makvranatsket os.

16 Momis hiyomat cem ekvsvmkvtake ofvn ece 'fackvket os; afvcketv mv omat omvlkvt holwvket os.

17 Monkv mv herat momecetvn kerret, momecekat, holwvyeckv em ocet os.

SETENTVCKE 5.

Tokvs hiyomat, nake ocvlke toyatskat, estemerkv ec oh yicvranvkan es hvkihhoket, wahokvks.

2 Nake ocatskat lekwvke hahken, cem accvkeu sukehtvt loket os.

3 Cen cvto-kunaplane take, momet cen cvto-kunaphvtke vhopvnkvket os, momen mv vhopvnkakat ohkerkueckv ece'nrvpvke tares, momet totkv omet ce'navpeswvn pvpvres. Nettv espokakat nakockv en sulecatskvtet os.

4 Hecvkes, vtotkvlke cem ecvpofv taken wucutakvte en feketv em fekhonnicatskvtet ahuehken, wucutakvte en huehketvt Sapeot en Hesaketvmese e hvckon 'sen ceyvtet os.

5 Afvcketv ofvn ekvnvn fullet, yvmahkuecvlke toyatskvtes; vpespvsatkv nettv omen ce feke taken hompicatskvtes.

6 Este-faccvn ohfvccecet, elecatskvtes, ece'nrvpekot oman.

7 Hesaketvmese em vlvketv oren momis komvks, tecakkvyvte toyatskat. Hecvkes, cvpofv vhecicv ekvnv emetten emehaket, hofunen momis komet emehaken, oske hvten hvtapket momet yupv hvtapkat en hecket os.

8 Cemeu momis komet, ce feketaken yekcvkuecvks, Hesaketvmese em vlvketv vwolicet omekv.

9 Tecakkvte toyatskat, etem encahkatskvs, ec ohfvccekaren; hecvkes, fvccecvt vhauke ehomvn hueret os.

10 Tecvkkvyvte toyatskat, owalvlke, Hesaketvmese e hocefkv ofv opunahoyvte, momis komet, momet vkvsamusen estemerrihocvte ocat, vhayetvn ocvkes.

11 Hecvkes, momis komet estemerkvn kvwvpakat afvckakes, komeyet os. Cop momis kome ayvten pohatskvtet os. momet Hesaketvmese nakkomat hecatskvtet os; *este* em merruset, merkv es fvcket omat.

12 Momis tecvkkvyvte toyatskat, nanvke omvlkv en hoyanat, Hesaketvmese e hocefkv ehvperkvn punahyatskvs, hvlwe es hocefekot, ekvnvu es hocefekot, nake etv estomis es hocefekot; momis henka maketskat henka tares, momen monkos maketskat monkos tares, ohfvcceckv ce'k pvlvtkvkekaren.

13 Ece 'pakvkat hvmket estemerket on omat, mekusvpekvs. Estimvt afvcket on omat, esvkvsvmkvn yvhikekvs.

14 Ece 'pakvkat hvmket enokket on omat, mekusvpkvcuko vfastvlke en huehkahken, Hesaketvmese en hocefkv ofvn olefv nehan es em vfeyaket, oh mekusapvkekvs.

15 Momen vkvsvmkv mekusvpkvt enokkat hesayecen, Hesaketvmeset a huericvres, momen naorketvn vfastvten omat, enkvpvkvkvres.

16 *Etem* mvttecatskvten etem e ohkerkuecet, etem emekusvpatskvres, cem wikvkvren. Este-faccv em emekusvpkv yekcetv ocat sulken momecet os.

17 Elivs este-hunvnwv pum munkv etvpomet omvtes; momet osikats komet, heren mekusapvtes; momen ohrolope tutcenen hvse epaken ekvnv oh oskolekates.

18 Momen hvtvm emekusahpen, hvlwet osken ehmen, ekvnvt emetten hayvtes.

19 Tecakkvte toyatskat, hvmkvtekatskis mehenwvn enkvpaket, em matten omat, momen hvmket afulecicen omat,

20 Heyvn kerrekvs, estimvt em vretv em mvttat naorkvn afulecicen omat, elkv enkvpvken est em puyvfekcvn hesayehcet, naorketv sulken ehvres.

COKV MEKUSAPVLKE VTEKAT

PETV OHTOTVTE ENHVTECESKV.

SETENTVCKE 1.

Pantvs, Kelesev, Kapvtosev, Esev, Pirenev esyoman tvleporvlke hvmecicakat,

2 Erke Hesaketvmese en homv-kerretv vcvkvye, Puyvfekcvt vcacvke hayat eteropotte, mapohickv momen Cesvs Klist e catv ohfesketvn enhopokvten Petv, Cesvs Klist em vpastel oh*totakes:* Heromkvt cem ocen, momen herkvt cem ohvtvlakvkekvs.

3 Pucase Cesvs Klist E'rke, momet en Hesaketvmesen vrakkuchocekvs; mvt em merkv sulkat vcvkvye Cesvs Klist pvsatkvte enkvpvke akvwapvte etehoyvnen, hvtvm enhonrkv hesakat oren pu heckuecvtet,

4 Nake hopvnkeko taye, svholwvkeko, momet sumkvraneko hvlwe-tvlofv ofv epucashoyvranat,

5 Centake vkvsvmkv cteropotte vhesaketv oren Hesaketvmese en yekcet ece 'cayecvken, oketv espoke omof heckuehocvranatet, cen hericvkhoyvkvtet os.

6 Mvn es ece 'fackusvket os, hiyomat vhofune mahekon, nake es ce kerhoyat sulke mahe eteropotten ce feknokhoket o estomis, mvt momvranat tvlket on omat;

7 Momet cem vkvsvmkv take eskerhoyat cvtokunaplane sumke *taye eskerhoyat* sem vcake estvmahet omet, totkvn eskerhoye estomis, Cesvs Klist e heckuecof, vkvsvmkv, vrakketv, rakketv esyomat oren eshechoyvren:

8 Mv hecatskvte seko estomis, vnokecet, hiyomat

hecatskeko estomis, mv ofvn vkvsamet, afvcketv onayēsko tetaye, momet hvyayvke es fvcken es ece 'fackvket os:

9 Nake cem vkvsvmkv take vhecat, *cem* puyvfekcv *take* vhesaketvn cen heckvket.

10 Owalvlke heromkv ec oh *vlvkvranat* ohfvccv owalakvtet, Klist em Puyvfekcv emetake ofv likat, Klist em estemerketv, momen vrakketv yupvn ocvranan ohkerkuecof, nake momet oketv estomen okvten hopoyet,

11 Mv vhesaketv ohfvccvn vpohet, hericet ohelentakvtet os.

12 *Heyvn* mvn en kerkuehocvtet os, mv nanvken hiyomat Puyvfekcv Vcakat hvlwen atothoyvte etehoyvnen opunvkv-herv es cem erkenvkakat cen kerkuecaken, eme vrahkv tokon, pume epu 'rahkvn vfvstakvtes; mv nanvke encelvlket kerretvn em vlostaket os.

13 Monkv cem vkerrickv take em etetackvn wvnawioet, ce mahlvpvtket omet, heromkv Cesvs Klist e heckuecof es cem vlvkvranan en nene hecet, meyuksicvkvtcvs;

14 Hopuetake apohicvke omēt, nak kerratskekvnke omof eyackv *ocatskvte* vcvkvyen e hayekot;

15 Momis, mv ce'nhuehkvkvtet hvsvtkat etvpomen centaket fulletv estomis omvlkv ofvn hvsvthvket omvkes:

16 Vne *cv* hvsvtket omekv, ce hvsvthvket omekvs, *maket* hoccet omekv.

17 Momen, Erke, mv este etemetuecekot, este em vtotketv vcvkvye vlken ohfvccecat oh huehkatsken omat, *yvmvn* fekhonnatskat em oketvn penkvlkv ofvn yvmahkuecvkes:

18 Nake hopvnkake taye, cvtokunaphvtke, monkat cvtokunaplane *omakat* tokon,

19 Momis Klist, yvpefikuce nake holwvke, monkat svholwvke oceko, e catv vcakat eteropotten cem fulletv

take ehvperke, ce'rkvlke tate *cen heckvkvte* aenkvpvken pvlken ce neshoyvkvtet omat kerratskekv;

20 Mehenwvn ekvnv vlicecky seko emunkof mvt homv melhoyvtet os;

21 Momis heyv oketv espokakat ofvn *ceme* ece 'rahkv taken, mv eme eteropotten Hesaketvmese pvsatkvte enkvpvken akvwahpet, vrakketvn emvten oh vkvsamatskat; cem vkvsvmkv momet cem enhonrkv taket Hesaketvmese ofv ocvren e heckuecvtet os.

22 *Vhericet* efeke hvsvtkat aossen yekcen ete 'nokecvkes, Puyvfekev eteropotten; mehenwetv em apohickv ofvn tecakkakvte mehenwusen vnokecatskat oren cem vkerrickv taken hvsvthicatskekv:

23 Nerkv hopvnke tayat tokon, *nerkv* hopvnkeko tayat etehoyvnen svnvcomv heckatsken, Hesaketvmese em opunvkv hesake estofis oce munkat etehoyvnen.

24 Enavpeswv vtckat pvhe omēn, momen este en rakketv omvlkv pvhe em pvkpvke omēt omekv. Pvhet yuknen, em pvkpvket lvtkepet os;

25 Momis Hesaketvmese em opunvkvt estofis oce munkvt omes. Momen heyvt *mv* opunvkv tes, mv opunvkv herv ofvn cem erkenvkhoyat.

SETENTVCKE 2.

Monkv holwvyeckv omvlkv, mvkerretv omvlkv, here e omeckv, vleskvpkv momet *est'* opunvyeckv holwvhokat omvlkvn etvn ocet,

2 Hopuetakuce hvte heckakat omēt, opunvkv epese mahhen komvkes, mvn es ce mahvkvren;

3 Pucase heromet omat lasatskvten omat.

4 Emen, cvto hesakat, estet mehenwvn vhepvkaken, momis Hesaketvmeset enhopoyvte vcakan, a oh awet,

5 Centakeu *Hesaketvmese ehomv* nanvke ematskat puyv-

fekcv enauvkc, Cesvs Klist eteropotten Hesaketvmese afvcecice taye ematskvren, cvto hesahoke omēt, puyvfekcv cuko hahoyat, plest em wiketv vcake toyatskes.

6 Hecvs, Sivn ofvn kvnowv cvto em ekv enhopoke, vcaken licis; momen estit mvn oh vkvsamat vlsehohcekos, maket Cokat ofvn hoccet omekv.

7 Monkv centake vkvsamatskat, cem vrakkvket *os*, momis apohicvkekat, mv cvto tohtarvlke wikakvte, matvwvt kvnowv em ekv hakes,

8 Momet cvto elentappueckvn, momet cvto esemmvttetvn *em ocvket os*, mv apohicvkeko opunvkvn oh elentappakan *okis;* mvn ohmelhoyvtet omen.

9 Momis centaket este enhopoke, plest em wiketv mekkvlke omvkēt, etvlwv vcake, este *Hesaketvmese* eenakuecvte tovatskes, mv yomucke asosset en hvyayvke estomahan esceyet ce'nhuehkvte en heretv *cahmelikvn* kerkuecatskvren:

10 Oketv hoyanvte ofvn, etvlwv tokatet, momis hiyomat Hesaketvmese em etvlwvt; merkvt *cen* heckvkekatet, momis hiyomat merkvt *cen* heckvket os.

11 Vnokeckusatskat, *cen* kusapvkis, tvleporvlke momet cuneckvlke omatskat, enavpeswv em eyackv take puyvfekcv vnrvpen tepoyakat enkvpvken e en hvlvtvkes;

12 Centilvlke em etenrvwvn cem fulletv take heret omen; momat holwvyecvlke *ec* omecvket vnrvpen ec opunvyecaket omis, *Hesaketvmese* en cukoperickv nettv orof, *cem* vtotketv herakan hecakat omecicen Hesaketvmesen vrakkuecvkvren.

13 Pucase vrahkvn est' em wiketv vtekat elecvn svpvklvkes; mekko *omvlkv* en homahtvt ot omēt,

14 Monkat evpayvlke mekkot, holwvyecvlke estemerrvkuecvkvren, monkat heren momecakat vrakkuecvkvren, vtotat omaken omat, *em apohicvkes;*

15 Heren momecatskat eteropotten este hoporrenekvlke nakkerrvkekan cvyvyicatskvren Hesaketvmeset komat tok.

16 *Ce* pucassvkekot omis, pucasseko hueretv holwvyeckvn esohrvnkvn hayekot, momis Hesaketvmese em vtotkvlke omēt *svpvklvkes.*

17 *Este* omvlkvn vrakkuecvkes. Etecakkakvten vnokecvkes. Hesaketvmesen em penkvlvkes. Mekkon vrakkuecvkes.

18 Vtotkvlkē, ce pucasvlke, hervke, yvmvskakat tvlkusekon, momis holwvyecakat tis em apohicvkes, penkvlkv 'somvlkvn.

19 Eohvkerrickv Hesaketvmese ohfvccv vrahkvn estehunvnwvt, fvcceko estemerrihocen, estemerkvn kvwapen omat, heyvt *Hesaketvmesen* afvcecicet omekv.

20 *Hiyomet* omekv, vkvsvmkv estomet oce haks, cen naorketv take vrahkvn ce nvfhokvken, momis komet kvwvpatsken omat? momis heren momecatskis, *mv vrahkvn* ce 'stemerrihocvken, momis komet kvwvpatsken omat, heyvt Hesaketvmesen afvcecicet os.

21 Heyvn ec ohhuehhokvtet omekv: Klist tis, es pum vhopakvn *pum* wiket, elehvpon oh *yvkapet* vcvkfullatskvren, pum estemerkvtet ok:

22 Mvt naorketvn momecc sekon, mvkerretv e cukwv ofvn eshechoyekates:

23 Mvt tvklehocof pvlecekates, estemerkof, Ce 'stemerricares, makekot, momis mv faccuse ohfvccecan em *e* wikvtes;

24 Eme mahusat eton oh *vtarket* e'na ofv pun naorketvn kvwapvtes, pumet naorketv ohfvccvn pvsatket, fvccetv ohfvccvn hesahokeyvren; momen eme rukafhoyvte eteropotten cem wicehocvtet os.

25 *Hiyomet* omekv, yvpefikv etehoske fulle omatskvtes,

momis hiyomat cem puyvfekcvtake Vhecicv, momet Ohvfastvn ohfulecatskvtet os.

SETENTVCKE 3.

Matvpomen, ehitake toyatskat, ce 'hetaken em apohicvkes, momat opunvkv em apohicvkeko svset on omat, opunvkvt omecicekon, ehitake em vretv eteropotten epohoyvren:

2 Cem vretv hvsatkuse penkvlkvt vpvken hccakof.

3 Mv 'sem enehickv onvpv ocat, ekvesse hotvnkv, monkat cvtokunaplane es fulletv, monkat vccvken vccakat ohmates;

4 Momis efeke *ofv* este ehke, 'sem *enehickv* hopvnkeko taye, puyvfekcv yvmvske, momet mahlvpatkuset, mv Hesaketvmese ehomv vcake mahat *omekvs*.

5 Hofonof hoktvke vcacvke, mv Hesaketvmese enhonrakat, e hetaken em apohicet, hiyomēn e nehicakvtet omekv.

6 Matvpomen Selet, Eplehamen, pucasen kicet, em apohicvtes; *momen* centaket e'chustake toyatskes, heren momecet, penkvlkv estomen es ce penkvlvkekon omat.

7 Matvpomen ehetake toyatskat, hokten, nake vcvnkv yekce mahekat omēn, momen etepvket hesaketv en heromkvn epucasvranatsket omēn vrakkuecet, kerretv vcvkvyen vpvkvkes; cem mekusvpkv taken mvnvttekaren.

8 Espokat, ete'm merret, vkerrickv hvmkusen omvlkatskat *ete'm* ocvkes; *est'* em merruset, en yvmaskuset, etecakkake *ete 'nokecvke* omēn vnokecvkes:

9 Holwakan holwvken vyoposkekot, momet tvkleckvn pvlken tvklecekot; momis pvlhvmken merkv opunvkv min *punvyvkes*, *Hesaketvmeset* heyvn ec ohhuehkvkvtet omekv, ohmerretv epucasatskvren.

10 *Hiyomet* omekv, estit hesaketv vnokecetv, momet

nettv herakan hecetvn komen omat, holwakat enkvpvken e tulaswvn, momet mvkerretvn punayvkekaren e cukhvrpen en hvlvtvranet omekv:

11 Holwakan enkvpaket, heran momecekvs.; herkvn hopoyet, vcvkvyekvs.

12 *Hiyomet* omekv, este fvccakan Pucase en renakvt oh *ocen*, e hvckot em mekusvpkv taken en *haukaket os;* momis holwvke momecakan Pucase e turofvt vnrvpet *os.*

13 Momen nak heran vcvkvpeyvlket omatsken omat, estit holwvken ce 'stomecvkvr haks?

14 Momis fvccetv vrahkvn ce 'stemerkvken omat, cen hervkes; momet em penkvlkvn em penkvlekot, momet fekhervkekot ohmatskvs.

15 Momis Pucase Hesaketvmesen ce feke take ofvn vcvyecet, estimvt o estomis, Naket omecicen mv enhonrkv ec ofv take oce haks? maket cem 'pohvken omat, yvmvsketv penkvlkv tepakat vpvken em vyoposketvn estofis ce metetakvket *omekvs:*

16 Eohvkerrickv heren ocet; momat holwvyecvlke omecet, holwvken ec opunvyecakis, cem fulletv take here Klist ofv ocan tvklecakat vlsvkvren.

17 Holwvke momeckv vrahkv tokon, here momeckv vrahkv ce 'stemerrvkuchocvre mit heret omekv, Hesaketvmeset momēn komen omat.

18 Klist tis, cnavpeswv ofv elehocen, momis Puyvfekcvt wenahuecen, fvccat fvccvkeko vyoposket, Hesaketvmesen a 'sep oh vtvret, vhvmkvn naorketv vrahkvn estemerkvtet omekv:

19 Momet mata *Puyvfekcv* eteropotten puyvfekcvlke cuko-yekcv vtehkan em erkenakvtes;

20 Mvt hofonof apohicvkekot omvtes, vhvmkv Hesaketvmese em momis kometv hofunat mehake Nov en nettv take ofvn perro-cuko rakkon hahoyof, mvn vtehket

este nvcomuset, cenvpaken okis, uewv etehoyvnen hesahoket omof.

21 Mv vhaket, (enavpeswv svholwakat vkueyickv tokon, momis eǫhvkerrickv here Hesaketvmese ohfvccv em vyoposketvt,) paptiskvn *okis*, hiyomat pu hesahuecet os, Cesvs Klist aenkvwvpketv eteropotten;

22 Mvt hvlwe tvlofvn ecehyet, encelvlke momet ohfvnketv *ocakat*, momet yekcetv *ocakat* eme clecvn svpvklehocen, Hesaketvmese em vkvpervn liket os.

SETENTVCKE 4.

Monkv Klist epu 'rahkvn enavpeswv ofvn pum estemerkvtet omekv, centakeu mata vkerrickvn setepokvn cvwvkes; estit enavpeswv ofv estemerkvten *omat* naorketvn wikvtet omekv;

2 Momat oketv enavpeswv ofv *em* vhoskan este em eyackv take vcvkvye ohvtvlakat *vrekot*, Hesaketvmese *nake* komat vcvkvyen vrvren.

3 *Hiyomet* omekv, *pun* hesaketv yvmahkueceyvte, mv omof, hoktarkv, *enavpeswv em* eyackv take, hackv, eshvyvtketv, tohkvlke *pvrko-opuswv* esketv, momet nakvhake emekusvpkv holwvhokat ofvn fullēt, Centilvlke nak komakan vtotkeyvtet pum etetayes.

4 Mv *nak holwvhokat* ohfvccvn, vpvkaket mata yvmah kueckv rakkan oh vpeyatskekat estomahes komaket os, holwvken *ec* opunvyecet:

5 Mvt wenahokat momet pvsatkvten ohfvccecetv metetake *huerat* ehomvn e ohkerkuecvkvres.

6 *Hiyomet* omekv, heyv vrahkvn opunvkv-hervn pvsatkvten em erkenvkhoyvtes, este vcvkvye enavpeswv ofvn ohfvccehocen, momis puyvfekcv ofv Hesaketvmese vcvkvye hesahokvren.

7 Momis nanvke omvlkv em eyuksvt vwolices; monkv emahlvpatket omet, mekusvpkv oren vketecvkes.

8 Momen nanvke omvlkv esemuntalat vnokeckv yekcen ete'm ocvkes; vnokeckvt naorketv sulken ohranet omekv.

9 Etencukopericknt ecakv sekon cem etenrvwv taken ocekvs.

10 Este vtekat nak emkv en heckvte vcvkvyen *matvpomen* matan ete'mvkes, Hesaketvmese en heromkv cahmelikv vfastvlke herakat omēn.

11 Estimvt o estomet punayen omat, Hesaketvmese em opunvkvn *'sest' em punaye* omēt *punayekvs;* estimvt nake vfastet on omat, yekcetv Hesaketvmese emvte aossat vcvkvyen *momecekvs;* momat Hesaketvmesen Cesvs Klist eteropotten nanvke omvlkv ofvn vrakkuehocvren; mvn vrakketv yekcetv tepakat estofis meyuksv-sekon em ocekvs. Emén.

12 *Vm* vnokeckatskat, mv totkv omēt es ce kerrvkat ohfvccv nak estomahet ep oh latket os, *komet*, estomahet os, kohmatskvs;

13 Momis afvckvkes, Klist em estemerketv take etenkvwapvlke toyatskekv; momat en hvyayvke heckof, centakeu afvcketv rakken es ece 'fvckvkvren.

14 Cesvs Klist e hocefkv vrahkvn holwvken ec opunvyehocvken omat, cen hervkes; Hesaketvmese momet rakketv em Puyvfekcvt ec oh fekhonnvket omekv; emetaket on omat, *Hesaketvmesen* holwvken opunvyecakes, momis centaket vrakkuecatsket. omes.

15 Momis hvmkusatskis, estelecvt, monkat horkopvt, monkat holwvke momecvt, monkat este eti enanvke 'sem e naorickv omēn es ce 'stemerikats.

16 Momis *estimvt* emekusapvt omat omecicen *estemerrihocen* omat, vlisats; momis heyv vrahkvn Hesaketvmesen vrakkuecekvs.

17 Ohfvceeckvt Hesaketvmese en cukon es vlicecvranat oketv *vlvket* omekv; momen pumen es epu *'licecen* omat, mv Hesaketvmese em opunvkv-hcrv apohicvkekat em eyuksv nake tar haks?

18 Momen en yekcusen *este* faccvt hesaken omat, este naorkv momet mekusvpckat estvmvn huervr haks?

19 Monkv mv Hesaketvmese komat vcvkvyen estemer kakat here momeckv ofvn em puyvfekcv taken *Hesaketvmese*, Hayvte heroman em wikvkekvs.

SETENTVCKE 5.

Mekusvpkv cuko em fvyatvlke ece 'pakvkan, vneu mv toyvyat, momet Klist em estemerketvn a en kerrvt, momet hvyayvke heckvranan etemesv toyvyat, emvcahnvkvyet os;

2 Hesaketvmese en *yvpefikv* ece 'pake fullan hompvkuecvkes, ec ohyekcihocekon, momis vkvsamuset; vlesketv ofv nake seohvtvlvyetv vrahkv tokon, momis vkerrickv metetakuse aossen ohvfastet;

3 Momet vhecickv *Hesaketvmese* cem wikvkvte e pucasvlke omēt omekot, momis mv *yvpefikv* fullat 'sem vhopakvt omvkes.

4 Momen yvpefikv Vhecicv homahtvt e heckuecof, kvpotokv-vcake hvyayvke, sumkeko tayat cen heckvkvres.

5 Matvpomen esmvnettakatskat, es *cem* vculakat elecvn svpvklvkes. Momes, omvlkatskat ete'm apohicet, efeke kvncvpkvn accvkes; Hesaketvmeset ekvsvmakat vhepaket, efeke ofv kvncvpakusan heromkvn emaket omekv.

6 Monkv Hesaketvmese e'nke yekcat elecvn e kvncvpuecvkes, okctv orof ce hvlwecvkvren.

7 Es cem enaorickv omvlkvn emen oh wvkecet, emet ce moskomet omekv.

8 Emahlvpvtket, vketecet omvkes; ce'nrapv puyvfekcv

holwakat, este-papv hehke omēt, estimv loke tayat hopoyet aret omekv :

9 Mvn vnrvpvkes, vkvsvmkv ofv yekcen svpaklet, ce tecakkake ekvnv fullat ofv mata estemerketv esfvcken ocvket omat kerret.

10 Momen heromkv omvlkv en Hesaketvmeset, mv Cesvs Klist etehoyvnen en hvyayvke meyuksv-sekan ep oh huehkvtet, vkocoknusen ce'stemerikvkof, yekcen ce svpvklecet, ce yekcvkuecet, vkueyihoceko tayen, momet temvpoken ce hayvkate.

11 Emen vrakketv momet yekcetv estofis meyuksvsekon em *ocekvs*. Emén.

12 Selfenvs, ce tecakkvte heromat *tis omes* komvyat, es *cem ayvranen, cem* vcahnet, momet heyv heromkv, mv ofv svpaklatskat, Hesaketvmese en heromkv mehenwat tes, *maket* akerrit kocoknusen hoccihcis.

13 *Mekusvpkv-cuko* Papelvn *likat, ece* 'pvkvke enhopokvtet ece 'sekaket os, momen Makvs cv'ppuceu *ece 'seket os*.

14 Vnokeckv afvnketvn 'sete 'sekvkes. Klist Cesvs ofv svpaklatskat omvlkv herkvt cem ocvkekvs. Emén.

COKV SVHOKKOLAT MEKUSAPVLKE VTEKAT

PETVT OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

Simvn Petv, Cesvs Klist em vtotkv, momet em vpastel toyvyat, mv Hesaketvmese momet pu Hesayecv Cesvs Klist em fvccetv eteropotten vkvsvmkv vcake *oceyat* epu 'pvkake matan eenakuecakvten ob*totakis:*

2 Heromkvt cem ocvkekvs, momen herkv Hesaketvmese momet pu Pucase Cesvs kerretv ofvn cem ohvtvlakvkekvs,

3 Hvyayvke momet vretv heran mv pu'nhuehkvte kerretv eteropotten nanvke hesaketv momet Hesaketvmese em apohickv ohfvccv *ocakat* omvlkvn Hesaketvmese en yekcetvt pu'mvte etvpomen:

4 Mv *nanvke* eteropotten setemfvccetv rvkrvke momet vcacvke mahen pu'mhoyet omes; momat enavpeswv eyackv etehoyvne hopvnketv ekvnv ocan mvnvttehpet, Hesaketvmese em munkv etemesvlke toyatskvren.

5 Momen heyv ohvpakat, vketeckv omvlkvn ocet, cem vkvsvmkv taken heretvn *ohvpayet, cen* heretv *taken* nakkerretvn;

6 Nakkerretvn eemfvyatkvn; eemfvyatkvn momis kometvn; momis kometvn Hesaketvmese 'mapohickvn;

7 Momen Hesaketvmese 'mapohickvn etecakkvte vnokeckvn; etecakkvte vnokeckvn vnokeckvn ohvpvyvkes.

8 Heyv nanvke ece 'tehket, esfvcken ece 'tehkvken omat, pu Pucase Cesvs Klist kerratskat ofv enhorrvke momet ettvkekot omatskekaren ce hayvket omekv.

[Muskokee II. Peter.]

9 Momis estimvt, heyv nanvken ocekot *huerat*, turheceko, hopvye heceko tayet, en naorketv vculvke en hvsvthihocvten ehoset omekv.

10 Monkv, tecakkvte toyatskat, ohvtvlaken vketecvkes, ce'nhuehhokat momet *ce*'nhopohoyvte yekcen hayatskvret; heyv nanvken momecatsken omat, estofvn pvlatkatskekaret ok:

11 Momat pu Pucase momet *pu* Hesayecv Cesvs Klist em etvlwv meyuksv-seko *ocan* esceyatskvre esfvcken ce'mhoyvret ok.

12 Monkv heyv nanvke ece 'kerricepuecetv vm etetake emunkv tares, mvn kerret, momet mehenwetv hiyomē ocat ofv yckcen svpaklatske estomis.

13 Momen heyv escukohakvn vpikvye vtekat *ece* 'kerricepuecvkit, ece 'honechuecvkvyat fvccvts, komvyet os;

14 Hofunekon vm escukohakvn kayvranvyat kerrit, pu Pucase Cesvs Klist vn kerkuecvte etvpomen.

15 Momen vm elkv hoyanof, heyv nanvken estofis vkerricatskvren heren vtotkares.

16 *Hiyomet* omekv, pu Pucase Cesvs Klist en yekcetv rakketv tepakan cen kerkuecvkeyof, nakonvkuce mvkerretvn es hahoyvten es vcvkvpeyet omēkates, momis en rakketv turwv es hece akerrvlket omeyvtes.

17 Hvyayvke here mahat avtet opunvkv en hake hiyomēn em *punaye*, Heyvt Cv'ppuce *vm* vnokecke mv ofv vfackusvyat tes, makat vlakof, Erke Hesaketvmeset vrakketv hvyayvke tepakan emvtet ok.

18 Momen heyv opunvkv en hake hvlwan ahvtapken poheyvtes, emen vpaket ekvnhvlwe vcakan oh vpokeyof.

19 Momen hvtvm *mv* senyekcen owaletv opunvkvn oceyet os; hvyatken, hvyvtecv ce feke take ofv kvwapkeko emunken hvyayvke yomuckofv hvyvyicat omēn mvn vketecatskvre heret omes.

20 Enhvteceskvn heyvn kerret, owaletv cohoyvte hvmkusis enhvmkusen enrvmkeko tayes.

21 *Hiyomet* omekv, este komat etehoyvnen owaletv opunvkv estofvn vlvkekates, momis este vcacvke Hesaketvmese enaket Puyvfekcv Vcakat nekehuecat eteropotten opunayakvtes.

SETENTVCKE 2.

Momis owalv laksvlket fullvtes, este em etenrvwvn, mvhayv laksvlke cem etenrvwv taken fullvranat etvpomen; mv *mvhayvlket* Pucase emetake nesvten helaksecet, sumketv pvfnen e oh vlvkuecet, etekvpvketv *esten* sumecicvke tayan ehkusen asceyvkvres.

2 Momen em fulletv take holwvhokan sulket vcvkvpeyvkvres; *momen* mvt omecicen mehenwetv vyetvn tvklehocvres.

3 Momen nak est' em vleskvpkv ofv opunvkv mvkerretv eteropotten nak neskvn es ce hayvkvres; mv em ohfvcceckv hofonvte vteke atvtet fekhonnekon, en sumketvt nocekot os.

4 *Hiyomet* omekv, Hesaketvmeset encelvlke naorkakan hesahuecekot, momis totkv rakkon tvkpvlatet, yomucke en svlvfke ofvn ohfvcceckv oren vpohoyvren wikvten omat;

5 Momet ekvnv vculan vcayecekot, momis Nov *este* escenvpakat, fvccetv em erkenvkvn hesayecet, fvccvkeko ekvnv oh *fullan* uclaukon a oh hvtvpecicet;

6 Momet tvlofv Satvme Komalv tepakan essun hahicet, sumecickvn es ohfvcccecet, mv en yupvn fvccvkeko fullvranàt 'sem cvhopakvn hayet;

7 Momet Latkv fvcce, este holwvyecvlke em fulletv hvsvtkeko es hotosan hesayecvten omat;

8 (Mv este-hunvnwv fvccat, mv vpvken liket, hece

momet pohat, nettv omvlkvn em puyvfekcv fvccan em vtotketv holwvhokan es estemerricvtet omekv;)

9 Este fvccakat nake eskerhoyan estomēn asossicetvn, momet fvccvkekat ohfvcceckv nettvn estemerrvknehocvren *mv* oren vcvyecetvn Pucaset kerret omes;

10 Momis hvsvtketv tokat eyackv ofv enavpeswv vcvkvye fullat mahvkvts; mv evpayvlke en yekcetvn enhomecet, tepokvn metetakuset, eme koman vyekcvket, emwiketv hvlhawat tvklecetv penkvlvkekot os.

11 Momis encelvlket, mv yekcetv ohfvnketv tepakat ofv senyekcvket ot omis, Pucase ehomvn tvkleckv ohfvcceckvn vnrvpen esyicvkekot os.

12 Momis heyv *estet*, nak wenahoke nakkerrvkeko, cawet, sumecihocvranan hahoyvte omaket, nanvke kerrvkekan tvklecaket os; momet eme mahusat em vhopvnketv take ofvn sumecvres:

13 Momet, Afvcketv holwvhokan nettvn 'se afvcecicetv pun heres, komakat etvpomen fvccetv tokat em feketvt en heckvkvres. Nake vholwvhokat momet svholwvhokat *omakes*, e emvkerretv take ofvn e afvcecicet ece 'pakvket hompetv-rakkon hompakof:

14 Turwv hoktarkv es fvcfake, momet naorketvn wikvkeko tayan ocakes; est' em puyvfekcv yekce svpaklekan ehosvkuecet, efeke vleskvpkv fulletv es nekeyihocan ocvket, ohtvhiketv en hopuetaket *omakes;*

15 Vyetv fvccan enkvpahket, ehosakvtes, Pelvme Posv e'*ppuce*, mv fvccetv tokat es em feketvn vnokecvte, em vretvn vcvkvpeyet;

16 Momis *Pelvme* eme mahusat vhakv kacat omecicen em vsehohvtes; corakko-wakv opunayekat este em opunvkv haken es opunayet, mv owalv en hacohaketvn em vsehvtes.

17 Heyvt uewv en korkv uewv sekat, aholoce hotvle

yekce svtohkat omakes; mvn yomucke en lvsten em vcvyehocet os, meyuksv-sekon.

18 *Nake* rakrvke sckvsvmkv ehvperkakan opunayakof, vpeswv em eyackv take, momet seafvcecickv holwakat *eteropotten*, mv etehoskv ofv vpokan mvnvttepuset *fullan* a e oh hvlvtaket omekv.

19 Pucassekon svpaklatskvres, *kicet* etemfvccakis, eme mahusat hopvnketv en svlvfket omakes; estimvt estehunvnwvn ohfvnken omat, mv *hunvnwvt* mata en svlvfke hakepet omekv.

20 Cesvs Klist Pucase momet Hesayecv kerrakat eteropotten yvmv ekvnv en nak holwvhokan mvnvttvkehpe renyupvn hvtvm mvn seteyokcen eswvnayet, ohfvnhoken omat, mv en svpvkletv espokat hvteceskvn senholwvket omekv.

21 Fvccetv vyetv kerrahke renyupvn mv vhakv vcake emhoyvten em e fulecaken omat, kerrvkekate mit en herakvnt omekv.

22 Momis heyv maketv mehenwat vcvkvyen em momaket os, Efvt nake eme mahusat vwotvten ra oh fulken, sukhv en hokte vklopehocvtet vklewvhen vkpvlpakvten oh *fulkes*, *makat*.

SETENTVCKE 3.

Vnokeckatskat, heyv cokv svhokkolan hiyomat cen hoccicvkvyet os, mv *hokkolv* ofvn vkerricatskvren cem vkcrrickv take mehenwusan nekehuecis.

2 Opunvkv owalvlke vcacakat homv etvwvn opunayakvten, momet pumc, Pucase momet Hesayecv em vpastelvlke toyeyat *nanvke* makeyvten vkerricatskvren;

3 Enhvteceskvn heyvn kerret, nettv espokakat ofvn nakhayvkekvlke em ena take mahusat em eyackv vcvkvyen fullet,

4 Momet, Em vlvketv etemfvccetv estvn oce haks? nanvke omvlkvt nak omvl hocackvte enhvteceskv vteken, erkvlke nocicakvte vtekat *nekehoye atvte* emmunkuset omekv, maket yicvkvres.

5 *Hiyomet* omekv, hofunof ekvnvt uewv vkfvnvnaken, momet uewv vk ocaten, momen sutvn Hesaketvmese em opunvkvt hayvtes, Kerreyates, komet, heyvn kerrvkekot os:

6 Mv eteropotten mv ekvnv momof ocvten, uewvt ohhvmecicen, sumkvtes:

7 Momis sutv ekvnv tepakat hiyome ocakan mata opunvkv eteropotten totkvn es *estemerkvren* ohfvccecky nettv, momen este fvccvkeko estemerrickv *nettv* oren vcvyehocvket os;

8 Momis vnokeckatskat, heyv nake hvmkan kerrekot ohmatskvs, Pucase ehomvn nettv hvmkat ohrolope cukpe-rakko hvmke etvpomen, ohrolope cukpe-rakko hvmkat nettv hvmke etvpomet *os*.

9 Estomēn vcewickv ohvkerrice svshoyat omēn Pucase nake etemfaccvte ohfvccv vcewice tokot omes; momis hvmkusis sumkvre cyacekot, momis omvlkvt vkerrickv eticvkvren *komet*, ep ohfvccv taken hofunen momis komet *hueret* omes.

10 Momis Pucase en nettvt horkopv nere *vlakat* omēt vlvkvres; mv omof sutvt estoke mahet sumkvres, momen mv nanvke nak omvlkv es hahoyvte hiyye heran es kafkvres; ekvnvu, momet vtotketv ekvnv oh ocakat nekrihocvres.

11 Monkv heyv nanvke omvlkvt sumecvranekv, vretv hvsvtke, fvccetv tepakat ofv este estomvket omvranatske haks,

12 Hesaketvmese en nettvn en nene hecet, momet lvpecicet oh vpeyet, mv omof sutvt vhetket, nekret sumkv-

res, momen nanvke nak omvl es hahoyvte hiyye heran es kafkvres?

13 Momis puntat em etemfvccetv vcvkvyen sutv mucvse momet ekvnv mucvse, mv ofv fvccetv liken en nene heceyet os.

14 Monkv, vnokeckatskat, nanvke mv omakan en nene hecatskekv, herkv ofvn *vpoket*, *cem* mvttvkeko momen svholwvke hvmkusis ce 'likekon, emet es ce hecvkvren vketecvkes.

15 Momet, pu Pucase em momis kometv hofunat vhesaketv *tes*, *komet* vkerricvkes, Pal tecakkeyvte pum vnokeckat hoporrenkv e'mhoyvte vcvkvyen cen coyvkvte etvpomen;

16 Cokv hoccicvte omvlkvu etvpomen, mv ofv heyv nanvken opunvyecet; momen mv ofv nanvke kerretv yekcakat oces, *momen* nakkerrvkeko momen yekcen svpaklekat, cokv vpvltaken opvyet *mvrahkuecakat* etvpomēn, en sūmketv mahusat oren, mvn matvpomecaket *os*.

17 Monkv vnokeckatskat, *heyv nanvken* homvn kerratskekv, vketecvkes, holwvyecakat em etehoskvn es ce hvlvthohyen, yekcen svpaklatskat pvlatkatskekaren.

18 Momis heromkv pu Pucase Hesayecv Cesvs Klist kerretv tepakat ofvn mahvkes. Emen vrakketvt *em ocekvs*, hiyomat, momet meyuksv-sekon. Emén.

COKV ENHVTECESKV MEKUSAPVLKE VTEKAT

CANE

OHTOTVTE.

SETENTVCKE 1.

Mv nake enhvtecesky vteke ocvte, poheyvte, pu turwv es heceyvte, momet oh heceyvte, momen pu'nke celayvte mv hesaketv em opunvkv aenkvpvkat;

2 (Momen hesaketv heckvtet os, momen heceyvtet os, momet kerkueceyet os, momet mv hesaketv em eyuksv-seko Erke vpake tate, momet pun kerkuecvkvten ce hecicvkeyet os;)

3 Mv nake hece, poheyvten cen kerkuecvkeyet os, cemetakeu etohkvlketv pum ocatske taren, momen mehenwusen pum etohkvlketv Erke, momet E'ppuce Cesvs Klist vpaket os.

4 Momen cem afvcketv taket fvcke taren heyv nanvke cen coyvkeyet os.

5 Momen opunvkv em poheyvte, momet cen kerkuecvkeyat heyvt omes; Hesaketvmeset hvyayvket omen, eme ofv yomucke seko mahet os.

6 Etohkvlketv emen etemocēs, maket, yomucke ofvn yvkvpakēn omat, laksēyet os, momet mehenwvn momecēkot os:

7 Momis eme hvyayvke ofv likat omēn hvyayvke ofvn

yvkvpakēn omat, etohkvlketv etemocēs, momen E'ppuce Cesvs Klist e catvt naorketv omvlkvn pun hvsvtecet os.

8 Naorketvn ocēk's, makēn omat, e emvkerreyet os, momen mehenwv epu 'pikekot os.

9 Pun naorketvn kerkuecēn omat, naorketv pu'nkvpvyecicvret, momet fvccetv tokat omvlkvn pun hvsvtecvret, mvt vkvsvmvkvre oret fvccet omes.

10 Naorkēk's, makēn omat, emen laksvn hayeyet os, momen em opunvkv epu 'pikekot os.

SETENTVCKE 2.

Vn hopuetakucē, naorkatskekaren heyv nanvke cen coyvkit omis. Momen este estomet naorken omat, Erke vpvken em vfastvn oceyet os, Cesvs Klist fvccan.

2 Momen pun naorketv oh *homeckvte* emahlvpvtecicvt's; momet punake tvlkekon, momis ekvnv omvlkv enaken.

3 Momen eme kerreyatet heyvn es kerreyet os: em vhakvn vcayccēn omat.

4 Estimvt, Kerris, makatet, em vhakvn vcayecekat, este laksvt's, momen mehenwv vpikekot os.

5 Momis estimvt em opunvkv vcayecat, mehenwvn eme ofvn Hesaketvmese em vnokeckv esfvcket os; eme ofv toyeyat heyvn es kerreyet os.

6 Estimvt, Mv ofvn fekhonnis, makatet mv yvkapvte omēn emet yvkvpvre tayet os.

7 Etecakkeyvte toyatskat, vhakv mucvse tokon, momis vhakv vcule enhvteceskv vteke ocatskvten cen coyvkvyet os. Mv vhakv vculat enhvteceskv vteke opunvkv pohatskvtet mv tes.

8 Hvtvm vhakv mucvsen cen coyvkvyet os, mv nake eme ofv, momet ceme ofvn mehenwet omat, yomucket hoyvnepekv, momen hvyayvke mehenwatet hiyomat hvyayakekv.

9 *Mv este,* Hvyayvke ofvn hueris, maket, etecakkaten en homecat, hiyomis yomucke ofvn huere munkvt os.

10 Etecakkat vnokecat, hvyayvke ofvn fekhonnet os, momen naket elentappuecvre sekot os.

11 Momis etecakkvte en homecat yomucke ofvn huerēs, momet yomucke ofvn yvkapēt os, momet estvmin ayat kerrekot os, yomucket e turwvn em vrvnayet onkv.

12 Hopuetakucē, mv en hocefkv vrahkvn cen naorketvt ce'nkvpvkvkvtet onkv, cen coyvkit omis.

13 Erkvlke toyatskat, mv enhvteceskv vtvte *hueran* kerratskvtet onkv, cen coyvkit omis. Este hunvntake mvnettvke toyatskat, mv holwvyecvn ohfvnkatskvtet onkv, cen coyvkit omis. Hopuetake toyatskat, Erke kerratskvtet omekv, cen coyvkit omis.

14 Erkvlke toyatskat, mv enhvteceskv vtvte hueran kerratskvtet onkv, cen coyvkvytet omes. Este hunvntake mvnettvke toyatskat, ce yekcvket omen, Hesaketvmese em opunvkvt ec ofvn fekhonnet omen, mv holwvyecaten ohfvnkatskvtet omekv, cen coyvkvyvtet os.

15 Yvmv ekvnv, momet nanvke ekvnv vtehkateu vnokehcatskvs. Este estomet ekvnvn vnokecet on omat, Erke vnokeckv vpikekot os.

16 Nake ekvnv vtehkat omvlkvt, vpeswv em eyackv, eturwv em eyackv, momet hesaketv em ekvsvmkv, Erke a vtet omeks, momis ekvnv a vtet onkv.

17 Momen ekvnv momet nake em eyackvu hoyvnēpēt os, momis *este* Hesaketvmese komaten momecatet estofis fekhonnet os.

18 Hopuetakucē, oketv espoket's, momen Klist-vnrapv vlvkvranen pohatskvte etvpomen, hiyomis Klist-vnrapvlke sulket omes: mvn es kerreyet omes, oketv espoke tat.

19 Pu'nkvpvket esossvkvtet os, momis epu 'pvke toka-

tes; epu 'pvkvke taten omat, epu 'pvkake munkvnt omekv; momis *esossvkvtet os*, omvlkvt epu 'pvkekot omat kerkvren.

20 Momis centake Vcakat aenkvpvken vfevetvn ocatskes, momet nanvke omvlkvn kērratsket os.

21 Mehenwv kerratskekat svrahkvn cen coyvkit omvkates, momis kerratskat svrahkvn, momen lvksetv hvmkusis mehenwvn aossekot omekv, *cen coyvkvyvtes.*

22 Estimvt este-laksv te, Cesvs mv Klist tokos, makat mv tokon omai? Mv Erke momen Eppuce helaksecatet Klist-vnrapvt os.

23 Eppuce helaksecat vtekat Erken ocekot os; *momis Eppuce oh vkvsamen kerkuecat Erkeu ocet os.*

24 Monkv nake enhvteceskv vteke pohatskvtet ec ofvn fekhonnekvs. Mv enhvteceskv vteke pohatskvtet ec ofvn fekhonnen omat, centakeu Eppuce momen Erkeu ofvn fekhonnatskvres.

25 Momen setemfvccetv es pu temfaccvte heyvt mv tes, hesaketv meyuksv sekot.

26 Mv ce mvkerrvkat ohfvccvn heyv nanvke cen coyvkvyvtet os.

27 Momen emeo aenkvpvke vfeyetv cen heckvkvte ec ofvn fekhonnet os, momen este estomet ce mvhayvkvre ce'nkusvpkvkekot os; momis mv vfeyetv mehenwvt omet, momet lvksetv tokot omet, nanvke omvlkvn ce mvhayvket omekv, mv ce mvhayvkvte vcvkvyen eme ofvn fekhonnatskvres.

28 Momen hiyomat, hopuetakuce toyatskat, eme ofvn fekhonnvkes, hēckof fekhvmketvn oceyvren, momet vlakof ehomv epu'lsekaren.

29 Emet fvccet omen kērratsken omat, fvccetv momecat vtekat mvn es heckvtet omen kerratsket os.

SETENTVCKE 3.

Vnokeckv estvmahe Erke pu'mvten hecvkes, Hesaketvmese e'ppucetake pu kihocat. Monkv ekvnv pu kerrekot os, emen kerrekot omvtet okv.

2 Vnokeckatskat, hiyomat Hesaketvmese e'ppucetake toyēs, momen nake toyvraneyat hvte heckekot os, momis emet heckofv mv omeye taret ot kerrēs, estomet ōmat mahusan emen heceyvret okv.

3 Momen este heyv enhonrkvn eme ofvn ocat vtekat, eme hvsvtkat etvpomen, e hvsvtecet os.

4 Naorketv momecat vtekat vhakvu kacet os, naorketvt vhakv kvcetvt omekv.

5 Momen naorketvn pu'nkvpvyecicvret hecket omvtet on kerratskes; momen eme ofv naorketv sekot os.

6 Eme ofvn fekhonnat vtekat naorkekot os; naorkat vtekat emen hecekates, momet kerrekates.

7 Hopuetakuce toyatskat, estimvt ce mvkeriyvkats; fvccetv momecat, eme fvccat omēt, fvccet os.

8 Naorketv momecat puyvfekcv holwakat enaket's; puyvfekcv holwakat enhvteceskv vteken naorkvt onkv; momen puyvfekcv holwakat em vtotketv vhopvnvre svrahkvt Hesaketvmese E'ppuce hecket omvtes.

9 Hesaketvmese es heckat vtekat naorketv momecekot omes, e nerkvt eme ofvn fekhonnet onkv; momen naorkeko tayet os, Hesaketvmesen es hecket omekv.

10 Heyv ofvn Hesaketvmese en hopuetake kerkvket os, momen puyvfekcv holwakat en hopuetake. Fvccetv momecekat vtekat Hesaketvmese vpvkekot os, etecakkate vnokecekateu.

11 Opunvkv, etenokeceyvre *makan*, enhvteceskv vteken pohatskvtet heyvt mvt omekv.

12 Holwvyecat enake, momet etecakkvte elecvte, Ken onkot. Momen estomen elecet omvt haks? Em vtotketv

holwvhoket omen etecakkvte em *vtotketvt* fvccvken omekv.

13 Etecakkvyvte toyatskat, ekvnvt cen homecvken omat, estomahes kohmatskvs.

14 Elkvn enkvpahket hesaketvn oriceyvtet omat kerrēs, etecakkvten vnokeceyet ok. Etecakkat vnokecekat elkv ofvn fekhonnet os.

15 Etecakkat en homecat vtekat este elecv tes, momen este-elecv hvmkusis hesaketv yuksv sekat vpikekot omen kerratsket omes.

16 *Hesaketvmese em* vnokeckv heyvn es kerreyet os, en hesaketvn pun wvkecvtet omekv; momen pumeu pun hesaketvn etecakkeyvte en wvkeceyvre tayet os.

17 Momis estimvt yvmv ekvnv enake heran ocepet, etecakkvtet enkusvpket on hecis, envcofv *em vnokeckvn* em vkhotten omat, estomet Hesaketvmese vnokeckv vpike haks?

18 Vn hopuetakucē, opunvkv ofvn monkat tulaswv ofvn vnokecet ohmeyats, momis mehenwv, momet momeckv ofvn.

19 Momen mehenwv vpvkeye tat heyvn es kerret, eme ehomvn pu feke mahlvpvteyvres.

20 Monkv pu feket ep ohfvccecen omat, Hesaketvmeset pu feken 'sen rakket omet, nāk omvlkvn kerret omes.

21 Vnokeckatskat, pu feket ep ohfvcccekon omat, Hesaketvmese ohfvccv fekhvmketv oceyet os.

22 Momen naket o estomen vpoheyis, eme aenkvpvken pun hecket os, em vhakv vcayeceyatet ehomv nake afvcecican momecēkv.

23 Momen heyvt em vhakv tes, vhakv pu'mvte vcvkvyen E'ppuce Cesvs Klist hocefkvn oh vkvsamet, etenokeceyvret.

24 Momen em vhakv vcayecat eme ofvn fekhonnet os,

momen emeu mv *este* ofvn. Momen Puyvfekcv pu'mvte etehoyvnen ep ofv fekhonne tat es kerreyet os.

SETENTVCKE 4.

Vnokeckatskat, puyvfekcv omvlkvn vkvsahmatskvs, momis puyvfekcv Hesaketvmesen aenkvpvkvke tat ohkerrvks, owalv laksvlke sulket ekvnv sohceyvtet onkv.

2 Heyvn Hesaketvmese em Puyvfekcv es kerratsket os. Cesvs Klist vpeswv ofvn vlvkes, Puyvfekcv makat vtekat Hesaketvmese enaket os.

3 Momen Cesvs Klist enavpeswv ofv vlvkes, puyvfekcv makekat vtekat Hesaketvmese enake tokot os, momen Klist vnrapv em *puyvfekcv* vlvkvrane pohatskvtet heyvt mv tes; momen hiyomis ekvnvn aret os.

4 Hopuetakucē, Hesaketvmese enake toyatskes, momet mv *Klist vnrapvlken* ohfvnkatskvtet os; eme ece 'pikatet ekvnv vpikan 'sen rakket omekv.

5 Ekvnv enaket omakes, monkv ekvnvn opunvyecaken, ekvnvt em vpohicet os.

6 Hesaketvmese enake toyēs; Hesaketvmese kerrat pum vpohicet os; Hesaketvmese enake tokat pum vpohicekot os. Puyvfekcv fvccan momet Puyvfekcv fvccekaten heyvn es kerreyet os.

7 Vnokeckatskat, etenokecvkeres; vnokeckv Hesaketvmesen a vtet omekv, momen vnokecat vtekat Hesaketvmesen es heckvtet os, momet Hesaketvmesen kerret os.

8 Vnokecekat Hesaketvmese kerrekot os; Hesaketvmeset vnokeckvt ok.

9 Momen Hesaketvmese vnokeckv pum ocat heyv ofvn hecket os; Hesaketvmese E'ppuce hvmkuse heckuecvten ekvnvn ohtotvtet os, mv eteropotten hesahokeyvren.

10 Vnokeckv heyv ofvn oces, pumet Hesaketvmesen vnokeceyvte tokon, momis emet pumen epu 'nokecet

ot, pun naorketv *ohhomeckvte* mahlvpvtecickvn E'ppucen atotvtet os,

11 Vnokeckatskat, Hesaketvmese momēn epu 'nokecvtet on omat, pumeu etenokeceyvre tetayet os,

12 Estimvt estofvn Hesaketvmese hecvte sekos. Etenokeceyet on omat, Hesaketvmeset ep ofvn fekhonnet os, momen em vnokeckvt ep ofvn es fvcket os.

13 Momen eme ofvn fekhonneyet omen, emeu ep ofvn fekhonnet omen kerrēs, em Puyvfekcv vten pu'mvtet omekv.

14 Momen Erket E'ppuce ekvnv Hesavecvn atotvtēt omen heceyvtet omet, kerkueceyet os.

15 Estimvt, Cesvs Hesaketvmese E'ppuce tes, make kerkuecat, Hesaketvmeset eme ofvn fekhonnet omen, emeu Hesaketvmese ofvn fekhonnet os.

16 Momen Hesaketvmese vnokeckv pum ocat kerreyvtet omet, vkvsvmeyvtet os. Hesaketvmeset vnokeckv tes; momen vnokeckv ofvn fekhonnat Hesaketvmese ofvn fekhonnet os, momen Hesaketvmeset eme ofvn fekhonnet os.

17 Momen heyv ofvn pum vnokeckv etemvpoke haket os: ohfvcceckv nettv omof fekhvmketvn oceyvren, eme etvpomet yvmv ekvnvn pumeu fulleyet omekv.

18 Vnokeckv ofv penkvlkv sekot os, momis vnokeckv etemvpokat penkvlkvn ossicet os, penkvlkv tat estemerkvn ocet onkv. Este penkalat vnokeckv ofv etemvpoke hvte hakekot os.

19 Emet tatet epu 'nokecvtet onkv, vnokeceyet os.

20 Este, Hesaketvmesen vnokecis, makat, etecakkan en homecen omat, este laksv tes; estomēt, etecakkan hecvte vnokecekat, Hesaketvmese hecvte sekatet vnokece taye haks?

21 Momen heyv vhakv emet pu'mvten ocēs, Este Hesaketvmese vnokecat, etecakkateu vnokecekvs.

SETENTVCKE 5.

Cesvs mvt Klist tat vkvsamat vtekat Hesaketvmesen es heckvtet os, momen mv heckuecvte vnokecat vtekat mv es heckvten vnokecet os.

2 Hesaketvmesen vnokecēt, em vhakvn vcayeceyofvt, Hesaketvmese en hopuetake vnokeceyat, heyvn es kerreyet os.

3 Momen Hesaketvmese vnokeceyat em vhakvn vcayeceyat tes; momen em vhakv honhoyekot os.

4 Momen naket Hesaketvmesen es heckat vtekat ekvnvn ohfvnkēt os; momen ohfvnketv yvmv ekvnv ohfvnkat heyv tes, pum vkvsvmkvt.

5 Estimvt ekvnv ohfvnkat to haks, Cesvs Hesaketvmese E'ppuce tat vkvsamat mv tokon omat?

6 Uewv, momet catvu etehoyvne vlakvtet heyv tes, Cesvs Klist; uewv etehoyvne tvlkekon, momis uewv catv tepakv etehoyvnen *vlakvtes.* Momen Puyvfekcvt akerrv tes, Puyvfekcvt mehenwvt omekv.

7 Erke, Opunvkv, Puyvfekcv Vcakat estutcenatet hvlwe ofv akerrakat tokv, momen heyv tutcenat hvmkuset os.

8 Momen Puyvfekcv, catv, uewv estutcenat ekvnvn akerrakat tes, momen heyv tutcenat etenhvmkuset os.

9 Este kerkuecvten ēsēn omat, Hesaketvmese kerkuecvtet 'sen rakkes; Hesaketvmese kerkuecat heyvt mvt omekv; Hesaketvmese E'ppuce ohkerkuecvtet *mv tes.*

10 Hesaketvmese E'ppucen oh vkvsamat eme ofvn kerkueckv ocet os. Hesaketvmesen vkvsvmekat laksvn hayvtet os; Hesaketvmeset E'ppuce ohkerkuecan vkvsvmekot omekv.

11 Momen hesaketv meyuksv-sekon Hesaketvmeset pu'mvtet omen heyvt mv kerkueckv tes, momen heyv hesaketv E'ppucen vpiket os.

12 Estit E'ppucen ocat hesaketvn occt os. Hesaketvmese E'ppucen ocekat hesaketvn ocekot os.

13 Hesaketvmese E'ppuce hocefkv oh vkvsamatskan heyv nanvke cen coyvkvyvtet os, hesaketv meyuksvsekon ocatskatet kerrepatskvren, momet Hesaketvmese E'ppuce hocefkvn oh vkvsvmatskvren.

14 Momen eme komat vcvkvyen nake vpohēn omat, pum vpohicet os; *momen* emen vfekrakketv oceyat heyvt mv tes.

15 Momen pum vpohicet on kerrēn omat, nake estomen vpoheyis, mv vpohkv em'poheyvtet oceyet omat kerrēs.

16 Estimvt etecakkvtet naorketv elkv orekon naorken hecen omat, vpohvres, momen *Hesaketvmeset* mv elkv oreko naorkakan eme *vpohan* hesaketvn emvres. Elkv oret naorketv oces; mv svrahkvn mekusvpvres makvkot os.

17 Fvccetv tokat vtekat naorketvt's; momen elkv orekot naorketv ocet os.

18 Este Hesaketvmese es heckvte vtekat naorkekot omat kerrēs; momis mv este Hesaketvmese heckuecvte tat e vcayecet os, momen holwvyecatet celayekot os.

19 Momen Hesaketvmese enaket omeyat kerrēs, momen ekvnv omvlkvt holwvyeckv ofvt os.

20 Momen Hesaketvmese E'ppuce vlvket omen, momet mv mehenwet oman kerreyvre tayen vkerrickvn pu'mvtet on kerrēs, momet mv mehenwan, E'ppuce Cesvs Klist vtehkeyet os. Heyvt Hesaketvmese mehenwat tes, momet hesaketv meyuksv-sekat tes.

21 Hopuetakuce, nake vhakakat *emekusvpkvn* em e vcayecvkes. Emen.

COKV SVHOKKOLAT

CANE

COYVTE.

Vculat toyvyat cuko-pucase hokte enhopokvte *toyetskat* opunvkv *ec* ohtotis, momen cen hopuetakeu, mehenwv ofv vnokecakvyat; momen vn tvlkekot, momis mv mehenwv kerrvkvte vtekateu;

2 Mehenwv ep ofv fekhonnat, momet estofis epu 'pakvranat svrahkvn;

3 Erke Hesaketvmese, momet Pucase Cesvs Klist, Erke E'ppuce aenkvpvken heromkv, merkv momet herkvu ece 'pakekvs mehenwv momet vnokeckv ofvn.

4 Erke aenkvpvke vhakv pun heckvte vcvkvyen cen hopuetake mehenwv ofvn yvkvpaken kerrvyat tayen vc afvcket os.

5 Momen hiyomat, cuko-pucase hokte toyetskat, vhakv mucvsen cen coyvyvte cmecvkot, momis mv enhvtecesky vteke oceyvte *vcvkvyen* etenokeceyvren cem vpohvyet os.

6 Momen heyvt vnokeckv tes, em vhakv vcvkvyen yvkvovkeyvret. Momen mv enhvtecesky vteke ocvte pohetskvte ofvn yvkvpetskvret vhakv tes.

7 Mvkerrvlke sulket ekvnv sohceyvtet omekv, Cesvs Klist vpeswv ofv vlakat kerkuecvkekat. Heyvt mvkerrvt omet, Kiist vnrapv tes.

Muskokee II. John.]

8 E vketecvkes mv nanvke momeyvte pun sumecekaren, momis feketv fvcken pun heckvren.

9 Este naorkat vtekat, momet Klist em mvhakv ofv fekhonnekat Hesaketvmese ocekot os; Klist em mvhakv ofvn fekhonnat heyvt Erke E'ppuce tepakvn ocet os.

10 Estimvt cem vlaket, heyv mvhakvn svlvkekon omat, cen cuko ofv evpahyetskvs, momet afvcecice tayen opunahyetskvs.

11 *Estimvt* afvcecice tayen opunayat en nak momeckv holwvhokan ohvpvket omekv.

12 Nanvke sulken cen coyetv ocit cokvn lvste tepakat es *cen coyetv* komvkos; momis ec oh ahtin, etehecen ce tempunvyaret cv'nhonres, pum afvcketvt fvcke taren.

13 Etecakketskat *hokte* enhopokvte en hopuetaket ece sekvket os. Emen.

COKV SVTUTCENAT

CANE

COYVTE

Kivs vnokecketske, mehenwv ofv ece 'nokecvyat, vculat toyvyat opunvkv ec ohtotis.

2 Vnokecketskat, nake cem ohvtvlaken, momet ce cvfekne taren, cem puyvfekcv en here em ohvtvlakat etvpomen, nanvke omvlkv 'sen hoyvnen komvyet os.

3 Etecakkeyvtet yihcet, mehenwv ece 'pikan kerkuecakof, tayen vc afackvtet omekv, mehenwv ofv yvkapetskat etvpomen.

4 Vn hopuetake mehenwv ofvn yvkvpakvcuken pohvyat afvcketv mv sen hoyanat ocvkot os.

5 Vnokecketskat, etecakkeyvte momet tvleporvlke ohfvccv nake estomis em vtotketskat, heromet momecetsket os.

6 Mvt emekusapvlke ehomv oem vnokeckv kerkuęcakvtes, momen, em vyetvn vpeyof, Hesaketvmese em en heren emvnicetsken omat, heren momecet ometskvres.

7 Eme e hocefkv svrahkvn Centilvlke naken en cvwekot esossvkvtet omekv.

8 Monkv mv omakat evpayeyvre tetayet os, mehenwetv em vnicvlke toyeyvret.

9 Emekusapvlke cokvn ohtotvyvnks; momis Tiotlefes homv huerihocvre em vlostatet pu yvpvyvkekot os.

[Muskokee III. John.]

10 Heyv omecicen, vlakin omat, em vtotketv momecat vkerricares, opunvkv holwvhoken 'sepu'nrapet, momet mvn 'semvhlvpvtkekot, momet eme mahusat tecakkeyvte evpvyekot, mv evpvyetv komakat tis em vsehet, emekusvpkv-cuko sossicet os.

11 Vnokecketskat, holwak't vcvkahyetskvs, momis heran vcvkvyvs. Este here momecatet, Hesaketvmese enaket os, momis holwake momecatet Hesaketvmese hecvte sekos.

12 *Este* omvlkvt momet mehenwetvu Temetlevs heren ohkerkuecaket os; momen pumeu ohkerkueccyet os; momen pum ohkerkueckv fvccvt omen kerratsket os.

13 Nanvke sulken coyetv ocvyvnks, momis lvsten escoyetv tepakat es cen coyetv komvkos.

14 Momis hofunekon ce hecet, etehecet etempunahoyeyvres, komit cv'nhonres. Herkvt cem ocekvs. *Pun* hessvlket ece'sekaket os. Pun hessvlke hocefet vsekvkes.

COKV MEKUSAPVLKE OMVLKVN

CUTVSET OHTOTVTE.

Cutvse, Cesvs Klist em vtotkv, momet Cems etecakkvte, mv Erke Hesaketvmeset vcacvke hayvte, momen Cesvs Klist ofv vcvyehocvte, *momet* enhuelhhokvten oh*totakvyat;*

2 Merkvt cem ocvken, herkv vnokeckv tepakat cem ohvtvlakvkekvs.

3 Vnokeckatskat, vhesaketv tvleme ohfvccv cen hoccicetv fekcakhetv omvlkvn es ohvkerricvyof, Vkvsvmkv vhvmkvn mekusapvlke em wihokvte vrahkvn yekcen *est'* vnrvpvkes, *kicit*, *cem* vcahnit hoccicvranvyat tvlkuset omvnks.

4 Este-hunvntake, homv etvwv hofunof heyv ohfvcceckvn em melhoyvtet, este fvccvkeko, pun Hesaketvmese en heromkvn afvcketv holwvken hayet, momet Pucase Hesaketvmese hvmkusat, momet Cesvs Klist pu Pucasen helaksecet, ehkusen asceyakat svset omekv.

5 Monkv vhvmkvn kerratskvtet o estomis, heyvn ece 'kerricepuecetvn komis, momat Pucaset Ecepse ekvnv asossen esten hesahuehce en topvrvn, mv vkvsvmvkekan sumecicvtes.

6 Momet mv encelvlke, en huerctv hvlwan vcvyecekot, momis e hute take mahusan wikakat, yomucke elecvn, eswvnakv meyuksv sekon es hvlvthoyen, ohfvcceckv nettv rakko omof ocvranat vcvyehocvtet os.

7 Satvme Komalv tepakat, momen mv tvlofv em vna-

kuecakat matvpomen hoktarkvn em e wikat, momet vpeswv etvn hopoyaket, totkv meyuksv-sekon es estemerkaken, esvhopakvn *este* ehomv svpvklehocvte etvpomen.

8 Matvpomen heyv vpuecvlket enavpeswvn vholwvyecet, ohmekketv en yekcetvn enhomecet, este emwiketvn tvklecaket os.

9 Momis encelv enhomahtvt, Mikevl *hocefket*, Moses e'na ohfvccvn puyvfekcv holwakat vnrvpen etempunayet vnrapof, tvkleckv ohfvcceckvn es vnrvpe taye oren fekhvmkekates, momis, Pucaset cem vsehekvs, makvtes.

10 Momis heyv este-hunvntaket nanvke kerrvkekan tvklecaket os, momis mv nanvke nak wenahoke hoporrenkv ocvkekat omet *enavpeswv vcvkvyen* kerraken, mv ofvn e vhopvnaket os.

11 En holwvkakes, Kene em vyetvn vpeyet, feketv vrahkvn afvcketv holwvhokan 'se afvckvkuecet, Pelvme em etehoskvten vcvkpefatket, Kole vnrvpe opunvyetv ofvn estemerkakvtet ok.

12 Vnokeckv cen hompetv-rakko taken ece 'pakvket hompakof, mv ofvn nak vholwvhoket ot, penkvlekot e hompicakat omakes; vholoce uewv oceko hotvle vtohkat; eto em ette yuknvke hakat, em ette seko, vhokkolv talvtet, yvlonkv svpakvn cupenhoyvtet *os*.

13 Uehvtkv em melohlv svheremahecet, em vlesketv take mahusan pvkpvkuecet, kococumpv ehosake, mv yomucke en lvstet meyuksv-sekon em vcvyehocat omakes.

14 Momen Envkeu, Atvme vteke eskolvpakat, heyvn opunvyecet owalvtes, hvmmaket,

15 Hecvs, em este vcacakat cukpe rakko palaken sevpayet, omvlkv vnrvpen ohfvcceckvn sohfvccecvranet, momet mv vpvkakat nak celayvkvte fvccvkeko fvccekon momecakvten, momen *opunvkv* yekcvke eme vnrvpen holwv»

yecvlke fvccvkekat fvccekon 'sopunvyecakvte omvlkvn ohfvccecvranet, Pucaset vlaket os

16 Heyvt ecayvlket, estemerkake omēn e opunvyeccakat, em eyackv take vcvkvyen fullet os: momet eenlopickv vrahkvn este etemetuecaken, e cukwv taket *nake* rakrvke sekvsvmkvn opunayaket os.

17 Momis centake, vnokeckatskat, opunvkv pu Pucase Cesvs Klist em vpastelvlke homv opunahoye;

18 Mv, Oketv espokat omof, fvccvkekat, nakhayvkekvlke em eyackv take vcvkvyen yvkvpakat fullvres, makakvten vkerricvkes.

19 Heyvt e emvrahkuecet, enavpeswv vcvkvyen fullet, Puyvfekcvn ocvkekat omakes.

20 Momis centake, vnokeckatskat, cem vkvsvmkv take vcake mahat *en likvn oh hayet* e etohtvrvkes, Puyvfekcv Vcakat ofvn emekusapet,

21 Pu Pucase Cesvs Klist em merkv hesaketv meyuksv-seko oren en nene hecet, Hesaketvmese em vnokeckv ofvn e vcvyccvkes.

22 Momet etemvrahken ohfvccecet, vpvlwvn em merret,

23 Momet vpvlwvn penkvlkv ofvn hesayecvkes, hvlatet, totkvn asossicet, enavpeswv accvke svholwvyecat tis enhomecet.

24 Momen mv *ce*'lentappvkekaren ece 'cvyecet, afvcketv rakken es ece 'fvcken, naorketv cen svkekon en hvyayvke ehomvn ce svpvklecvke tayan,

25 Mv pu Hesayecv Hesaketvmese hoporrene hvmkusat rakketv vrakketv tepakat, momen yekcetv ohfvnketv tepakat em *ocvkekvs*, hiyomat momet meyuksv-sekon. Emén.

LEFELESVN,

(NAKE ENRVMHOYVTE OKETV TES,) MV CANE MEKUSAPV, HESAKETVMESE OPUNVYECVT HOCCICVTE.

Cesvs Klist en Lefelesvn, mv nanvke vhofuneko momvranat, em vtotkvlke hecicvre Hesaketvmese c'mvten; momen vtohten, encelvt em vtotkv Canen hecicvtes:

2 Mvt Hesaketvmese em opunvkv, momet Cesvs Klist em ohkerkueckv, momet nanvke omvlkv hecvten ohkerkuecvtes.

3 Heyv owaletv em opunvkv ohonayat, momet 'mapohicake, mv ofv nanvke escoke ocan vcayecakat en heraket *os;* oketvt awolicekv.

4 CANE *toyvyat* mekusvpkv-cuko kolvpake Esev ofv ocakan oh*totakis:* Heromkv cem ocvkekvs, momet herkv, mv like, likvte, momet likvranate aenkvpvket; momet Puyvfekcv kolvpake em ohliketv vcakat ehomvn svpaklat aenkvpvket;

5 Momet Cesvs Klist, akerrv mehenwe, pvsatkvte aenkvpvken hvteceskv heckvte, momet ekvnv em, mekkvlke en homahtvn aenkvpvket *cem ocvkekvs.* Mv epu 'nokecet, e catv mahusan pun holwvyeckv enkvpvken es pu hvsvtecvte,

6 Momet mekkvlke momet plestvlke E'rke momet Hesaketvmese enaken pu hayvtet, vrakketv ohfvnketv tepakat meyuksv-sekon em ocekvs Emén.

7 Hecvs, vholocen vpaket vlakes; momen eturwv vtekat, momet sekeyakatet hecvkvres; momen mv

ohfvccvn ekvnv em vliketv omvlkvt wahokvres. Momes, Emén.

8 Vnet Alfv momet Omēkv, momet vlicockv momet meyuksv toyis, Pucase, mv like, likvte momet likvrane, Yekcetv Omvlecat *maket os.*

9 Vne Cane, ce tecakkat, momet estemerketv ofv, momet Cesvs Klist em ohmekketv, momet em momis kometv ofv cem etohkvlketv take *toyvyat*, Hesaketvmese em opunvkv, momet Cesvs Klist em ohkerkneckv vrahkvn ote Patmvs hocefkan oh likvyvnks.

10 Pucase en nettv omof, Puyvfekcv ofvn likit, opunvkv en hake rakke, pofketv *en hake* omēt, cv 'ra topvrvn *hakvcuken* pohvyvnks,

11 Vnet Alfv momet Omēkv, enhvteceskv momet espokat toyis, maket, momet, Nake hecetskat nakcokv ofvn coyet, mekusvpkv-cuko kolvpake Esev ofv ocakan, Efesvn, Smvnvn, Pvkemvn, Rivtilvn, Satesen, Feletelfevn momet Leotesevn ohtotvkvtcvs:

12 Momen en hake vm punayan hecvranet afulotkvyvnks. Momet fulotikvyof, tokunaplane kulke sohhuerickv kolvpaken hecvyvnks;

13 Momet mv kulke sohhuerickv kolvpakat em ohnvrkvpvn *este* este E'chushunvnwv omēt, accvke ele oren hvtapken accet, momet ehokpen cvtokunaplane sewvnaketvn e tvkkvyen hecvyvnks.

14 E'kv momet *e*'kvesse yvpefikesse hvtkat omvket, hetute en hvtke orvket *omvnks;* momen e turwv totkv em fenke omvket *omvnks.*

15 Momen e'le cvtolane hololoccuse omēt, nak rekkickv hute tvk rekkihoce omvket omvnks, momen em opunvkv en hake uewv sulke en hake omēt omvnks.

16 Momen e'nkvperv ofvn kococumpv kolvpaken ocvnks; momen eslafkv-cvpko em fvske hokkolen ocet ecukwvn

afvnket ocen; e turofheckvt hvset en yekce ofvn hv-yvyicat omēt omvnks.

17 Momen hehcvyof, *este* ele omit e'le em vnakvn *tvk* latkvyvnks. Momen e'nkvpervn vc oh wvkecet, hvmmakvnks; Ce penkahlats: vnet enhvteceskv momet espokat toyis:

18 Mv elvtet hesakat *toyis*, momen hecvs, meyuksvsekon cv hesakes, Emén; momet elkv elkv tvlofv tepakat es en hvweckvn ocis.

19 Mv nanvke hecetskise, momen mv nanvke *hiyome* ocakat, momen nanvke heyv eryupv ocvkvranat;

20 Mv kococumpv kolvpake cv'nkvperv vtehken hecetskise momet kulke sohhuerickv kolvpakat enake ehkan hoccicvs. Kococumpv kolvpakat mekusvpkv cuko em encelvlke take kolvpakat omen; momen kulke sohhuerickv kolvpake hecetskise mekusvpkv-cuko kolvpakat omes.

SETENTVCKE 2.

Efesvlke em mekusvpkv-cuko em encelvn *hvmmaket* hoccicvs: Mv kococumpv kolvpakat e'nkvperv es hvlatat, cvtokunaplane kulke sohhuerickv kolvpakat em etenrvwvn yvkapat heyv nanvken maket os:

2 Cem vtotketv taken kerris, momet cen hotoskvn, momet cem momis kometvn, momet *este* holwvyecvlke en cem ehereko mahvket omat, momet mv, Vpastelvlke toyēs, makakis mv tokvkekon eskerret, laksvlket omen eshecetskvten kerris;

3 Momet *vtotketvn* kvwapet, momis kometvn ocet, cv hocefkv vrahkvn vtotketskat, *es* ce hotosekaten *kerris;*

4 Momis ece'nrapat *nake* ocis, cem vnokeckv enhvteceskvn en yupvklatketskvtet omekv.

5 Monkv estvmv a ce *tvk* latkvten vkerricet, cem vkerrickvn eticet, enhvteceskv *cem* vtotketvn momecvs;

monkon omat, lvpken a ec oh vtares, momet cem vkerrickvn eticetskekon omat, cen kulke esohhuerickvn etvn vkueyares.

6 Momis heyvn ocetskes; Nekolitvlke em vtotketv taken enhomecetskat, mvn vneu en cv homeces.

7 Estit ehvcko ocat nake Puyvfekcv *Vcakat* mekusvpkv cuko *kolvpakan* em punayan pohekvs; Mv ohfvnkat hesaketv em eto, Hesaketvmese em palvtis ofv huerat *em ette* hompvren emares.

8 Momen mekusvpkv cuko Smvnv likat em encelvn *hvmmaket* en hoccicvs; Enhvteceskvt momet espokat, eivtet momet hesakat heyv nanvken maket os;

9 Cem vtotketv take, cem estemerketv cen kusvpketv esyoman kerris, (momis nake ocet ometskes;) momet Cusvlke toyēs makakis, mv tokot, momis Setvne en senekaket omat, em vtvkleckv taken *kerris.*

10 Nanvke es ce 'stemerkvranat hvmkusis em penkahlatskvs; hecvs, es ce kerhoyvre vrahkvn Setvnet cuko-yekcvn ce 'tehe *svsecvres;* momen nettv palen estemerkvn ocatskvres; elkv oren heromet omvtcvs, momen hesaketv kvpotokv vcakan ce'mares.

11 Estimvt ehvcko ocat nake Puyvfekcvt mekusvpkvcukon em punayakan pohekvs; Estimvt ohfvnkat elkv svhokkolat en nokkicekares.

12 Momen mekusvpkv-cuko Pvkemvse likat em encelvn *hvmmaket* en hoccicvs; Mv eslafkv-cvpko em fvske hokkole ocen ocat heyv nanvken maket os;

13 Cem vtotketv taken, momet estvmvn liketskat, mv Setvne em ohliketv ocan kerris; momen cv hocefkvn yekcen hvlatetskes, mv nettv take vm akerrv herome, Antepvse *hocefket*, ece 'pakvken, Setvne likan, elehocvtet, *arof* tis vm vkvsvinkv ohfvccvn ehelvksecetskekates.

14 Momis nanvke vnvcomusekon ece'nrvpen ocis,

Pelvme em emvhakvn hvlvtakan ocetskekv; mv *Pelvmet* Pelvke Eslevl en hopuetake nake es elentappetvn ehomvn ocetvn momat nanvke nakvhakvke emhoyan hompvkvren, momet hoktarvkvren emvhayvtes.

15 Momen hvtvm Nekolitvlke em emvhakv, mvn en cv homecat, hvlvtakan ocetskes.

16 Cem vkerrickvn eticvs; monkon omat, lvpken cem vlakit, cv cukwv em eslafkv-cvpkon emetaken 'setepoyares.

17 Estimvt ehvcko ocat Puyvfekcvt nake mekusvpkvcukon em punayakan pohekvs; Estit ohfvnkat manv ehken akvpvken hompvren *emit*, cvto hvtke, mv cvto hocefkv mucvse 'soh hoccen e'mares, *momen* mv *hocefkv*, mv en heckat tvlket kerren, este etvt kerrekos.

18 Momen mekusvpkv-cuko Rivtilv likat em encelvn *hvmmaket* en hoccicvs; Hesaketvmese E'ppuce, mv e turwv totkv em fenke omvkēn ocet, momet e'le cvtolane holococcuse omvkēt omen, heyv nanvken maket os;

19 Cem vtotketvn, momen *cem* vnokeckvn, momen heromkv vtotketvn, momen vkvsvmkvn, momen cem momis kometvn momen cem vtotketvn kerris; momen *vtotketv* espokakat enhomv *vtotketv* sensulket omat *kerris*.

20 Mome estomis nake ecc'nrvpakat vnvcomusekon ocis, mv hokte, Cesepel *hocefket*, owalv hokte e kicat mvhayet, vm vtotkvlke hoktarvkvren, momet nanvke nakvhakvke emhoyvten hompvkvren ehosvkuecvre em etektvnecetsket omekv.

21 Momen en hoktarkv ohfvccv em vkerrickv eticvren em etektvnecvyvtes, momis eticekates.

22 Hecvs, emen topvn oh wikares, momet emen vpaket hoktarakat estemerkv rakken vk pvlvtares, nak momecakvte ohfvccv vkerrickv eticvkekon omat.

23 Momet en hopuetake elkvn es pvsvtares; momen vnet mv *este* envcofv efeke takeu ofv hopoyvt omvyat mekusvpkv-cuko omvlkvt kerrvkvres; momen omvlkatskan cem vtotketv take vcvkvyen ce'mvkares.

24 Momis centaken, momen vpvlwv Rivtilv vpokat, estomomuset heyv mvhakv ocvkeko, Setvne en sufsokan kerrvkekat, makakat vcvkvyen, *heyvn ce* kicvkvyet os; Nake honnat etvn ec oh wikvkin omekares.

25 Momis mv ocatskan yekcen hvlvtatske munken vlvkares.

26 Momen estimvt ohfvnket, eyuksv vteken vm vtotketv taken vfastat, mvn Centilvlke ohfvnken yekcetvn emares;

27 Momen emet cvto estepketvn es ohmekkvkvres; momen vrkvshayv em vrkvswv omēn lopockusen tvkohlihcvres; Cv'rke a'men vn heckvte etvpomen.

28 Momen hvyvtecvn c'mares.

29 Estimvt ehvcko ocat Puyvfekcvt nake mekusvpkvcukon em punayakan pohekvs.

SETENTVCKE 3.

Momen mekusvpkv-cuko Satese likat em encelvn *hvmmaket* en hoccicvs; Mv Hesaketvmese em Puyvfekcvlke kolvpakan, momet kococumpv kolvpakan ocat heyv nanvken maket os; Cem vtotketvn kerrakit, eletske tat, hesaketske omēn hocefkvn ocetskat *kerris*.

2 Vketecet omvs, momet nanvke vhoske pvsvtkvranuse ocakan yekcvkuecvs, Hesaketvmese ehomv cem vtotketv esfvcfvken eshccvkot omekv.

3 Monkv nake cen hecken, momet pohetskvten vkerricvs, momet vcvyecet, cem vkerrickvn eticvs. Monkv vketecetskekon omat, horkopv omēt cem vlvkares, momen hvse vkerkv estoman cem vlvkvranvyan kerretskekares.

4 *Este* em accvke svholwvyecvkekat hocefkv nvcomusen

Satese ofv tis ocetskes, momen hvthvken vchoyet vc vpaket yvkvpvkvres; heretv oricvket omekv.

5 Estimvt ohfvnkat accvke hvtken vccvres, momen e hocefkv hesaketv nakcokv *ofv ocan* vslecvkares, momet e hocefkvn Cv'rke, momet em encelvlke ehomvn ohkerkuecares.

6 Estimvt ehvcko ocat Puyvfekcvt nake mekusvpkvcuko em punayakan pohekvs.

7 Momen mekusvpkv-cuko Feletelfev likat em encelvn en hoccicvs, Mv hvsvtkat, mv mehenwat, mv Tewe em eshvweckvn ocat, mv hvwecan momen estit vkhottekon, momet mv vkhottat momet estit hvwecekos, heyv nanvken maket os.

8 Cem vtotketvn kerrakis; hecvs, vhauke hauken ce homvn ocis, momen estit vkhotteko tayes; yekcetv estomusen ocet, vm opunvkvn vfastet, momet cv hocefkv ohfvccvn ehelvksecetskekatet ok.

9 Hecvs, emis, mv *este* Setvne en senekake enake svpakle, mv, Cusvlke toyēs, maket, mv ṭoko, lvksakat; hecvs, yicet, ce'le ehomvn vrakkuecet, vnet ece 'nokecvyvten kerraken hayares.

10 Vm momis kometv em opunvkvn vcvyecetskvtet omekv, vneu, hvse-vkerkv *este* eskerretv ekvnv omvlkvn oh vlahket, *este* ekvnv oh vpokan eskerrvranat enkvpvken ece 'cvyecares.

11 Hecvs, lvpken vlakis; mv ocetskat yekcen hvlvtvs, nvpvt cen kvpotokv vcakan ce 'konvhekaren.

12 Estimvt ohfvnkat vn Hesaketvmese en cuko-vcakat ofvn cukelen hayares, momen estofis mvn aossekares; momen vn Hesaketvmese e hocefkvn momet Celuslvme mucvsat vn Hesaketvmese em etvlofv, mv hvlwan aosse, vn Hesaketvmese vtet ahvtapkat e hocefkvn, momet en hocefkv mucvsen *oh hoccicares.*

13 Estimvt ehvcko ocat nake Puyvfekcvt mekusvpkv-cukon em punayakan pohekvs.

14 Momen mekusvpkv-cuko Leotesev likat em encelvn en hoccicvs; Emén, mv akerrv herome momet mehen-wat, Hesaketvmese en nake hocackvte em ekvt heyv nanvken maket os.

15 Cem vtotketvn kerrakit, kvsvppekot momet hiyyekot ometskat kerris; kvsvppet monkat hiyyet ometskate.

16 Monkv kvsvppe monkat hiyye tokot, lekhet ometskat omecicen, cv cukwv aossen ce pockarɛs.

17 Nake ocit, nake ockv sulken ocit naket vn kusvp-kekos, maketskat omecicen, momet cen honne, ce 'stemerke, *cen* kusvpke, ce turheceko, momet enatvlkv-ranuse toyetsket omat kerretskekat *omecicen;*

18 Cvtokunaplane totkv ofv eskerhoyvten vn neset nake oce ce hakvren; momet vccet ometskvren, momet ce'natvlkvranusat em vlesketvn heckekaren, accvke hvthvken vn nesvs, ce kicet cem vcahnvyet os; momen *este* turwv es sikvn ce turwvn 'sen siyvs, hecetskvren.

19 Estomomusen vnokecakvyat em vsehit estemerrv-kuecis, monkv vfekcakhet omet, cem vkerrickvn eticvs.

20 Hecvs, vhauken vhuerit, vnafkis, estimvt vm opunvkv en haken pohet, vhauken hvwecen omat, en ceyit, emen vpakit yvfke hompetvn hompares, momen emet vc vpaket *hompvres.*

21 Estimvt ohfvnkat mekko ohliketv cvnake vc vpaket oh likvren emares, vnet ohfvnikit, Cv'rke vpakit em ohliketv oh likvyat etvpomen

22 Estimvt ehvcko ocat Puyvfekcvt nake mekusvpkv-cukon em punayakan pohekvs.

SETENTVCKE 4.

Hɛyv hoyanof vheevyvnks, momen hecvs, vhauke sutv ofv hvwechoyvten; momen opunvkv en hake enhvteceskv

pohvyvnke pofketv en hake omēt vm punayet, Yvmvn acemiketsken, heyv *nanvke* hoyahnof nake ocvkvranan ce hecicares, maken pohvyvnks.

2 Momet moman vpaken Puyvfekcv ofvt omvyvnks, momen hecvs, mekko em ohliketv sutv ofvn lihocen, *estet* mv ohliketvn oh likvnks.

3 Momen mv oh likat en heckvt caspv momen satenv cvto omēt omvnks, momen ohliketv vfolotkat oskentacv smvlvktenv en heckv omet *omvnks.*

4 Momen ohliketv-pale hokkolen ostohkaket mekko em ohliketv vfolotken *ocakvnks;* momen *este* vculvke pale hokkolen ostohkaket, accvke hvthvken vchoyet mv ohliketvn oh vpoken hecvyvnks; momen cvtokunapláne kvpotokv vcakan kvpotoyvket omvnks.

5 Momen vtoyehvtte *sossen*, tenetketv sossen en hake *sulket* mv mekko em ohliketv sossvnks; momen mv ohliketv ehomvn totkv en kulke kolvpake fenkaket ocakvnks, mvt Hesaketvmese em Puyvfekow kolvpakat omakes.

6 Momen mekko em ohliketv ehomv estvkheckv uehvtkv, klestelv *cvto* omēt *ocvnks*, momen mv ohliketv en nvrkvpvn momet vfolotken nake wenahoke ostet, ehomvn momet eyupvu turwv sulke mahen ocet, svpaklvnks.

7 Momen nake wenake enhvteceskvt este-papv omēt *omen*, nake wenake svhokkolat wakuce omēt *on*, nake wenake svtutcenat e turofv este *etu*rofv omēn ocvnks, momen esostat lvmhe tvmke omēt *omvnks.*

8 Momen nake wenahoke ostat etvrpv epaken ocvke vlket omet, ofv eturwv sulke mahen *ocvnks;* momet netta nereu fekvpekot, Pucase Hesaketvmese Yekcetv Omvlece, hvsvtke, hvsvtke, hvsvtke, mv likvte, like, momet likvranat, makaket *os.*

9 Momen mv mekko em ohliketv oh like, estofis meyuksv-seko likaten mv nake wenahokat vrakkueckv, vcvyeckv, vkvsvmkv esyomen emakof,

10 Vculvke pale hokkolen ostohkakat mekko em ohliketvn oh likat ehomvn tvk pvlvtiket, mv estofis meyuksv-seko likan vrakkuecet, ohliketv ehomvn en kvpotokv vcacakan tvkwikaket,

11 Pucasē, vrakketv, vrakkueckv, yekcetv esyome cen heckvren heretv oretsket omes, nanvke omvlkvn hocacetsken, ceme kometskat eteropotten hocackvtet, momet ocaket omekv, makaket *os*.

SETENTVCKE 5.

Momen, ofv momet onvpvn oh hocce, momet esvlokpickv kolvpaken es vlokpihocen nakcokv mv ohliketv oh likat e'nkvpervn vpiken hecvyvnks.

2 Momet encelv yekcet, Estimvt mv nakcokvn enrahmet sohlokpickv kolvpakan enrecopetv heretv ore haks? *maket, en* hake yekcen es huehken hecvyvnks.

3 Momen hvlwat ofv, monkat ekvnv onvpv, monkat ekvnv ofv nvpvt mv nakcokvn enrahmet, hecetv ume tayat sepekvnks.

4 Momen mv nakcokvn enrahmet, ohonayetv monkat hecetv heretv oren nvpvn eshechoyekat omecicen tayen hvkihkvyvnks.

5 Momen mv vculvke hvmket, Hvkihiketskvs, hecvs, Este-papv, Cutv em vliketv aosse, Tewe en Yvlonkvt ohfvniket, mv nakcokvn enramet, 'sem vlokpickv kolvpakan enhvwece *tayes*, cv kicvnks.

6 Momen hecvyvnks, momen hecvs, mekko em ohliketv, nake wenahoke ostat vculvke esyomat en nvrkvpvn, Yvpefikuce elehocvte omet, eyvpe kolvpaken, momet

eturwv kolvpaken ocet, mvt Hesaketvmese em Puyvfekcv kolvpake ekvnv omvlkv ofv vtothoyat omakes.

7 Momen vlahket, mv ohliketvn oh like nakcokv e'nkvperv vpikan 'sem esvtes.

8 Momen, nakcokvn ehsof, nake wenahoke ostat, momen vculvke pale hokkolen ostohkakat, kervlv momet cvtokunaplane esesketucen fvmecickv here es fvcfvken, mv *fvmecickvt* mekusapvlke em emekusvpkvt omaken, ocvke vlket omet, mv Yvpefikuce ehomvn tvk pvlatkvnks.

9 Momet yvhiketv mucvsen yvhikakvnks, hvmmaket; Cemet, mv nakcokvn ehset, 'sem vlokpickvn hvwecetv heretv oretsket os, ce'lehocvtet omen, este em vliketv, etulaswv, etvlwv, momet etvlwvvlke vtekat asossen ce catvn es pu nesetskvtet omet,

10 Pun Hesaketvmese ehomvn mekkvlke momet plestvlken pu hayetskvtet omekv, momen ekvnvn ohmekkeyvres.

11 Momen hecvyvnks, momet nake wenahoke, momen vculvke esyoman, momet mekko em ohliketv em vfolotakat encelvlke sulke em opunvkv en haken pohvyvnks; momen em vhonkvtkvt cukpe-rakko pale cukpe-rakko palet, momet cukpe-rakko cukpe-rakko *sulket* omvnks;

12 Opunvkv en hake yekcen 'sopunayet, Mv Yvpefikuce elehocvtet ohfvnketv, nake ockv, hoporrenkv, yekcetv, vrakketv, vkvsvmkv esyomat en heckvre heretv oret os, *makakvnks.*

13 Momen nake hocackvte vteke hvlwe ofv fullat, momet ekvnvn *fullat*, momet ekvnv ofv, momet uehvtkv vk fullat, momet mv *omvlkv* ofv fullat omvlkvt hvmmaken pohvyvnks; Vkvsvmkv, vrakketv, vrakkueckv, ohmekketv esyomat mv Yvpefikuce, momet mv mekko em ohliketv oh likat em *ocvkekvs*, estofis meyuksv sekon.

14 Momen nake wenahokat, Emén, makakvnks. Momen vculvke pale hokkolen ostohkakat tvk pvlvtiket, mv estofis meyuksv seko likan vrakkuecakvnks.

SETENTVCKE 6.

Momen Yvpefikucet svlokpe kolvpakat hvmken hvwecof, hecvyvnks, momen nake wenahoke ostat hvmke, tenetke en hake oket, Ahtet, hecvs, maken pohvyvnks.

2 Momen hecvyvnks, momen corakko hvtket *huervnks;* momen mv oh likat etcvkotaksen ocvnks; momen kvpotokv vcakan e'mhoyvnks; momen ohfvnket momet ohfvnkvranet ayvnks.

3 Momen svlokpe svhokkolan hvwehcof, nake wenáke svhokkolat, Ahtet, hecvs, maken pohvyvnks.

4 Momen corakko etv catet ayvnks; momen mv oh likat herkvn ekvnvn vkonahvren, momen estet etepvsvtvre *yekce!* e'mhoyvnks; momen eslafkvcvpko rakken e'mhoyvnks.

5 Momen svlokpe svtutcenan hvwehcof, nake wenake svtutcenat, Ahtet, hecvs, maken pohvyvnks. Momen hecvyvnks, momen, hecvs, corakko lvstet, momen mv oh likat svtarkueckvn enken 'scsvnks.

6 Momen nake wenahoke ostat en nvrkvpvn opunvkv en hake hvmmaken pohvyvnks, Svkerkuce teleko fvcke hvmket tenelyv hvmke enrahkvt *omen,* momen svkerkuce ketinv fvcfvke tutcenet tenelyv hvmke enrahkvt *omvres;* momen olefv neha-pvrko-opuswv tepakvn vhopahnetskvs.

7 Momen svlokpe esostan hvwehcof, nake wenake esostat em opunvkv en haket, Ahtet, hecvs, maken pohvyvnks.

8 Momet hecvyvnks, momen hecvs, corakko hvtwet, momen mv oh likat e hocefkv Elkvt omvnks, momen Elkv tvlofvt vcvkayvnks. Momen ekvnv tekvpvke esostan

eslafkv-cvpko, momet elauko, elkv momet punvttv sehoneckvke ekvnv oh fullat es pvsvtvkvre ohfvnken yekcetvn emvkhoyvnks.

9 Momen svlokpe svcahkepan hvwehcof, altv elecvn mv Hesaketvmese em opunvkv, momet ohkerkueckv ocakvte vrahkvn pvsvthoyvte em puyvfekcv taken hecvyvnks.

10 Momen en hake yekcen es huehkakvnks, Pucase hvsvtke, mehenwetskat, en hofune estomomusen mv ekvnv vpokakat *vnrvpen* pu catv vrahkvn ohfvccecet, em pvlecvranetskeko haks? maket.

11 Momen vccvke hvtke e'mhoye vlket omvnks, momen, Ohvtvlakat estomusen fekapatske emunken vtotkv cem etohkvlketv takeu, momet cem etecakketvlke ce *momehocvte* omēn pvsvthovvranat oketv es oh fvckekvs, maket em onahoyvnks.

12 Momen hecvyvnks, svlokpe sepakan hvwehcof, momen hecvs, ekvnv nekekv rakket ocvnks; momen hvset lvste sukcv hakv esse es hahoyvte omē haken, hvresset catv omē hakvnks;

13 Momen ke-rakko em vpe hotvle rakkot fvmoyicen, em ette lokcvkeko apvlate omēn, hvlwe kococumpvt ekvnvn a tvk pvlatkvnks.

14 Momen nakcokv pvlpihoce omēt sutvt etvn vkuekvnks, momen ekvnhvlwe *vtekat*, momet ote vtekat etvn vkueke vlkvnks.

15 Momen ekvnv em mekkvlke, *este* en rvkrakv, nake ocvlke, kvpetvne homvlhotat, este yekcvke esyomat, momen svlvfke vtekat, momen pucasseko vtekat *omvlkvt* ekvnv haukvke, momen ekvnv hvlhvwe cvto vlkat ofvn ehkakvnks;

16 Momet, Mv mekko em ohliketv oh likat e turofv, momet Yvpefikuce en cvpvkketv enkvpvken pu ehvkes, cvto, ekvnv hvlhawat esyomen kicakvnks.

17 En cvpvkketv nettv rakkatet vlvket omekv, momen estit hueretv ume taye haks?

SETENTVCKE 7.

Momen heyv nanvke renyupvn encelv ostet ekvnv en kvnowv ostan oh svpaklen hecvyvnks, *momen* ekvnv en hotvle ostan hvlvtakvnks, ekvnvn, monkat uehvtkvn, monkat eto estomis oh hotvlekaren.

2 Momen encelv etv, Hesaketvmese wenakat 'sem enkerkv ocet, hvsossv fvccv aossen hecvyvnks, momen encelv oste, ekvnv momet uehvtkv vhopvnetv *yekcetv* e'mhoyvten em punayet, en hake yekcen es huehkvnks;

3 Ekvnvn, monkat uehvtkvn, monkat eton vhopvnatskeko emunken pun Hesaketvmese em vtotkvlken ekvhomv taken eskerkvn em ohlicvkeres, maket.

4 Momen eskerkv ohlihocat em vhonkvtkvn pohvyvnks; Eslevl en hopuetake em vliketv omvlkv asosse ohlihocat cukpe-rakko cukpe hvmken pale osten ostohkaket omvnks.

5 Cutv em vliketv asosse cukpe-rakko palen hokkolohkaken ohlihocen; Lupe em vliketv asosse cukperakko palen hokkolohkaken ohlihocen; Katv em vliketv asosse cukpe rakko palen hokkolohkaken ohlihocen;

6 Asv em vliketv asosse cukpe-rakko palen hokkolohkaken ohlihocen; Nafteli em vliketv asosse cukperakko palen hokkolohkaken ohlihocen; Menasv em vliketv asosse cukpe-rakko palen hokkolohkaken ohlihocen;

7 Semev em vliketv asosse cukpe-rakko palen hokkolohkaken ohlihocen; Lefi em vliketv asosse cukperakko palen hokkolohkaken ohlihocen; Esekv em vliketv asosse cukpe-rakko palen hokkolohkaken ohlihocen;

8 Momen Sepulv em vliketv asosse cukpe-rakko palen hokkolohkaken ohlihocen; Cosef em vliketv asosse cukpe-

rakko palen hokkolohkaken ohlihocen; Penceme em vliketv asosse cukpe-rakko palen hokkolohkaken ohlihocet *omvnks.*

9 Heyv hoyahnof hecvyvnks, momen hecvs, este sulke mahe, nvpvt vhonkvteko tayat, etvlwv, momet em vliketv, momet este, momet etulaswv omvlkv asosse, vccvke hvthvken vcce, talv lvcce enken cawvket, mekko em ohliketv ehomvn, momet Yvpefikuce ehomvn svpaklvnks;

10 Momet huchketv yekcen es huehket, Vhesaketv pun Hesaketvmese mekko em ohliketv oh likat, momet Yvpefikuce enaket os, makakvnks.

11 Momen encelv omvlkvt mekko em ohliketv, nake wenahoke ostat vculvke esyomat vfolotken svpaklet, mekko em ohliketv ehomvn e turofvn oh pvlatket,

12 Emén: Vkvsvmkv, vrakketv, hoporrenkv, vkvsvmkvemetv, vrakkueckv, yekcetv, ohfvnketv esyomat pun Hesaketvmesen em ocvkekvs, estofis meyuksv-sekon; Emén: makaket, Hesaketvmesen vrakkuecakvnks.

13 Momen mv vculvke hvmkat vyoposket, Heyv hvthvke vchoyat estit omet, estvmvn awvt haks? cv kicvnks.

14 Momen, Pucasē, kerretskes, kicvyvnks. Momen, Heyvt estemerketv rakken asosiyet, em vccvken Yvpefikuce e catvn es okkoset, hvthvken hayakvtet omakes, cv kicvnks.

15 *Momet*, Heyvt omecicen Hesaketvmese em ohliketv ehomvn vpoket, en cuko vcakat ofvn netta nereu em vtotkaket os; momen mv mekko em ohliketv oh likatet vpaket likvres.

16 Svnvcomvn elvwekot, svnvcomvn ewvnhkahkekos, momen hvso*hiyyvt* momet hiyye estomis en nokhokihcekos.

17 *Hiyomet* omekv, mv Yvpefikuce mekko em ohliketv

en nvrkvpv likat vhecicet, hompvkuecet, uewv hesake uekiwv *ocakan* evpayet *sohayvres;* momen Hesaketvmeset eturopuswv omvlkvn e turwv taken en hvsvthicvres, *cv kicvnks.*

SETENTVCKE 8.

Momen svlokpe eskolvpakan hvwehcof, hvse-vkerkv en nvrkvpv ore tayen hvlwat ofvn cvyvyakuset omvnks.

2 Momen encelv kolvpakat Hesaketvmese ehomvn svpaklen hecvyvnks; momen pofketv kolvpaken e'mhoyvnks.

3 Momen encelv etvt, cvtokunaplane sensvn ocet, altvn vhuervnks; momen esfvmecickv sulken e'mhoyvnks, mekusapvlke omvlkv em mekusvpkv take vpvken cvtokunaplane altv mekko em ohliketv ehomv hueran mvn oh emvren.

4 Momen mekusapvlke em mekusvpkv taket vpvken, mv esfvmecickv em ekkucet encelv e'nken osiyet, Hesaketvmese ehomvn kvwapkvnks.

5 Momen encelvt sensvn ehset, totkv altv oh ocan es fvcehcet, ekvnvn es tvk wikvnks; momen en hake *sulket* tenetketv, vtoyehvtte, ekvnv nekekv esyomat ocakvnks.

6 Momen encelv kolvpake pofketv kolvpake ocakat pofkvranet e etetakuecakvnks.

7 Momen encelv enhvteceskvt pofkvnks, momen hetute nerkv momet totkv catv vpvken ocakvnks, momen ekvnvn oh pvlvthoyvnks; momen eto tekvpvke svtutcenat nokren, pvhe lane omvlkvt nokrvnks.

8 Momen encelv svhokkolat pofkvnks, momen ekvnhvlwe rakke vhetke omēn uehvtkvn vk wihokvnks; momen uehvtkv tekvpvke svtutcenat catv hakvnks;

9 Momen nake wcnahoke hocackvte uehvtkv vk fullat tekvpvke svtutcenat pvsatkvnks, momen perro-cuko tekvpvke svtutcenat vkvhopvnkakvnks.

10 Momen encelv svtutcenat pofkvnks, momen kococumpv rakke vhetke kulke-omēt sutvn a latkvnks, momet hvcce *ocakat* tekvpvke esvtutcenan, momet uekiwv fihnakan oh latkvnks.

11 Momen mv kococumpv e hocefkv Wvmwut kihocet omes; momen uewv etekvpvke svtutcenat wvmwut hakvnks; momen uewvt omecicen este sulket pvsatkvnks, uewv hometv hakvnkekv.

12 Momen encelv esostat pofkvnks, momen hvse tekvpvke svtutcenat, hvresse tekvpvke svtutcenat, kococumpv tekvpvke svtutcenat esyomat nvfhokvnks; mv *omvlkv* em etekvpvke svtutcenat yomucecihohcen, nettv tekvpvke svtutcenat hvyayvkekaren, momen nereu matvpomen.

13 Momen hecvyvnks, momet encelv hvmke hvlwen tvmket tehoyanet, en hake yekcen es opunayet, Encelv tutcene pofkvranat em pofketv en hake omecicen ekvnv oh vpokat en holwakes, holwakes, holwakes, *maken* pohvyvnks.

SETENTVCKE 9.

Momen encelv svcahkepat pofkvnks, momen koco cumpv sutvn avtet ekvnvn oh latken hecvyvnks; momen sufkē rakko em pvtakv sekat es en hvweckvn e'mhoyvnks.

2 Momen mv sufkē-rakkon hvwecvnks; momen ekkuce nakrekkickv hute rakke em ekkuce omēt sufkan aosiyet, kvwapkvnks; momen mv sufke rakkat em ekkuce hvse hotvle tepakan oh yomucecicvnks.

3 Momen tvffonoksvlket ekkuce asosset, ekvnvn oh yicvnks; momen hvcesesterahv ekvnv fulle yekcetv ocakat omēn yekcetvn emhoyvnks.

4 Momet, Ekvnv pvhe ocan, monkat nake lane estomis,

monkat eto hvmkusis vhopahnatskvs; momis mv este Hesaketvmese em eskerkv ekvhomv take oh ocvkekat tvlken en *nokhokicatskēs, kicet* en kerkuehocvnks.

5 Momet pvsvtekot, momis hvse cahkepen en nokhokicvren em etektvnechoyvnks; momen mv en nokket hvcesesterahv este rahe en nokke omēt omvnks.

6 Momen mv nettv take omof estet elkvn hopòyakis, eshecvkekarcs; momet eletvn komakis, elkvt en letkvkvres.

7 Momēn mv tvffonoksvlke en heckvt corakko tepokvn *sohayvrane* etetakuehocvte *en heckv* omēt omvnks; momen cvtokunaplane kvpotokv vcacakat omvkēn kvpotoyvket omvnks; momen e turofv taket este e turofv omvkēt omvnks.

8 Momen ekvesse hoktvke em ekvesse omēn ocakvnks, momen e nute taket este-papv *e nute* omvket omvnks.

9 Momen hokpe sevrvnakv taket hokpe sevrvnakv cvto es hahoyvte omvkēn ocakvnks; momen e tvrpv take en haket calev *sulke, momet calev eme* corakko sulke tepokv vpefatke en hake omēt *omvnks.*

10 Momen hvcesesterahv omvkēt ehvcen ocakvnks; momen ehvcet en ren ocvket omvnks; momen hvse cahkepen est'en nokhokice taye en yekcet omakvnks.

11 Momen sufke-rakko em pvtakv seko em encelvn em mekko taken ocakvnks, momen e hocefkvt Hepluvlke em punvkv ofv Epatvnet omen, Klekvlke em punvkv ofv Epalyvnet omes.

12 *Este en* holwakat hvmket hoyanet os; hecvs, heyv en yupvn holwakat hokkolet vlahokes.

13 Momen encelv sepakat pofkvnks, momen opunvkv en hake cvtokunaplane altv Hesaketvmese ehomv huerat e yvpe ostan aosset,

14 Encelv sepake pofketv ocan em punayet, Mv encelv oste hvcce rakke Yufletes *hocefken* vk wvnahoyan enrecopvkvs, *maken* pohvyvnks.

15 Momen encelv oste hvse-vkerkv hvmke, momet nettv hvmke, momet hvse hvmke momet ohrolope hvmke vrahkvn etetakuehocvten, este etekvpvke svtutcenan pvsvtvkvren enrecoprehocvnks.

16 Momen corakko oh vpoke suletawv rakko em vhonkvtkvt cukpe-rakko vcule cukpe hokkolet omvnks, momen em vhonkvtkvn pohvyvnks.

17 Momen nak *cv* hecihocat ofvn hiyomēn corakkon momet mv oh vpokat, hokpe sevrvnakv totkv, cesenrv, tohottoplane esyomen *es hahoyvten* ocaken hecvyvnks; momen corakko e'kv taket este-papv e'kv take omvkēt omen; totkv, ekkuce, tohottoplane esyomet e cukwv taken asossvnks.

18 Totkv, ekkuce, momet tohottoplane, heyv tutcene e cukwv take asossat este etekvpvke svtutcenan pvsvtakvnks.

19 En yekce e cukwv momet e hvce take ofvt omekv; e hvce take cetto omvkēt, momet ekvn ocvket omvnkekv; momen heyvn es nokkicaket os.

20 Momen este vhoskat, heyv estennokkickvt pvsvtvkekatet, puyvfekcv holwvhokat, monkat nake vhakvke cvtokunaplane, monkat cvtokunaphvtke, monkat cvtolane, monkat cvto, monkat eto es hahoyvte, mv heceko taye, monkat poheko taye, yvkvpvkeko tayan em mekusapvkekaret, e'nke take em vtotketv ohfvccvn em vkerrickvn eticvkekvnks:

21 Momet este pvsvtakvte, monkat en famvkakvn, monkat en hoktarkvn, monkat en horkopkv take ohfvccvn om vkerrickvn eticvkekvnks.

SETENTVCKE 10.

Momen encelv etv yekce, aholocen accet, sutv ahvtapken hecvyvnks; momen oskentacvt e'kvn ohcakhen, e turofv hvse omēt *omen*, e'le totkv escvkcahe omvkēt omvnks:

2 Momen nakcokv cotkuse enrvmken e'nken vpikvnks; momet e'le vkvpervn uehvtkvn vk huericet, *e'le* vkvskvnvn ekvnvn *oh huericvnks*,

3 Momet este-papv hehke omēn en hake yekcen es huehkvnks; momen hohikof, tenetke kolvpaket tenetkakvnks.

4 Momen mv tenetke kolvpakat tenetkahkof, hoccicvranvyvnks: momet punvkv en hake sutv avtet, Mv nanvke tenetke kolvpakat onayakan hoccicekot, sem oh vlokpicvs, maken pohvyvnks.

5 Momen mv encelv uehvtkv, momet ekvnv oh huere hecvyvnke e'nken sutvn vkvwapet,

6 Sutv momen mv ofv fullat, momen ekvnv momen mv oh fullat, momen uehvtkv momen mv vkfullat hayvte, mv estofis meyuksv-seko likan es hocefet, Oketvt vlvkeko emunken,

7 Encelv eskolvpakat hake en nettv take omof, mvt pofketvn vlicecof, Hesaketvmese enake ehkat esfvckvres, em vtotkvlke owalvlke en kerkuecakvte vcvkvyen, makvnks.

8 Momen opunvkv en hake sutv avte pohvyvnke hvtvm vm punayet, Ahyet, nakcokv cotkuse, enrvmke encelv uehvtkv momet ekvnv oh huere e'nke vpikan esvs, makvnks.

9 Momen encelvn oh ahyit, Mv nakcokucen v'mes, kicvyvnks. Momen *vm punayet*, Ehset, lokvs; momen ce nvrke homen hayvres, momis ce cukwv ofv fo en cvmpe omēt cvmpe tares, cv kicvnks.

10 Momen mv nakcokucen encelv e'nken a em ehset, lokvyvnks; momen cv cukwv ofv fo en cvmpe omēt cvmpet omvnks: momis lohkvyof, cv nvrke home hakvnks.

11 Momen, Hvtvm este, etvlwv, etulaswv momet mekkvlke sulke ehomvn owalvranetsket os, cv kicvnks.

SETENTVCKE 11.

Momen kohv setekkekv omēn v'mhoyvnks; momen encelvt hueret, Ahuyiret, Hesaketvmese en cuko vcakan, momet mv ofv emekusvpakan, momet altvn vhopayvs, makvnks.

2 Momis cuko vcakat en tvkfettvn vhopayekot, wiketskvres, Centilvlken emhoyvtet omekv; momen mv tvlofv vcakan hvse pale osten hokkolohkaken oh svpaklvres.

3 Momen a vn kerrvlke hokkolan *yekcetvn* emvkares, momen sukcv hakvn vchoyet, nettv cukpe-rakko hvmken cukpe hokkolen pale epaken owalvkvres.

4 Heyvt olefv em vpe hokkolat, momet kulke esohhuerickv ekvnv en Hesaketvmese ehomv sehokat omakes.

5 Momen estimvt en nokhokicetvn komen omat, totkv e cukwv taken aosiyet en horrvlken lokaket os; momen estimvt en nokhokicetvn komen omat, hiyomēn elehocvranet os.

6 Heyvt, em owaletv en nettv take ofvn oskekāren sutv em vkhottetv yekcetvn ocakes; momet eticet, catvn haye tayet uewv ocakat ohfvnken yekcetvn ocet, momet etewole estomomusen komakat nake estennokkickv estomis ekvnvn oh vlvkuecetvn yekcetvn ocakes.

7 Momen akerkueckvn es poyahkof, punvttv sufke-rakko em pvtakv sekan aosset eme take vnrvpen horren hayet, ohfvniket, pvsvtvres.

8 Momen e'na take tvlofv rakkat em etehoyvnkvn tvk

wvkhokvres, mv *tvlofv* puyvfekcv vcvkvye Satvme momet Ecepsen kihocet *os*, momen mvn pu Pucasen elehocvtet omes.

9 Momen este, momet em vliketv, momet etulaswv, momet Centilvlke asosset mv ena taken nettv tutcenen nvrkvpvt vpaken hecvkvres, momet mv ena take sepvlkv vtehkvre em etektvnecvkekares.

10 Momen mv yvmv ekvnv vpokat oh afvcket, afvckvkvres, momet nak emkvn ete'm vtotvkvres; heyv owalv hokkolat yvmv ekvnv vpokan estemerrvkuecakvtet ok.

11 Momen *mv* nettv tutcene nvrkvpvt vpakat renyupvn hesaketv em Puyvfekcv Hesaketvmese aatat mv enataken eceyaken, *asehoket* e'le taken oh sehokvnks; momen penkvlkv rakket hecakat omvlkvn oh latkvnks.

12 Momen opunvkv en hake yekce sutv avtet, Yvmvn a vcemhokvks, kihocen pohakvnks, Momet aholoce ofv sutvn vkvwvphoken, en horrvlket hecakvnks.

13 Momen mata hvse-vkerkv omof ekvnv nekekv rakket ocvnks, momen *mv* tvlofv etekvpvke espalat latkvnks; momen este mv ekvnv nekekv ofv pvsatkvte *em vhonkvtkv* cukpe rakko kolvpaket omvnks; momen *este* vhoskat penkvlvket, hvlwe en Hesaketvmesen vrakkuecakvnks.

14 Nake *este* en holwvke svhokkolat hoyvnet os; hecvs, holwvke svtutcenat lvpken vlaket os.

15 Momen encelv eskolvpakat pofkvnks, momen sutv ofv punvkv en hake yekcvket ocakvnks, Yvmv ekvnv em ohmekketv *ocakat* pu Pucase momet en Klist enake haket os; momen estofis meyuksv-sekon ohmekkvres, maket.

16 Momen vculvke pale hokkolen ostohkakat Hesaketvmese ehomvn em ohliketv vcacakan oh vpoket, e turofv taken oh pvlvtiket, Hesaketvmesen vrakkuecet,

17 Vkvsvmkvn ce'meyet os, Pucase Hesaketvmese

Yekcetv Omvlece, like, likvte momet likvranat toyetskat; cen yekce rakkan ehset, ohmekketskvtet omekv.

18 Momen Centilvlket cvpvkhokvtes, momen cvpvkketvt vlvkēs, momen pvsatkvte ohfvcceckv oketv, momet owalv cem vtotkvlke, momet emekusapvlke, momet lopockuse momet rvkrvke ce hocefkvn em penkvlakat feketvn emvketskvre; momet ekvnvn sumecicakat sumhuecetskvre *oketvt vlvkēs*, makakvnks.

19 Momen hvlwe ofv Hesaketvmese en cuko vcakat hauket omvnks, momen en cuko vcakat ofv em etemfvccetv tovhahvwv vcakat hecket omvnks; momen vtoyehvtte, momet en hake *sulket*, tenetke *ocakat*, ekvnv nekekv momet hetute nerkv tayet ocakvnks.

SETENTVCKE 12.

Momen eskerkv rakket hvlwe ofvn heckvnks, *hoktet mvt omen; momen mv* hokte hvsen accet, hvresset e'le elecvn ocen, kvpotokv vcake kococumpv palen hokkolohkake es haken kvpvtoyet *omvnks:*

2 Momen mv hokte nvrkesēt, estuce heckuecvranuset omen, momet heckuecvrane en nokkan es huehkvnks.

3 Momen eskerkv etvt hvlwe ofvn hecket ocvnks; momen hecvs, tlekonv cate, rakke, ekv kolvpaken, eyvpe palen ocet, momen ekv kolvpakat kvtvlvkv oh *ocvke vlket omvnks.*

4 Momen e hvcet hvlwe kococumpv *ocakat* etekvpvke svtutcenan hvlatet, ekvnvn tvk wikvnks; momen mv tlekonvt hokte estuce heckuecvranat ehomvn huervnks, estuce heckan vpakusen lokvret.

5 Momen hoktet hunvnwucen heckuecvnks, tvlwvvlke omvlkvn cvto estepketvn es ohmekkvranat; momen em estucen Hesaketvmese *likan*, momet em ohliketv vcakan vkvwvphoyvnks.

6 Momen hoktet letket, vnrvwvn eceyvnks, mvn liketv Hesaketvmese em etetakuecvtet ocet omen, mvn nettv cukpe-rakko hvmken cukpe hokkolen palc epaken hompicvkvren.

7 Momen hvlwe ofv horret ocvnks; Mikevl momet em encelvlket tlekonv tepoyakvnks; momen tlekonv momet em encelvlke tepoyakvnks,

8 Momis ohfvnkvkekvnks; momen em vpoketv hvlwe ofv svnvcomvn eshechoyekvnks.

9 Momen mv tlekonv rakkan a wihokvnks, mv cetto vcule, Tiapolv momet Setvne kihoce, yvmv ekvnv omvlkvn mvkerrat; mvt ekvnvn tvk wihokvnks, momen em encelvlket vpvkaken apvlathoyvnks.

10 Momen opunvkv en hake yekce hvlwe ofvn hvmmaken pohvyvnks, Vhesaketv, yekcetv, momet pun Hesaketvmese em ohmekketv, momet en Klist em ohfvnketvt hiyomat yices; tecakkeyvte e'nrapv, mv pun Hesaketvmese ehomvn nettvn momet nereu vnrapvten awihokekv.

11 Momen Yvpefikuce e catv eteropotten, momen em ohkerkueckv em opunvkv eteropotten mvn emuntvlakvtes; momen elkv tis oren en hesaketv taken vnokecvkekates.

12 Monkv hvlhawatskat, momet mv ofv vpokatskat, afvckvkepvkes. Ekvnv vpoke, momet uehvtkv *vk fulle toyatskat ce*'n holwvhokes, Tiapolvt, oketv kocoknusc em ocen kerrat omecicen cvpvkke heret, a cen hvtapkvkekv.

13 Momen tlekonvt, ekvnvn a tvk wihoken hehcof, mv hokte hunvnwuce heckuecvten assecvnks.

14 Momen hoktet, en liketv vnrvwv ocan tvmket oh ayvren lvmhe rakke e tvrpv hokkolen emhoyvnks, mvn oketv hvmke, oketv vnvcome, momet oketv en nvrkvpvn mv cetto e turofv enkvpvken vfvshotet os.

15 Momen uelauken svkvyecicetvn komet, mv cettot e cukwv ossen uewv uelauke omēn hokte eyupvn fihnecvnks;

16 Momen ekvnvt hokten omvnicet, e cukwvn hvwvklehcet, mv uelauke tlekonvt e cukwv aossicvten nokmelvnks.

17 Momen tlekonvt hokten en homecet, en nerkv vhoske, mv Hesaketvmese em vhakvn vfastet, Cesvs Klist ohkerkueckv hvlvtakan horre en hayetvn *komet* ayvnks.

SETENTVCKE 13.

Momen uehvtkv em oktahvn oh huervyvnks. Momen ekv kolvpakan, eyvpe palen ocet punvttv uehvtkv aossen hecvyvnks, momen kvtvlvkv vcacvke palet eyvpen oh ocaken, momen *Hesaketvmese* vtvkleckv e hocefkvt e'kvn oh ocaken *hecvyvnks.*

2 Momen mv punvttv hecvyvnke uekaccv omēt omen, cle nokuse *e'le* omvkēt *omen*, e cukwvt estepapv e cukwv omēt omvnks; momen en yekcetv, momen mekko em ohliketvn, momen ohfvnketv rakkan tlekonvt e'mvnks.

3 Momen ekv hvmke elkv ore vnvttēhoce omēn hecvyvnks; momen elece taye vnvttan em wicehocvnks; momen mv punvttv ohfvccvn ekvnv omvlkvt em estomahet omvnks.

4 Momet mv tlekonv punvttvn yekcetv emvten vrakkuecakvnks; momet punvttvn vrakkuecakvnks, Estit mv punvttv omēt *like* haks? estit ctepoyetv ume taye haks? makaket.

5 Momen e cukwv nake rakrvken, momet opunvkv *Hesaketvmese* vtvkleckvn opunayen e'mhoyvnks; momen hvse pale osten hokkolohkaken likvre yekcetvn e'mhoyvnks.

6 Momen Hesaketvmese vtvkleckv ofv e cukwvn *hvwvk-*

lecet, e hocefkvn, em escuko-hakv, momet mv hvlwe ofv vpoke vtvklecvranet hvwvklecvnks.

7 Momen mekusapvlke etepoyet, ohfvnketvn e'mhoyvnks; momen *este em* vliketv, momet etulaswv, momet etvlwvvlke omvlkv ohfvnken yekcetvn e'mhoyvnks.

8 Momen ekvnv vpokat, mv e hocefhokv Yvpefikucc ekvnv vlicckv vteke elehocvte en hesaketv nakcokv ofv cohoyekatet omvlkvt vrakkuecvkvres.

9 Estimvt ehvcko ocen omat, pohekvs.

10 Estit esten svlvfkuecat, *emen* svlvfkuehocvres; estit eslafkv-cvpkon es *est'* elecat, eslafkv-cvpkot *mvn* elecvranet os. Mekusapvlke em vkvsvmkv momet em momis kometvt yvmvn ocakes.

11 Momen punvttv etv, yvpefikuce omēt eyvpe hokkolen ocet, ekvnv aossen hecvyvnks, momen tlekonv omēn punayvnks.

12 Momen punvttv enhvteceskv ohfvnketv ocat omvlkvn ocet, mv ehomvn es vtotket omes, momet yvmv ekvnv, momen mv oh vpokat punvttv enhvteceskv elece taye vnattan em wicehocvten vrakkuecaken hayet omes.

13 Momet eskerkv rakrvken momecet os, momat este ehomvn hvlwe vten totkvn ekvnvn a oh hvtvpecicet os,

14 Momet mv eskerkv *mv* punvttv ehomv momecvre e'mhoyat eteropotten *este* ekvnv vpokan mvkerret os, *Mv* punvttv eslafkv-cvpko es vnatte em wikvte vhaken en hayvkes, *este* ekvnv vpokan kicet.

15 Momet *mv* punvttv vhakan hesaketv emetv yekcetvn ocvnks, momat *mv* punvttv vhakat opunayat tvlkekot, momis punvttv vhakan en sulke estomomuset vrakkuecvkekat pvsvthoyvre omecice tayes.

16 Momen lopocke momet rvkrakat, *momet* nake ocvlke, momet nake ocvkekvlke, *momet* pucassvkeko momet

pucase ocakat omvlkvt e'nkvperv, monkat ekvhomv take ofv eskerkv en heckvren;

17 Momet *mv* eskerkv, monkat mv punvttv e hocefkv, monkat e hocefkv em vhonkvtkvn ocat tvlket, estimvt o estomet mvn ocekat nesetv monkat wiyetv umeko tayan hayet os.

18 Hoporrenkvt yvmvn ocet os. Estit hoporrenkvn ocat mv punvttv em vhonkvtkvn vhonkvtekvs; este em vhonkvtkvt omekv: momen Cukpe epaken pale epaken epohkaket em vhonkvtkvt omes.

SETENTVCKE 14.

Momen hecvyvnks, momen hecvs. Yvpefikucet ekvnhvlwe Sivn oh hueren, cukpe-rakko cukpe hvmken pale osten ostohkake, E'rke e hocefkv e'kvhomv taken oh hoccat vpvkaken hecvyvnks.

2 Momen uewv sulke en hake, momet en hake hvlwe vten tenetke rakke en hake omēn pohvyvnks: momet kervlv hayecvlke en kervlv taken hayecaken pohvyvnks.

3 Momen mekko em ohliketv, nake wenahoke ostat, momet mv vculvke ehomvn yvhiketv mucvse omēn yvhikakvnks; momen mv yvhiketvn estit kerreko tayen, mv cukpe-rakko cukpe hvmken pale osten ostohkake, ekvnv asosse pvlken neshoyvte tvlket *kerrake tayes.*

4 Heyvt hoktvken vpaket e vholwvyecvkekatet omes; fvcenvlket omakekv. Heyvt Yvpefikuce estvmv estomēn ayis, vcvkvpeyat omakes. Heyvt ette enhvteceskv Hesaketvmese momet en Yvpefikuce enake este asosse neshoyvtet omakes.

5 Momen e cukwv take ofv mvkerretv eshechoyekvnks: Hesaketvmese em ohliketv vcakat ehomvn em mvttekot omakekv.

6 Momen encelv etvt, opunvkv herv meyuksv-sekon

ekvnv vpokan, etvlwv, em vliketv, etulaswv, momet este vtekat 'sem erkenvketvn ocet, hvlwan tvmken hecvyvnks;

7 *Momen* opunvkv yekcen 'sopunayet, Hesaketvmesen em penkalet, vrakketvn emvkes; em ohfvcceckv en hvsevkerkvt vlakekv; momet mv hvlwe, ekvnv, uehvtkv momet uekiwv ocakat hayvten vrakkuecvkes, *makvnks.*

8 Momen encelv etvt, eyupvn ayet, Papelv, mv tvlofv rakkat, lvtkēs, lvtkēs, tvlwvvlke omvlkvn en hoktarkv en cvpvkketv em pvrko-opuswvn eskvkuecvtet omekv.

9 Momen encelv svtutcenat heyv *hokkolan* eyupvn ayet, hvmmakvnks; Estimvt mv punvttv momen vhakan vrakkuecet, momet e'kvhomvn, monkat e'nke ofvn *hoccen* eskerkvn en hecket on omat,

10 Matat Hesaketvmese en cvpvkketv em pvrko opuswv *nake* seteyvmkeko en cvpvkke sem esketvn avcvnhoyan eskvres; momet totkv, tohottoplane tepakat ofvn, encelvlke hvsvthakat ehomv, momet Yvpefikuce ehomvn estemerrihocvres:

11 Momen em estemerketv take em ekkucet estofis meyuksv-sekon kvwapket os; momen mv punvttvn momet vhakan vrakkuecakat, momen estimvt o estomet e hocefkv es en kerkvn en heckat nettvn monkat neren fekvpvkekos.

12 Emekusapvlke em momis kometvt yvmvn oces: Hesaketvmese em vhakv *ocakan*, momet Cesvs ofv vkvsvmkvn vfvstakat yvmvn *svpakles.*

13 Momen opunvkv en hake hvlwe vtet, Hoccicvs, cv kicen pohvyvnks; Mv pvsatke Pucase ofv pvsvtkat en herakes, mucv ayat; Momes, em vtotketv take enkvpvken fekvpvkvren; momen em vtotketv taket vcvkvpeyes, Puyvfekcvt maket os, *maket hoccicvs.*

14 Momen hecvyvnks, momen hecvs, aholoce hvtken, momen este E'chushunvnwv omēt aholocen oh liket

kvpotokv vcakan kvpotoyet, momet estackv fvsken e'nken es hvlaten *hecvyvnks.*

15 Momen encelv etvt, cuko-vcakan aosiyet, mv aholoce oh likan opunvkv en hake yekcen 'sem punayet, Cem estackvn ceyihcet, tvcvs; *hiyomet* omekv, tvcvranetskat hvse-vkerkv vlvkēs, momen ekvnv en naklokcet hiyohakes, maket huehkvnks.

16 Momen mv aholoce oh likatet em estackvn ekvnvn a oh hvtvpecihcet, ekvnv en lokeen vteloyvnks.

17 Momen encelv etvt, estackv fvsken ocet, cuko-vcakat hvlwe ofv likan aossvnks.

18 Momen encelv, totkv ohfvnke yekcetv ocat, altv *likan* aosiyet, mv estackv fvsken ocan opunvkv en hake yekcen 'sem punayet huehkvnks, Cem estackv fvskan ohceyicet, ekvnv em pvrko em vpe em etten vteloyvs; em pvrko lokcvke mvketeket omekv, maket.

19 Momen encelvt em estackvn ekvnvn ohceyicet, ekvnv em pvrko em vpen vteloyvnks, momet Hesaketvmese en cvpvkketv em pvrko es opecetv rakkan vtehvnks.

20 Momen pvrko es opecetv tvlofv en lvpvtken ohsvpaklet cetakhoyvnks; momet catvt pvrko es opecetvn corakko en cuksakkv tis ōren afihnat vkerkv cukpe hokkolen orvnks.

SETENTVCKE 15.

Momen hylwe ofvn nake eskerkv etv rakke momet estomahen *hecit,* encelv kolvpake nake *este* 'sestemerrickv espokake kolvpakan ocaken hecvyvnks; mv ofv Hesaketvmese en cvpvkketvt esfvcket omekv.

2 Momen uehvtkv estvkheckv totkv setekyvmke omēn *hecit,* mv punvttv, vhakat, es en kerkv, momet e hocefkv em vhonkvtkvn ohfvnkakvtet, Hesaketvmese en kervlvn ocaket, mv estvkheckv uehvtkvn oh svpaklen hecvyvnks.

3 Momen Hesaketvmese em vtotkv Moses en yvhiketv,

momen Yvpefikuce en yvhiketvn yvhikaket os, Pucase Hesaketvmese Yekcetv Omvloeetskat, cem vtotketv rakrvke, estomahvket omes; mekusapvlke em Mekko toyetskat, cem vretv fvccvke, mehenwvket omakes, maket.

4 Pucase toyetskat, estimvt cem penkalet, ce hocefkvn vrakkuecekar haks? ceme tvlkuset hvsvtket ometskekv; momen tvlwvvlke omvlkvt yicet ece 'rakkuecvkvret ok: cem ohfvcceckvt heckaken hahoyekv.

5 Momen mv hoyanat hecvyvnks, momen hecvs, ohkerkueckv em escukohakv en cuko vcakat hvlwe tvlofv ofv ocat haukvnks:

6 Momen encelvlke kolvpakat este 'sestemerrickv kolvpakan ocet, hvnvwelv tvrke, hvtke, hvsatkusen accvket, momet e hokpen cvtokunaplane sewvnvketvn 'sewvnvka ket cuko vcakan asossvnks.

7 Momen nake wenahoke ostat hvmket cvtokunaplane sesketv kolvpake, Hesaketvmese estofis meyuksv-seko likat en cvpvkketv es fvcfvken encelvlke kolvpakan emakvnks.

8 Momen cuko vcakat Hesaketvmese en rakketv momet en yekcetv em ekkucen es fackvnks; momen encelvlke kolvpakat em este sestemerrickv kolvpakat esfvckvkeko emunkat estimvt cuko vcakat eceyeko tayvnks.

SETENTVCKE 16.

Momen cuko vcakat avtet opunvkv en hake yekce encelvlke kolvpakan em punayet, Vpehyet, sesketv Hesaketvmese en cvpvkketv es *fvcfakan* ekvnvn a oh pvlvtvkes, *maken* pohvyvnks.

2 Momen *encelv* enhvteceskvt ahyet, sesketv sesan ekvnvn a oh pvlatvnks; momen lekhowe holwvke, nok-

kice mahe mv este punvttv es en kerkv ocet, vhakan vrakkuecakan vlumhvnks.

3 Momen encelv esvhokkolat sesketv sesan uehvtkvn a oh pvlahten, mv *uehvtkv este* elvte e catv omē hahken, nake wenake omvlkvt uehvtkvn vk pvsatkvnks.

4 Momen encelv svtutcenat sesketv sesan hvcce momet uekiwv ocakan a oh pvlahten, catv hakvnks.

5 Momen uewv em encelvt, Pucasē, like, likvte, momet likvranetskat, fvccet ometskes, hiyomēn ohfvccecetskekv;

6 Mekusapvlke momet owalvlke e catvn pvlvtakvtet omekv, momen catvn eskvkuehcetskes; mehocvre orvket omekv, maken pohvyvnks.

7 Momen etv, altv avtet, Momes, Pucase Hesaketvmese Yekcetv Omvlccetskat, cem ohfvcceckvt mehenwe momet fvccvket omakes, maken pohvyvnks.

8 Momen encelv esostat sesketv sesan hvsen oh pvlahten, este totkvn es nekricvre yekcetvn e'mhoyvnks.

9 Momen estet hiyye heran es nekrihohcen, Hesaketvmese heyv este sestemerrickv ohfvnken yekcetv ocat e hocefkvn vtvklecakvnks; momet em vkerrickvn eticet vrakketv emvkekvnks.

10 Momen encelv svcahkepat sesketv sesan punvttv em ohliketvn a oh pvlatvnks, momen em ohmekketv yomucket fvciken, en nokkat omecicen e tuiaswv taken vkkakvnks,

11 Momet en nokhoke, momet en lekhowat omecicen hvlwat en Hesaketvmesen vtvklecaket, em vtotketv take ohfvccvn em vkerrickvn eticvkekvnks.

12 Momen encelv sepakat sesketv sesan, Yufletes, mv hvcce rakkan vk pvlahten, mv em uewvt vkvrpepvnks hvsossv-fvccv em mekkvlke em vyetv metetake taren

13 Momen puyvfekcv hvsvthvkeko kute omvke tutcene tlekonv e cukwv, momet punvttv e cukwv, momet owalv laksv e cukwv asossen hecvyvnks.

14 Mvt puyvfekcv holwvhokat em puyvfekcvlke, nakeskerkvn vtotket, ekvnv *mekkvlke*, momet ekvnv omvlkv em mekkvlken oh vpeyat omet, Hesaketvmese Yekcetv Omvlecat en nettv rakkat en horren oh vteloyvranet omekv.

15 Hecvs, horkopv omēt vlakis. Enatvlkvranuset yvkapen, *estet* em vlesketvn hecvkekaren, mv e vketecet, em accvken vcayecat en heres.

16 Momen ekvnv Hepluvlke em punvkv ofv Amvkētv kihoce likan tohvteloyvnks.

17 Momen encelv eskolvpakat sesketv sesan hotvle ofvn pvlahten, opunvkv en hake yekce mekko em ohliketv, cuko vcake hvlwe ofv ocan aatvnks, Pokes, maket.

18 Momen en hake *sulket*, vtoyehvtte momet tenetke ocakvnks; momen ekvnv nekekv rakke, este yvmv ekvnv vpokvte vtekat mv ekvnv nekekv omēt sekon, en yekce momen en rakke mv omēt *sekates*.

19 Momen tvlofv rakkat tekvpvke tutcenen tekvpihocvnks, momen Centilvlke eme tvlofvt pvlatkvnks; momen Papelv rakkat Hesaketvmese em vkerrickv ehomvn vlakvnks, sesketv en homeckv en cvpvkketv em pvrko-opuswvn esemvren.

20 Momen ote vtekat pefatken, ekvnv hvlhawan eshechoyekvnks.

21 Momen hvlwen asosset, hetute nerkv rakrvket esten oh pvlatkvnks, *hetute nerkv hvmke en honnet* talentv en honne oren; momen heyv hetute nerkv este estemerrvkuecat omecicen estet Hesaketvmesen vtvklecakvnks; mv este sestemerrickv rakke mahet omvnkekv.

SETENTVCKE 17.

Momen encelv kolvpake sesketv kolvpake ocakat hvmket vlahket, vm punayet, Yvmvn ahtetsken, mv hoktarv rakke uewv sulke oh likat em ohfvcceckvn ce hecicares.

2 Mvn vpvkaket ekvnv em mekkvlke hoktaraken, ekvnv vpokat en hoktarkv em pvrko-opuswvn *esiket* es hacakvnks, makvnks.

3 Momen Puyvfekcv ofvn vnrvwvn 'svc ayvnks; momen hoktet punvttv cahtuse, vtvkleckv em vhocefhokvt e'na hvmecicen, ekv kolvpaken, eyvpe palen ocen oh liken hecvyvnks.

4 Momen hoktet nake cahtuse momet okholatten accet, cvtokunaplane, cvto vcacvke, momet makelitvn 'senehicet, cvtokunaplane sesketv en hoktarkv en holwvhokat, momet hvsvtketv tokat es fvcken e'nken es hvlatvnks.

5 Momen hocefkv ekvhomvn oh hoccet *ocvnks, heyvt omen*, NAKE-EHKE, PAPELV RAKKAT, EKVNV EN HOKTARVLKE MOMET VRETV HOLWVHOKE MAHAT E'CKET.

6 Momen mv hokte mekusapvlke e catv, momet Cesvs a en kerrvlke e catvn es hacen hecvyvnks; momet hecvyof, *vm* estomahetv rakken vm estomahvnks.

7 Momen encelvt *hvmmaket* cv kicvnks, Estomēn cem estomahet omisa? Mv hokte, momen punvttv ekv kolvpaken, momet eyvpe pale oce hokte oh likan enake chkan cem onayares.

8 Mv punvttv hecetskise, likvte *tis*, likeks; momet sufke rakko em pvtakv sekan aosset, estemerkvn eceyvres. Momen ekvnv vpoke, mv e hocefkv hesaketv nakcokv ofv ekvnv vliceckv vteke hoccvkekaten, em

estomahvke tares, mv punvttv, likvte tis, likekot omat, mome estomis likat hecakof.

9 Momen vkerrickv hoporrenkv ocat heyv *tes.* Ekv kolvpakat ekvnhvlwe kolvpakat tes, hokte oh likat.

10 Momen mekkvlke kolvpaket os, cahkepet pvlatken, hvmket liken, hvmkat hvte vlvkekot, momis vlakof, vkocoknusen likvranet os.

11 Momen mv punvttv likvte tis, likekat, mvt escenvpakat omes, momet mv kolvpakan vcvkayat tes, momet sumketvn oh ayes.

12 Momen eyvpe pale hecetskise mekkvlke pale *em* ohmekketv hvte enheckvkekat omakes; momis punvttv vpvken hvse-vkerkv hvmke *oren* mekkvlke omēt yekcetv en heckaket omes.

13 Heyvt vkerrickv hvmkusen ocet, en yekce em ohfvnketv tepakan punvttvn emvkvres.

14 Heyvt Yvpefikuce vnrvpet horren hayaken, Yvpefikucet ohfvnkvkvres; pucasvlke e Pucaset, momet mekkvlke em Mekkot omekv; momen eme vpvkakatet enhuehket, enhopohoyvtet, momet heromvket omakes.

15 Momen hvmmaket, Hoktarvt oh liken mv uewv sulken hecetskise este, momet este sulsokat, momet etulaswv, momet etvlwvvlke taket omakes.

16 Momen eyvpe pale punvttv oh cvkcahe hecetskise, heyvt hoktarvn en homecet, nakoceko, enatvlkvranusen hayet, em vpeswvn papvkvres, momet totkvn es nekricvkvres.

17 Hesaketvmeset naken komat momecetv, momet vkerrickv hvmkusen ocet, Hesaketvmese em opunvkv esfvcfvkeko vtekat em ohmekketv take punvttvn emvkvren efeke taken em vpikakvtet omekv.

18 Momen mv hokte hecetskise mv tvlofv rakke ekvnv em mekkvlke ohmekkat omes; cv kicvnks.

SETENTVCKE 18.

Momen heyv nanvke renyupvn encelv etv, yekcetv rakken ocet, hvlwan ahvtapken hecvyvnks; momen en hvyayvket ekvnvn hvyayicvnks.

2 Momen yekcicet, opunvkv en hake yekcen es huchket, Papelv rakkat lvtkēs, lvtkēs, momet puyvfekcv holwvhokat e hute, momet puyvfekcv hvsvtkeko omvlkv em vpoketv, momet fuswv hvsvtkeko, momet holwvke vtekat em vpoketv haket omes.

3 Tvlwvvlke omvlkvt en hoktarkv en cvpvkketv em pvrko opuswvn eskaken, ekvnv em mekkvlke vpaket hoktaraken, en nake seafvcecickv sulkat eteropotten esnesvlket ekvnv vpokat nake ocvke hakvtet omekv.

4 Momen opunvkv en hake etv hvlwe vtet hvmmaken pohvyvnks, Vm este toyatskat, *Papelvn* asossvkes, vpaket naorkatskekaren, momet vpaket em este sestemerrickvt cen heckvkekaren;

5 En naorketvt hvlwan oricaken, Hesaketvmeset en holwvyeckv *sulkan* vkerricekv.

6 Ce'mvkvte etvpomen e'mvkes, momet em vtotketv vcvkvyen tepvkocken e'mvkes; sesketv fvcecvten hokkolvn en fvcecvkes.

7 Estomomusen e vrakkuecet, nake 'se afvcecicvte, mv etvpomusen estemerkv efeknokketv tepakan e'mvkes; Oye toyvkot, mekko hoktet likit, feknokketvn hecvkares, e feke ofvn maket omekv.

8 Heyvt omecicen estemerrickv nettv hvmkuse ofvn oh cakkakvres, elkv, feknokketv, elauko esyomat; momen totkv ofvn nekret sumkvres; Pucase Hesaketvmese mv ohfvccecat yekcet omekv.

9 Momen ekvnv em mekkvlke vpaket hoktaret, seafvcecickv ofv vpaket fullvtet, nekrat em ekkucen hecakof,

10 Em estemerkvn em penkvlakat omecicen hopvyen svpaklet, Holwakes, holwakes, Papelv mv tvlofv rakkat, mv tvlofv yekcat! hvse vkerkv hvmkuse ofvn cem ohfvcceckvt vlaket omekv, maket, oh wahoket, en hvkihhokvres.

11 Momen ekvnv em esnesvlket, eme ohfvccvn feknokhoket, oh hvkihhokvres; nvpvt en nakwiyetvn svnvcomvn en nehsekot ok:

12 Cvtokunaplane, cvtokunaphvtke, cvto vcacakat, makelitv, hvnvwelv tvrke telekmuse, *naktvrke* okholatte, afusherakv tvrke, *naktvrke* cahtuse, ruinv eto omvlkv, nakvtehetv yupo-lowake enute es hahoyvte omvlkv, nakvtehetv eto vcake mahat es hahoyvte, momen *nake* cvtolane, monkat cvto, monkat esechetv cvto es *hahoyvte* omvlkv,

13 Momet senemv, nak fvmecakusat, vfekv *vcacakat*, lipenv *helukwv*, pvrko-opuswv, olefv neha, hockvte hvtke herat, teleko, wakv, yvpefikv, corakko, calev, vtotkvlke, est' em puyvfekcv esyomat omvlkv nakneskv hahoyvten *nvpvt svnvcomvn nehsekos.*

14 Momen naklokce cem puyvfekcv em vlostat ce'nkvpvkaket os, momet nake hompetv herakat, momet *nak* vcacakat ce'nkvpvkahken svnvcomvn eshehcetskekos.

15 Heyv nanvke esnesvlke, mv eteropotte nake ocvlke hakakvtet, em estemerketv em penkvlakat omecicen hopvyen svpaklet, hvkihket, wahokvres,

16 Holwakes, holwakes, mv tvlofv rakke, hvnvwelv tvlekmuse, okholatte, momet cahtusen accvtet, momet cvtokunaplane, cvto vcacvke momet makelitvn 'se nehicvtet! Hvse-vkerkv hvmkuse ofvn nake-ockv en rakke momvteke sumkepekv, maket.

17 Momen perro-cuko en kvpetvne vtekat, perro-cuko vtehkvlke omvlkvt, perro cuko vfastvlke, momet uehvtkv

svkfulle nake esyoposkvlke estomomusat omvlkvt hopvyen svpaklet,

18 Nekrat em ekkucen hecakof, huehkakvnks, Tvlofv estomet heyv tvlofv rakkat omēt ome haks? maket.

19 Momet essu mokkvn e'kv taken oh tusayet, hvkihket, wahoket huehkakvnks, Holwakes, holwakes, mv tvlofv rakke mv ofv perro-cuko uehvtkv vk fulle ocakat omvlkvt em vcaketv cteropotte nake ocvke hakakvtet! hvse-vkerkv hvmkuse ofvn sumkepekv.

20 Hvlwat toyetskat, momet vpastelvlke fvccvke, momet owalvlke toyatskat, oh afvckvkes, Hesaketvmeset cem empvlecekv.

21 Momen encelv yekcet, enfulotkv en cvto rakkat omēn cvton ehset, uehvtkvn vk wikvnks, Hiyomēn Papelv, mv tvlofv rakkat, lekvfhohyen, *en* lvtketv rakke *tares*, momen svnvcomvn eshechohyekos, maket.

22 *Momet*, Kervlv hayecvlke, hayecvlke estomis, fehpv hayecvlke, pofketv pofkvlke esyomat en hake taket ec ofvn svnvcomvn pohkekares; momen vtotketv estomis vtotkakat hvmkusis ec ofvn svnvcomvn eshechoyekares; momen enfulotkv en hake ec ofv svnvcomvn pohkekares;

23 Momen kulke en hvyayvke ec ofvn svnvcomvn hvyayvkekares; momen hokte epayvranat eh wv taranat tepakat en hake ec ofvn svnvcomvn pohkekares; cem esnesvlke ckvnv en rvkrakvt omen, cem famvkakv eteropotten tvlwvvlke omvlkvn mvkerhoyvtet omekv.

24 Momen owalvlke, mekusapvlke, momet este ekvnv oh pvsvthoyvte omvlkv e catvn eme ofvn eshechoyvnks.

SETENTVCKE 19.

Momen heyv nanvke renyupvn hvlwe tvlofv ofv este sulke mahe em opunvkv en hake yekcet, Aleluyv:

Vhesaketv, rakketv, vrakketv momet yekcetvt Pucase pun Hesaketvmese em ocekvs;

2 Em ohfvcceckvt mehenwet, fvccvket omekv; mv hoktarv rakke, en hoktarkv eteropotte ekvnv hopanvten ohfvccecet, em vtotkvlke e catvn e'nke *pvlatvten* em pvlecekv, maken pohvyvnks.

3 Momen hvtvm, Aleluyv, makakvnks. Momen em ekkucet estofis meyuksv-sekon kvwapket omes.

4 Momen vculvke pale hokkole ostohkakat, momet nake wenahoke ostat tvkpvlvtiket, Hesaketvmese mekko em ohliketv oh likaten *vrakkuecet*, Emén; Aleluyv, maket, vrakkuecakvnks.

5 Momen opunvkv en hake mekko em ohliketvn aosset, Pun Hesaketvmesen, em vtotkvlke omvlkatskat, momet lopockuse momet rakrvke em penkvlakatskat omvlkvt vkvsvmvkes, makvnks.

6 Momen este sulke mahe em opunvkv en hake omēt, momen uewv sulke en hake omēt, momen tenetke yekcakat en hake omēt, Aleluyv; Hesaketvmese Yekcetv Omvlecat mekket omekv.

7 Epu 'fvcket omekvs, momet afvckvkepvkeres, momet vrakketvn e'mvkeres, Yvpefikuce em etepvyetv em *oketvt* vlahken, e 'hiwvt e *em* etetakuecet omekv; makaken pohvyvnks.

8 Momen emet hvnvwelv telekme hvsvtke, momen hvtken accvren e'mhoyvnks; mv hvnvwelv telekmat mekusapvlke em fvccetvt omekv.

9 Momen, Hoccicvs, Mv Yvpefikuce em etepvyetv en yafke-hompetvn enhuehhokvtet en herakes, cv kicvnks. Momet, Heyvt Hesaketvmese em maketv mehenwakat omes, cv kicvnks.

10 Momen vrakkuecvranit e'le ehomvn tvk latkvyvnks. Momen, Momecetskekaren vketecvs; vnet ceme momen

etecakkaketskat Cesvs em ohkerkueckv ocakat vtotkv *cem* etohkvlketv toyis; Hesaketvmesen vrakkuecvs; Cesvs em ohkerkueckvt owaletv em puyvfekcvt omekv, cv kicvnks.

11 Momen hvlwat hauken hecvyvnks, momen hecvs, corakko hvtke; momen mv oh likat, Herome momet Fvccen kihocvnks: momen fvccetv ofv ohfvccecet, horren hayet omes.

12 E turwvt totkv en fenke omēt *on*, kvpotokv vcacvke sulket e'kvn oh *ocakvnks;* momen hocefkv hoccen ocet, nvpvt kerrekon, eme tvlkuset *kerret omes.*

13 Momen kapv catv vk 'tehkvten accvnks; momen e hocefkvt Hesaketvmese em Opunvkvn kihocet os.

14 Momen suletawvlke hvlwe ofvn *fullat* hvnvwelv telekme hvtke momen hvsvtken accet, corakko hvthvken oh *vpoket* vcvkvpeyvnks.

15 Momen eslafkv-cvpkot e cukwvn afvnket os, mvn tvlwvvlken es caskvren; momen cvto estepketvn es ohmekkvkvres; momet Hesaketvmese Yekcetv Omvlocat en cvpvkketv momet en homeckv em pvrko es opecetv *nakvtehkan* e'len es cetaket omes.

16 Momen *en* kapvn momen e hvfen oh hocce hocefkvn ocet omes, MEKKVLKE EM MEKKOT, MOMET PUCASVLKE E PUCASE, *makat.*

17 Momen encelv hvmket hvse ofv hueren hecvyvnks; momen opunvkv en hake yekcen es huehket, fuswv hvlwe tvmece fullat omvlkvn em punayet, Ahwet, Hesaketvmese rakkat en yafke-hompetv *ocan* tohvtelokvkes;

18 Mekkvlke e'navpeswvn, momet kvpetvnvlke e'navpeswvn, momet este yekcakat e'navpeswvn, momet corakko vpeswvn, momet mv ohvpokat e'navpeswv, momet este omvlkv, pucassvkeko momet pucase ocakat, lopoc-

kuse momet rvkrakat em enavpeswv taken hompatskvren, *makvnks.*

19 Momen mv punvttv, ekvnv em mekkvlke en suletawvlke taken esyomet, mv corakko oh likat, momet en suletawvlke vnrvpen horren hayvranet, vteloken hecvyvnks.

20 Momen punvttv momet owalv laksv *mv punvttv* ehomvn nake eskerkv mv eteropotte este punvttv es en kerkv en heckvkvten, momet vhakat vrakkuecakan mvkerret vtotkvtet vpaken eshoyvnks: heyv hokkolv hesahoken vkhvse totkv tohottoplane 'setenekran vk kahoyvnks.

21 Momen vhoskat corakko oh likat em eslafkvcvpko e cukwv afvnkan es pvsvthoyvnks; momen fuswv omvlkvt e'navpeswv taken es fvcfakvnks.

SETENTVCKE 20.

Momen sufke-rakko em pvtakv sekat es en hvweckvn ocet, momet cvto-tetvkkakv rakken cvwet, encelvt hvlwan a hvtapken hecvyvnks.

2 Momen tlekonv, cetto vcule, mvt Puyvfekcv holwakat, momet Setvnet omen, *mvn* hvlahtet, ohrolope cukperakko hvmken *likvren* wvnayvnks,

3 Momet sufke-rakko em pvtakv sekan vk wihket, em vkhotiyet, 'sem oh vlokpicvnks, ohrolope cukpe-rakko hvmkat esfvckeko vtckat tvlwvvlken ohvtvlakat mvkerrvkekaren: momen mv enyupvn oketv vkocoknusen enrecopkvranat tvlkes.

4 Momen mekko em ohliketvt ocaken hecvyvnks, momen mvn oh vpohokvnks, momen ohfvcceckvn emvkhoyvnks: momen Cesvs em ohkerkueckv vrahkv, momet Hesaketvmese em opunvkv vrahkv ekv take en warhoyvte, momet punvttv monkat vhakan vrakkuecvkekate, momet es en kerkv e'kvhomv take, monkat e'nke take

ofvn vlicvkekat em puyvfekcvlken hecvyvnks; momen Klist vpvkaket ohrolope cukpe-rakko hvmken ohmekkakvnks.

5 Momis pvsatkvte vpvlwvt awenahokeko emunken ohrolope cukpe rakko hvmkat esfvckvnks. Heyvt elkv aenkvwvpketv enhvteceskv tes.

6 Mv elkv aenkvwvpketv enhvteceskv vpvke enake ocat hvsvtket momet en heres; heyv ohfvnken elkv svhokkolat yekcetvn ocekon, momis plestvlke Hesaketvmese enake, momet Klist enaket omvkvres, momet vpvkaket ohrolope cukpe-rakko hvmke oren ohmekkvkvres.

7 Momen, mv ohrolope cukpe-rakko hvmket hoyanof, Setvne enrecopket en cuko yekcvn aossvres,

8 Momet Kak Mekak tepake tvlwvvlke ekvnv em vkvnowv oste oh vpokat, mv em vhonkvtkv uehvtkv em oktahv omēt on, mvn emvkerret, horren hayvranet tohvteloyvret ayvres.

9 Momen yvmv ekvnvn hvmecicet, mekusapvlke e hvpo, momet tvlofv vnokeckan em vfolotakvnks; momen totkv Hesaketvmese avtet hvlwan ahvtapket lokakvnks.

10 Momen puyvfekcv holwakat mv emvkerrakvten vkhvse totkv tohottoplane setenekran vk wihokvnks; punvttv owalv laksv tepakat *kakan*, momet netta, neren estemerrvkuehocvres, estofis meyuksv sekon.

11 Momen mekko em ohliketv rakke, hvtken, momen mv oh liken hecit, ekvnv sutv tepakat estvmv kake tayat eshechoyekon, *mv oh likat* e turofv enkvpvken sumhoken *hecvyvnks.*

12 Momet pvsatkvte, lopocke momet rvkrakat Hesaketvmese ehomv svpaklen hecvyvnks: momen nakcokvn enrvmrihocvnks: momen nakcokv etv, hesaketv *nakcokvn* enrvmhoyvnks: momen pvsatkvtet nanvke mv

nakcokv ofv hoccakat aossen em vtotketv take vcvkvyen ohfvccecvkhoyvnks.

13 Momen uehvtkvt pvsatkan sossicvnks : momen elkv momet pvsatkvte e hutet pvsatkvten afulhuecvnks ; momen em vtotketv vcvkvyen ohfvccehoce vlket omvnks.

14 Momen elkv momet pvsatkvte e hute totkv vkhvsen vk pvlvthoyvnks. Heyvt elkv svhokkolat tes.

15 Momen estimvt *e hocefkv* hesaketv nakcokv ofv hoccen eshechoyekan totkv vkhvsen vk wihokvnks.

SETENTVCKE 21.

Momen ekvnv mucvse momen sutv mucvsen hecvyvnks ; ekvnv enhvteceskv momet sutv enhvteceskv *ocvtet* sumhokepekv ; momen uehvtkv sekot omvnks.

2 Momen vne, Cane *toyvyat* Celuslvme mucvse, tvlofv vcakat, este'hiwv tarane e nehice e'he em etetakat omēt, Hesaketvmesen aatet, sutv aosset hvtapken hecvyvnks.

3 Momet sutv aosse opunvkv en hake yekcet, Hecvs, Hesaketvmese em escukohakv *vcakat* este em etenrvwvn *liken*, momen emet vpaket liken, em estet omakvres ; momet Hesaketvmese mahusat vpaket *liket*, en Hesaketvmese take tares.

4 Momet Hesaketvmeset turopuswv omvlkvn e turwv taken en hvsvthicvres ; momen elkvt svnvcomv sekares, momen feknokketv monkat hvkihketvt sekon, nak nokke svnvcomv sekares ; nanvke enhvteceskv ocakvtet hoyvnecepekv, maken pohvyvnks.

5 Momen mekko em ohliketv oh likat, Hecvs, nanvke omvlkvn mucvsvken hayis, makvnks. Momet, Hoccicvs ; heyv opunvkv fvccet, mehenwvket omekv, cv kicvnks.

6 Momet, Pokes, Alfv momet Omēkv, enhvteceskv momet yuksv toyis. Mv ewvnhkan hesaketv uewv em uekiwv akvpvken enrahkv sekon emares.

7 Estimvt ohfvnkat nanvke omvlkvn epucasvres; momet vnet en Hesaketvmese toyin, emet cv'ppucet omvres.

8 Momis penkvlakat, vkvsvmvkekat, este enhomechoye tetayat, estelecvlke, hoktarvlke, famvkayvlke, nakvhake mekusapvlke, momet laksvlke omvlkvt vkhvse totkv tohottoplane setenekrat ofvn enaken ocvkvres: mvt elkv svhokkolat omen, *maket* cv kicvnks.

9 Momen encelv kolvpake, mv sesketv este sestemerrickv espoke kolvpake es fvcfvke ocakat hvmket vm vlaket, *cv* kicet, Yvmvn vtes, ehiwv taranat, Yvpefikuce e hiwvn ce hecicvranis, *maket* vm punayvnks.

10 Momet Puyvfekcv ofvn ekvnhvlwe rakke hvlwen es vc ohcemket, Celuslvme vcake, mv tvlofv rakke Hesaketvmesen avtet, sutv aosse ahvtapket,

11 Hesaketvmese en hvyayvken ocet *hvyvyaken* cv hecicvnks: momen en hvyayvke cvto vcake mahat omēt, cvto caspv *kihoce*, klestelv *hvyvyakat* omēt hvyvyaket omvnks.

12 *Mv tvlofv* vtohopke rakke, hvlwen ocet, tohopkvhauke palen hokkolohkaken ocen, encelv palen hokkolohkaket v svpaklvnks, momen hocefhokv Eslevl en hopuetake em vliketv pale hokkolohkakat e hocefhokv vhoccvken ocvnks.

13 Hvsossv fvccvn tohopkvhauke tutcenen; honerv fvccvn tohopkvhauke tutcenen; wahvlv fvccvn tohopkvhauke tutcenen; hvsvklatkv fvccvn tohopkvhauke tutcenet omvnks.

14 Momen mv tvlofv em vtohopke en likv palen hokkolohkaken ocen, Yvpefikuce em vpastelvlke palen hokkolohkakat e hocefhokvt vlumhen ocvnks.

15 Momen mv cv tempunayat, mv tvlofv, momen en tohopkvhauke em vtohopke esyoman es vhopayetvn kohvn ocvnks.

16 Momen mv tvlofv vkvnowv oste temmomvlken ocat likes, momen en cvpke momet en tvphet temmomvlket omes; momen tvlofv *vfolotken* kohvn es vhopayen, vkerkv cukpe-rakko hvmken cukpe cahkepet *omvnks; momen* en cvpke, en tvphe en hvlwe esyomat temmomvlket omvnks.

17 Momen mv em vtohopken vhopayen, kupetv cukpe hvmken pale osten ostohkaket *omvnks*, este hunvnwv em vhopakv *vcvkayat*, mvt encelv em *vhopakvt* omen.

18 Momen em vtohopke es hahoyat caspvt omen; tvlofv cvtokunaplane mahhet, estvkheckv hvyvyakat omēt *omvnks.*

19 Momen tvlofv em vtohopke en likv cvto vcacvke omvlkv es nehihocet omvnks. En likv enhvteceskv caspvt *omen;* svhokkolat sefilv; svtutcenat kalsetonv; esostat smvlvktenv;

20 Svcahkepat satvnekse; sepakat satev; eskolvpakat klesolitv; escenvpakat pelelv; esostvpakat topasv; espalat klesoplesv; espalen hvmkontvlakat cesenrv; espalen hokkolohkakat amerestvt omvnks.

21 Momen tohopkvhauke palen hokkolohkakat makelitv palen hokkolohkaket *omakvnks:* tohopkvhauke hvmkat makelitv hvmkusen es hake vlket omvnks; momen tvlofv etehoyvnkv cvtokunaplane mahhet *omen*, estvkheckv hvyvyakat omet *omvnks.*

22 Momen ofv cuko-vcakat hvmkusis hecvkvnks; Pucase Hesaketvmese Yekcetv Omvlecat momet Yvpefikuce en cuko-vcakat omakekv.

23 Momen tvlofvt hvse, monkat hvresse ofv hvyayvhokvre eyacvkckos; Hesaketvmese en hvyayvket hvyayicen, Yvpefikucet mv en hvyayvket omekv.

24 Momen hesahokvte em etvlwvvlket en hvyayvke ofvn yvkvpvkvres; momen yvmv ekvnv em mekkvlket

en hvyayvke momet em vrakketv taken mvn esceyaket omes.

25 Momen mv em vtohopkvhauke- nettvn vkhotkvke-kares; neret mvn sckaret ok.

26 Momen tvlwvvlke en hvyayvke momet em vrakketv taken mvn esceyvkvres.

27 Momen nake hvsvtkeko, monkat nake enhomechoye tayan, momet lvksetvn *hayat* vtekat mvn *eceyekon;* momis mv hesaketv nakcokv Yvpefikuce enake ofvn cohoyat tvlkuset *esceyvkvres.*

SETENTVCKE 22.

Momen emet hesaketv uewv en hvcce hvyvyakat, klestelv omēt hvyvyaket, Hesaketvmese Yvpefikuce tepakat em ohliketv a fihnen cv hecicvnks.

2 Em etehoyvnkv en nvrkvpvn, momet hvcce afopke tempvlusen hesaketv em etot, *em* ette *mvrahrvkv* vpalen hokkolohkaken hayet, hvse omvlkvn ettet *svpaklvnks;* momen mv eto em esset tvlwvvlke es em wicceckvt omakvnks.

3 Momen mvn ohtvhiketvt ohvtvlakat sekares; momis Hesaketvmese Yvpefikuce tepakat em ohliketv vcakat mv ofvt omvres; momen em vtotkvlket em vtotkvkvres.

4 Momen e turofvn hecaken, e hocefkvt e'kvhomv taken *vhoccvket omvres.*

5 Momen mvn neret sekares; momen kulke, monkat hvse en hvyayvken eyacvkekos; Pucase Hesaketvmeset hvyayvken e'makekv: momen estofis meyuksv-sekon ohmekkvkvres.

6 Momen, Heyv opunvkv fvccet, mehenwvket omes; momen Pucaset owalvlke vcacakat en Hesaketvmese taket, nanvke lvpken hoyvnvranat em vtotkvlke hecvkuecvren em encelvn vtotvtet omes.

7 Hecvs, lvpken vlakis; mv heyv nakcokv em owaletv em opunvkvn vcvyecat en heres.

8 Momen vne, Cane *toyvyat*, heyv nanvken hecet, pohvyvnks. Momet pohit momet hehcvyof, mv encelv heyv nanvken cv hecicat vrakkuecvranit e'le ehomvn tvk latkvyvnks.

9 Momof, Vketecet *momehcetskvs;* vtotketv ccm etohkvlketv *toyit*, owalvlkc etecakkaketskat, momet heyv nakcokv em opunvkvn vfvstakat *hvmkat* toyikv: Hesaketvmesen vrakkuecvs, cv kicvnks.

10 Momet, Heyv nakcokv em owaletv em opunvkvn semvlokpihcetskvs; oketvt vwolusekv.

11 Estimvt fvccekat fvcceko emunket omekvs; momen vholwakat vholwvke emunket omekvs; momen mv fvccat fvcce emunket omekvs; momen hvsvtkat hvsvtke emunkvt omekvs.

12 Momen hecvs, lvpken vlakis; momet feketvn ehopakis, omvlkv em vtotketv vcvkvyen e'maren.

13 Alfv momet Omēkv, vliceckv momet espoke, enhvteceskv momet meyuksv toyis.

14 Mv em vhakv vfvstakat en herakes, hesaketv em eto *oh vwetv* em etektvniken, tohopkvhauken esceyet, tvlofvn esceyvkvren.

15 Momen efvt, famvkayvlke, hoktarvlke, estelecvlke, momet nakvhake mekusapvlke, momet estimvt lvksetvn vnokecet momet hayat *mv tvlofv* en lvpvtken *fulles*.

16 Vne, Cesvs *toyvyat*, mekusvpkv-cuko *ocakat* ofv heyv nanvken cen kerkuecvren vm encelvn vtotvyvtes. Tewe en yvlonkv, momet en honvpse toyit, hvyvtecv kococumpv hvyvyakat toyis.

17 Momen ehiwv taranat momet Puyvfekcvt, Vtes, makaket os. Momen pohat, Vtes, makekvs. Momen

estit ewvnhkat vtekvs. Momen estit komat hesaketv uewvn enrahkv sekon eenakuecekvs.

18 Heyv nakcokv em owaletv em opunvkvn pohat vtekat *heyvn* en kerkuecikv; Estit heyv nanvken ohvpayen omat, Hesaketvmeset nake este sestemerrickv heyv nakcokv ofv cohoyan mv esten 'sem ohvpvyvres:

19 Momen heyv nakcokv em owaletv em opunvkv vkueye sasen omat, Hesaketvmeset, hesaketv nakcokv akvpvken, momet tvlofv vcakat ossen, momet nanvke heyv nakcokvn cohoyat *akvpvken* enaken em vkueyvres; *maket* cv kievnks.

20 Heyv nanvke kerkuecat, Mehenwvn lvpken vlakis. maket os. Emén. Momes, Cesvs Pucasē, vtes.

21 Pu Pucase Cesvs Klist en heromkvt omvlkatskat ece 'pakvkekvs. Emén.

Opunvkv Este Mvskoke em punvkv tokat, Testement Mucvsat ofv ocat, naken okakat heyvt kerkuecet os. Sulke mahat Klekvlke em punvkv mv ofv Testement Mucvsat enhvteceskv hoccihocvtet omakes.

ALEPASTV cvto vcake en heckv *foncha hatkuse omet omes. Mar. 26: 7.

ALTV Hesaketvmese es vrakkucckv nake ohnekrickvt omvtes. Tihet, cvto tohlike, monkat fakke, monkat cvtolane tis, monkat nanvke etv tis es hahoyet omvtes. Hep. 7: 13.

AMERESTV cvto vcake en heckv cesenrv omēt omes, momis cesenrv senholattet os. Lef. 21: 20.

ANESE kvme tepakat nakvhockuce fvmecakuset omvtes. Mar. 23: 23.

ASPETV CETTO, eketnv cetto etvpomet, este akkat elecet omes. Lom. 3: 13.

CALEV omvlkvranuset escvlleckv en cvllv hokkoluse ocet omvtes. Vpastelvlke em Fulletv 8: 28.

CASPV cvto vcake en heokv cahmelikvt omes. Catakat mekkvlket es fullet omvtes. Lef. 4: 3.

CELUPVLKE nake vhakvke este hahicvtet omen, este omvket omakvtes, momet etvrpvn ocvket omvtes. Hep. 9: 5.

CENTILVLKE este Cusvlke tokat omvlkvn oket os. Mar. 4: 15.

CESENRV cvto vcake en heckv okholattet omes. Lef. 21: 20.

EKETNV CETTO este akkat elecet omes. Mar. 3: 7.

ENCELV, hvlwe este. Lef. 1: 1.

ENCELV mekusvpkv-cuko em erkenvkvn oket os. Lef. 2: 1.

ENCELV puyvfekcv holwvhokat enhomvhhotv hvmken oket os. Lef. 9: 11.

ENCELV mekusapv hesakvtet opunvkv Canen 'sem vlvkvre fulecihocvten oket os. Lef. 21 : 8.

FAMVKAKV, heleshakv, monkat nake em wiceckv yvhiketv, monkat nake momeckv etv vpvke ocat, momet nanvke etv mv omakat. Este Hesaketvmese mehenwv kerrvkckat heyvn enhonraket os. Kel. 5 : 20.

FAMVKAYVLKE este vlekcvlke, vlekcakof, nake vyvhikake, monkat nanvke mv omakan momecakat omakes. Hvtvm este nake Hesaketvmese tvlkuset kerre, momet momece tayat kerre momet momece taye omecakat omakes. Lef. 21 : 8.

FENENV ; cetto holwvyecakat este akkat en holwvken este enan esceyicet omes. Fenenv nake holwvke mv omakan oket os. Lom. 3 : 13.

FVCENV enhvteceskvn hokte mvnetten oket os. (Mar. 1 : 23.) Momen hvtvm nake hvsatkuse hokte mvnette herat omēn oket os, momen este-hunvntake hvsvthvke, vhakv eskolvpakan kvcvkekat fvcenvlke kihocet omes. Lef. 14 : 4.

HESVPE kofockv omēt omes. Cane 19 : 29.

KALSETONEV cvto vcake foneha hvtke omēt os. Lef. 21 : 19.

KERVLV eshayeckv efvkv sulken ocet omen, hueren hayehocet omes. Lef. 5 : 8.

KETINV teleko omēt omes, momet tvklike es hahoyet omes. Cane 6 : 9.

KLESOLITV cvto vcake en heckv lane cvtokunaplane omēt omes. Lef. 21 : 20.

KLESOPLESV cvto vcake estvkheckv omēt, en heckv heruset pvhelanomvt omes. Lef. 21 : 20.

KLESTELV cvto vcake estvkheckv omēt omes. Lef. 4 : 6.

KOTENV tutcenat hoyvnuset kvlaksucen hayet os. Mar. 10: 29.

KOTENV cotkus mahat palen hokkolohkakat mahet kvlaksucen hayet os. Mar. 5: 26.

KUPETV vhopakv estonke yuksv estekuce vtekat en cvpke omēt omes. Mar. 6: 27.

LAPI mvhayvn oket os. Cane 1: 38.

LEPV este lepvse enokketv es enokkat omes. Mar. 8: 2.

LEPVSE, hvtke este enan vliket, tetakucvn vkueket, enan hvmecicet, este elecet omvtes. Enokketv etohkvlket omet, momet, wicehoceko tayet omes. Mar. 8: 3.

LIPENV eto en colokcowvt omen, Hesaketvmese ehomvn nekrihocet omvtes, nekrof fvmecuset omekv. Mar. 2: 11.

MAKELITV Este Hvtket pvl hocefaket os. Nake heruse, vcake mahet os, momet fulahpv pvphoyvnto, mo met mv omakat ofv eshechoyet os. Mar. 13: 46.

OLEFV NEHA olefv em etten es hahoyet omes. Lef. 6: 6.

PACMENTS. Hofunof estet cokv hvtke hayetvn ket rvkekates, monkv yvpefikv hvrpe monkat cowatv hvrpen mvhericaken, mvn cokv hvtke vyoposken oh hoccicakvtes. Mv hvrpe etetakuehocvkvten pacments hocefhoyet os.

PALSE; este heyv enokketv enokkicat eme komat enalvcce tis, monkat ena omvlkv tis nekeyiceko taye haket omes, momen fekeke ocet omes. Mar. 4: 24.

PALVTIS. Afvcketv ekvnvn oket os. Monkv Eten cvpofucen palvtis hocefhoyen, hvlwe-tvlofv mahvkvu palvtis hocefhoyet os.

PELELV cvto vcake en heckv smvlvktenv omēt os, momis en lane orice mahekot os. Lef. 21: 20.

RUINV ETO nake es hayetv herct omet, lvpke hopvnkekot omes. Lef. 18: 12.

SATENV cvto vcake en heckv heruset catet omes. Lef. 4: 3.

SATVNEKSE cvto vcake en heckv yvlahv en heckv omēt os. Lef. 21: 20.

SEFILV cvto vcake tvkvcwe mahet omet, en heckv holattet omes. Lef. 21: 19.

SENEKAKE TAKE Cusvlke em mekusvpkv-cukot omakes. Mar. 6: 2.

SENSV. Nake pvlvknuce monkat poluce omet os. Cvtokunaplane monkat cvtokunaphvtke es hahoyvtes, esfvmecickv mvn vpiken nekrihocvren.

SENTULEVLKE Lomvlke en kvpetvnet omakvtes. Mar. 8: 5.

SMVLVKTENV cvto vcake en heckv pvhelanomvt omes. Lef. 4: 3.

TALENTV hvmkat cvtokunawv cukpe-rakko hvmken cukpe cahkepat hoyvnet os. Mar. 18: 24.

TENELYV cvtokunawv enrahkv nvrkvpuce hvmken hoporrenkv ostet vpaket omes. Mar. 18: 28.

TETLAK Cusvlke em ekvntvckv ostat hvmkat em evpayv tates, Lomvlke em elecvn sehokof. Luk 3: 1.

TLEKONV. Cetto rakke mahe etvrpv ocet on okvtet os.

TOPESV cvto vcake en heckv oklanuset omes. Lef. 21: 20.

VPASTELVLKE; Cesvs en kerrepvlke palen hokkolohkat, hvtvm Merivs, Cutvse Eskalevt vyoposke enhopohoyvtet momen vpastel Pal; heyv tvlkusen vpastelvlken hocefhoyet os.

WEL elkv ertopvrv estè nake ocat em estomvranat kerkuecat oket os. Hep. 9: 16.

$3.00
ØTI HM

CARR AND CARR
Oriental and Linguistic Booksellers
WARWICK, N.Y., U.S.A.

SMITHSONIAN INSTITUTION LIBRARIES
3 9088 01499 8215